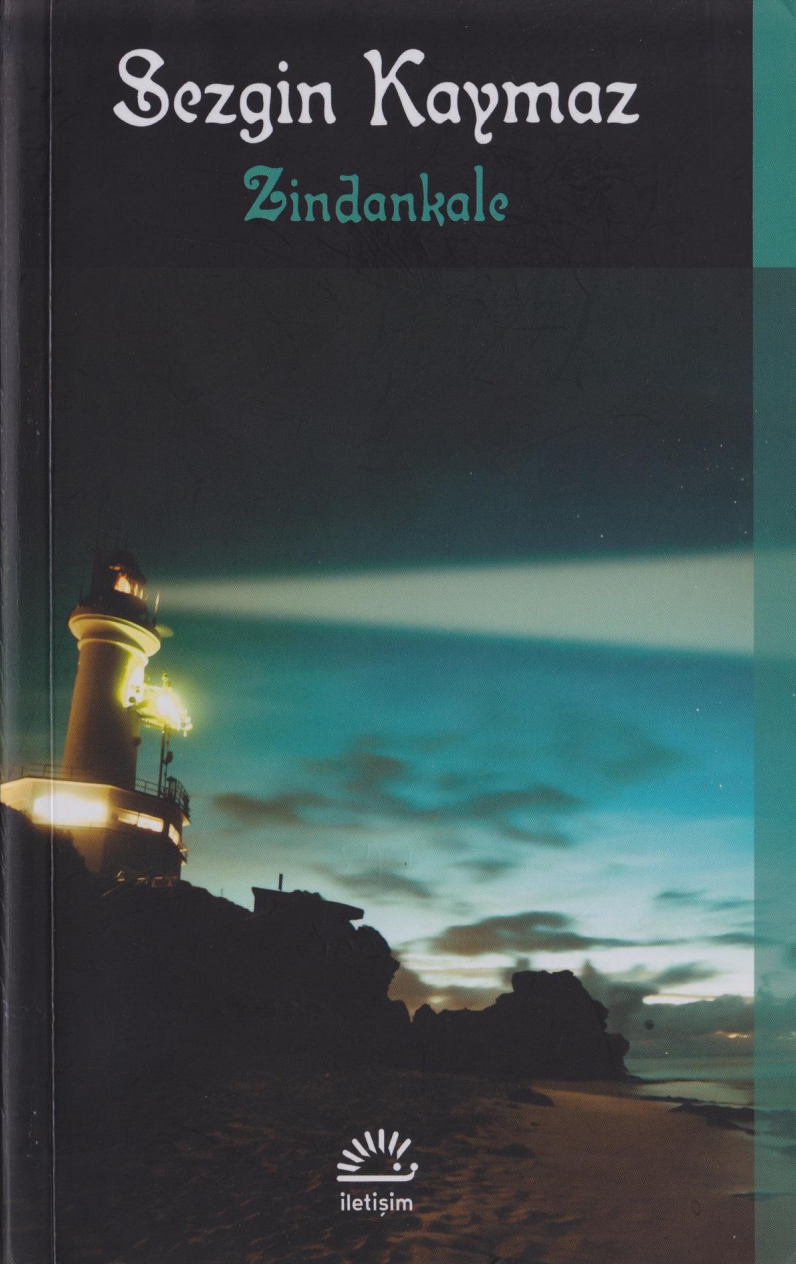
Sezgin Kaymaz

Zindankale

iletişim

SEZGİN KAYMAZ 1962'de Sinop'ta doğdu. Konya Anadolu Lisesi'ni bitirdi. Hacettepe Üniversitesi İngilizce Dilbilimi Bölümü'nü, Türkçe dersini veremediği için son sınıftan terk etti. 1976'dan itibaren oyuncu ve teknik direktör olarak hentbolla uğraştı. Türkiye Voleybol Federasyonu'nda Koordinatör olarak çalıştı. İletişim Yayınları'ndan çıkan kitapları: *Uzunharmanlar'da Bir Davetsiz Misafir* (1997, April 2017), *Geber Anne!* (1998), *Kaptanın Teknesi* (1999), *Lucky* (2000), *Zindankale* (2004), *Sandık Odası* (2005), *Medet* (2007), *Ateş Canına Yapışsın* (2008), *Kün* (2013), *Deccal'in Hatırı* (2014), *Kısas* (2014). Diğer kitapları: *Bakele* (2015, April), *Son Şura* (2015, April), *Bugün Bize Kim Geldi* (2016, April), *Farfara* (2017, April).

sezgin.kaymaz@gmail.com

İletişim Yayınları 1043 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 148
ISBN-13: 978-975-05-0287-3
© 2004 İletişim Yayıncılık A. Ş.
1. BASKI 2004, İstanbul
2. BASKI 2017, İstanbul

EDİTÖR Tanıl Bora
KAPAK Suat Aysu
KAPAK FOTOĞRAFI Sarp Soysal
UYGULAMA Hüsnü Abbas
DÜZELTİ Serap Yeğen
BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 22749
Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak, No: 6/3
Bağcılar, İstanbul Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63
CİLT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 11935
Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,
Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721
Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

SEZGİN KAYMAZ

Zindankale

iletişim

Bunun sırrı şuydu:
Tanrı'dan istemiştim bunu;
O da bana doğru yolu gösterdi, gitti...
MEVLÂNÂ

Kir, toz içinde, leş gibi bir odadaydılar...

Şahit ürktü.

Öbür şahit de ürktü.

Ahşap döşemenin kararan tahtaları birbirinden çürük dişler gibi ayrılmıştı. Ayrıklarda böcek ölüleri vardı, kımıl kımıl böcek dirileri vardı. Yer yer kurumuş dışkı öbekleri seçiliyordu; ne dışkısı olduğu belirsiz...

Çok fena...

Oda loştu da değil gibiydi hem. Belki gündüzdü ama belki de değildi... Bilinemiyordu. Yırtıla yırtıla balık ağına dönmüş perdelerden ışık huzmeleri süzülüyor gibiydi. Gündüz vaktiymiş sanki, ya da geceymiş de dışarıdan ışık vuruyormuş. Bilinemiyordu... İnsanın "Gündüz" diyesi geliyordu; öyle arzu ediliyordu çünkü.

Sızan ışık huzmelerinden bir tanesi pek oyunbazdı. Bir şeyler aranırmış gibi, sanki bir tutam ışık değilmiş de, dışarıdan aklı başında birinin kasten tuttuğu bir el fenerinin ışığıymış gibi gezinip duruyordu odada. Bir yaramazın tuttuğu horoz ayna yansıması?.. Oyunlar oynuyor, hopluyor, zıplıyor, fır dönüyordu orta yerde.

Gözler, bu oyunbaz ışık demetini takip etmeye başlıyordu gayri ihtiyari. Loş odada insanın istediği yeri görebilmesi, biraz da onun insafına kalmış.

Çingene topacı gibi döndü kendi ekseni etrafında, sonra yükseldi, kullanıla kullanıla kasabın et tahtası misali örselenmiş, kıymıklanmış büyük ahşap masaya vurdu. Kollarını, hortumunu sıvazlayıp duran bir karasinek ışıktan rahatsız olup vızırtıyla havalandı. Işık topu, onu kovalarmışçasına peşine düştü... biraz uçtu ardısıra, sonra yorulup ondan önce bir yere kondu. Tacize uğrayan sinek hâlâ vızırdıyordu.

Gözler, odanın başka bir köşesine kaydı.

Şahitlerin gözleri...

Işık topu oradaydı ve onun duraklayıp aydınlattığı yerde şekilsiz bir çuval seçiliyordu hayal meyal. Bu çuvalla ilgileniyor gibiydi; sağından solundan, kıvrımlarının üzerinden bir hayal gibi dolanarak aranıyordu.

O an, çuval yığını da az önceki sinek gibi huzursuzlanıp kımıldandı. Bunun üzerine daha da bir canlanıverdi ışık topu, çuval kıvrımları üzerindeki gezintisini daha titiz bir şekilde sürdürmeye başladı. O da merak etmişe benziyordu.

Sonuç yok!

Çuvallar yeniden kıpırtısız kalırken, ışık topu da vazgeçmiş gibi usul usul uzaklaştı oradan. Tabii gözler de beraber.

Şahitlerin gözleri...

Pek oyunbazmış bu ışıcık. Aniden, çuvalları kandırmış gibi tekrar atıldı üzerlerine. Ama kıpırtı yok.

Yaramaz, duvarlarda gezinmeye başladı; gözler de beraber.

Her iki tahta arasında sallanan örümcek ağlarını saymazsak, duvarlar çırılçıplak.

Yere vurdu.

Zeminde toz yığınları öbek öbek.

Fazla mı kurgusal? Biri bu pislikleri özellikle getirmiş de yığmış gibi mi?

Aralıklardan gelen hafif esinti, toz yığınlarının tepesini uçuşturdu.

Yoğun bir vızıltı duyuldu birden. Demin huzuru kaçırılan sineğin işi değildi bu; tek sineklik iş değildi. Işık, gözden önce hamle etti o yöne, minik bir fare leşinin üstünde durdu. Hayvancığın karnı deşilmiş, apak dişleri ortada, sonsuza dek sırıtacakmış gi-

bi, saçılmış iç organlarının üzerinde bir sürü eşek arısı, sinek kurdu; vıngır vıngır hayat kaynıyor... Ölümün batnında bir dolu minik hayat.

Korkunç!

Şahit ürktü.

Öbür şahit de ürktü.

Işık topu, midesi kalkmış gibi hızlı hızlı uzaklaştı oradan.

Kayboldu önce, hemen sonra odanın kara mandallı kapkalın ahşap kapısının üzerinde belirdi, huzursuz huzursuz gezinmeye başladı. Bir an mandaldaydı, bir an kapının orasında burasında. Askı niyetine kapının sırtına çakılmış bir paslı mıhta bir an, bir an eşikte, bir an pervazda.

Ansızın, kapıya karşı köşeden, gerilerden, bir inlemeye veya iç çekmeye veya fare viyaklamasına veya kuş ciyaklamasına benzeyen bir ses işitilmesin mi?

İnsan ürperiyor...

Şahitler ürperdi.

Işık topu da ürperip sıçradı. Toparlandı sonra; kararlı bir deparla, adeta o sesin sahibini bulmak amacıyla koptu gitti kapıdan. Gezinmeye, kaynağı aramaya başladı. Araya araya, yine o çuval yığınına geldi, kaldı.

Yığın, yine kımıldanır gibiydi, fakat yaramaz ışığın bu sefer bu çuvalların yakasını bırakmaya niyeti yoktu pek. İnatla kalıyor, dolanıp duruyordu kıvrımların üzerinde.

Görüntü hızla yaklaştı.

Belki de şahitler görüntüye yaklaştı.

Çuval yığını soluk alır gibi ritmik hareketler yapıyordu galiba. Bir nefes sesi, şiddetli bir kalp vuruşu yükselmeye başladı, ama çuvallardan değil, bunca şeyi gören gözlerin sahibinden... Sahiplerinden...

Çuval ise canlı bir akciğer gibi...

İniyor, kalkıyordu...

Şişiyor, sönüyordu...

Işık topu bu harekete yoğunlaşmıştı. Sabırla, hatta inatla bekliyordu.

Bir ses daha...

Farklı, hantal, aritmik...

Bu kez tam karşı cepheden, gözlerin gerisinden, yaramaz ışık topunun az önce koparcasına uzaklaştığı kapının o taraflardan...

Şahitlerin nabzı yükseldi, soluk sesleri, pek çok koşup da pek fena yorulmuş insanların soluk sesleri gibi sıklaştı.

Ses, ışık topunu bir kere daha hoplattı. O da çuvallardan koptu hemen, uçtu gitti, kapının mandalına yapışıverdi.

Mandal oynadı, ışık topu bir an boşa çıkıp kapının sırtına vurdu, bunu hazmedemedi, zıplayıp mandala yapıştı yeni baştan.

Derken döşemeler gıcırdamaya, ötmeye, bağırmaya başladı.

Biri geliyordu, belli.

Kalın, astımlı bir nefesin hırıltısı, mandalın altındaki büyük delikten sızıp içeriye, odanın en uzak noktalarına kadar ulaşıyordu. Paslı paslı çiviler, saçak saçak örümcek ağları, kıllı kıllı sinekler hırıldıyor, hışırdıyor, fısıldıyor gibiydi.

Korkunç!

Şahit korktu.

Öbür şahit de korktu.

Işık, kapı mandalına kendini sabitlemişken, gözler uzağa çekildi, öyle kötü kötü nefes alıp veren, az sonra şu aşağıya basmaya başladığı mandalı bir tamam kilidinden kurtarıp odaya dalacak olan o yaratığın menzilinden uzaklaştı.

Alttan, koca bir lağım faresinin geçebileceği geniş eşik boşluğundan içeriye bir ışık vurmaya başladı. Gözler bir an eğilip büküldü, kapı mandalından uzaklaşıp aşağıya daldı. Sonra yeniden kara kapının sırtı, kara kapının mandalı...

Yaramaz ışık topu kayıp!

Gözler karanlığa alışmış, şimdi daha iyi seçiyor. Yaramaz şey olmasa da idare edebilecek gibiler.

Kapı?

Gıcırdayarak, ağır ağır aralanmaya başladı. Dışarının ışığı içeriye vuruyordu. Işık topuna pek ihtiyaç kalmadı.

Kıvrım kıvrım, yerleri süpürecek kadar uzun bir etek girdi odaya.

Bu etek bir an savruldu, gözler bu sayede alttaki siyah, lastikli pantolonu ve onun da altındaki kalın, siyah erkek çoraplarını, takunyaları görebildi.

Odaya, takunya takırtısıyla beraber bolca sarı ışık ve sarı ışıkla beraber de bolca çığlık doldu.

Hayır, doluştu...

Şahitlerin nefesi sıklaştı, nabızları yükseldi... Gözleri, geri çekilmeye başladı.

Çığlıklar? Kimse yoktu ki...

Bir tarafta açıldıkça açılan kara kapı, bir tarafta çığlıklar. İki taraftan yaklaşıyorlardı şahitlere. Kapı, kanadını odanın içine doğru uzatarak, çığlıklar, sokuldukça sokularak. Çuvalların oradan mı geliyordu ne?

Bir giren vardı, tamam, ama gözler, çuvalların evvelce durduğu köşeye döndü gene de.

Yok! Köşe boş!

İrice bir çıtırtı işitildi, oda bir tamam sarı ışığa boğuldu. İçeri giren, elektrik düğmesini çevirmiş olsa gerek.

Çuvallar yerinde yok artık.

Çuvallar yok!

Yok!

Ya çığlıklar?

Bebek çığlıklarıydı bunlar, düpedüz bebek çığlıkları. Ya bebekler nerede? Her yerde çığlıkları var, iyi de, kendileri nerede?

İşte:

"Mam mam mam..."

Oda dönüp duruyordu, ama belli ki asıl dönen, gözlerin sahibi, sahipleriydi. Kendi etrafında dönüp duruyordu şahitler... Şaşkın ve korkulu; soluk soluğa...

Telaş...

Bir an, o çuvallar koca masanın altına doğru geçip gitti sanki.

Yok canım!

Kalın, hışırtılı, boğuk bir kadın sesi geldi arkadan. Gözler hızla o yana dönerken, gözlerin sahipleri, evvelce çuvalların sindiği köşeye kaçıp sinerek sesin sahibine bakmaya başladı.

Bir kadındı bu.

O kapıdan az evvel giren dev gibi bir kadın.

Devanası.

"Geh geh geh."

Orada, kapıyı tamamen saklamış, arkasında duvardan başka bir şey yokmuş gibi dikiliyordu. Çok çirkindi. Tavuk mu çağırıyordu?

Çenesinde hafiften sakalları çıkmış, memeleri göbeğinin altına kadar sarkmış, yorulmuş, bitmiş gibi göğüs geçire geçire, hışırdaya hışırdaya, hızlı hızlı soluklanıyordu. Kadın demeye bin şahit. Ama kadın... Kadın işte!

Sağ elinde, kulpundan tuttuğu kocaman, kara dipli, kalayı dökülmüş bir bakraç vardı. Sol eliyle, yerdeki pislikler bulaşmasın istermişçesine eteğinin lastiğini kavramış, yukarı yukarı çekiyordu.

Kendi hareketleri onu o kadar çok yoruyordu ki, ağzını Japon balığı gibi açıp kapatarak hışır hışır soluklanıyor, öğürürcesine öksürüyor, tıksırıyordu.

Yaratık!

Biraz toparlanır gibi olunca, ağır ve kalın gözkapaklarını yere eğdi bu yaratık.

"Geh geh geh geh."

Şahitlerin gözleri, bulundukları köşeden onun baktığı yere, zemine odaklandı, taramaya başladı.

Görüldüğü kadarıyla, çuvallar oraya gitmiş gibiydi.

Nasıl?

Ortadaki masa görüşü kısıtlıyordu.

Azıcık sola çekilip tekrar baktılar kadının ayakucuna.

Ve gördüler... Ürktüler...

Çuvallar oradaydı, çığlık çığlığa!

Çığlık atan bebeler ise o çuval giysilerin içinde...

Allahım!

"Mam mam mam?"

Gözleri ışıldıyordu...

Melek gibiydiler...

Yüzleri ak-pak, tertemizdi. Odanın pisliği ile korkunç bir tezat oluşturuyordu bu durum.

Şahitler korktu.

Başı ve kıçı delinerek yapılıvermiş çuvaldan mintanın içine sokuşturulmuşlardı. Tertemizlerdi, tertemiz...

Başları yukarıya kalktı...

O devanasına, heybetinden korkmadan, kötü bakışlarından ürk-

meden, minnetle, şükranla, velinimetlerine bakar gibi bakmaya başladılar.

Kadın ise onlara nefretle bakıyordu.

"Tet!"

Tiksinti vardı gözlerinde, öfke vardı. Bakracı bir an, bebelerin kafasına vuruverecekmiş gibi kaldırıyor, vazgeçip tekrar eski yerine indiriyordu.

"Höööt! Höt dediim!"

Bebeler ise başları hep yukarıda, dizlerinin üstünde dört dönerek, köpek yavruları gibi heyecan dansları yapıp çığlıklar atarak yırtınıyor, bekleşiyorlardı.

"Mam mam mam mam..."

Kadın, eteğini savurarak, çok gürültülü, çok hantal bir adım attı masaya doğru.

"Tet! Şimdi takunyamın altında sizi... Hıı!"

Bebeler kadına bakıyor, uzun eteğin büklümlerine doğru yumuk ellerini kaldırıp "gel gel" yapıyorlardı.

"Höt dedim! Allah belanızı versin!"

Soluk soluğa masaya ulaştı devanası. Yüzü morarmış gibiydi. Katmer gerdanı, etli yanakları, kalın kaşları, sarkık dudakları titriyordu.

"Mam mam mam..."

Derken, bakracın sapını kavrayıp ağır ağır kaldırmaya başladı. Yumuk elleriyle havadaki bakraca "gel gel" yapan bebeleri ayağının ucuyla ittirdi bu arada. Bu onu daha da çok yordu.

"Verecem mamanızı! Allah belanızı versin! Verecem dedim! Gelmeyin üstüme!"

İtilip kakılmayla yılacak gibi değildi bebeler. Her savuşturulma iştahlarını daha çok kamçılıyordu. Hamle üstüne hamle... Kafaları hep yukarıda.

"Mam mam mam mam..."

Bebelerin üstüne üstüne öksürüyordu kadın. Bakracı enikonu yukarıya kaldırmış...

"Tüü! Alın! Zıkkım yiyin inşallah!"

Kadının göğüs hizasına kadar kalkmış, ağzı yavaştan yan yatmaya başlamış bakracın içini gördü şahitler. Üstü donmuş yağ kap-

lı, ama altının fıkır fıkır su olduğu, donyağının oynamasından belli bir bulamaç vardı bakracın içinde. Oradan buradan kuru fasulye adacıkları baş vermişti.

Şahitler fenalaştı.

"Alın! Alın piç kuruları!"

Ağır ağır aşağıya çevirdi bakracın ağzını. Önce yağı delip kurtulan yemeğin suyu döküldü yere, çarpma sesi pis odada yankılandı, ardından da kalın yağ tabakaları löp löp sesler çıkararak döşemeye düştü. Son olarak fasulye taneleri.

"Alın!"

Bebelerde büyük sevinç! Kadın odaya girdiğinden bu yana ilk kez başlarını öne eğdiler.

"Mam mam mam..."

Şahit çok üzüldü.

Öbür şahit de çok üzüldü.

Çığlıklar ata ata eğilmeyi sürdürdü bebeler. Minik dudakları tozlu döşemeye ana memesine yapışır gibi yapışıncaya kadar eğdiler başlarını.

"Mam?"

Sonra kesildi çığlıkları. Emme, yalama, somurma şapırtıları, minik göğüslerden yükselen bebeksi iç çekişler kaldı havada.

Kadın, masanın altından soluya soluya çekip çıkarttığı arkalıksız bir tabureye attı kendini. Etli kolunu masanın üstüne bonfile gibi uzattı. Masa, bu kolun ağırlığı altında gıcırdadı. Şahitlerin sesleri, solukları, kalp vuruşları kendi kulaklarında çınlıyordu.

Gözler kadının yüzüne, onun gözleri ise yerde, ayağının dibindeki saçılmış mamaları böceklerle, sineklerle ve eşek arılarıyla paylaşmaya çalışan bebelerin üzerine odaklanmıştı.

Kaşları bir çatılıp bir gevşiyordu. Yanaklarını tonton bir kırmızılık basıyordu bir an veya şahitler bunu yeni fark ediyordu. Parlak derili gergin alnı birdenbire kırışıyor, kara gözlerine bir şefkat, çok hüzünlü bir merhamet gelip çörekleniyordu. Bu durumdan memnun olmadığı her halinden belliydi cadının. Ağır gözkapaklarını, uyumamaya çalışan bir ihtiyar gibi yumup yumup açıyor; adeta gözleriyle silkiniyordu. Hissediliyor; onun tek amacı, üzerine basan iyilik duygusundan kurtulabilmek.

Bakarken bakarken, silkinip çırpınırken aniden gözgöze geliverdi yerdekilerle. Bitmek tükenmek bilmez iştahlarını bile bölen bir sezgi ile, bebelerin, kafalarını yerden kaldırıp kendisine baktıklarını gördü.

"Mam?

Utanmış gibi kızardı devanası, gözlerini kaçırdı, silkelendi, debelendi, ne yaptı etti, fenalık maskesini yeniden takmayı başardı. Takunyasını sertçe vurdu yere. Gudubetleşiverdi.

"Zıkkımlanın Allah'ın belaları! Ne var? Ne bakıyonuz?"

Bebeler, kadının normale döndüğünü görünce şaşkınlıklarından sıyrılıp yeniden mama yemeye koyuldular.

Bebek işte...

Bir tanesi, bir taraftan pis döşemeyi emip yalarken, bir taraftan da bacaklarını ayırıp çişini yapmaya başladı olduğu yere.

Kadın, uzun eteğini bel lastiğinden tutup yukarıya çekerek sıçrayan damlalardan sakınmaya çalıştı. Öfkeye kapılarak yere vurdu takunyasını. Ayağa kalktı.

"Üstüme sıçrattın! Piç!"

İşeyen bebenin böğrüne hatırı sayılır bir tekme attı. Tekmenin etkisiyle savrulup havada dönen bebeciğin ağzından bir hayret çığlığı yükseldi.

"Mam!!!"

Şahidin içi gitti...

Öbür şahidin de...

Bu ani ve sert hareket yüzünden nefesi darlandı kadının. Koca yumruklarının üzerine abanarak masada dinlendi biraz, soluklanmaya çalıştı. Öğürüyor, öksürüp tıksırıyor, bu arada da alttan alttan, tekmesini yiyip savrulan bebeye bakıyordu. Onun, kısa bir süre düştüğü yerde sırtüstü debelendikten sonra toparlandığını, yeniden emekleme pozisyonuna geçerek mamasını yemeye başladığını görünce rahatladı. Dönüp, gıcırtılı adımlarla kapıya yöneldi nihayet. Bakracı elindeydi.

Diğer bebe, bir an için kafasını mamadan kaldırıp az önce tekme yiyen akranına baktı. Onun hem yiyip hem de kaldığı yerden çiş yapmaya devam ettiğini görünce o da başladı işemeye.

Kadın, önce lambayı söndürdü. Oda loşlaşır, şahitlerin nabız ve

soluk sesleri normale dönerken, oyunbaz ışık topu, korkusundan saklanmış da tehlike artık geçmiş, korkulacak bir şey kalmamış gibi yeniden çıktı ortaya ve bebelerden birinin kıymıklar arasında mama arayan minik dudaklarında gezinmeye başladı.

Kapı kapanınca parıltısı arttı.

Öyledir... karanlık, aydınlığın altını çizer.

Bebelerin yüz hatlarında, ondan ona sıçrayarak gezindi bir müddet. Gördüklerinden utanmış gibiydi. Kadının ayak sesleri kapının ötelerinde uzaklaştıkça, bebelerden kaçıp bir çıkış yolu ararcasına perdedeki deliklere saldırmaya başladı. Dolandı dolandı, sonunda buldu çıkış yolunu, kaçtı.

Bir an delikten bakıp ışık topunu takip etti şahitlerin gözleri... Bir ışık huzmesine dönüşerek, karanlık, pis, taşlı, tozlu, ayrıkotlu, tümsekli, çakır çukur bir arsada veya arsa kılıklı bahçede uzayıp kayboldu bu yaramaz, minik aydınlık.

Hani gündüzdü?

Bir emanet vermiştim çok önce sana,
Gel şimdi sen de onu geri ver bana!

MEVLÂNÂ

Doktor arkadaşı demişti ki: "Bu idrar torbası denen alet çok enteresan bir alettir. Dolduğu zaman üç aşamalı alarm verir. Birinci aşama, ki ben buna beyaz alarm diyorum, seni iki ilâ dört dakikada bir uyardığı aşamadır. Bu aşama sırasında, kasıklarına ani bir sancı gönderir ve "Doldum ben, haberin olsun," der. O anda yakınında tuvalet falan yoksa mecburen kendini sıkarsın, sen sıkar sıkmaz da uyarı yok olur. Dediğim gibi, iki ilâ dört dakika sonra tekrardan aynı sinyali verinceye kadar hiç çişin gelmemiş gibi davranır."

"Kim?"

"Torba."

"Haydaa!"

Gözü sıkı sıkı yumuk, bunları düşünüyor, Sabit'e sövüyordu.

"Efendim, beyaz alarm tabir ettiğim bu aşama, birkaç yoklama sonrasında sona erer ve bir sonraki faz başlar. Ben bu aşamaya da sarı alarm aşaması adını veriyorum. Sarı alarm, daha ciddi bir durumu işaret edercesine, sidik baskısının yoğunlaştığı, torbanın "Çabuk beni boşalt!" emrinin sıklaştığı alarm aşamasıdır ki, bu aşamada, sinyaller otuz saniye ilâ kırk beş saniye arasında belirir belirir yok olur. Hani demin çişin geldiydi, sen de beyaz alarm aşamasında ciddiye almadıydın ya? Hah işte, bu sarı alarm aşamasında, "Çabuk işe!" baskısı, daha sık, daha peş peşe gelir... Diyelim gene tuttun

kendini, yoldaydın, "Eve kadar idare ederim canım. Bir şey olmaz," dedin. Bu sarı alarm, otuz saniye ilâ kırk beş saniyede birkaç yoklama daha yapar, ondan sonra ani bir manevrayla dönüverir öbür tarafa, çekip gider ve yerini kırmızı alarma terk eder. İşte kırmızı alarm aşaması, sidik torbasının kendini büzme kapasitesinin sonuna geldiği aşamadır ki, bu aşamada sinyal sıklığı neredeyse kesikli bir çizgi gibi, üç ilâ beş saniyede, handeyse süreklidir. Bir an evvel bir kuytu bulup işedin işedin, yoksa pantolonu ıslattm demektir. Çünkü, bunun bir sonrası yoktur. Kırmızı alarm başladı mı, işemeye ramak kalmıştır kardeşim. Ben bunu bilir, bunu söylerim."

Hatırladıkça sinir oluyordu. Dişlerini gıcırdattı. "Sana doktor diyenin dee, o diplomayı sana verenin deee, sana güvenip soru soranın daaa..."

"Kardeşim, ne alakası var?" demişti konferansı sabırla dinledikten sonra. "Ben uykuda işemekten, gece işemesinden bahsediyorum. Bu yaştan sonra ıslak yatakta uyanmaktan bahsediyorum sana. Vıdı vıdıyı kes de, tahlil mi yaptırıyorsun, kızgın mil sokup oluğun ağzını mı dağlıyorsun, ne yapıyorsan yap, beni hızla bu dertten kurtar. Dedem şimdiden yatağa işediğimi mahalleye ilan etti, yakında da basın toplantısı düzenleyecek. Bu işi çöz Sabit. Nasıl çözüyorsan çöz. Bana masal okuma."

Davut'un doktor arkadaşı Sabit, o zaman sabit bakışlarla bakmıştı Davut'a. Biraz da buruk, "Biz ne diyoruz peki?" diye sormuştu. "Gece veya gündüz, uykuda veya uyanık, idrar torbasının boşalması aynı sebebe dayanır. Bunu anlatmaya çalışıyoruz iki saattir. Bu torba, aşırı dolmadıkça sana sormadan boşalmaz. Anlamıyor musun? Dolunca da ister uykunda ol, ister ayakta, sana aynı sistematikle sinyal gönderir ve yaklaşmakta olan işeme tehlikesine karşı demin anlattığım düzende uyarır."

"Ee?" demişti Davut. "Yani? O uyarıyor da ben mi kaale almıyorum? Bu yaşa kadar alıyordum da bu yaşta mı yolları ayırdım arkadaşımızla? Durup dururken kendi idrar torbamla hır mı çıkardım? Manyak mıyım ben?"

"Valla, biz tahlillerimizi yaparız."

"Hah... Sadede gel. Ben de bunu diyorum."

"Yaparız yapmasına ama, bizim yapacağımız tahliller, hadisenin

kimyasal, biyolojik, anatomik, fizyolojik, fizyonomik kısmıyla ilgili tahliller olur... ki senin yaşın, bahse konu tahlillerden kötü sonuç çıkması ihtimali bakımından çok kel alaka bir yaş. Yani, sende ne mesane gevşemesi olur, ne de prostat büyümesi. Kaslarda, şurda burda bir salaklık olacağını da sanmıyorum. Bu yüzden..."

"Ee?"

"İşte, sözümü kesmezsen söyleyeceğim; bu yüzden, ben derim ki, biz numuneleri alalım, tahlile gönderelim, sen de bu arada boş durma, bir psikoloğa filan git, çünkü..."

"Çünkü?"

"Çünkü çocukken bile gece işemesi sorunu yaşamayan bir adam, otuz yaşına gelince, birdenbire yatağını göl etmeye başlıyorsa, bunun sebebi olsa olsa psikolojik olur. Başka hiçbir şey olmaz. Tahlillerden havanı alacaksın. Sana söyleyeyim."

"Hadi be!"

Hadi madi ama, işte üçüncü şeref sabahına da ıpıslak uyanmıştı. Tahliller zaten temiz.

Öfkesinden kasıldı. Gerçi neye öfkelendiğini, kime öfkelendiğini kendi de bilemiyordu pek. Tahlillerden havasını almıştı. Otuz yaşın baharında altına işemesini gerektirecek hiçbir fiziksel, kimyasal, biyolojik sebep bulunamamıştı.

"Dedim sana ben. Cillop gibisin. Kaç saatini boş boş geçirdin burda. Kalk, hemen bir ruh doktoruna git sen aslanım."

"Manyak manyak konuşma Sabit. Ne alakası var?"

"Onun orasını ben bilemem. Sen hiç bilemezsin. Ama her şeyle alakası olabilir. Stres, canını sıkan, ama unutup gittiğin herhangi bir terslik, çocukluğunda geçirdiğin bir travma. Ne bileyim, mesela gördüğün bir rüya?"

Burası ilginçti işte. Unutup gittiği o tuhaf rüyayı hatırlayıvermiş, tüylerinin ürpermesine mani olamamıştı.

"Rüya mı? Nasıl yani?"

"Olur öyle. İnsan sıkışır, o sırada derin uykudadır. Bilinçaltı ona bir tezgâh kurar ve rüyasında mis gibi, süslü püslü bir tuvalete sokar vatandaşı. O da tuvalete girdim sanıp, zaten sıkışmış, bırakıverir."

"Hadi be, sen de!" İlgisi dağılmıştı. Onun gördüğü rüyayla tuvaletin, klozetin, şunun bunun ilgisi yoktu uzak yakın.

* * *

Gözlerini açtı nihayet. Pikeyi boynuna kadar çekmiş, saç diplerinden çenesinin altındaki gamzeye kadar tere batmıştı. Gerindi. Sonra, pikeyi saldırıya uğramış gibi tekmeleyip açtı. Hâlâ inanamıyordu. Kaşlarını çatık çatık yapıp kısa bir müddet kendini dinledi. "Acaba?" Yastığın altındaki sağ elini çıkardı, usulca aşağılara, gümüş grisi pijamasının önüne, kasık nahiyesine götürdü.

Islak!!!

Zaten biliyordu ya, şansını denemişti. Yüzünü buruşturdu; son derece yılgın, hatta küskün iç çekti:

"Öff! Yetti ulan!"

Doğrulup kendini geri çekti, sırtını karyolanın arkalığına yaslayarak oturdu, bacaklarını huysuz huysuz topladı, kendi kendine tepişti adeta.

"İğrenç! İğrençsin Davut!"

Nemlenen elini yatak çarşafının kuru bir yerine sürdü. İnsan pis bir halt edince önce haltını kurcalar, sonra da koklar. O da öyle yaptı: Sürdükten sonra gayri ihtiyari burnuna götürdü parmaklarını, koklayıp suratını buruşturdu.

"Öğğ!"

Kapının dışından bir ses işitip irkildi.

"Yandım Allah! Vallaha geldi! Hiç sektirmez!"

Telaş içinde hoplayıp az önce teptiği pikeyi aldı yerden, kendini gerisin geri yatağa attı, düşman pikeye ıslak ıslak sarınarak örtünmeye çalıştı. Ama geçti, çok geç. Şadıman Beyefendi, selamsız sabahsız kapıyı açıvermiş, öylece eşikte durup epekşi bir suratla havayı koklamaya başlamıştı bile.

"Gene mi Davut?"

Davut, zaten yaşlı adam odaya girdiği anda çekmişti teslim bayrağını. Terli terli sırıttı, mahcup, çaresiz omuz silkerek ellerini kaldırdı, avuçlarını iki yana açtı.

"Gene Dede... Gene!"

Şadıman Beyefendi, kaşları çatık çatık, düşünceli düşünceli kafa salladı.

"Ya rüya? O da gene aynı rüya mı peki?"

Davut, olan oldu tavrıyla, vücuduna doladığı pikeyi atıp ayaklarını yere sarkıtarak yataktan çıkmaya hazırlandı. Dedesinin yüzüne hiç bakmak istemiyordu. Nasıl olsa az sonra kahvaltı masasında burun buruna oturacaklar, bol bol bakışacaklardı.

Rüya...

İlk olarak üç gece önce görmüştü aynı rüyayı ve sırılsıklam uyanmıştı. O gün ilkti. Esprisini bile yapmışlardı dede-torun. Ne zaman ki Davut kahvaltı masasında "Allah hayıra çıkarsın. Bir rüya gördüm..." deyip de anlatmaya başladı, o zaman Şadıman Beyefendi, Davut'un anlam veremediği şekilde alı al moru mor olmuştu.

Davut'un evden çıkar çıkmaz soluğu Sabit'in yanında aldığı gün o gün değildi. O günün gecesinin gene aynı rüya eşliğinde ıslanan sabahının devamında dayanmıştı herifin kapısına. O sabah, yani ikinci işeme sabahı, evde Şadıman Beyefendi'nin kendi deyimiyle "kavi" dostları vardı ve büyük olaylar çıkmıştı bu gece işemesi şakalaşmaları yüzünden. Zaten canı burnundaydı Davut'un, bir de dedesi yaşındaki koca koca heriflerin sulu sataşmaları acayip kanına dokunmuştu. Kabalaşmış, dedesini küstürmüştü. Huyluydu Şadıman Beyefendi. Çabuk küser, zor barışırdı. Akşam, tahlillerden temiz çıkıp da dedesinin yatasıya kadar surat asacağı, tek kelime dahi etmeyeceği korkusuyla eve gelmiş, ama mükellef bir sofra hazırlandığını görüp şaşırmıştı. Doktora göründüğünden falan bahsetmemişti hiç. Gene şaşırtıcı biçimde, o mükellef sofraya dedesiyle burun buruna oturmuş, ama daha da şaşırtıcı biçimde, yaşlı adamın, karşısında ıkınıp sıkındığını, soracak bir şeyi varmış da bir türlü soramıyormuş gibi bunaldığını fark etmişti. Çorba bitmiş, tek kelime edilmemiş, alinazik tabakları sıyrılmış, gene tek kelime edilmemişti. Neden sonra, Davut dayanamayıp sormuştu:

"Ee? Hadi Dede. Seni bekliyorum."

"Ne? Neyimi bekliyorsun?"

"Sor haydi. Bir şey soracaksın, bir türlü kıvamına gelemiyorsun. Sor."

Şadıman Beyefendi, o değilden sormuştu o zaman:

"Esasen sabahleyin soracaktım ama arkadaşlarla dalgaya düşünce unuttum. Dün gece gene rüya falan gördün mü sen?"

Görmüştü tabii, hem de ilk gece onu altına işeten rüyanın tıpatıp, bire bir aynısını görmüştü. Ama yatağa işemiş olmak o derecede canını sıkmış, kafasını öyle bir bozmuştu ki, bunu hiç kaale almamıştı. Hatta neredeyse gene unutmuştu. Mühim olan yatağa işemiş olmaktı, yatağa işemiş olmanın sebebi değil.

"Gördüm evet... Anlatmamı mı istiyorsun?"

Şadıman Beyefendi gözlerini kaçırmıştı torunundan, ki bunu nadiren yapardı.

"Eh... sen bilirsin... Ne derler; rüyanı ya akan suya anlatacaksın ya da sofrada bir büyüğüne."

Bunu der demez sandalyesini geri atmış, dört ayaklı aleti iki arka ayağı üzerine şaha kaldırmış, dengesi sağlam, özel imalat bir sallanan sandalyedeymişçesine rahat, yılların "sallanan sandalye" akrobasisine başlamıştı.

Davut, kısa ve öz anlatmıştı rüyasını:

"Bakınız: Evvelki geceki rüyam."

Şadıman Beyefendi dengeli dengeli sallanarak sormuştu:

"Anlamadım? Nasıl yani?"

"Aynısı diyorum, aynısı. Hani evvelki gece gördüğüm tuhaf, korkunçlu bir rüya vardı ya? İşte dün gece gördüğüm de onun tastamam aynısı."

Şadıman Beyefendi o zaman kaşlarını bir kaldırıp bir indirmiş, kırış kırış olan alnının çatında beliriveren iri ter damlalarını elinin tersiyle silesi olmuş, ama bu ameliyeyi gerçekleştiremeden, ağır ağır, usul usul, yaptığı akrobasinin bir parçasıymışçasına geri devrilmiş, mutfağın zeminine kafa üstü çakılmıştı... Ki, Şadıman Beyefendi bunu da pek nadir yapardı.

"Aman Dede! Dikkat!"

Davut fırlayıp kalkmış, masanın etrafından adeta uçarak dedesinin yardımına koşmuş, yaşlı adamın çattadak yere vuran ak saçlı başını iş işten geçtikten sonra ellerinin arasına almış, ama çok fena terslenmişti.

"Bırak ulan, gidi! Kendim düştüm, kendim kalkarım."

"Ama Dede... Çok kötü vurdun!"

"Elleşme dedim. Terbiyesiz, saygısız."

"Hı? Nasıl yani?"

"Sen kim oluyorsun da benim arkadaşlarımın kalbini kırıyorsun?" Bu arada hacıyatmaz gibi ayağa kalkmıştı. Turp gibiydi maşallah.

"Onların kucağında hoplayarak büyüdün ulan sen! Ayıp değil mi?"

O zaman uyanmıştı Davut. Hani sabahleyin, gene yatak ıslak kalktı diye Şadıman Beyefendi'nin "kavi" dostları bununla kafa yapmaya kalkmışlardı da bu da hadise çıkartmıştı ya? İşte o mesele. Şimdi durduk yerde, akrobasi gösterisinde çuvallamanın da hıncıyla, saldıracak yer arıyor, bulduğu ilk fırsata dört elle sarılıyordu.

"Ama Dede, onlar da çok üstüme geldi. Görmedin mi?"

"Kes! Konuşma benle."

İşte, nihayet Davut'un olmasından korka korka eve geldiği şey olmuş, Şadıman Beyefendi, tek kişilik kamuoyunda yarattığı beklentiyi boşa çıkarmamış, geç de olsa yapacağını yapmıştı.

Küs gitmişlerdi yatak odalarına. Şimdi de Şadıman Beyefendi, tıpkı bir akşam evvel eve geldiği zamanki gibi şaşırtmaç veriyor, torunuyla ilgileniyordu. Küsüp küsüp zırt diye barışması da nadir görülürdü.

Davut ayaklarını sarkıtmış, başı öne eğik, biraz da bu muhasebeleri kısa kısa yaparak, şaşkın cevapladı dedesini:

"Evet. Tıpatıp aynı. Üçte üç."

Eğer o sırada kafasını kaldırıp bir an için dedesine bakmayı akıl edebilseydi, yaşlı adamın görünmez bir boksörden sert bir aparkat almış gibi çenesini hızla havaya savurduğunu, ellerini beyaz saçlarının arasına daldırıp geriye doğru sıvazladığını ve öncekilerden beş beter alı al moru mor olduğunu görebilirdi; ama bakmadığı için göremedi.

Ayağa kalktı. Dedesi, oda kapısında öylece, parmakları saçlarının arasında kalakalmış, bun terlere batmıştı. Görmedi. Gergin hareketlerle kapıya sırt çevirdi, ıslak yatak çarşafını, ıslak pikesini toplayıp, dertop edip, ıslak pijamasını elinden geldiğince tek eliyle önden sündürüp ıslak vücudundan uzakta tutmaya çalışarak ıslak ıslak doğruldu, gene sırtı kapıya dönük, ıpıslak dikildi. Bu yaşta başına bu felaket gelmiş her normal insanın hissettiklerini his-

sediyor, dedesi tarafından bile olsa, dikkatle seyredilmekten hoşlanmıyordu. Oysa farkında olmadığı bir şey vardı. Şadıman Beyefendi'nin onu seyrettiği falan yoktu. Gene de bu durumu bilmediği için, yüzü duvara dönük,

"Sen geçsene artık mutfağa Dede!" dedi. "Bakacak bir şey yok. Ortalığı toplayayım, duşumu alıp giyineyim, gelirim işte."

Şadıman Beyefendi, torununun kendisine bakmıyor olmasından bilistifade, elini saçlarının arasından indirdi zorlukla, toparlandı, elinden geldiği kadar sırıtmaya çalıştı. Hatta,

"Evvela camı açsaydın da havalansaydı içerisi bari. Berbat kokmuş oğlum!" diyerek, her şey kontrolü altındaymış gibi sataşmayı bile başardı.

Davut, zar gibi oldu, ama gene de dönüp bakmadı dedesine; sırtının gerisine doğru sinirli bir el hareketi yapmakla yetindi. Gene dedesine hiç bakmadan, karyolanın etrafından dolaşıp pencereye doğru yürümeye başladı... bir elinde ıslakları, bir eli sünnet çocuğu gibi pijamasının önünde.

"Daha yeni kalktık Dede! Açacağız herhalde! Hadi sana müsaade."

Yaşlı adam, torununun ardından bir kez daha sırıttı ama dertli bir sırıtmaydı bu. Geriledi, sonra döndü, ortadan kayboldu.

Davut camı açtı.

Hasta ferdin kârı; hasret, inlemek
Hasta olmak, hep ayık olmak demek!
MEVLÂNÂ

Çiğdem'in faltaşı gibi açılıveren gözleri, bir an için, yattığı yerden, tavanda belli belirsiz sallanan, ip örgü, uyduruk avizeye takıldı. Tam yeniden dalacakken bir sinek vızıltısı işitip bakışlarını avizeden ayırdı, sineği takip etmeye başladı. Uçuşun peşinde dalgınlaşıp süzülür gibi oldu gözleri, ama aniden, başına gelenin yeni farkına varmışlara özgü bir kırpışmayla tekrar kocaman kocaman açıldı. Takiben yüzü gerginleşti, öfkeyle doğrulup tepine tepine oturdu yatağın üstünde.

Kiraz dudaklarını öyle bir hırsla birbirine bastırdı ki, basınçtan her iki kiraz da bembeyaz oldu. Ellerini yüzüne götürdü sonra, terlemiş saç diplerini parmaklarıyla geriye tarayarak sıvazladı. Kendi kendine söylenip homurdanırken, sesi öfkeden ziyade sitem doluydu.

"Öff, gene mi! Yeter artık ama!"

Davut gibi tepti pikeyi. Üzerinde eşofman benzeri, pamuklu, yeşil bir pijama vardı; önü, karnından dizlerinin hizasına kadar sırılsıklam.

"Öööf öff!"

Toparlanıp tortop oldu, kolları diz altlarında, cenin pozisyonunda öne geriye sallanmaya başladı.

"Bu ne yaa! Nasıl bir iş bu!"

Şaşkın, gergin, öfkeli, kısık, ince bir kahkaha eşliğinde uzun sarı saçlarını geriye attırdı. Şu işe inanamıyordu, belli. Söylenmeye devam:

"Olmaz ama!"

Kalktı, pencereye doğru ilerledi. Perdeyi çekince, sabah güneşi yüzünün çok özel güzelliğinin altını itinayla çizdi. Yeşil gözleri ışıl ışıldı, ama çakmak çakmak bir ışıltıydı bu, öfkeli şavkımaları vardı. Pencereyi açıp derin bir nefes aldı, gene güldü, daha doğrusu gülümsedi, fakat az önceki gibi sitemkâr veya öfke dolu değil, aksine neşeli ve dalgacı.

İnce tül perde açılan pencereden çıkmasın, sokaklarda uçuşmasın diye etek kısmını pencere kulpuna sıkıştırdı. Somyasına dönüp ıslak çarşafını, ıslak pikesini topladı, ıslak yatağını eliyle kontrol etti, insan hep koklar, parmak uçlarını koklayıp suratını limon yalamış gibi ekşitti.

Dertop ettiği pikeyle çarşafı kapısının arkasına savurdu, yün yatağı kendi etrafında rulo yaparak dürdü, tek hamlede, kaldırdığı gibi odanın orta yerine attı, sonra da ruloyu açıp bol güneş ışığının vurduğu zemine serdi. Gene gülüyordu. Birine muzip bir şaka yapmış gibi dalgacı dalgacı.

Çok şekerdi.

Ellerini, eşofmanımsı yeşil pijamasının en kuru yerlerine silerek kurulayabildiği kadar kuruladıktan sonra, somyasının başucunda komodin niyetine kullandığı iskemlenin arkalığına atılmış kot pantolonuyla kot gömleğini bir eline, somyaya karşı duvara dayalı uyduruk kontrplak gardıroptan da kuru iç çamaşırlarını çıkarıp öbür eline aldı. Odadan çıkmak üzereyken, kapının arkasına atmış olduğu ıslak yatak takımlarını gördü, hem giysilerini, hem de iç çamaşırlarını aynı eline aktardı, eğilip öteki sidiklileri aldı. Komşu odadan annesinin sesi geliyordu. Kulak verdi, gene güldü.

"Ay Allahım! Al canımı da kurtuliyim Yarabbim! Yetti! Al!"

Annesinin avazına play-back yapıp gerdan kırdı hınzır hınzır, sonra olmazlandı, çok kısık sesli hayıflandı:

"Vah benim boncuğuma!"

Annesinin sesi perde perde yükselmeye devam ediyordu dışarıda:

"Adam, garezin mi var senin bana ayol! Kalksana şurdan! Ay, kalk diyorum Selim! Şimdi camı çerçeveyi indirip avazım çıktığı kadar baaracam! Kalk ayol! Kalk da aliyim şu ıslakları... Kime diyoruuum!"

Kıs kıs gülerek açtı oda kapısını, sağa dönüp bitişik odaya yöneldi, kapının ağzında dikilip manzarayı seyre daldı.

Selim Dayı ayağa kalkmış, halinden ar ettiği belli, ezik, üzgün, ellerini karnının üstüne bağlamış, son şişmesinden bu yana altına bağlayamıyordu, hazırolda bekliyordu. Testisleri başka türlü sığmadığı için üç şalvarlık kumaştan özel sipariş diktirilmiş pijama altı, ıslaklığın da etkisiyle adamakıllı sarkmıştı aşağı.

Sessizce iç çekti Çiğdem. Odadakiler henüz onun geldiğini fark etmemişti. Yaklaşık iki senedir hemen hemen haftada bir, bazı bazı iki, dayısının odasındaki manzara buydu. Adamcağız, sirozun son aşamasına gelmişti o zamanlar ve eve getirdikleri doktor, "Son günlerine giriyor hastanız. Bir hafta ya yaşar, ya yaşamaz. Siz, vücudu aşırı derecede şiştiği zaman bir sağlık memuru falan getirip bir miktar kan aldırın. Rahatlasın," demişti. O gün bugündür de, Selim Dayı her şiştiğinde hangisi müsaitse, ki bu yüzde yüz Çiğdem olurdu, çıkıp bir doktor veya hemşire bulup getiriyor, davul gibi olmuş adamcağızdan bir şişe kan aldırıyordu. Kan aldırma işi, siroza, her nasılsa alternatif bir tedavi mucizesi kadar iyi gelmiş, beri yandan o "son bir hafta" bir türlü gelememiş, ama öte yandan da Selim Dayı'ya acayip bir direnç ve iştah gelmişti. Ana-kız, iki sene boyunca hemen hemen her üç ayda bir düzenli olarak kan aldırır olmuşlardı Dayı Bey'den. Kimsenin, yaşlı hastanın yaşamasından şikâyeti yoktu, ama Sevim Hanım, iki arada bir derede kalmanın gerginliğiyle sık sık sapıtır, karşısındakinin öz kardeşi, üstelik de ölüme mahkûm bir öz kardeş olduğunu sık sık unutur, sevmediği pis bir işi sırf nafaka belasına yapan, zaten de derdi başından aşkın bir cahil hastabakıcı gibi kaba, kırıcı davranır, zavallı adamı yok uykusunda altına işediydi, yok tuvalete giderken yetiştiremediydi de yolda donuna damlattıydı, yok sigara içtiydi, yok külünü yere döktüydü, yok fazla yediydi, yok az yediydi diye her fırsatta haşlardı.

Çiğdem kızmıyordu annesine, onu anlıyordu aksine. O Selim Dayı'nın ablasıydı ve tabii ki kardeşinin hastalığına içten bir şef-

kat ve hakikatli bir rikkatle üzülüyordu, ama adam, kışlık hububat çuvalı gibi testisleri hariç, kan aldırıldıktan hemen sonra o kadar hızlı bir düzelme, toparlanma ve iyileşme gösteriyordu ki, ister istemez ölümcül bir hastalığın evde yarattığı kasavet ve beraberinde yarattığı sabır dolu merhamet havası dağılıyor, Sevim Hanım da bunun tesiriyle apırıp köpürüyordu. Çünkü o sırada, yani hasta adamın yatağa işediği veyahut yemeği üstüne başına döktüğü veyahut da sigarayı yanık unutup uykuya daldığı sırada genellikle Sevim Hanım, hasta kardeşinden daha hasta görünüyor oluyordu.

Gene de çok üzülüyordu Çiğdem. Bu fırçalar, bu itaplar, bu haşlamalar dayısının çok ağırına gidiyordu ve o dayısını çok seviyordu. Tabii annesini de.

Sevim Hanım, kardeşinin ıslattığı yatak takımını dürüp bükmekle ve sokur sokur sokranmakla meşgul olduğu için, kızının geldiğinin farkında değildi hâlâ.

Başı önde, hazırol vaziyetinde komutanın emir ve görüşlerini bekleyen Selim Dayı, bıçkın günlerinden kalan bir hissiyatla kaldırdı başını, Çiğdem'i gördü, daha da ezilip büzülerek tekrar önüne eğdi. Çiğdem, Selim Dayı'ya, gönlünü almak ve yalnız olmadığını hatırlatmak için tatlı tatlı göz kırpıp kendi ıslaklarını gösterdi ama adam başını eğdiği için bunu göremedi.

Sevim Hanım, bir elinde devşirdikleri, diğer eli belinde, zorlukla doğruldu nihayet. Hâlâ odada kardeşiyle bir başınaymış zannediyordu. Arkası, sırıtıp duran kızına dönük, heyula gibi dikildi Selim Dayı'nın karşısına.

"Of Allahım! Ne bitmez çilem varmış!"

Bir adım geri çekilip, tepeden tırnağa süzdü adamı.

"Ayol, sen daha çıkartmadın mı üstünü başını?" Çıkartmadığını o da biliyordu, öylesine sormuştu. Maksat bağırmış olmak.

Elini uzatıp, hasta adamın anormal şişkin karnından yukarıya doğru sıyrılmış fanilaya asıldı sertçe.

"Çıkart da versene şunu ayol!"

Selim Dayı, kafasını yeniden kaldırıp Çiğdem'e baktı tekrar. Kızın yanında soyunacak hali yoktu. Tam da bunu ablasına söyleyeceği anda, Çiğdem'in muzip muzip gülerek arkadan kadına sokul-

maya başladığını ve kendisine de susmasını işaret ettiğini gördü. Boyun eğdi bu tatlı emre.

Sevim Hanım, kardeşinin inadını bilirdi. Gene inatlaşıyor zannetti, kızdı.

"Bak hâlâ duruyo! Ver diyorum ayol! Ver şu ıslakları diyorum... A-aa!"

Çiğdem, dibine kadar sokulmuştu annesinin. Dürüp bohçaladığı çarşafıyla pikesini yandan uzatarak kadının görüş açısı içine aniden sokuverdi.

"Al."

Sevim Hanım'ın ödü patladı.

"Ay! Nooluyo ayol!"

Bir adım öteye hopladı yaşlı kadın, sonra dönüp Çiğdem'i gördü; yüzü bir anda değişti, güleçleşti, şirinleşti. Başparmağıyla damağını çekti ondan sonra.

"Ödümü patlattın kız! Ne onlar?"

Çiğdem, elindeki ağır ve ıslak bohçayı çenesiyle işaret etti.

"Islakları istemiyor muydun? Al sana ıslak!"

Sevim Hanım'ın yüzü kaygıyla, sıkıntıyla gölgelendi, dönüp dertli dertli kardeşine baktı, yaşlı adamın mavi gözlerinin öfkeyle kendi gözlerinin içine dikildiğini görünce korkmuşçasına kaçırdı kendininkileri, göğüs geçirerek kızına döndü tekrar.

"A-aa! Gene mi ayol!"

Çiğdem sırıttı.

"Gene!"

Enikonu kederlenmişti Sevim Hanım. Elinde toparlayıp tuttuğu kirlileri düşürür gibi oldu bir an, hemen eğilip, ucu sarkan çarşafı kucağındaki küçük balyanın en üstüne attı.

"Ne bu ayol üç günden beri her sabah her sabah? Üşüttün mü, nazara mı geldin nedir!"

Çiğdem omuz silkti. Onun o taraklarda bezi yoktu. O, henüz tanımadığı öteki sidiklinin, Davut'un yaptığını yapmıyor, bu işe, ıslak yatak çarşafları gözüyle bakmıyordu. Başka bir şeyi dert ediyordu o, gece işemesini değil pek. O, üç gecedir noktasına, virgülüne kadar aynı rüyayı görüyor olmayı dert ediyordu kendine. Tabii işemiş olmayı da dert ediyordu ama, bu olayı o tuhaf rüyayla

örtüştürdüğü için, gayet mantıklı ve soğukkanlı, "Biri olmasa öbürü de olmaz," diyebiliyor, o garip, bebe-belikli rüyadan kurtulduğu takdirde gece işemesinden de kurtulacağını akıl edebiliyordu. Bu yüzden, annesinin sorusunu kendi bakış açısına uygun cevaplamayı uygun gördü:

"Ne üşüttüm, ne de nazara geldim Sevim Hanım. Aynı rüyayı gördüm gene. Sonu da aynı oldu tabii. Nasıl ki önceki gördüklerimde ıslak uyanmışsam, bu sefer de ıslak uyandım. Hadise budur! Rüya rüya."

Yaklaşıp, kardeşine kaçamak bir bakış daha atan ve o esnada gene onun öfke dolu mavi gözleriyle karşılaştığı için yanağı soluveren, beti benzi atıveren, dudakları tireyi titreyiveren yaşlı kadının katmer gerdanına bir öpücük kondurdu. Fark etmedi ama, eğer o sırada annesinin elindeki ıslakları almamış olsaydı, kadıncağız bu defa sahiden düşürecekti onları.

"Neyse... Ben duşa giriyorum. Bunları da suya basarım. Sen, dayım soyunduğu zaman getirir, ötekileri de verirsin bana kapıdan."

Dönüp, cevap fırsatı vermeden çıktı odadan. Sevim Hanım, kız epey uzaklaştıktan sonra kendine geldi, hemen seslendi:

"Dur ayol! Olmaz öyle soğuk soğuk. Şimdi bi güğüm su ısıtırım sana tüpte, ılıştırır yıkanırsın güzel güzel."

Çiğdem'in cevabı uzaktan, ta banyonun oralardan geldi:

"Sen hele bir çaydanlık su ısıt da çayımızı içip açılalım. İş görüşmesine gideceğim, acelem var benim."

Sevim Hanım dudaklarını ısırdı. Gözleri dolu dolu olmuştu. Kardeşine bakmaya cesareti kalmamıştı pek. Sırtı adama dönük, yalandan homurdandı:

"Deli bu kız ayol! Vallahi de deli, billahi de deli. Böyle üşütüyo üşütüyo, ondan sonra da dert açıyo dertsiz başına."

Görüş açısına başka bir karaltı girmişti. Gene boş bulunup irkilerek seğirtti öteye, bağırdı:

"Aay! Nooluyo ayol?"

"Fanila baba! Ne olacak!"

Dönüp, Selim Dayı'nın uzattığı ıslak fanilaya baktı ters ters. Şu rüya konusunun kapanması hoşuna bile gitmişti hani. Güldü, göbeği hopladı.

"Allah gözünü kör etmesin e mi Selim! Ödümü patlattın ayol!"

Gülmeye devam ederek damağını çekti. Sonra usul usul kaldırdı kafasını. Yüzü yumuşacık olmuştu. Fanilayı aldı, kendisine artık deminki gibi öfkeli bakmayan kardeşine biraz da minnetle baktı.

"Hadi yavrum..." dedi yüzünden bile yumuşak sesiyle. "Şu pijama pantolonunu da ver. Ben arkamı dönerim, bakmam. Boynuna kadar ıslanmışın ayol. Ne bu fanilanın hali?"

Arkasını döndü. Geride, Selim Dayı, epeyce zorlanarak eğildi, iki seneden beri hem pijama pantolonu, hem de don niyetine giydiği üç şalvarlık kumaşı bir hamlede dizine düşürdü, sonra da şiş ayaklarını zorlukla kaldırıp indirerek, yerinde say ritmiyle anadan üryan etti kendini. İki elini önünde bağladı, avret yerlerinin sadece kamış kısmını balonlamış göbeği örtüyordu, ötesini örtmeye üç şalvarlık kumaş lazımdı malûm, sonra da yere serdiği kirlileri ayağının ucuyla ablasından tarafa ittirdi.

"Al baba! Yalnız... şu rüya işini bir daha konuşsak diyorum kendi aramızda?"

Sevim Hanım bir hışımla döndü kendi ekseni etrafında.

"Çok konuşma sen!" diye bağırarak delleniverdi. "Bi yere kımıldama ordan. Ağzını da açma bi daha... Ben sabunlu su getirip gelicem. Üstünü başını silelim. Sirke gibi kokuyosun. Sakın yatağa filan oturayım da deme. Güneşe sericem gelip."

Zaafın ortaya çıkıp da nutkun tutulunca ne yaparsın? Kolay! Karşı tarafın zaafını vurursun yüzüne. Tartışma konusuyla alakasız olabilir. Olsun! O ezilip büzülürken sen kirişi kırıverirsin. Sevim Hanım'ın yaptığı gibi.

"Anam... öf annecim... belim belim.." diye diye eğildi, yerdeki ıslakları aldı, gene bir hışımla doğrulup odayı terk etti.

Şarâbın rengini ayırt et, kadehin renginden
Yalancı sabahı ayırt et sahicisinden...

MEVLÂNÂ

Davut, sol kolunun altında dürüp tomar yaptığı yatak takımı, sağ elinin iki parmağıyla da pijamasının önünü sünnet çocuğu gibi tutarak mutfak kapısının önünden sessizce süzülüp, kaçarcasına banyoya doğru ilerlemeye başladı. Dedesine görünmese yeterdi.

Ne mümkün?

Ocağın başında çay demlemekle meşgul olan Şadıman Beyefendi gülümseyerek selamladı onu:

"Günaydın oğlum. Geçti mi öfken?"

Ne geçecek? Geçmemişti tabii! Üstüne üstlük, bir de koridorda yakalanmanın öfkesi eklenmişti buna. Gene de, Şadıman Beyefendi'yi iyi tanıyor olmanın öğrettiklerine paralel, kaçıyor gibi görünmemek maksadıyla geri döndü, yaşlı adama ters ters bakarak mutfak kapısının ağzına gelip dikildi.

"Günaydın günaydın... Ne öfkesi allasen! Hem, önce sıra sendeydi. Sabah sabah odamı basıyorsun, bir günaydın demeden 'Gene mi işedin?' diyorsun. Ben banyoya giriyorum da onun için şey etmedim."

Şadıman Beyefendi, elindeki demlikten, mermer tezgâhın üzerine indirdiği porselen demliğe çay aktarmaya başladı. Gülmesini gizlemeye çalıştığını belli edebilmek için özel bir gayret sarf ediyor gibiydi.

"İsabet edersin. Sidik kokusu buralara kadar geldi vallahi!"

Davut, Şadıman Beyefendi birisini tahrik etmek istediği zaman yapılması gereken en doğru şeyin tahriklere kapılmamak olduğunu herkesten iyi bilirdi. Bile bile kapıldı, sinirlendi, kızarıp bozardı.

"Torununun derdiyle pek ilgilisin maşallah! Allah seni başımdan eksik etmesin Dedecim!"

Şadıman Beyefendi şöyle bir süzdü torununu, sonra gözleriyle, genç adamın vücudundan uzakta tutmaya çalıştığı pijama altını işaret etti.

"Sağ ol oğlum. Allah senin de tuttuğunu altın etsin!"

Davut, eli pijamasının önünde bir an bön bön baktı, sonra ihtiyar kurdun neyi kastettiğini anlayıp elini ateşe değmiş gibi çekti oradan, hırsla arkasını dönüp uzaklaşmaya başladı. Bir taraftan da homurdanıyordu:

"Hah hah hah! Aman ne komik!"

Şadıman Beyefendi, koridorda uzaklaşıp giden torununun ardından baktı baktı, bir laf daha atacak oldu, sonra gülümsemesi dondu, alnı kederle kırıştı, kaşları karıştı, kısa bir süre daha, oğlan koridorun öte ucundaki banyo kapısını açıp, içeri girip de gözden kaybolunca kadar bakmaya devam etti, bir an silkinip "Adam sen de!" gibisine bir hareket yaptı.

Zorlanıyordu Şadıman Beyefendi; enikonu zorlanıyordu, tıpkı hayatında hiç görmediği Sevim Hanım gibi. Kahırlı bir iç çekmeyle porselen demliği olduğu yerde bırakıp uzaklaştı çaydanlığın başından, koridora fırladı, bir süre daha Davut'un girdiği banyo kapısına baktı. Tuttuğu soluğunu gürültülü bir poflamayla dışarı verdi, ağır ağır, banyo kapısını uzaktan uzağa, bir erketeci titizliği içinde kontrol ederek koridorda ilerleyip salona attı kendini. Girdikten sonra birkaç defa daha çıkarttı kafasını, sonra tekrar girip tekrar çıktı, tekrar banyo kapısına baktı, tekrar salona girdi ve o kapının açılmadığından emin oluncaya kadar tekrarladı bu tekrarı.

Sade döşendiği halde sadeliğin zenginliği gizlemeye yetmediği koca salonda antika sehpanın üstünde olanca haşmetiyle boy gösteren porselen telefonun başına koştu. Her ihtimale karşı ortalığa bir müddet daha kulak verdikten sonra Sağlık Kabinci Kâmil'in telefonunu çevirmeye başladı. Ayaktaydı, henüz oturmamıştı. Hâlâ kuş-

kuluydu. Hâlâ Davut her an bir şeyini unutup da onu almak için banyodan çıkabilirmiş, suçüstü yapabilirmiş gibi geliyordu ona. Tedirgin tedirgin bitirdi çevirme işini. Çok ağır bir yük kaldırmışçasına terleyen alnını elinin tersiyle silip Sağlık Kabinci Kâmil'in telefonu açmasını beklemeye başladı. Bir kere daha gidesi, koridoru kolaçan edesi vardı ama tuttu kendini. Paranoyaklaşmanın âlemi yoktu.

İki büklüm, kulağında porselen ahize, bekleyip dururken, boştaki eliyle telefon sehpasının üzerinde sabırsız sabırsız bateri çalmaya başladı.

"Öf Kâmil öf! Aç şunu yahu!"

Az daha bekledi iki büklüm, "Bu Uzun da 'yahu'yu pelesenk etti dilimize!", sonra karşı tarafın açtığını işitip zarif bir hareketle kendi ekseni etrafında döndü, dönerken telefonun kablosu vücuduna dolaşmasın diye ahizeyi bir elden öbür ele ustalıkla aktardı, kendini koltuğun üstüne bıraktı, fısıldadı:

"Aloo! Selam Kâmil! Nasılsın kardeşim?"

Karşıdan Sağlık Kabinci Kâmil'in şaşkın kükremesi duyuldu:

"Şadıman? Sen misin? Niye sesin çıkmıyor senin? Hayır olsun inşallah?"

Şadıman Beyefendi, sanki Davut taa banyonun ordan Sağlık Kabinci Kâmil'in gür sesini işitebilecekmiş gibi gerildi bir an, sonra kendi kendine gülüp bacak bacak üstüne attı, üstteki bacağını gerginliğinin bayrağı gibi hızlı, şedit sallamaya başladı.

"Bilmiyorum hayır mı şer mi vallahi. Bizim oğlan gene o rüyayı görmüş. Tabii yatak da Hazar Denizi gibi oldu aynı şekil. Banyoya girmesini fırsat bilip aradım seni. O sebepten sessiz konuşuyorum, işitmesin diyerek. Kafam çok bozulmaya başlıyor Kâmil, haberin olsun."

Karşıdan Sağlık Kabinci Kâmil de güya kıstı kendi sesini. Onun da gerildiği belliydi.

"Deme be Şadıman!" dedi hayret dolu bir fısıltıyla, ki fısıltısı orta şiddette bir gürlemeye denk düşüyordu. "Üç etti kardeşim! Nasıl bir iştir bu? Allah Allah! Aynı rüya, üç gece üst üste! Allah Allah!"

Şadıman Beyefendi, ahize kulağında, salon kapısından tarafa kaçamak bir bakış attı.

"Aynen öyle Kâmil'ciğim," dedi. "Vallahi şaşırdım kaldım. Utan-

masam ağlayacağım. Allah'tan, oğlan o kadar aymaz ki, rüyaya takılacağı yerde ıslak yatağa takılıyor. Lakin ben ötesine takılmışım, kahroluyorum."

Sağlık Kabinci Kâmil'in kulakdelen sesi çok düşünceliydi:

"Al benden de o kadar Şadıman! Böyle bir durumda ne yapılır, bilmiyorum ki. Bir ısrar var gibi. Allah'ın işine karışılmaz ama, sanki bu rüya, çocuğa Allah tarafından..."

Şadıman Beyefendi heyecanla kesti Sağlık Kabinci Kâmil'in sözünü:

"Eh be Kâmil... tabii ki Allah tarafından gösterilecek. Ben de öyle düşünüyorum. Bir ısrar var, evet, ama, neden oğlana gösteriliyor? Neden bize değil de ona? O saf, bir ömür aynı rüyayı görse gene bir neticeye varamaz. Babası kılıklı!"

Sesini fazlaca yükseltiğini fark edip kafasını telaşla omuzlarının arasına çekti.

"Ona gösterildiği de şüpheli ya..." dedi karşıdan Sağlık Kabinci Kâmil.

Şadıman Beyefendi espriyi yakalayamadı ilk başta.

"Ne demek o?" diye fısıldadı. "Bize gösteriliyor olsa bize gösteriliyor olurdu..." Sonra yakaladı, dostunu uzaktan uzağa takdir ederek kafa salladı, coşkuyla onayladı: "... Aa! Dur dur dur dur! Tabii ya! Muhakkak bize gösteriliyor bu rüya. Bravo sana be Kâmil! Oğlan vesile! Tabii! Nasıl da düşünemedim! Onun aracılığıyla bize gösteriliyor ve bir şeyler yapmamız isteniyor. Hay Allah! Nasıl da akıl edemedim? Bravo Kâmil! Bravo sana kardeşim!"

Sağlık Kabinci Kâmil, uzayıp giden takdirnameleri,

"Her neyse Şadıman'cığım..." diye gürleyerek kesti attı karşıdan. "Biz, başlangıcı bugün yapalım ve bir araya gelip uzun uzun oturalım, bu meseleyi enine boyuna bir konuşalım kendi aramızda derim ben. Ne yapacağımıza ona göre karar veririz." Sen adamda kulak zarı koymazsın Kâmil!

Şadıman Beyefendi durulmuştu. Üstteki bacağını rüzgâra kapılmış flama gibi sallamıyordu artık. O tür dalgınlık anlarında insan hep yapar, o da yaptı, uzanıp pantolonunun bir yerinden görünmez bir iplik çekti, olmamış, olmayan ve hiç olmayacak olan bu nesneyi parmaklarının ucunda yuval yuval edip yere attı.

"Doğrusun Kâmil'ciğim," dedi. Sesi hafiften titriyordu. "Hiç şüphe yok ki bu rüya bize gösteriliyor Yüce Allah tarafından. Evvelemirde toplaşalım, konuşalım. Sen Uzun'a haber ver, senin dükkâna gelsin tezelden. Buzdolapçı da bir yere ayrılmasın, otursun oturduğu yerde. Ben telefonda daha uzun müddet kalamayacağım. Oğlan banyodan çıktı çıkacak."

"Tamamdır," dedi Sağlık Kabinci Kâmil. "Saat kaçta gelsin Uzun? Bilirsin, bıraksan akşama kadar uyur. Şimdi uyandırıp, vakitsiz çağırıp da asabını bozmayalım çocuğun."

Şadıman Beyefendi oturduğu yerde sessizce güldü kendi kendine.

"Orası da öyle," dedi. "Gerçi o bize de kızsa hırsını Buzdolapçı'dan alır ama, gene de buluşma vaktini doğru bildirmekte fayda var." Saatine baktı. "Dur bakalıım... Bizimki banyodan çıkacak, giyinip kuşanacak, kahvaltı edeceğiz, o arada ben onu biraz kurcalarım. Tamam... Nereden baksan bir saat tutar bu fasıl. Sen ona göre arar, çağırırsın Uzun'u."

"Eyvallah. O halde, şuna yuvarlak hesap bir buçuk saat sonra diyelim."

"Anlaştık. Yalnız, bana bak, bugün sünnet münnet var mıydı?"

"Şükür olsun ki var. Hem de toplu sünnet. Ama ta öğle vakti gideceğim. O zamana kadar bayağı konuşur, epeyce yol alırız biz."

"İyi... Oğlanı yolcu eder, koşa koşa gelirim."

"Başka bir şey var mıydı?"

"Yok," dedi Şadıman Beyefendi. "Kapatıyorum şimdi. Bizimkinin eli kulağındadır. Daha kahvaltı hazırlayacağım. Çayı da demlemeden bıraktım öylece."

Telefonu kapattı, tam ayağa kalktığı anda aklına geldi, eğilip ahizeye doğru el salladı.

"Sen de hoşçakal Kâmil'ciğim!"

Salondan çıktı, koridorun banyo cenahını kollayarak mutfağa geçti, tezgâhın üstünde bıraktığı porselen demliği fokurdayan çaydanlığın üstüne yerleştirdi.

Şimdi, ey doğruyu arayan,
Kulak ver sözüme, doğruyu işit de kendine pay biç!
Düşman odur ki, cana kasteder
Can çekişenden düşman olur mu hiç?

MEVLÂNÂ

Ankara caddeleri tıkış tıkıştı. Trafik ana baba günü... Manzara, büyük tufanlı, meteor çarpmalı, kıyamet senaryolu, uzaylı istilalı Amerikan filmlerinden aparılmış da özensizce günlük hayatın içine itiştirilmiş bir çalıntı sahneyi andırıyordu. Arabasına atlayan, şehri bir an evvel terk edebilmek için varını yoğunu evde bırakmış, kendini yollara vurmuştu sanki. Klakson sesleri motor gürültülerine, motor gürültüleri kilitlenen ana arterleri açmaya çalışan trafik polisi düdüklerine, trafik polisi düdükleri aralarda sıkışmış kalmış ambulansların canavar sirenlerine, canavar sirenleri şehrin her kalabalık yerine kâbus gibi çökmüş seyyar satıcıların acımasız naralarına, seyyar satıcı naraları ordan burdan yükselen anlamsız müzik seslerine, anlamsız müzik sesleri anlamsız insan seslerine, anlamsız insan sesleri daha teknik, motorize seyyarların "Tomata-Badadiz-Badılcan" anonslarına, anonslar zaten kilitli trafikte birinin ön tamponu öbürkünün arka tamponuna dokandı diye arabadan atlayıp trafiği daha da kilitleyerek birbirlerine ana avrat söven sürücülerin küfür-sinkaflarına, küfür-sinkaflar oradaki pastanenin önünde tezgâh açmış dövme dondurmacının çıngırak çıngırtılarına, burada tezgâhını kaldırımın yarısından çoğunu kaplayacak şekilde caddeye doğru ötelemiş büyük mağazaların "Süper Damping" çığırtkanlarının çığlıklarına, şurada lösemili taklidi yaparak ağzını burnunu

kirli bir maskeyle sarmalayıp başını kazıtmış ama kaşını kazıtmayı unutmuş modern dilencilerin dualarına, niyazlarına karışıyordu.

Hava sıcak mı sıcaktı üstelik. Adeta irice bir fön makinesi höhlüyordu insanların suratına.

Ne idüğü belirsiz bir gölge, soluk soluğa fır dönüyordu kalabalığın içinde. Onun güçlü nabız vuruşları da bunca sese, gürültü patırtıya karışıyor, hatta baskın bile çıkıyordu kendi kulaklarında.

Dolanıyordu. Üstüne üstüne gelen kalabalıkların üstüne üstüne gidiyor, biraz da kimse tarafından görülmüyor olmanın rahatlığıyla insanların yanından, dükkânların önünden, arabaların arasından süzülüp geçiyordu.

Böyle bir trafik daha önce hiç görülmemiş, ne görülmesi, hayal bile edilmemişti. Duyan gelmişti sanki. Şehir, nükleer saldırı haberini yeni almış, ilk bombanın düşmesine yarım saat kalmış havasındaydı. Kördüğümdü ana arterler; ama tali yollar bin beterdi. Herkes salak, bir tek şu tali yola sapmayı akıl edenler akıllı ya, ara sokaklar neredeyse kaldırımların apartman kapılarıyla bitiştiği yere kadar vesait dolmuştu. Havalı korna sesi, aragazı sesi, motor istop sesi, on santimcik daha yürüyebilmek için az evvel istop edilmiş motoru gıy gıy gıy yeniden çalıştırma sesi...

Şehir, Çankaya sırtlarından Esenboğa kapısına kadar dikine, Lodumlu'dan Kayaş sırtlarına kadar enine, Gölbaşı'ndan Siteler'e kadar verevine tıkanmış, şehir trafiği ise ara sokaklara kafasını, burnunu sokmaya kalkan uyanıklar sayesinde orasından burasından basur memesi gibi koyu koyu baş vermişti. Kabızdı. Spastik kolon! Kolit! Öyle bir kördüğüm.

Millet soluyor, darlanıyor, bunlanıyordu. Kaldırımlardaki keşmekeşi aşıp ucuzuna indirimli mal kapabilen alışveriş sakinleri, bir boka yarayacakmış, onları mahallelerine, semtlerine vakitlice ulaştırabilecekmiş gibi, cehennem sıcağında kakılıp kalmış, kapılarını ardına kadar açıp daha da müşteri almaya çalışan mavi otobüslere göz göre göre tıkılıyor, bir marifet, bilet parasını patron yamağına tosluyor, bekliyor, bunlanıp darlanıyor, sonra da tıkıldığına tıkılacağına bin pişman, ödediği parayı filan istemeden gerisin geri kendini kaldırımlara vuruyordu. Tabiatıyla, otobüslerden yakayı sıyıranlar kaldırımları kilitlemeye başlıyordu bu sefer.

Kaynıyordu şehir.

Ankara kaynıyordu.

Gölge, bu kaynar kazanda, gölgeliğine yaraşır bir hızda hareket ediyor, uçarcasına dolanıyor, onun suratına, bunun kulak deliğine, şunun potin bağına düşüyor, aksamadan, takılmadan, durmadan devam ediyordu yoluna. Arıyor, aranıyor, bulmaya çalışıyor gibiydi. O hengâmede kendi soluğunu, kendi nabız vuruşlarını işitebiliyor, takılıp kalmış kaldırım kalabalığından, çakılıp kalmış araba kalabalığından ustaca sıyrılıp çıkıyor, her araba camına, her vitrin camına, her büro camına, her ev camına, her gözlük camına vura vura ilerliyordu.

Bir an Beştepe'deki Kebap Yüz Kırk Dokuz'un müşterilerini inceliyor, bir an Atlıspor Kulübü'ndeki seyislerin, binicilik meraklılarının, hatta onların çocuklarının, bebe-beliklerinin suratına düşüyor, oradan kalkıp bir an sonra umumhane kapılarında beliriyor, sonra Yenişehir'de, İl Hıfz-ı Sıhha'nın koridorlarında o duvardan o duvara sekiyor, doktorların, sağlık memurlarının ellerinde, kollarında, kıllarında gezeliyor, ordan da kalkıp gidiyor, hemencek Keçiören'deki Ahmet Çavuş Durağı'nda, Kızılay'a bir inseler başlarına neler geleceğinden bihaber otobüs bekleyen müstakbel alışverişçilerin yanında, yamacında ortaya çıkıyordu.

Soluk soluğa bir koşuş, hatta uçuş tutturmuş gibiydi.

Uçtu uçtu, İncirli-Sanatoryum-Danişment kavşağına kondu.

Kısacık bir an için Vergi Dairesi'nin kapısında oyalandı, oradan hopladı, karşıya zıpladı ve Turan Apartmanı'nı buldu. Sesinden, solumasından, arttıkça artan nabız vuruşlarından çok heyecanlandığı belli oluyordu. Kapıdan kayarak yükseldi, apartmanın çıkıntılı, göçüntülü, dökuntülü sıvasından tırmandı, ikinci katın balkon camına yapıştı.

Hıçkırdı. Sanki onca hüneri sergileyen o değilmiş, onca tıkışıklığa, sıkışıklığa, her şeye rağmen uçabilip, kaçabilip de burayı bulan başka biriymiş gibi takatten kesiliverdi o balkon camında. Zayıfladı, gittikçe silindi, yok oldu.

Hasta, hekime düşman olsa
Çocuk anaya
Bez yıkayan, güneşe öfkelense
Balık suya
Kum çayı emse
Çene çekinse dişten
Bak da gör,
Kim ziyan eder bu işten?..

MEVLÂNÂ

Sevim Hanım, ince-uzun, derli toplu, tertemiz, pırıl pırıl ama yoppyoksul mutfakta dön o yana dön bu yana kahvaltı hazırlayacağım diye uğraşıyordu. Kahvaltılıkları azar azar, kararınca, kahvaltı tabağı niyetine kullandığı melamin çay tabaklarına aktarıyor, sonra koca gövdesini sıkıntıyla kımıldatıp bunları masadan ziyade bel hizasında genişçe bir rafı andıran daracık mutfak masasına yerleştiriyordu. Terlemişti ama terlediğini bile fark edemeyecek derecede bir dalgınlık vardı üstünde. Kafasına doladığı havluyla mihracenin gözdesini andıran Çiğdem'in banyodan çıkıp geldiğini fark edemedi.

Çiğdem, ihtiyar tontonun kendisini fark etmediğini fark etmişti ve her zamanki gibi muzurluğu üstündeydi.

"Naapıyon sen kız?" diye avaz avaz bağırarak kadıncağızın üstüne atlayıverdi.

Sevim Hanım, az kaldı düşüp bayılıyordu.

"Aaay! Nooluyo ayol?" Ne olup bittiğini anlayıp da kızını olanca güzelliğiyle karşısında görünce bir an gevşedi gerilmiş yüzü, sonra darılmış gibi numaradan asıldı. "Ay aşkolsun Çiğdem. Senin bana kastın mı var ayol?" Başparmağını son eklemine kadar ağzına sokup damağını çekti. "Ya elimde çaydanlık olaydı?" Kikir kikir gülüp duran kıza, bakabildiği kadar gücenik bakmaya çalış-

tı. "Ya döküp de fosur fosur haşlayaydım kendimi?" Kız hâlâ gülüyordu. Abarttı Sevim Hanım: "Ay, ya bayılıp devrileydim şuracığa, kafamı beynimi buzdolabının kulpuna filan vurup dağıtaydım kanlar içinde?"

Çiğdem, gülmeye ara verip, ara ara da kendini tutamayıp küçük kahkahalar koyvererek sarıldı annesine. Gerdanından, gıdısından kocaman kocaman, sulu sulu öpücükler almaya başladı. Sevim Hanım anında gevşedi.

"Ay yapma ayol! Deli mi ne!"

Çiğdem az açıldı, mutfağın giriş kapısına yakın tabureye oturdu, başındaki havluyu çözüp uzun, sarı saçlarını yana düşürdü, havlunun arasına alıp yuvarlaya yuvarlaya kurulamaya başladı.

Sevim Hanım, büyük cezveyi, içinde kaynattığı iki yumurtayla birlikte ateşten alıp suyu açtı, musluğun altına tuttu. Çok da soğutmadan çıkarttı yumurtaları, masanın üstüne yerleştirdi.

"Çayımız oldu mu Sevim Hanım?"

Yaşlı kadın toparlanıp tülbentini başına çekti, ocaktan tarafa döndü.

"Oldu oldu. Ben de şimdi kısıyodum altını. Akıl mı bırakıyosun adamda!"

Çiğdem, kurulanma işlemini bitirmişti. Islak baş havlusunu mutfak kapısının kulpuna astı.

"Ne varsa bastım hepsini suya," dedi. "Sen dayımı soyamadın galiba. Getirmedin çamaşırlarını?"

Sevim Hanım, kız tam da zülfiyare dokunmuş gibi derin derin göğüs geçirip yaka silkti.

"Sorma ayol!" Biraz abartılı hayıflanıyordu. "Alt tarafı bi fanilayla bi don çıkartacak, yılanın kabuk değiştirdiği gibi iki saat kıvranıyo. Köpek herif ayol! İnadına mı yapıyo nedir?"

Çiğdem, hafif buruk, hafif dalgacı gülümsedi. Ortalığı yatıştırmak hep ona kalırdı. "Gene başlıyoruz," diye geçirdi içinden. "Ya bismillah."

"Karar ver sen de. Köpek mi, yılan mı?"

Sevim Hanım omuz silkip çaydanlığın altını kıstı, sonra da oraya dizdiği bardaklara çay doldurmaya başladı. O da biliyordu Çiğdem'in çocukluğundan beri her kardeş kavgasında arada kaldığını.

"Neyse..." dedi, göğüs geçirerek. "Gönlü oldu da çıkarttı sonunda hapşerağa. Zaten makineyi açacaktım bugün. Komple yıkarım artık. Sen elleşme istedim pis şeylere."

Elinde çay bardakları, masaya gelip oturdu.

Çiğdem kendi bardağını önüne çekti hevesle.

"Mandalin, sen bilin," dedi. Ta çocukluğunda dayısından duymuştu. Hoşuna giderdi bu laf. "Israr yok mânâsına baba!"

Sevim Hanım gerdan kırdı, yutkundu.

"... de... benim esas diyeceğim... şu senin şey hakkında... gerçi sen bana kızıyosun ama..."

Zehir gibi kızdı Çiğdem. Annesinin sıkıntılı hallerinden, kırıtıp durmalarından, iki gündür sürüp giden tartışmanın yeniden başlayacağını derhal anladı, hemen otoriter bir bakış fırlattı. Bu bakış, kadıncağızın sesini soluğunu kesmeye yetti, iki beden de büyük geldi. Boynunu büküverdi Sevim Hanım, içli içli çayının şekerini karıştırmaya başladı. Ne demişler? Her zalimin ensesinde bir zalim!

"Neyse..." dedi dudaklarını mazlum mazlum titreterek. "Sonra söylerim artık."

Annesinin sinmiş haline üzüldü kız. O kadar da zalim değildi. Hiç değildi. Öyle döver gibi baktığına pişman, ne yapacağını bilemedi bir an, sonra işi yeniden muzurluğa vurdu, uzanıp kadıncağızın yanağına sarkmış tülbentine asıldı, omzuna düşürdü.

Sevim Hanım, konuyu kazasız belasız değiştiren bu eşek şakasından hoşnut, kızmış gibi yaparak tülbentini başına çekti, uçlarını da kulaklarının arkasına sıkıştırdı.

"Dur ayol! Sokak köpeği gibi tüy döküyorum zaten. Çayın-çorbanın içine düşer de maazallah."

"Tabii canım." Ayaklanıp hızlı hızlı çıktı mutfaktan, göz açıp kapayıncaya kadar da ağzında bir sigarayla geri geldi.

"Bok iç inşallah!" diyen annesinin yanından geçip, geçerken de tülbentini bir defa daha omzuna düşürüp, çaydanlığın altına eğilerek ocaktan yaktı. Yerine otururken bir iki defa öksürdü.

Sevim Hanım, ağzının içinden devam etti söylenmeye.

Çiğdem sırıttı, çayından bir yudum içip sigarasından bir nefes daha çekti, bu sefer de kendini zorlayıp gıcıklığına öksürdü.

"Bakma öyle yan yan," dedi, dumanını savururken.

Sevim Hanım göğüs geçirdi.

"A-aa! Ne haddime ayol! Ben nerdee, sana yan bakmak nerde!"

Çiğdem bezgin bezgin güldü.

"Gene başlamayalım Sevim Hanıım."

Annesinin huyunu iyi bilirdi. Şimdi savaş alanındaki bu erken bozgunu bir türlü hazmedemeyen yaşlı kadın, kızın en gıcık olduğu işleri yaparak onu yıldırmaya çalışacaktı. Kursağı delinmiş, gözü dönmüş gibi amansız bir iştahla yiyecek, tıkınacak, üstelik bunu, canından çok sevdiği kızı onu azarladığı, kötü kötü bakıp incittiği için üzüntüsünden yapıyormuş gibi yapacaktı. Öyledir insan. İlk ve en çok istediği şeydir sevilmek, ama ilk ve en çok suiistimal ettiği şeydir sevgi. Kolaydır çünkü. "Bak, ben senin yüzünden nasıl kahroluyorum! Buna sebep sensin. Haberin olsun da benden beter kahrol!"

Bekledi Çiğdem.

Sevim Hanım, daha da bir sinmiş pozlar takındı, kahvaltıya odaklandı usul usul. Sol gözü yola gidecekmiş gibi seğiriyordu. Elini, görmeyen gözlerle masaya uzattı, çay kaşığını çay tabağının kenarından aldı, melamin reçel tabağına daldı.

Çiğdem suratını ekşitti. Dayanmaya çalışacaktı. Duvara baktı.

Sevim Hanım, tabakta avladığı kocaman bir çileği ağzına attı, yalamadan yuttu.

Çiğdem, duvara da baksa görüyordu annesini. "En iyisi direnmek," diye düşünüp ondan tarafa döndü. Sigarasından art arda iki nefes çekti.

Sevim Hanım, gözlendiğinin farkındaydı. Kısa bir durum değerlendirmesi yapıp doğru yolda olduğuna kanaat getirdi ve kasten, kıtlıktan çıkmış da padişah sofrasına buyur edilmiş gibi kocaman kocaman açtı gözlerini. "Du bakiim... Çiğdem en çok neye gıcık oluyodu?" Yumuldu. Çay kaşığını arkalı önlü bir güzel yalayıp parlattıktan sonra masanın üstüne attı, iri bir peynir dilimi aldı çıplak eline, oradan irice bir tutam limonlu maydanoz yaprağı çekti, elinde mıncık mıncık, peynirle maydanozu yoğurup yuvarladı, doğaçlama bir otlu peynir elde etti, bu elde ettiğini azıcık daha sıkıştırdı, sonra gövdeye indirdi.

Yok! Daha fazla dayanamayacaktı Çiğdem. Sigaralı elinin iki parmağıyla alt dudağını yolmaya başladı. En gıcık olduğu şeyleri yapıyordu kadın!

Sevim Hanım yandan yandan kesiyordu kızını. "Az kaldı," diye hesapladı, kaynatıp hazırlop ettiği yumurtalardan birini aldı, masanın üstüne küçük darbelerle, evire çevire çıt çıt çıt çıt vurmaya başladı.

Çiğdem nihayet bütün direncini yitirip, "Tamam! Pes. Hadi konuşalım şu meseleyi," dediğinde, o da yumurtayı soyup tek hamlede iç edilecek kıvama getirmişti. Savaşı kazandığı halde, mamul boşa gitmesin diyerek ağzını açtı, yumurtayı içeri attı, iki çiğneyip yuttu. Boğazının kurusunu almak için bir yudum çay ittirdi arkasından.

"Hadi dedim ama!"

Sevim Hanım çabuk çabuk döndü kızına.

"Tamam ayol! Şurda iki lokma yedirmedin doğru dürüst."

"Tamam tamam. Yedin işte yiyeceğini. Hadi bakalım, önce sen başla. Ne diyecektin demin?" Annesini taklit etti: "Şu benim 'şey' hakkında?"

Sevim Hanım almazdan geldi:

"Ney? Bugün gideceğin iş hakkında mı?"

Çiğdem güldü.

"Üçkâğıdı bırak şişkom!" dedi. "Almazdan gelme. Bal gibi de anladın ne 'şeyi' olduğunu. Hadi canım, hadi canım."

Sevim Hanım hâlâ nazlı, "Deli mi ne?" dedi yarı gülerek. "Ne şeyin olacak senin? Ya iş şeyisidir ya da şu şey... Şu altına kaçırma şeyisi. Ben demin onu diyecektim esas."

"Orasını biliyoruz. Ne diyeceksen de hadi."

Sevim Hanım, nihayet tam mânâsıyla döndü kızına, doğaçlama otlu peynire bulaştırmadığı tombul elini kaldırıp ıslak sarı saçlarına dokundu şöyle, dişlerini göstere göstere, yeşil yeşil gülümsedi. Yeşilliği, az evvel peynirle hemhal ettiği iri bir maydanoz yaprağının ön dişine yapışmış olmasından kaynaklanıyordu.

"Ben diyorum ki..." diye başladı söze, tedirgin tedirgin kendi sözünü kesti, bir yudum çay içti, kızın suratından gene kendisini azarlayıp azarlamayacağını çıkarmaya çalıştı, bir tehlike göremeyince devam etti:

"Bak... kızmazsan eğer..."

Çiğdem, bitmek üzere olan sigarasından son bir fırt çekip fırladı, ateşi musluğun altına tutup söndürdü, izmariti çöpe attı, bir kere daha ortadan kaybolup göz açıp kapayıncaya kadar yeni bir sigarayla geri döndü, yeniden eğildi, çaydanlığın ateşinden yaktı, yerine geçip oturdu.

"Kızmam kızmam. Söyle sen."

Sevim Hanım da kızını iyi tanırdı. Rahatsız rahatsız kıpraştı. "Diyorum ki... bi doktora felan görünsen artık... Şöyle iyisine bi özel doktor, bi bevliyeci felan. Ne diyosun?"

Çiğdem oflayıp pofladı bezgin bezgin. Kızmamış olduğunu göstermek istercesine gülümsedi ardından. Ayağa kalkıp boşalan bardakları aldı, ocağa gitti, çay doldurup geri döndü.

"İki defa dedim, gene diyorum," dedi, yerine oturur oturmaz. "Bu, doktorluk iş değil anne." Gözle görülür şekilde ürperdi. "Bu başka bir iş. Rüya diyorum, rüya! Bu yatak ıslatma meselesinin doğrudan o rüyayla alakası var. Rüya tabircisine git desen anlarım da kocakarı işlerine benden bin misli meraklı bir kocakarı olduğun halde, şimdi ben kocakarılık taslarken senin doktor da doktor diye çağdaş gençlik edebiyatı yapmana bir anlam veremiyorum. Ne oluyor sana? Burada nesiller karıştı galiba. Aloo, ben doktor diyeceğim, sen 'hocaya git' falan diyeceksin. Duydun mu beni?"

"Duydum ayol! Baarıp durma bana."

"Bağırmıyorum fıstığım, bağırmıyorum. Ama şaşırıyorum. Çünkü sen şaşırmıyorsun. Nasıl olur diye düşünüyorum. Her zaman, sokakta havlayan köpek rüyası bile görsem beni hacıya hocaya götürmeye kalkan Sevim Hanım, nasıl oluyor da bu kadar teferruatlı, üstelik de birbirinin aynı rüyayı üç gece üst üste gördüğüm halde 'Kalk kız, bir bilene danışalım,' demiyor?"

Sevim Hanım'ın gözleri, böcek arayan bir kuzgunun gözleri gibi fıldır fıldır dönüyordu. Kızın sigarasında, sigarasının dumanında, dumanının kıvrımlarında hızlı hızlı gezindi bakışları.

"Ayol onun orasını ben de merak ediyorum ama, esas mühimi sıhhat. Köpek rüyası gördüğün zaman altına kaçırıyo muydun? O zaman da kaçırsaydın o zaman da doktora gidelim derdim."

Çiğdem, annesinin yolunu baştan kestiği için rahattı. Bu yüzden

konuyu biraz da onun anlayacağı mecraya yönlendirmekte sakınca görmedi.

"İyi de anacım, hadi diyelim sen haklısın, benim şu yatak ıslatma meselemle gördüğüm rüyanın bir alakası yok dedik, aldık kabul ettik. Nasıl yapacağız peki? Ne SSK'mız var ne Bağ-Kur'umuz. Kolay mıydı öyle ha demeyle doktora gidivermek? Su yakmıyor ya doktor milleti. Para Sevim Hanım, para para. Hani para? Hanimiş?"

Kuzgun, böceği görmüştü. Sinsi bir dalışla pikeye geçti:

"İçerdeki moskof ne güne duruyo ayol!" Eliyle "içersini" işaret etti; Selim Dayı'nın morarmış, şişmiş vücuduyla demirlediği son limanı. "A-aa! İsteriz, verir doktor parasını. Canımızdan da mı kıymetli herifin cüzdanı? Şunun bacak kadar boyuylan dert ettiği şeye bak ayol! Deli midir nedir!"

Çiğdem, bir şey hatırlamış gibi kıkır kıkır güldü.

"O dediğin o kadar kolay değil şişkocuğum! Unuttun mu, en son para istediğimizde sekerat yatağından kalkıp İstanbul'a kaçtıydı vermemek için. Üç ay sonra arayıp da Darülaceze'de bulmasaydık oralarda ölüp gidecekti. Dayı Bey'e para deme de ne dersen de."

Sevim Hanım, direnişle karşılaşınca kendi bildiği yöntemle direnişe geçti, Çiğdem'in önündeki lop yumurtayı çekti, masaya çıt çıt çıt çıt vurmaya başladı. Yüzü hırs doluydu; biraz öfke, biraz da hüzün. Hırsını yumurtadan alacaktı, hüznünü sözlerine yansıtacak, öfkesini de ya içine atacak ya da "içerdeki moskof"tan çıkartacaktı bilahare.

"Yok ayool!" dedi yumurtanın epeyce zedelenmiş, çatlak sıvaya dönmüş kabuğunu başparmağıyla soyup sıyırırken. "Akıllandı artık. Senin dediğin üç dört sene evvelki mesele. O zaman ölüme mahkûm olduğunu bilmiyodu ki garibim." Ağlamak üzereymiş de zor tutuyormuş gibi hıçkırmaya zorladı kendini. "Bu seferki doktor yüzüne karşı söyledi dambır dumbur. 'Durum umutsuz Beybaba,' dedi. Sen de vardın. Nası ağladıydık sarılışıp. O yavrum da öte tarafı burnunun dibinde görüverince, anladı ki götürebileceği bi şey yok. Geçenlerde dertlendi de, dedi ki bana: 'Benim param sizin paranız,' dedi. 'Kefenin cebi yok,' dedi. Yazık ayol!" Gene hıçkırdı yalandan.

Çiğdem hınzır hınzır güldü.

"Severim onun demelerini! Madem elini cebine atmaya karar vermiş, bari gidip söyleyelim de, üç kuruş atsın şuraya, kış için ortaya karışık iki ton kömür, tütmeyen bir soba, bir de kalın üst baş yaptıralım, di mi? Köprüaltı çocukları gibi zangırdayacağız yoksa."

Sevim Hanım, yumurtayı hap gibi yuttu, üstüne bir yudum çay ittirdi. Direniş devam etmeliydi. Katık olsun diye masanın bir kenarında duran ekmeğin böğrüne daldırdı elini, yumuşacık, kalınca bir iç yoldu oradan. Gözü zeytin tabağına gitti. Çiğdem dayanamadı, eliyle gözünün önüne barikat kurdu. Sevim Hanım kızın elini tuttu, indirdi.

"Dur ayol! İki lokma girsin kursağımıza." İki zeytin tanesini aynı anda attı ağzına, ekmek içi eşliğinde çiğnedi, çekirdekleri tükürdükten sonra konuya kaldığı yerden devam etti: "Tutturdu kış da kış! Daha önümüz yaz ayol! Delinin zoruna bak. Şimdi esas mühimi sensin. Şu işi bi halledelim de hayırlısıyla, kışı ondan sonra düşünürüz."

Çiğdem, bir elinde sigarası, bir elinde çay bardağı, oturduğu yerde yarım tur dönerek annesine bu sefer çok ciddi bakmaya başladı. Tufaya gelmişti. Konu gene iki sabahtır olduğu gibi dönüp dolaşıp yatak ıslatma meselesinde kilitlenmiş, daha doğrusu annesi bunu buraya kilitlemeye muvaffak olmuştu. Ne cadıydı o! Sevim Hanım hırslı hırslı taam ederken, Çiğdem, sebebini bilemediği ve belki bilse de anlayamayacağı şekilde, gördüğü o tuhaf rüyayla yatağını ıslatmasının arasında nasıl kuvvetli bir bağ varsa, Sevim Hanım'ın da kuvvetli, hatta belki daha da kuvvetli bir bağı olduğunu düşünmeye başladı ilk kez. "Bu kadının bir bildiği var!" kararına vardı o anda. Ama ne olabilirdi ki? O rüyaydı, bu anne.

Bacak bacak üstüne attı, kafası biraz da henüz vardığı kararı tartmakla meşgul, son derecede dalgın, sigaralı elinin iki parmağıyla alt dudağını yolmaya başladı.

"Sevim Hanım..." dedi sesindeki şüpheyi gizleyerek. "Bir şey soracağım, ama bana ciddi cevap vereceksin. Anlaştık mı?"

Sevim Hanım taarruz beklemiyordu. Ağzına bir zeytinli ekmek daha atarken hızlı hızlı kafa salladı.

"Tamam tabii ayol! Ne zaman gayri ciddi cevap verdim ben? Dalgacı olan sensin. Sor sor."

Çiğdem sordu:

"Sence ben bu rüyayı niye görüyorum?"

Önce, yanlışlıkla dişleriyle sıyırdığı zeytin içini masaya tükürdü Sevim Hanım, sonra da çekirdeği ekmek içiyle beraber bir güzel yuttu.

"Ne?" deyip, bardağında kalan çayı kafasına dikti. "Ne diyosun ayol sen? Ben nerden biliyim?" Sesi titriyordu. Saldırı hiç ummadığı bir anda gelmişti.

Çiğdem, mânâlı mânâlı kafa salladı. "Yok yani..." dedi. "Üç gecedir aynı rüyayı görüyorum. Bununla hiç ilgilenmiyorsun, ama üç sabahtır yatağıma işemiş uyanıyorum, gece gündüz bu konuyla ilgileniyorsun."

Sevim Hanım fena sarsılmıştı. Şoku atlatmaya çalışıyordu. Tülbentini sıyırıp indirdi, yeniden düzeltip kafasına örterek zaman kazandı.

"Ben ilgilenmiyorum demedim ki yavrum. Dedim mi? Ama öbür iş sıhhatle alakalı olduğundan..."

Çiğdem annesinin sözünü kesti:

"Bir dakika Sevim Hanım... Sen hiç, üst üste üç gece aynı rüyayı, hem de milim milim aynı rüyayı görebilen birini gördün veya duydun mu?"

"Yok ama..."

"Ama, değil üç gece, üç sene boyunca yatağına işeyen bir sürü insan duymuşsundur en azından."

"Yok artık. O kadar da değil ayol. Millet gelip gelip işediğini bana mı anlatıyo? Nerden biliyim ben onun orasını!"

Çiğdem güldü, uzanıp yaşlı kadının tülbentini çekiştirdi.

"Ne demek istediğimi anladın Sevim Hanım," dedi. "Ben diyorum ki, hiçbir insan, aynı rüyayı iki gece üst üste göremez... Kaldı ki ben iki değil, üç gece görmüşüm. Üstelik daha kaç gece görmeye devam edeceğimi de bilmiyorum. Giderek daha fazla canımı sıkmaya başlıyor bu iş. Tamam mı? Anlaştık mı işin bu kısmında?"

Sevim Hanım yemeyi içmeyi kesmiş, kulak kesilmişti ama kızına bakamıyordu. Gözlerini onun yeşil gözlerinden kaçırabilmek için olmadık yerlere deviriyordu; misal, buzdolabının kulpuna, tülün üstünde kanatlarını beleyen karasineğe, az önce yanlışlıkla

masaya tükürdüğü çiğnenmiş zeytin içine, sol arkadaki ekmek sepetine, çaydanlığın ağzından püsküren buhara.

"İyi canım," diyerek boyun büktü sonunda. "Biz bi şey mi dedik?"

"Demedin canım. Zaten benim kafam da buna takılıyor. Şaşırmadın bile. Şaşırdığım bu. Ama neyse, bunu zamanı gelince anlarız nasıl olsa. Şimdi, Sevim Hanım..." İşaret parmağını diline değdirip daracık masaya ıslak bir çizgi çekti. "Na şuraya yazıyorum, bu işin içinde bambaşka bir iş var!"

Sevim Hanım, tülün üstünde belenen sineğe eliyle telaşlı telaşlı kışkış yaparak atıldı:

"Öyle mi canım! Ne biliyosun?"

"Diyelim ki bilmeden konuşuyorum. Hadi görülsün aynı rüya. Hem de iki değil, şimdi olduğu gibi üç gece üst üste görülsün. Peki, uyanma şeklimize ne diyeceğiz canım? Rüya nasıl aynıysa, uyanma şekli de aynı. Bu ne iş? Ipıslak ıpıslak her sabah?"

Kendinden emin, az önceki parmağını tekrar yalayıp masaya bir başka ıslak hat daha çizerek devam etti:

"Hatta bir kere daha yazıyorum: Bu işin içinde başka bir iş vaaarrr! Var ki var; var oğlu var. Kesin var!"

Sevim Hanım, bir hayli rahatsız olduğunu belli eder bir edayla, her iki elini de bulaştıra bulaştıra zeytinli bir ekmek içi yuvarladı kendine. Bunu ağzına öyle bir tıkış tıktı ki, gözleri yuvalarından uğradı. Boğulacak gibi sesler çıkararak yuttu. Arada itiraz mahiyetinde bir kısım sesler de çıkartmıştı ama güme gitmişti. Çiğdem'in kızgın bakışları altında nihayet en anlamlı sesini çıkarmayı başardı:

"Hıh!"

Çiğdem, Sevim Hanım'ın şu hallerini de gördükten sonra hızla karar değiştirdi ve onun bu rüyayla uzaktan yakından bir ilgisi olamayacağına kesin olarak hükmetti. O Sevim Hanım'dı. Badi badi, tonton, eli maşalı ama dünya tatlısı bir anne. Hepsi o... Ve de bu anne, kendi aklı erdiğince, kızının derdine derman olmaya, olamayacaksa eğer bulmaya çalışıyordu. İnatlaşması, direnmesi, kendini zeytin ekmekle boğmaya kalkışması hep bundandı.

Güldü, ama son değerlendirmesini de yaptı:

"Hem sonra, hiçbir insan, rüyasında kendini bir başkası olarak görmez."

Sevim Hanım homur homur,

"Pek biliyon!" dedi.

"Bu kadarını bilirim tabii. Görmez. Göremez. Bu mantıken de mümkün değil. Herkes kendi rüyasını görür çünkü ve herkes, kendi rüyasında gene kendisidir, başkası değil. Oysa ben, oradaki bebelerden biriyim. İkinci işeyen."

Sevim Hanım tıkanıverdi bu söz üzerine. Panik dolu gözlerle çırpınarak yardım istemeye başladı.

Çiğdem, son cümlesini kurduğu sırada annesine bakmıyordu. Dalgın dalgın, kendi kendine konuşuyordu, bu yüzden kadının gene tıkındığı için tıkandığını zannedip hamle etti, sırtına iki yumruk ekleştirdi, kafasını havaya kaldırarak alın derisini geriye çekiştirdi, boynunu sağa sola çırpalayıp kütletti.

Bu kadar nörolojik dayak, Sevim Hanım'ın şoku atlatmasına yetmişti. Bu sefer de sopadan kurtulmak için çırpınmaya başladı.

"Dur ayol! Ne vuruyon! A-aa! Boynumu kırıcak ayol! Deli mi ne!"

Çiğdem hâlâ farkında değildi durumun. Annesinin rahat rahat bağırıp konuşabildiğini görünce rahatladı, yerine geçti.

"O kadar söylüyoruz sana, yavaş ye! Ben de evde olmayacağım, boğulacaksın bir gün."

İkinci sigarasının da sonuna gelmişti. Dibi kalmış çay bardağının içine attı izmariti. "Cozz!" diye dublaj yaptı. Ellerini alttan sokup uzun saçlarını şöyle bir havalandırarak kuruyup kurumadıklarını kontrol etti, saatine baktı.

"Tabii son dediklerimi dinlemedin, di mi?"

Sevim Hanım hızlı hızlı kafa salladı, tülbentini başının üstüne çekti.

"Dinledim, dinlemez olur muyum! Diyosun ki yani, dayın para verse bile doktora gitmem diyosun. Böyle diyosun, di mi? Hayatta gitmem diyosun."

Tatlı tatlı güldü Çiğdem.

"Gitmem demiyorum balım. 'Henüz gitmem,' diyorum. 'Bu, bedensel bir şey değil,' diyorum... Madem modern genç kız sensin, kocakarı da ben, anlayacağın şekilde konuşayım. Diyorum ki; 'Bu benim yaşadığım şey dışsal bir şey değil, tamamen içsel bir şey,'

diyorum. Yani ne diyorum? 'Dahili bir şey!' diyorum. Anladın mı şimdi?"

"İyi ya ayol! Bevliyeci şart değil ya. Doktora git de istersen dahiliyeciye git. Biz başka bi şey mi diyoz sanki?"

Çiğdem küçük bir kahkaha patlattı..

"Ne gülüyosun kız?"

"Hadi canım, hadi canım."

Sevim Hanım, çay kaşığını daldırıp tabağın dibinde kalmış çilek reçeli şiresini küremeye başladı. Son kozunu oynayacaktı. Kaşığa sıvanan helmeli şireye hiç de içi almayacakmış gibi dertli dertli baktı, gerisingeri tabağın içine bıraktı, gerdan kırdı, iç çekti, göğüs geçirdi, dudaklarını titretmeye başladı.

Çiğdem, bu acındırma numaralarını da iyi bilirdi. Sırıttı.

"Aah ahh!" diyerek inledi Sevim Hanım.

Kıza şöyle bir yan gözle bakıp sırıttığını görünce devam etti şovuna:

"Anlaşıldı... ah annecim... köpek kadar hükmümüz kalmamış şu dünyada... aahh."

"Haydaaa! Yahu niye darılıyorsun bana? Ne yaptık şimdi?"

"Sen bilirsin naaptığını. Bi de bana mı soruyosun?"

Çiğdem'in de kendince küs-barış taktikleri vardı; meydan o kadar boş değildi. Uzanıp kadının tülbentine asıldı. Sevim Hanım bu numarasının da yenmediğini görünce bu defa sahiden sinirlendi.

"Yapma diyorum sana ayol! A-aa! Delinin zoruna bak! Kudurdu ayol!"

Tülbentini başına örtüp, boncuklu kenarlarını kulağının arkasına kim bilir kaçıncı sefer sıkıştırdı.

Çiğdem gene rahat durmadı. Kendisine yakın taraftaki kenarı açıp kadıncağızın kulağına bir öpücük kondurdu bu kez.

Sevim Hanım, naz, niyaz, eda, çalım derken gevşeme belirtileri göstermeye başladı. Her şeye dayanırdı da şu kızın cilvelerine dayanamazdı. Hemen indirdi bütün yelkenleri suya, önce kıkırdamaya, sonra kikirdemeye, daha sonra da fingirdemeye başladı. Gene de bir şeyler yapıp hiç olmazsa yediği gollerin bir kısmını çıkarması lazımdı. Baktı baktı, bulamadı, son anda kızın içip bitirip de çay bardağında söndürdüğü sigara izmaritini gördü.

"Allah seni şu merete alıştıranın iki gözünü birden kör etsin inşallah! Bi şeycikler demem."

Çiğdem, içinde ıslak izmarit yatan çay bardağını havaya kaldırdı.

"Etti. Merak etme sen."

"Hı? Ne diyosun ayol?"

"Bizim Zeliha yok muydu? Keçiören Lisesi'nden sınıf arkadaşım?"

"Şu gözlüklü kızcaaz mı? Noolmuş ona?"

"İşte beni bu merete o alıştırdıydı. Sonradan kör olmuş. Yani, senin anlayacağın, duan tutmuş, duan."

Sevim Hanım, geriye kaykılmış tülbentini iyice alnına doğru çekip yakasını bağrını örttü, mutfağa namahrem girmiş gibi çekidüzen verdi kendine.

"Tövbe de ayol! Şaşırdın mı sen! Nerde bizde duayı bedduayı kabul ettirecek keramet? Şu halimize bak evvela! Hıh! Köpeklerin duası kabul olunsaymış gökten kemik yağarmış."

Çiğdem sırıttı.

"Olsun!" dedi şımarık şımarık. "Ben onu bunu bilmem. Zeliha kör olduysa sebebi sensin!"

"Ay ölümü gör öyle deme bak... Fena oluyorum ayol! Ay şimdi camı çerçeveyi indirip avazım çıktığı kadar baaracam... Deli mi ne ayol!"

Demir ateşten tad alır, yumuşar
Tortusundan ayrılır, arı-duru olur...
Ya elma ne yapsın?
Aynı ateşi yanaştır dibine
Yanar, kavrulur...
Elmayı ateşle olgunlaştırmak cehâlet
Demiri de güneşle
Birine ejderha yalımı gerek
Birine ufak bir harâret...

MEVLÂNÂ

Davut, sırtında bornozuyla banyodan çıktığı sırada düşünüyordu: Dedesinde bir haller vardı. Onun bildiği Şadıman Beyefendi, bir kabahati, tabii ki özrüne sığınabilmek için de Şadıman Beyefendi'den müsaade almak gerekiyordu, onun iznini müteakip eşekler gibi tepine tepine özür dilemedikçe asla ama asla affetmez, ne affetmesi, idare bile etmezdi. Oysa bu sabah, tıpkı bir akşam önce yaptığı gibi, neredeyse kulağının üstüne yatmış, henüz özür dilemediği halde Davut'a "Günaydın" bile demişti. Olacak iş değildi.

Mutfak masasını donatmaya dalmış dedesine işkilli işkilli bakarak yatak odasına seğirtti. Hâlâ bu işte bir bit yeniği olduğunu düşünüyordu. Kesin! Adam, üstüne üstlük bir de şaka yapmıştı be! Şaka şaka... Hem de Şadıman Beyefendi yani! Peh peh.

Bu düşünceler içinde giyinip kuşandı. Serbestti; yok efendim yemek masasına öyle oturulmaz, yok efendim işte böyle oturulur takıntıları yoktu Şadıman Beyefendi'nin, ama Davut gene de onu gözler, o nasıl oturuyorsa öyle oturmaya gayret ederdi. Bu sabah mesela, hemen hemen ikinci baharını yaşayan bir damat gibi faça düzmüştü kendine ekselans. O halde bornozla oturmak olmazdı sofraya. Boy aynasında son defa kendine bakıp kafasını kaşıya kaşıya mutfağa geçti.

Şadıman Beyefendi masaya kurulmuştu. Davut'u görmezden geldi, çayının şekerini karıştırmaya başladı. Davut, geçip her zamanki yerine, tam dedesinin karşısına oturdu.

"Ellerine sağlık. Üç sabahtır seni yoruyorum ama... Borcum olsun. Kuru ve temiz kalktığım ilk sabah ben hazırlayacağım kahvaltıyı. Kesin!"

Şadıman Beyefendi cevap vermedi, çayını karıştırmaya devam etti. Bunun üzerine Davut, bir dilim ekmek alıp üzerine tereyağı sürmeye başladı. Arada bir kaldırıyordu kafasını, o anda Şadıman Beyefendi'nin de kaldırdığını, kendisine kaçamak kaçamak baktığını görüp eğiyordu yeniden. Aynı anda Şadıman Beyefendi de eğiyordu başını önüne, ama ikisi de birbirini görmediğinden, öbürü hâlâ bakmaya devam ediyor zannediyordu.

Davut, Şadıman Beyefendi'nin göz hapsinde olduğunu zannettiği için giderek gerilmeye, sıkılmaya, bunalmaya başladı. Tereyağlı ekmek ağzında büyüyordu. Bekledi, bekledi, bekledi; arada sırada kafasını lokmasından kaldırıp hâlâ göz hapsinde olup olmadığını kontrol etti, aynı anda dedesi de kafasını kaldırıp onu kontrol ettiği için, gene kendisini gözaltında zannetmeye devam etti.

Şadıman Beyefendi de gerilmeye başlamıştı ama o torunundan daha sabırlıydı, sabretti, ses etmedi.

Davut, zaten canının burnunda olduğunu düşünüyor, anlayış beklerken bir de afra tafra çekemeyeceğini düşünüyor, sabah sabah kendisinden hiç beklenmedik şekilde davranıp kendisiyle cilveleşen dedesinin şimdiki bu havalarının son derecede anlamsız olduğunu düşünüyor ve hatta "Acaba bana küsmesi gerektiğini unuttuydu da sonradan mı hatırladı?" diye bile düşünüyordu. Düşündükçe düşünüyor, gerildikçe geriliyor, yaz sıcağı yemiş telgraf teli gibi sünüyor, omuz aşağı bombe yapıyor, yanaklarını şişiriyor, orasını burasını sallıyor, negatif elektriğinden bir biçimde kurtulmaya çalışıyordu. Hâlâ yutamamıştı ağzındaki bir lokmacık ekmeği. Ağzı dolu dolu patladı nihayet:

"Eee?"

Şadıman Beyefendi muzaffer bir edayla gülümsedi, hiç oralı değilmiş gibi masaya eğildi, çay bardağını havaya kaldırdı, mutfak penceresinden vuran gün ışığına tuttu.

"Diyorum ki..." dedi ve bardağa dikkatli dikkatli, kaşlarını çetik çötük yapa yapa bakmaya devam ederek sus oldu.

Davut sabırla bekledi, sonra az daha bekledi, en sonra biraz daha bekledi ve gene dayanamadı:

"Eee?"

Şadıman Beyefendi fazlasıyla rahat görünüyordu. Öyle olmadığını kendisi çok iyi biliyordu ama hiçbir zaman kontrolün başkasına geçmesine izin vermezdi. Sessizliğini bir müddet daha sürdürüp, ağır ağır, ağzını dudağını şaplata şaplata konuşmaya başladı. Davut, o çok kıymetli ağızdan ne vecizeler çıkacak diye kendi ağzı bir karış açık bekliyordu.

"Daha demi tam oturmamış diyorum. Bu çay içilmez."

"Nee!"

Davut, "Yok, ben bu lokmayı yutamayacağımı bu sabah," diye düşünüp eğildi, tabağının kenarındaki peçeteyi eline aldı, içine kibarca tükürdü.

"Dede, ne diyorsun sen Allah aşkına?"

Şadıman Beyefendi de bilmiyordu ne diyeceğini esasen, ama durumu çaktıracak değildi. Torununa baktı, bardağı uzattı, oğlanın şaşkınlık, hayret, hatta öfke ile iki yana açılmış ellerinden en yakınındakini yakaladı ve eline tutuşturdu.

"Şunu götür, lavaboya dök diyorum. Bu çay içilmez. Az daha otursun, birkaç dakika sonra bir daha doldur bana sen."

Davut, dudaklarını gastriti varmış gibi gerip, taa ciğerlerinden kopup gelen bağırma basıncını tam ağzından çıkmak üzereyken son anda dişleriyle yakalamayı başardı. Kısacık bir an, gözlerine, kulaklarına inanamıyor gibi baktı yaşlı adama, onun keskin bakışlarıyla karşılaşınca hemen tırstı, yutkunup kalktı, elinde dolu çay bardağıyla lavaboya doğru yürümeye başladı. Gözlerine bakmazken dalaşmak daha kolaydı Şadıman Beyefendi ile. Silkine silkine, boynunu kulunç girmiş gibi oynata oynata toparlanmaya çalıştı, olmadı, hıncını bardaktan aldı, içindeki çayı şamar gibi çarptı boş lavaboya. O esnada kendisini bu derece kızdıran adamın, arkasından sıkıntılı sıkıntılı baktığının farkında değildi. O zannediyordu ki dedesi pişmiş kelle gibi sırıtmaktadır. Çok yanılıyordu. Hep öyle yaparız. İnsanları, havsalamızda bize en çok etki ettikleri halleri

ile resmeder, o şekilde dondurup muhafaza ederiz. Oysa onlar an be an değişir. Bunu hiç düşünmeyiz.

Şadıman Beyefendi, Davut'la mümkün olduğu kadar gecikmeli olarak göz göze gelmenin peşindeydi. "Gün gelip ayağımıza dolanacağını biliyordum," diye düşünüyordu. "Yarın rûz-u mahşerde de boynumuza dolanacak! Bütün ağırlığıyla... Bakma oğlum. Birkaç kıymetli saniye daha ver bana. Birkaç saniye daha bakma."

Davut ne bilsin; dedesi her zamanki gıcıklıklarından birini yapıyor zannediyordu. Boşalttığı bardağı tezgâhın üstüne bırakıp doğruldu, döndü, belini tezgâha yasladı, yüzünü ihtiyar adama çevirdi. Alt dişlerini at dişleri gibi öne çıkartmış, üst dudaklarını geveliyordu bu sırada.

Şadıman Beyefendi ise, daha ne yapıp, ne bahaneler uydurup da oğlanın gözlerine bakmak zulmetinden uzak durabileceğini bulmaya çalışıyordu. Derken, Davut bu fırsatı altın tepside sundu ona:

"Yani şimdi Dede..." diye sızlandı en kılkuyruk sesiyle. "Kin gütmeye devam mı hâlâ?"

Şadıman Beyefendi anlamamıştı, ama anlamış da anlamazdan geliyormuş gibi çattı kaşlarını, becerebildiği kadarıyla Davut'un en sinir olduğu yüz ifadesini takındı.

"Ne gibi?"

Torun, dedenin kıllığını anlamlandırabilmişti nihayet. Az önce şüphe ettiği şeydi sebep. Yaşlı adam, besbelli küsmesi gerektiğini unutmuş, önce dün akşam, sonra da bu sabah gülüp oynamış, ansızın aklına geliverince de durduk yerde maraza çıkartmıştı. Aslında bir maraza da Davut çıkartsa tam zamanıydı ya, canı burnundaydı çocuğun, bu yüzden alttan almayı evla gördü, dişlerini sıkarak sırıttı, sonra Kafkas oynayacakmış gibi hafifçe havaya sıçrayarak yere, iki dizinin üstüne çöktü, mutfağın ortasında abartılı şekilde yakarı şov yapmaya başladı. Şirin çocuk! Otuz yaşında neresi çocuksa!.. Öfkesini ve hayal kırıklığını en iyi böyle ifade edebileceğini öğrenmişti. Dedesi bu tarz şakalaşmalardan her zaman hazzederdi... ölçü kaçırılmadığı sürece.

"Ey Ulu Dedem! Dedelerin dedesi! Senden özür diliyor, yüce affına sığınıyorum! Bağışla!"

Şadıman Beyefendi, torununun üç gece üst üste aynı rüyayı gör-

mesi ile o derece büyük bir paniğe kapılmış ve o paniğin içinde üç gün boyunca öyle büyük bir hızla can yeleksiz sürüklenip durmuştu ki, Davut'un yanlış anlamlandırdığı şeyi, yani oğlana bir iyi küsüp yaptıklarını burnundan fitil fitil getirmesi gerektiğini hakikaten de unutmuştu. Zeki adamdı. Torununun bu tavırlarına bakarak, unuttuğu bir şeyler olduğunun ayırdına varması kolay olmuştu ama neyi unutmuştu yahu? Bak, gene Uzun Sedat gibi konuşmuştu!

Düşündü, hatırlayamadı. Böyle zamanlarda yapılacak bir tek şey vardı: Sağıra yatmak, her ne unutulmuşsa, onun bizzat sanık tarafından dile getirileceği o anı beklemek, beklerken de aslında her şeyi çok iyi hatırlıyormuş gibi rol kesmek. İnsan hep öyle yapar. Tebaası önünde bilmemek, hatırlamamak, onun, sümme hâşâ, tanrısal karizmasına öldürücü bir darbe indirecekmiş gibi bir sanrıya, vehme kapılarak pek bilirmiş pozları takınır, hatırlayamayan her Abd-i âcizin yaptığı gibi bön bön bakacağı yerde ters ters bakar, çetik çötük bakar, göz süzer, "Biliyorum ama söylemem!" havaları basar, fasır fosur yapar. Ama bir taraftan da hatırlayamadığı o şeyi karşı tarafa hatırlattırtmaya çalışır. İnsan hatırlamaz çünkü; ona hatırlatılır! Neydi allasen?

Onu yaptı Şadıman Beyefendi. Duyduklarından, Davut'un yerlerde sürünerek tapınma şakaları yapmasından hoşnutmuş gibi sırıttı, istediğini ağır ağır, acısını çıkarta çıkarta elde etmişlere özgü bir keyifle gerindi, sağ elini kaldırıp tam da işitememiş gibi kepçe yaptı sağ kulağının arkasında.

"Nasıl? İşitemedim de pek?"

Davut, bir hışımla kalktı ayağa. Bağıracaktı, gene kendini tuttu.

"Özür dilerim dedim!" diye tısladı dişlerinin arasından, sonra daha şirin görünmeyi başardı. "Dedecim, Çok Sevgili Dedecim... Senden özür diliyorum ya işte. Daha ne istiyorsun?"

Şadıman Beyefendi bir bilebilseydi ne istediğini, oğlanı da daha fazla hırpalamayacaktı ama, bilemediği için mecburen devam etti totem rolü yapmaya. Sağ el sağ kulağın arkasında durmaya devam.

Davut, ölümcül bir hal alan suratını gizleyebilmek için çay doldurmakla uğraşıyormuş gibi sırtını döndü yaşlı adama. Bunun Şadıman Beyefendi'yi de pek bir rahatlattığının farkında olmaksızın,

artık iyiden iyiye canını sıkmaya başlayan bu özür dileme merasimini sürdürdü. Zaten canı burnundaydı.

"Öhhö öhhö... Yani... Diyorum ki; seni arkadaşlarının önünde küçük düşürdüm. Ali Fuat Amca'nın da kalbini kırdım çok."

Şadıman Beyefendi, oğlanın görmeyeceği şekilde kendi alnına sessiz bir şaplak attı arkada. Nihayet hatırlamıştı. Az kalsın, "Hay gidi! Şunu en başından söylesene!" deyip kutlayacaktı çocuğu, kendini tuttu tabii. Sırıttı, derin bir nefes aldı. Oh yahu! Hay Uzun Sedat gibi senin! Dilimize doladın şu 'yahu'yu; yahu aşağı - yahu yukarı! Yeter yahu!

Yüzü hâlâ çaydanlığa dönük; "Tamam mı artık?" diye sordu, soludu Davut. "Barıştık mı Dedecim?"

Tabii ki barışmışlardı, yüz bin kere barışmışlardı hem de, ama gene de biraz tadını çıkartmaktan, bu vesileyle biraz daha zaman kazanmaktan zarar gelmezdi.

Gönülsüz gönülsüz,

"Eh..." dedi.

Davut, tezgâh başında yeniden dedesinden tarafa döndü. Şöyle elinin tersiyle arkasındaki çay bardağına bir vursaydı ne güzel olacaktı şimdi. Hırsını çıkarırdı hiç olmazsa! Dişlerini sıktı, bir tur daha döndü gerisingeri tezgâhtan tarafa, çayla uğraşıyormuş gibi yaptı. Bir düşündü şöyle, kafasında ölçtü, biçti, döküp döşedi, sonra ani bir kararla o anda dedesinin istediğini zannettiği şaklabanlığı yapmaya karar verdi. Usul usul, elinde Şadıman Beyefendi için taze doldurduğu bir bardak çayla masaya doğru yürümeye başladı ve;

"Her ne kadar, Uzun Sedat Amca'yla Ali Fuat Amca'nın yanında, yatağımı ıslattığım için beni makaraya almaya kalktıysan da, ben gene de eşekler gibi bağırıp çağırarak kapıları çarpmamalı, bu komedi ne kadar ağırıma gitmiş olursa olsun, sükûnetimi korumalıydım. Ayıp ettim. Edepsizlik ettim," diyerek uzunca bir replik sundu.

Şadıman Beyefendi, çok hak veriyormuşçasına hararetle onayladı torununu:

"Çook çok... Çok ayıp ettin hakikaten. Kalplerimizi kırdın. Kâmil de çok içerledi edepsizliğine."

Davut, çay bardağını azıcık daha sertçe vursa ya masa kırılırdı, ya da bardak.

"Evet!" dedi hınçla. "Eşeğim ben! Hatta eşşşek!"

Şadıman Beyefendi bardağı kaldırıp bir kere daha tuttu gün ışığına. "Yok canım..." dedi babacan bir ses tonuyla, ki bunun Davut'u daha da çok kızdıracağını gayet iyi biliyordu. "O kadar da suçlama kendini."

Davut, kötü kötü bakarak, yığılırcasına çöktü kendi sandalyesine.

"Yok, eşeğim eşeğim..." diyerek ısrar etti. "Vallaha eşeğim..." Etti, çünkü dedesinin öyle istediğini zannediyordu. Otuz senelik dede torun münasebetinin o kadar da tanış biliş hukuku olsundu artık. Bu onun ne istediğini bilsindi, o da bunun. "Eşek olmasam, kerlifelli, dedem yaşında adamların koştura koştura odama dalıp; 'Hani biz de bakalım. Yatağa kadar geçmiş mi?' diye işememle alay etmelerine, dalga geçip gülüşmelerine bozulur muydum? Ne var ki bunda bozulacak? Di mi? Resmen eşeklik benimkisi. Büyük saygısızlık."

Şadıman Beyefendi acıdı artık çocuğa. Hatta, "Tamam tamam, uzatma, yeter ulan!" dememek için kendini zor tuttu. Onun barışma şekli bu değildi zira. O, barıştığı zaman barıştığını belli etmezdi. Rasgele bir konu bulur, dostluk devam ediyormuş, o kötü hadise hiç vuku bulmamışmış gibi yapardı. Erdemli olmak öyle bir şeydi. "Bak, seni nasıl affettim ama! Ne kadar büyüğüm, di mi?" tavrı sergilemezdi erdemli olan. "Affedilecek bir şey yoktu ki!" tavrı sergilerdi. Kafasını düşünceli düşünceli, anlayışlı anlayışlı, kavrayışlı kavrayışlı sallayarak büyüklendi biraz, o kadar da olsundu, sonra çayından ufak bir yudum alıp ağzında dolaştırdı, dilini damağını şaklattı, bir gurme pozlarında östaki borusundan kokusunu içine çekti ve:

"Şimdi olmuş işte," dedi. "Sırf renginin değil, kokusunun da oturmasını bekleyeceksin bu çay denen nesnenin. Bu sözümü unutma. Herkes çay yapar, ama herkes çay demleyemez. Ne de olsa kurutulmuş ot... Eğer kâfi miktarda bekletmezsen ot ot kokar burnuna, sen de kendini inek gibi hissedersin. Bizim Buzdolapçı çok güzel becerir bu işi mesela."

Davut, "Nihayet!" diye geçirdi içinden. "Barıştı Hazret! Konu değiştiğine göre!" Belki artık kursağına birkaç lokma indirebilirdi. Tereyağlı ekmeğin ısırılmamış köşesine bir diş attı. O arada Şadıman Beyefendi'nin, sandalyesini şaha kaldırıp sallanan sandalye akrobasisine başladığını görünce enikonu rahatladı, lokmasını evire çevire çiğnedi, yuttu.

"Peki..." dedi daha sonra. "Yorumun nedir Dede?"

Yaşlı adam güldü, artık bir klasik halini almış akrobasiye hız verdi: İleri-geri, ileri-geri, ileri-geri...

"Dedim ya..." dedi yanlış anlayarak. "Gayet iyi oturmuş demi."

Bu cevaba da Davut güldü.

"Onu demiyorum ben Dede. Öbürünü diyorum." Küçük bir çocuk gibi kızardı. "Hani şu yatak-yorgan hikâyesini. Doktora da gittim, tahliller temiz. Ne diyorsun? İnsan bu yaştan sonra gece işemesi hastalığına yakalanır mı? Sabit, 'Ruhsaldır, bir psikoloğa git.' gibi bir şeyler söyledi ama, o kadar da değil diyorum yani."

Şadıman Beyefendi, ileri-geri bir cambaz maharetiyle sallanıp dururken, ellerini göbeğinin üstünde kavuşturdu, başparmaklarını birbirinin etrafında fır döndürmeye başladı. Bu, derin düşünceye daldığı anlamına gelirdi. Davut mesajı almıştı. Sabırla bekledi, beklerken de gözü gene tereyağlı ekmeğe gitti, ama elleşmedi.

Şadıman Beyefendi gerçekten de derin düşünceye dalmıştı, ama Davut'un bilmediği, Şadıman Beyefendi'nin o anda değil, takriben yirmi dokuz sene önce derin düşünceye dalmış olduğu ve bir daha da çıkamadığıydı. Şadıman Beyefendi hani şaşırıp da "Hakiki" derin düşüncesini Davut'un beklediği gibi bir açmaya kalksaydı, maazallah, oğlanın en azından yirmi dokuz sene dinlemesi gerekirdi.

Harbi adamdı, dürüst adamdı Şadıman Beyefendi, kavi dostlarının ona yakıştırdığı isim ile müsemma, "Doğrucu Davut" kabilinden doğru doğru dosdoğru bir adamdı. Zaten bık-bık-bık diye diye kucağına geldiği gün Davut'a "Davut" ismini vermesinin sebebi de işbu lakabından kaynaklanan adamdı; amma velakin, ne oldum dememeli, ne olacağım demeliydi insan ve Şadıman Beyefendi, işte takriben yirmi dokuz senedir, "Ne olacağım?" diyen adamdı.

Torunu, karşısında onu azim ve irade sahibi adam, bilge adam zannedip sabırla beklerken, Şadıman Beyefendi belki de yeryüzündeki en şaşkın, en çaresiz, en zavallı adamdı.

Sallandı, sallandı, sallandı. "Desem mi, demesem mi?" diye düşünen bir adamdı o esnada.

Düşünüyordu Şadıman Beyefendi: "Dersem ne olur, demezsem ne olur? Acaba kavi dostlarıma ihanet mi etmiş olurum, yoksa onları senelerdir taşıdıkları bu yükten kurtarmış mı? Desem, şu garip oğlana bunun ne hayrı dokunur bu saatten sonra? Diyecek oldum da dedim diyelim; aslanlar gibi bir torundan olmam mı? Acaba desem, ben kendimi, Davut da kendisini, o saniye her şeyini kaybetmiş iki yalnız insan olarak bulmaz mıyız? Ben dostlarımla ne zaman daha da kavi dost oldum? Bu çocuk elime geldikten sonra. Peki, ben dersem de bu çekip giderse, dostlarım da gitmez mi? Dostlarım gitmedi diyelim, ama ben Davut'a dedim, Davut da kalkıp gitti; o vakit ben kalır mıyım? Sebeb-i hayatım gidince ben de gitmem mi? Oğlan da nasıl bakıyor bana, nasıl güveniyor! Desem miii, demesem mi?"

Beyaz yalan mavalı... Günahın, kurnaz bir maykaputka tarafından vakt-i zamanında insanoğluna ittirilen sevap, sevap olmasa bile mubah halüsinasyonu. Yok aslında öyle bir şey. Kandırıldık biz. Doğru doğrudur, yalan da yalan. Bunun grisi, beji, fümesi olmaz kardeşim! Olmaz! Yalan günahtır. Ne renk olursa olsun.

Şadıman Beyefendi, sallanmanın hızını bir vites daha yükseltti; Davut'un yüreğinin ağzına geldiğini bile fark etmedi. Halbuki en büyük zevkiydi, bu hızını artıracak, etraftakiler de, "Aman dikkat, düşersin!" deyip telaşlanacak. O da gülüp, "Kucağıma eşek kadar adam alır sallanırım da gene düşmem," diye iddiaya girecekti. Düşmezdi ki. Düşünüyordu o.

"Sağlık Kabinci ne kadar da haklı..." diye düşünüyordu. "Oğlana gösteriliyor rüya, fakat hakikati görmesi istenen bizleriz. Çocuk vesile edilerek, düşünmemiz gereken pek çok şey olduğu hatırlatılıyor bize," diye düşünüyordu. "Misal; ya bu rüya, bu çocukla aynı zamanda bunun ikizine de gösteriliyorsa? Ya ikisi de yavaş yavaş, Allah'ın yeryüzü bahçesinde birbirlerine doğru Allah tarafından koşturulmaya başlamışsa? Ya bu rüya o demeye geliyorsa? Ya bun-

lar, bu ikizler, kardeş olduklarını bilmeden kavuşur, gönülleri birbirine kardeşçe ısınır, fakat ne olduğunu bilmedikleri için maazallah aşk-meşk zanneder de..." diye düşünüyor, hemen ardından da dehşete kapılarak, "Aman Ya Rabbim!" diye düşünüyordu. "Kötü kötü düşünüp de kötülüğü, şerri düşünüp de şerri davet etmeyelim ama, ya kötülük çoktan yola çıkmışsa ve önüne çıkan engelleri bir gölge gibi aşarak bu gariplere hızla yaklaşıyorsa?" diye düşünüyordu. "Pencereye yapışmış, şu anda iki ayrı mekânda içeriye bakıyorsa?" Çiğdem'in İncirli'deki mekânından haberi yoktu, ama Davut'un kiraz küpesi gibi koparıldığı bir ikizinin olduğundan haberi vardı. Hem de dişi. O gölge dersen, ondan hiç haberi yoktu, hiçbir zaman da olmayacaktı.

Ürpertiler içinde, kısacık bir an için bir gölge tarafından kesiliveren gün ışığına gitti gözü, ihtiyar bedeni titredi, bir an sendeledi.

Ödü patladı Davut'un.

"Aman Dede! Gene düşeceksin bak. Bu sefer o kadar ucuz kurtulamayabilirsin."

Şadıman Beyefendi düşüncelerinden sıyrıldı. Gülümseyerek, sevgiyle, sonsuz bir bağlılıkla baktı genç adama.

"Biliyor musun oğul..." dedi. "Sana bir şey olursa ben yaşayamam..." Bunu hep yapsak? İnsan öyledir. Söyleye söyleye kendi inanır ilkin, o inanınca da karşısındakini inandırır. Ne zamandır iltifat etmeyi unuttuğumuz bir sevdiğimize sokulsak, "Sana bir şey olursa ben yaşayamam!" deyiversek? Nasıl şoke olurdu, değil mi?

Davut şoke oldu. Normalde, şoke olmamış olsaydı, cilvelenip, kırıtıp, "Ben de Dede!" falan demesi gerekirdi, ama o şoke olmuştu bir kere.

"Dede, o nasıl söz?" dedi. İltifat görmüş gibi değil, küfür yemiş gibi hissediyordu. "Nerden çıktı şimdi o? Alt tarafı yatağımıza işedik. Çiş kanseri diye bir hastalık falan mı duydun yoksa?"

Şadıman Beyefendi'nin gülecek hali yoktu. İltifatı kabul edilmedi diye bozulacak hali de. Ağlayacak hali vardı ama onu da şunca yıllık dedeliğin şanına yakıştıramıyordu. "Dilerim Yüce Allah'tan..." diye devam etti söylevine. "Bana, seni kaybettiğim günü göstermesin."

Kafasına yavaş yavaş dank ediyordu haklı olarak. Yarım saat

sonra daha çok dank edecekti. Ömründe dedesinden böyle bir söz ne işitmiş ne de işitebileceğine ihtimal vermişti Davut'çuk. Ne yapacağını, ne diyeceğini bilemez halde, ağzı iki karış açık bakakaldı. O da istiyordu, hem de bütün kalbiyle istiyordu ki bu sözlerden daha güzelini, daha duygusalını bulup dedesine söyleyebilsin; ama bu itiraf gibi iltifatın sarhoşluğuyla kendini öyle bir kaybetmişti ki, söz söylemek için bırak cümle kurmayı, ordan burdan iki harf bulup da yanyana koyabilmesine dahi imkân yoktu. Şaşkın, ağzı daha da açık, bakmaya devam etti. İnsan yapar; o da yaptı ve o anda doktor arkadaşı Sabit'in, kendisine tahlil sonuçlarını yanlış bildirdiğini, şu beyaz yalan mavalı, aslında ölümcül bir hastalığı olduğunu, belki de dedesinin bu yüzden bu kadar duygusallaştığını düşündü acı acı. Kalkıp, yaşlı adamın boynuna ağlaya ağlaya sarılası geldi, kendini tuttu. Zayıf da olsa, içinin bir yerlerinde, "Yok canım! Daha da neler! Olur mu ulan öyle şey?" gibisine bir karşı tez kötü kötü sırıtmaya başlamıştı çünkü. Başka bir şey olmalıydı. Muhakkak! Kesin! Evet. Başka bir şey vardı. Var kere vardı, var oğlu vardı.

Toparlanıp, çenesiyle bir işaret çaktı dedesine.

"Dedecim..." dedi, gene de en azından sesindeki duygusallığı saklayamadan. "Artık meskun mahalde sayılırız. O kadar sürat yapmasan?"

Şadıman Beyefendi, Davut'u bir kere daha olağanüstü şaşırttı ve uslu bir çocuk gibi dört ayağının üstüne indiriverdi sandalyesini. O anda onun da tek istediği, kalkıp Davut'u kucaklamak, onu sıkı sıkı bağrına basmak ve belki de çenesini tutamayıp her şeyi bir tamam anlatmaktı ama hem kendini frenlemeyi hem de frenlediği hızda toparlamayı başardı ve birdenbire kavi dostlarının varlığını yüreğinin ta derinliklerinde hissederek, "Onlara danışmadan asla tek kelime söyleyemem!" kararına varıp rahatladı, yeniden güvenç doldu.

"Yanlış anlama," dedi Davut'a ters ters. "Sen dedin diye inmedim aşağı. Şu senin mesele hakkında ufak bir yorum yapamadık, kendimizi aile saadeti muhabbetine kaptırdık ziyadesiyle. Onun için, ayaklarım yere bassın diye indim." Davut'un muzip muzip sırıttığını görünce devam etti: "Hem merak etme sen, düşmeyiz eve-

lallah. Yanılıp da iddialaşmaya falan da kalkma benle. Uzun'un ömrü bana gömlek almakla geçti, biliyorsun. Kucağıma eşek kadar adam alır sallanırım da gene düşmem."

Davut, kışkırtıcı sükûnetini muhafaza ederek sırıtmayı sürdürdü.

"Yok yani..." dedi neden sonra. "Bir zamanlar öyle olmuş olabilir de, her yaşın bir sporu var. Bu yaşta da bu akrobatlık? Dün nasıl düştün hem?"

Şadıman Beyefendi, bulutların dağılmasından esasen memnun, minnet duyduğunu çaktırmadan sert bir bakış atmaya çalıştı torununa.

"Aslan evladım..." dedi. "Ben hiç olmazsa cambazlık yaparken bir an boş bulunup düştüm. Senin gibi ikide birde yok düz yolda yürürken, yok oturduğum yerde otururken düşmüyorum ya!"

Davut, doğrulacak gibi kımıldandı oturduğu yerde, saatine bir göz attı.

"Sana doyum olmaz Dedecim," dedi. "Bugün yeni eleman için gazeteye ilan verdik. Şu gündem maddemize gelsek artık?"

Şadıman Beyefendi hak vererek kafa salladı Davut'a. Gerçi ne demesi, ne kadar demesi gerektiğini bilmiyordu ama, bir şeyler demek zorunda olduğunu biliyordu. Uzun uzun düşünmeye, neyi ne kadar açık edeceğini döküp döşemeye kalktığı takdirde yeniden dalıp gitmekten korkuyordu; bu yüzden kestirme yolu tercih etti ve kısaca:

"Rüya!" dedi.

"Ne rüyası?"

Sinirli sinirli,

"Ne rüyası olacak gidi!" diye azarladı çocuğu. "Üç gecedir görüp durduğun o rüya yok mu?"

"Vaaar."

"İşte o rüya."

Davut gözlerini kıstı, bağlantı kurmaya çalıştı.

"Yani?"

"Yanisi şu oğul... İyi düşünürsen sen de aynı neticeye varırsın: Islak yatağı unut, rüyanı aklında tut."

"Dede, şimdi sen gene bana kızacaksın ama, bir kere daha sormak zorundayım: Yani? Yani diyorum Dede... yani?"

Şadıman Beyefendi sahiden de kızmaya başlıyordu.

"Şu Sabit midir, Sacit midir her ne karın ağrısıysa, ona bir daha görün istersen," diye parladı. "Ben ne anlarım bu işlerden oğlum!"

"Dur dur dur..." dedi Davut. "Parlama hemen öyle. Yani... Sen bana özetle, bu gece işemesi meselesinin aslında bir gece işemesi meselesi olmadığını, bir rüya meselesi olduğunu mu söylemek istiyorsun?"

Şadıman Beyefendi onayladı.

"Eh yani!"

"Bu durumdan, bunun ruhsal bir hastalık olduğu sonucunu mu çıkartmalıyım? Hani benim bilmediğim ama senin bildiğin? Sabit'in sözüne kulak verip psikoloğa mı gitmeliyim şimdi ben?"

"Yuh!" dedi Şadıman Beyefendi.

"Yani?"

"Kalk git ulan işine! Seninle konuşanda kabahat."

"Haydaa! Ne bağırıyorsun yaa!"

Şadıman Beyefendi, iki avucunun içiyle masaya yarı abanıp yarı vurarak ayağa kalktı. Bu, "Beni biraz daha sinirlendirirsen, apartman boşluğuna çıkar, geceleri altına işediğini konu komşuya ilan ederek seni rezil ederim" anlamında ihtari bir hareketti. Davut bunu iyi bilirdi. Hemen fırladı, sokak kapısına doğru seğirtti.

"Tamam Dede, tamam!" diyordu ceketini sırtına geçirirken. "Bir daha soru da sormayız."

Şadıman Beyefendi, torununun evi terk etmesini sırtı sokak kapısına dönük, avuç içleri masaya yapışık bekledi, sonra usulca çöktü sandalyesine, şaha kaldırdı gene, bıraktığı ritmi yakaladı, aynı hızda sallanmaya başladı.

"Sor eşşoğlueşşek, sor," diye mırıldanıyordu. "Sormazsan bizim dilimizin çözüleceği yok."

Şu dil denen, can kapısının perdesidir
Kalkar, yel vurmayagörsün...
İnsanoğlu, dilinin altında gizlidir,
Doğru bak, görürsün!

MEVLÂNÂ

Buzdolapçı Ali Fuat'ın canı fena sıkkındı. Şamar üstüne şamar indiriyordu felek. İki günden beri bir gram uyuyamamıştı. Aklı fikri Davut'ta, aklı fikri Davut'un gördüğü rüyada, aklı fikri Davut'un mazisinde, aklı fikri Davut'un istikbalindeydi. Otuz seneyi birden, hiçbir enstantaneyi birbirine karıştırmadan, hiçbir ayrıntıyı unutmadan elifi elifine hatırlayıp gözünün önüne getiriyor, bu hatırlamaları esnasında hiçbir şey düşünmüyor, sadece adam gibi, doğru dürüst, elifi elifine hatırlamakla yetiniyor, ortalıkta kimse yoksa bir kuytuda ağlıyor, ağlamaları esnasında da hatırlamaya devam ediyor, her şey bitip de yeniden günlük hayatına dönünce, düşünülebilecek her şeyi düşünmüş, her şeyi bir araya toplayıp üst üste yığmış, bu yığdıklarını sıkı sıkı balyalamış, balyanın da iplerini adamakıllı büzerek otuz senenin aklına getirdiklerini tek bir kelimeye indirgemiş, o muazzam sırrı tek bir kelimeye sıkıştırmış gibi tek bir kelime ediyordu:

"Yav?"

Bu "yav?" pek çok anlama geliyordu. Sıkıştırılmış bilgiydi bu "yav?". "Nasıl olur? Hadi canım sen de! Hiçbi insan bir yaşında olan bi şeyi hatırlayamaz! Yoksa hatırlayabilir mi ki? Allah Allah! Nooluyoz? Başımıza bi gelecek var amma! Sen bi dakka! Üleeen; bi ortaya çıktım mıydı, var ya, ben Kâmil'len Uzun'un yüzüne nasıl

bakarım hay arkadaş? Yandık tövbeler ossun!" gibisine, daha yüzlerce soru ve ünlemin sıkıştırılmış haliydi.

"Yav?"

Tabii bunca soru ve ünlem de gerçek bilginin sıkıştırılmış hali. En iyisi mi, hatırlamanın önüne geçilemiyordu madem, düşünmenin önüne geçecektin. Pamuk helva gibi salkım saçak sünüp giden bilgiyi sıkıştıracak, küçültüp, taş gibi bir akide şekerine çevirecek, tek kelimede özetleyip bir avazda soracak, soluyacak, ağlayacak, sızlanacak, inleyecektin:

"Yav?"

Bazen "Hay yav!" diyordu, o bile fazla geliyordu. "Yav?" en iyisiydi.

Saç-baş dağınık, elektrik direğinin yanından kıvradı, öksüre öksüre, pos bıyıklarını tükürük zerreleriyle ıslata ıslata Serdar Sokağın asfalt dökülmüş kaldırımında ilerledi, çukurluğun başına geldiği zaman ellerini beline dayayıp geriye doğru şöyle bir esnedi, sırtını çıtlattı, sonra usul usul indi dört basamak merdiveni. Sağlık Kabinci Kâmil gene erkenciydi; dükkânının kapısı ardına kadar açılmış, balkon niyetine kullandıkları beton dökülü ön bahçeye sandalyeler atılmıştı. Malı mülkü ortadaydı ya kendisi görünmüyordu bir tek, ama gidip selamlayacak takati bulamadı Ali Fuat. Ayaklarını sürüye sürüye, öksüre tıksıra kendi dükkânının kapalı kapısına ilerledi. Kendini tatsız tuzsuz, nemne şekil hissediyordu.

"Yav?"

Cebinden anahtarını çıkarttı, siyah çerçeveli demir kapıyı ittire kaktıra açtı, kapı gıcırdadı, anahtarlar şıngırdadı.

"Günaydın birader!"

İçinden bir "Yav?" daha çekti Buzdolapçı Ali Fuat. Allah noksanlığını göstermesin, bu Kâmil iyi adamdı, hoş adamdı da adamı hiç yalnız komaz, bi dakka kafa dinlemesine müsaade etmezdi. Bi de gür sesi vardı, ana maşşallah, elleşme, kendi evinin balkonundan mikrofonsuz yedi mahalleye nutuk çeksin. He he he.

Anahtarını cebine sokuşturarak arkadaşının selamını almak için döndü, yeni bir öksürük krizine yakalandığından, onu ancak "Öhhü öhhü köh..." şeklinde selamlayabildi. Selam mahiyetinde öksü-

rürken de ayıp olmasın diyerek sağ elini Turist Ömer gibi alnına götürüp kamburunu çıkarttı, dişkir dişkir sırıttı.

Sağlık Kabinci Kâmil gülerek yaklaşıp dostunun sırtını sıvazladı. İyi adamdı canım. Allah noksanlığını göstermesin.

"Ali Fuat be..." diye gürledi iyi adam. "Kaç senedir akşamları eve döndüğünde kapı çalmıyorsun sen?"

Buzdolapçı Ali Fuat, son öksürük dalgasıyla ciğerlerinden kopup gelen yüklüce balgam topağını küçük dilinin orada yakaladı, yuttu, rahatladı. Sabah gıcığı geçmiş oluyordu böylece. Her sabah şu son ifrazatı yutasıya kadar takır takır öksürürdü. Sigara işte. Hem dost, hem düşman.

Kafasını kaldırıp gözlerini kısarak baktı Sağlık Kabinci Kâmil'e.

"He?" diye sordu. "Ne diye çalmıyım yav?"

Sağlık Kabinci Kâmil, aydınlık bir gülüşle bir kere daha sıvazladı dostunun kamburu çıkmış sıska sırtını. "Ee, havalı korna çalıyorsun ya..." dedi, öksürüğünü kastederek. "Zile ne hacet! Dükkâna geliyorsun, mahalle anlıyor, eve dönüyorsun, daha sokağın başından yenganım anlıyor. Şu öksürüğe bak."

Buzdolapçı Ali Fuat sırıttı. Şakacı adamdı şu Sağlık Kabinci Kâmil. Kafasını kaldırdı, tek gözünü yumup yumup açarak, sevgili dostunun kel kafasını işaret etti.

"Hee valla!" dedi. "Sen kaç seneden beri berber masrafı yapmıyosan ben de o kadar seneden beri kapı zili çalmıyom... he he he."

Sağlık Kabinci Kâmil, sokağın bütün uyuyanlarını uyandıracak şiddette bir kahkaha patlattı, elini kaldırıp bu sefer de kendi kelini sıvazladı, sonra dostunun omzundan tutup çekerek, kendi dükkânının önüne attığı sandalyelere doğru sürükledi onu. Bu meyanda Buzdolapçı Ali Fuat da arkadaşının bağrına sinmiş, elini gömlek cebine daldırıp bir sigara çıkartarak dudaklarının kenarına iliştirmişti.

Geçip, karşılıklı birer sandalyeye yerleştiler. Sağlık Kabinci Kâmil'de de Davut'un o rüyayı gördüğü günden beri bir gam, bir kasavet vardı esasen, fakat gür sesi, en dalgın, en sıkıntılı olduğu zamanlarda bile kalın bir perde gibi gizlerdi ruh halini. Bu yüzden ona bakan, her dem canlı, her dem diri, her dem serinkanlı bir adama baktığını zannederdi. Tıpkı Ali Fuat'ın zannettiği gibi.

"Hayır..." diyerek lafa girdi Sağlık Kabinci Kâmil. "Kuvvetli de

öksürüyorsun yani. Ciğerlerin körük gibi maşallah. Yoksa, hani diyorum, cılız-mılız öksürecek olsan derim ki; ciğerler elden gidiyor. O zaman döve döve bıraktırırım sana şu mereti."

Buzdolapçı Ali Fuat sigarasını yaktı, bir fırt çekti şöyle. Ona da konu lazımdı. Balıklama atladı:

"Yav, hay ağzını öpeyim Kâmil'im," dedi. "Gel bi de bizim Nazik'e diyiver şunları Allah'ını dinini seversen... Ben öksürdüksıra bu zannediyo ki verem olduk gidiyoz. Başımızın etini yiyo sabah akşam. Yav diyom buna, kadın diyom, gittim doktora, bi şeyim yok diyom."

Sağlık Kabinci Kâmil belli belirsiz gerinip şişindi.

"Ben İl Hıfz-ı Sıhha'dayken, söylemesi ayıp, hayat kadınları gelirdi haftada iki gün. Tahlillerini yapar, iğnelerini vururduk. Tahlil haricinde de bizim başhekim sıraya dizer, birer birer öksürtürdü fakirleri. Biri cılız mı öksürdü, hemen işten men eder, sanatoryuma sevkini yapardı. Çünkü cılız öksürük..."

Buzdolapçı Ali Fuat, sözünü kesti arkadaşının:

"Aman Kâmil'im, etme kurbanın olurum! Başlama gene askerlik hatırası gibi İl Hızfıssaa mil hıssıffaa... Annadık! Ciğerlerimiz sağlam. O kadarını biz de biliyoz. Kaç gittik rotgen çektirdik. Sağlam olmasak içer miyiz salak gibi?"

"İstersen bir iç. Uzun'a söylerim seni o zaman. "Bu hem hasta, hem de utanmadan sigara içiyor, derim."

Buzdolapçı Ali Fuat, suratını ekşitip sindi, kendini görünmeyen bir düşmandan kollamaya çalışırmış gibi, biraz da abarttı bu aşırı korkmuş adam pozlarını.

"Işş!" dedi yaka silkerek. "Aman ona deme de kime dersen de. Onun eline düşeceğime..."

Aslında ikisinde de öyle ferah ferah sohbet edip gülüşecek, şakalaşacak hal yoktu. Nitekim, bir suskunluk çöküverdi üzerlerine. İki eski dost, arkaları sağlık kabininin camekânına, yüzleri de bir metre yukarıdan geçen sokağa dönük, ikisinin de elleri dizlerinde, şipşakçıya poz verir gibi oturmaya başladılar. Pozu tek bozan, Buzdolapçı Ali Fuat'ın arada sırada sigaralı elini dizinin üzerinden kaldırıp ağzına götürmesi, bir fırt çektikten sonra geri yerine indirmesiydi.

Sessizliği bozan ise sokaktan geçen bir kreş servisi oldu. Minikler, camlardan salkım saçak sarkmış, el sallayıp şaklabanlık yapıyorlardı. Bir an, oturumun ağır havası dağıldı, Sağlık Kabinci Kâmil de havaya girip çocuklara el salladı.

"Düşecek keratalar!"

Dalıp gitmiş olan Buzdolapçı Ali Fuat, şaşkın şaşkın baktı arkadaşına.

"He? Bi şey mi dedin Kâmil?"

"Yoo..." dedi Sağlık Kabinci Kâmil. Sonra birden hatırına gelmiş gibi kükredi: "Yalnız, haberin olsun, bir yere gitmek yok bugün. Demin Şadıman aradı beni, toplanalım istedi. Şu meseleyi enine boyuna konuşmak için geliyormuş."

Buzdolapçı Ali Fuat'ta şafak attı.

"Işş! Yoksa şu Davut meselesi mi?"

"Evet." Sağlık Kabinci Kâmil, gözlerini de sesini de kısarak, gerçi sesini ne kadar kısa gene olmuyor, gene olmuyordu, devam etti: "Gene şu son iki günkü mesele hem de... Üstelik, artık iki değil, üç günkü mesele."

Buzdolapçı Ali Fuat, dudağının kenarındaki sigarayı düşürdü.

"Deme!" dedi eğilip alırken. "Oğlan gene mi ıslamış yatağı?"

Sağlık Kabinci Kâmil kafa sallayarak onaylarken, Buzdolapçı Ali Fuat gene kilitlendi, otuz senelik sıkıştırılmış düşüncelerinin en mühim sözünü sarf etti:

"Yav?"

Sağlık Kabinci Kâmil, kendisi de çok sıkıntıda olduğu için, Buzdolapçı Ali Fuat'ın kaçacak delik ararcasına, felfecir okuyan gözlerle o yana bu yana baktığını fark etmemişti. Muhatabını sağ ve esen sanıp, dalgın dalgın konuştu:

"Kafası çok bozuktu Şadıman'ın. Çok gergindi."

Buzdolapçı Ali Fuat baktı ki Sağlık Kabinci'den kaçış yok, yeni bir sigara yakarken kendini de taca attı:

"Ee, ben de olsam ben de gerdiririm kendimi. Naapsın koca adam? Her gün çamaşır çıkıyo tabii. Bissürü deterjan parası."

Sağlık Kabinci Kâmil, her ne kadar Uzun Sedat kadar olmasa da, asabi adamdı. En azından bas bariton sesinin şiddeti onu asabiymiş gibi gösterebiliyordu.

"Yapma Ali Fuat allasen!" diye gümbürdedi. "Deli misin ulan sen! Ne çamaşırı, ne bulaşığı? Mesele rüya rüya! O rüya... İki gündür kafayı yiyorum ben burda. Bir de Şadıman'ı düşün. Her gün her gün çocuğun suratına baka baka... Ne hale geldi adamcağız. Zaten bu yüzden tam bir konsey toplantısı istedi. 'Uzun'u da çağırın, etraflıca konuşmamız lazım artık,' dedi."

Buzdolapçı Ali Fuat, sigaralı elinin iki parmağıyla kafasını kaşıdı uzun uzun. Elinde sigara olduğunu hatırlayınca telaşla indirdi. Aslında şöyle iyi bir "yav?" diyesi vardı ama...

"Ne biliyim hay arkadaş!" dedi. "O rüya hikâyesine benim aklım yatmadı pek. Bi terslik var o işte."

"Ne gibi?"

"Ne biliyim... Oğlan uyduruyo gibi geliyo sanki..."

"Hoppalaa! Oğlum, manyak mısın! Buzdolabı kadar da mı çalışmıyor kafan? Oğlan bize rüya diye ne anlattıysa, onu bulup getirdiğin gün aynılarını sen anlatmadın mıydı? Nasıl uydursun da söylesin çocuk? Neresinden uydursun? Hadi uydurdu diyelim, hangisini tuttursun ulan? Hangisini isabet ettirsin? Bebenin sırtındaki çuval parçasına kadar aynı her şey."

"O da var tabii."

Sağlık Kabinci Kâmil alnında biriken teri sildi.

"Deli edersin sen adamı be Ali Fuat!" dedi. "Bence, derhal iki-üç sigara daha yak, adamakıllı ziftlen, deponu doldur. Şadıman'la Uzun gelinceye kadar kafan tam randımanlı çalışmaya başladı başladı, yoksa ikisinden de ayrı ayrı dayak yersin bugün. Bu Fransız kalma numaralarını kaldıracak hali yok Şadıman'ın. Zaten Uzun da uyandırdım diye canı burnunda gelecek, gerisini sen bilirsin artık."

Buzdolapçı Ali Fuat sırıttı.

"He valla..." dedi. "Şadıman dövmese Uzun döver muhakkak." Sigarasından derin, efkârlı bir fırt çekti. "Allah ikisinin de noksanlığını göstermesin... de... kaç seneden beri hiç konuşmadığımız için... İnsan unutuyo zamanlan... Naaparsın hay Kâmil!"

Bu söz üzerine de Sağlık Kabinci Kâmil sırıttı. "İş zor!" diye düşündü. "Aman idare et Kâmil, açık verme." İş zordu hakikaten. İlk günden beri her şeyi biliyordu Sağlık Kabinci Kâmil, ama Buzdolapçı Ali Fuat onun, kendi anlattığından öte hiçbir şey bilmediğini

sanıyor, ne olup bittiyse bir tamam bildiğini bilmiyordu. Buna mukabil, Buzdolapçı Ali Fuat'ın her şeyi bildiğini, ama en baştan bunlar bilmesin istediği için yalan attığını Sağlık Kabinci Kâmil pekala biliyor, bilmiyormuş gibi davranıyordu. Tıpkı Uzun gibi.

"Bırak ulan numarayı! Sende hiç unutacak göz var mı?"

Buzdolapçı Ali Fuat gözlerini kaçırdı.

"Dünleyin de oğlan yatağı göl etti diye amma güldüydük de mi? Meğer kendi halimize gülermişiz. Şimdi tasası bize düştü bak."

"Öyledir öyle... Her şeyin her şeyle, herkesin herkesle çok yakın alakası vardır daima. İnsan öyledir. Bakar; "Benim başıma gelmedi ya," der. Halbuki, o olay da münferiden o kişinin başına gelmiş değildir. Kim bilir neler neler üst üste gelecek ki o olay da o kişinin başına gelsin. Di mi ama? Misal, sen Davut'u köpek yavrusu gibi çalıp kaçmış olmasaydın, çocuk şimdi altını ıslatacak mıydı?"

Buzdolapçı Ali Fuat, kaçacak delik arıyor, kıvrım kıvrım kıvranıyordu. Sonunda akıl etti, saatine bakıp ayaklandı.

"Ne zaman gelirim dediydi Şadıman? Çayını şimdiden demlemezsek darılır. Huyunu biliyon."

Sağlık Kabinci Kâmil anlayışlı anlayışlı güldü.

"Daha var," dedi. "Geç benim dükkânda demle istersen."

"Yok. Bi dolaba gaz basacaktım. Benim dükkânda hallederim ikisini birden."

"Senin müşterin var mıydı ki?"

"Yav?"

Ateşi sözle bildin,
İçine girip yanmadın henüz
Derinde define mi var?
Kim bilir nelerin bekçisidir deniz...
MEVLÂNÂ

Ne hikmetse sakindi Ankara. Gene insanlar oradan oraya koşturuyor, gene memurlar, işçiler işyerlerine servislerle, belediye otobüsleriyle, özel halk otobüsleri, banliyö trenleri, dolmuşlar ve metrolarla koşturuyor, özel arabalarıyla yok patronuydu, yok genel müdürüydü, yok personel şefiydi, yok müteahhidiydi, yok taşeronuydu, yok baba parasıyla hava basanıydı, onu çeyrek geçe pozisyonunda direksiyon simidine yapışmış acemi karılardı, pek çok sürücü de şahsen ve gene trafiği kilitlemek, ortalığı ana baba gününe çevirmek için elinden geleni ardına koymuyordu, ama ne hikmetse sükûnet devam ediyordu. Klasikleştiği için neredeyse özel bir değer kazanan klasik trafik sıkışıklığı tamam, klasik park sorunu tamam, klasik kaldırım kalabalıkları tamam, klasik tampon dokandırma kavgaları tamam, ama sükûnet berdevamdı... Şaşırtıcı olan ve klasik olmayan buydu esas. Sanki Ankara'ya ulvi bir el değmiş, huysuzları yatıştırmış, trafikte darlananların yüreğini ferahlatmış, sağdan kaçan, kaldırımdan fırtan, yeşil-kırmızı tanımayan kurnaz şoförlere geçici bir süre için kanun, nizam benimsetmiş, ne etmişse etmiş, hayhuyu yatıştırmıştı.

Ankara, "Kişiye ne oluyorsa kendi içinden, kendinden dolayı oluyordur. Sebebi dışarıda arayanın sonu hüsrandır. Kişi kendini bildi miydi her şeyi bildi, kendini buldu muydu her şeyi buldu,

kendini halletti miydi her şeyi halletti demektir" sözünün etli kemikli, kanlı canlı bir ispatı gibi dikiliyordu yeni yeni canlanan işgününün siftah saatlerinde. Ankara kendini bulmuş, moda tabirle "kendisiyle barışmış", kendini halletmiş gibiydi.

Gölge, sesi soluğu daha az çıkarak, nabzı daha hafif vurarak iştirak ediyordu bu sükûnete. Aramasını, dolanmasını, fır dönmesini sürdürüyor, ama o da kendini havaya kaptırmış, sakin sakin sürdürüyordu.

Yüzlerde geziniyordu genellikle. Adres arar gibi değil, şahıs arar gibiydi. Gene de zaman zaman, aradığı şahsın derdinden olsa gerek, işhanlarının koridorlarında beliriyor, sabah siftahını yapmamış butiklerin üstbaş değiştirme kabinlerine sızıyor, genel tuvaletlere dalıp çıkıyor, bir sokaktan bir caddeye hopluyor, bir arterden bir bulvara zıplıyordu.

Ara ara, aradığı o imiş gibi bir panikle bir ışık topunun peşine düşüyordu. O zaman soluk soluğa kalıyordu. Sükûnetini kaybediyor, al aşağı-ver yukarı depara kalkıyordu. Işık topu ise, sanki canlıymış, bu gölgeden kaçması şartmış gibi feykler atarak, sağa gidiyormuş gibi yapıp ani manevralarla sola kıvrılarak, kâh bir merdiven boşluğuna, kâh trafikte bekleşen arabalardan birinin çamurluğunun altına sinip başka gölgelerin arasına saklanarak bu gölgeden uzak durmaya çalışıyordu.

Gölge, ışık topunun gazına gelip onu kovaladığı sıralarda insanların suratına düşmeyi unutuyordu sık sık. Koşuyor, süzülüyor, uçuyordu onun ardısıra. Sonra başka bir şey hatırlayıveriyor, peşini bırakıyor, aramasını sürdürüyordu. Farkında olmadığı bir şey vardı: Başka bir gölge de gölgesi gibi takip ediyordu onu. Ankara, biraz da bu gölgelerin ne gölgesi olduğunu bilmediği için bu kadar sakindi o gün.

Haylaz ışık topu, kaldırım kalabalığının bacakları arasında ortaya çıktı. Birkaç dikkatli vatandaş, "Sabah sabah ayna tutan bu münasebetsiz de kim?" gibisine kafasını kaldırıp kaldırıp sağa sola bakındı bunun üzerine. Ama ışık topunun onlarla oynaşmaya, onları gıcık etmeye niyeti yoktu; yoluna devam etti. İnsan öyledir, unutur. O dikkatli vatandaşlar da şanzımanı çabuk dağıtıp, daha demincek neye gıcık olduklarını çarçabuk unuttular.

Işık topu, ışık hızıyla hareket ettiği için, göz açıp kapayıncaya kadar Demetevler'de aldı soluğu. İvedik Caddesi biraz daha sıkışıktı sanki. Sanki buradaki vatandaşlara bugünün Ankara'nın sükûnet günü olduğu söylenmemişti. Biraz daha keşmekeş, biraz daha itiş kakış, biraz daha öfke, biraz daha kavgaya yakın duruş, biraz daha sıkışık trafik, biraz daha anlayışsız park ediş, biraz daha seyyar satıcı, biraz daha yüksek ses...

İvedik Caddesi'nden Karşıyaka tarafına saptı, arabaların camında oynaşa oynaşa bir sokak ilerledi, ilk sağa saptı ve İki No'lu Sokağın gölgeliklerine dalıp gözden yitti.

Gölge, ansızın belirdi İki No'lu Sokağın köşesinde. Nefesi, darlanmış gibi sık çıkıyordu şimdi. Nabzı da yükselmişti bir miktar. Sokağa daldı, zaten kendi gölge, gölgeler arasında hiç yabancılık çekmeden, dikine dikine tırmanıp gün ışığını kesen gecekondu apartmanların pencere pervazlarında, balkon demirlerinde, açık camlarından sarkan tüllerinde gezinmeye başladı.

Şadıman Beyefendi, karardıkça kararan bir suratla, az evvel torunuyla kahvaltı ettiği mutfak masasında oturmuş, kendi icadı sandalye akrobasisini yapıyor, kara kara düşünüyordu. Tefekküre dalmanın bütün alametleri vardı üzerinde. Sandalye, talimli bir at gibi şaha kalkmış, at sahibine göre kişner, iki arka ayağı üzerinde kusursuz bir itaat arz ediyordu. Binicisi Şadıman Beyefendi de hızlı hızlı gidip geliyordu ileri geri.

Eller göbek üstünde kenetlenmiş, başparmaklar birbirinin etrafında telsarar yapmaktaydı. Kaşları çetik çötüktü gene. Acı çeken bir martının kanatları gibi apak, anlamsız anlamsız çırpınıyordu bu kaşlar.

Dalgındı Şadıman Beyefendi, dalıp gitmişti; o yüzden mutfak camında az biraz oynaştıktan sonra kendini güç bela içeri atan yaramaz ışık topunu fark edememişti. Sallanmasına ve düşünmesine ara vermeden devam etmiş, o esnada da masaya tırmanıp, göbeğinin üstünde kenetli ellerine tırmanıp, oradan yukarı, iman tahtasına, oradan da yüzüne tırmanıp, daha da tırmanırken gözlerinden birini kamaştırıp ak saçlarında arsız arsız gezinmeye başlayan ışık topunu gene ıskalamıştı. Zaten o kadar hızlı, şiddetli sallanıyordu ki, ışık topu ışıklığına rağmen Şadıman Beyefendi'nin kafa-

tasını tutturmakta zorlanıyordu. Şadıman Beyefendi öne sallanınca ışık topu geriye, mutfağın zeminine düşüyor, hızla hamle edip yeni baştan kafasına çıkmak için atıldığında ise Şadıman beyefendi bu kez geriye sallanmış oluyor, ışık topu da tepeden aşarak masanın üstüne düşüyordu.

Şadıman Beyefendi düşünüyordu:

"Davut Davut Davut Davut Davut..."

Yıllar, yıllar önceydi... Bir akşam, ceket kravat kuşanmış, ipek gömleğinin kollarına en güzel altın manşetlerini takmış, ceketinin göğüs cebine kravatıyla aynı renk mendili demet edip sokuşturmuş, Gökdelen'de de rezervasyonunu yaptırmış, "Ben bu kızı istemem!" diye bağıra bağıra, ilene ilene son nefesini veren rahmetli annesinin duvardaki resmine uzaktan bir buse yollamış, kapıdan çıkıp bir taksiye atlamış, İncilay'la buluşmuş, harika bir akşam yemeğini müteakip, önce kızı evine bırakmış, sonra da kendi evine dönmüş ve kapının ağzında, kucağında ufarak bir çuvalla iki büklüm oturmakta olan Buzdolapçı Ali Fuat'ı bulmuştu. Yaklaşıp, "Ali?" dediğinde, Ali'den önce o ufarak çuval cevap vermişti kendisine.

"Mam mam mam?"

Yüreği ağzına gelmişti.

"Ne ulan o?"

Buzdolapçı Ali Fuat, minyon tipinden midir, Allah'ın sevgili kullarından oluşundan mıdır, nedendir bilinmez, hiç ihtiyarlamayan adamlardandı. Otuzunda neyse yüz otuzunda da o. O vakitler de böyle kara kuru, eciş bücüştü, yüzü güzelceydi gerçi, ama o vakitler yaş kaç gösteriyor idiyse bu vakitler de yaş o gösteren tiplerdendi.

"Bak ne buldum Şadıman..."

Çuvalın içindeki bebeği kaldırıp göstermişti Buzdolapçı. Kendi hâlâ kapının önünde çömelik, bebeği koltuk altlarından kaldırınca çuvalın alt kısımından küçücük bir tenasül uzvu çıkmıştı ortaya. "Hem de oğlan Şadıman. Nası maşşallah?"

"Davut Davut Davut Davut Davut..."

Buzdolapçı'yı kucağındaki minik yükü ile içeri almış, dolabında her daim süt bulundururdu, ısıtıp o minik yükü çay kaşığıyla bes-

lemiş, o arada Buzdolapçı'nın iki göz iki çeşme ağladığını görüp bir de onunla uğraşmıştı. "Ulan nedir bu? Nerden çıktı? Kimden peydahladın? Bebenin üstündeki bu çuval neci? Bu saatte burda ne işin var? Niye ağlıyorsun sen?" gibi birbirinden önemli soruları art arda sıralamış, ağladıkça ağlayan, katıldıkça katılan, sünepeleştikçe sünepeleşen taze arkadaşını kâh avutmaya, kâh yakasından tutup histerik bir kadını silkelercesine silkeleyerek kendine getirmeye, kâh dövmeye, kâh kovmaya, kâh sevmeye çalışmış, ama herifin ağlaması kendiliğinden geçinceye kadar ağzından "Yav?" haricinde zırnık laf alamamıştı. O arada büyüğüne bir hayrı olmadığını idrak edip, "Bari küçüğüne hayrımız olsun," diyerek yatak odasına seğirtmiş, kendi çift iplik, aslanlar gibi kışlık fanilalarından iki üç tanesini terzi makası marifetiyle heder edip, bebeğe iki tane altbezi, bir tane uyduruk zıbın, bir de yalandan don imal edip gelmişti. Oğlancık da boş durmamıştı o meyanda. O geri gelesiye kadar, zırıl zırıl ağlayan Ali Fuat'ın suratına baka baka ve de "Mam mam mam" diye diye üstünde konuşlandırıldığı her koltuğa işemiş, her divana sıçmış, her yeri batırmıştı. Şadıman Beyefendi birini temizlerken o öbürünü halletmişti. Neden sonra bağırsakları sakinleşmişti bebenin. Başparmağı ağzında, gülücükler saça saça, "Bık bık bık bık" diye diye derin, huzurlu bir uykuya dalmıştı.

"Davut Davut Davut Davut Davut..."

Bebe uykuya dalınca, Şadıman Beyefendi mutfağa gidip çaydanlığın altını yakmıştı. "Ben gelinceye kadar sakinleştin sakinleştin, yoksa ikinizi birden kapı dışarı ederim. Topla kendini Buzdolapçı! Bu sana ilk ve son ihtarım!"

Çay demini aladursun, Şadıman Beyefendi kendini sokaklara vurmuş, nöbetçi eczane aramaya koyulmuş, arayan bulur, o da bulmuş, bebe için biberon, mama, yalancı meme ve de üç paket altbezi alıp gelmişti. Niye bir paket değil de üç paket altbezi aldığını o da bilmiyordu. Büyük bir ihtimalle başına gelecekleri sezmişti.

Eve döner dönmez niyeti, Buzdolapçı Ali Fuat'ı ayıltıncaya kadar şamarlamak, bu da kâr etmezse duşun altına sokup buz gibi suyla zatürree oluncaya kadar bahçe hortumuyla yıkayıp kamçılamaktı; ama bir de dönmüştü ki, çay adam gibi demlenmiş, çaydanlığın altı kısılmış, çay bardakları çay tepsisine konulmuş, ka-

şıklar çay tabaklarının içine kibarca yatırılmış, ortalık silinip süpürülmüş, ev karıştırılmak suretiyle de olsa sandıklardan örtüler bulunup bebenin batırdığı koltukların, divanların üstüne güzelcene serilmiş, camlar açılıp ev havalandırılmış, süt ısıtılan cezveden ve süt içirilen çay kaşığından ibaret bulaşık yıkanmış, herif de iki saattir iki göz iki çeşme ağlayan o değilmiş gibi gülmekte, güldükçe güzelce suratında güller açılmakta.

"Hah! Kendine geldin mi? İyi bari. Şimdi en baştan soruyorum..."

"Ulan nedir bu iş? Bu velet nerden çıktı? Kimden peydahladın? Bebenin üstündeki bu çuval neci? Bu saatte burda ne işin var?" Son soruda tensi değiştirmişti: "Niye ağlıyordun sen?"

Buzdolapçı Ali Fuat da o zaman "Sen bi dakka..." deyip mutfağa seğirtmiş, çayları kapıp gelmiş, hanım hanım servis yapmış, Şadıman Beyefendi'yi başköşeye buyur ettikten sonra kendi de geçip bebenin mışıl mışıl uyuduğu divanın yanına, halının üstüne, tek bacağını altına katlayarak oturmuş, çay tabağını tepside bırakıp çay bardağını sağ eline almış, sol eliyle de bir sigara yakmaya yeltenince Şadıman Beyefendi'den sol elinin kıllı dış yüzeyine şaplağı yemiş, o arada sağ elinde tuttuğu çay bardağını sıcağıyla avret yerlerine boca etmiş, "Işş ışş!" diye diye kalkıp orasını soğuk sulara tutmuş, çöğdürmüş gibi ıslak ıslak geri gelmiş, gene aynı yere oturmuş, minnacık bebenin yanında sigara içilmeyeceğini bu surette öğrenmiş ve de ağlaya zırlaya anlatmaya koyulmuştu.

"Ben var ya Şadıman... Naaptım biliyon mu?.. Bunu anasının elinden gölbez gibi çaldım geldim..."

"Davut Davut Davut Davut Davut..."

Şadıman Beyefendi, o zamanlar kestaneydi, kestane rengi kaşlarını kaldırıp kaldırıp indirmiş; "Gölbez değil a gidi; göbelez göbelez," diyerek Buzdolapçı'yı tashih etmiş, "İyi bok yedin!" diyerek tahkir etmiş, takiben bebeği işaret etmiş, sormuştu:

"Bu ne?" Ardından da kendini tashih etmişti:

"Yani kim?"

Buzdolapçı gene "Sen bi dakka," deyip fırlamış, az evvel üstüne boca ettiği çayı tazelemiş, gerisingeri yerine çöküp içe içe anlatmaya durmuştu. O anlattıkça Şadıman Beyefendi'nin kestane kaş-

ları alakarga kanadı gibi çırpışmış, gözleri inanmazlıkla büyümüş büyümüş kısılmış, alnının çatı ancak ihtiyarladığında ortaya çıkacak çizgilerle peşinen yol yol olmuş, göynü darlanmış, ruhu bunlanmıştı.

"Davut Davut Davut Davut Davut..."

Sözde bu Buzdolapçı Ali Fuat'ın umumhanede bir dostu varmışmış, bu Buzdolapçı Ali Fuat, canı çektiksıra ona gider gider rahatlarmışmış. Bunun o dostu evvelce demişmiş ki buna: "Ne zamandır beri kafaya koydum, bu işi bırakacam... Amma bırakmazdan evvel, Laki diye bi kitapta okuduydum da te o zamandan heves ettiydim, bi bebe sahibi olayım diyodum. Allah bize vermiyo, bari birinden satın neyin alsaz diyodum," demişmiş. Bu Buzdolapçı Ali Fuat da o zaman dostuna, aynen Şadıman'ın baktığı gibi aval aval bakmışmış. Sonra, geçenlerde bu Buzdolapçı'nın canı gene çekmişmiş söylemesi ayıp, kalkıp dostuna gitmişmiş gene. Dostu o zaman demişmiş ki buna: "Vallaha buldum Ali'm," demişmiş. "Hem de nurtopu gibi ikiz bebeler buldum. Biri kız biri oğlan. Yannız ben ikisini birden alamam, birini alacam," demişmiş. O zaman bu Buzdolapçı da ona, "Daha iyi. Biri de anasına kalsın yazık," demişmiş. Ama dostu o zaman ağlamaya başlamışmış. "Anası delinin teki," demişmiş. "Bebeleri bi mezbeleliğe tıkmış, üstlerine de esvap yerine çuvalları geçirmiş, börtü böceğin arasında sığır besler gibi besliyo. Asıl o kalana yazık. Nası acıyom!" demişmiş. "Zati ben kendiminkini hele bi alıyım, hemen polise haber edip kalan bebeği kurtarttıracam, amma sen de biliyon, hemen yetimhaneye verir onlar," demişmiş. Bu Buzdolapçı Ali Fuat da o zaman, "Verecek param olsa, şart ossun öbürkünü de ben alırım," demiş bulunmuşmuş. O zaman o dostu buna bol bol para vermişmiş. "Hadi öbürkü de senin olsun yavruların," demişmiş. Bu Buzdolapçı, önünü sonunu düşünmeden, dostuyla beraber o deli karının evine varmışmış. Amma bi de bakmışlarmış ki kadın vazgeçmemiş miymiş sana? "Vermiyom, kendim büyütçem," diye tutturmamış mıymış? Devanası gibi bi deli karıymış bu bebelerin anası. Deli deli bakarak hıslamış, tıslamış da bu ikisini kapısından kovmamış mıymış? Bunnar da götlerine baka baka dönmemiş miymiş gerisingeri? "Naapalım, ne edelim, acaba polise haber verip de bebeleri kurtarttıralım mı ki?" derken efendim, bunun

dostu demişmiş ki; "Ben kendi bebemi çalacam Ali Fuat, seni bilmem." Bu Buzdolapçı da o zaman, "Ben yapamam. Hırsızlık haramdır," deyip, bunun parasını geri vermişmiş. Amma, sonradan içinden tutmuşmuş. "Noolacak öbür bebenin hali?" diye kara kara düşünmeye durmuşmuş. Efendim, çok düşünmüşmüş. Akşama kadar filan düşünmüşmüş, sonra da kalkıp koşmuşmuş o dostuna. "Tamam," demişmiş. "Öbürkü de benim olsun. Bu deli karının elinde bebelerin ne kadar sağ kalacağı belli olmaz. Bi an evvel gidelim de işi görüp gelelim," demişmiş. Sonra bu ikisi, işte de bu gece yollara düşüp o mezbeleliğe gitmiş, bebeleri hırsızlamışlarmış... Sonrasını Şadıman zaten biliyomuşmuş. Amma Ali Fuat, şart olsun bilmiyomuşmuş. Kendi, dükkânda yatıp kalktığı için şimdilik bebeye bakma şansı da yokmuşmuş. Uzun Sedat'la İl Hızfısaa'dan Kâmil de evli olduklarından onların kapısını çalamamışmış. Şahsan, aklına tek Şadıman gelmişmiş, o da kendini onun kapısına atmışmış... yaa, işte böyleyken böyleymişmiş... Ne olursa Şadıman'dan olurmuşmuş..."

"Davut Davut Davut Davut Davut..."

"Bana bak Ali Fuat!" demişti o zaman Şadıman Beyefendi. "Seni öyle bir ezip çiğnerim ki, yapıştığın yerden levyeyle çıkartamazlar. Şu işin doğrusunu anlat ulan! Hayvan!"

"Sen bi dakka!"

İki çay daha kapıp gelmişti Buzdolapçı Ali Fuat. Az evvel kalktığı yere, ıslak pantolonuyla altına akıtmış hecin devesi gibi çökerken gene ağlamaya başlamıştı.

"Zati inanmayacağını biliyodum..." diye başlamış ve deminkinden bile kötü bir yalan atmaya cesaret etmeye cüret edebilmişti. Tabii o kadar saat salya sümük ağlama numarasıyla zaman kazanan, sonra da Şadıman Beyefendi nöbetçi eczane derdine düştüğü için bir miktar daha zaman kazanan ve de bu arada uydura uydura ancak o salak yalanı uydurabilen bir zekâdan, azıcık sıkıştırılınca, dar zamanda daha kaliteli bir yalan atması beklenemezdi. Şadıman Beyefendi, Buzdolapçı Ali Fuat'ı hayretle dinlemeye çalışırken, verdiği "Çiğnerim, ezer geçerim, levyeyle çıkartamazlar." sözünü unutup kahkahalarla gülmeye başlamıştı. "Yeter ulan, yeter! Canıma kastın mı var senin? Gidi! Demek o deli kadın bu gece

imana gelip bebeği kapına bıraktı ha? Hani sen onun evine o dostunla gitmiştin? Adresini bile bilmiyordun kadının? O senin adresini nerden bulmuş? Rehberden mi?"

"He?"

"Uzatma! Allah seni kahretmesin! Şu işin doğrusunu anlatıyor musun, anlatmıyor musun?"

Buzdolapçı Ali Fuat bir defa daha köşeye sıkışmıştı.

"Sen bi dakka!"

Şadıman Beyefendi zobu gibi dikilmişti Buzdolapçı'nın karşısına.

"Esas sen bi dakka!" demişti. "Otur oturduğun yerde, anlatmaya başla. Üçe kadar sayıyorum."

Ve Buzdolapçı Ali Fuat nihayet anlatmıştı hakikati. Kısa ve öz; fazla teferruata girmeksizin... Ama öyle bir hakikatti ki bu, Şadıman Beyefendi, bu kısacık, bu bombok hikâyenin yarısında, zırıl zırıl ağlayan zavallının yanına zırıl zırıl ağlayarak çökmüş, sarmaş dolaş olmuş, onun o dağınık, pis saçlarını öpüp koklamış, salyasını, sümüğünü altın manşetli gömleğinin yenleriyle bizzat kendi silmiş, açılıp açılıp kucaklamış, sonra açılıp açılıp bir daha kucaklamıştı.

"Naapacam ben Şadıman?"

"O karıyı bulup bu bebenin ikizini de alacaksın elinden."

"Etme eyleme Şadıman! Bundan da oluruz. Midyat'a pirince giderken..."

"Midyat değil, Dimyat."

"He?"

Sonraki saatlerde Şadıman Beyefendi'nin öne sürdüğü haklı gerekçeler karşısında aslanlar gibi direnmişti Buzdolapçı Ali Fuat ve Meneviş denen "o karı"yı bulmaya kesinkes razı olmamıştı. Esasen Şadıman Beyefendi de onun razı olmayışına razı olmayacaktı ama, Buzdolapçı Ali Fuat'ın da kendince o denli haklı gerekçeleri vardı ki Şadıman Beyefendi istemeye istemeye "ama şimdilik" o karının peşine düşmekten geri durmaya, dolayısıyla da ikizlerin öbür tekini gene "ama şimdilik" o karının insafına bırakmaya razı olmuştu. Olmuştu da ne olmuştu? Bu "ama şimdilik" önermesi, ha bugün ha yarın derken yirmi dokuz senesini doldurmuş, eşek kadar olan Davut'la beraber otuzundan gün almaya başlamıştı. Ama şimdilik!

"Davut Davut Davut Davut Davut..."

Daha sonraki saatler ise bu işe bir kılıf uydurmaya çalışmakla geçmişti. Buzdolapçı Ali Fuat'ın bir isteği vardı ki en çok bu ağır gelmişti Şadıman Beyefendi'ye. "Bizim Uzun'lan Kâmil'e işin aslını söylemeyecez. Ölümü gör bak!" diyordu da başka bir şey demiyordu herif. "Valla kendimi intaar ederim! Onlara yalan söyleyecez!"

"Nasıl olur ulan? Sen benim yalan söylediğimi gördün mü hiç?"

"İyi. Sen söyleme madem. Ben söylerim. Yalan benim yalanım, sana nesi? Sen sadecene sesini kesip yutmuş gibi yapacan. Sen yutmuş gibi yaparsan onlar zati yutar. Tamam mı Şadıman?"

"Zor be!"

"Zor mor... Valla kendimi int..."

"Kes kes. Tehdidi kes. Düşünürüz."

"Öpecem!"

"Sululaşma!"

Evet! Bir yalan söyleyecekti Şadıman Beyefendi, ama Uzun Sedat'la İl Hıfz-ı Sıhha'dan Kâmil'e değil, yalanın y'sinden bile haberi olmayan bu Buzdolapçı Ali Fuat'a söyleyecekti. Öte türlüsüne razı gelse, o haysiyetli, şerefli, akıllı uslu dostlarını kaybederdi. Kimse yemezdi bu kadar salak bir yalanı. Kaldı ki Şadıman Beyefendi'nin de zaten yememiş olduğunu hemen bilivereceklerinden, ona olan itimatlarını o dakika kaybederlerdi.

Yalan rüzgârı böylece esmeye başlamıştı Şadıman Beyefendi'nin, yani arkadaşlarının yakıştırmasıyla "Doğrucu Davut"un hayatında. "Beyler, Buzdolapçı böyle böyle böyle bir badire atlatmış, ama namusuna dokunduğu için sizin bilmemenizi istiyor, aman çaktırmayın, yalanını yemiş gibi yapalım hep birlikte," diyerek, Buzdolapçı Ali Fuat başta olmak üzere, o an itibarı ile farkına bile varmadan usul usul, gene şu beyaz yalan mavalı, yalan bir dünya inşa etmeye koyulmuştu. O Şadıman Beyefendi ki, öğretmenlerden Allah gibi korkulan eski zamanların ilkokul ikisinde, "Sıranın altında ne arıyorsun yavrum?" diyen öğretmenine, "Alttan Avniye'nin donuna bakıyorum Öğretmenim!" diyecek ve suratının ortasına ortasına, kırılıncaya dek elli santimlik çıta cetvel yiyecek kadar doğrucu bir adam olmuş, hep öyle kalmış ve de öyle bilinmişti.

Şimdi nerdeeee?

"Davut Davut Davut Davut Davut..."

Gölge, nefes nefese mutfağa daldı. Oyunbaz ışık topu anında sırtına doğru kaydı Şadıman Beyefendi'nin, sonra gözden yitti.

Gölge o kadar hışırtılı, o kadar heyecanlı nefes alıyordu ki, eğer sahiden de o anda orada olmuş olsaydı, değil sadece Şadıman Beyefendi'nin, alt ve üst kat komşularının da işitmesi, kimisinin merak edip, "Şadıman Amca nefes darlığı geçiriyor galiba!" diyerek kapıya dayanması lazım gelirdi. Ama hiçbir şey işitmedi Şadıman Beyefendi, çünkü o gölge hem oradaydı, hem de hiçbir yerde. Orada mutfak malzemeleri vardı, bir de oyunbaz ışık topu. Şadıman Beyefendi düşüncelerinden sıyrılıp da sağına soluna bir bakacak olsa hemencik görecekti ışık topunu. Nitekim, salondaki telefon acı acı çalmaya başlayınca sallanan sandalyesinde şöyle bir sendeledi, hayata döndü ve dengesini güçlükle bulup sandalyenin iki ön ayağını yere bastırdıktan sonra doğrulup salona seğirtti. Yolunun üzerinde oynaşan ışık topuna bir an kuşkuyla baktı, hırsla geri dönüp mutfağın penceresine karşı gelen komşu apartman pencerelerine baktı hangi haylaz velet ayna tutuyor diye, ama telefon çalmaya devam ediyordu, "şimdilik" vazgeçti o veletle uğraşmaktan, yoluna devam edip telefonu açtı.

"Efendim?"

"Dede?"

"Davut?"

"Dedeee... Ne diyeceğim biliyor musun?"

"Nerden bileyim oğlum?"

"Dede... Ben de Dede... Ben de sana bir şey olursa yaşayamam. Onu diyecektim."

Şadıman Beyefendi kendini telefonun yanındaki koltuğa bıraktı. Alışıldık bir cevap vermesi gerekiyordu. Kastı.

"Lüzumsuz lüzumsuz konuşup da benim canımı sıkma sabah sabah," dedi. "Direksiyonda mısın sen yoksa?"

"Evet Dede. Daha ışık hızıyla giden araba icat edilmedi. TKİ'nin oraya anca geldim."

"Zirzop herif! Kaza yapacaksın. Kapat telefonu da önüne bak."

"Ben de seni çok seviyorum Dedecim!"

"Haydut!"

Şadıman Beyefendi telefonu kapattı. "Gidi!" dedi, tam ağlayacaktı, o oyunbaz ışık topu gelip ilk sulanan gözünün içine giriverdi. Bütün heyheyleri üstünde havaya sıçradı Şadıman Beyefendi.

"Ne oluyor ulan! Kim bu münasebetsiz?"

Işık topu Şadıman Beyefendi'nin gözünün içinden çıktı, yaşlı adamın şaşkın bakışları altında oynaya oynaya gömleğinde gezindi biraz, sonra pantolonunun ütü izi üstünde, sonra en olmadık yerde, salonun sıkı sıkı kapalı kalın perdelerinin üstünde oynaşmaya başladı. Sanki aynayı tutan haylaz, bizzat Şadıman Beyefendi imiş gibi. Bu tarafta pencere mencere olmadığına göre? Ee?

"Allah Allah! Ne oluyoruz yahu?"

Belki de ilk kez korktu ömr-ü hayatında. Hızlı hızlı sokak kapısına yöneldi, çaydanlığın altını yanık unuttuğunu hatırlayıp mutfağa geri döndü, ocağı kapatan elinin üstünde oynaşan ışık topunu görmezden geldi, nefesi dar, kalbi ağzında yeniden sokak kapısına doğru seğirtti.

"Işık ışık ışık ışık ışık..."

Rengi dıştan bellidir hayvan olanın...
Sırdır o renk,
İçindedir insan olanın...

MEVLÂNÂ

Gene soluk soluğa koşturuyordu gölge. Aranıyor, bakınıyor, dokunuyor, sokuluyor, soluyor, darlanıp bunlanıyordu. Herkes ve her şey var gibiydi, bir o yok gibi.

İvedik Caddesi'nde yoldan geçen arabalara vurarak uzaya kısala süzüldü, Kasalar'da boy gösterdi, Gülhane Askeri Tıp Akademisi Hastanesi'nin içinden geçti, Aşağı Eğlence'de duvardan duvara çarptı, taştan taşa sekti, Danişment'te çoban köpeği gibi dolmuşların lastiklerine saldırdı, İncirli-Sanatoryum kavşağına vasıl oldu, Turan Apartmanı'nın ikinci katına tırmandı maharetle, gene aynı balkon camına yapıştı kaldı.

Çiğdem'le Sevim Hanım mutfakta hararetli hararetli tartışıyorlardı. Gölge iç çekti, ama içeriye girmedi. Işık topu içerdeydi. Bir kere daha iç çekti. Derdi zoru o ışığı yakalamaktı sanki.

Sevim Hanım'ın canı, kızının safsatalarına fena halde sıkılmıştı ve bunu belli edip ona adamakıllı vicdan azabı çektirebilmek için elinden geleni yapıyordu. Tülbentini çözüp bağlıyor, çenesinin altındaki gevşek düğüm boğazını sıkmış gibi gerdanını titrete titrete soluklanıyor, yarı ağlıyor, yarı bağırıyor, yarı yakınıyor, yarı yakarıyor, tam anlamıyla sitem ediyor, kızın zaten tatsız başlamış sabahını bir de üstelik zehir zıkkım ediyordu.

"Yazıklar olsun sana Çiğdem, e mi! Annene 'Sus!' diye baaracaktın demek! Ay aşkolsun ayol! Senden hiç beklemezdim."

Çiğdem, evdeki abla kardeş kavgasını bastırmak için günde vasati dört defa annesine bağırmayı örf ve âdet edinmiş bir evlad-ı vatan olarak, o annenin neyi beklemediğini pek anlayamamıştı. Canı sıkıldıkça sıkılarak, son yaktığı sigarasının izmaritini de çay bardağının içine attı. İnsandır yapar, bağırır bağırır "Bağırmadım ki!" der. Çiğdem de öyle dedi:

"Bağırdığım falan yok anne. Kibarca 'sus' dedim. Ne var bunda bu kadar alınacak?"

Sevim Hanım içli içli göğüs geçirdi.

"Onu yapan onu da yapar. Bi de baaraydın olmazsa. Gücün yetse dövüceksin ayol! Bıktım canımdan! İllallah!"

Çiğdem sırıttı. İnkârın güzel tarafı budur. Bir insanın gözünün içine baka baka yaptığın şeyi, gene onun gözünün içine baka baka inkâr edersen, hakikaten yapmamışsın da o seni çok yanlış anlamışmış gibi bir halüsinasyon yaratabilirsin. İşte yaratmıştı. Eserinin tadını çıkarttı:

"Bak, gördün mü, bağırmamışım işte. Sen de kabul ediyorsun."

Sevim Hanım, tülbentini sıkılayıp, verecek bir cevap bulabilmek için yutkunarak zaman kazanmaya çalıştı. İnsan hep öyle yapar. Bir tartışmada üstünlük kazanmak için, bulunduğu kıyıyı terk edip hızlı hızlı karşı kıyıya geçer, ama oraya çıktığında bir de bakar ki "karşı kıyı" bu sefer de karşı kıyıda kalmış. Bu karşı kıyı meselesine başka bir hikâyede gene geleceğiz. Çok mühim!

"Aa yok! Vallahi baardın. Hepimiz duyduk." İç çekti. "Ayol, anneye 'sus' denir mi?"

"Hani bağırmadıydım?"

Al sana karşı kıyı!

Çark ettiği için kendine kızdı Sevim Hanım. Çok içerlemiş, gözleri yaşarmış gibi, tülbentinin uçlarıyla gözlerine dokunmayı da ihmal etmedi. "Yok anam yok!" diye devam etti. "Köpek kadar kıymetim yok benim bu evde. Anlaşıldı!"

Çiğdem, uzanıp yaşlı tontonunun elini tuttu. Işık topu, ikisinin elinin birleştiği yerde soğuk kaynak yapmaya çalışırmış gibi oynaşmaya başladı. Çiğdem bunu önemsemedi veya farkına varmadı.

Bu jest üzerine, Sevim Hanım, "Bu kadar hır gür yeter!" gibisine bir hissiyatla ricat manevralarına başladı. İlk başta kendini naza

çekerek elini kurtarmaya çalışırmış gibi yaptı, ama gevşediği belli olsun diye hafiften de cilvelendi, "Seni gibi senii!", tatlı tatlı kafa sallayıp göz süzdü kızına. Bu, okşamalara teslim olduğu, kavganın hükmüne ram ettiği mânâsına geliyordu.

Çiğdem, gözü annesinin avucunun altından taşmış tonton elinde, ışık topunu hâlâ fark edememiş, ama hipnotize olmuş gibi dalgın, sağ gözü seğirerek, "Bak gene söylüyorum..." dedi. "Ben bu rüyadan pireleniyorum Sevim Hanım. Fena halde hem de."

Sevim Hanım'ın, kızının elinin altındaki elinin bütün tüyleri, dirseğine kadar diken diken oldu. Öyle bir ürperdi ki, dar masa zangırdadı.

"Deli olma ayol!" diye inledi. "Mesane iltaabı felandır. A-aa! Göz göre göre üçlere yedilere inanıyo kız! Kızım, bana bak, ben inanacam o zırvalara; sen de bana tepeden tepeden bakıp 'Olur mu öyle şey!' diycen, 'Tıp ne güne duruyo?' diycen."

Çiğdem, dalgın dalgın öne sürdü karşı tezini:

"İnsan aynı rüyayı üç gece üst üste, aynı detaylarla mesane iltihabı yüzünden görmez Sevim Hanım. Ben var ya ben... bana bunu izah edecek tıbbın alnını karışlarım ben... Altıma işediğim için görmüyorum bu rüyayı ben, anlamıyor musun sen? Bu rüyayı gördüğüm için altıma işiyorum... Sanki... sanki bu rüya..."

Sevim Hanım, Çiğdem tutmasa kalkıp da camı çerçeveyi indirip, avazı çıktığı kadar baaracak gibi bir panik içinde, boşta kalan eliyle, ama o da ayağına dolaşarak, tülbentini düzeltirmiş gibi yaptı. Kocaman kocaman olmuş gözlerini devire devire baktı kızına, kocaman kocaman iki defa yutkundu.

"Ee?" dedi fısıldarcasına. "Bu rüya?"

Çiğdem mutad darbesini indirdi:

"Sanki bu rüya, bir rüya değil de bir hatırlama... Rüya görür gibi değilim anne, niye anlamıyorsun? Unuttuğum bir şeyleri hatırlar gibiyim. Görmüyorum ben o rüyayı, yaşıyorum yaşıyorum! O bebeklerden biri gibi yaşıyorum. Gibisi de fazla. O bebeklerden biriyim. O işiyor, ben işiyorum. Kaçtır söylüyorum."

Sevim Hanım hıçkırdı, ama ağladığı için değil, Çiğdem'in bir kere daha üstüne bastığı şu lanetli tespiti yüzünden hıçkırık tuttuğu için. "Yok anam!" diye düşünüyordu. "Bi daha bu kızı uyutmamak

lazım! Deli olmak işten değil! Nası bi rüya ayol bu!" Gözleri daha da büyük büyük oldu, göz pınarları yaşla doldu.

"Deli ayol bu!" dedi. Tam bir teslimiyetin eşiğindeydi. Dudakları sarkmış, zıngır zıngır titriyor, soluğu ciğerlerinden sağa sola takıla takıla çıktığı için gerdanı hop hop hopluyor, sağ yanağı ayrı, sol yanağı ayrı seğiriyordu. Elini sertçe çekti, silkinerek son direnişine başladı:

"Ayol, şimdi camı çerçeveyi indirdiğim gibi sokağa karşı avazım çıktığı kadar baaracam. Ben ne diyorum, bu ne diyo ayol! Kızım, bi doktora git diyorum, bi bevliyeciye-mevliyeciye görün diyorum, bu yaşta yatak ıslatmak hayra alamet değil diyorum ayol! Takmış bi rüyaya! Deli mi ne ayol! A-aa!"

Çiğdem, sevgiyle baktı annesine. "Bu iş bu kadını aşıyor; beni anlaması mümkün değil," diye düşündü. Bilmiyordu ki, yeryüzünde onu "bu kadın"dan daha iyi anlayabilecek bir Allah kulu daha yoktur. Acıdı "bu kadın"ın çaresizliğine, ona kızı için dert çeken, gözü yaşlı bir anne kıymeti biçti, ortamı sulandırmanın daha doğru olacağına hükmedip uzandı, yılışık yılışık tülbentine asılıp omzuna düşürdü.

Sevim Hanım, vartayı "şimdilik" atlattığını anladı. İçin için pek sevindi, ama belli etmemek lazımdı. Kızmış gibi yaptı. İnsan hep öyle yapar.

"Bak hiç dinliyo mu köpek enceği! Kızıyom ama... Hıı!"

O iyi düşünceliye eğri diyemem,
Kendimi töhmetli tutarım ben
Kendimde ayıplar görürüm de
Onda göremem...

MEVLÂNÂ

Şadıman Beyefendi soluk soluğa evi terk etmiş, Serdar Sokağa doğru ilerliyordu. Arkasında kendisininki haricinde bir gölge, önüsıra oyunbaz bir ışık topu. Gölgeden haberi yoktu ama ışık topu fena halde sinirini bozuyordu. Bilseydi ki sırtında alakasız bir gölgeyle beraber yürüyor Allah bilir neler düşünür, nasıl korkardı.

Zaten neler neler düşünüyor, zaten nasıl korkuyordu...

"Hep dedim..." diye düşünüyordu. "En başından beri dedim, diyorum, ama dinletemedim. Eşek herifler! Eşek herif! Eşşek Şadıman! Eşşşekk Şadıman, adam olaydın da dinleteydin! "Allah'ın işine karışmayalım arkadaşlar!" dedim. "Her şey kendi mecraında aksın, biz elleşmeyelim," dedim. "Bir gün bu yaptığımız yüzümüze vurulur, gün gelir, bunların hesabı bizden sorulur!" dedim. Dinletemedim. Ben hırlı mıyım? Kendime dinletebildim mi? Buyrun bakalım! Gün geldi, oğlan durduk yerde dizi film gibi rüya görmeye başladı! Ne olacak şimdi?"

O ışık topundan anormal huylandığı, pirelendiği, hatta korktuğu için tezcek fırlayıp çıkmıştı evden ama gene de gayri ihtiyari, sağına soluna, apartmanların pencerelerine kafasını çevirip baktı. Birisi, yaramazın, haylazın teki horoz ayna tutuyor gibiydi. Kimseyi göremedi. "Evinde gördün mü ki burada göreceksin?" diye kızdı kendine. "A eşşek!"

"Ne oldu?" diye devam etti düşünmeye. "Ne oldu yani? Yüce Tanrı, "Siz benim gerçeklerimin üstünü örtmeye kalkarsanız, ben de işte onları böye su yüzüne çıkarırım," deyiverdi. Al bakalım! Hadi çık işin içinden! Ne yapacağız biz şimdi? Doğrusu ne? Oğlanı karşımıza oturtup "Böyleyken böyle," deyip her şeyi anlatmak mı? "Sen yoluna ben yoluma!" deyip bu yaştan sonra kimsesiz kalmak mı doğru olan? Bunu yapmalı mıyım? Yapabilir miyim?"

Birden, gözüne gözüne vuran ışık topu yüzünden öfkeye kapıldı.

"Ulan, bir yakalarsam!"

Eli, selam verir gibi kaşlarının üzerinde, dört tarafı kolaçan etti. Herkes işinde gücündeydi, kimsenin dönüp yaşlı bir adamın gözüne ayna tutacak hali yoktu. Kaldı ki, bu ışık topu... Her neyse... Ürperdi, ceketinin düğmelerini ilikledi.

"Hayırdır inşallah!"

Yolu yarı etmişti.

"Nerde kalmıştık?" diye düşündü. "Hah... Davut'a kendi hayatını iade etsek?.. O da çekip gitse? Ben ne olurum? O ne olur? Bu mudur onun için en hayırlısı? Annesini, kız kardeşini bir daha bulamayacak olduktan sonra, bir de beni, bizi kaybetmesinde ne hayır olacak? Ulan Şadıman! Ne zormuş yalan söylemek! Şimdi 'Ben sana bir ömür yalan söyledim oğlum, beyaz yalan, beyaz yalan ve fakat şu anda söylediklerim doğrudur, öbürlerinin hepsini unut,' dedim diyelim. Oğlan bana dönüp de, 'Madem ki sen yalancının tekisin, şu anda yalan söylemediğin ne malûm? Ha beyaz ha siyah?' demeyecek mi? Der. Dünyası yıkılmayacak mı başına? Yıkılır! Kapıyı çekip çıkmayacak mı? Çıkar!"

Bir süredir selam verir gibi yürüyordu. Esnaftan birkaç kişi başını eğerek selamını aldı.

"Aleyküm-üs selam Beybaba!"

Elini indirdi. Işık topu görünürde yoktu. Önce rahatladı, sonra da unuttu gitti o şımarık şeyi. İnsanın en büyük marifetidir unutmak.

"Ah ulan Buzdolapçı! Yaktın ulan beni! Yok yok Şadıman, sen kendi kendini yaktın esas. Kabul etmeseydin aslanım! Mecbur muydun o gece elin veled-i zinasına kucak açmaya?" Duygulandı,

alt dudağını ısırdı. "O kadar da güzeldi ki velet! Öyle sessiz, öyle sakindi ki... Ne ağlaması vardı ne zırlaması... Anca mam mam mam, bir de uykuya dalmadan önce tavuk gibi bık bık bık... Yok yok... Buzdolapçı sardı başıma bu derdi, eyvallah, ama ben bundan güzel dert görmedim yahu... Gene Uzun gibi konuştum! Herifin kabahati yok, kabahat bende. Buzdolapçı'nın zerre kabahati yok bu işte. Günahı da benim vebali de."

Yüzünü yıkamış da elindeki görünmez havluyla siliniyormuş gibi iki avucunun içiyle alnını, göz çukurlarını, dudak üstlerini, boynunu uzun uzun sıvazladı, ovaladı.

"Bizden geçti," diyerek koydu son noktayı. "Davut'a bakacağız. Onun için en hayırlısı ne ise onu yapmaya çalışacağız... bugüne kadar yaptığımız gibi. Günah münah! Bunca yalana niye katlandık? Davut için iyisi olsun diye... Bu da bizim rûz-u mahşerdeki müdafaamız olsun. Varsın çocuk hakikati işittiği zaman darılsın, kapıyı çeksin çıksın, biz de yapayalnız kalalım ahir ömrümüzde. Mühim olan Davut. Benim en kıymetli varlığım... Sebebi hayatım... Varsın o beni mahkûm etsin. Hatta, varsın Yüce Tanrı da mahkûm etsin beni! Pişman mıyım? Değilim... Doğrucu Davut'luktan çıktım bir Davut uğruna, yalancı çobana döndüm... o ki, artık güttüğüm koyun bile inanmayacak bana. Olsun! Varsın inanmasın! Oğlan durduk yerde görmedi ya bu rüyayı! Biz gördük. Biz görelim diye gördü o garip. Birisi, çok yüce BİRİSİ, bize artık hakikati ortaya koymak zamanının geldiğini bildirmek istedi. Bildik, bildireceğiz el mahkûm. En kıymetli şeyimizi kaybedeceğiz 'en kıymetli şeyimiz' uğruna! Davut'u kaybedeceğiz Davut'u kaybetmemek için! Bu oyunu şikeli kazanmıştık, Allah saymadı. Şimdi adam gibi kaybederek hakkıyla kazanacağız. Bu sefer sayar mı? Varsın saymasın!"

Caddeden sağa döndü, köşedeki perdeciyi, çapraz köşedeki marketçiyi, perdecinin yanındaki emlakçıyı, emlakçının yanındaki berberi, berberin yanındaki çiçekçiyi selamladı. Tanış biliş yüzler içini ısıttı biraz. O arada minik ışık topu, iki bacağının arasında yeniden peyda oldu, oradan hızla süzülüp geçti, çiçekçiye daldı. Şadıman Beyefendi'nin hiç fark etmediği gölge, birdenbire sırtından koptu, ışık topunun peşinden çiçekçi dükkânına girdi.

Sekiz-on adımda vardı Serdar Sokağın köşesine, elektrik direğinin yanından kıvrıldı, Buzdolapçı Ali Fuat'la Sağlık Kabinci Kâmil'in dükkânlarının olduğu çukurluğa doğru ilerledi. Sağlık Kabinci Kâmil'in davudi sesi geliyordu sokağa.

A babam,
Bu halkın kendisinden haberi bile yoktur ya
Başkalarının ayıplarına karşı pek dik durur.
A güzelim,
Kendi yüzümü göremem ben!
Gördüğüm,
Senin gözünde kim olduğumdur...

MEVLÂNÂ

Çiğdem, belediye otobüsünde Kızılay'a doğru yol alıyordu. Otobüs tıklım tıklım dolmuştu birkaç durak içinde, ama o ilk duraktan binmenin avantajıyla, cam kenarına kurulmuştu bir güzel.

Hayatı zordu ama seviyordu bunu. Anneyi oyalarken aradan sıvış, dayıyı öp, dayıya belli etmeden anneyle cilveleş. Ne yapsın kız? Onunla hemhal olsa öbürü gönül koyuyordu, bununla sevişse o darılıp küsüyordu. İhtiyarların gücenmesi çocukların gücenmesinden daha zor geliyordu. Hiç kıyamıyordu. Dayısının boncuk gözleri, annesinin sıcak kuyrukyağı gibi lömbür lömbür gıdısı. Birinin gözü titrerdi içlendiğinde, birinin gıdısı. Hey Allahım!

Yanındaki yolcu şaşkın şaşkın baktı kendi kendine kikirdeyen güzel kıza.

Zorlu bir macera gibiydi günlük ev hayatı. Sokaktakinden daha zorlu bir macera. Her sabah her sabah, Selim Dayı'yı öpmeden, hatırını gönlünü almadan sokağa çıkmak olmaz, kapının ağzında uğurlamak için bekleyen Sevim Hanım'a bir yalan atacaksın önce. "Hay Allah, sigaramı unutmuşum. Bekle, hemen geliyorum." Sonra koştura koştura yaşlı hastanın odasına dalacaksın, boo-boo sesiyle konuşup annene duyurmasın diye kaşla göz arasında, kaçak göçek bir öpücük kondurup lafı mümkün olduğu kadar adamca-

ğızın ağzına tıkaraktan veda edeceksin, sonra koştura koştura geri dönüp soluğu Sevim Hanım'ın yanında alacaksın.

Sevim Hanım kaçın kur'ası? Bilmez mi içerde ne halt ettiğini? Bal gibi bilir. Ama o da evin genel asayişi yüzü suyu hürmetine yemiş görünecek, bilgiç bilgiç gerdan kırıp göz süzerek gönülsüzmüş gibi bir öpücük verecek o gerdandan.

Hep aynı macera... Ama Çiğdem seviyordu bu macerayı.

Yok canım, seviyordu seviyordu.

... Da, bu sabah bir tuhaf uğurlamıştı onu Mavi Boncuk... Esasen her sabah o da dikkat ederdi Sevim Hanım'ın bu dayı-yeğen cilveleşmelerinden haberdar olmamasına, ama bu sabah dikkati, temkini falan fırlatıp atıvermişti bir tarafa. Kızın neredeyse iki büklüm "Aman yavaş konuş Boncuk!" diye yalvarmalarına zerre kulak asmamış, "Aman baba!" demişti. "Bugün gittiğin iş görüşmesinde dikkati elden bırakma. Her söze kanıp ikram edilen her şeyden içme. Kötü kötü rüyalar görüyorum. Aman diyim!"

Rüya mı? İyi ki geldin koca, ölüyordum bu gece! Bu kadar mı cuk otururdu bir tembih? Çiğdem'in derdi de rüya değil miydi zaten! Bir an boş bulunup yalvarmayı kesmiş, sokak kapısının orada bekleyen Sevim Hanım'ın dayı-yeğen muhabbetine tahammül edemediğini unutmuş, o da sesini yükseltivermişti:

"Rüya mı? Ne oluyor bu evde yaa! Bir rüyadır tutturduk gidiyoruz üç günden beri."

Çiğdem sesini o derece yükseltmişti ki, bu kez de Selim Dayı iki büklüm olmuştu korkuyla. Pancar kampanyası sireni gibi sesini ortalığa salıvermiş, "Aman yavaş konuş baba!" diye gürleyerek, bütün dünyayı Çiğdem'in saklı gizli bir şeyler konuştuğundan haberdar etmişti. "Kadın duyar sevişiğimizi, çıldırır gene! Ondan sonra da bana sardırır, akşama kadar başımın etini yer bin bahaneyle. Köpek aşağı-köpek yukarı... ağırımıza gidiyor hani!"

Askılı çantasının üstünde bir ışık topu oynaşıyordu. Yan gözle farkına vardı bunun, çantayı kucağında oynattı, acaba ayaktaki yolculardan birinin saatinden ışık falan mı yansıyor diye bakındı, bir şey göremeyince kendi içine geri döndü.

"Aman tamam Boncuk Bey, tamam," demişti. "O kocaman se-

sinle konuşup da coşturma gene Sevim Hanım'ı. Zaten kulağı deliktir, bu söylediklerini bir duyarsa kıyametleri koparır."

Selim Dayı çocuk gibi tepinmişti oturduğu yerde, ama sirenin sesini enikonu kısmıştı.

"Köpek diyor baba! Köpek miyiz biz?"

Çiğdem, bakmıştı ki olacak gibi değil, atılıp boynuna sarılmış, adamın şiş yanaklarını tekrar tekrar öpüp yüreğini yumuşatmaya çalışmıştı. Bu jest bayağı iyi gelmişti Selim Dayı'ya. Hemen kuvvetli kuvvetli birkaç defa iç çekmiş, daha sonra da boynuna dolanan genç kız kollarına kendi şiş parmaklarıyla usul usul dokunmuş, kızın sarı, uzun saçlarını koklamıştı.

"Sen yanlış duymuşsundur Boncuk! İnsan hiç kardeşine köpek der mi?"

"İyi baba... İyi... Demez, tamam. Anandır o senin. Bir şey dediğimiz yok. Tabii onu kollayacaksın. Beni kollayacak halin yok ya!"

Kendi kendine bir kere daha kikirdedi. Yanındaki yolcu, kızın tuhaf hallerine alışmıştı ama gene de dönüp baktı, çantasının her tarafında oynaşan ışık topunu görünce şaşırdı, geri dönüp, otobüsten birinin saatinden ışık falan mı yansıyor acaba, diye ayakta duran yolculara bu sefer de o baktı.

Çiğdem ışığın-mışığın farkında değildi. Kan ter içinde dayısının odasını terk edip koştura koştura sokak kapısının orada bekleyen annesinin yanına döndüğü andaydı o.

Sevim Hanım'ı iki büklüm eğilmiş, ıslak bezle ayakkabılarını silerken görmüş, duygulanmıştı.

"Canım benim! Ben silerdim bir tanem!"

Sevim Hanım, tülbentini düzeltip, bir dudağıyla öbür dudağını hırslı hırslı çiğneyerek, dargın, kırgın omuz silkmiş, yüzünü öte yana çevirmişti.

"Biz naapsak yaranamayız size hamfendi! O uyuz köpeği öptüğün gibi öpmezsin beni hiçbi zaman!"

Gülerek atılmıştı annesinin üstüne.

"Hepsini duydun mu kız? Pes! Ne kulak varmış sende!"

Naz eden yaşlı kadını öpücüklere boğmuş, naz devam edince tülbentini çalıp arkasına saklamış, saçını başını dağıtıp bir kere daha, beş kere daha, on kere daha öpmüştü. Tabii sonunda

kendini tutamayıp gevşemiş, gülmüştü Sevim Hanım. Hep öyle olurdu.

"Dur dur dur ayol! Hi hi hi...Öpüyo musun, boğazlıyo musun Allah aşkına! Dur dedim bak. Ver ayol şu tülbentimi. A-aa!"

Nitekim, bir sulh yadigârı gibi, tülbent el değiştirmiş, Çiğdem de gönlü rahat, ayakkabılarını geçirmişti ayağına.

Sevim Hanım, elleri göbeğinde bağlı, kızının yanında dikilip süzmüştü şöyle alıcı gözüyle.

"Pek de herif gibi oldun ayol! Şöyle hanım hanımcık giyineydin?"

"Var da mı giymiyoruz?"

Klasik cevap:

"Ay aşkolsun!"

Klasik cevaba klasik cevap:

"Amaan! Boş ver bee! Kıyafetime değil, kendime iş arıyorum ben. Beğenmeyen sıraya girsin. Hadi ben gittim. Eyvallah koçum!"

Sevim Hanım kendini tutamayıp göbeğini hoplata hoplata gülmüştü o zaman. Bu da hep klasik.

"Deli şey! Hadi hadi! Selametle git selametle gel, e mi inşallah! Allah yolunu açık etsin."

Çiğdem, bir öpücük daha almıştı tatlı şişkosundan. Yürüyüp merdivenleri inmeye başlamış, yarı yolda, daha yeni aklına gelmişmiş gibi durup dönmüştü.

"Haa, bana bak..." demişti. "Sen de 'köpek' deyip durma şu adama be Sevim Hanım! Kalbi kırılıyor garibin. Yazık ayol!"

Sevim Hanım, yalancıktan kızıp kükremişti merdiven boşluğuna doğru:

"Ağzımı taklit etme, çarpılırsın... Hem ben ne zaman yüzüne karşı köpek demişim ki o hapşerağanın? Rutubetten nem kapıyo herif ayol! Köpek ayol! Nankör köpek!"

Çiğdem, kikirdeye kikirdeye kaçmıştı merdiven aşağı. Ama inerken de laf yetiştirmekten geri durmamıştı:

"Rutubetten değil canım, buluttan buluttan."

"Aman! Git ayol! Deli!"

"Öbürü de nankör köpek değil, nankör kedi olacaktı."

Gümbürt kapı...

Çok komikti. Gene oturduğu yerde kikirdedi. Gülmek bulaşıcıdır. Kızın bu kendi kendine bir şeyler hatırlayıp hatırlayıp gülmeleri, sonunda yanındaki yolcuya sirayet etti. Adamcağız ağzını kapatıp, kendimi tutacağım diye fıkırdaya fıkırdaya bir haller oldu. Hatta Çiğdem'i de solladı, gözlerinden yaş geldi. Koltuğun tepesinde, tavan askılarına asılmış ayakta yolculuk yapan gençten bir kız, kulağındaki volkmeni çıkarttı, gülüşenlere baktı, sonra o da salıverdi kendini. Yakınlardaki diğer yolcular, gülüşenlere bakmaya, tanışlar birbirlerine kaş göz etmeye başladı. "Ne saygısız insanlar var!" diye bıdırdananlar da yok değildi, ama dedik ya, gülmek bulaşıcıdır. Az sonra "Ben de gülüyom ama ben sinirimden gülüyom," deyip onlar da koyuvereceklerdi makaraları.

Demek ki cömertlik gözden geliyor
Görmezse göz,
Elden bir şey gelmiyor...

MEVLÂNÂ

Davut, arabasının direksiyonunda, arada sırada kolundaki saate bakarak, Selim Sırrı Tarcan Spor Salonu'nun önünden geçti, ceketinin kolunu göz pınarlarına dokundurdu hafifçe. Gözleri sulanmıştı. Yarı gülüp yarı surat asarak sözde homurdandı:

"Ulan Dede!"

Bir süredir fazlasıyla dalgın direksiyon salladığının farkındaydı. Oturduğu yerde şöyle bir silkinip dikkatini yola vermeye çalıştı.

"Sabah sabah ciğergâh ettin bizi! Durup dururken nerden çıktı o hislenmeler falan?"

Opera Köprüsü'nden sağa sapıp Atatürk Bulvarı tarafına sürdü. O sırada torpidonun üstünde vıngır vıngır oynaşan beyaz bir ışık topu gördü. Önemsemedi önce, ama sonra şaşırdı. Eğilip, köprünün üstünden birisi ayna mı tutuyor diyerek ön camdan yukarıya baktı. Kimse yoktu. Gözünü yola vermeye çalışarak ilgiyle, merakla takip etmeye başladı oyunbazı. O da bunu bekliyormuş gibi, ağır ağır torpidodan aşağıya kaydı, cilveli hareketlerle radyonun üstünde oynaşarak, sürücünün bakışlarını da yoldan alıp kendi peşine taktı.

"Haydaa! Neler yapıyor, şuna bak! Nerden çıktı bu şimdi?"

Bu tuhaf, davetsiz misafirine az daha baktıktan ve Opera Köprüsü'nün Atatürk Bulvarı'na giriş yaptığı sapaktan körlemesine az

daha ilerledikten sonra, bir arabanın direksiyonunda olduğunu hatırlayabildi nihayet. Doğrulurken hafif gaz verdi, tam o anda da dönemeci geçip Atatürk Bulvarı'na burnunu uzatmış olduğunu ve de Ulus yönünden bir hışımla üstüne gelen koca belediye otobüsünün altına girmeye ramak kaldığını fark etti. Var gücüyle abandı frene. O da biliyordu, hem o kadar süratli değildi, hem de olmuş olsa bile bu arabanın fren sistemi zank diye çakardı arabayı olduğu yere, ama üstüne doğru gelen belediye otobüsüne kâr etmezdi. Herkesin freni kendine. Gözlerini kapattı, başını omuzlarının arasına çekip darbeyi beklemeye başladı.

"Üff! Allah! Gittik! Kesin!"

O anda kafasını kaldırmaya, gözünü açıp da eceline bir an bakmaya cesaret edebilse, koca otobüste, şoför dahil bütün yolcuların katıla katıla güldüğünü görebilirdi ve de şoförün son anda gülmeyi kesip, panik dolu bir suratla freni köklediğini.

Ama öyle bir şey yapmadı. Herkes eceliyle yüzleşemez. Gözleri hâlâ sımsıkı yumuk, dedesini getirdi hatırına.

"Yaktın beni Şadıman Beyefendi!"

Ellerinden fışkıran terle bahçe sulayabilirdi. Bekledi, bekledi, bekledi. Belki de ölmüştü. Belki bu kadar basitti ölmek. Usul usul, korka korka açtı gözlerini. Atatürk Bulvarı trafiği önüsıra akıp gidiyordu. Gelip geçen araçların sürücüleri, kafalarını çevirip çevirip buna bakıyorlardı.

"Ee?" diye sordu kendi kendine. "Yırttık mı şimdi yani?"

Yavaş yavaş, belediye otobüsünün geldiği tarafa dönmeye başladı. Belki de acele etmişti. Belki de ölüm korkusuyla gözlerini erken açmıştı. Belki tam da döndüğü anda çakacaktı Azrail'in tamponu. Belki şimdi?

Döndü nihayet. Sola döndü. Kırmızı Azrail'den tarafa. Dönmesiyle de manzarasını gar gar gar motor sesiyle kapatan itfaiye kırmızısı kaputu, sonra biraz daha aşağıya bakıp kirli krem rengi belediye otobüsü tamponunu gördü. Bu tamponla kendi arabasının sol yan kapısı arasında yarım santim ya var ya yoktu. Kasılıp kalmış, adeta direksiyon simidiyle bütünleşmiş parmaklarını güçlükle çözdü, torpidonun kapağını açıp içindeki mendil kutusundan bir mendil çekti, alnını sildi.

"Oh Allahım!"

Dikiz aynasından geriyi kontrol etti. Arkada bekleyen olmadığını görünce arabasını biraz geri alarak otobüsün ayağının altından çekildi. Önü açılan otobüs santim santim, artık akmaya başlayan trafiğe katılırken, kendisine ters ters bakan ama anlamadığı şekilde sırıtıp gülen şoföre şirinlik mimikleri yaparak gönlünü almaya çalıştı uzaktan uzağa, gülmek bulaşıcıdır, güldü, hem suçlu hem güçlü, bir de el salladı.

"Bana kızma Abi..." dedi kendi kendine. "Dedeme kız."

Gözünü kaçırmadan, kendisine en az şoför kadar ters ters bakan, ama her nedense ondan daha çok gülen, sırıtan yolculara teker teker bakıp sırıtarak el sallamaya devam etti.

"Pardoon... Pardon arkadaşlaar!"

İnsan öyledir. Bir ilgi gösterene üç ilgiyle karşılık verir, ilgi göstermeyene otuz üç ilgi gösterir. Cam kenarında oturmuş, kendi halinde önüne bakan, bir defa olsun dönüp de bu patavatsız kazazedeye bakmaya kalkışmayan sarışın kız çok ilgisini çekti birden. Uzaktan uzağa seslendi ona:

"Sen kusur kalmayaydın hanım kız! Eksik kalmayaydın, sen de bakaydın!"

Hanım kız gene dönüp bakmadı. Bu Davut'u daha çok kamçıladı. Otobüs, Çiğdem bakmaya bakmaya uzadı gitti önünden, trafiğe karıştı.

Davut, aklının tamamı ilgi görmediği için daha çok ilgi gösterdiği kızda, boynunu uzata uzata otobüsün arkasına takılan konvoyun tükenmesini beklemeye başladı. Bir fırsatını bulsa, lastikleri öttüre öttüre sağa kaptırıp bulvara fırlayacak, sollayabildiği kadar araba sollayacak, ileride bir yerde otobüsü yakalayıp bu sefer onu sağlayacak, şu bakmayan kıza bir daha bakacaktı. Nihayet önü açıldı, aynen de planladığı gibi cayırdattı lastikleri, sollayabildiği kadar araba sollayıp otobüse yaklaşmaya çalıştı.

Otobüs, Sıhhiye Köprüsü'nün altındaki durağına yanaşmıştı; yani sağlamak imkânsız! Bilhassa yavaşladı, gözünü pek çok otobüsten kaldırımlara boşalan insan kalabalığına dikti. Birden, o ilgisiz şeyi, o soğuk nevaleyi, o güzel sarışını gördü kalabalığın içinde.

"Allah!" diye bağırıp frene bastı. "Yakaladım kız seni!"

Arkadaki arabalar derhal yaygarayı kopardı. İstemeye istemeye, hiç olmazsa kaldırımdaki yayaların hızında da olsa yürüttü arabasını. Bir an dikiz aynasına baktı, arkadan el kol sallayan en yakındaki arabanın şoförüne o da aynen karşılık verdi.

"Aman be! Çatladın!"

Kornalar susmuştu. Gözünü dikiz aynasından indirip yeniden kızı son gördüğü yöne baktı. Yoktu. Sağa baktı yok, sola baktı yok. Çok bozuldu. Tekrar dikiz aynasına kaldırdı bakışlarını.

"Erdin mi muradına!" dedi hemen arkasındaki herife.

And olsun sana,
Ne tuzak kurtulur, ne de tuzak kuran!
Yüz bin çayır ansızın yansa,
Gene tek sen olursun kurtulan, kurtaran...
MEVLÂNÂ

Durak kalabalığını hızla yarıp kaldırım kalabalığına karıştı Çiğdem. Bir otobüs dolusu adamın niye hakır hakır güldüğüne anlam veremiyordu. Bir de, galiba kaza gibi bir şey yapmışlardı ama o, o sırada çantasının üstünde kıpraşan ışık topuna daldığı için ilgilenmemişti işin o kısmıyla.

Sık sık saatine bakıyordu. Bunu daha çok, misler gibi sıcak yufka kokularını havaya saçan, özellikle de Çiğdem gibi kahvaltıya ağzını sürmeden evden çıkan masumları tavlamaya azmetmiş gözlemecilere bakmamak için yapıyordu, yoksa bir yere geciktiğinden falan değil. Daha randevusuna en az kırk dakika vardı. Bir defa daha baktı saatine, sonra dayanamayıp sağ yanındaki gözlemeci dükkânına çevirdi bakışlarını. Herif, resmen kasıtlı yapıyordu. Yağlı yağlı gözlemeleri tel maşayla kaldırıyor, azıcık havaya atıp çevirttiriveriyor, sonra lappadak kızgın sacın üstüne vuruyordu yeniden.

Yutkundu.

"Şeytana uyma kızım! Dayan!"

Şeytana uymamaya çalışarak birkaç kararsız adım attı. Olmuyordu anasını sattığımının! Nasıl güzel kokuyordu meret! Durup, geri döndü. Herkes aynı tarafa gitmek zorundaymış gibi Sıhhiye'nin bütün kalabalığı üstüne üstüne geldi bir an. Bu orta yerde, selin ortasında kalmış bir kaya gibi dikildi; gelen çarptı, giden çarptı. Gö-

zü, onu bunu görecek halde değildi. Sacda evirilip çevirilen gözlemeleri görüyordu yalnızca. Evde kahvaltı etmediği için kendine kızarak, suları yara yara dükkâna doğru yürümeye başladı.

Gözlemeci, kurbanını fark etmişti. Ünledi:

"Bürüüün!"

Daha fazla dayanamadı, kendini içeri attı. Dükkân nasıl da ısınmıştı sabahın bu saatinde. Kim bilir öğleden sonra nasıl olurdu fırın yavrusu. Şöyle, yer beğeniyormuş gibi ortada durdu bir müddet. Aslında hâlâ bir şansı varken geri dönebileceğini düşünüyordu, ama küçük dükkânın küçük garsonu ensesinde bitti.

"Şöyle alalım aplacım!"

Tıpkı kendi evlerindeki yalandan mutfak masası gibi, duvar boyunca üç taraflı bir banko monte edilmişti dükkânın içine. Bankonun hemen bittiği yerden de tavana kadar ayna çakılmıştı üç yana. Böylece derinlik verilmek istenmişti herhalde. Aslında içeride altı kişi dirsek dirseğe zor karnını doyururdu. Bu kadar masrafa yazık!

Aynayı dikiz aynası niyetine kullanıp arkasından akıp geçenleri görebilecek şekilde, kaldırıma sırtını dönerek oturdu Çiğdem. Tek müşterisiydi dükkânın, belki de ilk.

"Bana bir peynirli, canım," dedi küçük garsona. "Yanında da çay. Yalnız, gözleme çok sıcak olmayacak."

Kâinatın her yerinde olduğu gibi, orada da bir sistem vardı. Sacın başındaki herif, iki adım mesafedeki yegâne müşterisinin siparişini duyduğu halde duymazdan geldi, sisteme hürmet etti. Küçük garson, herife siparişi aktardı:

"Aplaya bi ılık gözleme, bi de çay."

Sistem çünkü.

"Derhal! Bürüüün!"

Şeytana uyup çantasındaki son kör kuruşu da gözlemeciye kaptırdığı için kendine epey kızgın, bir sigara yakarak dikiz aynasına bakmaya başladı Çiğdem. Sigaralı elinin parmakları dudaklarında, eline gelen çıkıntıları yoluyordu bir taraftan. Kaldırım kalabalıklarına dalgın dalgın bakarken, önce bir gölge görür gibi oldu aynada, sonra da küçücük bir ışık topu. Ama arkasında kimse yoktu. Zaten olsaydı, aynaya gölgesi değil kendisi aksederdi; ışık topuyla birlikte de onu aynaya tutturan şahıs. Gene de rahatsız oldu, hu-

zursuzca döndü oturduğu yerde, ayna her şeyi gösteremezmiş gibi bir de kendi gözleriyle kontrol etti. Yoktu işte. Şu ufak garson oğlan, bir de şu gözlemeci herif. Hepsi o. Dükkânın önünden geçenleri sayma.

Küçük garson, bir elinde demir servis tabağındaki ılık gözleme, bir elinde de demir çay tabaklı çay bardağı, dikkatli dikkatli gelip Çiğdem'in tepesine dikildi.

"Koy canım şuraya."

Servis biter bitmez, sigarasını kül tablasının kenarına iliştirdiği gibi gözlemeye saldırdı. Nasıl da güzeldi meret! Ağzına aldığı koca lokmayı zevkle çiğnemeye koyuldu. Kâğıt gibiydi mübarek, incecik, yumuşacık.

Aynada, kasılıp gevşeyen çene kaslarını incelemeye başladı. O anda da o oyunbaz ışık topu, gözlemeden yer kalmamış da o yüzden kaçmış gibi, adeta ağzının içinden çıkıverdi yeniden, kâh aynada, kâh dar bankonun üzerinde gezinmeye, oynaşmaya başladı. Bu fazlasıyla gerdi Çiğdem'i. Gözlemeyi demir tabağın içine bıraktı, çayından bir yudum içti, sigarasından bir fırt çekti.

"Nooluyoruz be!"

Bir doğan yolunu yitirdi,
Kaza çavuşu kör etti gözünü onun.
Karanlığa düşmüştü,
Kendi içindeki ışığa doğru uçtu...
MEVLÂNÂ

Davut, arabasını işhanının önündeki boş alana bırakıp kapısını kilitledi. Aşağıdan yukarı şöyle bir baktı binaya, sonra vazgeçmiş gibi çark edip, aksi istikamete, İlkiz Sokağın Atatürk Bulvarı ile kesiştiği köşeye doğru yürümeye başladı.

Gözünün önünde, kendisine bakıp duran bir otobüs dolusu insan ve kendisine bir an olsun dönüp bakmayan o sarışın kız canlanıyordu hiç durmadan. "Ah Allahım..." diyordu içinden. "Nasıl bir defa karşıma çıkarttıysan, işin ilmi sendedir, bir daha çıkart!"

Dalgındı, çok dalgın.

Yoluna devam etti.

İlkiz Sokak'tan çıkıp, Sıhhiye'deki oto üstgeçidinin gölgelediği gözlemeci dükkânlarına doğru ilerledi. Aklında hep o... Kendisine bakmayan o kız.

"Ah Allahım... Şuralarda bir yerde olsun şimdi. Ne olursun!"

Genelde metro istasyonunun çıkışındaki gözlemeciden alırdı gözlemesini, ama o gün nedense üşendi, ilk gözlemecinin önünde durdu. Doğrusu herif de elindeki tel maşayla pek güzel evirip çeviriyordu gözlemeleri. Lap lap atıyordu böyle sacın üstüne. Pek mahirdi.

"Bürüün!"

Tezgâha yanaştı.

"İki peynirli paket."

"Derhal! Yanına içecek?"

"Yok, istemez."

Gözlemeci, eğilip tel maşayı alır, sırası gelen gözlemeleri çevirmeye koyulurken, Davut, yan dönüp gelen geçeni izlemeye başladı. Aklına bir şey gelmiş gibi sırıtıyordu. "Ulan Suna..." diye düşünüyordu. "Birini bir ikrama alıştırmayacaksın arkadaş! Kıza iki gün gözleme götürdük, şimdi götürmediğimiz zaman bizden kötüsü yok. Halbuki hiç götürmezken ne iyiydik!"

İnsan öyledir. Davut bilmiyordu tabii. Bir defa bir iyilik etmeyegör, hemen o iyiliği senin olmazsa olmaz vazife ve ödevlerin arasına koyar. Sık sık nöbet çizelgesini yoklayacaksın ondan sonra. Ne zaman, nerede o iyiliği bir daha yapman yazılmışsa o zaman, tam da orada yapacaksın. Yoksa çok kırıcı olursun.

Kardeşi gibi sevdiği şirin sekreterine bir defa gözleme almaya kalkmıştı fi tarihinde. Kız o kadar sevinmiş, o kadar mutlu olmuş, o kadar duygulanmıştı ki, sırf bu mutluluğu ona bir kere daha yaşatabilmek için ertesi gün bir tane daha sardırmıştı şuradaki gözlemecilerden. O olmuştu, ondan sonra ne zaman bürosuna eli boş gidecek olsa, senin Suna'da surat mahkeme duvarı. Tamam, gene alıyordu, ama şimdi onu mutlu etmek için almıyor, alamıyordu artık, eşekliğine doymasındı. O mutsuz olmasın, surat asmasın diye alıyordu ki, ikisi aynı şey değildi. Böyle olunca iş angaryaya dönüşüyordu ister istemez. O zaman da İlkiz Sokak'tan çıkıp köşe başına kadar gelmek çok oluyordu artık. Ama gene de güldü, sırıtmaya devam etti. İyi kızdı Suna. Onun gül hatırı için bu kadarcık angaryaya katlanılırdı. Bir de öbür iyi kızı görebilseydi! Şu bakmayan kızı.

Sırıta sırıta, bakışlarını küçücük dükkânın içine çevirdi. Çevirir çevirmez de şaşkına döndü. Karşı duvarın içinde gene o kızı görmüştü. Hani o, koskoca otobüs acı acı fren yaparak duracak da, sen, o otobüsün içinde savrulan yolculardan biri olarak dönüp bir kere olsun seni o frene mecbur eden eşeğe bakmayacaksın. İşte o kız! Öbür iyi kız! Bakmayan kız! Şu kız!

Şaşkınlığı biraz geçer gibi olunca, kızın duvarın içinde değil önünde olduğunu anladı. Ona da baktığı falan yoktu üstelik. O, karşısındaki koca aynaya bakıyordu. Ayna öyledir. Ona bakan sensindir, ama o sana bakmış gibi olur.

Kızın yeşil gözleriyle göz göze geldi. Hah işte! Bu sefer bakıtmıştı kendine demek ki. Nasıl ki sen gözünün içine bakmadıkça ayna senin gözünün içine bakmaz, aynen öyle, ayna senin gözünün içine bakmadıkça da sen onun gözünün içine bakamazsın.

Bir ayıp etmişlik duygusu sarıverdi birden. Utanıp sıkılarak bakışlarını kaçırma ihtiyacı hissetti. Bir müddet ayakkabısının burnunu inceleyip durdu, ama sonra dayanamadı, gene kafasını kaldırdı. Burnunun ucunda sallanan ufarak beyaz poşeti görünce irkildi.

"Paketiniz Abim. Bürüün!"

Poşeti yırtarcasına çekerek aldı herifin elinden. Elini cebine atıp para ararken aklına geldi. "Niye acele ediyorum ki?" diye kızdı kendine, geri çıkarttı, pantolonunun arka cebinden cüzdanını aldı, ağır ağır açtı, aradığını bulamamış gibi kıvranıp suratını ekşiterek, oradaki en büyük banknotu, yirmi milyonu herife uzattı. O bozuk para ararken, bu da kıza biraz daha bakacak, belki o arada cesaretini toplayıp içeriye bile girecekti. Öyle ya, bir daha nerde görecekti!

Gözlemeci, yirmi milyonu görünce Davut'a dövecekmiş gibi baktı.

"Üff!" dedi. "Bozuk yok muydu? Sabah sabah..."

Davut, adama bakmadı bile. Onun gözü, adamın omzunun üstünden kendisine dik dik bakan bir çift yeşil gözde kalmıştı. O ara, gözlemeciye parayı uzatırken bir an kızın oturduğu tarafa tekrar bakacak olmuş, bakar bakmaz da kızın hâlâ dik dik buna baktığını görmüş, görür görmez de şekil o şekil, kalakalmıştı.

Gözlemeci, kendisine cevap vermeye tenezzül bile etmeyen bu ukala müşteriyi gözleriyle bir güzel dövmeye devam ederek yarım döndü, dükkânın içindeki tıfıla doğru, hiç gereği yoktu, fısıldasa duyulurdu, bağırdı:

"Koş len! Şunu piyangocuya götür bakıyım. Bozuğu var mıymış..."

Çocuk, parayı bir bayrak yarışçısının özeniyle patronunun elinden kapıp depara kalkarken, gözlemeci bir an omzunun gerisine gerisine bakıp duran Davut'a, bunu her an bir namus meselesi yapabilecekmiş gibi kaş çattı, cık cık cık etti, sonra da bir "Ya sabır! Sabah sabah... Cık cık cık!" deyip işine konsantre olmaya çalıştı.

Davut çoktan konsantre olmuştu kendi işine.

Kızın gözleri, Davut'un gözlerini tutmuş, bırakmıyordu. Ancak onun bakışı, Davut'un bakışı gibi melankolik bir bakış değil inadım inat bir bakıştı. "Ben gözümü kaçırmıyorum! Hadi bakalım, El mi yaman, bey mi yaman!" bakışı. Davut, kızarıp bozararak da olsa bu inatlaşmaya direnebildiği sürece direnmeye karar verdi. Fırsat bu fırsattı. Gözünü olduğu yerde tutmaya çalıştı.

Enikonu sinirlenmişti içeride Çiğdem. Zaten canı burnundaydı, son parasını da şu boktan gözlemeye yatırmıştı, sonra o tuhaf ışık topu gelip adamakıllı burnundan getirmişti üç kuruşluk keyfini. Şimdi de kapıya bu sulu herif dikilmiş, gözüyle çıtır çıtır yemeye başlamıştı resmen. Sigarasından asabi asabi bir nefes çekti, çayından bir yudum içti, bakmayı sürdürdü. "Ne bakıyon len!" diyordu içinden.

Bu göz düellosu ağzını ayırmıştı Davut'un. Böyle bir meydan okuma görmemişti ömründe. Hiçbir işve, hiçbir cilve, hiçbir işbilirlik yoktu bu yeşil bakışlarda. Salt kabadayılık vardı, külhanbeylik vardı, cadalozluk vardı. Silkinip toparlanmaya, bir karış açık kalan ağzını kapatmaya çalıştı.

Çiğdem, gözleri kapalıyken silahını söküp yeniden monte edebilen bir profesyonel silahşör edasıyla, hiç bakmadan, elinin tersiyle öteye iteledi demir servis tabağında yarım kalan gözlemesini, uzaktan uzağa Davut'u kıtır kıtır doğramaya devam etti. Taviz yoktu kızda.

Davut dalmıştı. Tıfılın dönüp geldiğini fark edemedi bu yüzden. Gözlemecinin bozuk para tomarıyla dolu avucunu burnunun ucunda görüp gene irkildi. Parayı aldı, bakmadan, indirdi cebine. Başka birine bakıyordu çünkü.

"Güle güle Abim. Gene bekleriz."

İtilmiş gibi geriledi.

Çiğdem, ayak sürüye sürüye, gönülsüz gönülsüz uzaklaşan bu beceriksiz zamparanın arkasından gülerek baktı bu kez.

Davut, kaşları soru işareti gibi, İlkiz Sokağa dönerken kızın hakkını da kendi hakkını da bihakkın teslim etti:

"Kız tam Amazon çıktı. Beni geç... Benden bir bok olmaz."

Mecliste bulunan edepsiz,
Bulunmayandan daha hoştur.
Halka da eğik büğüktür ama,
İşi, o kapıya vuruştur...

MEVLÂNÂ

İlkiz Sokağı bir baştan bir başa nasıl yürüdü bilmiyordu. Elinden çok şey kaçırdı gibi geliyordu ona. Yazıklanıyor, hayıflanıyor, kendine kahrediyordu. Sanki kızın deli yeşili gözlerine biraz daha bakmayı başarabilseydi iş oluruna varabilecekti. Cesaretini toplayıp önce dükkâna girebilecek, sonra kızın yanına sokulabilecek, sonra da bir şekilde konuyu açıp ona ilgi duyduğunu söyleyebilecekti gibi geliyordu.

Ah, biraz daha bakmayı başarabilseydi!

İşhanını içgüdüleriyle buldu. Yoksa baktığı, bildiği, tanıdığı ettiği falan yoktu. Vecd halinde, sürüklenmişti oraya kadar. Demir kapıdan nasıl girdi, kapı açıktı da geçti mi gitti, yoksa kapalıydı da açtı mı girdi bilmiyordu. Kafası öyle bozuktu, öyle karışık.

Hanın giriş koridorunda, gene içgüdüsel olarak asansöre doğru ilerlerken, dışarıya seğirtmekte olan Kapıcı Hilmi ile karşılaştı, hatta çarpıştı da ancak ayılabildi. İlk tepki, herifi sertçe ittirip duvara yapıştırdı, sonra da gönlünü almak için laf attı:

"N'aber Hilmi? Ne bu telaş? Yangın tatbikatı mı var?"

Hilmi, itilip kakılmayı umursayanlardan değildi. Sırıttı, tek güzel tarafı oymuş gibi eksik gedik ön dişlerini gösterdi.

"N'ossun Davut Abi... Ben de size çay almaya gidiyodum tam."

Davut'a da laf lazımdı azıcık kafayı dağıtmaya. Hemen atladı:

"Bitmiş mi ki çayımız?"

Hilmi kavruk kavruk, dişkir dişkir sırıttı bir kere daha.

"Valla Suna Abla istedi işte..." dedi, kestirip atarcasına. "Alıp gelecem, n'apiyim."

"İyi canım. Al. Bir şey demedik."

Bu herifle de iki çift laf konuşulmuyordu. Geride bırakıp asansöre ilerledi. Az sonra alet uğuldanıp çıkarken, sırtını kabin duvarına yasladı, gözlerini yumdu ve derhal yeşil gözlü sarışını hatırladı; Amazon'u ve tabii kendi korkaklığını. "Ne var yani?" diye homurdandı kendi kendine. "Azıcık daha baksan, sonra içeriye girip bir gözleme de kendine ısmarlasan, bakmaya devam etsen... Ne var? Yiyecek mi seni? Dövecek mi?"

Hakikaten durumu ümitsizdi. Fena çarpılmıştı. Bir daha nereden öyle otobüs bulup da altına gireceksin? Hazır bulmuşsun, değerlendir.

Düşündükçe kafayı sıyırıyordu. "Ulan Davut..." diyordu, "Otobüste gördün, kaçırdın... hadi onu saymayalım, camı kırıp içeri atlayacak halin yok. Sonra durakta gördün, gene kaçırdın. Arabayı bir kenara çekip peşinden koşabilirdin, değil mi ki Allah sana ikinci bir fırsat vermiş... ama, hadi onu da saymayalım, park edecek yer yoktu diyelim. Gözlemeciye ne diyeceksin kardeş? Park sorunun desen yok, gözlemeci dükkânı seyyar değil, kalkıp gitmiyor otobüs gibi... Kız da içerde oturmuş gözünün merceğine merceğine bakıyor. Bir insana üç defa büyük ikramiye çıkar, üçünde de biletini kaybederse bir bilet daha gönderir mi Allah ona? Göndermez. Ben de olsam, ben de göndermem. Salaksın sen, salak!"

Asansör sert bir frenle durdu. Bu şok iyi geldi; frenin etkisiyle büküleyazan dizlerinin üstünde yaylanarak toparlandı, dışarı çıktı.

Kapıyı sekreteri Suna açtı her zamanki gibi, ama her zamanki gibi ışıl ışıl gülmüyordu bu kez. Hatta konuşmuyordu da. Üstelik gözleri pörtlemişti.

"Hoş... hoşşş..." deyip döndü, hemen giriş kapısının arkasındaki tuvalete attı kendini. İçeride derin derin öğürüyordu.

Meraklandı Davut. Kapıyı tıklattı.

"Ne oldu kız?"

"Ay öğğ... git şurdan... göğğ..."

Klozetin içine boşalan safra ve kusmuk sesi "şurdan" gitmeye derhal ikna etti Davut'u. Omuz silkip epekşi bir suratla odasına geçti. "Ne güzel bir sabah Yarabbim!" dedi koltuğuna otururken. Gözleme poşetini bilhassa masanın beri tarafına sakladı ki Suna'yı sınayabilsin. Bakalım gene bozuk atacak mıydı patronunu eli boş görünce. "Otuz yılda bir defa dedem güzel bir söz söylüyor, tam bunu kutluyorum, bu sefer ölümcül bir kaza atlatıyorum... Tam atlattım diye sevineceğim, aşk ıstırabına düşüyorum. Tam, bari sekreterim şirindir, şaklabanlık filan yapar, avutur beni diye büroma geliyorum, o da üstüme öğürüyor. Hey Allahım!"

Masasına kurulup poliçe defterini açtı. Tam bir şartlı refleks. Suna ne zaman poliçe üretim defterini makam masasının orta yerine koydu, bil ki Gökhan, dün akşam sen çıktıktan sonra gelmiş, yeni bağladığı poliçelerin raporunu vermiştir. İnceledi. Bayağı yüksek teminatlı, yüksek primli beş tane poliçe bağlamıştı şapşal. Beğeni dolu bir hayretle kafa salladı, sırıttı. "Bu tipte bu kapasite! Akıl alır şey değil." Kapının dışından Suna'nın geniz temizleme sesleri geliyordu. Hemen kapattı poliçe defterini, hiç de oralı değilmiş gibi arkasına yaslanıp radyonun düğmeleriyle oynamaya başladı.

Suna, gözleri kan çanağı, odaya girdi. İlk iş,

"Ay gözlememi getirdin mi Davut Abi?" diye sordu.

Davut, tek kaşını kaldırıp baktı kara kıza. Sınamaya gerek kalmamıştı. Böyleydi bu kız.

"Sana da günaydın," dedi. "Sağ ol be. Ben iyiyim. Ya sen?"

Suna bezgin bezgin ilerledi, kenardaki koltuklardan birine çöktü. "Bana bundan daha büyük kötülük yapamazdın, biliyo musun?" dedi. "Şu anda tek bi şeye ihtiyacım var: Gözleme."

"O niye o? Kustuklarının yeri hemen dolsun diye mi?"

Suna, ojesini kurutmaya çalışıyormuş gibi salladı iki elini birden.

"Yok yaa..." dedi. "Sabah sabah bi bardak çamaşır suyu içtim yanlışlıkla. Ay aklıma geldikçe kusasım geliyo... öğğ..."

Fırladı çıktı yeniden.

Davut şaşkın şaşkın güldü kızın arkasından. Oda kapısını açık bırakmıştı da, tuvaletin kapısını da açık bırakmıştı galiba. Masanın altında öğürüyor gibi geliyordu sesi. Hemen radyonun sesini yükseltti tedbiren, sonra eğildi, gizlediği gözleme poşetini çı-

kardı, masanın üstüne koydu. Şu bir an önce yesin de öğürmeyi kessin.

Az sonra gözleri yuvalarından adamakıllı uğramış vaziyette, permeperişan geri döndü Suna. Masanın üstündeki beyaz poşeti görünce daha da büyüdü gözleri, hemen seğirtti, poşeti kapıp açtı, eline gelen ilk gözlemeye irice bir ısırık attı.

"Ay biliyodum zaten şaka yaptığını.." dedi, ağzı dolu dolu. "Ama yerimden kalkacak halim yoktu, onun için gelip kontrol edemedim."

"Hoşbulduk," diye terslendi Davut. "Bir şey değil canım. Ne zahmeti? Vazifemiz. Afiyet olsun."

Kız, hızlı hızlı çiğnemeye devam etti ağzındakini. Daha o bitmeden, gözünü elinde kalan parçaya dikmişti. Kafasını iki yana geniş geniş yatırarak çok beğendiğini ima etti.

"Nasıl içtin kız bir bardak çamaşır suyunu? Manyak mısın sen?"

Suna, kalan parçaya da bir diş atıp masaya en yakın koltuğa çöktü bu kez.

"Ay hiç sorma Davut Beyefendi," dedi. "Bardakların ağzındaki çay lekeleri çıksın diye geceden en lekelilerin içine çamaşır suyu doldurup bıraktıydım. Sabah da geldim, bi baş ağrısı, bi baş ağrısı. Bi aspirin içeyim dedim, elime bi çay bardağı geldi, musluktan su doldurdum, tam içecem, Hilmi geldi. Onu savıp geri mutfağa döndüm. Aspirini attım ağzıma, suyu da diktim. Ben sanıyorum ki su doldurduğum bardağı diktim kafama. Meğer içine çamaşır suyu doldurduklarımdan birini dikmişim. Ne bileyim? Ay iğrençti!"

Davut radyoyu kıstı.

"Maşallah!" dedi. "Sen ferdi kaza poliçeleriyle hayat poliçelerini de böyle karıştırıyorsan yanmışız biz."

Suna, poşetteki öbür gözlemeyi keşfetti.

"Bunu yiycen mi?"

"Yiyecektim sözde ama, bu kadar öğürtüden sonra öyle bir şansım kalmadı. Buyur. Sen ye. Afiyet olsun."

Suna ikinci gözlemeye girişti.

"Çok naziksiniz Davut Beyefendi."

Bu cadalozu seviyordu Davut.

"Estağfurullah Suna Hanımefendi," dedi. "Yalnız, ben sana soyadımla alay edilmeyecek demedim mi elli sefer?"

Suna omuz silkti şımarık şımarık.

"Üü-hüüü..." dedi, bir elini sallayarak. "Kaç elli sefer? En az yetmiş beştir o dediğin."

"Demek, ilk ikazımdan itibaren en az yetmişdört defa dalga geçmişsin. Utanmıyor musun?"

Suna hızını almışa benziyordu. Daha küçük bir lokma koparttı, hanım hanımcık çiğnemeye başladı.

"Ne münasebet! Ben sana, soyadın 'Beyefendi' olduğu için 'Beyefendi' demedim ki... Seni tam bir beyefendi gibi gördüğüm için beyefendi dedim. Ne kadar art niyetlisin yani."

"Yapma ya?"

"Valla bak. Al sana yemin."

Davut bütün dişlerini göstererek sırıttı. Ne güzeldi insanın yakınında böyle vurdumduymaz, gamsız, patavatsız, densiz bir dostunun olması. O ki, öyle bir insan dost olmasa da olurdu. Bulunsun elinin altında, ara sıra, keman teli gibi gerildiğin zamanlarda sataş, o sana ağzına geleni saysın döksün, sen mayış. Coşkuyla elini uzattı, yetiştiremeyince poposunu koltuktan kaldırıp kendi de uzandı, kızın kapkara, pırasa gibi saçlarını karman çorman etti.

"Yapma Abi! Adamın canını sıkma sabah sabah!"

Davut, yerine yerleşip güldü kıkır kıkır.

"Yaparım," dedi. "Ben patronum. Bu benim en doğal hakkım. Bu kadar da taciz yapmayacaksak nerde kaldı bizim patronluğumuz?"

Suna, gözlemesine yeniden yumulurken göz kırpıp "pışıık" yaptı. Davut'un keyfi usul usul ama iyiden iyiye yerine geliyordu. İflas edecek olsa, iflas ettiğine üzülmezdi de şöyle bir sekreterden olduğuna üzülürdü. Cana can katıyordu haspa.

"Bana bak kız!" dedi sertçe.

"Ne var?"

Gülmekten konuşamıyordu Davut. Dudaklarını ısırıp kendine hâkim olmaya çalıştı.

"O Gökhan salağıyla nişanlanmana izin verdiysek, işleri sermene de mi izin verdik senin?"

Suna nihayet halletmişti gözlemeleri. Peçeteyi bumburuşuk ede-

rek ellerini sildi, poşetin içine attı. Bu arada da kaşla göz arasında etrafa şöyle bir bakıverdi neyi eksik yaptığını anlamak için.

"N'oldu ki?" diye sordu ters ters. "Neyi sermişiz?"

Davut, tavizsiz, ciddi bir işadamı edasıyla, koltuğunu şöyle bir yarım tur çevirip ellerini göbeğinin üstünde kenetledi. Becerebilse, Şadıman Beyefendi gibi şaha kaldırırdı koltuğunu. Tam havaya girmişti.

"Aşağıda Hilmi'yle karşılaştım."

"Ee? Naapalım karşılaştınsa? Dedik ya sana, tam ilacımızı içiyoduk, bu salak geldi, biz de onun yüzünden çamaşır suyu içtik."

"Orası beni ilgilendirmez. Kusarsın, geçer gider. Ama koskoca şirkette çay bitmiş, ruhun bile duymamış. Herifi apartman kapıcısı mı sandın da çay almaya yolluyorsun sen?"

"Ne bitmesi, ne yollaması be? Başımdan savıyorum ben. O incidiş her sabah özellikle uğruyo beni görmek için. Bi kovmadığım kalıyo. Yok; 'İlla ki bi ihtiyacınız varsa alayım geleyim.' Ben de neyin fazlasından zarar gelmezse senin parana kıyıp sipariş veriyorum el mahkûm."

"Sende de kısmet mi var?" deyip kıs kıs güldü Davut. "Çıka çıka iki talip çıkıyor; birisi Kapıcı İncidiş Hilmi, öbürü ondan da beter: Gökhan. Bak, seninkine başka bir şey demiyorum dikkat edersen. Sadece 'Gökhan' diyorum ki, bu yaratığın önüne ardına takacağım aşağılayıcı niteleme sıfatları, 'Biz bu kadar da mı düştük artık!' diyerek gönül koymasın."

Suna yaka silkerek kalktı oturduğu yerden. "Valla iyi ki Gökhan Bey var yani," dedi, masaya doğru yürürken. "Yoksa kiminle uğraşacaktın sen?" Masanın etrafından dolandı, sertçe öne ittirdi patronunu, döver gibi itip kakarak ceketini çıkarmasına yardımcı oldu. Sonra ceketi kolunun üstüne yatırdı, eliyle kırışıklıklarını düzlemeye başladı.

"Arabadayken ceket giyilmez diye kaç defa söyliycez? Şunun eteğine bak, ne hale gelmiş. İyice maganda olmaya başladın sen. Nerden çıkartıyosun yaz sıcağında ceket meket? Modern ol biraz, modern. Bak, elâlemin yaşlı yaşlı patronları yazın kotla, tişörtle geliyolar kendi şirketlerine. Çağı yakala biraz. Bağlamasını bilsen papyon da takacaksın."

"Öff!" dedi Davut. Ellerini masaya dayayıp öne eğildi, kızın elindeki cekete bir fiske attı.

"Sabah sabah amma dırlandın sen de! Bi sus, bi sus! Karım mısın sekreterim mi? Git bana çay may getir hadi. Dikkat et, çamaşır sulu olmasın."

Suna, ceket elinde dolaba giderken durup döndü. "Çay seni kesmez," dedi. "Ben şöyle kallavi bi bardak zift gibi kahve getireyim, azıcık açıl. Çok işin var bugün. Acayip çalıştıracam seni. Gebereceksin."

Davut, hatırlayıp yüzünü buruşturdu.

"Sahi kız," dedi. "Bugün yeni personel seçecektik, di mi?"

"Ben değil patron. Siz seçecektiniz."

"Şükür ki ben seçiyorum. Sana bıraksak on tane daha Gökhan çakardın buraya."

Sağ elini şıklatarak şakayı kesti.

"Çok başvuran oldu muydu?"

Suna, kapının arkasındaki gömme dolaptan çıkarttığı askıya Davut'un ceketini astı.

"Üff! Sen ne diyon! Eliycem diye canım çıktı."

Davut, sıkıntılı sıkıntılı o yana bu yana döndürdü koltuğunu.

"Kaç kişiye randevu verdin?"

Tek gözünü yumup düşünüyormuş gibi yaptı Suna.

"Tamı tamına yirmi iki kişi."

"Kaçı erkek, kaçı dişi?"

"Dur bakalıım... Üç, bilemedin dördü er kişi, gerisi hep dişi kişi."

"Üff! Sıkıntısı, tasası, gamı kederi bir yana, vallaha iyi hasılat! İşler bu hızla gitsin, var ya, yakında sana da bir sekreter tutarız biz. Hem seni yedeklemekte fayda var. Ne olur ne olmaz. Bakarsın, o menfaatçi salakla bir an evvel baş göz olur, beni de şirketi de yüzüstü bırakıp gidersin sen."

"Yavaşşş, yerler yaşş!" dedi kız. Ellerini yumruk yapıp belinin iki yanına dayamıştı. "Yalandan bi şirket kurmuşun, o beğenmediğin Gökhan olmasa eve siftahsız gideceksin, halen daha utanmadan sallıyosun çocuğa. Ayıp ayıp. Aç da önündeki poliçe defterine bi bak. İnsanın yüzü kızarır! Aylık satışının üçte ikisini yapıyo adam tek başına. Başka bi patron olsa tahtırevanla evinden aldırır,

senin bi dövmediğin kalıyo. Bak, senin şerrinden kaçacam diye büroya da uğrayamıyo gönül rahatlığıyla artık. Akşamdan akşama geliyo, kıymetli poliçelerini verip kaçıyo zavallı. Ne istiyosun sen benim nişanlımdan yaa! Ayıp yaa!"

Davut, ağzını ayırıp uzun uzun esnedi.

"Ulan, ben işte bu yüzden evlenmiyorum. Şu dırdır çekilir şey mi? Bir söyledik bin işittik şükürler olsun. Hani sen bana çay getirecektin?"

"Patlama! Getiriyoruz. İyilik de yaramıyo sana. Çay mı kahve mi diye sorduk, kendin lafa tuttun."

"Üff!"

İnci nedir?
Bir katre,
İçinde deniz gizli...
Bir güneş,
Zerrede gösterir kendini...
MEVLÂNÂ

Kızılay'da dolanıp duruyordu. Kalabalıktı. Trafik akıp gidiyordu ama, bu sefer de kaldırımlarda bir tıkanıklık vardı. Vitrin bakanlar yaya akışını kesiyor, vitrin bakmaktan doyup yoluna gitmek isteyenlerin yolunu da akıp giden yayalar kesiyordu. Soysal İşhanı'ndan aşağı kendini salmış öbek öbek insanoğlu, Zafer Çarşısı'na doğru giderken ansızın ya kızarmış balık kokusuyla, ya kömür döner kokusuyla, ya bira kokusuyla niyeti bozuyor, sinyal vermeden sağa çark ediyor, voltalara ket vuruyor, masum ayaklara basıyor, çelme takıp çelmeleniyor, öbür trafiği allak bullak ediyordu.

Gölge, bu yığınların arasında sıkışıp kalmış gibiydi. Gölge olduğunu, istediğince uçup kaçabileceğini de unutmuşa benziyor, adeta kendine bir çıkış yolu arıyordu. Kâh bir akıntıya kapılıp olmadık bir vitrinin önünde sıkışıyor, kâh bir başka akıntıya kapılıp gerisingeri Soysal İşhanı'na doğru sürükleniyordu. Soluk soluğaydı. Onca desibel arasında hışır hışır soluduğunu, kalbinin güm güm vurduğunu duyuyordu. Derken, iyi bir dalga yakaladı, bindi insan selinin sırtına, Sıhhiye'ye doğru kaymaya başladı.

Bir ara gözü kararır gibi oldu. Kısa bir süre siyah-beyaz gördü dünyayı. Siyah, beyaz ve grinin tonları...

Ansızın gölge olduğunu hatırladı sanki, havalanıverdi. Zafer

Çarşısı'nın üzerinden geçerken görüşü renklenmişti yeniden. Yedi renk ve aradaki girişim tonları...

Tek hamlede karşıya geçti, subay orduevinin camlarına vura vura devam etti yoluna. Cep telefonunu kulağına sokacakmış gibi kafasına bastırmış bir adama çalım attı, Necatibey yaya üstgeçidinin altından, gelip geçen arabaların üstünden uçarak karşıya geçerken dertli dertli iç çekti. Sonra Balıkçı İşhanı, Koyunlu Piknik, eski Etibank gerisinde kaldı. Süzüldü süzüldü, İlkiz Sokağın köşesini geçer geçmez yere kondu, hıncahınç kaldırım kalabalığına girift oldu tekrardan, ama bu kez, insanoğlu onun içinden geçip gidiyor, yerinden milim oynatamıyordu. Sesi soluğu sıklaşmış, kalp vuruşları artmıştı. Birkaç adımlık ilerledi, soldaki küçük gözleme dükkânının kirli camına bir leke gibi sıvandı kaldı.

Çiğdem hâlâ oradaydı, ama artık oturmuyordu. Ayağa kalkmış, küçük garsona hesabı ödüyordu. Sigara paketiyle çakmağını beyaz kot gömleğinin cebine koydu. Bu haliyle tam da Sevim Hanım'ın dediği gibiydi:

Pek de herif gibi.

Ama pek de güzel...

Gölge içlendi.

Dükkânı terk etmeden önce, mika kutudan iki-üç parça kâğıt peçete aldı Çiğdem, bunları askılı çantasının içine rasgele tıkıştırdı.

Kapının önüne çıktı. O anda gölge, üstüne camsil sıkılmış bir leke gibi kaydı camdan aşağı, yerle bir oldu, sonra tek hamlede sırtına yapıştı kızın.

Çiğdem saatine baktı, suratı asıldı. Otur otur vakit geçmemişti. Vakit geçmeyince de vakit gelmemişti doğal olarak. Evden üç-beş kuruş daha almadığına içerledi. Şimdi ne güzel, şurdan bir gazete aldırırdı ufak garsona, otururdu dükkânda ferah ferah, iki çay daha içer, randevu saatine kadar efendi gibi vakit geçirirdi.

Gölgesi sırtında sağa dönüp, İlkiz Sokağın köşesine doğru yürümeye başladı becerebildiğince. O kadar kalabalıktı ki kaldırım, insanlar yığınlar halinde ilerleyebiliyorlardı. İlkiz Sokağa gitmek istiyorsan, İlkiz Sokak'tan tarafa giden bir yaya katarına atlayacaksın. Başka çare yok.

Bakışı dalgın, kaşları kalkık, gözleri soru dolu, sırtında gölgesi, yanpiri yanpiri çampalayarak duvar dibine kaymayı başardı. Burada trafik o kadar yoğun değildi. İnsanın duvara sürttüre sürttüre ilerleme şansı vardı hiç olmazsa. Yazık! İnsanoğlu güzelliğin kıymetini bilmiyor hiç. Şöyle bir yaratık bir balo salonunda boy gösterecek olsa, oradaki evli erkek insanların yarısı o dakikada karısından nefret etmeye başlar, bekâr erkek insanlar flörtlerini o saniye terk eder, nişanlı erkek insanlar da şer'an nişan yüzüğünü çıkarır, nişanlılarının kafasına atar.

Açılın! Güzellik geliyor.

Nerdee?

İtiş, kakış, haldır huldur bir yürüyüş... Sanırsın futbol seyircisi dağılıyor!

Kıza yol verin!

Yok, virmem, hepsinde ben yürüyecem.

İyi, yürü.

O sırada, sabah beri peşini bırakmayan gölgenin gölgesi peyda oldu yukarılarda. Bastırıveren bir dolu gibi, bir an bütün kaldırıma çöreklendi bu ikinci gölgenin karaltısı, çok iriydi, kaldırımda tıkış tıkış ilerlemeye çalışanlar, kafayı kaldırıp karaltıyı göreceğim derken kafa kafaya, burun buruna tokuştular. Onlarca insan birbirinin nasırına bastı, tarak kemiğini ezdi, kaval kemiğine tekmeyi geçirdi.

Çiğdem, işbu kargaşadan yararlanıp bir yanını rendelemeden, duvara muvara sürttürmeden kolayca sıyrılıverdi, o irice gölge sanki bu amaçla gelmişti, İlkiz Sokağın bayağı tenha nizam-ı âlemine kapak atmaya muvaffak oldu.

Gene de olacakla öleceğe çare bulunmuyor; kızın peşisıra kendini İlkiz Sokağa atabilen davarın teki, kurtulmuşluğun serkeşliğiyle fazladan bir iki hızlı adım attı, gelip gelip yedi yüz seksen bin kilometrekarelik ülkede basacak başka yer bulamamış gibi Çiğdem'in hepi topu altmış santimetrekarelik ayacığına hart diye basıverdi.

"Üff! Yavaş be!"

"Pardon Bacım. Şurda da benim ayağıma bastılar valla!"

"İyi! Sen de hıncını benden al!"

"Yok, öyle dimek istemedim."

Yürüdü gitti sığır. Çiğdem, can acısıyla bir müddet çakıldı kaldı olduğu yerde. Az dişini sıktı, baktı ki olacak gibi değil, biraz daha kenara çekilip ayakkabısını çıkarttı, eğildi, sızım sızım sızlayan parmaklarını ovuşturdu. Yeniden yoluna devam etmek için doğrulduğunda kendini ciddi şekilde sakatlanmış hissediyordu. İnsanın neresi acırsa canı orada olurmuş ya, o hesap. Tek varlığı, en önemli şeyi ayağıymış gibi topallaya topallaya yürümeye başladı.

Yürürken yürürken, az önce kendisine kısacık gelen menzilin, şimdi artan parmak acısına paralel ırayıp gittiğini fark etti. Gene de yürüdü. Bir sağ yanağını buruşturuyordu, bir sol yanağını. Canının acısından ağzı ekşiyordu. Ar etmeyi falan bıraktı, kenara park etmiş ilk arabanın ön kaputuna oturup ayakkabısını tekrar çıkardı, parmaklarını oynatırken eğilip baktı oynatamadığı var mı diye. Hepsini oynatabildiğini görünce azıcık ferahladı. "Kırık yok bari," diye düşündü.

"Hanfendi, arabadan şey eder misiniz?"

Gençten, şişmanca bir adamdı.

"Hı?"

"Arabadan diyorum. Kaporta göçer filan. Yoruldunuzsa ben size bir sandalye şey edeyim."

"İstemez. Kalkıyorum."

Kalktı. Ayakkabısını giyemeyecekti. Arkasına basa basa, ayağını sürüye sürüye devam etti yoluna. Binaların kapı numaralarına bakıyordu. Bir marketin önünden geçti ve aradığı yeri buldu.

Gölge iç çekti, heyecandan kalp vuruşları arttı.

Davut'un bürosunun olduğu işhanına girdi Çiğdem, asansöre doğru ilerlemeye başladı.

Varlığımızda nice kurt, nice domuz var
Ama iyi, ama kötü, nice huyumuz var
MEVLÂNÂ

Suna, elinde çay tepsisi, Davut'un odasına daldı. Konu bulup laf açmaya çalışıyordu.

"Valla şu gözleme ne kadar makbule geçti anlatamam. Çok naziksin. Patronum benim!"

"Kes kız, sahtekâr! Her akşam elli sefer tembihlemiyor musun, 'Sabah gelirken gözlememi unutma sakın,' diye?"

Suna, Davut'un çayını masaya bıraktı, kendi de çayını alıp koltuklardan birine yerleşti bir güzel.

"Aman, iyi be! Bozmasan olmaz!"

Davut, şu personel alma görüşmelerini hiç sevmezdi. Diğer acentelerden farklı olarak, kotasız motasız adam gibi maaş verdiği için, bu görüşmeler büyük önem kazanıyor, kuru prim peşinde koşmaktan anası ağlamış eleman adayları nezdinde, ister istemez kamu personel alımı mülâkatı havasına bürünüyordu. Çok ince eleyip sık dokumak, gelenlerin yüzde doksanını üzüp, kırıp, eksiklerini dobra dobra yüzüne vurup, incitip tersyüz etmek... Üff! Hiç Davut'a göre değildi... Sıkkın sıkkın karıştırdı çayını.

"Bizim çocuklardan gelen oldu mu?"

Suna da gayet iyi bilirdi Davut'un huyunu. Ağzına aldığı bir yudum çayı gargara yapa yapa piç etti, sonra kuvvetli bir imik hareketiyle yuttu.

"Yok. Bi tek Gökhan Bey aradı. Öğlene kadar uğramıycakmış."

Gökhan ismi Davut'un rengini açtı biraz. Canlandı. Çayından bir yudum içip kötü kötü sırıttı.

"Hâlâ 'bey' ha? Demek, ısrarla 'bey'? Vay vay vaaay."

Kara sekreterin işlerinden biri de patronunun efkârını dağıtmaktı. Onun gözünde Davut sadece patron da değildi, ama neyse... Mahsusçuktan kızarmış, utanmış gibi yaptı, başını eğdi.

"Gene ne dolap çeviriyormuş? Hazır aramışken onu da söyledi mi Gökhan Bey?"

Suna'nın suratı bu sefer sahiden kızardı, ama kara bir kız olduğu için belli olmadı.

"Ne dolabı çevirecek Abi?"

"Sen daha iyi bilirsin canım," dedi Davut. Eğlendiği belli oluyordu ama bir o kadar da sorguluyordu aklısıra. "Neyse... yakında kokusu çıkar nasılsa. Ben de bozacının şahidine tutmuş ne soruyorum."

Sekreter, önüne dökülen kara saçlarının arasından kara bir terrier gibi tek gözünü çıkarıp baktı patronuna, onun da baktığını görünce yeniden önüne döndü. Asıl o eğleniyordu.

Gaddar patronun baskıyı azaltmaya niyeti yoktu. "Hayır..." diye, kendi kendine konuşurmuş gibi sürdürdü lafı. "Benim esas anlamadığım, bir insan hem bu kadar salak olup hem de nasıl bu kadar kurnaz, sinsi ve üçkâğıtçı olabiliyor."

Suna seslice yutkundu. İş olsun.

"Hadi canım!"

Kızın yutkunduğu gözünden kaçmamıştı patronun. Uyanık ya; "Yutkundu!" dedi içinden. "Sıkıştırmaya devam!"

"Enteresan ama, di mi? Hem salak, hem kurnaz. Ama Şadıman Beyefendi'ye soracak olursan, bu aynı zamanda kaçınılmazmış. Çünkü kurnazlık, hesaplarını karşı tarafın salak olduğunu zannetmek esasına yaslayan bir üçkâğıtçılık modeli olduğu için, aslında çok tehlikeli bir salaklık türüymüş kendi başına. Kime kurnaz denir? Karşısındakini salak, kendisini akıllı zannedene. Kime salak denir? Karşısındakini salak zannedene... di mi? Haklı aslında dedem."

Suna, nihayet şurasına gelmiş gibi, saçlarını geri attırıp sırtı-

nı dikleştirdi, kara gözlerini, kuru suratını açığa çıkardı. Deli deli baktı patronuna. Laf Gökhan'dan açıldı mı Davut coşardı zaten, o da o coştuğu zaman coşardı ancak. Davut coşsundu da bin Gökhan feda olsundu! Gökhan kimmiş?

"Bak gene söylüyorum Davut Beyefendi..." dedi dayı dayı. Damarına basacak ya. "Şu şirketi kurduğundan beri gördüğün göreceğin en hızlı, en yüksek cirolu personeline sallıyosun. Gökhan Bey bunları bi duyar da burdan ayağını bi keserse, var ya... Topu diktiğinin resmidir. Demedi deme."

Davut, dişlerini göstererek sırıttı, hararetle onayladı.

"Tabii tabii." O da ona en az onun buna baktığı kadar deli bakıyordu güya. "Gökhan Bey, sizin de pek güzel isabet buyurduğunuz gibi, şirketimin en verimli elemanı. Üstelik de en zekisi."

Suna, Davut'tan Gökhan'ın hakkını teslim etmesini beklemiyordu. Esasen Gökhan mökhan da umurunda değildi. "Bunun altından ne çıkacak acaba?" gibisine şaşaladı bir an, bönleşti.

"Hı?"

"Tabii, aklı bu arkadaşımıza fazla geldiği için üstten taşıyor biraz. O da bu fazla kısımları bize karşı kullanıyor." Bakışlarıyla kınıyordu sekreterini. "Senin haberin yoktur gerçi. Olsaydı bana söylerdin kesin... di mi?"

"Ne? Neyi söylerdim? Ne diyon sen yaa?"

"Şu senin çok zeki, çok çevik ve de çok ahlâklı nişanlının yediği haltları."

Suna, enselenmenin paniğine kapılmışmış gibi yaptı. Saçlarını yeniden yüzünün dört tarafına düşürüp büzüldü.

"Ne diyosun Abi sen?" Sesi şimdi sahiden cılız çıkıyordu. Hani, ortada bir suç varmış da, bu da iki arada bir derede kalmış, söylese bir türlü, söylemese bir türlü, ne yapacağını bilemezmiş havaları! Ne yapsın kızcağız? Biri patronu, biri nişanlısı!

"Yüksek karakter abidesi nişanlın diyorum. Hani kendisine kalan akılları başka şirketlerin portföyüne fason çalışarak değerlendiriyor ya arkadaş? Ne güzel, di mi? Maaş bizden, prim rakip takımlardan. Ooh."

Suna, tekrar terrierleşti, uzun, kara püsküllerin arasından arasından kesti Davut'u. Her şeyi itiraf edip günah çıkartacakmış gibi

duruyordu bu haliyle. Ama Davut izin vermedi. "İki arada, bir derede kaldı o da. Ne yapsın kızcağız? Biri patronu, biri nişanlısı," diye düşünüyordu. Konuşmaya devam etti:

"Bak göreceksin, iki vakte kadar karşıma dikilip o güzeller güzeli kahkahasını atarak 'Ben başka şirkete geçtim. Hah hah hah,' deyip istifa etmeye kalkacak bu senin salak."

Suna, yüzünü bir kere daha açığa çıkarıp uzun saçlarını kulaklarının arkasına sıkıştırdı, ama Davut'a bakmıyordu. Bir süredir Gökhan'ın, başka bir sigorta acentesiyle aşna fişna ettiğinden, o acenteye fason poliçe bağladığından, üstelik bayağı da yüksek prim kazandığından haberi vardı. Nasıl olmasın, Gökhan'ın ondan gizlisi saklısı yoktu ki. Davut iyi maaş veriyordu, artı prim. Eh, öbür acente sahibinin de parası boldu anlaşılan; bağladığı poliçenin ilk tahsilatını tastamam Gökhan'a bırakıyordu, Allah bereket versin. Davut'un dediği gibi, kurnazlıktı bu elbette. Davut'u salak zannetmeye dayalı bir model. Bu durum Suna'nın maneviyatını zerre sarsmıyordu gerçi, ama sarsıyormuş gibi davranacaktı enselendiklerinde. Davut'u severdi. Bunu düşünürken yutkundu. Davut'u, Davut'un zannettiği gibi değil, başka bir biçimde severdi, ama neyse. Ümitsiz bir işti o. Çaresiz Gökhan'a yazılmış, sevmeye sevmeye, istemeye istemeye nişanlanmış, kendi kendine vehmedip patronuna duyduğu mahrem aşka ihanet ettiği hissiyatıyla çok darlandığı zamanlarda deliliğe vurup vurup altı-yedi defa yüzüğü oğlanın kafasına atmış, ama cem'an ihanet ettiği şahıs, yani bizzat Davut tarafından barışmaya zorlandığı için daha da darlanıp bozum olarak her seferinde yüzüğü geri takmıştı. Suna'nın cesaret edemeyeceği şey yoktu; Davut'un dizlerine kapanıp aşkını itiraf etmek hariç. Dur bakalım. Belki o da olur. Yaz var, kış var, yapılacak çok iş var!

İşte gene öyle bir noktaya gelip dayanmıştı iş. Sevmediği adam, sevdiği adama ihanet ediyordu ve de o sevmediği adamla nişanlı olduğu için aynı zamanda ister istemez sırdaş olmuş oluyor, bu ihanet sahnesinde yardımcı kadın olarak rol alıyordu. Ne yapmalıydı şimdi? Kangal köpeği gibi davranıp nişanlısını mı korumalıydı, yoksa içli bir platonik âşık gibi davranıp patronunu mu? Yok yok, nişanlısını, nişanlısını korumak için korumayı aklının ucun-

dan bile geçirdiği yoktu. O, bu koruma şovunun Davut'u nasıl etkileyeceğini, müsbet-menfi, merak ediyordu. Bir bilse, ona göre davranırdı. Belki Gökhan'a hart diye ihanet etmesi gönlüne hitap ederdi Davut'un, belki de bilakis onu koruması. Evet, iki arada bir derede kalmıştı, ama Davut'un zannettiği şekil değil, işte bu şekil.

Gökhan'la son günlerde dalaşmamıştı henüz. Kuru kuruya hır çıkmıyordu. Bu yüzden yüzük hâlâ parmağındaydı. Bu durumda onu satmak olmazdı. Patronu satmak hiç olmaz, ama satmıştı. O ki, sen patronun sekreteri olarak patronun bir elemanının ona kazık attığını biliyor fakat bunu patrona söylemiyorsun, sattın demektir... de, belki de "patron" bundan hoşlanıyordu? Nişanlısı uğruna kendi ekmeğini tehlikeye atan vefakâr, cefakâr, çilekeş kızcaaz!

Bir orta yol bulmaya çalıştı, matematiğin şaşmaz mantığına sığındı:

"Sana katılmıyorum hiç," dedi. "İşin bi de matematik boyutu var; hesap kitap boyutu. O noolacak? Bu piyasada senden başka maaşlı eleman çalıştıran adam bulamayacağını Gökhan da biliyodur heralde. Ayrılıp da naapacak? Kuru prime bel mi bağlayacak? Yok yok.. Biraz salak olabilir ama, o kadar da değildir artık. Ortada bi matematik var canım! Bariz: İkkere iki dört."

Davut, masaya bir yumruk atıp, sağ elinin serçe parmağını bükerek lades tutuşacakmış gibi uzattı.

"Peki kız... Madem ki Gökhan ayrılmayacak diyorsun, ben de iddia ediyorum, en yakın zamanda şuraya gelip dikilecek, sırıta sırıta, yaylana yaylana kahkahalar atıp 'Ben istifa ediyorum,' diyecek. Var mısın bir maaşına?"

Suna sırıttı, uzakta oturduğu halde Davut'un serçe parmağından gıdık alıyormuş gibi fingirdeyerek kendini sakındı.

"Ay yok... Deli miyim ben! Gökhan'ın ipiyle kuyuya inilir mi? Hem benimkisi sadece bi tahminden hatta temenniden ibaret."

Davut, aynen dedesinin yaptığını yapıp, ağzına aldığı son yudum çayı bir gurme gibi damağında şaklattı.

"Keşke o salakla nişanlanmayı da sadece temenni etmiş olaydın," dedi. Bu sözünün Suna'nın gözünde nasıl ümit kıvılcımları çaktırdığını fark etmedi tabii. Fark etseydi demezdi. O sanıyordu

ki, o onu "Abi" olarak seviyor. "Yani, sözüm meclisten dışarı ama, Gökhan Bey denilen avalla bu anlamsız şer ittifakını sürdürmekte ısrar edersen, ben de senin göründüğün kadar akıllı olmadığını tahmin etmeye başlayacağım. Bilmem, bunu da temenni eder miydin?" Esastan da Suna'nın kendisini "Abi" yerine koyduğunu düşünüyor, buna rağmen her Allah'ın günü didiştiği nişanlısını kollamaya kalkmasını da için için takdir ediyordu. Dünya yıkılsa bu kızı cezalandıramazdı. O da onu seviyordu çünkü. Bir "Abi"nin kız kardeşini sevdiği gibi..

Suna, şen bir kahkaha patlattı. Hakikaten ümitlenmişti. "Yoksa?" diye düşündü coşkuyla.

"Ay ilahi Davut..." Alttan kesip üstüne ekledi: "... Abiii... Bu kadarı da ayıp olmuyo mu artık yüzümüze karşı?"

"Haklısın canım," dedi Davut. "İleri gittim. Bir beyefendiye eşek demek ne kadar ayıpsa, Gökhan'a da bey demek o kadar ayıp aslında. Bunu hiç düşünemedim. Haklısın."

Katıla katıla gülmeye başladı kız. Aslında gülmek istediğinden değil, ne yapacağını bilemediğinden gülüyordu. Davut, "Gökhan'la dayanışmayı kes!" imasını profesyonel bir imayla mı ima etmişti, yoksa "Onunla ilişkiyi kes, benimle ilişkiye geç!" imasıyla mı? Yoksa böyle bir ima hiç yoktu da bu mu kendi kendine ima etmeye çalışıyordu?

"Aman gül kızım. Bol bol gül. Gökhan Bey yakında sana gülmeyi unutturacak nasılsa. Vaktin varken gül."

Yok, herif işin dalgasındaydı galiba. Ümitlenmek için erken olmayabilirdi ama ümitlendiğini belli etmek için erkendi henüz. Güle güle kalkıp Davut'un boş bardağını aldı.

"Bak söylüyorum..." dedi, son bir zarf atmak maksadıyla. "Nişanlıma çamur atmaktan vazgeçmezsen bi daha benden çay may alamazsın."

"Sen de hemen şu anda bana bir tavşan kanı getirmezsen bir daha benden maaş muuş alamazsın. Ben de bunu söylüyorum. Hodri meydan!"

"Kaç şekerli olacaktı Davut Bey?"

Fakat tövbe etmek de elde değildi.
Pişmanlığın tadı her sarhoşa meze olmaz ki...
Bir parlaklık gerek,
Bir şimşek,
Bir şimşeğe de iki bulut.

MEVLÂNÂ

Minik, oyunbaz ışık topu, Sağlık Kabinci Kâmil'in Mini Sağlık Kabini'nin camında oynaşıyordu. Sonra içeri süzüldü, Buzdolapçı Ali Fuat'ın pantolon paçalarında oynaşmaya başladı. Buzdolapçı o sırada tavana baka baka sigara tüttürmekle meşguldü, bir şey fark etmedi. Zaten fark etse de fark etmezdi, zira sabah güneşinin envai çeşit ışıkları, ışınları, topları, huzmeleri, dalgaları ve izotopları fink atıyordu küçük dükkânın içinde.

'L' tipi bir odacıktan ibaretti dükkân. 'L'nin çengel kısmı, akordeon bir separatörle bölünmüş, bir lavabo, bir yüksekçe ahşap sehpa, bir çaydanlık, bir piknik tüpü, bir de muayene masası yerleştirilmişti o yana. Separatörün kıyısı aralıktı. Muayene masasının ayakucu görünüyordu dükkân kapısından. Üstü beyaz muşambayla kaplanmış, bildik, tanıdık muayene masası. Sağlık Kabinci Kâmil, muayene masası diyenlere oldum olası bozuk atardı. Pansuman masasıymış. Hadi bilemedin, hasta masası. Öyle derdi. Demezdi de, sanki adamın kulağına kulağına bağırırdı. "Ne muayene masası kardeşim! Sağlıkçı adam muayene mi yapabilirmiş? Hekim miyim ben? Pansuman yaparım, dikiş atarım, tansiyon, iğne, sünnet münnet."

'L'nin uzun kısmında, Sağlık Kabinci Kâmil'in çelik masası, masanın önünde, uzunca bir sehpa, sehpanın etrafınca dizilmiş dört tane 'L' koltuk vardı.

Ötede, duvara yaslı, beyaza boyanıp camının üstüne Kızılay logosu yapıştırılarak ecza dolabına dönüştürülmüş çelik bir dosya dolabı, içinde ilaçlar, dolabın önünde eski model bir dişçi koltuğu, dişçi koltuğu demeyeceksin, pansuman, ilk müdahale veya dikiş koltuğu diyeceksin, koltuğun etrafında ayaklı küvetler, küvetlerin içinde pensler, katkütler, saf alkol şişeleri, batikon şişeleri, pamuk kavanozları, tamponlar, makaslar, çelik saplı neşterler vardı.

Dostlar vardı... Buzdolapçı Ali Fuat vardı, Şadıman Beyefendi vardı, Uzun Sedat vardı.

İçeride kesif bir sigara dumanı vardı. Buzdolapçı Ali Fuat baca gibi tütüyordu 'L' koltuğa kurulmuş.

Sağlık Kabinci Kâmil, elinde çay tepsisiyle separatörün kenarından görününce kadro tamama erdi. Şadıman Beyefendi orada, sehpanın etrafındaki 'L' koltuklardan birine oturmuş, bacak bacak üstüne de atmış, üstteki ayağını sinirli sinirli sallıyordu. Ayağını burnuna burnuna salladığı dev gibi adam, besbelli Uzun Sedat dedikleri kişi, Şadıman Beyefendi'ye ters ters bakıyor, burnuna doğru bir yükselip bir alçalan iskarpine karşı temkinli mesafesini korumaya çalışıyordu.

Buzdolapçı Ali Fuat, ayaklanıp hevesli hevesli bir çay kaptı tepsiden. "Ohh valla!" dedi. Sigarası dudağının kenarındaydı.

Sağlık Kabinci Kâmil, Şadıman Beyefendi'nin çayını önüne koydu, sonra da Uzun Sedat'a uzattı bir bardak.

"Çay iyi oturdu mu Kâmil'ciğim?" diye sordu Şadıman Beyefendi.

Buzdolapçı Ali Fuat'ın yüzünde gözünde birisi ayna tutuyormuş gibi parlak bir ışık topu oynaşmaya başladı o sıra, o da kaşını oynatıp gözünü kısarak konuşmaya çalıştı:

"Ah şimdi ben demleyecektim ki görecektiniz bir."

Uzun Sedat, demin Buzdolapçı Ali Fuat zıp diye kalkıp Sağlık Kabinci Kâmil'in elinden bir çay kapınca ters bakışlarını Şadıman Beyefendi'den çekmiş, Buzdolapçı'ya yönlendirmişti. O zamandan beri de herifin suratında oynaşan ışık topuna bir anlam vermeye çalışıyordu. Ama anlamsızdı bu. Çünkü dükkânda sırtı cama dönük oturan tek Allah'ın kulu Buzdolapçı Ali Fuat'tı. Öyleyse herifin suratındaki bu ışık neyin nesiydi? Gene de Buzdolapçı'nın lafıyla dikkati dağıldı, ışığı mışığı unuttu.

"Demleseydin de görseydik yahu!" dedi. "Seni tutan mı vardı?"

Şadıman Beyefendi, salladığı ayağını indirmişti çay içmek için. Bunu yan gözle gören Uzun Sedat rahat bir nefes aldı, dikkati iyiden iyiye dağıldı. Buzdolapçı'yı sus pus ettiğiyle bırakıp döndü, Şadıman Beyefendi'ye göz kırptı.

Bardağını havaya kaldırmıştı Şadıman Beyefendi. Camdan süzülen gün ışığına tutup rengini kontrol etti uzun uzun, sonra burnuna tutup kokladı, daha sonra da küçük bir yudum alıp ağzında şaklatarak dolaştırdı, yuttu.

"Eh..." dedi müşkülpesent bir sesle. "Oturmuş. İyi."

Sağlık Kabinci Kâmil vizeyi almıştı. Elinde tepsi, tepsinin üstünde sadece kendi çayı, alaycı bir saygıyla eğildi Şadıman Beyefendi'nin önünde, gürledi:

"Sayın çayınız oturduğuna göre, ben de oturabilir miyim artık Sayın Şadıman'cığım?"

Şadıman Beyefendi gülümsedi.

"Geç otur Kâmil'ciğim allasen... Hiç şaka kaldıracak halde değilim." Ötekilere döndü, daha çok da Uzun Sedat'a. "Evet... Sizden apaçık bir cevap bekliyorum arkadaşlar. Rüya aynı rüya, akıbet aynı akıbet. Nedir bu? Daha mühimi, bizim ne yapmamız icap eder?"

Uzun Sedat, Buzdolapçı Ali Fuat'a üstüne atlayıverecekmiş gibi baktı. Buzdolapçı Ali Fuat hemen pıstı, sigarasının dumanına gömüldü.

"Hep bunun yüzünden!"

"Yav?"

"Sus ülen! Sen hiç açma ağzını!"

Şadıman Beyefendi dikkatleri üzerinde toplamak maksadıyla genzini temizledi.

"Beyler..." dedi. "Selamınaleyküm-aleykümselam, yarım saat içinde maşallah, bir senede edeceğimiz kadar kavga ettik. Şunu kesin de işimize bakalım biz. Ne yapıyoruz? Ne yapacağız? Çocuğa kendi hikâyesini söyleyecek miyiz, söylemeyecek miyiz? Cevap vermeden önce iki defa düşünsün herkes. Sakın unutmayın, hadi oğlanın anası, Ali Fuat'ın dediği gibi delinin teki olmuş olsun..." Sözünün burasında dönüp Ali Fuat'a baktı, onun başını önüne eğmiş olduğunu görünce diğer dostlarına göz kırptı. "Ama bunun bir

de ikizi vardı, di mi? Ve oğlan da bunu üç gecedir rüyasında bir tamam görmeye başladı."

"Yav Şadıman?" Buzdolapçı Ali Fuat, "Bu yalanı yirmi dokuz sene evveli, senlen beraber atmadık mıydı biz? Niye şimdi mızıkçılık yapıyon?" demek istiyordu.

Uzun Sedat, Buzdolapçı Ali Fuat hiç ağzını açmamış gibi dalgın dalgın girdi lafa:

"Ben derim ki; rüya Allah'tan bir işarettir. Belki aynı anda ikizi de görüp duruyordur çocuğun. Bu, rüyadan öte bir şey yahu!" Fırıncı küreği gibi kollarını uzattı sehpanın üstüne, kıllarını gösterdi. "Bak, nasıl dikeldi tüylerim." Oldum olası cin-peri işlerinden tırsardı. "Biz sustuk, ağzımızı mühürledik, sırrımızı gizledik, ama bakın, bir şeyler olmaya başladı. Bana sorarsanız, bu olanların Davut'la hiçbir ilgisi yok. O sadece vesile. Bize, artık gerçeği anlatmamız gerektiğini ihtar eden bir vesile. Bu saatten sonra buna gözümüzü kapatamayız. Rüya çocuğa değil, bize gösterildi bana kalırsa. Harekete geçelim ve her şeyi anlatalım. Artık bizim 'hiç' diye bir tali yolumuz kalmadı. Anayola girelim bir an evvel, her şey, her şey anlatılsın ve bu suretle manevra kabiliyetimiz artsın. Artsın ki, oğlanı da peşimize takıp ikizini arayabilelim. Bakarsınız buluruz. Hem bakarsınız, belki analarını bile buluruz."

Buzdolapçı Ali Fuat, bir taraftan abuk subuk mimiklerle, yüzüne gözüne vurup duran ışık topundan sakınmaya çalışır, bir taraftan sigarasını somururken, bir taraftan da ışık kaçan gözünü sımsıkı kapatıp tek gözüyle ters ters baktı Uzun Sedat'a.

"Yav? Uzuuun..."

Bu defa da Sağlık Kabinci Kâmil kesti Buzdolapçı'nın sözünü:

"Şadıman'cığım be..."

Buzdolapçı Ali Fuat, ters ters bakan tek gözünü Sağlık Kabinci Kâmil'e çevirdi.

"Kâmiiil... Yav?" diye söylendi.

Şadıman Beyefendi, doğrudan Sağlık Kabinci Kâmil'e döndü.

"Buyur Kâmil'ciğim."

"Yav?"

Uzun Sedat'a şöyle bir baktı Sağlık Kabinci Kâmil.

"Uzun'a hak vermekle beraber, düşündüğüm zaman her şeyi an-

latmak ilkinden daha büyük bir kabahat olacakmış gibi geliyor bana," diyerek girdi söze. "Sen dersin ya her zaman; 'Kâinatın gidişatına karışmamak lazım,' demez misin?"

Dükkândaki bütün yüzler Şadıman Beyefendi'ye döndü bir anda. Şadıman Beyefendi gerilivermişti. Sağlık Kabinci Kâmil'den böyle bir darbe beklemiyordu. Bacak bacak üstüne atıp, üstteki ayağını yeniden tehlikeli bir biçimde Uzun Sedat'ın burnuna burnuna sallamaya başladı.

Uzun Sedat sessiz bir 'lâ havle' çekip çay bardağını parmağının ucuyla ittirerek Şadıman Beyefendi'nin ayak sallama menzilinin dışına sürükledi.

"Evet, öyle derim hep," diye terslendi Şadıman Beyefendi. Bir istihza mı sezmişti? Sağlık Kabinci Kâmil'e çok kırgın bakıyordu. "Dedim, derim ve de her daim diyeceğim. Kâinatın gidişatına karışmamak lazım. Bak gene dedim. Ne olmuş?"

Sağlık Kabinci Kâmil gülümsedi. O da bunu yapmak istemiyordu ama dostunun gönlünde yatan aslanı çok iyi bildiği için kendini feda ediyordu. "Bana darılma Şadıman'cığım..." dedi davudi sesiyle. "Karışmamak lazım... İyi ya! İşte onu diyorum ben gene. Karışmayalım! Oğlan görsün dursun rüyasını. Tefrika roman gibi görsün, dizi film gibi görsün, o kadar meraklıysa devamını da görsün, görsün Allah görsün, ısrarla görsün... Ne çıkar? Biz söylemedikten sonra ne sonuca varabilir? Vallahi, doğrusunu söylemek gerekirse, senin hep gerçeği apaçık dile getirmekten yana olduğunu bildiğim için bugüne kadar sustum, ama bu çözüm yolu, çocuk bu rüyayı ilk gördüğü günden beri aklımda benim. Düşünmemiz lazım. Her şeyi açık ettiğimiz takdirde bunun Davut'a ne hayrı dokunacak? Onu üzmekten, kendini yapayalnız hissetmesine sebep olmaktan başka ne faydası olacak bunun?"

Buzdolapçı Ali Fuat, hayranlıkla, ağzının suları aka aka dinliyordu Sağlık Kabinci Kâmil'i. Lafı kimseye bırakmadan atladı, alkışlayarak destek verdi:

"Hay ağzını öpeydim Kâmil'im... Ben de onu diyom sabah beri! Hiç söylenir mi yav?"

Sağlık Kabinci Kâmil, kafasında bin bir düşünce, lafını bölen olmamış gibi devam etti konuşmaya:

"O rüyanın ilk sabahı diyelim... Ne yaptık biz? Senin dediğini yapmadık mı? Karışmadık yani... Gidişata karışmadık... Neticede..."

Şadıman Beyefendi hoşnutsuz hoşnutsuz hızlandırdı bacak sallama işini.

"Yavaş gel Kâmil!" dedi. "Biz mi karışmadık gidişata?"

Buzdolapçı Ali Fuat, kendini Sağlık Kabinci Kâmil'in fikrine o kadar kaptırmıştı ki, sigarası bittiği halde yenisini yakmayı bile akıl edememişti. Gene atladı:

"Hee... Biz karışmadık tabii... Vallaha da karışmadık billaha da karış..."

Şadıman Beyfendi'nin çok sert baktığını görünce orada bıraktı lafını, telaşlı telaşlı bir sigara yaktı, başını önüne eğdi.

Şadıman Beyefendi hızlı hızlı ayak sallamaya devam ederek Buzdolapçı Ali Fuat'ı işaret etti ayakkabısının sivri burnuyla, ama yaralı martı gibi çırpınan ak kaşlarının altındaki derin bakışları diğer iki dostunun üzerinde geziniyordu.

"Bu herif..." dedi Buzdolapçı'yı kasıtla. "Oğlanı alıp getirerek karışmadı mı işe en başta?

Uzun Sedat'ın başıyla onayladığını görünce devam etti:

"Sonra da biz... Ali Fuat'a uyup düzene bir de kendi çomağımızı sokmadık mı? Acıma hissiyle hareket ettik, evet, vicdanımıza danıştık, evet, ama ne yapmış olduk biz? Sırf çocuğu anasının elinden mi kapıp kaçmış olduk? Kendi hayatını da çalmadık mı bebeden? Öz kardeşinden, hem de ikiz kardeşinden de çalmış olmadık mı? Gidişata karışmamak bu mu Kâmil?"

Dükkândaki herkesin kendi sırrını bildiğini bir tek Buzdolapçı Ali Fuat bilmiyordu. Bu yüzden ödü patlıyordu, Şadıman Beyefendi gaza gelip ağzından bir şey kaçıracak diye. Üç buçuk atıyordu.

"Valla şahsan..." diye yeniden aralamak istedi konuyu, ama Şadıman Beyefendi'nin havaya kalkmış sıkılı yumruğu bir taraftan, Uzun Sedat'ın alıcı kuş gibi bakmaları bir taraftan, Sağlık Kabinci Kâmil'in dizine dizine dokunarak susturma çabaları bir taraftan, ezdi büzdü bunu, lafının gerisini gene yutturdu.

Şadıman Beyefendi, sıktığı yumruğunu hazır kaldırmışken salladı havada.

"Biz bu işe karıştık Kâmil'ciğim..." dedi nispeten yumuşak bir sesle. "Hem de fazlaca karıştık. Görmüyor musun? Şimdi yeniden ağzımızın sürgülerini sürüp, 'Bırakalım oğlan ne rüya görürse görsün. Bugüne kadar nasıl karışmadıysak gene karışmayız, olur biter,' diyebilecek miyiz? Zaten karışmışız yahu! Yeryüzünde bu işe bizden daha fazla karışmış, bulaşmış birileri daha yoktur. Sen ne diyorsun allasen!"

Sağlık Kabinci Kâmil, mahcup olmuş gibi kelini sıvazladı, gülümseyip kafa salladı. Bu Şadıman'la baş edilmezdi zaten. İki gecedir Uzun Sedat'la telefon telefon üstüne, bu durumun muhasebesini yapmış, aynı sonuçta birleşmişlerdi: "Şadıman'ın gene Doğrucu Davut'luğu tutacak, 'Oğlana hayat hikâyesini anlatalım' diye tutturacak." Tuttursundu, o mesele değildi. Oğlana hayat hikâyesini de anlatsınlardı, o da değildi mesele. Mesele, Davut'un o andan itibaren ne yapacağı, dedesi bildiği Şadıman'a ne gözle bakacağı meselesi idi. Dostları ilgilendiren fasıl bu fasıldı. Ötesi onları o kadar düşündürmüyordu. Davut bilmiş veya bilmemiş. Ne çıkar? Ama Şadıman Beyefendi'ye bir sefer yan gözle bakacak olsa Davut, işte o zaman kıyamet kopardı. Yıkılırdı Şadıman be! Mahvolurdu! Yok olur, zebun olur giderdi de yeri boş kalırdı. Uzun'la uzun uzun tartışmışlardı bunu, bir strateji belirlemişlerdi. Bu stratejiye göre, her ikisi de "Söylemeyelim," dediği takdirde Şadıman kıllanacağından, Uzun, aynen Şadıman'ın düşündüğü gibi düşünüyormuş gibi yapıp onun düşüncelerine destek verecek, buna mukabil Sağlık Kabinci Kâmil, Şadıman'la da Uzun Sedat'la da yeke yek vuruşacak, çarpışacak, tartışacak, hikâyenin açık edilme işinde red oyu kullanacak, ayak direyecekti. Şadıman Beyefendi sonradan üzülmesin diye, iyi bir kızdırıp öfkesini üzerine çekecekti Sağlık Kabinci Kâmil. Plan buydu. Buzdolapçı zaten hazır kıtaydı. İnsan kendini ihbar eder mi? Etmez. O, el mecbur, her şart altında "Söylemeyelim" oyu kullanacak olan adamdı, elde var bir'di yani. Uzun uzun tartışmalar neticesinde Sağlık Kabinci Kâmil Uzun Sedat'ı da ikna etmeye muvaffak olacak, sonuçta Şadıman Beyefendi'nin bir oyuna karşı, karşı cephede blok üç oy temin ve tesis edilmiş olacaktı. Strateji strateji...

"Ben bu bakımdan düşünmedim mi sanıyorsun Şadıman'cığım," dedi sonunda. "Ama bu iş bana kör kuyuya taş atmak gi-

bi geliyor. Başında yıllarca da beklesek, o malûm sesi duyamayacağız. Öte yandan, kuyuyu bulduk diye başından da kalkamayacağız, susuzluktan geberip gideceğiz, hem de kuyu başında. Israr ediyorum: Davut, işin aslını bilse ne fayda? Bunu düşünmeliyiz. Onu üzmekten, boşluğa düşürmekten başka ne geçecek elimize? Mutlu bir Davut'u, belki de yakın zamanda evlenip çoluğa çocuğa karışarak kendi ailesini kuracak olan bir genç adamı, kendisinin bizzat ailesiz, nesebi gayri sahih bir veled-i zina olduğu gerçeği ile bilgilendirsek..."

"Yav? Ayıboluyo amma!"

"Ne kazanacağız? Hadi biz vicdanımızı rahatlattık, yalancılığın yükünü sırtımızdan atıp bir nebze ferahladık diyelim... o ne kazanacak?"

"Hah yav!"

Şadıman Beyefendi'nin sallanan ayağı giderek daha çok havalanıyordu. Sağlık Kabinci Kâmil'in söyledikleri hiç de yabana atılır cinsten değildi. Az evvel kendi fikriyatı doğrultusunda fikir serdeden Uzun Sedat'a baktı.

"Doğrusunu isterseniz..." dedi Uzun. "Ben bu bakımdan hiç bakmamıştım olaya. Kâmil haksız sayılmaz Şadıman. Senin gibi düşünmeye devam etmekle beraber, vallahi de aklım karıştı yahu!" Sağlık Kabinci Kâmil'e döndü. "Düşüneceğiz Kâmil," dedi. "Hakkın var. Bundan sonra hep bu açıdan düşüneceğiz."

Şadıman Beyefendi Uzun Sedat'ın bu kadar ani dönüş yapmasından pirelenmişti.

"Her açıdan," diye itiraz etti arkadan. "Hep bu açıdan değil, her açıdan düşüneceğiz; hem de çok hızlı bir biçimde. Misal, gerçeği bilmeyen bir Davut'un, belki de anasının mezarına tükürüp geçeceğini, sırf biz dört aklıevvel hayatına müdahale ettik diye tanıma, tanışma şansı bile bulamadığı öz kardeşine belki de hayatı zindan edebileceğini, bir biçimde bir kapı açılıp kendisine gösterilen bu tuhaf rüyalar yüzünden aklını oynatabileceğini, ömrünün geri kalanını altına üstüne pisleyen bir ebleh olarak geçirebileceğini... Hepsini... her açıdan düşüneceğiz. Belki Davut'un üzülmesi, Davut'un üzmesinden hayırlıdır. Bunu da düşüneceğiz."

"Yav? İyi de Şadıman..."

Uzun Sedat öfkeyle baktı Buzdolapçı Ali Fuat'a. Şu herife öyle kızıyordu ki. "Sen ağzını açma!" diye payladı onu. Bu Şadıman'la da başedilemiyordu hakikaten yahu!

"Yav? Arkadaş..."

"Sus dedim ülen!"

O esnada Uzun Sedat dev gövdesinin üst ektremitesini Buzdolapçı Ali Fuat'tan tarafa döndürmüş, sağ elindeki çay bardağını da Şadıman Beyefendi'nin sallanan ayağına tehklikeli bir biçimde yaklaştırmıştı. Olan oldu; Şadıman Beyefendi'nin havaya savurduğu ayak, Uzun'un elindeki çay bardağına okkalı bir vole çaktı. Bardak havalanırken, yükünü Uzun Sedat'ın üstüne başına boca etti. Uzun'un dikkati gene dağıldı, önündeki uzun sehpayı karşısında oturan Buzdolapçı Ali Fuat'ın cılkını çıkartacak şekilde ona doğru ittirip fırladı ayağa.

"Yeter Şadıman yahu! Sabah beri söylemeyim, kalbini kırmayım diyorum... Yeter ama yahu!"

Şadıman Beyefendi de ayaklanmıştı. Mahcubiyetten kıpkırmızı, gömleğinin cebinden çıkarttığı bir mendille arkadaşının üstünü silmeye başladı. Uzun Sedat, küskün küskün naz etti bir süre, sözde Şadıman Beyefendi'yi kendinden uzak tutmaya çalışıyormuş havaları bastı.

Buzdolapçı Ali Fuat'ın içinin yağları erimişti. Göstere göstere, kıs kıs gülüyordu. Işık topu, bu kez yağlı alnındaydı.

Sağlık Kabinci Kâmil de Buzdolapçı'dan hallice değildi. O da hem gülüyor, hem de Buzdolapçı'ya çaktırmadan gülmesini tembihliyordu işaretlerle. Uzun'u kızdırmaya gelmezdi.

Çok uzaktan bir hilâl yaklaşmada,
Yok veya var, bir hayal yaklaşmada...
MEVLÂNÂ

Kapı çalındığında, Davut, çayını eline, sekreterini de karşısına almış, ahkâm kesiyordu. Suna kapıya seğirtmeye kalkışınca elini kaldırarak durdurdu onu.

"Bekle..." dedi ciddi ciddi. "Lafım bitsin, öyle."

"Ama yeni başvuranlar gelecekti? Ya geldilerse?"

"Lafım bitsin dedim."

"İyi, tamam."

Davut, kaldığı yerden devam etti ahkâmına:

"Bak seni uyarıyorum Suna Hanım, eğer bu salağın çevirdiği dolapları biliyor da bana söylemiyorsan..." Dalgasını geçiyordu. Eğleniyordu. Aslında hiç istemezdi, sekreteri kendi nişanlısını ihbar etsin. Böyle çok iyiydi.

Kapı tekrar çalınınca Suna gene kıpraştı. Bir bilse Davut hangisinden hoşlanacak, sırtında yumurta küfesi yoktu ya, hemen o yana dönecekti ama bilemiyordu. "İhbar etsem mii, etmesem mi?" diye düşünüyordu.

"Kime diyorum ben?"

"Abi, kapı yaa!"

"Çalsın. Madem ki bize personel olmak için başvuruyor, bu da mülâkatın ilk sorusu. Bakalım yeteri kadar azimli miymiş, di mi?"

Suna, tek yanağını sıkıntıyla şişirip kafasını o yana yatırdı. "Anladık," dedi. "Hadi çabuk söyle ne söyleyeceksen."

"Bir şey söylemiyorum, uyarıyorum," dedi Davut. O arada kapı bir daha çalınınca elini kaldırıp hiç kımıldanmamasını işaret etti kıza. "Bana bak kız, bunu ciddiye alsan iyi edersin. Bu nişanlın olacak salozun ne haltlar çevirdiğinden haberim var. Hiç merak etme sen. Kimseden de duymuş falan değilim ayrıca. Senin kurnaz kendi ispiyon ediyor bana her şeyi." Kapı tekrar çalındı o arada. "Elleşme çalsın. Ne diyordum? Hah, arkadaş çok uyanık ya... Çantasından mendil çıkarmaya kalksa, fason iş yaptığı şirketlerin poliçeleri dökülüyor yere. Onun o kadarını elbette anlıyorum. Karaktersizdir, yapar, kafama takmıyorum da, bunları senin görmemiş olmana imkân yok, asıl ona takılıyor kafam. Bir taraftan bana 'abi' muamelesi yapıp, bir taraftan da gizli saklı tüpümü delmeye kalkmayasın sakın? Ben bunu sorguluyorum, tamam mı canım? Gökhan değil derdim... sensin."

Suna'nın yüreğini kuşku dolu ama sıcacık bir ümit rüzgârı yaladı. Ne demekti yani, "Benim derdim sensin"? Şey demek olmasındı sakın?

"A-aa!" diyebildi yalnızca.

Davut, tehlikenin farkında değildi. İstediğini veremeyeceğin bir kadına ümit hiç vermeyeceksin. İntikamı pis olur.

"Aa'sı bee'si yok. Hatta belki sana bile açık açık bahsetmiştir planlarından bu uyanık. Saklamaya kalkma bak, yoksa fena oluruz. Çok kötü bozuşuruz senle." Bu kadar yeterdi. Neme lazım, kız bülbül gibi ötmeye kalkardı falan. "Hadi git şimdi, aç şu kapıyı."

Şimdi de Suna'nın açası yoktu. Bülbül gibi ötmek istiyordu o. Tam zurnanın zırt diyeceği yerde kapı açılır mıydı? Şöyle bir yaladı dudaklarını, gözleri sulansın da hafif hafif pırıldasın diye şehla şehla bakmaya başladı, elleri arkasında nazlı nazlı salındı iki yana.

"Ben senden bi şey saklar mıyım hiç?" dedi. "Bilmem anlatabiliyor muyum?" der gibi bakıyordu. "Yeter ki iste! Sen ne dersen ben onu yaparım, sen ne tarafa bakmamı istersen ben o tarafa bakarım, sen..." Devamını da getirip nişanlısını bizzat kendi ağzıyla ispiyon edecekti ama, işte asıl bunun olmasından korkan Davut gene kesti sözünü.

"İyi o zaman. Madem ne tarafa bakmanı istersem o tarafa ba-

kacakmışsın, git kapıya bak. Şu anda kapıdan tarafa bakmanı istiyorum."

Suna çok bozuk baktı Davut'a. Gözlerini kıstı, dişlerini sıktı.

"Sen de bi karar veremiyosun bi saattir," diye tısladı. "Kapıya mı bakayım, seni mi dinleyeyim?"

"Şu pozlara bak! Bir de döveydin bari!"

Ellerini beline dayadı Suna.

"Bak bi kararsızlık daha. Döveyim mi kapıya mı bakayım?"

Sinek kovar gibi salladı elini Davut.

"Kız, git şu kapıya bak çabuk. Nasıl olsa elimdesin. Senin ifadeni daha çook alırım ben. Yürü diyorum!"

Bu, "Senin ifadeni daha çook alırım ben" önermesi gene yüreğini serinletti Suna'nın. Döndü, kırıta kırıta çıktı odadan, kapıya bakmaya gitti.

Davut, sempatiyle gülümsedi kızın arkasından. Bir an saflığı bırakıp, "Acaba bu gariban bana karşı ümit besliyor filan olabilir mi ki?" diye düşünecek oldu, hemen kışkışladı bu düşünceleri kafasından. Olacak iş değildi. Bir kere Suna, bugüne kadar tanıdığı insanların IQ vasatisiyle kıyaslandığında, bilinen çıtanın çok üstünde kalırdı. Böyle bir gaflete düşecek kadar safdil olamazdı. İkincisi, bu ona hiçbir şekilde açık kapı bırakmıyordu ki o bu kapıdan girmeyi aklına getirebilsin. Ve de ayrıca üçüncüsü, Suna nişanlıydı. Hem de tam kendine yaraşır tarzda, erkek gibi davranıp, kız tarafı olarak erkek tarafına evlenme teklif eden taraftı. Olacak iş değildi.

Geriye yaslandı, hafif hafif sağa sola sallanarak gözlerini kıstı, koltuğunu yarım tur çevirip, sırtını kapıya, yüzünü cama döndü, karşı binaların çatılarında oynaşan, birbirine kubuzlanan, dans eden, konup kalkan güvercinleri, kumruları seyre daldı, ama aklında o hayal vardı, hep o hayal. O sarışın, yeşil gözlü, dik, delisi tepesinde bakışlı güzel kızın hayali. "Acaba ben mi uyduruyorum?" diye tarttı kafasında o bakışmayı. Hayır, uydurmuyor gibiydi kendince. Kız, evet, dayı dayı bakıyordu ama aynı zamanda da tıpkı Davut'un ona baktığı gibi, bir yerlerden çıkartmaya çalışırcasına bakıyordu. "Yok yok. Bana öyle geliyor," diye debelendi kendi düşüncelerinin içinde.

Dalıp gitti.

Kısacık rüyasında gene o gözlemecinin camekânında buldu kendini. Aynadaki yeşil gözlere bakıyordu. İki farkla. Bir: Oyunbaz bir ışık topu, sık sık o gözlerle arasına giriyor, gözlerini kamaştırıyordu. İki: Kapkara bir gölge, gözlemecinin camına yağlı bir şebit lekesi gibi sıvanmış, kızı izliyordu. Rüyasının içinde, üç gece art arda gördüğü oyunbaz ışık toplu, bebe-belikli, devanalı, börtü böcekli öbür rüyayı hatırladı. İnsan rüyasında da rüya görür. Gölge mölge hatırlamıyordu.

Kısa bir süre sonra odaya geri dönen Suna, patronunun uyukladığını fark etti. Sessizce yaklaştı arkasından, uzun uzun, uzaktan uzağa seve okşaya yüzünü seyretti. O vaziyette yakalanmak istemezdi. Her şeyi bağıra bağıra söylemekle birdi o şekilde yakalanmak. Toparladı kendini, gülümseyerek uzandı, patronunun, sevdiği adamın omzuna dokundu.

"Aloo? Orda mısın?"

Davut sıçradı.

"Hı?"

"Gece beşik salladın galiba. Ne uykusu bu şimdi? Çok mu yorgunsun?"

"Yok canım! Ne münasebet! Dipçik gibiyim. Aklım başka yerde de, dalmışım biraz. Kimmiş gelen? İncidiş Hilmi mi?"

"Yok. İlk randevun geldi. Dediydim sana gelir bunlar diye."

Davut, kolunu kaldırıp saatine baktı. Hâlâ uyku mahmuru, "Ne randevusu bu şimdi?" diye düşünüyordu.

Suna, durumu çaktı, aceleyle açıklamaya girişti:

"Şu gazete ilanı işi. Bilirsin, pek heveslileri çıkar içlerinden. Bu da epey erkenci haspa. Daha neredeyse yarım saati var. Başvuru formunu dayadım burnuna, oturttum. Ne diyosun, formu doldurur doldurmaz alayım mı, bekleteyim mi?"

Davut, ellerini ensesinde kenetleyerek sıkıntılı sıkıntılı gerindi.

"Üff!" dedi. "Beklesin. Zaten sevmiyorum bu öngörüşme işlerini, bir de vakitsiz vakitsiz hiç çekemem şimdi."

Suna, hem erkenci, hem ısrarcı, hem de ukala başvurucuya gıcığını peşin peşin kapmıştı zaten. Sevindirik oldu, gözleri parladı.

"Patron dediğin böyle olur!" dedi. "Formunu doldursun, kâğıdı kapar getiririm sana. Sen mahsusçuktan uzun uzun inceliyomuş

da onun için bekletiyomuş gibi yaparsın. Sonra bi hava, bana telefon eder, 'Arkadaşımız gelsin bakalım,' dersin. Ben de gerilimi ustaca tırmandırırım, hanfendi hazretlerini heyecandan kızarta kızarta getiririm yanına. Bi görecen. Öyle havalı bi tip ki, burnu yere düşse eğilip almaz yani. O kadar olur."

Davut sırıttı. Suna'nın ezelden beri güzel kızlara bir düşmanlığı olduğunu bildiğinden, içeride bekleyen "hanfendi hazretleri"nin enikonu güzel olması gerektiğine kanaat getirdi.

"Sürteriz o burnu biz Suna'cık!" dedi sırıtmaya devam ederek. "Merak etme sen."

Suna, elini kaldırıp "çak" yaptı patronuna, o da hafifçe çaktı.

"Koçum patronum bee! Şimdi taze bi tavşan kanını daha hak ettin işte. Hemen getiriyorum."

"Getir getir," dedi Davut. "Uykum açılsın." Sonra biraz buruk, biraz hülyalı, biraz pişman, aklı hep o hayalde, anlamsız anlamsız ilave etti: "Yalnız, sırf bana getirirsen olmaz. İçerdeki sarışın, yeşil gözlü, beyaz kot gömlekli hanfendi hazretlerine de götür. Bir tarafı şişmesin."

Suna, sırtından mızrak yemiş gibi kalakaldı kapının ağzında, sonra usul usul, ağzı bir karış açık, gözleri yuvalarından uğramış vaziyette Davut'tan tarafa döndü.

"Ne?"

Davut, henüz ne olup bittiğinin farkında değildi.

"Ama yok... eğer içerideki hanfendi hazretleri bu tarife uymuyor da sırf senin 'burnu yere düşse eğilip almaz' tarifine uyuyorsa, boşver. Kovala gitsin."

Suna, hâlâ kendine gelememişti. Sayıklar gibi sordu tekrar:

"Ne?"

Davut da ona sordu:

"Ne ne?"

Suna gözlerini kıstı, kafasını bir yana yatırdı, sonra saçlarını savurarak silkelendi.

"Bi dakka bi dakka..." dedi. "Şu tarifi bi daha tarif et bakalım sen."

"Nasıl yani?"

"Ya, demincek içerdeki haspayla ilgili bi şeyler söyledin ya? Ha-

ni şöyleyse böyleyse diyerekten. Onu diyorum. Bi daha söylesene aynını."

Davut, gene hülyalı hülyalı güldü.

"Ayıpsın," dedi. "Daha teferruatlı bile söylerim. Şöyle ilk bakışta erkek gibi bir kız, tamam mı... Ondan sonracığıma, daha dikkatli bakınca acayip alımlı, güzel, ama bir o kadar da umursamaz, pervasız, kabadayı, dik ve ukala. Yemyeşil gözleri var. Öff! Saçları da sarı mı sarı. Sırtında beyaz bir kot gömlek, altında açık mavi bir kot pantolon..." Dalıp gitmişti artık. Yoruma kaçıyordu tarifi. "Hani, minneti müdanaası yok da, iş görüşmesine gelir gibi değil, arkadaş oturmasına gelir gibi gelmiş. Özensiz, dağınık, kılıksız, paspal..."

Suna, iki elini yumruk yapıp beline dayamıştı bile. Daha fazla sessiz kalamadı.

"Bana bak patron, sen demin uyurken farkında olmadan transa geçip bekleme salonuna ruhsal bi yolculuk filan mı yaptın?"

Davut ayılmamıştı henüz. Sözünün kesildiğini bile fark edememişti hatta. Devam etmeye kalktı:

"Dik dik gözünün içine bakar, adama tepeden bakar, dünyanın gözünün içine bakar, dünyaya tepeden bakar..."

"Abi?"

"Korkmaz, tırsmaz, pısmaz, sendelemez, sarsılmaz, dengesini yitirmez..."

"Aabiii... Abi diyoruum!"

"Eğer böyle biriyse gelen, hiç durma, koş yanına, 'Bizim patron otuz senedir seni bekliyormuş. Nerde kaldın kız?' de, kap getir."

Suna, elleri belinde masanın dibine kadar gelmişti. Eğilip Davut'un boş boş bakan gözlerine baktı. Tek yumruğunu çekti belinden, parmaklarını şıklatmaya başladı.

"Aramıza dön Davut! Dünyaya dön! O geldi."

Davut, gözünün önünde şıklayan parmaklara odaklandı önce, sonra sulanmış çarşı yoğurdu gibi yayılıp gittiği koltuğunda sırtını dikleştirdi.

"Ha?" dedi. "Kim geldi dedin?"

"O."

Taş oldu Davut.

"Hadi canım!" dedi. "Bak, eğer dalga geçiyorsan..."

Suna dalga geçmiyordu ama dalga geçiyor olmayı çok isterdi. Üç sene vardı şu acentede Davut'un yanında işe girdiği, onu, ilk defa kendisi dışındaki bir karşı cinsle bu kadar ilgili görüyordu.

"Ama geldi işte," dedi, hâlâ Davut'un nasıl olup da bunu bilebildiğine bir anlam veremeden. "Yalanım varsa canım çıksın!"

Davut inanamıyordu. Haklıydı da inanamamakta. İnanılacak gibi bir şey değildi ki. Kim inanır? Genzini temizledi, hemen o anda "onunla" karşı karşıya geliverecekmiş gibi kapıya baktı, oturduğu yerde pozlar takındı, kravatını düzeltti.

"Yani sarışın, ama uzun saçlı sarışın, yeşil gözlü, beyaz kot göm..."

"Yaa tamam işte. Hepsi bire bir tutuyo dedik. Sen onu bırak da bunu nasıl bilebildiğini söyle bana bakalım."

Basbayağı ter basmıştı Davut'u. Acılı yemiş gibi, her bir gözeneğinden dört ter damlası fışkırıyordu.

"Asıl sen onu bırak şimdi," dedi, heyecan içinde ayağa kalkarak. "Nasıl görünüyorum onu söyle. İyi miyim böyle? Ceketi filan giyeyim mi geri? Derli toplu olmak bakımından diyorum."

Şirret şirret dudak büktü Suna. Tek yumruğu hâlâ beline dayalıydı.

"Aman, iyisin iyisin. Şuna bak! Sanki bu gidiyo iş görüşmesine."

"Karışma sen! Ne diyorsun, ceketi giyeyim mi giymeyeyim mi?"

Suna'nın dudakları düzelmemişti daha. Uzanıp Davut'un kravatına asıldı.

"Tabii canım," dedi. "Hatta şu kravatı çıkartıp üstten üç düğme açalım, göğüs kıllarının arasına da dikdörtgen bi madalyon sallandıralım şöyle. Yaz günü ceket pantolonla şeye dön iyice."

"Neye?" Elini kaldırıp susturdu, "ayıya" demeye hazırlanan kızı. "Neyse neyse... Hiç açma o ağzını sen. Ben anladım anlayacağımı. Şimdi bak, iyi dinle beni. Bu senin son şansın. Eğer sahiden de dediğin gibiyse, yani o gelen 'hanfendi hazretleri' benim dediğim kişiyse, hemen içeri gidip, herhalde şimdiye kadar doldurmuştur, başvuru formunu getiriyorsun bana. Karşımıza almadan önce iyice bir inceleyelim, hakkında bilgi sahibi olalım, di mi?.. Haa, yok eğer o değilse de sen aklınca bana şaka yapmışsan... O zaman gene

içeri gidiyorsun, hazır gitmişken de masana oturup önüne iki tane beyaz dosya kâğıdı çekiyorsun, o güzel elyazınla kâğıtlardan birine güzel bir istifa dilekçesi, öbürüne de SSK ibranamesi yazıp, imzalayıp getiriyorsun bana. Tamam mı canım?"

Suna, buruk buruk, şüpheli şüpheli baktı patronuna. Ağzını yüzünü toplamış, ellerini belinden çekmişti.

"Valla, gelen o olmasına o da, sen bunu nasıl bilebildin? Dur bakalım. Bu işte bir bit yeniği var. Nasılsa çıkar ortaya. Sen bi dümen çeviriyosun bence."

"Yürü kız! Benim adım Gökhan mı da dümen çevireyim?"

"Ay, taktı bugün Gökhan Bey'e."

"Beyler götürsün inşallah! Yıkıl karşımdan!"

Suna çıktı.

Davut, bir oturmaya, bir kalkmaya, bir kapının arkasındaki dolabın kapağını açıp arka taraftaki boy aynasında endamına, kılık kıyafetine bakmaya, sonra tekrar oturmaya, tekrar kalkmaya, tekrar dolaba koşturmaya başladı odanın içinde. Hem o kızın gelmiş olabileceğine inanamıyor, hem de ondan başkasının gelmiş olamayacağına inanıyordu. Dahası da vardı. Eğer o idiyse gelen, o yeşil, o deli, o didikleyici gözlere ne yüzle bakacaktı? Ama bakacaktı işte. O gelmişti ki bu baksın!

Ne de olsa Şadıman Beyefendi'nin torunuydu. "Olacak olan her şey oldurulur," derdi Şadıman Beyefendi. "Olur!" teşhisini kabul etmezdi. "Hiçbir şey olmaz, her şey oldurulur!" der çıkardı işin içinden. "Hatta oldurtturulur. Kişinin elinde olan hiçbir şey yoktur. O öyle zanneder. Şu âleme, kendi kararını kendi verebilmiş, kendi kaderini kendi belirleyebilmiş bir Allah kulu gelmemiştir henüz, gelmeyecektir. O telefonu açma, kaderin değişir, bu kapıdan bir saniye geç çık, kaderin değişir, onunla değil, benimle tanış, kaderin değişir, oraya basma, buraya bas, kaderin değişir. Niye bastın? Bastın mı? Hayır efendim, bastırttırıldın! Senin elinde olan bir şey yoktu, oraya basman icap ediyordu ve kâinatın düzeni senin keyfine bırakılamazdı. Bastırttırıldın bu sebepten. Bir teklife 'Hayır' veya 'Evet' diyen kişi değilsin sen. 'Hayır' veya 'Evet' dedirttirilen kişisin. Ama sen anlamazsın tabii. Bön bön bakarsın böyle. Uyu. Uyu sen!"

Şimdi düşünüyordu da Davut, hakikaten haklıydı galiba dedesi. Olduruluyordu işte! Olmuyordu, oldurtturuluyordu. Bir kaza sahnesi yaratılıyor, ama öncesinde bu kazaya sebebiyet verecek saikler hazırlanıyordu. Otuz senelik "soğuk nevale" dedenin, birdenbire hisli hisli konuşup, az sonra direksiyon başına geçecek olan torunun maneviyatını allak bullak etmesi gibi. Şadıman Beyefendi durup dururken "Ben sensiz yaşayamam," demiş olmasaydı, Davut arabasını o otobüsün altına sürer miydi hiç? Haa, bir de o saçmasapan ışık topu vardı; torpidodan radyoya doğru oynaya oynaya inip dikkatini dağıtan. Evet evet... Olduruluyor, oldurtturuluyor, ama olmuyordu.

Kaza sahnesi: Olduruluyordu.

Kazaya ramak kala sıkı bir frenle durma sahnesi: Olduruluyordu.

Bütün otobüs milletinin camdan bakma sahnesi: Olduruluyordu.

Bir tek kişinin, bir tek o bakmadığı için dikkat çekmesi sahnesi: Olduruluyordu.

O bir tek kişinin kalabalıkta yeniden boy göstermesi sahnesi: Olduruluyordu.

Şımarık sekreterin gözleme açgözlülüğü sahnesi: Olduruluyordu.

Patronun kendini gözleme almak zorunda hissetmesi sahnesi: Olduruluyordu.

Patronun, o gözlemeciye değil de bu gözlemeciye gitmesi sahnesi: Olduruluyordu.

O kişinin de aynı gözlemeciye gelmiş olması sahnesi: Olduruluyordu.

Sert bakışlarla yalvaran bakışların buluşması sahnesi: Olduruluyordu.

Sert bakışlının çıkıp iş görüşmesine gelmesi sahnesi: Olduruluyordu.

Haklıydı Şadıman Beyefendi! Kesin! Hiçbir şey olmuyor, her şey olduruluyor, oldurtturuluyordu. Böylece rahatlattı kendini. Nasıl olsa ne olması gerekiyorsa o oldurtturulacaktı. Ne bu telaş?

Yerinden fırlayıp kapının arkasındaki dolaba seğirtti pürtelaş. Gene de boy aynasında bir kere daha çekidüzen vermek lazımdı.

Can;
"Doyur artık, acıktım ben!"
dedi,
"Vakti keskin bir kılıç bil sen!"
dedi...

MEVLÂNÂ

Gölge, İncirli-Sanatoryum kavşağında, Vergi Dairesi'nin karşısındaki Turan Apartmanı'nın ikinci kat balkonuna yapışmış, soluk soluğa içeri bakıyordu. Görmek istediğini görememiş olacak, kat hizasından bir milim aşağıya veya bir milim yukarıya kaymadan, sıralaya sıralaya balkon seviyesindeki camlara vurdu, gene görmek istediğini görememiş gibi devam etti yoluna, apartmanın köşesini döndü, bir cam bloğunu daha aştı, sonra eriştiği camda kaldı. Kalbi güm güm ediyordu.

Sevim Hanım altına bir sandalye çekmiş, sırtı kapıya, yüzü pencereye, gün ışığına ve gölgeye dönük oturan kardeşi Selim'in tam karşısında, sırtı pencereye, gün ışığına ve gölgeye dönük mevzilenmişti.

Tülbenti gene omuzlarına kaymıştı ama, ortalıkta Çiğdem olmadığına, Selim Dayı da şaka olsun diye ablasının tülbentine asılmayacağına göre, ya kendiliğinden düşmüş ya da az evvel ağladığı belli, kendisi tarafından indirilmişti bizzat. Yer yer kelleşmiş kınalı saçları salkım saçak, gözleri kızarık kızarıktı. Hıçkırıp duruyordu.

Selim Dayı, şiş elini ablasına doğru uzattı. Dokunacağından değil; öylesine, dostane.

"Paralama kendini baba!"

Hastalığın etkisiyle şişmiş, davul gibi olmuş ağır kolunu daha

fazla tutamadı boşlukta. Kirli sarı koltuğun kolçağına indirdi.

"Allah büyük!"

Sevim Hanım belden büzgülü uzun eteğini dizlerine kadar sıyırmıştı. Kavga çıkartmaya hazır bir edayla baktı kardeşine.

"Boş boş konuşup da delirtme beni ayol!" diye bağırdı. "Tabii, senlik bi şey yok. Temizsin sen. Ne olduysa benim yüzümden oldu! Bunu biliyosun ya, rahat rahat ahkâm kesiyosun oturduğun yerden. Hesap bana çıkacak yarın. Hiç ayol!" Ezberden hatim indirir gibi iki yana sallanmaya başladı ritmik.

Selim Dayı darlanmıştı. Üç kademede nefes aldı.

"Ne dedik baba?" diye çıkıştı kocaman sesiyle. "Kötü bi şey mi dedik? Allah büyük dedik."

Sevim Hanım yanlış anlamayı ortadan kaldırdı hemen:

"Onu demiyorum ayol! Kendini paralama diyosun ya, onu diyorum. Benim yerimde ol da, kolaysa sen paralama!"

Selim Dayı bir kere daha kaldırdı hasta kolunu, gene tutamadı havada, gene koltuğun kolçağına indirdi.

"Yok baba!" dedi. "O öyle basit değil. Ben de sen kadar mesulüm en az. Bir defa, kızın nerden geldiğini biliyorum. Bilmiyor muyum?"

"Senin bildiğini ben de biliyorum ayol! Ama ne fayda? Elimi vicdanıma koyduğum zaman, senin en başından beri bana mani olmaya çalıştığını da biliyorum. Sen niye mesul olacakmışın a Selim?"

Selim Dayı, "Doğruya doğru!" gibisine boyun eğdi. Gene de bir teselli verebilmek istiyordu.

"Tamam baba... tamam ama..."

Kulaklarının üstünden sağa sola uzayıp gitmiş iki tutam kınalı saçına asıldı Sevim Hanım. Az zorlasa yoluverecek gibiydi. "Ayy!" diye feryat etti. "Ayy! Baba baba baba... Ben burda canımın derdine düşmüşüm, sen anca baba baba baba... Başka lafın yok! Ayol, ne diyorum, kıza rüyasında malûm olmaya başladı her şey diyorum. Anlamıyo musun? Naapacam ben diyorum!"

Selim Dayı, senelerdir hep geldikleri ve hep gördüğü gibi, bir kere daha en mühim yere geldiklerini görüyordu. Öte yandan, bu "en mühim yer"in akıbetini de görüyordu tabak gibi. İlaveten, ab-

lasının göstereceği tepkiyi de gayet iyi görüyordu. "Öyle de battık, böyle de battık," diye düşünerek, mavi gözlerini yere indirdi, genzini temizledi, hazırlandı, zaten ablası da kavga çıkarmaya gelmişti, konuştu:

"Rüyasında malûm olduğuna göre, Allah öyle istiyor da malûm oluyor. Mani olacak halimiz yok ya. Alacağız çocuğu karşımıza, ne var ne yok, ne oldu ne bitti, bir bir anlatacağız. En doğrusu bu. Allah o rüyayı ona gösteriyormuş gibi yapıp bizim görmemizi istiyor besbelli."

Sevim Hanım bir kere daha saç-baş yolma şovu yaptı ama abartmıştı, canı acıdı. "Aay!" diye bağırdı. "Şaşırdın mı sen ayol? A-aa! Sen aklını peynir ekmekle mi yedin adam? Nesini anlatayım ben bu işin bu saatten sonra. İler tutar yeri mi kaldı ki bi ucundan başlayıp izah edeyim? Deli mi ne ayol!"

Selim Dayı, kafasını kaldırıp pencereden vuran güneş ışığına çevirdi yüzünü. Anlamsız bir gölge ışığı kesiyormuş gibi geldi ona o an. Hasta karaciğerinin zehri beynine kötü bir oyun oynuyor zannetti, gözlerini güçlükle çekti perdeden, ablasının çaçaronluğu yüzünden otuz senedir hep yaptığı, yapmak zorunda kaldığı gibi konuyu değiştirmeye soyundu:

"Neyse... Kız ne dedi bu sabah? Doktora gidecek miymiş?"

Sevim Hanım da konunun değişmesinden memnun, kafasını hırslı hırslı salladı.

"Yok ayol! Bilmez misin ne inatçı köpektir o! Diyo ki; 'Bu, doktorluk bi mesele değil,' diyo. 'Bu bi işaret,' diyo. Korkulur bundan ayol! A-aa! Bu var ya bu, yarın da kalkar, 'Ben işaretten anladım, senin kızın değilmişim,' der. Der mi der. Der yani. O zaman yanmışım ben işte!"

Selim Dayı elinde olmadan güldü. Gülerken, davul gibi şişmiş bedeni sarsılıyordu.

"Yok baba. Olur mu öyle şey! 'Rüyamda gördüm de ona inandım' mı diyecek?"

Sevim Hanım, dudak bükerek hak verdi kardeşine.

"Orası da öyle ama, ne bileyim? demese bile... yok anam! Az anladığın değil bu kız. Baksana, âlemin çocuğu başına bu haller gelse, doktor da doktor diye kıyametleri kopartır, bu oralı bile değil."

Sevgi, hayret, hüzün, gurur dolu karmakarışık bir ifadeyle omuz silkti. "Hiç anam! Sözde o asri, biz geri kafalıyız. Utanmasa, 'Ben bi hocaya gideyim de sorayım,' diycek. Şaşırdım kaldım!"

Selim Dayı da ablasına hak verdi:

"Der baba! Hissiyatı kuvvetli çocuk. Der o. Hatta, senin ille de doktor, ille de doktor demen bile batar ona. Dikkatli konuşmak lazım."

Sevim Hanım durulmuştu nihayet. Kardeşine şefkatle bakıp gülümsedi. Şöyle bir ayağa kalktı daha sonra, eteğinin katlanan kısımlarını aşağı saldı, tekrar oturdu. Tülbentini o değilden çekti başına.

"Ne bileyim ayol? Ne yapsak batıyo haspama. Otursak kabahat, kalksak kabahat. Elimde büyüdü sözde ama bi gram bile çekmedi bana."

İşaret parmağının ucunu gösterdi.

"Ha ne olurdu şu kadarcık çekeydi?"

"Ne yaparsın baba? Herkes aslına çekiyor, her şey özüne dönüyor. O yavru da kendi aslına çekecek el mahkûm. Ama anaya, ama babaya, ille de aslına!"

"Aslına tüküreydim ben onun!" Yüzü yumuşayıverdi Sevim Hanım'ın. Gözbebekleri de titremeye başlamıştı yeniden. "Babasına çekmesin de... Keşki diyorum..."

Selim Dayı müdahale etti:

"Keşkisi yok baba! Olan olmuş. Pırıl pırıl, tertemiz bir hayat verdin ya. Ona bak sen."

Sevim Hanım hıçkırdı.

"Verdim, di mi Selim?"

"Verdin baba! Tabii verdin. Hem, yat kalk şükret Allah'a; ne öz evlatlar var, üveyden de üvey. Ben bu çocuğun bir Allah'ın günü yokluğa, yoksulluğa ilendiğini duymadım. Bir Allah'ın günü gözünü dışarda görmedim. Hayırlı evlat kim? İşte bu hayırlı evlat!"

Sevim Hanım, kanı kaynayarak baktı kardeşine. Utanmasa kalkıp öpecekti. Gururla göğüs geçirdi.

"Aa, vallahi öyledir benim kızım ayol, çok hayırlıdır. Hiçbi şeye tamahı yoktur bi kere..."

Susup yutkundu. Günün en zorlu anına gelinmişti. Ana-kızın

cüzdanları boşaldığı, özellikle de ananın cüzdanı boşaldığı zaman, evde sudan bir sebeple abla-kardeş kavgası çıkarılır, sonra bu kavga bir şekilde sulhe, oradan da başka bir şekilde para istemeye tahvil edilirdi. İşte bu an, o andı. Da, zordu işte. Her zaman zordu istemek. Darlık çekmesi zor, yaşayabilecek kadar istemesi daha da zordu. Bu herif de her zaman meletirdi insanı, söyletmeden çıkarıp vermezdi. Hapşerağa!

Tekrar yutkundu; "Oh annecim!" dedi, "Aah ahh!" dedi, "Yaa... işte böyle..." dedi, "Allahım sen bilirsin!" dedi, iç çekti, göğüs geçirdi, bunları yaparken ağlamak üzereymiş gibi gerdanını titretmeye bilhassa özen gösterdi.

Selim Dayı manzarayı çakmıştı, bıyık altından güldü. Becerebileceğine aklı kesse hemen çıkarıp verecekti parayı ama eli kalkmıyordu. Demin kadıncağızı teselli etmek için iki defa kaldıracak olmuş, olan gücünü de tüketmişti.

"Bu sabah..." diye söze başladı Sevim Hanım. "Ben 'İlla ki bi doktora git, dayın parasını verecek,' deyince, bizim deli kız ne dedi biliyo musun? 'Yok annecim...' dedi. 'Söyle dayıma, benim bi şeyim yok. Doktor için vereceği parayı sana versin, evin ihtiyaçlarını gör,' dedi. 'Kışa da odun kömür lazım,' dedi."

Es verdi, yan gözle kardeşini kesti. Eli kımıldanıyor muydu ne? O tarafa bakmamaya çalıştı. "Ah yavrum..." dedim ben de. "Dayın insaniyetli adamdır, onu da verir, onu da verir," dedim. "Bizden mi esirgiycek?" dedim."

Selim Dayı, büyük zorluk çekerek sağ elini gömlek cebine kadar kaldırmayı başarmıştı. Bir tomar para çıkardı.

"Eyvallah baba!" dedi, tomarı ablasına göstererek. "İyi demişin sen de. Doğru demişin. Ne lazımsa veririz parasını, alır gelirsin." Tomarlı elini kucağına düşürdü, öbür elini de getirip, şiş parmaklarıyla para ayıklamaya başladı.

Birkaç banknot seçmişti. Eli hâlâ kucağında, bunları öbürlerinden ayrı tutarak sallayabildiği kadar salladı.

"Buyur. Al. Yeter mi?"

Sevim Hanım, tatminsiz bir suratla uzanıp aldı parayı, koynuna soktu.

"Ne biliyim ayol! Her şey ateş pahası."

Selim Dayı binbir güçlükle birkaç banknot daha ayırdı tomarın içinden, bunları da aynı şekilde salladı.

"Doğrusun. Buyur baba."

Gururu epey incinmişti ama zaferi de kazanmıştı Sevim Hanım. Uzanıp son partiyi de aldı.

"Aah Selim ah!" diye dertlendi. "Ne yapacaksın... almazdım ama, hayat müşterek."

"Gam çekme baba," dedi, abladan çok daha yaşlı gösteren hasta kardeş. "Hayat müşterek ama ölüm müstakil. Biz gideceğiz, siz kalacaksınız. Ne yapalım biz gömlek cebimizdeki parayı? Götürecek halimiz yok ya! Tabii vereceğiz. Az mı kahrımızı çektiniz!"

Sevim Hanım cidden ağlamaklı oldu bu sefer.

"Ay öyle deyip de benim moralimi bozma ayol!" dedi. "Allah gecinden versin! Allah seni başımızdan eksik etmesin! Şuraya gölgen düşsün yeter. Paran için mi bakıyoruz sanki!"

Selim Dayı, kucağındaki eline, elindeki para tomarına bakıyordu. Kolunu kaldıracak takati yeniden kazanabilmek için bekler gibiydi.

"Hayır, daha lazımsa?"

Sevim Hanım, beklediğinden de fazlasını koparmıştı. Telaşla itiraz etti:

"Yok yok! Bu epey idare eder. Senin istediğin bi şey var mıydı asıl? Şöyle canının çektiği bi şey felan? Pişiriveriyim akşama."

Birdenbire gözlerine fer geldi Selim Dayı'nın. Kafasını geri atıp mavi gözlerini keyifle kıstı, sonra yan döndü, ablasının gözlerinin içine içine bakmaya başladı. Tomarı da alttan alttan sallamayı ihmal etmiyordu.

"Hani diyorum, iki paket cıgara olsaydı şurda?"

Sevim Hanım, yaramazlık yapan çocuğunu paylar gibi, yumuşacık bir kızgınlıkla baktı kardeşine. Güldü. Gerdanı ayrı hopladı, göbeği ayrı.

"Tamam ayol!" dedi. "Sen kendi canını düşünmedikten sonra... Birazdan çıkıcam, dönüşte alır getiririm bikaç paket."

Selim Dayı derin bir oh çekti.

"Dikkatli içerim baba. Yatağı yorganı yakmam bi daha. Hani diyorum ki, kızmazsan... şurda bi paket bulunsa her gün diyorum."

Sevim Hanım'ın kanı çok fazla kaynadı bu sefer. Kalktı, kıkır kıkır gülerek yaklaşıp kardeşinin başını okşadı. Adamcağızın hububat çuvalı gibi olmuş husyeleri, önden yaklaşmaya maniydi. Yandan yaklaşmıştı.

"Ayol, delinin zoruna bak! Yatağı yorganı düşündüğümden mi içirmedim sana bunca zaman? Canına, canımıza yazık edersin diye mani oldum mavi boncuğum benim. Ya o gece ben şaşkaza uyanmayaydım da hep beraber yanıp kül olaydık?"

Selim Dayı, ağır başını ablasının göbeğine yasladı, kendini okşamalara teslim etti.

"Sana söz baba," dedi kocaman sesiyle. "Bir daha çok dikkat ederim. Elimde cıgarayla uyumam."

Son dermanıyla, tomarlı elini kaldırabildiği kadar kaldırdı, hatırı sayılır bir miktar para daha ayırdı içinden, bunu da koca koca olmuş gözlerle tepeden kendisini izleyen ablasına uzattı. Sevim Hanım hiç beklemiyordu böyle bir jesti. Ne yapacağını bilemedi.

"Nooluyo ayol?"

"Buyur baba. Bunu da al. Sen şimdi elindeki bitince bana söylemeye çekinirsin. Yalnız... her gün... istirhamımız olur... cıgaramız bulunsun şurda bi paket, iyi mi?"

"İyi anam, iyi! Ama ben alırdım canım, a-aa! Madem vermek istiyosun..." Parayı kaptığı gibi koynuna tıktı. Gene de jeste jestle karşılık vermek lazımdı. "Bak ben ne diyorum, biliyo musun Selim? Diyorum ki, belki çarşıda işim uzar, gecikirim, en iyisi gitmeden evvel şu aşağı bakkala bi koşu inip sigaranı getireyim de öyle gideyim diyorum." Demli, ağır ağdalı, kıvamlı bir efkâra kapılıyordu Sevim Hanım. "Bu adam, kesenin ağzını açtığı zaman benim bir dediğini iki etmeyeceğimi bilmiyo muydu anam?" diye düşünüyordu. "Biliyodu... Ee, niye evvelce yapmadı da şimdi durup dururken yağdırmaya başladı? Gidiyo... Sonu yaklaştı da ondan. Ölüm iyiliği." Kendi içine doğru hıçkırdı.

Selim Dayı iyice yasladı başını. Şu camda duran Azrail'di belki de. Ablası görmediğine göre.

"Hay Allah razı olsun be Abla!"

"Canım ayol! Abla diyen dillerin hiç susmasın inşallah!" Dışına doğru hıçkırdı.

Her kim ki aslından uzak düşsün;
Arar,
Aslına dönmek için
Uygun gün arar!

MEVLÂNÂ

Davut Beyefendi, önündeki incecik başvuru dosyasına gömülmüştü. Başı yumruklarının arasında, dosyayı kapattı. Yüzünde şaşkın, gülmekle gülmemek arası bir ifade vardı.

"Yok canım!" deyip kısa bir süre boşluğa sırtardıktan sonra yeniden açtı ince dosyayı.

"Yok canım!"

Kapattı. Bir an durdu, telefona uzanacak oldu, vazgeçip tekrar açtı dosyayı, yanlış görüp görmediğine baktı, tekrar kapattı.

"Olacak olan olduruluyor!" diye mırıldandı. Sesi titrer gibiydi. "Sen haklıymışsın Dede! Oldurtturuluyor."

Bu sefer uzandı masanın sol ucundaki telefona, ahizeyi kaldırıp bir tuşa bastı.

"Suna'cım, Çiğdem Hanım'ı getirebilirsin."

Suna, sekreter odasında "Peki Davut Bey," deyip kapattı telefonu. Sekreter odası bekleme salonunun açılımında olduğu için, elemanlar duymasın diye konuşmasına dikkat ederdi. Yerinden kalktı, bekleme salonuna doğru ilerledi. Daha salonun kapısına gelmeden seslendi içeriye, çünkü o da onun açılımdaydı:

"Çiğdem Hanım, sizi içeri alıyoruz."

Çiğdem, sigarasını dudaklarına iliştirmiş, ortalıkta kül tablasına benzer bir şey göremeyince yakıp yakmamakta tereddüt etmiş-

ti. "Ofisinde sigara içirtmeyen kılkuyruk, özentici yavşağın tekine düştük galiba," diye geçiriyordu aklından. Sekretere, dudağının kenarındaki sigarayla, o şekil yakalandı.

Suna zaten fitil olmuştu bu yaratığa. Kara gözlerini devire devire bekleme salonuna bitişik patron odasının duvarını işaret etti.

"Burda sigara içilmez hanfendi! Patronumuz bu konuda çok şeydir yani. Aman diyim!"

Çiğdem, kara kuru sekreterin telaşına aşağılayarak baktı, güldü, omuz silkip sigarayı gerisingeri gömlek cebinden çıkarttığı pakete soktu.

Ayriyeten bu jest ve mimiklere de uyuz oldu Suna.

"Geliyonuz mu hanfendi?"

Çiğdem dudak bükerek eğildi, oturduğu koltuğun yanına, yere bıraktığı askılı omuz çantasını aldı, sokağa çıkıyormuş gibi omzuna da astı bir güzel, hiç de acele etmeden ayağa kalktı.

"Geliyom hanfendi!" dedi gıcıklığına. Sonra da konuşması taklit edildiği için fıtık olan kara kızın karşısına dikildi. "Şimdi de bu sağlıklı yaşam modası çıktı başımıza. Zaten ortalıkta kül tablası göremeyince tahmin etmiştim patronun 'şey' olduğunu... ama sormadan yakmazdım. Boşuna korktun canım!"

CANIM... "Doğru düzgün insan" sınıfında kabul ettiğimiz, sevdiğimiz insanların ağzından çıkınca iyi bir söz, ama bir dolu asalak kelimeyi konuşmasına ulamayı âdet edinmiş, dostuyla da düşmanıyla da canımlı, cicimli, hayatımlı konuşan insanların ağzından çıkınca anlamsız, hele ki de böyle, insana tepeden bakan ve ne kadar tepeden baktığının altını çizercesine bunu kullanan insanların ağzından çıkınca epey can acıtan bir söz.

Suna, derin bir nefretle iliklerine kadar titredi. Saçlarını kamçı gibi savurarak sırtını dikleştirdi, bu "ukala şey"i peşine takmadan önce, en az onunki kadar aşağılayıcı olmasına özen gösterdiği bir ses tonuyla tısladı:

"Ne korkacam CANIM! İş arayan ben miyim?"

Çiğdem, geçim belası, böyle yerlerden çok gelip geçmişti. İyi bilirdi; baba parasıyla dükkân açan kıtıpiyoz patronların çoğu gelip geçici eleman çalıştırdığı için doğru dürüst sekreter ayarlayamaz, şaşkaza sekreter gibi bir sekreter düşerse, o zavallıcık da kısa sü-

re içinde her gün değişen eleman tipleri karşısında kendisini konsomatris gibi hisseder, bunu çizgisine yediremez, kaçar gider, kıtıpiyoz da kendine bunun gibi eciş bücüş, içinin karası dışına vurmuş, fakat kabuğu sağlam olduğu, dayanıklı çıktığı, kaçıp gitmediği için zaman içinde ipleri eline geçirmiş, doğal olarak da şımarmaması gerektiği kadar şımarmış bir sekreterle kifayet eder, nasılsa elemanlar gelip geçici ya, bari sekreter kalıcı olsun diye bu çekilmez tipi sineye çekerdi. De, Çiğdem çekmezdi, Suna ne bilsin!

En az hasmınınkiler kadar uzun, ama sapsarı saçlarını savurdu o da, tam karşısında, bir baş kadar yukarısında durdu, "tepeden bakma" denilen soyut idyomu noksansız somutlaştırdı, bir Amazon gibi sırıtarak işaret parmağıyla kendi iman tahtasını işaret etti.

"Hayır CANIM! İş arayan benim."

Biri aşağıdan yukarı, öbürü yukarıdan aşağı bakıştılar biraz. Gözlerini ilk kaçıran Suna oldu. Öfkeyle, eteklerini savurarak döndü, yürümeye başladı. Bakmıyorken daha kolay oluyordu. Dokundurdu:

"Bak, bunu hatırladığın iyi oldu... CANIM!"

Çiğdem, Suna'nın bir metre arkasından kötü kötü sırıtarak yürüyordu.

"İsmin Suna'ydı, di mi kardeş?" dedi, gözü korkmuş da patronun odasına girmeden hemen önce patronun sağ koluna yalakalık yapmaya karar vermiş birinin ses tonuyla.

Dönmeden, "Evet," diye yanıtladı Suna. Demek yola geliyordu kancık. Hemencek yelkenleri indirivermişti işte. "Suna benim adım. Ne vardı?"

"Yazık!"

"Ne?"

"Tersten okudun mu hiç?"

Suna, tek gözünü kısıp, bir taraftan ismini tersten okumaya çalışırken bir taraftan da Davut'un kapısını tıklattı.

Davut, kapı çalınınca şöyle bir hopladı oturduğu yerde. Merak ediyordu, bu karşılaşma nasıl olacak. Hemen kendine çekidüzen verip Çiğdem'in incecik başvuru dosyasına bakıyormuş gibi yaptı. Kapının dışından sesler geliyordu:

"Anus! Ne olmuş?.. Aaa? Sen ne biçim konuş... Ayıp yaa!"

Davut kaşlarını çattı. Bu sesi iyi tanıyordu.

Tam sinirlenip "Gir!" diye bağıracaktı ki, kapı açıldı. Önde, alı al moru mor bir suratla Suna, hemen onun arkasında da sarışın, yeşil gözlü, dik bakışlı o "hanfendi hazretleri". Yüzünü ateş bastı birden. Elleri dosyanın üstünde, ağzı bir karış açık, kalakaldı. İnsan öyledir. Hazırlanır, hep "o anı" bekler, kurar, kurar, kurar, o an gelip çatınca da ağzı bir karış açık, kalakalır.

"Çiğdem Hanım geldi Efendim!" dedi Suna. Zorlukla konuşuyor, kaşı ayrı, gözü ayrı oynuyordu. "İlk randevunuz." Aklında isminin tersten okunuşu vardı. Hem Çiğdem'e, hem de kendisine bu adı layık gören ailesine sövdü için için.

Çiğdem kaşlarını çatmış, Suna'nın üzerinden dik dik bakmaya başlamıştı bile "kıtıpiyoz"a. Hemen hatırlamıştı gözlemeci camekânı zamparasını. "Şansa bak!" diye kahrediyordu içinden. "Karşımıza çıka çıka kim çıkıyor! Öf ülen öf!"

Davut, transa girmiş gibi doğruldu yerinden. Çiğdem, kaşlarını daha da bir çatıp Davut'u hatırladığını bilhassa Davut'a belli etmeye çalıştı. Bu haliyle "O ayrılan ağzını çabuk kapat, daha fazla da yaklaşma!" der gibiydi. Davut'un masadan ayrılıp yanına doğru geldiğini görünce dudaklarını ısırdı, tek kaşını kaldırarak en kabadayı duruşunu takındı. Gene de bir tehlike sezmediğini sezip şaşırdı.

Suna, saklı aşkının aptal bir sarışın uğruna düştüğü hallerden ikrah etti. Bir ona, bir diğerine iğrenerek baktı. "Tiskiniyordu!"

"Ben sizi yalnız bırakayım," dedi manidar manidar.

Davut'un Suna'yla bir hesabı vardı; şu "anus" meselesini konuşacaktı ama daha sonra artık. Duymazdan geldi, yaklaşıp elini uzattı Çiğdem'e.

"Çiğdem'di di mi? Hoşgeldiniz Çiğdem Hanım." Suna son anda aradan çekilmese, onu da ezip geçecek gibiydi.

"Ben Davut Beyefendi."

Çiğdem, yanından rüzgâr gibi geçip kapıyı çarparak odayı terk eden sekretere baktı, bu kadar şımarıklık da fazlaydı, şaşırdı, sonra aynı şaşkın bakışları Davut'a çevirdi. Elini uzatıp uzatmamakta kısa bir an tereddüt etti, bir ümit, içinden, "Belki de bu zampara kılıklı kıtıpiyoz beni hatırlamamıştır," deyip uzattı. Tokalaştılar.

Ama herifin kendini takdim şekli çok komiğine gitmişti. Karnında laf durmaz ya, hemen yapıştırdı:

"Ben de Çiğdem... Hanımefendi..."

Davut kıpkırmızı oldu. Elini kızın elinden istemeye istemeye ayırıp geri geri giderek yer gösterdi.

"Pardon!" dedi kusur işlemiş gibi. "Ben, soyadım 'Beyefendi' olduğu için 'Beyefendi' olarak tanıttım kendimi. Yoksa beyefendi olduğumu düşündüğümden değil."

Çiğdem, dişlerinin arasında görünmesini istemediği bir şey varmış da elini o yüzden ağzına götürüyormuş gibi kısa bir süre, o vaziyette kalarak eliyle ağzını örttü, sonra toparlanıp indirdi.

"Çok özür dilerim... beyefendi," dedi hâlâ gülerek. "İlk anda... duyuverince... yani... ben de Çiğdem İncesu."

"Biliyorum. Dosyanıza epeyce göz attım."

Davut, kızın, oturması için gösterdiği koltuğa yerleşmesini bekledi, sonra o da masasına geçip oturdu. Hem bozulmuştu hem de sevinmiş. Öylesi bir ilk bakışmadan sonra böylesi bir ilk tanışma iyi olmuştu aslında. Hava yumuşamıştı. Gülümsedi.

"Sizi güldürebildiğime sevindim."

Çiğdem, birden nerede olduğunu hatırladı. Daha biraz evvel gözlemecinin camına sinek gibi yapışıp kendisini göz göz taciz eden adamın bürosundaydı. Dizlerini sıkıntıyla birleştirdi, ellerini kenetleyip çantasını karnının üstüne bastırdı. Hem kalkıp gidesi vardı hem de oracıkta çakılıp kalası. Anlayamıyordu. "Ummadık taş baş yarar, beklemek lazım," diye avuttu kendini. "Para lazım, adam gibi maaş lazım." Birkaç dakika daha sabretmeye karar verdi. Gözlemecideki taciz boyut değiştirecek olursa sayar söver çıkardı dışarı. Gene de içinde tuhaf bir his, birkaç dakika değil, epeyce sabredeceğini söylüyordu ona. Burada, kendisine sulanmaya kalkıp ağzının payını alan evvelki başvuru mercilerinin huzurunda olduğu gibi tadımlık değil, doyumluk kalacakmış gibi hissediyor, bunun sebebini bilemiyordu. Hatta söylemesi ayıp, orada doyumluk kalmak istiyor gibiydi. "Allah Allah?"

"Pardon!" dedi sertçe. "Tekrar özür diliyorum. Densizlik ettim."

Davut, kızın sertliğine şaşırdı. Amma da kalın kabukluymuşsun kız!

"Hayır hayır!" dedi telaşla. "Sıkmayın canınızı siz. Ben de hep gülerim bu işe. Düşünsenize, soyadınızı seçemiyorsunuz. Ya bir de kız doğsaymışım?"

Tek kaşını eğip suratına dik dik bakmaya başlayan Çiğdem'e şirin şirin sırıttı.

"Meselaa... Hatice Beyefendi?"

Çiğdem, kendisine yakıştıramadığı, yakıştıramadığı değil de kendisinde olduğunu bilmediği bir hoşgörü gösterdi bu sünüp giden sululuğa. Nezaketen gülümsemeyi bile başardı.

"Hıı, evet."

Kızın bu muhabbetten sıkıldığını nihayet anladı Davut. Bir espri daha yapacaktı, son anda yuttu.

"Neyse boşverin," dedi. "Ne içelim?"

Çiğdem'in kaşları, Selim Dayı'nın tembihlerinin de etkisiyle saçlarının başladığı yere kadar kalktı.

"Nasıl yani?"

Davut, böyle pot kırmaya devam ederse, kızın da kendisini o gözlemecinin camekânına sıvanmış aptal zampara zannetmeye devam edeceğini anladı.

"Yok yok yok..." dedi panik halinde. "O bakımdan değil. Yani, çay-kahve mânâsına dedim. Görüşmemize başlamadan önce diyordum. Âdettendir."

Çiğdem güvenlik mesafesini korudu:

"Çay lütfen."

Davut, gülümseyebildiği kadar gülümseyerek, masanın sol ucundaki telefona uzandı, ahizeyi kaldırdı.

"Suna Hanım, bize iki çay getirir misiniz?" dedi, karşıdan "Ne var?" diye bağıran sekreterine. Sonra da, "Sizi çay kesmez Davut Beyefendi. Rakıyla peynir getirseydim. Ne bu halin senin yaa! Nerdeyse haspanın ağzının içine düşeceksin. Var ya... Öyle terbiyesiz ki. Bana naaptı, biliyo musun?.." diye bağırmaya devam eden kızın suratına kapattı telefonu. Gene çenesini tutamadı, hiç lüzum etmediği halde, sırıtarak, sanki Suna ahizenin içindeymiş gibi telefonu işaret etti.

"Sekreterim dünya tatlısıdır."

Çiğdem belli belirsiz burun büktü.

"Tanıştık," dedi. "Erkek Ördek."

"Nasıl?"

Çiğdem de kendine kızıyordu o sırada. "Nerden icap etti bu şimdi?" diye soruyordu içinden.

"Suna diyorum," dedi. "Erkek ördek anlamına gelir. Neredeyse sizin soyadınız kadar komik." Dudaklarını ısırdı. "Ay çok pardon. Abarttım artık." Niye bu kadar sıcaktı buraya? Buraya mı? Hayır! Şu adama! Niye? Bilmiyordu.

Erkek Ördeğin patronu çok keyifli sırıttı.

"Yaa? Bunu duyduğum çok iyi oldu."

"Ama şirin kız doğrusu."

"Kim? Bizim Erkek Ördek mi?"

"Evet. Sekreteriniz."

Davut, yaka silkiyormuşmuş gibi yaptı.

"Yaa evet; ne demezsiniz! Cıvıl cıvıldır. Size hava attıysa aldırmayın. Gönül almasını da bilir." İştaha kapılıp gene abartarak kantarın topuzunu kaçırdı: "Göreceksiniz, yakın zamanda siz de çok seveceksiniz onu."

Çiğdem, tek kaşını azarlarcasına kaldırdı.

"Pardon? Bitti mi yani görüşmemiz? Alındım mı şimdi ben işe?" İçinden, "Bu kadar dambır dumbur olmak zorunda mısın?" diye fırçalıyordu kendini.

Davut fena afallamıştı. Bu sefer de eli ayağına dolaştığı için kaçırdı kantarın topuzunu.

"Ne münasebet!" Ulan yavaş! Kız iyice yanlış anlayacak.

"Yani alınmadım mı?"

"Üff!" dedi içinden. "Üff! Davut! Sıçtın!"

"Yani, o bakımdan değil. Öyle demek istemedim. Tabii. Neden olmasın? Referanslarınıza bir göz atınca görülüyor zaten." Atıyordu. Dosyadaki "Referanslarınız" kısmına göz bile atmamıştı. "Son derece tatminkâr. Anlatabiliyor muyum?"

Anlatamıyordu, çünkü Çiğdem'in bir tane referansı bile yoktu. Huysuzluğu ve dikliği yüzünden ya kovulmuştu ya da kapıyı vurup çıkmış. Ne referansı? O da onu sordu zaten:

"Ne referansı?"

Kördüğüm oldu Davut.

"Şeyy... Demem şu ki... Tabii şu anda bir mülâkatta olduğumuz için..." Kıvır bakalım.

Çiğdem, ne referansı olduğunu anlamıyordu ama, kendini şuraya geldi geleli iş için çırpınan bir eleman gibi hissedemeyişinin nedenini çok iyi anlıyordu. Patron, patronluk için çırpınıyordu. İş isteyen bu değildi de patronluk isteyen oydu. Mesele buydu. Eh artık, o da müstakbel patronuna yardımcı olsundu bir nebze:

"Anlıyorum. Referans de önemli fakat, muhakkak ki şu mülâkatımız daha büyük önem taşıyordur. Siz, başkalarının fikrinden çok kendi izlenimlerinize göre hareket etmek istersiniz. Bunu diyecektiniz yanılmıyorsam."

Müstakbel patron derin bir nefes aldı.

"Yaa... di mi?"

"Üff!" dedi içinden. "Üff! Anlayışlı kızmış!" Çaktırmadan, önündeki ince dosyanın kapağını kaldırıp "Referanslarınız" kısmına şöyle bir baktı. Cevap netti: "YOK". Ter içinde geri kapattı kapağı, kravatını bir sıkıp bir gevşeterek oyalanırken, Allah da yardım etti, kapı açıldı, içeri, elinde çay tepsisiyle giren Suna önce Çiğdem'in çayını verdi. Verdi demek yanlış olur. Çay bardağını kızın önündeki sehpaya sapladı.

Çiğdem, sessizce hırlayan sekretere dişi bir panter gibi baktı.

"Teşekkür ederim CANIM!"

Suna, cevap olarak başını hafifçe öne eğip bir kere daha sessizce hırlamakla yetindi. Kafası hâlâ şu ön adını tersten okuma işindeydi. Bu son "CANIM" işi de üstüne tüy dikmişti. Bardaklardan birinin içine tükürmüştü ve eğer hangi bardağa tükürdüğünü unutmuş olmasaydı şu ukala şeye dayayacaktı ama unutmuştu işte. Bu yüzden de hiç istemediği halde ikisini de döküp iki tane taze çay doldurmak zorunda kalmıştı. Patronuna kıyamazdı; malûm. Şimdi hiç haketmediği halde temiz çay içecekti bu yosma. Tam kapının ağzındayken tükürmediğine kızdı. Nasıl sinirliyse artık, o kadarını bile akıl edememişti. Mutfak tezgâhında tükürmen şart mı? Rap rap yürüyüp Davut'un çayını bıraktı. Davut, kızın bozuk suratını görünce biraz daha illet etmek için atağa kalktı:

"Çıkabilirsiniz Suna Hanım!"

Suna, sırtından iteklenmiş gibi sendeleye sendeleye ulaştı kapıya, sonra dönüp patronuna acıklı bir bakış attı ve öyle çıktı.

Konu çıkmıştı işte ne güzel. Çiğdem'e döndü Davut.

"Onu kızdırmak çok hoşuma gidiyor." Çiğdem'in gayet ciddi durduğunu görünce sırıtmayı kesip ciddiyetini takınmaya çalıştı. "Ne diyorduk?"

Sessizliğini koruyan kızın harika bir fiziği vardı. Bu sessizlik içinde Davut, kendi sorduğu "Ne diyorduk?" sorusunun kendisine sorulduğunu zannetti, boş bulundu, "Fizik!" diye yanıtladı kendini. "Harika bir fiziğiniz var... gerçekten de."

"Anlamadım!" Nedense bu patron bozuntusunun saftirik tavırlarının altında pis bir sırnaşma olduğuna inandıramıyordu kendini Çiğdem. Halbuki bundan çok daha azı için çok işverenin kafasında kül tablası kırmış, azıcık daha fazlası için pek çoğunun elinin kıllı kısmında sigara söndürmüş filandı yani. Kızmak istiyor, kızamıyor, aslına bakarsan zaten kızmak da istemiyordu. İnsan isterse kızar çünkü. Öyledir.

Davut hâlâ sırıtıyordu.

"Neyi anlamadınız, pardon?"

Kızıp köpüremiyordu ya, hani utanmasa bir de gülecekti Çiğdem.

"Mülâkat ile benim fiziğim arasındaki bağlantıyı."

Davut uyandı, kızardı.

"Ehhe..." dedi. Sonra, "Öhhö..." diyerek devam etti. "O bakımdan değil benimkisi..." Konuştukça battığını bilip gene de konuşur ya insan, o hesap. "Bilirsiniz... bizim işimizde fizik büyük önem taşır da o bakımdan..."

"Niye? Siz sigortacı değil misiniz?"

Kız resmen, "Ben sizi sigortacı sanıyordum, meğer siz pezevenkmişsiniz," demeye getiriyordu.

"Canım... ne alakası var?"

"İşte ben de onu soruyorum: Ne alakası var?"

Yapılacak hiçbir şey yoktu, soytarılığa vuracaktın. Bu sokak hiçbir yere çıkmıyordu çünkü. Şaklabanlıkla, hokkabazlıkla amansız takipçini bir an şaşırtıp yanından kaçtın kaçtın, yoksa önünden kaçamazdın. Yol yoktu.

"Malûm..." diyerek geniş geniş sırıtmaya çalıştı. "Bir sabah ka-

pı çalınsa, koca, yani evin beyi kapıyı açsa, karşısında palabıyıklı, irikıyım bir adam, 'Evin hanımı yok muydu?' dese, o koca ne hisseder? Sonradan adam istediği kadar yeni bir firmanın uyku setini pazarlamaya çalıştığını söylesin. O kapıdan pazarlama macerası karakolda bitmez mi? Oysa aynı saatlerde kapıyı çalan o palabıyık olmasaydı da sizin gibi narin, düzgün fizikli genç bir bayan olsaydı?"

Çiğdem bu kadarına dayanamadı artık. Güldü, hem de uzun uzun. Hatta, "Evin hanımı yok muydu? Ben kendisine yeni bir firmanın sigorta setini pazarlayacaktım da," diyerek bu sululuğa katkıda bile bulundu. Kendi de inanamıyordu bunları yaptığına. "Neye çanak tutuyorum ben?" diye sorup duruyor, bir cevap bulamıyordu.

Av paçayı kurtarmıştı bir kere. Avcısının yanından sinsice dolanıp avlağın dışına çıktı.

"Şaka bir yana..." deyip, ayrıca baskın da çıktı o av. "Bizim memlekette insanı kıyafetine göre ağırlar, lafına göre uğurlarlar Çiğdem Hanım." Kızın pejmürde kıyafetine bakıp kızardı, tevil etti: "Kıyafetten kastım, fizik oluyor. Kim ne derse desin, ilk izlenim, son izlenimdir pazarlama işlerinde. İster sigortacı olun, ister yorgan-yastıkçı. Malûm."

Avcıya da, "Malûm," demek düştü.

"Demek ki anlaştık?"

"Anlaştık."

Tam sırasıydı.

"Hah işte... Bunlarda anlaştığımıza göre ne kalıyor geriye? 'Bir önceki işinizden ayrılma sebebiniz?' gibi önemsiz sorular. Ben, aslına bakarsanız pek çok başvurana formalite icabı sorarım bu soruyu. Aslı şudur: Gözüm tutmuşsa işe alırım... hepsi bu."

"Zaten kim başka türlü alıyor ki?" Çiğdem, "İyice terbiyesizleşmeye başladım ben artık!" diye düşünüyordu. "Şu dediğim lafa bak!"

"Ben bu laubalilikten niye rahatsız olmuyorum yaa?" diye kendine soruyor, bir cevap bulmaya çalışıyordu. "Resmen yakınlık kurmaya çalışıyor herif! Sulanıyor!" Döküyor, düşünüyor, analiz ediyordu karşılıklı pozisyonları. "Ama ben, onu sulanmıyormuş

gibi görmeye çalışıyorum. Yok yok. Bu işe bir dur demek lazım. At gibi kafa sallıyorum deminden beri. İtiraz vakti artık! Çüş vakti!" Kafasını kaldırıp şöyle bir baktı "çüş" diyeceği adama. Çok yakışıklı, hatta çok güzeldi. Tertemizdi. Gözlerinden bir ışık fışkırıyordu sanki. Bakar bakmaz, at gibi kafa salladı.

"Sizi çok iyi anlıyorum Davut Bey."

Davut, kız düşünüp dururken, "Allahım, güç ver bana!" diye için için dua ediyor, önünde kapalı duran dosyaya ısınmamış tost makinesine bastırır gibi bastırıyordu. Yaradana sığınıp teklifini yaptı:

"O halde Çiğdem Hanım, birlikte çalışmaya ne dersiniz?"

Ne demezdi ki Çiğdem! "İyi de, maaşım kaç para olacak?" diyebilirdi mesela. "Biz gazeteye 'Maaş artı Prim' ilanı veren çok şirket gördük, hepsi fasarya çıktı. Bu ilanı verenlerin alayının dini teneke imanı bakır. Yarın, 'Şu kadar poliçe bağlamayana maaş yok!' demeyeceğin ne malûm?" diyebilirdi. "Ben hiç böyle iş görüşmesi görmedim!" diyebilirdi. "Ne bu samimiyet?" diyebilir, "Ben de senden hoşlandım," diyebilirdi. Hiçbirini demedi. Durdu durdu, ömrünce hep bu anı beklemiş bir balkon güzeli edasıyla, sütçünün evlenme teklifini hem de balkondan düşerek kabul eder gibi, "Evet," dedi. "Evet derim. Ne diyeyim?"

Davut, göstere göstere oh çekti.

"Ohh!" Gene de göstermelik bir resmiyette hayır vardı. Hemen toparlandı.

"Pardon. Nefesim darlanmış da... Personelin verimini önemseriz tabii, ama bunu zaman içinde gözlemlemeyi tercih ederiz. Bakarız, eğer çalışanlarımızdan biri aldığı maaşı hak etmiyorsa... di mi?"

"Anlıyorum. Doğrusu da o olur zaten. Peki, deneme süresi falan?"

"Hayır hayır. Yok öyle şey. İşe alındınız. Tabii şu saatte gelinecek, bu saatte günün değerlendirmesi yapılacak, maaş şu kadar olacak gibi konularda anlaşabilirsek."

"Anlaşırız, anlaşırız. Kolay!" Çiğdem, bu kadar hevesli göründüğü için kendine çok daha fazla kızarak dudaklarını ısırdı. "Yani, o bakımdan değil tabii. Benim de hoşuma gitti işyerinizin havası da, o bakımdan diyorum. İnşallah anlaşırız demek istiyorum."

Davut, bozuntuya vermeden gülümsedi. Kızın istekli olması çok

rahatlatmıştı onu. Dosyayı açıp kimlik bilgilerine dikti gözünü. Bunu yaparken, yüzüne özellikle gizemli bir hava vermeye çalışıyor, Çiğdem'in "Bu adam benim dosyamda ne buldu da bu kadar büyük bir ilgiyle bakıyor?" diye meraklanmasını istiyordu.

Çiğdem, "Bu adam benim dosyamda ne buldu da bu kadar büyük bir ilgiyle bakıyor?" diye kısa bir süre meraklandıktan sonra kendi kendine omuz silkip çayını içmeye devam etti.

"Öhhö!" dedi Davut. "Siz içerde beklerken dosyanızı inceliyordum da..."

"Evet?"

"Çok hoşuma giden bir rastlantı daha çarptı gözüme."

"Bir rastlantı daha mı?" Çiğdem, kendisine, kendisini gözlemecide taciz eden adamın işyerine iş istemeye gelmiş olmasındaki rastlantı hatırlatılıyor diye düşündü. Hafiften bozuldu.

"Nasıl yani?"

Davut, gülümsemeyi kesmeden baktı kıza. Onun ne düşündüğünü bilmiş gibi kafa salladı.

"Ama ben sadece gözlemecideki karşılaşmamızı kastetmiyorum Çiğdem Hanım."

Çiğdem gerilmişti, gevşedi. Kısacık bir an, "Belki de bu beni gözlemecide taciz etmiyordu? Daha önceden karşılaşmış, tanışmıştık belki. Belki o yüzden hatırlanmak istiyor, öyle baygın baygın bakıyordu," diye düşündü, ama içinden çıkamadı. Hayır! Daha önce karşılaşmamıştı bununla. Yoksa karşılaşmış mıydı? Otuz yaş bu, boru değil. İnsan kimlerle kimlerle karşılaşıyor.

"Başka rastlantı da mı var?" dedi samimiyetle. "Bilmiyorum başka nerde..."

Sözü yarım kaldı. Davut yerinden kalkmış, masanın etrafından dolaşırken de elini pantolonunun arka cebine atıp cüzdanını çıkartmıştı. Çiğdem, kaşla göz arasında tepesine dikilen yeni patronuna şaşkın şaşkın baktı. Artık kızamıyordu bile. Burnuna uzatılan ehliyete baktı, bir şey anlamadı.

"Pardon?" dedi. "Nedir yani? B sınıfı mı?"

Davut'u ter bastı birden, hemen arka yüzünü çevirdi plastik kartın, işaret parmağının ucuyla tıp tıp vurarak, "Şuraya, tarih kısmına bakın lütfen," dedi.

Çiğdem baktı.

"Baktım."

"Okuyun."

"Bin dokuz yüz yetmiş dört."

Davut'u gene ter bastı.

"Bu ehliyetlerde gün-ay-yıl yazmıyorlar mıydı yaa!" diye söylenip, hemen onu cüzdanına geri tıktı, nüfus cüzdanını çıkarıp dayadı kızın burnuna. "Çok pardon," dedi. "Şimdi bakın, gün-ay-yıl, doğum tarihimi okuyun."

Çiğdem, işaret parmağının altından bir görünüp bir kaybolan doğum tarihi kısmına baktı: "Altı haziran bin dokuz yüz yetmiş dört" dedi hayretle. "Gerçekten de çok şaşırtıcı. Gün-ay-yıl, hepsi aynı. Benim doğum tarihimle sizinki... Ne kadar enteresan! Öteki rastlantı dediğiniz bu muydu?"

Davut, "Hayır," dedikten sonra kimliğini cüzdanına yerleştirip koltuğuna geçti.

"Şaşırıyorum ama... Başka nerde karşılaşmış olabiliriz? Hafızam iyidir halbuki. Kolay kolay unutmam."

"Eminim unutmazsınız," dedi Davut. "Unutmazdınız... Eğer benim sizi gördüğüm ilk anda siz de beni görmüş olsaydınız."

Çiğdem'in tek kaşı kalktı.

"Ne zaman?"

"Bu sabah."

"Bu sabah?"

"Bu sabah... Siz otobüsle gelmediniz mi Kızılay'a? Tıklım tıklım dolu bir otobüste cam kenarında oturmuyor muydunuz?"

"Evet?"

"Tam Opera Köprüsü'nün altından geçerken otobüsünüz sert bir fren yaparak durmadı mı?"

"Evet? Aynı otobüste miydik yoksa?"

"Hayır," dedi Davut. Gülümsemesine ağzında hoş bir şey çiğneyen bir adamın keyfi gelip yerleşmişti. "Eğer şoförünüz zamanında fren yapmasaydı, sizin otobüsün altına alacağı arabanın içindeydim ben. Önünüze atlayan dikkatsiz şofördüm. Bu, sizinle ilk karşılaşmamızdı."

"İyi de..."

"Tabii, sizin o otobüsün içinde olduğunuzu nerden bildiğimi merak ediyorsunuz. Söyleyeyim. İçerdeki herkes bana bakıyordu Çiğdem Hanım, siz hariç. Eğer siz de cama yapışıp bana bakıyor olsaydınız, eminim fark etmeyecektim, ama o kadar 'bakmıyordunuz' ki, ister istemez ben size bakmaya başladım. O andan sonra da hep aklımda kaldınız... Taa..."

Çiğdem gülümseyerek tamamladı:

"Gözlemecinin oraya kadar."

"Hayır" deyip bir kez daha kızı şaşırttı Davut. "Öncesi de var bunun. Dedim ya, aklıma takılmıştınız ve kazayı kazasız belasız atlattıktan sonra yoluma devam ettim. Yanlış anlamayın, gene aklımda siz. Ve ben sizi, bir defa daha, bu kez Sıhhiye'deki otobüs duraklarının orada gördüm. Sonra büromun önüne geldim, arabamı park edip gözleme almak için geri döndüm. Başka bir gözlemeciye gidebilirdim. Bilmeden, farkında olmadan sizin oturduğunuz gözlemeciye gelmişim. Üçüncü defa da orada gördüm sizi. Sonrasını biliyorsunuz. Bakışlarınızdan zılgıtımı yiyip buraya geri döndüm."

Çiğdem kızardı.

"Ve ben burada da karşınıza çıktım."

"Üstelik, kimliğimi çalmış gibi. Burcumu, doğum günümü ve yılımı."

Çiğdem gene ve daha fazla kızardı. Hakikaten hoş tesadüflerdi yani.

"Hoş tesadüfler," dedi. "İnşallah devamı da hoş olur." Daha da kızararak düzeltmeye çalıştı:

"Yani, hoşluklar anlamında diyorum. Tesadüf bakımından."

Davut'un aklına Şadıman Beyefendi geldi.

"Tesadüf mü?"

"Değil mi?"

"Dedem bu konuşmayı duysaydı, şimdi ikimize de çok kızar, 'Hayatta tesadüf diye bir şey yoktur,' derdi. Ona soracak olursanız, her şey, nasıl olması gerekiyorsa öyle olur, hatta olmaz bile 'oldurulur'. Tesadüf yoktur."

Şöyle bir düşündü Çiğdem. Gülümsedi. Enikonu rahatlamıştı. Sahiden de kendisine sulu zırtlak asılan falan yoktu. Adamcağız, bu ona bakmıyor diye buna bakmış, bu bakamazdı, çünkü o sırada

çantasının üstünde oynaşan ışık topuna bakıyordu, resmini aklında tutmuş, sonra da durakta, gözlemecide tekrar tekrar görünce apışmıştı. Eh yani, kim olsa apışır. Bir de sen tutup herifin işyerine geliyorsun. Hem de ne şekil? Kimliğini çalıp da kaçmış gibi bir şekil.

"Dedenizi sevdim," dedi.

Davut hülyalandı. Dedesinin sabah sabah yaptığı duygusal konuşmayı hatırlamıştı.

"Dedem çok konuşur, ama dinleyecek olursan, çoğu zaman da doğru konuşur. Gerçi ben pek dinliyor sayılmam ama.." Burnunun direği sızlamıştı. "Şimdi düşünüyorum..." diye devam etti. "O şoför o freni yaptı mı sahiden, yoksa ona yaptırıldı mı?" Çiğdem'in şaşkın şaşkın baktığını görüp güldü. "Yani dedemce diyorum... Ona soracak olsak, şöyle diyecek bana: 'Hayır! Şoför fren yapmadı. Ona yaptırıldı. Bu kadar!' Öldürsen kabul etmez başka türlüsünü. Gene onun hesabına göre, siz bana bakmamış değilsiniz... 'Baktırılmadınız!' anlatabiliyor muyum? Bir şey, sizin bana bakmanıza engel oldu."

"Pek değil..." diye samimiyetle itiraf etti Çiğdem. "Hem de evet!" diye düşünüyordu aynı zamanda. O ışık topu pırtlayıp da başını önüne eğmesine sebep olmamış mıydı ansızın? "Ama hoşuma gidiyor. Başka ne derdi dedeniz?"

"Derdi ki; ben de o otobüsün altına atlamış değilim. 'Atlatıldım' Bir sebepten, belki sizinle karşılaşmam için yapılmış bir plandan ötürü. Aslına bakarsanız, bunda doğruluk payı yok da değil gibi pek. Birkaç saniye, hatta salise geç veya erken gelmiş olsam o dönemece, sizi asla fark etmeyecek, gözlemecide de gördüğüm zaman dönüp bakmayacaktım. Çünkü benimki, baştan söylemiştim, yanlış anlamaca yok, benimki bir beğenme bakışı değil, şaşırma, çarpılma bakışıydı... Şimdi anlatabiliyor muyum peki?"

"Eh."

Bu yarım yamalak cevap coşturdu Davut'u.

"O otobüsteki herkes bana bakıyordu, siz hariç," diye tekrarladı. "Zaten ilgimi asıl çeken de oydu. Bakmıyordunuz. Herkes bakarken siz bakmıyordunuz. Gözümü alamadım. Sonra da aklıma takıldınız işte. Baksaydınız, herkes baktığı için dikkatimden kaçacaktınız. Ama bakmadınız."

Çiğdem acıdı adamın haline. Bu kadar didaktik olmaya, aynı şeyi tekrar tekrar vurgulamaya ne gerek vardı yani? Anladığını göstermek için,

"Bakmadım değil," diye şaka yaptı. "Baktırılmadım."

Davut, hiç de şaka kaldıracak durumda değildi. Devam etti:

"Sonra şu doğum tarihi meselesi... Hepsini tesadüf olarak açıklasak bile bunu nasıl açıklayacağız? Durduk yerde, kendi yolumda giderken son derece basit bir şey yüzünden sizinle ilgilenmeye başlıyorum, sonra bir de bakıyorum, ilgilendiğim kişi ile benim doğum tarihim bire bir aynı. Hadi açıklayın bakalım."

Çiğdem gene güldü.

"Bunu dedenize sormamız lazım bence."

Davut onayladı:

"Bence de." Sonra sırıttı. "Üff! Bunu duysaydı amma felsefe yapardı şimdi."

Çiğdem, el alışkın hareketlerle elini gömlek cebine attı. Anlam veremediği bir yakınlık duyuyordu karşısındaki adama. Ama bunun için kendisine kızmıyordu artık. Sadece anlamaya çalışıyor, anlayamadığı için ürperiyordu. "Acaba?" diye soruyordu kendine. "Acaba aşk dedikleri?" Sonra düzeltiyordu. "Yani yıldırım aşkı dedikleri?" Aynı dalgın hareketlerle, bir sigara çıkarıp dudaklarına iliştirdi, sonra da bir güzel yakıp tüttürmeye başladı. Dalgın dalgın dudaklarıyla oynayarak göz ucuyla kül tablası bakınırken, Suna'nın tembihi geliverdi aklına. Telaşlandı, kıpkırmızı oldu.

"Çok affedersiniz," dedi, hâlâ gülümseyerek kendisine bakıp duran Davut'a. "Sekreteriniz de sıkı sıkı tembihlemişti halbuki. Hay Allah!"

Kızın bu telaşı üzerine Davut ondan daha fazla telaşlandı. Şu yaratık üzülür müydü hiç? Bu Suna da tam eşekti yani. Eşek değil, eşşşek!

"Oturun lütfen Çiğdem Hanım," dedi, ağır misafir ağırlayan ev sahibi edasıyla. "Rahatınıza bakın siz. Bırakın o erkek ördeği şimdi. O ne bilirmiş!"

Çiğdem kıkır kıkır gülerken, dönüp ahizeye uzandı, göz kırpıp tuşa dokundu.

"Suna Hanım..." dedi, karşıdan kırgın kırgın, "Buyrun, emredin Davut Beyefendi Hazretleri," diyen sekreterine. "Buraya hemen bir kül tablası getirin lütfen. Çiğdem Hanım sigara içmek istemiş, engellemişsiniz. Bir daha olmasın."

Ahizeyi kulağından uzaklaştırıp kıs kıs gülmeye başladı. "Ama artık... yeter artık... İyi misin sen artık?" deyip duruyordu Suna.

"İyiyim tabii. Ne var? Kül tablası demiştim. Yok-mok anlamam ben. Şimdilik çay tabağı falan ayarlayın o zaman. Sonra da ilk fırsatta bir züccaciyeciye gidip kül tablası alırsınız bolca. Her köşede bir tane olacak." Gülmekten ölüyordu.

"Bunu sen mi söylüyosun?" diye bağırdı Suna.

"Evet. Ben söylüyorum. Evet. Hadi çabuk!" Halbuki büronun açılış merasiminde Buzdolapçı Ali Fuat sigara yakmaya kalktı diye yapmadığını bırakmamıştı adamcağıza. O gün bu gündür de ne o uğramıştı bir daha, ne dedesi, ne de diğerleri; Uzun Sedat ve Sağlık Kabinci Kâmil. Restoyu yemişti Davut. Sırf şu "İşyerimde sigara içirttirmem!" züppeliği yüzünden. Ee? Ne olmuştu şimdi? Hani içirttirmezdin? Hadi bakalım. İlk fırsatta gidip Buzdolapçı Ali Fuat Amca'sından özür dileyecek, gönlünü alacaktı.

Telefonu kapatıp Çiğdem'e döndü. Gözlerinden yaş gelmişti. Sildi.

"Abi - kardeş gibiyizdir Suna'yla," dedi. "Durmadan da atışırız. Şimdilik ben galibim ama bunun uzun süreceğini sanmam. İntikamını alacaktır. Tabii eğer telefon kablolarına kendini asmamışsa."

Çiğdem de güldü.

"Bende de intikamını almadan intihar etmeyecektir gibi bir izlenim yarattı nedense," dedi. "Yazık ama. Çok üstüne gittiniz."

Kapıya sertçe vuruldu o sırada. Suna, elinde metal bir çay tabağıyla fırtına gibi daldı içeriye. Suratı simsiyah, Davut'a ters ters bakarak orta yerde sertçe fren yapıp durdu.

Davut çok eğleniyordu.

"Niye duruyorsunuz orda Suna Hanım?" dedi. "Gelsenize."

Suna, put gibi dikilmeye devam etti.

"Belki bu kural da değişmiştir, ne bileyim? İzin almadan girdim diye kızarsınız filan?"

Davut yalancıktan kasıldı.

"Kızmayacağım," dedi büyüklenerek. "Gelebilirsiniz. Kül tablasını Çiğdem Hanım'ın önündeki sehpaya bırakıverin lütfen."

Suna, üst dudağıyla alt dudağını geveleye geveleye döndü, uzun eteğini tekmeleye tekmeleye yürüdü, Çiğdem'in önüne gelince gözlerini pörtlete pörtlete kızın elindeki sigaraya baktı, sonra da atar gibi bıraktı elindeki metal çay tabağını. Tabak bir süre tıngırdadı.

"Buyrun Çiğdem Hanım. Kül tablanız. Size layık değil ama."

Çiğdem, Suna'nın omzunun üstünden, artık üzülerek, baktı Davut'a. Gıcık da kapmış olsa, bir garibanın üstüne bu kadar gitmezdi. Gene de, Davut'un arkadan bol mimikli ısrarına dayanamadı, oyuna katıldı:

"Teşekkür ederim CANIM!"

Suna daha da karardı.

"Bi şey değil... CANIM!"

Dönüp Davut'a baktı. Gözbebekleri tehlikeli biçimde titriyordu.

"Artık çıkabilir miyim Davut BEYEFENDİ?"

Davut, elinin tersiyle tavuk kıştlar gibi bir hareket yaptı. Suna hıçkırdı, ağlamayı koyverdi. Kız hırsla dönüp kapıya doğru seğirttiği anda da ayağa fırlayıp bağırdı:

"Gel kız buraya!"

İnsan öyledir. En çok, en sevdiğine kırılır, en çabuk ona küser, ama 'O'nun bir yanlışlık yaptığına, 'O'nun o kötü şeyi isteyerek yapmadığına inanmaya hep hazırdır. Suna, düğmesine basılmış gibi durdu. Ağlayan gözleriyle gülerek döndü patronuna. "Şakaydı di mi?" diyerek hıçkırdı. "Beni dubaraya getirdiniz siz. Önceden anlaştınız. Siz aslında tanışıyodunuz, beni kandırdınız, di mi?"

Davut, Suna'yı ağlatacak kadar ileri gittiği için vicdan azabı duymaya başlamıştı.

"Geç otur, cadaloz!" dedi, Çiğdem'in yanındaki koltuğu göstererek. "Zırlayıp durma. Çek şu sümüğünü içine."

Pek dostça olmasa da Çiğdem'e gülümseyerek, gösterilen yere oturdu Suna. Fırt fırt içine çekti sümüğünü, Çiğdem'in çantasından çıkarıp uzattığı gözlemeci peçetesiyle ağzını, burnunu, gözünü sildi. Düşündükçe, hem kızıyor, hem de şenleniyordu. Demek ki kumpastı! Neyse bari! Kurnaz kurnaz, bilmiş bilmiş süzmeye başladı Davut'la Çiğdem'i.

"Siizzz..." dedi. "Baştan beri işletiyodunuz beni demek? Nasıl da anlamadım! Ee? Nerden bu tanışlık?"

Çiğdem, Suna'nın işaret parmağının kendisine doğru sallandığını gördüğü için cevap işini üstüne aldı:

"Hiçbir yerden."

Davut'a döndü Suna.

"Biz de yedik! Sen söyle bari patron. Mahalleden mi, üniversiteden mi? Nerden?"

"Çiğdem Hanım'ın dediği gibi," dedi Davut. "Hiçbir yerden. Biz daha önce birbirimizi hiç görmemiştik. Tanışmıyorduk."

"Tanışıyodunuuuuz!"

Çiğdem'e döndü tekrar. İşaret parmağını havada unutmuş gibiydi.

"Hadi hadi. Anladık artık. O kadar da değil yani. Şu var ya..." Davut'u kastediyordu. "Siz daha içerde otururken bildi gelenin siz olduğunuzu. Nerden bildi o zaman?"

Çiğdem, şaşırarak baktı Davut'a, onun kaşlarını kaldırıp omuz silktiğini görünce Suna'ya döndü.

"Orasını bilemem," dedi. "Ama biz ilk defa bugün gördük birbirimizi ve burada tanıştık."

"Yemin et!"

Çiğdem güldü.

"Yemin olsun," dedi.

"Hadi canım!" Davut'a döndü Suna. "Sen yemin et Abi! En sevdiğimin ölüsünü öpeyim de."

Davut kaşlarını çattı.

"Abartmayalım Suna Hanım!" dedi yarı şaka. "Sen şimdi koş mutfağa, üç çay kap getir, hep beraber içip Çiğdem Hanım'ın şirketimizde işe başlamasını kutlayalım."

"Ne yani?" dedi Suna. "Sahiden de iş aramaya mı geldi bu?" İşaret parmağı hâlâ havadaydı.

"O parmağını indir," dedi Davut. "Konuşmana da dikkat et. Ne oluyor deminden beri, bu-şu-o? Bizim ismimiz yok mu?"

Suna parmağını indirdi, gözlerini devire devire kalktı. Sarhoş gibiydi. Bunlar tanışmıyordu da madem, neydi bu samimiyet? Bir olup kırk yıllık sekretere sulu sulu şaka yapmalar filan? Yok yok.

Bu işin içinde kesin bi iş vardı. Kumpas kesindi de, başka bi şey daha vardı. Anlaşılırdı nasıl olsa. Şimdilik tek durmak, bunların bir olup dediklerinin yarısına inanmamak, öbür yarısına ise hiç inanmamak lazımdı.

Kalktı, gerdan kırıp sırıttı. "Ben çay getireyim," dedi. "Madem tanışmıyomuşunuz, geleyim de sizi bi güzel tanıştırayım ben."

Kapıdan çıkarken Davut seslendi arkasından.

"Bir de sözlük bulun Suna Hanım," dedi ciddi bir sesle. "İsminizin anlamını merak etmeye başladım birden. Siz biliyor muydunuz?"

Çiğdem kıkırdadı. Suna ters ters baktı kıza. Şu 'anus' meselesi olmasındı sakın? Bunlar, odada başbaşa bunu da konuşmuş olmasındı? Yok artık! Bu kadar da terbiyesizlik olmazdı herhalde.

"Biliyoruz tabii," dedi dik dik. "Tersten okunuşuyla hiç alakası yok. Güzel bi kuş demek. Türküsü bile var: 'Gökte bi çift suna uçtu, uçtu da bizim göle düştü'..." Gülüşmenin Davut'a da sirayet ettiğini görünce sinirlendi. "Ne var?" diye çıkıştı. "Erkeklerin kuş adı oluyo da kızların niye olmasın? Kartal, Şahin, Doğan diye erkek adı yok mu?"

"Var da..." dedi Davut. "Onların cinsiyeti yok."

"Nasıl yani?"

"Boşver! Çay getir de içelim biz."

"Ölümü gör söyle!"

Öncü dost olmazsa şâyet
Ben fakir,
Ön nedir bilmem
Ve bilmem son nedir...
MEVLÂNÂ

Işık topu koşturuyor, farkında veya değil, peşisıra koşturan gölgeye bir sinema salonundaki yer göstericinin el feneriyle yer gösterdiği gibi yol gösteriyor, gölge onu titizlikle izliyor, gölgenin nispeten daha iri bir gölgeden ibaret gölgesi de gölgeyi izliyordu. Birlikte, kaldırım kalabalıklarının ayakları altından, dizleri hizasından soluk soluğa dolanıyor, kıvrıyor, viraj alıyor, seğirtiyorlardı. Ankara sokaklarında, caddelerinde ve bulvarlarında, kimsenin bilmediği, kimseciklerin görüp hissetmediği bir kovalamaca yaşanıyordu.

Zaman zaman izini kaybettirir gibi oluyor, ama kısacık bir süre sonra gölgeyi yeniden ensesinde buluyordu, çünkü gölgenin saklanacak bir sürü yeri vardı, ışığın yok. Işık ışıktı. Her vurduğu yerde parlıyor, her düştüğü yerde şavkıyor, güzelini de çirkinini de aydınlatıyor, çürük dolu bir ağızdaki altın diş gibi ışıyor, dikkat çekiyor, sırıtıyor, şurada kaybolsa burada ortaya çıkıveriyor, saklanamıyordu. Belki büyük ışığa karışıp gözden ırayabilirdi, ama gölgenin takibi altında olduğunu bilmiyordu büyük ihtimalle veya biliyordu da umursamıyordu. Acelesi vardı belki. Kapanın elinde kalacakmış gibi, her iki gölge tarafından da ısrarla, amansızca takip edildiğini biliyor olabilir miydi? Bilir mi bilir! Kim bilir?

Bir camdan karşı cama yansıyarak yoluna devam etti oyunbaz. Gölgenin yansıma yeteneği yoktu. O, duvardan duvara bir yılan

gibi sürünerek, çıkıntıdan çıkıntıya bir kertenkele gibi kertinerek, delikten deliğe bir çıyan gibi sürtünerek ilerledi.

Bulvarlardan ara caddelere, ara caddelerden ara sokaklara geçtiler hep birlikte. Aralarında güvenli bir mesafe vardı.

Sokaklar daraldıkça gölgenin işi kolaylaşıyordu. Daha az güneş giren, birbirine hem yan, hem karşı komşu eğik büğük ara sokak evleri, gölgeyi gözden saklarken, ışık topunu karanlıktaki kedi gözü gibi ortaya çıkarıyordu.

Sokaklar daraldıkça daraldı, evler köhneleştikçe köhneleşti, sonunda hız kesti ışık topu. O kesince arkasındaki gölge, gölge kesince de onun peşindeki irice gölge hız kesti.

Oyunbaz ışık topu, şişman, sallana sallana yürüyen bir kadıncağızın başörtüsünün arkasına kondu. Yorulmuş da yoluna orada devam edecekmiş gibiydi. Gölge, bir duvar dibine sindi; öteki de.

Sevim Hanım, elini ensesine attı, sinek konmuş gibi şöyle bir salladı orada, hazır sallamışken de başörtüsünün kenarlarını düzeltti. Koca gövdesini sallaya sallaya, kolunda koca çantası, kapılara, pencerelere baka baka ilerlemeye devam etti.

Hem heyecanlı, hem telaşlı bir hali vardı. Daracık sokakta yoluna engel olarak çıkan çocukların 'Kutu kutu pense' oyun halkalarını felan delip, dağıtıp geçiyor, halkalar, hemen onun arkasından, hiç bozulmamış gibi yeni baştan kuruluveriyordu. Çocuklar alışkındı. Sevim Hanım da bu 'Kutu kutu pense' oyunlarına alışkındı, her çağın oyunuydu çünkü, ama, şu 'Cik cik Ayşecik' oyunu şaşırtmıştı onu. "Otuz kırk sene evvelki oyun bu ayol!" diye geçirdi içinden. "Nerden biliyo bu veletler bu artisleri?" Bu yüzden, mevcut oyun halkasını kırmaktan imtina etti, kenardan kenardan geçerken dikkatle kulak kabarttı:

Cik cik cik
Aayşeecik
Daldaa eerik
Fatmaa Giirik
Denizde daalga
Tüürkaan Aabla
Baahçede yoosun
Neecdet Toosun

Sun sun sun

Eeediz Hun

"Anam, korkulur bu zamaneden. Nerden duydular Ediz Hun'u felan?"

Kulağında tekerlemeler, gözlerinde hayret, yoluna devam etti.

Çantasından küçük bir pusula çıkarıp baktı, sonra en yakınındaki evin kapı numarasını kontrol etti.

Adres aradığı her halinden belli bu yabancı, pencereden sarkmış, sokağa sofra bezi silkeleyen bir kadının dikkatini çekti.

"Kime baktıydın Hanımanne?"

Sevim Hanım kadına yaklaştı.

"Bi Sıdıka'nım varmış buralarda," dedi. "Adresi de elimde ama, tersim döndü sıcakta. Anam, kapı numaraları da bi büyüyo bi küçülüyo. Ne yana gideceğimi şaşırdım."

"Kolay," dedi kadın. Sofrabezini toplayıp göğsüne bastırdı. "Dosdoğru gidiyon, hiç sapmıyon. Epeycene yürüyon ama... Bu yolun sonuna kadar yürüyon. Epeycene yürüyon. Sol kolda. Mavi kapısı var zaten. Bi tek onun pencerelerinde demir yoktur. Ordan bilin."

"Sağ ol kardeş."

Yola revan oldu yeniden. Dudakları kıpır kıpır, dua okumaya başladı bir taraftan. Menzile yaklaştığını öğrenince heyecanı artmıştı. İlerledi; epeycene yürüdü, yürüdü, yürüdü. Eski, kerpiç, pencereleri demirsiz bir tek o, tek katlı, mavi kapılı bir evin önüne gelince durdu, okuduğu duayı bitirene kadar bekledi, etrafına şöyle bir üfledi. Az ötede üç tane kız, inadına yaparmış gibi, gene "Cik cik Ayşecik" oynuyordu. İçlerinden en sümüklüsü, Sevim Hanım'ın kapıya bakıp durduğunu görünce halkadan koptu, ama Sevim Hanım bunu fark etmemişti. Uzanıp mavi kapının üstündeki zile uzun uzun bastı. Dua okumaya devam ediyordu. Sıkıntılı, heyecanlı, durduğu yerde hâlâ yürümeye devam edermiş gibi, sağa sola sallanarak ayak değiştirdi, bekledi, bekledi, bekledi. Gözleri, az sonra fırçayı kapıp da badanalamaya başlayacakmış gibi kerpiç evin duvarlarında geziniyordu. Sabrı taşıp da tam tekrar zile basacakken, "Cik cik Ayşecik" halkasından kopup yanına yaklaşmış olan sümüklü kız, eteğini çekiştirmeye başladı. Sevim Hanım irkildi.

"Nooluyo ayol! Naapıyosun kızım!"

"Teyzee... Sen bize mi geldin de?"

Sevim Hanım rahatladı. Demek ki, evin çocuğunu bulmuştu. Buraya kadar geldikten sonra eli boş dönmekten ödü patlıyordu. Bebesini bulduğuna göre anasını-atasını da buldu sayılırdı elbet.

"Sen Sıdıka'nımın neyi olursun bakiim?"

Çocuk utandı, sağa sola sallandı.

"Benim nenem o... Sen bize mi geldin de?"

"Size geldim ama kapıyı açmıyolar, bak."

Sümüklü kız, parmağını kaldırıp zili gösterdi.

"O bozuk ki!" Sevim Hanım'ı iteleyip kapının ağzına geldi. Lastik ayakkabısının burnuyla mavi kapıyı tekmelemeye başladı.

"Anneee... annneee..."

Kapının ötelerinden şangır şungur sesler gelmeye başlayınca, Sevim Hanım iyiden iyiye rahatladı. Aydınlanan yüzüyle küçük sümüklüye müteşekkir baktı, kirli saçlarını okşadı. "Afferim bak!" dedi.

Kapı açıldı o sırada. Sevim Hanım, karşısında kolları üç-dört boş bakır tencereyle dolu, bunların kayıp duran kapaklarını zaptetmeye çalışan, şalvarlı, başı kirli beyaz tülbentli, kirli saçlı, kirli suratlı, kirli kokulu gençten bir kadın görünce gene irkildi.

Kadın, Sevim Hanım orada hiç yokmuş gibi sümüklü kıza baktı doğrudan.

"Ne var kız?"

"Bu teyze neneme gelmiş de."

Sevim Hanım, kendisine gâvura bakar gibi bakan genç kadının karşısında dikildi şöyle, tülbentini sıkıladı.

"Rahatsız ettim kızım," dedi. "Sıdıka'nıma geldiydim ama?"

Genç kadın, başının yarısını açıkta bırakan tülbentini üstünkörü saçlarının üstüne çekerek, kolunun altında lengir lengir tencereler, kapının bir adım dışına çıktı, oldukça rahat bir ifade ile sokağın iki başını kolaçan etti, sonra geri çekildi. O arada Sevim Hanım'ın kulağı gibi aklı da kapının az ötesinde oynanan oyuna gidip geliyordu:

Aplama güüvey

Yıılmaz Güüney

Asmada kooruk
Beelgin Dooruk

"Allah Allah! Biz hangi çağdayız ayol?" diye düşünürken, pasaklı genç kadını bir kere daha burnunun dibinde buldu.

"Biraz keyifsiz de kendisi..." dedi. "Ne diye geldiydin Yenge?"

Sevim Hanım, dere tepe yol tepmiş, buralara kadar gelmiş, ricat edecek değil! İlla ki girmeye kararlı olduğunu gösterircesine bir adım attı kapıya doğru.

"Ayol, başkaları niye geliyosa ben de onun için geldim, niye olacak. Taa İncirli'den geliyorum kızım. Geri mi çevirecen ben yaşta kadını? Bi şey danışıp gidicem hemen. Açıl hele, yol ver, yol göster... A-aa! Ne ayıp ayol! Hem, Rüveyde Ablan gönderdi beni. Hadi bakiim."

Kadın direnmedi daha fazla. Kenara çekilip yolu açtı, öne düştü.

"Buyur."

"Hele şükür ayol!"

Kapıdan girip pasaklının peşine düştü, bahçeye adım attı. Sokak kapısı girişinden sonra, üç tarafı bahçe, küçük bir evdi bu. Giriş kapısına ulaşmak için arka tarafa dolanmak gerekiyordu. Evin etrafısıra, kötüce betonlanmış uyduruk bir taşlık vardı. Kapıya çıkacak olanın ayağına bahçenin çamuru bulaşmasın istenmişti belli.

Yan bahçe bitince sola dönüp arka bahçeye dolandı pasaklı genç kadın; Sevim Hanım da hemen peşinden. Yine o taşlıktan yürüyüp, evin arka bahçeye bakan cümle kapısının önüne geldiler.

Cümle kapısı bahçeden yüksekte olduğu için iki basamak merdivenle çıkılıyordu.

Pasaklı kadın, temizliğe çok önem verirmiş gibi, kolundaki tencereleri ilk basamağa bırakıp ayağındaki şıpıdık terlikleri atıverdi şöylemesine. O önden evin içine dalarken, Sevim Hanım da onu taklit ederek ayakkabılarını çıkardı, peşine takıldı.

Loş, serin ve geniş antrede, ağıl kapısı gibi bir kapının önünde durdular birlikte. Genç kadın, kapının kara mandalını aşağıya bastırdı, ittirip açtı, kenara çekilerek misafire yol verdi.

Sevim Hanım heyecanından giremedi içeriye. Kadının yanından başını uzatıp odaya baktı. İki şey gördü önce: Tavuskuşu desenli kırmızı bir duvar halısı, bir de gündüz gündüz tepede sarı sarı par-

layan çıplak bir ampul. Dahasını da görmek arzu ederdi ama o zaman adamakıllı içeriye sarkması, palas pandıras odaya dalması gerekirdi. Yeniden geri çekildi, pasaklı genç kadına yol verdi. "Burda mı oturur mübarek?" diye fısıldadı.

Kadın, dudak bükerek geçti Sevim Hanım'ın yanından.

"Anne!" diye seslendi içeriye.

"Ne vardı gelin?"

Sevim Hanım şöyle bir hopladı durduğu yerde. Duyduğu bu ses, anne sesinden çok baba sesine benziyordu. Kalın, kısık, hışırtılı ama güçlü... pek güçlü. "Tövbe estağfurullah!" dedi içinden. "Bu ne ayol?"

Gelinmiş madem, gelin girmişken arkasından girmemek olmazdı. Besmeleyle sağ ayağını denk getirip odaya bir adım attı. Pencereyi, pencerenin önüsıra boylu boyunca bir duvardan öbür duvara uzanan sediri, sedirin ayakucu kısmında, yerde duran büyücek minderi, sedirin başucu kısmında da köşelemesine arkasındaki yastığa sırtını vermiş, bir dizini efe gibi kırıp o yandaki kolunu onun üstüne atmış, şakır şakır tespih çeken Sıdıka Hanım'ı gördü. Yaşlı kadın, kapıdan tarafa bakmıyordu. Ölü kadar ölü, kel kadar kel, mumya kadar yaşlıydı. Ayaklarında mes vardı. Çektiği tespih kehribardı, erkek tespihiydi, otuz üçlüktü.

"Bi Hanım Yenge geldi Anne. Rüveyde Ablam göndermiş."

Sıdıka Hanım cana geldi, gene kısık, kalın ve güçlü sesiyle, ama daha içten, daha sıcak konuştu bu sefer:

"Gelsin... Buyursun."

Genç kadın, Sevim Hanım'a şöyle bir bakıp hızlı hızlı terk etti odayı.

Sevim Hanım, ikinci bir sıcaklık, bir davet göremeyince ilerledi, yaşlı kadının eline hamle etti. Yaşlı kadın elinin öpülmesine izin verdi, başkaca da ne ses çıkarttı ne soluk. Kımıldamadan, dönüp bir kere olsun odasına girene göz atmadan tül perdeye bakmaya devam etti. Sağ eli hâlâ elini öpenin elinde.

"Selamın aleyküm Sıdıka'nım Teyze."

Sevim Hanım, bekledi ki bir ses gelsin, bir yer gösterilsin kendisine. Beklediği olmayınca sesini yükseltti:

"Nassın nassın? İyi misiiin?"

İhtiyar kadının elini usulca silkeledi, bırakmadan bir adım geri çekildi.

"Rüveyde'nin de çok selamı var sana," diye bağırdı. "Ellerinden öper. Geçmiş olsun, geçmiş olsun. Hastaymışın?"

Sıdıka Hanım, nihayet dönüp baktı Sevim Hanım'a.

Gözleri gök mavisiydi, Selim'inkinden bile mavi, adamı delip geçen cinsten. Işıyordu. Çakıyor, sonra sönmeden bir daha çakıyordu. O dökülmüş bedenden böyle bir fer beklemiyordu Sevim Hanım. Damağını çekti.

Sıdıka Hanım, eliyle sedirin ayakucundaki minderi gösterdi misafirine.

"Hoşgeldin kızım. Geç otur şuraya, rahat et, sonra da bağırmadan, tane tane anlat bana gördüğün rüyayı."

Sevim Hanım, Sıdıka Hanım'ın elini bırakıp açıldı, zorlukla oturdu yer minderine, ama ondan sonra daha çok zorlandı. Bağdaş kurdu, butları kalın geldi, olmadı, ayaklarını uzattı, ayıp olur diye toparlamak mecburiyeti hissetti, en sonunda altına katlamaya karar verdi, bu sefer de diz eklemleri acıdı. Gene de sıktı dişini. Üçbeş dakikada anlatır bitirirdi nasıl olsa.

"Ay, Allah razı olsun..." dedi. "Anlatayım, anlatayım da... yalnız, bu benim rüyam değil Sıdıka'nım Teyzem. Kızımın rüyası bu."

Sıdıka Hanım, sakala kaçmış çenesini sıvazladı, düşünceli düşünceli, tanıyormuş gibi baktı misafirine.

"Haa!" dedi bir şey hatırlamışçasına. "Şu böcekli, bebekli, ışıklı rüya mı o gene?"

Sevim Hanım'ın ağzı bir karış açıldı. Birkaç dua okuyacaktı, korkudan, ürpertiden hepsini birbirine karıştırdı.

"Ay, tövbeler tövbesi ayol!" diye inledi hıçkırarak. "Nası da bildin a mübarek?"

Sıdıka Hanım, gözlerini ayırdı Sevim Hanım'dan, bol ışık geçiren tül perdeye bakmaya başladı.

"Mühim değil," dedi. "Anlat bakalım kızının rüyasını. Mühim olan, noksansız anlat."

Sevim Hanım, hâlâ Âyet-el kürsî'nin sonunu bağlayamamıştı. 'Bi şey in min ilmihi...'den sonra karıştırıyor, İhlâs'a geçiyor, 'velem yekûnlehû küfüven ahâd' deyip bitiriyordu. Kendini tutmasa camı

çerçeveyi indirip avazı çıktığı kadar baaracaktı. Aklı başından gitmişti. Nasıl bilmişti bu kadın kızın rüyasını ayol?

Dua okumaktan vazgeçti. Bir ermişin karşısındaydı hiç şüphesiz. Bizatihi bir duanın karşısındaydı. Terlemiş avuç içlerini dizlerine yapıştırıp, vecde geldi, sallana sallana anlatmaya başladı:

"Allah hayıra çıkarsın, pislik içindeki bi eve, pencereden oynak bi ışık vuruyomuş... İlk başta bizim kız, bu ışık sayesinde görüyomuş odanın içini... derken..."

Sıdıka Hanım'ın ihtiyar gözleri kısa bir an için çakmak çakmak oldu, Sevim Hanım'ın arkasındaki duvarda asılı tavuskuşlu kırmızı halıda oynaşan oyunbaz ışık topuna odaklandı. Işık topu, o anda yaramazlık yaparken yakalanmış bir çocuk gibi durgunlaştı, bir iki titreşti, kıpırtısız kalakaldı. Sevim Hanım kaptırmış, rüyayı anlatmaya dalmışken, ihtiyar ama dipdiri gözlerini bu kez gene ve daha da kısa bir süre için oda kapısının kıyısına sinmiş gölgeye çevirdi. Gölge, şer'an yerle bir oldu, kapı altından sürüne sürüne çıkıp gitti.

Sevim Hanım devam ediyordu:

"Sen de dedin ya... Etraf börtü böcek kaynıyomuş..."

Der ki Allah:
"Sen vücutsun, dil benim!
Duygunum hem,
Sevincin ve öfkenim!"

MEVLÂNÂ

Gölge, Sıdıka Hanım'ın oda kapısının altından çıktığı gibi sokaklara vurdu kendini. Çok hızlı hareket ediyordu. Adeta kuş uçuşu, Demetevler'e, Serdar Sokağa ulaştı birkaç saniye içinde, sonra da paldır küldür Sağlık Kabinci Kâmil'in dükkânına daldı. Soluk soluğaydı. Nefesi, ağlarmış gibi ıslık çalıyordu. Ötede, Sıdıka Hanım'ın evinde konuşulanları kaçırdı, bari beride, Sağlık Kabinci Kâmil'in dükkânında konuşulanları kaçırmasın ister gibiydi. Bir kuytuya sindi, nabzı kulaklarında dinlemeye başladı. Öbür gölgenin mavi kapılı kerpiç evde kaldığından haberi yoktu.

Dört arkadaş, duman altı olmuş dükkânda, önlerindeki sehpada çay bardakları boşalmış, hararetli bir tartışmanın içindeydiler.

"Hülasa arkadaşlar..." diyordu Şadıman Beyefendi. "Hangi haklı gerekçeyle veya ar duygusuyla olursa olsun, hakikat, üstünün örtülmesine razı gelmiyor. O zamandan bu zamana söylerim, gene de söyleyeceğim. Yanlış yaptık biz!!! YAAAN-LIIIŞŞ!!!"

Sağlık Kabinci Kâmil ile Uzun Sedat, Şadıman Beyefendi'ye, esasen ona hak verirmiş gibi, ama biraz müteredditt baktılar. Strateji öyle icap ettiriyordu.

Buzdolapçı Ali Fuat ise ters ters bakıyordu Şadıman Beyefendi'ye. Kararıp bozaran suratı, kımıl kımıl oynayan pos bıyıkları, şekilden şekile giren yüz ifadesiyle kafasına yatmayan bir şeylerin ol-

duğunu belli etmeye, önünde duran kül tablasını tepeleme izmaritle doldurmaya çalışıyordu. Odadaki dumanın yegâne sorumlusu oydu. Yine de ses çıkarmıyor, fakat iç çekiyor, of çekiyor, başını önüne eğip, elinde ovalayarak fazla tütününü döktüğü, yumuşattığı yeni sigarayı dudaklarının arasına yerleştiriyor, yakıyor, derin derin nefesler çekiyordu. "Siz beni konuşturmazsanız ben de sizi sigaramın dumanıyla boğarım," der gibiydi.

"Yani?" dedi Sağlık Kabinci Kâmil.

Üç kafa birden, bu fuzuli 'yani'ye ne tepki göstereceğini anlamak için Şadıman Beyefendi'ye döndü.

Şadıman Beyefendi hiç de belli etmedi sinirlendiğini. Tek açığı, aniden hızlanıveren üstteki bacağı oldu.

"Yanisi şu Kâmil'ciğim... Biz, üstüne ağırlıkları yığdıksa bile, hakikat çok daha kuvvetli çıktı, onları ağır ağır yerinden oynatmaya, kendini gün ışığına çıkartmaya başladı. Benim, bu rüya meselesini tefsirim budur. Başkaca açıklamam yoktur... Yok yok.. Var. Bu açıklamayı biraz daha açıklamak isterim: Hakikat, üzerindeki yalan binicisini sırtından atmak üzere şaha kalkmış bulunuyor. Ya kendimiz ineceğiz ya da çok fena düşeceğiz. Bizden jokey olmuyor. Israr ediyorum: Davut'a her şeyi anlatmak lazım! Bu da son sözümdür."

Bir an, arkadaşlarının yüzünü inceledi. Sağlık Kabinci Kâmil ile Uzun Sedat'ın birbirlerini kaçamak kaçamak kestikleri gözünden kaçmamıştı. Gerçi son sözünü söylemişti ama,

"Ne o Kâmil?" dedi. "Uzun'un gözüne bir şey mi kaçmış?"

Sağlık Kabinci Kâmil boş bulundu.

"Yoo. Nerden çıktı şimdi?"

"Gözünün içine içine bakıyorsun da."

Uzun Sedat, Sağlık Kabinci Kâmil'i elinin tersiyle dürtüp ayağa kalktı, pantolonunun ağını düzeltiyormuş gibi yaptı.

"Sen de Şadıman..." dedi otururken. "Canın sıkkın, hırsını çıkartacak yer arıyorsun yahu! Ne bakacak Kâmil benim gözüme?"

"Onu size sormak lazım." Şadıman Beyefendi, üstteki bacağını hızlı hızlı sallamaya devam etti. Uzun Sedat dikkat etmese burnunun ortasına sıkı bir vole yiyebilirdi. "Her ne hal ise... Diyeceğimi dedim. Başkaca bir şey demek istemiyorum, ama demişken şu ka-

darını da diyeyim, ne kadar akıl, mantık dışı görünse de, bizim anlamadığımız, bilmediğimiz bir şeyler oluyor ve hakikat usul usul ortaya çıkıyor. Bu kadar! Sözüm bitmiştir." Kendi kendini tashih etmekte gecikmedi:

"Çıkarttırılıyor! Hikâye budur."

Sağlık Kabinci Kâmil, Şadıman Beyefendi ile göz göze gelmeye çalışarak, güya mırıldandı:

"Belki Şadıman. Haklısın belki. Ama, ne bileyim, belki hâlâ diyorum... Hani... İnsan beyni hiçbir şeyi unutmaz, kayda alır, ne zaman, ne biçimde, nasıl olduğunu da kimsenin anlayamadığı şekilde bu kayıtları kusuverir ya? Yani, onu diyeceğim, belki Davut'çuğumuz da bu kayıtların tesiri altındadır şimdilik. Gelip geçici bir durumdur ve biz eğer ortalığı telaşa verip dilimizi çözecek olursak, belki de asıl o zaman berbat edeceğiz her şeyi... Çok iyi düşünmek lazım Şadıman'cığım... Çok iyi!"

Şadıman Beyefendi sıkkın sıkkın salladı bacağını. Sözde sözü bitmişti. Dayanamıyordu insan.

"Belkiler, yaniler gırla gidiyor maşallah," dedi. "Ama icraat hak getire! Belkisi ne Kâmil? Yanisi ne? Bir tek yalanı muhafaza edeceğiz derken otuz senemiz yalancı çoban türküsüne döndü. Çocuğa ölmüş ana mezarı bulduk, kötü baba hatıraları uydurduk, benim nişanlım kaçtı, ben tohuma kaçtım... Yalancılar sürüsü gibi dolandık ortalıkta! Manen kirlendiğimiz yetmedi, kanun nazarında da suç işlemiş insanlar durumuna düştük. Çocuğun, kız kardeşini kaybetmesine sebep olduk... bu da cabası. Daha da 'belki' diyorsan, pes vallahi!"

Şadıman Beyefendi'nin seviyeli bir öfke çerçevesinde kurduğu mantık dizgesi arkadaşlarını etkilemişti. Kaşlar çatıldı, suratlar karardı. Sağlık Kabinci Kâmil ile Uzun Sedat, bu sefer, bile isteye, uzun uzun bakıştılar. Birbirlerine, "Kusura bakma ama ben bu oyunu daha fazla sürdüremeyeceğim. Doğru konuşuyor adam!" dercesine bakıyorlardı.

Şadıman Beyefendi, yarattığı etkiyi fark etmişti. Sallayıp durduğu bacağını indirdi, iki ayağının tabanını da sağlamca yere bastı, dostlarının üstüne abanır gibi öne eğildi.

"Konuşmayacağım dedim ama, gene konuşacağım," diyerek ko-

nuşmaya başladı: "Haramzade, yediği haramdan korkmuyorsa ona bir şey olmuyor arkadaşlar; korktuğu zaman oluyor. Biz, yediği haramın korkusu ile yaşayan insanlarız. Başımıza ne gelse bu işten bilmiyor muyuz? Niçin? Çünkü yediğimiz halt bizi hep ürpertiyor. Otuz sene öncesinde ne kadar ürperiyor idiysek şimdi de o kadar ürperiyoruz. Yaptık, evet, ama hiçbir zaman razı gelmedik yaptığımıza. Böyle olunca da, hayatımızdaki her tersliği bu işle ilişkilendirdik, kahrolduk! Geberdik yahu!" Uzun Sedat'a döndü. "Sedat..." diye seslendi. "Sen, rahmetliyi toprağa verdiğin günden beri, bu ecelin Allah'ın bir gazabı olduğunu düşünmüyor musun kardeşim? Bir gün olsun, 'Kanserin bu işle ne ilgisi var?' dedin mi Allah aşkına?" Uzun Sedat'ın alı al, moru mor cevap vermeye hazırlandığını görünce Sağlık Kabinci Kâmil'e döndü. "Kâmil..." dedi. "Senin de evin yandı, cümle aileni kaybettin... 'Yangındır; bir kazadır oldu,' diyebildin mi?" Onun cevap vermesine de fırsat bırakmadı. "Arkadaşlar..." diye inledi. "Görmüyor musunuz, Allah'ın işine bir defa karıştık, o saat hallaç pamuğu gibi attı hayatlarımızı... Veya biz böyle olduğuna inandık, zerre huzurumuz kalmadı. Ne hale geldik hepimiz. Bakın, göreceksiniz siz de. Yıllardan beri, dağ taş karşı koymuyor mu bize zaten? En azından bize öyle gelmiyor mu? Her bir günümüz, bir önceki günden acı ve ekşi geçmiyor mu? Zor, sıkıntılı ve dertli geçmiyor mu?"

Uzun Sedat daha fazla dayanamadı, patladı:

"Nasıl rast gitsin işlerimiz yahu! Bir tek yalan attık sanıyoruz, ama o esas yalanı saklı tutabilmek için her gün bir milyon yalan atıyoruz. Ne olurdu yani, oğlan azıcık akılbaliğ olur olmaz, 'Sana biz sahip çıktık ulan!' deyiverseydik? Deseydik ki; 'Anan deli karının tekiymiş, bu Ali Fuat Amcan...' Eliyle Buzdolapçı Ali Fuat'ı göstererek ona döndü. Buzdolapçı Ali Fuat derhal gözlerini kaçırdı. Asıl yalan oydu çünkü. 'Seni ondan çalmasaymış sen zaten ölecekmişsin... ölecektin ülen!' deseydik ne kaybederdik?" Ali Fuat'ın başını sintir sintir omuzlarının arasına gömüp bıyıklarının arasından duman attırdığını görünce sinirlendi, sehpaya koca yumruğunu indirdi. "Ne kaybederdik ülen?"

"Yav?"

Sağlık Kabinci Kâmil, üzüntüsünden, öfkesinden veya çaresizli-

ğinden titremeye başlayan Uzun Sedat'ı sakinleştirmek için davudi sesiyle araya girdi:

"Uzun... Nedir bu heyecan kardeşim? Bir sakin ol bakalım." Sesi o kadar gürdü ki, gerçekten de araya kalın bir şey girmiş gibi bir etki yarattı. "Hem, neyse ne artık, geçmiş ola. Ağlaşmaya, dövüşmeye, sövüşmeye gelmedik buraya. Oturup bundan sonrasının adını koymayacak mıydık güya? Serin olalım, serinkanlı düşünelim. 'Ne yaptık biz!' değil, 'Ne yapacağız biz?'... di mi ama?"

Kesif bir sessizlik kapladı Mini Sağlık Kabini'ni. Şadıman Beyefendi, alnı boncuk ter içinde bacak bacak üstüne attı yeniden, üsttekini hızlı hızlı sallamaya başladı.

Uzun Sedat kendini toplamış gibiydi. Sağlık Kabinci Kâmil'in dizine dostça dokundu, neredeyse bir baş yukarıdan bakarak üç arkadaşını ağır ağır süzmeye başladı.

"İyiyim iyiyim," deyip Şadıman Beyefendi'ye döndü. "Kâmil haklı Şadıman. Ne yapacağız? Senin senelerdir ve de bugün ısrar ettiğin gibi, alıp oğlanı karşımıza, işin aslını anlatıp, böyleyken böyle mi diyeceğiz, yoksa senelerdir 'bizim' ısrar ettiğimiz gibi, uyutmaya, aynı ninniyi söylemeye devam mı edeceğiz? Mesele bu! Ben abarttım biraz. Hani düşündüm, senin açından bakınca..."

Şadıman Beyefendi dalgın, gergin, gene de gülümsemeyi başararak baktı dostuna. "Ne düşündüğünü biliyorum Uzun," dedi. "Siz, Davut gerçeği öğrendikten sonra da 'amca' olarak kalabilirsiniz, ama ben artık 'dede' olarak kalamam. O benim her şeyim. Onu kaybedince hayatımı kaybetmiş gibi olurum. Biliyorum, bunu düşündün sen. Otuz senelik hayatımızı Davut adlı bir yalanın üstüne kurduk biz. Yalan ortadan kalkınca, Davut da ortadan kalkacak, Şadıman'ın dedeliği de... ve en çok ben üzüleceğim. Sen de bunu istemediğin için, istemeye istemeye, 'Yalana devam'da ısrarlıymışsın gibi rol kestin. Farkındayım. Bana bir şey olursa diye korkuyorsunuz siz. Benim üzülmemi istemiyorsunuz. Eyvallah! Aldım, kabul ettim. Ama, kabul etmeyen biri var..." Kaşlarını kaldırarak Mini Sağlık Kabini'nin tavanını işaret etti. "Yüce Tanrı!" dedi. "Bugün, oğlana o rüyayı gösteriyor bu yüzden. 'Ben razı değilim!' diyor. 'Açın gerçeğin önünü!' diyor. Tembihler gibi de üç gece üst üste gösteriyor aynı rüyayı." Konuştukça geriliyor, gerildikçe üst-

teki bacağını daha yukarılara savurarak sallıyordu. Uzun Sedat, oturduğu yerde iyice geriye yaslanıp menzil dışına çıkmaya çalıştı, yetmedi, iki eliyle de gardını aldı.

Epey bir süre önce artık konuşmayacağını beyan etmiş bulunan Şadıman Beyefendi konuşmaya devam ediyordu:

"O mu olsun, bu mu olsun deme zamanımız geçti dostlar! Rüya işi, bunun en bariz delili. Oğlan üç gece daha görsün, keçileri kaçırır! O kaçırmazsa biz kaçırırız. Doğrusu ya, akıl sağlığı bakımından o bizden daha şanslı. Hem ne rüyası gördüğünü bilmiyor, hem de kime çektiyse artık..." Buzdolapçı Ali Fuat'a şöyle bir baktı. "... kafası böyle ince işlere pek çalışmıyor."

Buzdolapçı Ali Fuat, Şadıman Beyefendi'nin kendisine baktığını görünce buruk buruk dudak sarkıtıp söz almak istedi:

"Yav?"

Şadıman Beyefendi Sağlık Kabinci Kâmil'e dönüverdi:

"Evet Kâmil?" dedi. "Şimdi konuş bakalım. Kartları açtık."

Sağlık Kabinci Kâmil kelini sıvazladı, gülümsedi, sonra da gök gibi gürledi:

"Doğrusun Şadıman. Dosdoğrusun vesselam! Ne diyeyim? Şu dakika itibarı ile Davut'un tek derdi ıslak yatak. Ama biz, geceleri dönüp duruyor, kendi terimizle göl ediyoruz yataklarımızı. Ayrıca, sana katılıyorum, çocuktan mazisini çaldık biz. O veya bu sebep! Hiç önemli değil. Davut'a bir anne, bir de ikiz kız kardeş borçluyuz. Mamafih, benim en az Davut kadar derdimsin sen. Madem kartları açtık, söyleyeyim de rahatlayayım: Sen ne olacaksın kardeşim? Oğlan, 'Tüh size! Yazıklar olsun!' der de kapıyı çarpıp çıkar giderse, senin halin ne olacak? Kaybedeceğini çoktan kaybetmiş, tamam, ama taş gibi de bir dede kazanmış kerata. Hadiseyi ilk işittiğinde hissi davranabilir, seni incitebilir, yıkıp dökebilir, hem kendini hem seni, dolayısıyla da bizi telafi edilemeyecek bir kayba sürükleyebilir." Özetle, "Üzüntünden geberir gidersin!" demeye getiriyor, ama demiyordu. Kibar adamdı. "Anlatabiliyor muyum? Benim derdim sensin. Beri yandan, o acayip rüyadan korkmuyor da değilim tabii. Böyle rüya mı olur? Evet... İnanıyorum ki hakikat ortaya çıksın diye oluyor bu iş... ama bizler, bir kıçı boklu Davut için yirmi dokuz sene mücadele ettik o hakikatle, şimdi

senin için mi etmeyeceğiz? Sen bizim yerimizde olsan, hakikatin ortaya çıkmasıyla en iyi dostunun mahv-ı perişan olacağını bilsen, gene 'Hakikat de hakikat' diye tutturur muydun?" Şadıman Beyefendi'nin titreyen gözbebeklerinden gözünü kaçırdı. "Hülasa... reyimi geri çekiyor, kararı sana bırakıyorum kendi adıma.. Sen, 'Her şeyi anlatacağız,' dersen de eyvallah, demezsen de. Nasıl biliyorsan öyle olsun."

Uzun Sedat, olumlulayarak, düşünceli düşünceli kafa salladı.

"Al benden de o kadar!"

Buzdolapçı Ali Fuat'ın eli, az önce söylemek istediği halde söylettirilmeyen şeyi söyleyebilmek için hâlâ çiçek tutar gibi havada sallanıyordu.

"Yav?"

Şadıman Beyefendi gene duymazdan, görmezden geldi bu hamleyi. Henüz Buzdolapçı faslına geçilmemişti. Bir de o mesele vardı tabii. Şimdi bu zırtapozluk eder, ağzından bir şey kaçırır, onun bunlara, bunların da ona senelerdir oynadıkları ayan olur, rezalet çıkardı. Sesini kesmek lazımdı... Ama şimdilik.

"Davut'a bir hayat vermiş olmamız, ona kendi hayatını borçlu olduğumuz gerçeğini değiştirmez arkadaşlar!" dedi kesin bir sesle. "Ve, kararı bana bıraktığınıza göre, ben de, hiç vakit kaybetmeden gereğini yapalım, diyorum... ve inan olsun, bu son sözümdür!"

Uzun Sedat, Şadıman Beyefendi'nin ayak hareketlerinden sakınarak tepelerden seslendi:

"İyi de... Nasıl ödeyeceğiz borcumuzu? Kolay mı öyle?"

Şadıman Beyefendi'nin vücut dili, otuz senelik zulmün sonuna yaklaşmanın heyecanıyla azmıştı. Üstteki bacağı, nörolog çekici yemiş gibi savruluyordu havaya. Bir kere daha "son söz" sözü verdiğini unutup,

"Ne çok zor, ne de çok kolay," dedi. "Alacağız sıpayı karşımıza, 'Bu hepimizin müştereken yediği bir halttır evlat!' deyip, başlayacağız anlatmaya. Birimizin tıkandığı yerde öbürü devralacak sözü. Arkası kendiliğinden gelecek. Hep öyle olur. Neticede, konuşma bittiğinde, herkes bu işteki rolünü anlatmış olacak."

Uzun Sedat da heyecanlanmıştı. O heyecanla, gardını indirip Şadıman Beyefendi'nin volesinin ucuna doğru eğildi.

"Artık o velet de bizimle övünür mü, yerinir mi, orası onun bileceği iş. Di mi Kâmil? İsterse mahkemeye versin eşşoğlueşşek!"

Buzdolapçı Ali Fuat ters ters baktı Uzun Sedat'a.

"Yav Uzun... Çocuk zaten yetim... Bi de sen eşşoğlu-meşşoğlu deyip..."

Sağlık Kabinci Kâmil, Buzdolapçı hiç ağzını açmamış gibi araya girdi:

"Hadi hayırlısı bakalım. Sırtımızdan otuz senelik bir yük kalkıyor bu kararla... ama ne pahasına?"

"O kadar olacak Kâmil'ciğim," dedi Şadıman Beyefendi. "Otuz sene önce takmışız bu borcu. Cezai faizi biraz yüklü olacak tabii. Semeresini gördük, sıra ceremesinde."

Uzun Sedat duygulanmıştı. Ayaklanıp, boş çay bardaklarını tepsiye doldurmaya başladı.

"Hay sen çok yaşa Şadıman yahu!" dedi. "Ne metin adammışsın arkadaş!" Sağlık Kabinci Kâmil'i bir el hareketiyle durdurdu. "Oynaşma Kâmil. Çayları ben tazeleyeceğim bu sefer."

Sağlık Kabinci Kâmil'in yüzü aydınlanmıştı. Güldü.

"Hah şöyle!" dedi Şadıman Beyefendi. "Yüzünüz gülsün yahu! Ölüm yok ya ucunda!" Kocaman ağzını açmış geniş geniş sırıtan Uzun Sedat'a döndü. "Ah Sedat, ah!" dedi. "Pelesenk ettin bu 'yahu'yu dilimize. Bu konuda da bir daha konuşursam..."

"Evet yahu!" diye gürledi Sağlık Kabinci Kâmil.

Gülüştüler. Buzdolapçı Ali Fuat hariç. O hâlâ toplantı tutanağının havada kalan sözlerinin altına muhalefet şerhi koymaya çalışıyordu:

"Yav? Arkadaşlar... Kime diyom yav?"

Hani, rüyada bir güzel yüzlüyü görürsün;
Sana bir vâde verir, bir de iz...
Der ki:
Murâdına ereceksin;
İşte vâde, işte biz!..

MEVLÂNÂ

Cadde ve sokaklardan, kalabalığı yararak, adeta önüne çıkanları itip kakarak, büyük bir hızla, soluk soluğa geçti gölge, önce İlkiz Sokağa, sonra da Davut'un şirketinin bulunduğu işhanına vardı. Soluk alış verişleri, kalp vuruşları gümbür gümbürdü. Yanlarından görünmeden geçtiği birkaç dikkatli vatandaş, "Bu ses de ne?" dercesine, alakasız insanların suratına baktı.

Asansörün önünde bir müddet bekledi, sonra bir gölge olduğunu hatırına getirip ışıklığa sardırdı. Asansöre ne hacet?

Altıncı katta karanlık bir hayal gibi ilerleyerek, kapısında "BEYLER SİGORTA ARACILIK HİZMETLERİ" yazan ofisin aralık vasistasından içeriye süzüldü.

Davut'un bürosundaydı. Işık alan iki pencere, yalnızca Davut'un odasında ve personel bekleme salonunda olduğu için, büronun bu tarafı az ışık alıyordu. Gölgelikler içinde yitti. Varlığını belli eden tek şey soluk ve nabız sesleriydi. Onu da bir kendi duyuyordu... Galiba!

Suna'nın odasını pas geçip, onun açılımında olan bekleme salonuna daldı, salon bol ışık aldığı için yeniden gölge kimliğine bürünüp göründü üç duvarda, sonra hızla çıktı, loş antrede bütün gölgelerden daha koyu bir gölge oldu, Davut'un kapısına yapıştı, bir sızmalık yer denkleyip sızdı, bol ışıklı öbür odada kısa bir an göze

battı, sonra kapının arkasındaki, gene çok hafif aralık duran gömme gardıroba attı kendini.

Yemin etse başı ağrımazdı Suna'nın. Vallaha da billaha da kapalı kapıdan insan gibi bi şeyin süzülüp gömme dolaba girdiğini görmüştü, ama bunu uluorta söyleyecek kadar salak değildi. Kim inanırdı ona? Davut'un arkasında parlayan pencereye baktı, neyin nesidir bu gölge diyerek, sonra dönüp tekrar gardıroba baktı, sonra bir daha pencereye, bir daha gardıroba baktı. "Allah Allah?"

Çiğdem, yeni işvereniyle kurduğu tuhaf ilişkinin şaşkınlığını üzerinden atamamıştı. Bir şeyler olmuş, oldurulmuş, oldurtturulmuştu ama, dur bakalım. Yeni bir sigara çıkarttı, hazımsız hazımsız baktı odadakilere, sonra sigaraya baktı, ağzına götürdü. Anlayamıyordu. Hiç böyle yapmazdı o. Önüne servet serseler, kendisine açık açık asılan bir adamın iş teklifini kabul etmez, kabul etmemek ne kelime, adama dünyayı dar ederdi. Burada, her nedense 'hanım kız' olmuştu. Evet, yakışıklıydı bu Davut denilen, ama o ne yakışıklılar görmüştü. Sırf kendisine tav olup, maaş, sigorta gibi sorularını, "Bakarız-ederiz-onun orası kolay-senin aramıza katılman yeter" kabilinden anlamlı mesajlarla geçiştirdiler diye, yekten sulanmadıkları halde kaç patrona diş göstermiş, "Böyle iş görüşmesi mi olur ulan!" diye bağıra bağıra terk etmişti kaç işyerini. Burada da kızgın yağ görmüş hellim peyniri gibi kavi durması gerekiyorken, nedendir bilmiyordu, demir kaşık değmiş çarşı yoğurdu gibi yayılıyor, gevşedikçe gevşiyordu. Olacak iş değildi. Hani herif tavına getirmişken bir de çıkma teklif edip bunu sıcağı sıcağına bir otelin barına atsa, sonrası hem meçhul hem malûm, ona bile eyvallah diyecek gibiydi. Yuh yani!

Yalan değil, içi akıyordu Davut'a. Daha şimdiden Suna'yı kıskanıyor, bu eciş bücüş kızla "Davut Beyefendi" arasındaki sıcacık bağa imreniyordu.

Davut da ondan hırlı değildi ya! Suratında sırtlan sırıtmasına yakın bir ifadeyle dona kesmiş, ne olup bittiğini anlamaya, anlamaktan geçtim, hatırlamaya çalışıyordu. Şaşkındı, çok şaşkın. Her ne kadar, o an için odadaki fertler arasında kendine en hâkim olan fert o olsa dahi, gene de abuk subuk düşünmekten, misal, yeni başvuranlarla öngörüşme yapmayı falan bir tarafa bırakıp şu kı-

zı halisane hislerle bir otelin barına davet etmeyi arzulamaktan alamıyordu kendini. Öyle otel-motel işlerinin arkası hem meçhul hem malûmdu gerçi, ama Allah şahitti, kötü bir niyeti yoktu. Hani ambiyans olsundu; müzik, hafif içecekler, bol bol sohbet, etrafta düzgün insanlar filan. Karışık zihni, "Ne yapıyorum ben? İstediğimden de fazlasını elde etmedim mi? Yavaş!" gibi aklıselim düşüncelerin uzağından bile geçemiyordu. Elinde değildi. Bir şeyler oluyor, pardon, 'olduruluyordu' ama, dur bakalım.

Suna, Davut'a çok içerlemişti. Onun da "Yahu patrondur, istediğini yapar!" gibi aklıselim düşüncelerle uzak-yakın alakası yoktu. "Bana bunu nasıl yapar?" demese bile, en azından, kin ve garezle, "Bunu nasıl yapar?" diye düşünüyor, bahse konu soru ve sitem cümlesinin öznesini, yani kendini, şimdilik kendinden bile saklıyordu. Suratını yalayan sigara dumanını yalandan öksürerek öteye yelledi.

"Pardon Suna'cım."

"Samimiyete bak yani!" diye düşündü Suna.

"Olsun olsun. Ben alışığım evden. Bizim evde ben hariç herkes içer."

"Hıı," dedi Çiğdem. Toparlanmaya çalışıyordu.

Davut daha erken toparlandı.

"Evet Suna'cık!" dedi, babacan bir suratla. "Çiğdem Hanım'ın SSK kaydını en kısa zamanda yapıyorsun. Anlaştık mı?"

Suna zor durumdaydı. Şirinliğe devam etmesi gerektiğini biliyor, ama bunu hiç mi hiç istemiyordu. Hele ki de şu 'anus' meselesi aklına geldikçeee!

"Tabii Abicim," deyip Çiğdem'e döndü. Yüzüne olabildiğince işbirlikçi bir hava vermeye çalışıyordu. "SSK kartınız yanınızda mıydı Çiğdem Hanım?"

Çiğdem bön bön baktı Suna'ya.

"Ne SSK kartı?" dedi. "Kim kaybetmiş de biz bulmuşuz? Hangi işveren elemanını ilk günden sigortaya kaydettiriyor bu devirde?" Bu sözünün, Davut'a iltifatvari bir gönderme olduğunu fark edip kısa kesmek istedi, beceremedi. Ağzı dursa dili durmuyordu. "Zaten hâlâ şoktayım," diye dobra dobra devam etti. "Hem izzet-ikramla işe alınıyorum, hem de hayatımda ilk defa gazete ilanındaki sözlerin tutulduğunu görüyorum."

Davut kızarmıştı. Ne diyeceğini bilemedi.

"Yok canım!" dedi.

Hazır açılmışken az daha açıldı Çiğdem:

"Kendi adıma da şoktayım aslında. Ben, ne böyle bir iş görüşmesi yaşadım, ne de böyle iki ucu da açık bir iş teklifi alıp kabul ettim bugüne kadar. Tam tersine, bu türden teklifler bende aksi tesir yaptı her zaman. Bir iş bulabilmenin hayat memat meselesi olduğu günlerimde bile kapıyı çarpıp çıktım çok yerden. Ama burda... Yanlış anlamayın Davut Bey, burda başka bir türlü gelişti işler. İlk defa gördüğüm birine fazla güvenmemem gerektiğini biliyorum, ama gene de size, sizi çok eskiden beri tanıyormuşum gibi güven duyuyorum... Özür dilerim, yanlış anlamayın demiştim."

"Al benden de o kadar!" dedi Davut. "Siz de bunu yanlış anlamayın."

Suna, yeni bir duman salvosunu elinin tersiyle kıştladı. "Şirin sekreter ama aynı zamanda deli-dolu sekreter! En iyisi bu!" diye hesapladı kafasından.

"Biz de yedik!" dedi şımararak. "Tek ayağınızın üstünde kırk yalan atıyosunuz. Sizde var bi şeyler. Önceden tanışmadığınıza inanmıyorum. Hâlâ kafa yapıyosunuz benle."

Çiğdem dalgın dalgın dudağını yoldu. "Ne gezer!" diye mırıldandı. Şaka yapıyor, Suna'yı kafalıyor olmayı hakikaten isterdi, ama bunu, bu yaşadıklarının acayipliğinden ürktüğü için değil, Davut'la çok daha önceden tanışmış olmayı istediği için isterdi.

"Nası yani?"

"Yani... Şaka yaptığımız falan yok Suna'cım. Gördüğün her şey ciddi. Fazlasıyla ciddi."

Davut'a döndü Suna.

"Eh artık..." dedi. "Hazır işler bu kadar ciddileşmişken ben çıkayım da siz nikâh tarihini rahat rahat kararlaştırın aranızda."

Davut, Çiğdem'in bozulur gibi olduğunu görünce kızdı, ama kendi adına da hoşlandı, kaş çatarak sırıttı kara cadıya.

"Abartsaydın sen de!"

"Abartmamı istemeyen gerçekleri açıklar!"

"Gerçek bu..." dedi Davut. Çiğdem'e bir göz atıp onun konuş-

maya pek de niyetli olmadığını görünce devam etti: "İnanan inanır, inanmayan inanmaz. Bu Çiğdem Hanım'la ilk..."

"Hatırlatırım..." diyerek Davut'un sözünü kesti Suna. "Bugün yirmi bir tane daha 'ilk' görüşmeniz var Davut Beyefendi. "Öteki yirmi bir 'ilk defa göreceğiniz' elemanla da bu kadar samimi olacaksanız, ben şurdan bi koşu Paşabahçe'ye kadar gidip yirmi bir tane kül tablası alayım. Dönüşte, gelenlerin hepsini bekletir, toplu halde odanıza sokarım. Siz de bi güzel 'ilk defa görme' resepsiyonu verirsiniz. Adam başı bir kültablası. Basını da çağırırız hem."

Çiğdem gülüp omuz silkti. Suna'nın çaçaronluğu sayesinde az da olsa dalgınlığından sıyrılmıştı.

"Kızcağızın kabahati yok," dedi, bel bel bakan Davut'a. "Ben de olsam inanmazdım."

"Ben olsam inanırdım," dedi Davut. "Hatta ben benim, onun için inanıyorum... Şadıman Beyefendi'nin torunuyum çünkü. Onun defterinde 'inanılmaz' yoktur. Ee, biz de o beyefendinin mektebinde dirsek çürüttük otuz sene. Az değil."

"Ne güzel!" Sahiden de "Ne güzel!" diye düşünüyordu Çiğdem. Dedesinden bahsederken gözleri parlıyordu Davut'un. "Ne güzel!" Ondan, gün görmüş, saygın bir tonton ihtiyardan söz eder gibi söz etmiyor, çok özel, çok başka birinden söz eder gibi söz ediyordu. "Ne güzel!" Çok iyi tanıyamamıştı Sevim Hanım'ın kıskançlık krizleri yüzünden ama, belki, o da belki yani, Selim Dayı'sı ile uzun uzun hasbıhâl edebilmiş, onu daha yakından, çok daha yakından tanıyabilmiş olsaydı, belki Çiğdem de dayısından bu şekil bahsedebilirdi. Belki?.. Bir kerecik Selim Dayı ile hapis oynayacak, adamcağızın gönlünü şeneltecek olmuş, Sevim Hanım kıyametleri kopartmıştı bin bir bahaneyle. Bir gün sonra da tavla ortadan kaybolmuştu. "Ne fena!" Çiğdem de annesini severdi, hem de az buz değil, çok severdi, ama ondan "çok başka biri" gibi söz edemezdi. Gerekmedikçe söz bile etmezdi hatta. Halbuki Davut, "Dedem" dediği zaman, yaşlı adamı var gücüyle kucaklamış da "Dedemmmmm!" dermiş gibi diyordu. "Ne güzel!"

"O zaman kimliğinizi rica ediyim!"

Çiğdem düşüncelerinden sıyrıldı.

"Efendim canım?"

Suna iliklerine kadar titredi. Şu illet şey 'canım' demiyor muydu!

"Kimliğini diyorum CANIM!" dedi, deliliğe vurarak. "Bir de ANANIN... kızlık soyadı lazım... SSK'ya yeni kayıt için istiyolar. Muhasebeciye gönderirim bugün, yarın alırsın kimliğini... CANIM!"

Çiğdem çantasını kucağına aldı, fermuarını açtı. "Anlaşıldı anlaşıldı..." dedi fıkır fıkır gülerek. "Sana 'canım' denmeyecek." Nüfus cüzdanını bulup çıkarttı, Suna'ya uzattı. "Al Suna'cım."

"Ver CANIM!"

Aslında Suna, bu ikisinin tanışmadığına hem inanıyor, hem de inanmıyordu. İnanmaması gerekiyordu çünkü. Olur şey değildi şu şey. O, bunun geldiğini, içerki salonda beklediğini hissedecek, bu onun yavşamalarına hemencek tav olacak, biri birine evlenme teklif eder gibi iş teklif edecek, öbürü de bu teklifi kabul edip, köşe yastığı gibi patron odasında başköşeye kurulacak, gitmek nedir bilmeyecek, bir de dinlenip dinlenip sataşmaya devam edecekti. Yok! Suna, daha önce hiç karşılaşmamış iki kişinin, hele ki de bu iki kişiden biri Davut'sa böyle içten içe kaynaşarak, kalpten kalbe köprü filan kurarak birbirlerinin suyuna gidiyor olduklarına inanamazdı. Öteki ihtimal de kötüydü ama iki kötüden iyisi, bunların çok önceden tanış, biliş, hatta Allah etmeye, sevgili, nişanlı falan, Suna'yı ketenpereye getiriyor filan olmalarıydı.

Kara saçlarını savurarak ayağa kalktı, elinde Çiğdem'in nüfus cüzdanı, Davut'a baktı kısa bir süre. Davut da ona bakıyordu ama onunki gibi ateş saçan gözlerle değil, gülen gözlerle.

"Gelirken çaylarımızı da tazelersin sen artık!"

"Emirlerinize paldır küldür Davut Beyefendi!"

Çıktı odadan. O anda hem Davut hem de Çiğdem ondan tarafa bakmıyorlardı, ama baksalardı bile, aynı anda gömme gardıroptan fırlayıp peşine takılan gölgeyi onun gölgesi sanır, üstünde durmazlardı.

Gölge, Suna'nın sırtına çullandığı sırada Suna da mutfağa girmek üzereydi. Girdi, dişlerini gıcırdattı, sonra da içinden püskürüveren bir öfkeyle Çiğdem'in nüfus cüzdanını masaya vurdu, ağız dolusu küfür etti.

Güya, gölge de ona vuruyordu tepesinde, ama nasıl hissetsin Suna? Gölge bu.

Bu rüya şunun belirtisidir:
Uzun gecelerde sayıklayıp durduğun şeyi elde edeceksin...
Ama önce,
Seher çağlarında yanıp yakılacak
Gününü karartacak, boynunu iğ gibi incelteceksin...
Tertemiz unutulanların zekâtı gibi
Varını - yoğunu kendi ellerinle vereceksin...
Uykundan olacak, başını fedâ edecek, muma dönecek,
Gece bu rüyayı gördün, gündüz oldu, uyanıp kalktın ya...
Artık güleceksin.

MEVLÂNÂ

En tepeye göre epey aşağıda kara mı kara bir bulut kümesi vardı, bu yüzdendir ki akşam çöküyormuş gibi loşlaşmıştı ortalık, ama herkes şunu biliyordu; o kümenin çok yukarılarında güneş durup durmaktadır. Öyledir zaten, ışık hep vardır. Görüp görmemek ve esas görmediğin zaman var olduğuna iman etmek sana kalmış! O ki, görmek değil, görmemektir varlığın delili. Orada bulut var, sen de güneşi görmüyorsun. Yok mu yani güneş?

Gölge, kalabalıkların arasında koşturuyordu. Millet, ne olduğunu anlayamamıştı. Allah Allah! Kafasını kaldıran kaldıranaydı caddelerde, göğe bakan bakana. Kapkara bir bulut! "Metroloci ne didiydi len?" Soran soranaydı.

Gölge, anavatanına kavuşmuş gibi uluorta yol alıyordu. Ortalık loş ya. Gene kimse onun farkında değildi ama, önü kolaycacık açılıveriyor, onun geçeceği yollardakiler kalplerine doğmuş gibi sağa sola kaçılıveriyordu. İnsan hangi hayatında her şeye hükmeder? Hangi hayatında açılıverir önü?

Buzkıran gibi yardı engelleri, soluk soluğa caddeleri, sokakları aştı, kötü kötü arsalara, daha da loş sokakların duvarlarına vurdu kendini. Az sonra mavi kapılı, beyaz kireç badanalı bir evin önünde durdu. O mavi kapıda belirdi. Loşluğun da etkisiyle o orada hiç yokmuş, ağaçların, şunun bunun gölgesi düşüyormuş gibi duru-

yordu. Soluması da nabız vuruşları gibi artıp yükselerek kapının üstünden aştı gitti, bahçeye vurdu, bozuk taş yolu izleyip ardına kadar açık duran cümle kapısından daldı içeriye, yerde duran boş bakır tencerelere düştü bir an, sonra karşıdaki kapıya yapıştı. İçeriden mır mır sesler geliyordu.

Sıdıka Hanım, kehribar tespihli ihtiyar pençesini erkek oturuşlu dizinin üstüne dayamıştı gene. Öbür ayağını öne uzatmış, dalgın dalgın, tülün gerisinde loşlaştıkça loşlaşan güne bakıyordu. O, ışığın orada bir yerde "hep var" olduğunu bilenlerdendi. Karanlık varsa vardır ışık. O olmasa, neyi karartacak ya karanlık?

Sevim Hanım, ayakucundaki yer minderinde, saçı başı dağıtmış oturuyor, ah vah edip duruyordu.

"Aah ahh! İşte böyle anacım!"

Çiğdem'in rüyasını anlatırken epey yorulduğu belliydi. Alnı terli, gözleri iri iri açık, ilk başlarda pek bir itina ettiği oturma edebini hepten unutmuş, ayaklarını rahatça öne doğru uzatmış, başörtüsünü omuzlarına düşürmüştü. Açıkta kalan kınalı saçları, yer yer kelleşmiş kafa derisinin üstünde diken diken sağa-sola yatmış, elektriklenmiş, uçuşuyordu.

Sıdıka Hanım, hiç kıpırdamamış, hiç konuşmamış, hatta hiç yaşamamış gibiydi; Sevim Hanım ne derse desin, konuşmaya niyeti yok gibi. Bir an, bir ses duymuş gibi oda kapısına baktı, bakarken gözlerine fer geldi, sonra tekrar döndü tülden tarafa.

Sevim Hanım, "Oturduğu yerde uyudu mu bu kadın ayol?" diye düşünüyordu tam da Sıdıka Hanım kapıdan tarafa baktığı sırada. "Aman tövbe!" diye istiğfar etti. "Bu mübareklerin sağı solu belli mi olur? Bi gözüyle uyur, bi gözüyle dünyayı bekler bunlar!" Dertli dertli iç çekip göğüs geçirdi, huzursuzca kımıldanıp toparlanarak rüyayı anlatmayı bitirdiğini, artık ilgi beklediğini belli etmeye çalıştı. Çıt çıkmayınca şansını bir defa daha denemeye karar verdi:

"İşte böyle anacım. Sen de duydun kızın rüyasını. Naapacağını şaşırıyo insan."

Sıdıka Hanım tepkisiz, kıpırtısızdı. O anda yaşadığını gösteren tek şeyi yapıp bileğindeki otuz üçlük kehribar tespihini de şıkırdatmaya başlamasaydı, Sevim Hanım kadına bir şey oldu zannedecekti.

"Onu diyorum..." diye seslendi yüksekçe. "Keramet sende artık!"

Sıdıka Hanım, başını aşağı yukarı sallayıp bir şeyleri onaylarmış gibi yaparak ilk tepkisini verdi o an. Hemen peşinden, kehribar tespihini ani bir hareketle bileğine geçiriverdi. Bunu o kadar diri yaptı ki, Sevim Hanım bu güç gösterisi karşısında irkilmekten kendini alamadı.

Yaşlı kadın, gök mavisi gözlerini gözünün içine dikip Sevim Hanım'a bakmaya başlamıştı. Bu, Sevim Hanım'ı daha çok irkiltti. Heyecan bastı. Yutkundu, eteklerini, salıverdiği bacaklarını derleyip toparladı, edebini takındı yeni baştan. Son olarak da kıraatta duruyormuş gibi ellerini memelerinin üstüne bağladı.

Sıdıka Hanım, ağır ağır, gözlerini Sevim Hanım'ın gözlerinin içinden hiç çekmeden, kehribar tespihli sağ elini havaya kaldırmaya başladı. Kaldırırken, tespih, dar bileğinden aşağıya, dirseğine doğru şakırtılar çıkararak kaydı, dirsek dönemecine gelince durdu.

Sevim Hanım büyülenmiş gibi bakıyordu ihtiyara. İnsan bu; kerameti hep başkasında arar.

Sıdıka Hanım, elini kaldırdı, kaldırdı, kaldırdı, sonra işaret parmağını açtı, yukarıya uzattı. Ya tavanı gösteriyordu ya da tavandan sallanan sarı ampulü.

"Bende değil keramet, sende!" dedi, sonra da ekledi: "Işık!"

"Afbuyur?"

"Işık kızım... Işık!" Sesi, sanki çok uzaklardan geliyordu. İşaret parmağı fırlayıp gidecek, işaret ettiği ampulün yörüngesine girip dönmeye başlayacakmış gibi dimdik duruyordu. "Küçük, oyunbaz bir ışık var... Onu yakalayacaksın. Yakaladın mıydı, tamam. İş bitti demektir... Sonrası hep öncesi gibi olur. Öncesini değiştir ki, sonrası değişsin. Ama illa ki o ışık... Yakala! Var o... Sen yok zannedersin, ama var. Yakala onu. Yakala."

Sevim Hanım, bir kafasını korka korka kaldırıp tavandan sarkan ampule baktı, bir gözlerini devire devire indirip ampulü gösteren yaşlı kadına. Ne diyodu bu allasen? Ne ışığı ayol?

"Anacım, ne diyosun allasen?" dedi. "Ne ışığı ayol?"

Sıdıka Hanım, işitmişe benzemiyordu hiç. Mavi, delici bakışları Sevim Hanım'ın üzerinde, işaret parmağı havada, kehribar tespihi dirseğinin kıvrımında, kaldığı yerden devam etti:

"Hayırlı inşallah! Başı değilse bile sonu hayırlı. Eğer sen akıllı olursan... çok hayırlı... çok... Ama sonunda o karanlığı yarıp, o oyunbaz ışığı yakalaman lazım... E mi yavrum?"

Sevim Hanım'ın yüzü aydınlanmakla kararmak arasında kaldı. Loş kaldı. İçinde bir yerde yüce bir ışık varmış da, zihninin bulutları onu perdeliyormuş gibi loş. Dudakları titredi ama sevincinden mi üzüntüsünden mi o da bilemedi. Anlıyor muydu bu kadının dediklerini, anlamıyor muydu?

"Ay kurban olayım bilmece gibi konuşma Sıdıka'nım Teyze! Ne dedin? Hayırlı bi rüya mı görmüş benim kızım dedin?"

Sıdıka Hanım, uzun süredir ilk defa Sevim Hanım'ı duyduğunu belli etti:

"Çok hayırlı... Çok..."

Ana yüreği işte. Gözleri doluverdi Sevim Hanım'ın.

"Ah inşallah! İnşallah Yarabbim! Ay ağzını öpiyim ayol! Şöyle desene sabah beri. Ne o öyle ışık mışık?"

Sıdıka Hanım, yeniden kalkmış gitmiş gibi oldu, bakışları derinleşti, Sevim Hanım'ı da delip geçti, daha ötelere, uzaklara bakmaya başladı. İşaret parmağı ampulü göstermeye devam ediyordu.

"Işık!" dedi kısık, erkeksi sesiyle. Kehribar tespih, dirseğinde şıkırdadı. "O orada, ama etrafı kararmış. Güneşin önündeki bulut gibi kesmiş yolu karanlık! Bulmak sana kalmış. Bul, tut!"

Hani, şu karşısındaki mübarek bir insan değil de başka biri olsaydı, Sevim Hanım şimdiye çoktaan camı çerçeveyi indirip sokağa karşı avazı çıktığı kadar baardıydı. Ne ışığıydı ayol?

"Ne ışığı anacım ayol?"

Sıdıka Hanım'ın işaret parmağı nihayet aşağıya doğru inmeye başladı. İndi, indi, indi, Sevim Hanım'ın iman tahtasını gösterecek kadar indi, orada kaldı.

"Sen..." diye mırıldandı yaşlı kadın. "Her şey sana kalmış. Ya o ışığı yakalarsın, ya da fena olur... Işık var, hep var, ama yokmuş gibi olur. Fena, çok fena bu."

Sevim Hanım, "Ben böyle şey görmedim!" diye söyleniyordu içinden. Gene dağıtmıştı oturma adabını. Bir bacağı bir tarafa ayrılmıştı, öbür bacağı öbür tarafa. Hele de ihtiyar kadın o kupkuru parmağını iman tahtasına saplayacakmış gibi uzatmıyor muydu!

Gözlerinden yaş boşandığının farkında bile değildi. Güya iyi bir şey duymaya gelmişti şuraya, duyduğu tek şey 'ışık-ışık-ışık'... Karının ağzından tek bi hayırlı kelime çıkmıştı. "Hayırlı bir rüya," demişti. Sonra da eklemişti: "Başı değilse bile sonu hayırlı." Ne demekse? Dur dur dur. Bi de "Sen!" demişti. "Her şey sana bağlı" gibisine. Yok, "Her şey sana kalmış," demişti. "Ben mi? Ne beni ayol?"

"Ben nerden çıktım anacım?" dedi, sitemkâr bir ses tonuyla. "Kızımın rüyası bu. Benle ne alakası var?"

Sıdıka Hanım, işaret parmağını geri çekti, çevik bir bilek hareketiyle dirseğine inmiş olan kehribar tespihini yeniden parmaklarının arasına çıkarttı, şıkırdatmaya başladı. Bu dünyaya dönmüş gibiydi. Daha bir tanıyarak, daha bir sıcak bakmaya başladı misafirine. Mavi gözleri delip geçmiyordu artık; hatta acımaklı bakıyor gibiydi.

"Kızınla ne alakası var a yavrum?" dedi. "Sen başlatmadın mı her şeyi?"

Hızlı atın boku seyrek düşermiş. Sevim Hanım, bu kadını fazla hafife aldığını, daha doğrusu, hafife almak için fazla acele ettiğini anladı. Önce hafiften şaşırdı, sonra kafasına bir şeyler yeni yeni dank ediyormuş gibisine darlandı. Şaşkınlığı giderek anlam değiştirdi, anlam değiştirdikçe giderek arttı ve nihayet muammayı çözdü: Kadın biliyordu! Vallahi de biliyordu, billahi de biliyordu.

"Teyzecim..." Yutkundu. Şimdi kendi işaret parmağı gösteriyordu kendi iman tahtasını. "Benle mi alakası var diyosun sen şimdi?"

"Sen kızım..." dedi Sıdıka Hanım. Artık doğrudan muhatap alıyordu Sevim Hanım'ı. "Elbet sen! Başka kim olacak?"

Zar gibi olmuştu Sevim Hanım. Donmuş, taş olmuştu. Hani tam sırasıydı camı çerçeveyi indirip avaz avaz baarmanın. Olacak iş miydi şu? Sen, dağın başındaki yaşlı bi kadın, sen tut, her şeyi bi kalemde bil! Rüya gibi ayol!

"Tövbeler tövbesi!" dedi. Allah'ın gücüne gitmeyeceğini bilse, kalkıp şu ihtiyarın ayaklarına kapanacak, önünde secdeye varacaktı. Da... Şimdi ne olacaktı? Ne ışığı? Ne başı, ne sonu? Madem bu kadar biliyordu bu mübarek, ne yapması lazım geldiğini de bilirdi zaar.

"Peki ben naapıcam şimdi anacım?" dedi ağladığını bilmeden.

Sıdıka Hanım, tespihini ince ince şıkırdatarak; "Ümitsizlik gü-

nah! Evvela ümit edeceksin," dedi. "Koşacak, arayacak, soracak, bulacak, tutacaksın o oyunbazı. Bir kere kaçıp gidebilir, ama gene kovalayacak, gene yakalayacak, gene tutacaksın. Peşini bırakmayacaksın. Yılmak, bezmek günah! Ümitsizlik günah! İlla ki tutacaksın! Bir kerecik tut, tamam. Tutuncaya kadar kızım. Her şey, tutuncaya kadar. Bir kere tut..." Tespihli elini yumruk yapıp havayı tuttu. "Ondan sonra bırak kendini, o seni tutsun!.. Sen tut, sonra kendini ona bırak. O seni hiç bırakmaz. Yeter ki tut."

Sevim Hanım'ı ter basmıştı. Alı al, moru mor bir suratla yakasını yırtarcasına açtı. "Tut tut tut... tutturdu bi tut tut tut, kupay köpeğine tavşan tutturur gibi!" diye geçiriyordu içinden. Kızdığından değil, çaresizliğinden. Anlamamıştı. Ne yapacaktı? Hiç anam!

Bir taraftan da, "kadının" çok önemli bir şey söylediğini düşünüyordu. Önemli ama ne? Anlamıyordu. Diyelim bi ışık buldun, tuttun; o ışık seni nası tutucaktı ayol? Hem sonra, ışık-mışık dediğine göre, kızın rüyasını kastediyordu kadın besbelli. İyi de, elâlemin rüyasında Sevim Hanım'ın ne işi vardı? 'Öncesi' diyordu, 'Sonrası' diyordu; neyin öncesi, neyin sonrası kurban olduğum? Soru sorup cevap almak için gelmişti güya, kadın, elli bin çeşit soru koymuştu bunun kucağına. Belki Rüveyde anlardı bunun dilinden. Döner dönmez ilk iş, Rüveyde'nin kapısına dayanıp tercüme yaptıracaktı. Öyle! Hani şu kadıncaaz, en başta, "Şu ışıklı rüya mı?" demiş olmasaydı, ondan sonra da demincek, "Kızınla ne alakası var? Her şeyi sen başlatmadın mı?" deyip bunun şakülünü kaydırmasaydı, "İhtiyar beyni bir çalışıyosa beş duruyo. Zırvalıyo," deyip çıkıp gidecek, başının çaresine bakacaktı, ama demişti. Demişti ayol! Sorsa mıydı acaba? Sahiden bir şey bilip de mi demişti, yoksa demişti de onun ona denk geleceği mi tutmuştu?

Sıdıka Hanım, sert bir hareketle elini kaldırıp, sanki karşısında vır vır vır konuşan biri varmış gibi kesti Sevim Hanım'ın düşüncelerini.

"Neyin rüya olduğunu biz bilmeyiz a kızım!" dedi. "Neyin hakikat olduğunu da bilmeyiz. Bildiğimiz, sadece hakikatin nasibimize düşen kadarıdır. Anladın mı? Güneşi bildiğimizi sanırız, ama güneşe dair bildiğimiz şey, güneş hakikatinin nasibimize düşenidir. Güneşi, canlı-cansız, cümle mahlûkata sormak lazım ki onun ha-

kikatini bilebilelim." Parmaklarını açıp açıp kapatarak, bahsini ettiği canlı-cansız cümle mahlûkat odanın içindeymiş gibi zahiren işaretler yapmaya, sayıp döktüklerini tahayyülen göstermeye başladı. "Şu kayaya, şu fidana, şu aslana, şu adama, şu kadına, şu dağa, şu çöle, şu yıldıza, şu aya, şu buluta, kim var-kim yok, ne varne yok, hepsine, herkese bir tamam sormalı, her birinden 'Güneş nedir?'in cevabını alıp alt alta yazmalı, ondan sonra bir daha bakmalı, güneş nedir..."

Sevim Hanım şaşkın şaşkın dinliyordu. Bakalım nereye varacaktı bu Fen ve Tabiat Bilgisi dersi.

"Sen şimdi benden, kızının hakikatini deyivermemi istiyorsun. Nasıl diyeyim? Sorduğun soru bile hakikat değil ki."

"Vallahi elifi elifine hakikat ayol! Yalanım varsa na şu nimet çarpsın!" Sevim Hanım da kaptırmış, aynen Sıdıka Hanım'ın yaptığı gibi, "nimet" orada, avucunun içindeymiş gibi sımsıkı tuttuğu yumruğunu üç defa öpmüş, alnına koymuştu. "Kız ne anlattıysa ben de hepsini sana anlattım noksansız... Hakikat... Vallahi hakikat."

Sıdıka Hanım, acı çeker gibi baktı Sevim Hanım'a.

"Neresi hakikat?" diye sordu. Sesi de acı doluydu. "Kimin rüyasını anlattın sen bana?"

"Kızımıın."

"Kızının?"

Sevim Hanım hararetle bir defa daha "Kızımın, evet... de" deyip onaylar onaylamaz dank etti, kafasını yana eğip gözlerini kısarak hem korku, hem saygı, hem de şüpheyle bakmaya başladı yaşlı kadına. "Nası yani?" diye sordu.

"Kızın kim senin?"

Sevim Hanım darlandı. Sahi, kimdi onun kızı? Memelerinin çatalı görünecek kadar apaçık yakasını daha da açmaya çalıştı. Yok! Tövbe! Her şeyi biliyodu bu kadın! Atıp da tutturduğu felan yoktu. Apaçık biliyodu.

"Anacım?.."

Sıdıka Hanım merhametle gülümsedi.

"Kızım..." dedi, çok sevdiği çocuğunu yaramazlık yaparken yakalayıp çok kızmış, ama çocuğun korkusunu görür görmez yel-

kenleri suya indirivermiş bir annenin tatlı sert ses tonuyla. "Senin kızın mı var ki 'kızının' rüyası olsun? Hakikat bunun neresinde a yavrum? Niye bu eziyeti yapıyorsun kendine? Uyansana! Açsana gözünü! 'Kızımın rüyası-kızımın rüyası' deyip de kâbus görmekten vazgeçsene! Onun bunun rüyasıyla uğraşacağın yerde, kendi hakikatinle uğraşsana! Beni yakalayıp, kafandaki sorunun cevabını benden soracağına kendi ışığını yakalayıp soruyu ortadan kaldırsana!.." Konuştukça, sesi yumuşaklığını yitiriyordu. Sertleşiyor, kalınlaşıyor, çatallaşıyor, hışırdaşıyordu.

"Kalsana! Gitsene! Hepimizi kurtarsana! Söz dinlesene! Karanlığını yırtıp atsana!"

Sıdıka Hanım'ın sözleri sel gibi basıyor, kaldırıp götürüyor, dibe çekip burnunu sürttükten sonra yeniden yüzeye çıkarıyor, sonra başını suyun üstünde tutmasına müsaade etmeden gerisingeri bir daha alabora ediyordu Sevim Hanım'ı. Gene fark etmeden ağlamaya başlamıştı. Ağladığını, konuşmaya çalışıp da kendi hıçkırıklarını işitince anlayabildi.

"Ne... Ne karanlığı anacım? ...ne? ne?"

"Otuz sene!" diye kükredi Sıdıka Hanım; camlar zangırdadı. "Güneşin önüne çöreklenmiş kara bulut gibisin, bir de ne karanlığı diye soruyorsun! Otuz sene güneş görmeyen nesil, onu yok zannetmeye başlar! Güneş bile otuz sene doğamasın, kendi varlığından şüpheye düşer. Bir de ne karanlığı diye soruyorsun! Ne karanlığı olacak, senin yüreğinin karanlığı! Yüreğinin!"

"Kötülüğüne yapmadım!" diye avaz avaz "baardı" Sevim Hanım. Bir, camı çerçeveyi indirmediği kalmıştı.

Sıdıka Hanım tok tok güldü.

"Yaptın!" diye bağırdı o da. "Yapmaya da devam ettin hep! Şimdi durmazsan daha da beterini yapacaksın. Sana son sözüm: Söz dinle!.." Anahtar bir kelime arar gibi durdu, kaşlarını çatıp gözlerini kıstı, sonra fısıldayıverdi:

"... Menevşe!"

Menevşe!!!

Sevim Hanım balyoz yemiş gibi gitti geldi oturduğu yerde.

"Ne?"

Sıdıka Hanım, "Son sözüm" dedikten sonra üstüne söz söyle-

mez, Şadıman Beyefendi gibi iki saat zevzeklenmezdi. Usul usul tül perdeye döndü, şeklini değiştirdi, günün ortasında loşlaşan gökyüzüne baktı tülün gerisinden. Bulut yırtılıyordu. Karanlığı tel tel deşip geçen ışık huzmelerine gülümsedi. Elinin tersiyle kışkışladı misafirini.

Sevim Hanım'ın ağlaması bıçak değmiş gibi kesilmişti. "Menevşe!!!" diye düşünüyor, başkaca hiçbir şey düşünemiyordu. Sıdıka Hanım'ın kışkışına robot gibi itaat etti, ayağa kalktı. Çıkıp gidecekti ama, gitmeden önce şu mübareğin elini öpse miydi öpmese miydi onu bilemiyordu. Hamle etti.

Gittikçe silikleşen bir görüntü gibiydi artık Sıdıka Hanım, ama hâlâ oradaydı ve Sevim Hanım'ın her hareketini görüyordu bir şekilde. Elinin tersiyle bir defa daha kışkışladı; kehribar tespihi şıkırdadı.

Sevim Hanım durdu, geri geri kapıya doğru çekildi. Emir kesindi.

"Başüstüne!"

Süklüm püklüm çıktı odadan. Pasaklı gelin, kapının ağzında onu bekliyordu. Gözlerini devire devire yerde kapakları açık duran bakır tencereleri gösterdi.

"Süt!" dedi.

"Süt!" diyerek karşılık verdi Sevim Hanım; elini çantasına attı. O cüzdanını çıkarırken, gölge yanından geçip gitti.

Eksik bu hikâye,
Bir karara bağlanmadı.
Geri kaldık sözün sonundan
Bağışla,
Gönlüm bende değil de ondan...

MEVLÂNÂ

Sağlık Kabinci Kamil ile Buzdolapçı Ali Fuat'ın birbirine komşu dükkânlarının tam önünde, pek çok oyunbaz ışık demeti oynaşıyor, dükkânın önüne çıkmış, belki de güneşlenmekte olan kadim dostlar, her birinin yüzünde ayrı çeşit bir hüzün, gülümseme karışımı, Sağlık Kabinci Kâmil'e bakıyorlardı. Sağlık Kabinci Kâmil ise, üzerine beyaz iş önlüğünü giymiş, elinde de eski model, büyücek bir doktor çantası, bir ona bakıyordu, bir ötekine. Gidesi varmış da gidemiyormuş gibi, ayak sürüyen bir yüzsüz misafir gibi, bir gitse, bir daha gelemeyecekmiş gibi oyalanıyor, vakit geçiriyordu. Hava bile bir kapanmış, bir açılmış, ama Sağlık Kabinci Kâmil'in kapanan yüreği bir türlü açılmamıştı. Aklı Şadıman Beyefendi'deydi.

Dükkânların önündeki beton zemine dört sandalye atılmıştı. Yerde, sandalyelerin her birinin yanında boş birer çay bardağı vardı. Oyunbaz ışık topları, bardakların ağzında dolanıyor, Buzdolapçı Ali Fuat'ın gözüne gözüne kaçıyor, Sağlık Kabinci Kâmil'in kelinde şavkıyor, sallanan sandalye akrobasisi yapıp duran Şadıman Beyefendi'nin altını çizmek, ona dikkat çekmek istermiş gibi bilhassa onun etrafında dört dönüyor, Uzun Sedat'tan ise mümkün mertebe uzak duruyorlardı.

Buzdolapçı Ali Fuat ayaktaydı. Sırtını, kendi dükkânının demir kapı çerçevesine yaslamış, pavyon fedaisi gibi dikiliyor, dudağına

iliştirdiği sigaranın dumanı gözüne kaçmasın diye bir o gözünü, bir bu gözünü kısıyordu. Pos bıyıkları tutuşmuş gibi bir duman çıkıyordu ağzından yukarı. Baca gibi tütüyordu herif.

Uzun Sedat, Şadıman Beyefendi'nin hemen sağındaki sandalyede mevzilenmişti. Şu akrobasi meselesine bozuluyor gibiydi biraz.

Sağlık Kabinci Kâmil kolunu kaldırdı, gösterişli bir hareketle beyaz önlüğünün yenini sıvadı, işe gitmek için ayaklanıp, eski model doktor çantası ile beyaz önlüğünü kuşandığından bu yana geçen takribi on dakika içinde belki sekizinci defa saatine baktı.

"Benim vaktim geldi arkadaşlar..."

Uzun Sedat söylendi:

"On dakika önce de geldiydi senin vaktin ona kalırsa. Hâlâ oyalanıyorsun yahu!"

Sağlık Kabinci Kâmil cevap vermedi, dönüp Şadıman Beyefendi'ye gülümsedi. O da sallandığı yerden ona göz kırptı.

"İçimiz rahat, di mi Şadıman?"

"Eyvallah Kâmil'ciğim" dedi Şadıman Beyefendi. Şaha kaldırdığı sandalyesiyle bir ileri, bir geri gidip gelerek devam etti: "Ben bu akşam hiçbir şey söylemiyorum oğlana, ama yarın sabaha da aynı rüyayı görerek uyanırsa, kulağına kar suyu kaçırıp, o kar sulu kulağından tuttuğum gibi getiriyorum buraya. Gerisini biz, bütün zanlılar hep beraber hallediyoruz. Beni merak etme sen."

"Ne bu yahu!" diye atıldı Uzun Sedat. "Bir de kalkıp birbirinizi öpün, helalleşin bari! Ne yapıyorsun sen Kâmil? Bir daha gelmeyecek gibi konuşmalar, ihsaslar, bir türlü kalkıp da gidememeler?" Tırsardı bu işlerden. Zorla değil ya!

Sağlık Kabinci Kâmil gürledi:

"Daha neler! Belki ben gelmeye, siz canınız sıkılır da kalkar gidersiniz diye söylüyorum. Ali Fuat kilitler dükkânı diyecektim."

Şadıman Beyefendi, Uzun Sedat'ın cevaplamasına izin vermeden atıldı:

"Yok yok, ne gitmesi! Toplu sünnet maceralı olur. Senin maceralarını dinlemeden gider miyiz biz hiç? Di mi Uzun?"

Uzun Sedat lafını yutup Şadıman Beyefendi'ye destek verdi:

"Hiç yahu!"

Sağlık Kabinci Kâmil, bilhassa Şadıman Beyefendi'den yana içi

hiç rahat etmediği halde etmiş gibi yaptı, yarım yamalak gülümsedi.

"İyi o zaman."

Dört basamak merdiveni çıkıp sokak hizasına gelince durdu, döndü.

"Siz çayı demleyin benim dükkânda..." diye seslendi aşağıya doğru. Bazı durumları garanti altına almak istermiş gibiydi. "Ben de ikindine doğru bir şeyler alıp gelirim, kahvaltı ederiz hep birlikte."

Buzdolapçı Ali Fuat yaslandığı kapı ağzından koptu, telaşlı telaşlı merdivene doğru yürüyüp bıyıklarını tutuşturmak üzere olan iyice kısalmış sigarasını yere tükürdü.

"Ne kahvaltısı yav? Hani ben melemen yapacaktım?"

Sağlık Kabinci Kâmil bu sefer sahiden gülümsemeyi başardı, el salladı, usul usul yola koyuldu.

Uzun Sedat, sokağın köşesindeki elektrik direğinin orada gözden kaybolduncaya kadar arkasından baktı Sağlık Kabinci Kâmil'in, sonra da Ali Fuat'a takıldı:

"Ne yapacaktın Ali Fuat?"

"Melemeen."

"Melemen değil yahu! Öğrenemedin gitti şunu."

Buzdolapçı Ali Fuat, Azrail gibi korktuğu Uzun Sedat'tan gördüğü ilgiden hoşnut, hafiften de şımararak;

"Sen bi dakka Uzun'um..." dedi. "Adına bakmayacan, tadına bakacan... Ha melemen, ha melemez... Beğendikten sonra."

Uzun Sedat, "Hah!" dedi takdirle. "Doğru konuş, canımı ye."

Aynı anda da Şadıman Beyefendi, sandalyesinin iki ön ayağını yere yumuşacık indirip hararetle kafa salladı Ali Fuat'a.

"Bak, istediğin zaman doğrusunu nasıl da söylüyorsun. Neymiş demek ki?"

Buzdolapçı Ali Fuat, belli etmemeye çalıştığı bir gururla kasıldı.

"Melemez canım," dedi. "O kadarını biz de biliyoz amma üstünde durmuyoz şahsan."

Uzun Sedat daha fazla dayanamadı, kahkahayı patlattı. Şadıman Beyefendi de hemen onun arkasından dizlerini döve döve gülmeye başladı.

Beriki kafaya alındığını anladı nihayet. Önce kaş çattı, sonra en iyi dostlarını güldürebilecek kadar sakar, sarsak ve beceriksiz olduğu için böbürlendi, adamakıllı şımardı.

"Kek-kük gülüyonuz amma, yaptığım zaman da tavanın dibini sıyırmasını pek biliyonuz maşşallah! Gülün bakalım, gülün!" dedi.

Şahsın gönlü eğer mevcûd ise
Bir zarar görmez
Zehir olsun yese...

MEVLÂNÂ

Kızılay'daki kalabalıklar arasında avare dolaşır görünen ışık topları vardı. Bunlar, kâh tıklım tıklım dolu belediye otobüslerinin camlarına yaslanmış sıkıntılı suratlara vuruyor, kâh vitrin önlerinde giysileri veya kendi suratlarını inceleyen kararsız suratlara vuruyor, kâh acele acele yürüyen, yürürken ona buna çarpan telaşlı suratlara vuruyor, kâh işporta malı satan kurnaz suratlara vuruyor, kâh kendi dünyasına dalmış, yürüse de dalgın, otursa da dalgın, kimi endişeli, kimi temkinli suratlara vuruyor, sonra bir araya gelip, fısır fısır konuşurmuş, kaynatırmış gibi kümeleşiyor, kocaman bir ışık topuna dönüşüyor, ardından çil yavrusu gibi dağılışıp yeniden başka başka suratlara vurmaya başlıyorlardı. İşbirliği yapmış da birini arar gibilerdi. Biri bulsa, öbürlerine haber verecekti sanki.

Kalabalık içinde kimin yüzüne umulmadık zamanlarda ışık topları çarpmamıştır ki? Pek çok kimse, gözüne gözüne kaçan ya da ani bir hararetle yanağını kısacık bir süre yakıp kaşındıran ışık toplarına aldırmıyordu bile. Sadece bazı aşırı dikkatliler, sanrılılar veya paranoyaklar gerginleşiyor, kimi kafasını kaz gibi kalabalığın üstüne kaldırıp, tıslaya tıslaya sağa sola ters bakışlar atarak, kimi omuzlarının arasına çekip kendi içine sinerek, kimi de silah çeker gibi ansızın ardına, önüne dönüvererek suratına vuran ışık toplarının farkında olduğunu belli ediyordu.

Zaman zaman bu ışık toplarından bazıları, önünde her nasılsa insan birikmemiş boş vitrin camlarına vuruyor, o zaman kısacık, ama çok kısacık bir an için, sanki müstakil birer ışık topu değillermiş de, onlardan daha ışıklı, ama hiçbir yere vurmayan, hiçbir şeyden yansımayan, yolu izi bilinmeyen birtakım mahlûkatın avucunun içinde yanan kandillermiş gibi zahiri bir görüntü yaratıyorlardı.

Nitekim aynı manzara, Zafer Çarşısı'nın önündeki telefon kulübelerinin camlarında da belirdi.

Sıhhiye'de de pek çok ışık topu vardı. Orada, o gözlemecinin tam önünde.

Ya Kızılay'dan akıp gelmişti bunlar ya da zaten hep oradaydılar. Bilinmez.

Birden, İlkiz Sokağın köşesinden çıkıverdi Çiğdem. Cümle ışık toplarının avareliği sona erdi o an, hepsi dertop oldu, son bir kez kümeleşti, sonra oynaşmadan, kıpraşmadan, içlerinden bir tanesini Çiğdem'e doğru savurup kayboldular, havaya karışmış gibi.

Minik, oyunbaz ışık topu, kucaklayacakmışçasına üstüne atıldı Çiğdem'in, gözüne vurup kızcağızı irkiltti, sonra onda eridi, bitti, yok oldu.

Sadece Çiğdem varmış gibiydi artık. Kaldırım cemaati, kızımız rahatsız olmasın gibisine sesi soluğu kesmiş, o sıkıntıya düşmesin, ferah ferah yürüsün diyerek etrafındaki yoğunluğu azaltmış, dar da olsa dört bir yanından bir çap çizip, dokunulmaz bir şekilde yürüsün mânâsına yol tahsis etmişti adeta.

Çiğdem, bu keyfiyetin farkında değildi. Çantasını omzundan indirmeden elini içine sokmuş, çatık kaşlarla karıştırıyor, harıl harıl yol parası aranıyordu iki kuruş. Sonra durup suratını ekşiterek dudaklarını geriyor, balıklama dalarcasına eğiliyordu çantanın içine, eliyle olduğu kadar gözleriyle de devam ediyordu aramaya. Ne yazık, her denemesinin ardından güzel yüzü ümitsizlikle sararıp soluyordu.

Beş parası kalmamıştı işte. "Olmaz ya..." deyip, bir ümit, sigara paketinin durduğu gömlek cebine attı elini: Boş.

Bir kenarda durup dikildi, pantolonunun bütün ceplerine baktı teker teker: Onlar da boş.

Sabah afiyetle tıkındığı gözlemecinin kapı camındaki yansısına baktı öfkeyle.

"Bürüün!"

Hay bok!

Yüzündeki ifadeyi içinde olduğu duruma yaraşacak derecede hırçın bulamadı. Hâlâ Davut Beyefendi denen o adamdan aldığı tuhaf iş teklifinin gevrekliği hâkimdi mimiklerine. Kendine kızdı, hırçın görünebilmek için saçlarını savurdu. Sarı sarı teller uçuştu havada. Homurdandı:

"Ne bu lan!"

Yürümeye başladı.

"Son paranı yemesini bildin, şimdi de eve kadar yürümesini bil bakalım. Hiç ağlaşma canım. Hesapsız kasap, gözüne kaçar masat!"

Veda! Neydi o veda öyle?

Yani, bir vedalaşmışlardı ki Davut Beyefendi ile, o kadar olur! Yeni bir elemanı işe kabul eden yeni bir patronla, işe yeni kabul edilen yeni elemanın vedalaşmasından başka her şeye benzemişti maşallah! Düşündükçe komiğine gidiyordu. Hele adamcağızın misafir ağırlamış da uğurlama vakti gelmişmiş gibi koltuğundan fırlayıverip kapıları açması, asansörün çağır düğmesine basıp gülümseyerek beklemesi, "hanfendi"ye makam arabasının kapısını açan limuzin şoförü gibi eğile doğrula asansör kapısını da açması, "Beklerim muhakkak!" diyerek yarın da gelmesi için adeta yalvarması görülmüş şey değildi. O görülmüş şey olsa bile, Çiğdem'in bu garip yakınlığa ilk günden tav olması, "Aa, tabii gelirim. Muhakkak gelirim," deyip kırıtması, saçlarını savurup savurup sırıtması görülmüş şey değildi.

"Komik yani! Hıh!"

Ama o kadar da komik değildi. Bir dakika! Nasıl oluyordu da Çiğdem, mal bulmuş Mağribi gibi atlayabiliyordu böylesi bir samimiyete? Nasıl oluyordu da daha şimdiden özleyebiliyordu Çiğdem o ortamı? O ortamı mı? "Hadi hadi, harbi ol, o adamı!" Nasıl oluyordu da yolu yarı ettikten sonra evde çayın altını açık, ütüyü de prizde unuttuğunu hatırlayıveren bir tatilci gibi hissedebiliyordu kendini?

Doğruya doğru; yarısı Beyler Sigorta'da kalmış gibi hissediyordu Çiğdem. Yarım hissediyordu. Nasıl?

Şu şekil:

"Galiba ben bu herife âşık oldum," diye geçirdi içinden haklı olarak. Kim olsa öyle geçirir. "A-aa, Opera'ya gelmişim bile!"

Birçok insan yüzlü şeytan var hele
Sunma el
Sana sunulan her ele...

MEVLÂNÂ

Davut, kravatını gevşetmiş, gömleğinin yaka düğmesini çözmüş, kollarını dirseklerine kadar sıvamış, ter içindeki önkol kıllarına boş boş bakarak yürek buruntusundan kurtulmaya çalışıyordu. Çiğdem'in hemen arkasından gelen ikinci başvurucuyu kısacık bir konuşmadan sonra sepetlemişti ve bundan ötürü vicdan azabı çekiyordu. Böyle durumlarda, gerçek bir "kötü"ye, Suna'ya ihtiyaç duyardı. O anda hasretle beklediği, önkol kıllarındaki terin buharlaşması değil, "gerçek kötü"nün elinde kahve tepsisi ile odasına haldır huldur dalması ve "Ne takıyon kafana yaa!" filan demesiydi.

Nitekim, öyle de oldu.

Suna, üzerinde bir fincan kahve taşıdığı tepsiyle ardına kadar açık duran kapıdan içeri haldır huldur daldı, fincanı patronunun önüne, tepsiyi de sehpanın üstüne bırakıp bıkkın bıkkın sırıttı.

"Ne takıyon kafana yaa!"

Her seferinde Davut'u teselli etmeyi başarırdı Suna, buna mukabil, Davut da boş durmaz, her seferinde teselli edilmeyi başarırdı. Suna'nın gizliden gizliye arzu ettiği bu olmasa da, aralarında, hiç olmazsa bu alanda bir sembiyoz gelişmişti. Esasen isterdi ki, Davut ona her an, her bir şey için ihtiyaç duysun. Gelgelelim, bu ihtiyaç baremi, şimdilik sadece poliçe kaydı, eleman sigortası takibi, yeni eleman randevusu, telefonlara bakma, poliçe üretim defterini

tutma, çay demleme, ortalığı silip süpürme, işhanı otomat aidatlarını ödeme seviyesinden daha yukarıya çıkamıyordu. Haa, bir de o gün bu bareme Çiğdem Hanımefendi Hazretleri'nin kül tablasını boşaltma ihtiyacı eklenmişti... Şimdilik!

Davut, kahveden aleacele, höpürtülü bir yudum çekti. Suratı ekşi mi ekşiydi. Suna, hemen ellerini yumruk yapıp beline dayadı.

"Ne o? Beğenemedin galiba?"

"Yok bee... Kahveye yapmıyorum. Çıkan kızcağıza üzüldüm. Gencecik, pırıl pırıl, terbiyeli, akıllı ama..."

Suna, kara gözleri yaldır yaldır, hırslı bir ifadeyle kesti patronunun sözünü:

"Ama adı Çiğdem değil... Büyük eksiklik bu tabii."

Kahvesini aynı ekşilikte bir defa daha höpürdetti Davut.

"Eşekleşme Suna," dedi. "Zaten canım sıkkın."

Suna bunu biliyordu. Geçip masaya en yakın koltuğa çöktü.

"Özür özür... Çok özür."

Artık klasikleşmiş bir "Bir teselli ver - Al sana bir teselli" toplantısı başlamak üzereydi. Hep yaparız ya, işte o şekil. Durup dururken fasafiso bir iş için kendimizi melankolik bir biçimde suçlamaya başlar, bunu da "tesadüfen" bizi kesinkes teselli etmeye can atan birinin yanında yaparız. O da ödevinin bilincinde bir teselli uzmanı olarak bir güzel teselli eder bizi. Edilmeye hazırızdır çünkü.

Suna, patronuna hin hin bakarak, tam da "edecekti" ki, kapı çalındı.

Ayaklandı, sehpanın üzerindeki tepsiyi eline aldı.

"Al sana bi hevesli daha. Halbuki ne güzel teselli edecektim şimdi seni. Bu saatte randevu da yoktu ama? Bugün her gelen vaktinden önce geliyo zaten."

Tam kapıdan çıkmak üzereyken durdu, yüzünü dönmeden söylendi:

"Herhalde bizim patronun en erken gelene evlenme teklif ettiğini duydular. Ama çok geç tabii."

Davut, masanın üstünde duran kalemi Suna'ya doğru fırlattı. Suna çoktan bekliyordu bu hamleyi, hemen antreye fırladı, ensesinin arkasında kalkan gibi tuttuğu tepsiyle kapıya seğirtip açtı. Karşısında kürek kemiklerine kadar inen uzun, simsiyah saçları, yü-

zünü sırf ondan ibaretmiş gibi gösteren patlıcan burnu ve hiç silinmeyen sırıtmasıyla Gökhan duruyordu. Beyler Sigorta Aracılık Hizmetleri'nin en hızlı sigortacısı! Davut'un en gıcık kaptığı herif! Suna'nın nişanlısı! Davut'un en gıcık kaptığı herif olduğu için Suna'nın da aslında en gıcık kaptığı herif!

Gökhan'ı her gördüğünde, başka çaresi olmadığı için kötü yola düşmüş bir hayat kadını gibi, "Başka çarem yoktu!" diye düşünürdü Suna. Kendini, ortalıkta anadan üryan dolaşmaktansa bir fıçının içine girerek edep yerlerini kamufle etmiş biri gibi hisseder, "Hiç yoktan iyidir!" diye düşünürdü. Gökhan, onun kamuflaj giysisiydi. Hem, "İyi ki var!" diye düşünür, hem de "Ne işi var?" diye düşünürdü. Sık sık fırsat yaratıp oğlanla hır çıkarır, yüzüğü parmağından çıkardığı gibi kafasına atar, Gökhan'ın burnu çok büyük olduğu için genellikle bu yüzük de hep çocuğun burnuna çarpar, sonra Davut araya girer, ikisini barıştırır, Suna, Davut'a olan bağlılığını bu vesileyle bir kere daha göstermiş olur, "Sırf o dedi diye!" Gökhan'la barışıyormuş gibi yaparak puan toplamaya çalışırdı. "Mahallenin delisi!" diye düşünürdü Gökhan için. Onun sayesinde mahallenin akıllısıyla, yani Davut'la saatler süren sohbetler eder, gülüşür, fingirdeşir, laflar atar, tartışmalar yaratır, patronu deli beller gibi hiç durmadan Gökhan'ı sevmediğini söylediği için, sözde Davut Gökhan'ı kıskanıyormuş da bu yüzden oğlana sallayıp duruyormuş gibi hayaller kurarak kendini avuturdu. Bu bakımdan Gökhan, "iyi ki var"dı, ama kimi zaman çok sıcak, çok dostane, çok sırdaş sohbetlere dalarlardı Davut'la, şeytan azapta gerek, tam o esnada Gökhan'ın elinde bir demet yeni poliçe ile sırtara sırtara çıkıp geleceği ve sohbete sarmısaklı sirke sıkacağı tutardı, o bakımdan da "ne işi var"dı. Aynen bu şekil.

"Naaber Suna?"

Bozulduğunu belli etmemek için şaşırmış gibi yaptı Suna.

"Aa! Gökhaan! Hani sen öğleden sonra gelecektin? Ne işin var bu saatte?"

Gökhan gevredi. Elinde bond çantası, en gevrek kahkahasını atarak girdi içeriye.

"Allah Allah! Kendi işyerimize gelmek için randevu mu alacağız yani!"

Suna, yalandan saatine baktı.

"Eh... vakit de epey olmuş zaten. Gireydin, kapıda kalmayaydın?"

Gökhan, yeryüzünde bundan daha iyi bir espri yapılamazmış gibi uzun uzun güldü, sonra kafasını uzatıp sağ taraftaki bekleme salonuna göz attı, sırıttı.

"Hani? Kimse yok içerde? Gelen giden olmuyor mu yoksa?"

Suna, Gökhan öpmeyi unuttu diye için için sevinerek kapıyı poposuyla örttü, oğlanın arkasısıra kayarcasına kaçıp mutfağa yöneldi. Halbuki aynı anda Gökhan da, "Yaşasın, öpmeyi unuttu!" diye seviniyordu.

"Üff!" dedi o arada. "Tırink maaşı duyarlar da gelmezler mi hiç! Trafik nası yoğun anlatamam. Çay tepsisi taşımaktan pazı yapçam bugün."

Gökhan, hazır patlatmışken bir kahkaha daha patlattı. Suna, suratını ekşitti.

"Hadi gel mutfağa. Bi çay doldurayım mı sana da?"

Suna'nın ardısıra mutfağa girdi Gökhan.

"İyi olur," deyip sırıttı. "Hararet yaptım yani." Sonra bir kahkaha daha.

"İstersen soğuk bir şey açayım. Motoru yakma?"

Bir kahkaha daha.

"Yok yok... Çivi çiviyi söker biliyorsun. Sen bana çay ver çay."

Suna, raftan temiz bir bardak alıp çay doldurdu. Arkası hâlâ Gökhan'a dönüktü.

"Davut Bey seni sordu," dedi. Bunu hince bir düşünceyle yapmıştı. Gökhan'la arasında en kolay maraza "Davut Bey" sayesinde çıkıyordu her zaman. Davut tarafından sevilmediğini bilen Gökhan bir sussa bir susamıyor, Davut'a mutlaka sallıyor, Suna da bunu fırsat bilip deşeliyor, Gökhan daha bariz sallamak zorunda kalıyor, bunun üzerine Suna Davut'u savunurmuş gibi yapıyor, Gökhan, devamen, Suna, kendi öz nişanlısı dururken öz nişanlısının düşmanını fazlaca savundu diye ister istemez Suna'ya da sallamak zorunda kalıyor, Suna bunu da fırsat bilip "Sen ne diyon lan!" diye başlıyordu. Arkası malûm.

Gökhan, "Davut Bey" lafı açılır açılmaz, soba kapağı açılmış da suratını yüksek bir sıcaklık yalamış gibi, oturduğu yerde otuz san-

tim geri çekildi, sırıttı, başına bir gelecek olduğunu anladı ve konuştuğu takdirde sesinin duyulup duyulmayacağını sınamak istercesine kafasını uzatıp Davut'un yarı açık oda kapısına baktı.

"Eh yani..." dedi. "Adamın bizden başka derdi yok ki zaten."

Suna, dönüp çay bardağını Gökhan'ın önüne bıraktı, yanıbaşına oturdu.

"Benden duymuş olma ama, ayağını denk alsan iyi edersin." Fısıltı tonunda konuşuyordu.

"Niye yani? Ne oldu ki?"

Suna da kafasını uzatıp Davut'un oda kapısını kontrol etti.

"Valla uyanmış gibi bizimki. Başka acentelere fason çalıştığından şüpheleniyo. Demedi deme. Benden söylemesi."

Gökhan hep sırıtırdı, gene sırıttı.

"Ee? Bunu bana da söyler hep."

"Onu biliyoruz." Aslında bugün maraza çıkartmasa daha iyi olurdu belki. Şu Çiğdem meselesi çok fena canını sıkmıştı ve gerekse gerekse Davut'la maraza çıkartması gerekirdi, ama o da sıkardı. "Neden olmasın?" diye düşündü Gökhan'a alıcı kuş gibi bakarak. "Hiç olmazsa hırsımı bundan çıkartırım!"

Fısıldamaya devam etti:

"Bu sefer farklı konuşuyo. Çok emin yani. Bugünlerde bi kazık atıp işten ayrılacağını biliyo sanki."

Gökhan, sırıtmaya devam ediyor, ama ilaveten, imalı imalı Suna'ya bakıp gözlerini kısmayı da ihmal etmiyordu. O en baştan, "Suna nasıl olsa maraza çıkartacak," diye düşündüğü için, "Bari değsin," diye de düşünüyor, adımlarını ona göre atıyordu safça.

"Allah Allaah!" dedi. "Bak sen şu işe! Bunu bir ben, bir de sen biliyoruz. Benden duyamayacağına göre, kimden duymuş olabilir sence?"

Suna kapkara oldu. Gökhan'ın böylesine yekten hücum ettiği görülmüş şey değildi. Gözleri büyüdü, dudakları seğirmeye başladı.

"Neee!" diye bağırdı.

Gökhan, otostop yapar gibi, başparmağıyla Davut'un yarı açık oda kapısını işaret etti. "Sesini yükseltme de duymasın. Di mi yani? Bu yeni iş imkânını senden başka bilen yok ki."

"Ben mi ispiyonladım seni yani?" Kulaklarına inanamıyordu kız.

Gökhan da inanamıyordu ona kalırsa. Bu kadar cesur olduğunu bilmiyordu. Gururla sırıttı.

"Hayır. Kasten yapmışındır demiyorum," dedi. "Sen söylemedikten sonra kim söyleyecek? Ben mi?" dercesine göz kırpıyordu bu arada.

"Ağzından kaçırmışsan filan..."

Ansiklopedilerdeki "Şirret" kelimesinin yanına bir de "İşte bu da şirretliğin vesikalık fotoğrafı," denerek bir kare eklenecek olsa, bu ancak Suna'nın o anda çekilmiş vesikalık fotoğrafı olabilirdi. "Ç" hanesindeki "Çirkefliğin resmi" karesinde gene aynı fotoğraf, Argo sözlüklerindeki "Mahalle Karısı" hanesinde gene aynı fotoğraf olurdu. Şüphesiz!

Kara saçlarını kamçı gibi savurarak ayağa fırlamış, ellerini yumruk yapıp beline dayamış, kapkara, seğirip duran, eğilip büğülen bir suratla tepesine dikilmişti oğlanın.

Gökhan, "Fazla ileri gittik galiba!" diye düşündü. Yüzünde, çaresiz bir "Çok geç!" sırıtması vardı.

"Ne diyon lan sen!"

Gökhan sindi. Ne diyebilirdi ki?

"Şşş..." dedi. "Yavaş konuşalım. Ayrıca, birbirimize 'lan' filan da demiyelim yani."

"Terbiyesiz! Seviyesiz!" Avaz avaz bağırıyordu kız. "Sen yakında ismimi tersten okumaya da kalkarsın benim!"

"Şşş dedim Suna! Duyulacak yaa! Ne ismi? Nasıl tersten yani?"

Suna, "Buna ne gerek vardı?" diye kızdı kendine. Fazla uzatmasa iyi olacaktı. Hemen klasik jestini yapmaya başladı: İki büklüm oldu, ellerini karnının üzerinde kenetleyerek gaz sancısı çekiyormuş gibi kasıldı, sanki bir eliyle diğerine asılır gibi bir şeyler yaptı, ki Gökhan bütün bunların ne demek olduğunu tecrübelerinden biliyordu, hemen burnunu korumaya aldı.

Odasında Davut, koltuğunu çevirmiş, camdan dışarı bakarak Strazbourg Caddesi'nin çatılarını seyrederken Suna'nın tiz sesini duyup irkilmiş, sonra da teselli çalışmaları sırasında çalan zilin Gökhan'ın geldiğini haber veren zil olduğunu tahmin edip "Lâhavle!" çekmişti. Koltuğunu döndüresiye kadar, önde Suna, ar-

kada Gökhan, paldır küldür daldılar içeriye, artık sabık nişanlılar olarak, patronu görünce duraladılar. Davut, bunların bir defa daha "sabık" olduğunu tahmin bile etmiyordu artık, biliyordu. Gene de şaşırmış gibi yaptı.

"Ne var be!" dedi, Gökhan'a bakarak, sonra da Suna'ya dönüp, "Ne oldu Suna?" dedi.

Belki onun o kadarına ağlamak denmezdi ama, Suna'nın, istediği zaman ağlarmış gibi gözyaşı dökebilmek gibi önemli bir hüneri vardı. Davut bunu bilmez, her zaman yerdi. Suna'nın gözünden boşalan yaşları görünce gene yedi, beti benzi attı.

"Gene ne yaptın oğlum kıza?"

Gökhan mora çalan bir sırıtmayla dudaklarını ısırıp, sağ elinde tuttuğu, az önce kafasına atılan, şükür bu sefer burnunu kurtarabilmişti, Suna'nın nişan yüzüğünü kaldırıp gösterdi patronuna.

Davut zırıl zırıl ağlayan Suna'ya döndü bu kez. Babacan bir ses tonu kullanarak ona da kızıyormuş gibi yaptı:

"Kız, gene mi yüzüğü attın sen?"

Suna, daha fazla dayanamayacakmış gibi, omuzları sarsıla sarsıla, haykıra haykıra ağlayarak koştu birden, kollarını açıp Davut'un boynuna atıldı. Rolünü iyi oynuyordu. Kendini takdir etti.

Davut, kendisi mi kızı yakaladı, yoksa kız mı onu yakaladı bilemeden, şaşkın şaşkın açtı kucağını, kollarını tam da istendiği gibi Suna'nın vücuduna doladı. O hakikaten görevini yapıyordu ve kendisi Gökhan'dan hazzetmese dahi Suna'nın hazzettiğini sanıyor, bu yüzden, "bu salak"la "bu zavallı iyi kızı" bir kez daha barıştırma misyonunu yerine getirmeye çalışıyordu. Bir taraftan Suna'nın sırtını tapışlarken, bir taraftan da çaktırmadan, onun başının üzerinden Gökhan'a kaş-göz işaretleri yaparak kavganın vehametini sorgulamaya başladı.

Gökhan, donuk donuk sırıtarak elindeki nişan yüzüğünü bir kere daha gösterdi Davut'a.

Davut, Suna'nın hatırı için gönül indirecekti artık. Oğlana biraz daha dostane mimikler yaptı, üst üste on, on beş kere göz kırparak, "Şimdi kükreyeceklerimi üstüne alınma. Mahsusçuktan kükrüyorum!" demeye getirdi, sonra da kükredi:

"Çık ulan dışarı! Hergele!"

Suna, bu kükreyiş üzerine, öz nişanlısının şerrinden bizzat "elin adamına" sığınarak korunmak zorunda kalan zavallı iyi kız rolünü epeyce abarttı, katıla katıla ağlamaya, hıçkırmaya başladı.

Gökhan, Davut'a çok müteşekkir, elli defa falan göz kırparak geri geri çıktı odadan, "elin adamı" nişanlısını rahat rahat hizaya getirsin diye de kapıyı sıkı sıkı örttü, sonra mutfağa gidip bond çantasını aldı, yarım kalan çayını kafasına dikti, "Boşa gitmesin!", hızlı hızlı büroyu terk edip o kapıyı da sıkı sıkı örttü. Asansöre bakmadan merdivenlere yürüdü. Aklına takılmıştı. Deminden beri onu evirip çeviriyordu kafasında. Kâğıda yazmayı bile düşünmüş, sonra vazgeçip zihninden bulmaya çalışmıştı. Nihayet, "Anus!" diye mırıldandı ilk basamağı indiği sırada. Suna'nın ismi tersten "anus" diye okunuyordu. İyi de, ne gariplik vardı yani bunda? Her neyse. İçi rahattı gayet. Davut Beyefendi gene çözecekti problemi nasıl olsa.

Problemi çözecek olan Davut Beyefendi'nin içi ise hiç rahat değildi büroda. Gökhan çıkıp kapıyı sıkı sıkı örttükten sonra, Suna daha bir sıkı sıkı dolanmıştı boynuna. Kız adeta ağlamıyor, kulağının içine içine sıcak hava hohluyordu. Hatta büronun dış kapısının kapanma sesi geldikten sonra gevşeyip, uzaklaşıp, "Sağ ol Abi!" falan deyip kendini de Davut'u da mahcup mahcup ötelemesi gerekirken, o dış kapı kapanma sesi yeni ve daha kuvvetli bir sarılmayı tetiklemiş gibiydi.

Davut, iyi düşünmeye zorluyordu kendini. "Doğal," diye düşünmeye çalışıyordu. "Dış kapı da kapanınca daha bir içerledi tabii. İnsan hiç olmazsa öbür odaya filan geçer, işin hale yola konulmasını bekler. Çıktı gitti it herif! Kız bir kere daha yıkıldı."

Doğal-moğal! Bu kadarı da fazlaydı. Bir gören olsa...

Kızı omuzlarından yumuşakça tutup ittirmeye, bedeninin bütün girintilerine ve çıkıntılarına amorf bir biçimde uyum sağlamış çırpı bedenini uzaklaştırmaya çalıştı, olmadı, öbürü daha bir sokuldu ve de kulağının içine hohlamaya devam etti.

Tatlı sert olmayı denedi Davut.

"Bana bak kız cadı! Şöyle az açıl da gözümün içine bak! Niye attın gene yüzüğü kız?"

"Zavallı genç kız" konuşacak durumda değildi! Sadece hıçkır-

dı ve daha sıcak nefesler vermeye başladı. Davut'un bütün tüyleri dikildi. "Yok canım!" diye düşünerek kendini kandırmaya çalıştı.

Suna, "Sen öyle zannet!" dercesine, biraz daha sokuldu ona. Davut, ilk defa Gökhan'a acıdı, hatta ona sempati duymaya başladı.

Gizli suç işler de görmezsin yine
Bir görseydin
Öyle kızardın ki kendine...

MEVLÂNÂ

Sevim Hanım, bildiği bütün duaları okuyarak ve okuduğu bütün duaları birbirine karıştırarak, nefes nefese, kan ter içinde üst kat komşusu Rüveyde'nin evinde aldı soluğu. Turan Apartmanı'nın ikinci katının, yani kendi dairesinin önünden geçerken bir an için bile içeriye girip kardeşine bir göz atmak gelmedi aklına. Hatta o anda önünden geçtiği dairenin kendi dairesi olduğu bile gelmedi. Rüveyde'ye odaklanmıştı, onu o gökgözlü kadına, Sıdıka Hanım denen o mübareğe yönlendiren can dostuna. "Neymiş anam o Sıdıka'nım öyle?" diyecekti. "Her bi şeyi bildi! Tövbeler tövbesi ayol!" diyecekti. "Ben ne böyle bi şey gördüm, ne de duydum!" diyecekti.

Hışır hışır soluyarak zile abandı. Altına da daralmıştı. Dizlerini birbirine bastırıp bacakarasını sıkıştırarak durduğu yerde birkaç defa hopladı. "Aç ayol şu kapıyı!"

Rüveyde, zili değil de homurtuyu duymuş gibi anında açtı kapıyı. Sevim Hanım'ı görünce yüzü aydınlandı, ama dostunun çiş krizlerini iyi bilirdi, hoplayıp zıpladığını görünce hemen gülerek kenara çekildi, yol verdi.

"Geç geç geç," dedi. "Darlanmışsın sen iyice."

"Kaçıl ayol!"

Arkadaşının yanından son sürat geçip helaya girdi Sevim Hanım. Çıktığında, yolu iyi biliyordu, kendi dairesinin aynısı, salla-

na sallana yürüdü, kendi salonlarının tam üstüne denk gelen salonu da geçti, kardeşi Selim'in hasta odasının tam üstüne denk gelen oturma odasına kapağı attı.

"Gel gel... Hoş geldin," dedi Rüveyde.

Sevim Hanım başörtüsünün düğümünü çözdü, uçlarına terleyen bıyıklarını, ensesini sildi.

"Hoş gördüm! Naaptın?"

"Ben ne yapacağım? Seni sormak lazım. Sen anlat, ne yaptın?"

"Ay..." dedi Sevim Hanım ve durdu. "Acaba kadının her dediğini Rüveyde'ye demem ne kadar doğru olur?" diye sordu kendine. O arada, sanki oturma odasında başka bir dolu oturacak yer varmış da hangisine oturacağına bir türlü karar veremiyormuş gibi, tekli koltuğa bakarak yer aradı kendine.

"Otursana Sevim."

Sevim Hanım düşünüyordu: "Söylesem mi, söylemesem mi?"

Rüveyde ile dostluğu da bu soru yüzünden başlamıştı zaten. Yıllar, yıllar önceydi. Sevim Hanım, taşıdığı sırrın ağır yükünden iyicene bunalmış, beli büküleyazmıştı. Rüveyde de iyi kadındı hoş, bir derdine bin çareyle koşardı adamın. Bir gün, havadan sudan konuşurlarken içi adamakıllı kaynamış, zaten sırrın ağır yükünden de bunalmışken soruvermişti kendine bu soruyu: "Söylesem mi, söylemesem mi?" Bunu kendine soran, hep söyler. "Söylesem mi söylemesem mi?" diyorsan, söyleyeceksin demektir. Sevim Hanım da bülbül kesilivermişti birden. Söyleyivermişti.

Geçti, tekli koltuğa oturdu.

"Söylesem mi, söylemesem mi?"

"Neyi?"

Sevim Hanım şaşkın şaşkın baktı Rüveyde'ye, göbeğini hoplata hoplata güldü.

"Ben dışımdan mı dedim ayol?"

"Söylesem mi söylemesem mi dedin işte. Bunun dışı mı var bir de?"

"Ayol..." Pek gülüyordu Sevim Hanım. "Ben o soruyu aklımca içimden kendi kendime soruyodum, hani Sıdıkanım'ın orda olup biteni sana söylesem mi diyerekten... Görüyo musun şu başıma geleni? Kendi ağzımla ele verdim mi şimdi kendimi?"

Rüveyde de güldü.

"Allah seni bildiği gibi yapsın Sevim! Şuncacık şeyi saklayamıyorsun içinde. Bir türlü anlayamam zaten, onca sırrı kendi kızından nasıl saklıyorsun kız sen?"

"Ay ne biliyim ben! Allah yardım ediyo zaar!" Allah'ın işi yoktu da senin yalanına ortak olacaktı. Tövbe et!

Odada bir tane çek-yat, bir tane tekli koltuk, bir tane tel sehpa, bir tane de eski model, yakışıklı mı yakışıklı ceviz büfe vardı. Rüveyde çek-yatın büfeye en yakın, Sevim Hanım'a en uzak köşesinde oturuyordu. Büfenin üstündeki kolonya şişesine uzandı, kapağını açtı, avuç avuç dökünüp ensesine, sinesine sürmeye başladı. "Ohh ohh" diyordu serinledikçe.

"Bize yok mu ayol? Yandım, piştim güneşin alnında."

Rüveyde telaşla ayaklanıp Sevim Hanım'a kolonya tuttu. Akran gibi durmuyorlardı ama aynı yaştaydılar. Sevim Hanım çok daha fazla yük çektiği, çok daha fazla yıprandığı ve çok daha fazla şişman olduğu için, annesi gibi olmasa bile, en iyi ihtimalle Rüveyde'nin en küçük teyzesi gibi filan gösteriyordu.

"Bana bak Sevim..." dedi, kolonya şişesini büfenin üstüne bırakıp yerine otururken. "Sıdıkanım Teyze'nin ne dediğini anlatacak mısın sen?"

Sevim Hanım hâlâ emin değildi söyleyip söylememek konusunda, ama gene yanılır da dışımdan söylerim korkusuyla o soruyu soramıyordu artık kendine. Biraz daha vakit kazanması lazımdı.

"Haa..." dedi. "Çok selamı vardı sana."

"Kimin?"

"Kimin diyo ayol! Biz kimden bahsediyoruz sabah beri? O senin Sıdıkanım Teyzen yok mu? O işte anam."

Rüveyde dalgın dalgın kafa salladı.

"Getiren-götüren sağ olsun," dedi. Sonra da hararetli hararetli aldı selamı:

"Ve aleyküm-üs selam!"

Sevim Hanım telaşla toparlandı, hafiften sıyrılmış eteğini dizlerinin altına kadar indirip üst bacak boğumunu örttü, başörtüsünü başına çekti, iki ayağını da edeplice yere bastı.

"Kim geldi ayol?"

Rüveyde de telaşlanıp doğruldu, odanın açık duran kapısından eğilip salona baktı. Kimseyi göremeyince şaşırdı.

"Hayırdır inşallah!" dedi. "Kimmiş gelen?"

"Kim kimmiş? Deli mi ne ayol! Şimdi demedin mi sen "ve aleyküm selam" diye? Kime dedin?"

"Ay yok!" Katıla katıla gülüyordu Rüveyde. "Allah seni bildiği gibi yapsın. Sen Sıdıka'nım Teyze'nin selamını söyledin ya demin. Ben de onun için "aleyküm selam" dedim işte."

"Öyle söylesene canım!" dedi Sevim Hanım. Gene pek bir şey anlamamıştı ya neyse. "Selamın aleyküm o zaman." Biri geldi zannedip yere indirdiği bacağını yeniden kaldırdı, altına katladı. Eteği de varsın sıyrılsındı. Rüveyde yabancı değildi.

"Aah ahh..." dedi. Söyleyecekti artık. İnsan o soruyu sorduysa mutlaka söyler. "Ayol... Neymiş o senin Sıdıka'nım Teyzen! Ne mübarek bi kadınmış o Rüveyde! Öyle böyle değil anam, kadın, ciğerimi okudu ciğerimi. İçimi, damarlarımı bir bir söktü, yere serip fal açtı ayol!" Göğüs geçirdi. "Gerçi en sonunda da köpek hoştlar gibi hoştladı, savdı başından ama..."

"Yok anam! Estağfurullah! Sıdıka'nım Teyze'nin huyudur; lafı bitti miydi misafir falan tanımaz, gönderir. Senle ne alakası var!"

"İnsanın gücüne gidiyo gene de. O el-kol hareketlerini görecektin. Bi dövmediği kaldı. Her neyse... İşin aslını, esasını bildi ya, ona çok şaşırdım."

Rüveyde tam konuşacaktı, Sevim Hanım'ın fazlasıyla dalgın olduğunu fark edip caydı.

"Yani..." diye devam etti Sevim Hanım. "Olacak şey değil anam! Hadi, kızın rüyasını tabir etti, onu anladık da, her şeyi bildi diyorum ayol..." Gözleri titremeye başlamıştı. "Her şeyi diyorum Rüveyde... Her şeyi..." O kadar dalgındı ki, uyuştuğu için tatlı tatlı kaşınmaya başlayan bacağını altına katladığını unutmuş, eğilip koltuğun orasını kaşımaya başlamıştı. Zannediyordu ki ayağı yere basmaktadır. Koltuğu kaşıdıkça rahatladı; bacağının kaşıntısı geçti.

Rüveyde, evham dolu gözlerle baktı arkadaşına. "Eğlen biraz," deyip ayağa kalktı. "Ben bir çay demleyeyim, hem içelim, hem konuşalım. Sen de soluklan bu arada. Kafan fazla karışmış." Hazır

kalkmışken, Sevim Hanım'ın başına geldi, eğilip altına katladığı bacağının diz kısmına dostça dokundu birkaç defa. Sevim Hanım kaybettiği bacağını o zaman buldu, hem utandı, hem hüzünlendi, hem kendi haline acıdı, içli içli ağlamaya başladı.

"Ağla ağla," dedi Rüveyde. "Vallahi nefes almak gibidir ağlamak. Ağla, için açılsın."

"Sana zahmet, şurdan kolonya şişesini versene bana acık."

Rüveyde, büfenin üstündeki şişeyi Sevim Hanım'a verdi.

"Çok darlandım Rüveyde. Çok darlandım. Bildiğin gibi değil."

"Canımsın. Bunlar da geçecek. Sıkma kendini."

"Kolay mı ayol!"

Ev sahibi, misafirini kolonya şişesiyle başbaşa bırakıp çay demlemek üzere odadan çıktı.

Şimdi,
Benim hâlim söze sığmaz da sığmaz
Bu sözlerdeki hâlim
Benim hâlim değil...

MEVLÂNÂ

Sürünüyordu Çiğdem. Güneş tepesindeydi. Ayaklarını sürüyerek, yeniden sızlamaya başlayan serçe parmağı yüzünden hafifçe aksayarak, kan ter içinde yokuş yukarı yürüyordu. "Bundan sonra kahvaltı etmeden evden çıkanın daa..." diyor, devam ediyordu: "Nefsine hâkim olamayanın daa..."

Çok bunalmış, çok yorulmuştu. Ara sıra durarak alçak bir duvara yaslanıp dinleniyor veya doğrudan doğruya bir gölgeliğe sığınıp oturarak sigara içiyor, bu zorunlu molaları verdiği her sefer ayakkabılarını çıkarıyor, ezilen parmacıklarını elleriyle ovalıyordu. Ne güzel de geçesi olmuştu halbuki. Şu yürümek olmayaydı!

Zaten de ayakkabılarının arkasına basmış, yamyassı etmişti. Çıkarması kolay oluyordu. Terlik çıkartır gibi ittirivereceksin öne doğru. Bu kadar basit.

Gene bir mola sırasında, ayakkabılarını ittirerek çıkarıp parmaklarını ovalar, bu meyanda harıl harıl Davut'u, Davut'tan ziyade Davut'a gösterdiği daha doğrusu gösteremediği tepkiyi düşünürken, ovaladığı ayak parmaklarına, etrafta veya yukarıda biri tarafından ayna tutuluyormuş gibi küçük, oynak bir ışık topu vurmaya başladı.

Hiç gelemezdi böyle sululuklara. Sarı saçlarını savurarak hırsla, öfkeyle kaldırdı kafasını. İlk iş, karşı sıradaki apartmanların pen-

cerelerine baktı. Oturduğu serin duvar hizasına bakmadı hiç, çünkü o oyunbazın ayağına vurabilmesi için illa ki karşı hizadan gönderiliyor olması gerekirdi. Işık topu, tahminini doğrularcasına gözüne vurdu bu kez.

"Allah belanızı versin!" Homurdanmak faydasızdı. Elini gözüne siper edip araştırmalarını sürdürdü. Bir görse nereden, hangi apartmanın hangi katından yapıldığını, hiç üşenmeyecek, karşıya geçip kapılarına dayanacak, koca koca adamların-kadınların yapacak hali yoktu, "Veledinize sahip çıkın! Yoldan geçenlerin gözüne ayna tutuyor!" deyip koyacaktı postasını. Kafasını sağa yatırdı olmadı, sola yatırdı gene olmadı. Aynacı, gözlerini yaşartmaya ahdetmiş gibiydi.

Doğruldu, terliğe döndürdüğü ayakkabılarını ayağına geçirdi. Gözleri yaşarmıştı, kırpıştırdı. Işık topu şimdi yanağında geziniyor, değdiği yeri sıcak sıcak yalıyordu. Çok sinir bozucu bir durumdu. Şaşırtmaç vermeye karar verdi. Biraz ilerleyecek, ansızın dönüp bakacaktı tekrar karşıya. Zaten otuz-kırk metre sonra menzilden çıkardı herhalde. Zorlukla, oflaya puflaya yürümeye başladı. Omzundaki çanta ağır geliyordu. Küçük bir kol hareketiyle kaydırdı askısını aşağı, havada uzun kayışından yakalayıp, dibini yere sürtmeden yanısıra sürümeye başladı.

Işık topu yanağında geziniyordu gene. Az sonra, ısının etkisiyle eli yanağına gitti, aynı anda da aklı başından gitti. Yanağı yer değiştirmiş olamayacağına göre ışık topu yer değiştirmişti. Çünkü artık öbür yanağına vuruyordu ve o yanağının tarafında yüksekçe, düz bir taş duvardan başka bir şey yoktu. Önce kaşlarını çattı, sonra her ihtimale karşı dönüp boş bakışlarla düz duvara baktı.

"Hayırdır inşallah!"

Duvardan fışkırmış gibi iki gözünün tam ortasına yapıştı oyunbaz ışık topu. Daha ne olduğunu anlayamadan ensesinde, sarı saçlarının gölgelemesi gereken yerde bir sıcaklık hissetti, döndü, döner dönmez, bu sefer de gözünden saldırıya uğradı. Öyle kolay kolay korkacak tiplerden değildi ama korktu. Mantıksız, anlamsız bir şeyler oluyordu. Işık topu kısa bir an için gözünü rahat bırakınca baktı, caddenin karşı kıyısındaki insanların sayısı birdenbire azalmış gibi geldi ona. Yürüdüğü tarafta ise o ana kadar hiç kimseyle

karşılaşmamış olduğunu hatırlayıp iliklerine kadar titredi sıcakta. Hemen başının üstünde bir diskotek aynası dönüyormuş gibi, dört bir yandan ışık saldırısına uğradı. Duş yapar gibiydi. Sayılamayacak kadar çok ışık topu, alnını, şakaklarını, ensesini, omuz başlarını, göğüs uçlarını yalaya yalaya tepeden düşüyor, ayaklarının etrafında dans ediyordu. Bir ışık halkasının içinde yürümeye, hatta seğirtmeye başladı. Cidden korkmuştu.

"Allah Allaaah!"

Hep birlikte, yokuş yukarı yol alıyorlardı. Çiğdem ve ışık topları. Bir de gölge... Kambersiz düğün olmaz.

Korkma!
Gökyüzünü bile al ayağının altına...
Vesveseler pamuğunu çıkar kulağından.
MEVLÂNÂ

Serdar Sokak'tan menemen kokuları yükseliyordu.

Buzdolapçı Ali Fuat, iki eliyle iki kenarından kavradığı ve karnının hizasında tuttuğu kenarları yüksekçe sahanla koştura koştura kendi dükkânından fırlayıp Sağlık Kabinci Kâmil'in dükkânına girdi. Pek işbilir, pek hünerli, pek havalı bir hali vardı... ve de pek canı yanmış.

Sağlık Kabinci Kâmil toplu sünnetten dönmemişti henüz. Uzun Sedat'la Şadıman Beyefendi, Mini Sağlık Kabini'nin makam masasına yaslı uzun sehpanın etrafında konuşlanmışlardı. Sehpanın üzerine bir gazete sermiş, ekmekleri dilimleyip kenarlara yerleştirmiş, bir tuzluk, üç adet dolu çay bardağı ve üç adet de çatalla tefriş etmişlerdi. Mütevazı bir sofra.

Buzdolapçı Ali Fuat'ın elini haşlayarak geldiğini görünce bir telaş hareketlenip, ekmek dilimlerini kenara çekerek sahana biraz daha yer açtılar.

"Işşş..." diye öttü Buzdolapçı Ali Fuat. "Kaçıl kaçıl... Yandım!"

Uzun Sedat, yaba gibi elini uzatıp sahanı Ali Fuat'ın eliden aldı; "Ne var bunda bu kadar yaygara kopartacak!" gibisine sırıtarak ortaya bıraktı. Onun da eli yanmıştı ama çaktırmadı. Yaşaran gözlerini gizlemek için laf attı:

"Çok güzel koktu yahu! Sucuklu mu yaptın?"

Buzdolapçı Ali Fuat, yanmış parmaklarına üfleyerek sırıttı. Uzun Sedat'ın elini yaktığını anlamıştı, şımardı.

"Sen bi dakka aslanım!" dedi bilgiç bilgiç. "İyi bi kokla bakalım. Hem sucuk çenttim içine hem de pastırma. Kıyma gibi doğradım valla. Bıçakarası. İricenez üç diş de sarımsak şeyettim bi güzel. Ohh, mis mis."

Şadıman Beyefendi gülümseyerek kokladı havayı.

"Dükkân leş gibi kokacak şimdi. Bir şey değil, Kâmil'in müşterileri yanlış anlayacak. Öyle et-met pişirmemek lazım burda."

Gülüştüler.

Buzdolapçı Ali Fuat, acele acele bir koca dilim ekmeği bandı menemenin içine. Hakikaten de iyi kıvırırdı şu yemek işlerini. Misal, Firdevs bile anasının yaptıklarını beğenmez, babalığının yaptıklarını seve seve yerdi evde.

"He valla..." dedi koca lokmayı ağzına tepelerken. "Sünnetlerden topladığı parçaları burda pişirip yiyo diyecekler." Ağzı yanar gibi olmuştu, çaktırmadı ama hava çekti içine biraz.

Uzun Sedat, birkaç çatal daldırıp ilk hızını aldıktan sonra durdu. Hem biraz soğusun, hem de Ali Fuat gıcık olsun istiyordu.

"Yahu, düşünmeden başladık ama, Kâmil'i de beklesek miydi?"

Buzdolapçı Ali Fuat gıcık oldu. Onun yemeğine iltifat lafla değil yemeyle yapılırdı. Ters ters baktı Uzun Sedat'a.

"Onun orasını yemeği pişirtmezden evvel düşünecektin canım!" dedi. "Yumurtalı şey bekletilir miymiş!"

Şadıman Beyefendi'nin yiyesi yoktu hiç. Gene de dükkânı saran güzel kokunun hatırına bir lokma almıştı ağzına, geveleyip duruyordu. İş olsun diye, "Yumurtalı ney?" dedi.

Buzdolapçı Ali Fuat, tek gözünü kısarak kısa bir süre düşündü. Ya melemen olacaktı ya da melemez. Hangisiydi ki? Attı:

"Melemez." Nasılsa yanlış söylediğini biliyordu. Öbürküler gülüşürken, bu, melemen veya melemez, neyse işte onu, kocaman kocaman ekmeklerle küremeye devam etti. Hiç oralı değildi şahsan!

"Siz hokkabazlık yapın bakalım..." dedi. Ekmeği ağzına bastı, tıkıştırdı. "Ben karnımı doyurayım da..." İttire kaktıra yuttu, boynunu şişe yutmuş kaz gibi öne geriye oynattı. "Ondan sonra ben hokkabazlık yaparım, siz boş çanağı sıyırırsınız."

Şadıman Beyefendi'nin kanı kaynamıştı. Numaradan bir şevkle atıldı.

"Hakikaten de öyle ulan! Giriş Uzun."

Bundan daha büyük iltifat yapılamazdı Buzdolapçı Ali Fuat'a. Madalya taksalar bu kadar hayra geçmezdi. Baktı ki Uzun da gaza gelmiş, sahanı tek hamlede yutacakmış gibi saldırıyor, o da saldırdı. Yutar mıydı yutardı bu herif!

Gaza getireyim derken Şadıman Beyefendi de gaza gelmişti. Çalakaşık girişti diğerleriyle beraber. Kasvet kalkmış, neşe, coşku hâkim olmuştu.

O sırada küçük bir ışık topu daldı dükkâna. Şaşkın şaşkın gezindi bir müddet. Bu kadar iyi karşılanmayı beklemiyor gibiydi. Hopladı, zıpladı, arandı, tarandı, en sonunda Buzdolapçı Ali Fuat'ın sağ gözünü seçip oraya beton çivisi gibi saplandı.

"Işş!"

Elini yemek sahanından bir an olsun çekmeden, gözünü kaçırmaya çalıştı, kıstı, yumdu yumdu açtı, kafasını oynattı herif. Bunun ne mene bir şey olduğunu bilmiyordu henüz.

"Ne diyecem, biliyon mu Şadıman..." dedi.

Şadıman Beyefendi fazla gittiğini düşünüyordu. Sarmısak, sucuk, soğan, dokunacaktı. "Sen bi dakka!" dedi sırıtıp dalgasını geçerek, bu vesileyle geriye çekilip çayından bir yudum aldı. Gözünü ışıktan sakınmak için bir elini selam verirmiş gibi alnının üstünde tutan Buzdolapçı Ali Fuat'a baktı.

"Ne?"

Buzdolapçı Ali Fuat, yana kaykılarak bir kere daha ışık topundan kaçmaya çalıştı. O ondan kaçamadı ama tadı ondan kaçtı. Suratı ekşimik ekşimik, bunun sebebi gözüne batan ışık topundan ziyade karnındaki sıcak menemen veya ağzındaki sıcak konu imiş gibi buruntulu,

"Yav..." dedi, "Diyecem ki..."

Işık, inatla ve ısrarla iki gözüne birden dalmaya başlayınca adamakıllı kaçtı huzuru. Sofradan el çekip geriye yaslandı, iki elini birden siper etti gözüne.

"Senin oğlana diyecem..."

Konuşmakta zorlandığı belliydi. Şadıman Beyefendi de durul-

muş, bacak bacak üstüne atmış, bir Uzun Sedat'a, bir Buzdolapçı Ali Fuat'a bakarak üsttekini hırslı hırslı sallamaya başlamıştı.

"Hani diyecem..." diye devam etti. "Bi müddet daha beklesez... Baksaz..."

Oyunbaz ışık topunun Buzdolapçı Ali Fuat'ın yakasını bırakmaya niyeti yoktu. Adamın iki eliyle yaptığı siperliği delemeyince, bu sefer de kirli sakallı suratında gezinmeye başladı.

"Eee?" dedi Şadıman Beyefendi. Sinirlenmeye başlıyordu.

"Acele etmesez diyom... Söylemek için diyom... O kadar sene bekledik, de mi? Az daha bekleyiversez diyom."

Şadıman Beyefendi darlandı, ihanete uğramış gibi baktı Ali Fuat'a. Aslında ne kadar isterdi Davut'u olduğu gibi muhafaza edebilmeyi. Ama gerçek başka bir şeydi. Gerçek denilen şey, insanlarla bir araya geldiği vakit zulüm denilen bir başka şeye dönüşüyordu. İster ortaya koy onu, ister koyma, gerçeği bildin miydi, zulüm neymiş, onu da bilmeye başlıyordun. Karşı kıyıydı gerçek. "Karşı kıyı nerde?" diye soruyordun, gösteriyorlardı. Geçiyordun oraya, soruyordun: "Burası karşı kıyı mı?" Gülerek bakıyorlardı sana. "Hayır," diyorlardı. "Burası bu kıyı. Karşı kıyı karşısı." Bir daha geç, karşı kıyı gene karşıda kalıyordu. Bundan âlâ zulüm mü olur?

Gerçek öyle bir şeydi. Zor bir şey. Ulaştığın anda senden kaçıyor, az evvel terk ettiğin yerden sırıtmaya başlıyordu kötü kötü. Bilmemek, görmemek daha iyiydi her zaman. Gafil olmak, habersiz olmak, daha az acı çekmekle eşanlamlıydı, bilmekse acı çekmekle. Nasıl imreniyordu şu Ali Fuat'a... ve onu nasıl kıskanıyor, ona nasıl kızıyordu.

"Bana bak..." dediği anda, Uzun Sedat muhtemel bir kırgınlığı önlemek için araya girdi:

"Hoppalaa! Yahu, oldu mu bu şimdi Ali Fuat? Pilavdan dönenin kaşığı kırılsın yahu! İki saat münakaşa yapıp hep birlikte kavlü karar etmedik mi şuracıkta? Bir diyeceğin vardıysa o zaman diyeydin ya!"

Buzdolapçı Ali Fuat, gözlerine siper ettiği ellerini indirdi. Işık topu hemen harekete geçip tam isabet kaydetti, gözünde çaktı. Kafasını kaçırdı, tek gözünü sıkı sıkı yumdu. Bir defa olsun, dükkâ-

nın ışık gelmeyen tek koltuğunda o ışığın ne aradığını düşünmek gelmemişti aklına. Gene gelmedi.

Zahiren korktuğu Uzun Sedat'tan destek alınca, asıl korktuğu Şadıman Beyefendi'den kaçırdı gözlerini. Yav..." dedi, sanki onu konuşturan olmuş da o konuşmamış gibi bütün suçu üstüne alarak. "Diyemedim işte Uzun'um. Dek gelmedi bi türlü."

Uzun Sedat gene Şadıman Beyefendi'ye bırakmadı lafı.

"Denk getireydin. Seni tutan mı vardı?"

Vardı tabii. Ağzını açtırmamışlardı ki herife. Ama Ali Fuat bunu söyleyecek kadar görgüsüz değildi. Kafasını sağa sola kaçırarak, oturduğu yerde kımıldanıp, huysuz hareketlerle şu lanet ışık topundan kurtulmaya çalıştı. Nihayet aklına bir akıl gelmişti. Nerden şavkıyordu ki bu? Camdan gelmediğine göre? Gene de dönüp dirseklerini "L" koltuğun arkasına dayayarak camdan tarafa uzun uzun baktı. Ötekiler şaşkın şaşkın onu süzerken, o da yeni aklına gelmiş gibi döndü, onlara baktı teker teker. Dikkati dağılmıştı.

"Yav..." dedi. "Hanginizin saatından geliyo bu ışık?"

Uzun Sedat, saatine bakıp dudak büktü.

"Hangi ışık?"

Buzdolapçı Ali Fuat, artık ışık mışık oynaşmayan suratını işaret ediyordu. Gözü o derecede kamaşmıştı ki, hâlâ orada duruyor zannediyordu.

"Aha işte... Görmüyonuz mu bi saattır?"

Uzun Sedat Şadıman Beyefendi'ye, Şadıman Beyefendi Uzun Sedat'a baktı. Sonra dönüp ikisi birden Buzdolapçı Ali Fuat'a baktılar.

"Yoo," dediler beraberce.

Buzdolapçı Ali Fuat, inanmayıp, sanki eliyle yakalayıp da ispat edebilecekmiş, gösterebilecekmiş gibi, parmaklarını gezdirerek suratında ışık topunu aramaya başladı.

"Yav?"

Aynada bir şekil görürsün hani?
Senin şeklindir o,
Aynanın değil...

MEVLÂNÂ

Sevim Hanım kolonyayla yıkanmış gibiydi. Islak saçları birbirine yapışıp yol yol olmuş, dipleri alnına, şakaklarına yapışmış, tombul yüzü alkolle ovalanmaktan kızarmıştı. Belki bu kızarıklık, biraz da pek çok şeyi anlatmış, söylemiş, sırtındaki sır külfetinin bir miktarını daha atabilmiş olmanın utangaçlığındandı. Hani Rüveyde gönül koyup, "Hani ben senin can dostundum? Bunları evvelce niye anlatmadın?" derseydi... O bakımdan... Gene de epey gitmişti maşallah. Ne Buzdolapçı Ali Fuat kalmıştı anlatmadık, ne kader, ne kısmet. Bazı kısımları kendine mahfuz tutmuştu tabii. O zaman da Rüveyde "güya" her şeye vâkıf olduğu halde, mahfuz kısım işi esastan değiştiren kısım olduğu için, vâkıf olduğu kısım, sıfıra sıfır elde var sıfır gibi bir kısım oluyordu. Hikâyenin suyunun suyunun suyu yani. Utangaçlığının bir kısmı da bundandı. Olsun. Her kısım anlatılmaz!

Hoş, zati senelerden beri pek çok sırrını paylaşmıştı Rüveyde ile ve zaman zarfında ne kadarını anlatıp ne kadarını kendine sakladığını bile bilmez hale gelmişti, ama gene de işin şahdamarını kendine sakladığından emindi. Şu uğursuz münderecât. Olsun aman! Bu da bir şeydi yani. Az da olsa zehirini akıtmak iyi gelmişti. Toparlanmıştı ayol!

Tekli koltukta, tek bacağı gene altına katlı, elinde de çay barda-

ğı, ağlamaktan şişmiş gözkapaklarını etli etli kırpıştırarak oturuyordu. Çiğdem'i kaçırışı, kısmetine oğlanın değil de kızın düşüşü, Hıfz-ı Sıhha günleri... Pek ağlamıştı anlatırken, pek içlenmişti. Tabii ki her hakkı Selim'le kendisinde mahfuz kısım hariç, arkadaşı bütün bu yaptıklarına hak versin diye pek diller dökmüş, pek paralamıştı kendini.

Rüveyde, kolonya şişesini her ihtimale karşı ayağının dibine koymuş, yedek şarjör gibi hazır tutuyordu. Sevim Hanım'ın anlattıkları yenilir yutulur cinsten değildi. "Ben olsam bunları söylerken elli sefer fenalaştıydım şimdiye," diye geçirdi içinden. Dinlemesi bile koyuyordu adama, değil ki anlatması koymasın.

"Aah ah!" dedi Sevim Hanım. "Demek, Sıdıka'nım Teyze deyip geçmemek lazımmış. Öyle ya anam, kadında bi hikmet, bi keramet olmasa, nerden bilicek otuzu-otuz beşi, di mi? Yediğim haltı nerden bilicek?"

Çayından bir yudum aldı, bardağı şöyle bir çalkalayıp dibinde kalanı da kafasına dikti.

"De... Işık da ışık diye tutturmayaydı, şöyle ele gelir bi şeyler çıtlataydı madem..."

Dalgın dalgın güldü, göbeği hopladı.

"Işık tutulur mu ayol? 'Işığı tut!' diyo mübarek. Tövbeler tövbesi."

Yüzüne yazık bir ifade vermeye çalıştı ama veremedi. Daha çok, sorumluluktan kaçmaya çalışan, bu uğurda her türlü yalanı söylemeye hazır birinin hem kaygılı, hem kurnaz ifadesini verdi.

"Ama naapsın!" diye geçiştirmeye çalıştı. "Yaş desen almış başını gitmiş. Bazı bazı ipin ucunu kaçırıyo demek ki. Yazık!"

Rüveyde, bir duyan olacakmış gibisine sağına soluna bakındı telaşla. "Aman diyim Sevim!" dedi. "Ne yaşına akıl erer Sıdıka'nım Teyze'nin, ne de başına. İlk, rahmetli annecimle gittimdi ben onun yanına. O zaman da şimdiki yaşında gösteriyordu. Neredeyse kırk beş, elli sene evvelinden bahsediyorum."

Sevim Hanım yakasını bağrını örtüyormuş gibi yaptı.

"Tövbe de ayol! Senin aklında öyle kalmıştır. Olacak şey mi şimdi şu? O zaman da bu zaman da aynı yaştaymış da bilmem neymiş de... Tövbe de!"

Rüveyde dalmış gitmişti. Gözü seğiriyordu ufaktan.

"Aah ah! Rahmetli annecim de bana aynen benim sana dediğimi dediğinde, ben de ona senin bana dediğini dediydim."

Sevim Hanım bağlantıları kuramadı. Şaşırarak,

"Nası yani?" dedi.

"Anla işte... Annecim bana, 'Bu kadın kırk beş - elli senedir bu yaşta' dediydi de, ben de ona çıkıştıydım senin bana çıkıştığın gibi."

Sevim Hanım başörtüsünü düzeltti.

"Tövbe dee!"

Rüveyde sessizce besmele çekti.

"Dahası, o zaman da annecim bana, nenemle beraber tee çocukken Sıdıkanım'a gittiklerinde, nenemin de ona öyle söylediğini söylediydi."

Sevim Hanım rahatsız rahatsız, altına katladığı ayağının parmak uçlarını sıvazlamaya başladı eliyle.

"Ne diyosun ayol sen! Kim kime ne demişmiş? Şu kolonya şişesini uzat da şunu bi başından anlat hele."

Rüveyde, iştahla Sevim Hanım'a döndü.

"Anlatayım da şaşır," dedi.

At gibi benden kaçıyorsun ama
Üstüne binmişim.
Üstüne binenden kaçılabilir mi?
Buna eşeklik derler!..

MEVLÂNÂ

Mini Sağlık Kabini'nde, Uzun Sedat'tan fırçayı adamakıllı yiyip sigarasına gömülmüş Buzdolapçı Ali Fuat, her zamanki gibi, "Yav?" diye düşünüyordu. Üzerine radar gibi kilitlenmiş dost bakışlarından oldukça mustarip, dalgın dalgın gömlek cebinden taze bir sigara çıkarttı, daha yeni yaktığı taze sigaranın ateşiyle bunu tutuşturdu, tutuşturduğunu kül tablasına basıp eskisini içmeye devam etti. "Yav?"

Herkesin her şeyi bildiğini bilmiyordu garip, mesele buydu, ama meselenin bu olduğunu da bilmiyordu. O zannediyordu ki, hani hemen hemen yirmi dokuz sene, artık Davut otuz yaşında olduğu için hep otuz sene önce diyorlardı, otuz sene önce Şadıman Beyefendi'yi hakikati diğerlerinden gizlemeye ikna ettiydi de Şadıman Beyefendi de buna çaktırmadan ikna olmuş gibi yaptıydı ya, iş hâlâ o demde devam etmektedir; Uzun Sedat'la Sağlık Kabinci Kâmil, meselenin aslını bilmemektedir. Pek çok şeyden korkuyordu bu yüzden. Bir kere, bunlar sabahleyin dedikleri gibi her bir şeyi Davut'a anlatmaya kalktılar mıydı, saklanan asıl iş gün ışığına çıkmaya başlayacaktı ister istemez ve de bunun yalanıyla beraber Şadıman Beyefendi'nin yalanı da ayan olacaktı. Öyle ya! Ne diyeceklerdi Uzun'lan Kâmil? "Bu Buzdolapçı'ynan bir olmuşun, bizi otuz seneden beri kandırmışın amma canın sağ ossun Şadıman!

Varsın ossun!" mu diyeceklerdi? Hayatta demezlerdi. Bunlar öyle gururlu adamlardı ki, ne kadar severlerse sevsinler, Şadıman'dan da bundan da o saat yüz çevirirlerdi. Ondan sonra ölme eşeğim ölme! Bunların gönlünü alabilirsen al bakalım. Sonra bir de öbürkü mesele vardı. Davut ne diyecekti bu işe? Şadıman, arkadaş gibi yetiştirmişti onu. Oğlanın bi ağır lafları vardı ki, o kadar olur. Şimdi o, "Vaay, demek sen benim dedem değilmişin," deyip de Şadıman'a saydırırsaydı ne olacaktı? Kalkıp gelip de bunun, Buzdolapçı Ali Fuat'ın suratına tükürürseydi, "Senin gibi babam olacaana hiç olmayaydı!" derseydi? Olacak iş değildi. Sen kalk, götü boklu oğlanın eline kendi ellerinlen ver kendi yularını, ondan sonra da o ne yana çekerse o yana git. Bi de tabii, en öbürkü mesele... Bunun mazisi meselesinden, ikiz kız kardeşi meselesinden filan daha mühim mesele. Şu, Davut'un anası meselesi. Davut onu duyarsaydı ne olacaktı? Hiç canım! Hiç olacak iş değildi şu yaptıkları, ama onu dinleyen kimdi ki! Bir baba olarak hiçbir hakkı yoktu. Bu hakkı, bihakkın Şadıman Beyefendi'nin ehil ellerine devir teslim etmişti otuz sene önce ve kendine bi gıram olsun hak-hukuk ayırmamıştı bigün lazım olur diyerekten. Al işte! Konuşmaya bile hakkı yoktu. Bi sıkılıyodu ki!

"Yav?"

Gömlek cebinden taze bir sigara daha çıkartıp yananın ucuyla bunun ucunu tutuşturdu tekrar. Birini kül tablasının kenarına iliştirdi, birini içmeye devam etti.

"Ne yav?"

Uzun Sedat'ın bakışları da tıpkı Şadıman Beyefendi'nin bakışları gibi Buzdolapçı'nın üstüne kilitlenmişti. Bir de üstelik, siniri üstüne dönmüş gibiydi.

Gene de içlerinde en gergin olanı Şadıman Beyefendi'ydi. Bu, bacak bacak üstüne atmış ve üstteki bacağını hızlı hızlı Uzun Sedat'ın burnuna doğru sallıyor olmasından anlaşılabiliyordu gayet sarih.

Buzdolapçı Ali Fuat, kendisine "Ne yav?" diye soran Uzun Sedat'a gözü yılarak baktı. Şu deminden beri ortalıkta gözükmeyen ışık topu bile Uzun Sedat'tan daha merhametliydi.

"Yav..." dedi tekrardan. "Allah Allaah... Sabredelim diyoz, kötü bi şey mi diyoz? Moskofa bakar gibi bakıp durmayınsanıza!"

Şadıman Beyefendi sessizliğini, moskofa bakar gibi bakıp durmasını ve üstteki bacağını Uzun Sedat'ın burun direğine doğru sallamasını sürdürdü.

"Lâhavle!" dedi Uzun Sedat. Kendini, Şadıman Beyefendi'nin burnuna burnuna salladığı iskarpin ucundan sakınarak hafiften yana kaydı.

"Uzatıyorsun da ondan!" diye tersledi adamcağızı. "Biz de sabahleyin hadisenin Davut'a anlatılması lazım geldiğinden o kadar emin değildik. O zaman nerdeydi aklın? Konuşup, tartışıp..." Şadıman Beyefendi'yi işaret etti. "Şadıman'dan bir araba fırça yiyip bu karara varırken nerdeydin? Burda değil miydin yahu?" Bir "lâhavle" daha çektikten sonra saydırmaya devam etti: "Hadi mızıdın, sonradan çark ettin... Bari bizim söylediğimizden başka bir sebep söyle! Şadıman'ın çürütmediği bir sebep olsun." Gene Şadıman Beyefendi'yi işaret etmişti. "Otuz seneden beri bu adam çekiyor işin ceremesini. Sorumlulukta müşterek olmuş olsak dahi, gerçeği gizlemekte Şadıman'ın yanında dış kapının dış mandalı gibi kaldık. Şimdi hikâye değişecek, biz gene çok az bir sıkıntıyla, ezayla atlatacağız vartayı. Kaybedeceğimiz hiçbir şey yok. Ama o torununu kaybedecek. Allah aşkına, o 'Söyleyelim,' dedikten sonra, hangimize itiraz etmek düşer? Hele de sen! Sana ne oluyor yahu! Kimsin ülen sen!"

Uzun Sedat hep böyle yapardı. Güzel güzel konuşmaya başlar, konuştukça kızışır, kızıştıkça parlar, parladıkça ısırgan gibi dalardı adamı.

Buzdolapçı Ali Fuat'ın ödü patladı.

"Yav Uzun..." dedi. "Öyle diyon amma, ortada torun torba yok ki kardeşim. Davut nerden Şadıman'ın torunu oluyomuş? Kendi yalanımıza kendimiz de mi inanacaz yav?"

Kötü niyeti yoktu garibin. Kendi düz mantığınca mantıklı bir açıklama getirmeye çalışıyor, sadece Şadıman Beyefendi ile kendisinin bildiğini sandığı gerçek gerçeği sadece Şadıman Beyefendi'ye ima ederek, "Ben hem oğlumu, hem kızımı bir defa kaybettim, bir defa daha kaybetmek istemiyorum," demeye getiriyordu, ama o lafı kime söylesen yanlış anlar. Uzun Sedat da yanlış anladı doğal olarak. Tepesi bir attı mıydı pir atardı. O kadar uzundu ki, Buzdolapçı Ali Fuat'a şöyle sıkı bir tane ekleştirmek için ayağa kalkması

bile gerekmiyordu. Oturduğu yerden öne eğilip upuzun kollarından birini uzatması yeterdi de artardı bile. Fakat tam o esnada Şadıman Beyefendi'nin Buzdolapçı'nın son sözleriyle şirazesinden çıkıveren üstteki bacağının sadme menziline girmiş oluyordu maalesef. Hem de insan vücudunun en çok acıyan organıyla: Burnuyla.

"Ulan, şimdi sana dedeyi de torunu da göst..."

Şadıman Beyefendi'nin volesi, Uzun Sedat'ın burnunu buldu. Uzun adam, yediği darbenin tesiriyle gerisingeri "L" koltuğa yığıldı.

"Aman Uzun!"

Saldırgan, üzüntüyle fırlamıştı ayağa, ama artık çok geçti.

Buzdolapçı Ali Fuat da fırlamıştı.

"Yav?"

Uzun Sedat, geriye savrulan başını tekrar öne indirdiğinde, burnunun oluk oluk kanadığını gördü diğer iki dost... ve de müthiş sinirli olduğunu.

"Uzun, bırak da yardım edelim. Tampon mampon..."

"Bırak Şadıman yahu!"

Tek hamlede kalkıp oturduğu "L" koltuğun üzerinden aşarak eski dişçi koltuğuna doğru, pardon, pansuman koltuğuna doğru bir eliyle burnunu tuta tuta yürümeye başladı. Kendi tamponunu kendi yapacaktı anlaşılan.

Şadıman Beyefendi ne yapmaları gerektiğini sorarcasına suratına bakan Ali Fuat'a üzgün üzgün kafa sallayıp bir of çekti, göz kırpıp onun hiç karışmamasını ima ettikten sonra Uzun'un peşisıra dişç... pansuman koltuğuna seğirtti.

Ne denir, tam da o sırada Sağlık Kabinci Kâmil'in, elinde eski model doktor çantasıyla dükkâna gireceği tutmasın mı? İçerideki manzarayı görür görmez harekete geçti Kâmil.

"Vah Uzun'um!" diye kükredi, diğerlerine soran gözlerle bakarak. "Ne oldu sana! Geç otur şöyle, geç geç."

Uzun Sedat kendini koltuğa attı, elinin tersiyle Şadıman Beyefendi'yi gösterip yaka silkti.

"İllallah bundan yahu! Tadı varsa da kaçtı artık. İllallah!"

Şadıman Beyefendi mahcup mahcup ayakkabısının ucuna bakıyordu.

Buzdolapçı Ali Fuat, ortamı yumuşatmaya çalıştı.

"Tam zamanında geldin Kâmil'im. Kul sıkışmadıksıra Hızır aleyhisselam imdada yetişmezmiş."

Şadıman Beyefendi kafasını kaldırıp Ali Fuat'a baktı. "Şimdi latifenin sırası değil Ali Fuat."

Ali Fuat da az anladığın değildi. Uzun Sedat darbeyi ilk aldığı anda üzüntüyle düğüm düğüm olmuş boğazı, şimdi, "Gör bakalım, bana el kaldıranın hali nice oluyormuş!" mânâsında kuyruk yağı içmiş gibi dümdüz olmuştu. O dem dalgasını geçmeyecekti de hangi dem geçecekti? Sırıttı.

"Bi de şey derler: İyi olacak hastanın doktor ayağına gelirmiş... He he heee.."

Uzun Sedat, burnuna pamuk tıkamakla meşgul Sağlık Kabinci Kâmil'in bileğini tutup doğrulacak oldu; bir taraftan Sağlık Kabinci Kâmil, bir taraftan da Şadıman Beyefendi'nin üstün gayretleriyle geri yatırıldı yerine. Buzdolapçı Ali Fuat seke seke kaçmıştı dükkân kapısına doğru.

"Kötü bi şey mi dedik yav?" deyip deyip sırıtıyordu oradan. Şadıman Beyefendi'nin "sus" işaretini görünce sustu.

"Ben sofrayı toplayayım en iyisi mi," dedi.

Yücelere bakmak, önce göz kamaştırır, ama göze ışık verir sonra,
Aydınlık bağışlar...
Gözünü aydınlığa alıştır,
Yarasa değilsen ışığa bak...

MEVLÂNÂ

Gölge, suya dalar gibi daldı Rüveyde'nin üçüncü kattaki evine. Salonda bekledi, oturma odasına girmedi. Sohbet mi, seminer mi, konferans mı artık neyse o, hâlâ devam ediyordu.

Sıdıka Hanım'ı daha yakından tanıtma babında, kaldığı yerden, "Kadıncağızın sütten başka bir şey içtiğini, kuru ekmekten başka bir şey yediğini gören olmamış bugüne kadar," diye devam ediyordu Rüveyde.

"Allah Allah!"

Hayretle dinliyordu Sevim Hanım. Altına katladığı bacağını değiştirmiş, öbürünü katlayıp bunu aşağı salmıştı.

"Yaa..." dedi Rüveyde. "Bir çanak sıcak süte doğrarmış kuru ekmeği, basarmış içine tuzu, kaşıklayıp yer içermiş öylece. Başkaca hiçbir şey koymazmış ağzına. Süt, ekmek, tuz... Hepsi o."

Sevim Hanım, oturduğu yerden salonu görebiliyordu. Rüveyde'ye bakarken yan gözüne bir gölge çarpar gibi olmuştu. Kimi zaman caddeden geçen bir kamyonun gölgesi bile dolaşır evin içinde, bunu bildiğinden önemsemedi. "Ne tuzu ayol?" dedi. "Süte tuz mu katılırmış?"

"Bana sorarsan ben de katılmaz derim ama, ne bileyim anam?"

Hülyalı hülyalı gülümseyip devam etti Rüveyde:

"Rahmetli annecim, nur içinde yatsın, tuzlu süt içersek bizim de

ömrümüz Sıdıka'nım Teyze'ninki gibi uzun olur belki diye, bir defasında tuzlu süt içmeye kalktıydı da..."

Hüzünlenip sustu, sessizce hıçkırdı.

"Eee?" Gene gölgeye takılmıştı Sevim Hanım'ın yan gözü. Bir kamyon daha geçmişti galiba.

"Ee'si, sabahlara kadar istifra ettiydi kadıncağız. Sonra da tez elden göçüp gittiydi."

"Aah, ahh!" dedi Sevim Hanım. "Mekânı cennet olsun. Nur içinde yatsın."

Birden canlanıp coştu.

"Gene Allah'ın sevgili kuluymuş ayol! Vallahi üzülme. Şimdi sağ olaydı da, benimki gibi hem kendine hem sana zindan edeydi hayatı, daha mı iyiydi?"

Rüveyde, ağladı ağlayacak vaziyetteydi. Dudaklarını ısırdı, kınayarak baktı arkadaşına.

"Yok yok..." dedi. "Sağ olaydı tek de, bir gözü bakaydı yeterdi bana şimdi. Yatalak matalak, gül gibi bakardım ben anneciğime. Çekti gitti işte. İnsan kaybedince anlıyor kıymetini. Ne oldu? Kurtulduk mu külfetten sanki?"

"Yeme kendini anacım!" dedi Sevim Hanım. Taşın kendine de değmesinden rahatsız olmuştu. "Az mı baktın, az mı çektin kahrını; bilmiyo muyum ben? Kabahati niye kendinde arıyosun? Kolay mı ayol hasta bakmak?"

"Kabahat..." dedi Rüveyde dalgın dalgın gülümseyerek. "Aramasam da kabahat gelip yakama yapışıyor Sevim. Kadıncağızın kalbini kırdıklarım, gururunu incittiklerim... Bir defasında fanilasını sertçe çekip çıkarttıydım. Bir bakışı vardı... hâlâ gözümün önüne gelir... aaah annecim ah... Nasıl içlenir, sızlanırdı da anlamaz, bir de kızardım. 'Bakmıyor muyuz? Daha ne istiyorsun!' der der bağırırdım. Bakmak ne Sevim? Göreceksin... Bakmakla olmuyor. Ne nankörmüşüm, ne anlayışsızmışım, ne kadar körmüşüm diyorum şimdi! Bana bak, sen sen ol, sakın ola kırma kardeşinin kalbini. Gör onu. Onun çaresizliğini gör. Bakmakla olmuyor. Gör Sevim, gör!"

Sevim Hanım lafın dönüp dolaşıp buraya geleceğini biliyordu zaten. Göğüs geçirip dudaklarını ısırdı.

"Ne kahrı olursa olsun seve seve çek. Bir kere bile 'Ölse de kurtulsam' deme içinden. Sonra çok yanıyor insan, ama iş işten geçmiş oluyor. Ararsın çok. Vallahi bugünleri çok ararsın Sevim."

Şu lafları başka biri dese, kıyametleri koparırdı Sevim Hanım, ama Rüveyde'ye yapmazdı. Çok severdi onu. Selim'le Çiğdem'i sayma, hayatta Rüveyde'den başka dostu yoktu. Suçlu suçlu kaçırdı gözlerini.

"Ölse de kurtulsam mı?" dedi hayatında ilk defa duyuyormuş gibi. "Şaşırdın mı sen anam? Hiç öyle şey der miyim ben? A-aa!"

"İnsan tuhaf!" dedi Rüveyde. Iğıl ığıl gözyaşı dökmeye başlamıştı. "Derdini, tasasını bile arıyor sonradan Sevim. Haberin olsun."

Sevim Hanım kısa bir muhasebe yaptı kafasında. Gün olmuyordu ki kardeşi için, "Ölse de kurtulsam!" demesin. Gerçi o bunu kamufle ediyor, kendine vebal yüklememek için "Ölse de kurtulsa. Çok çekti, yazık! Allah iki iyilikten birini versin. Birini vermediğine göre, öbürkünü versin!" filan şeklinde söylüyordu ama, ikisi de aynı kapıya çıkıyordu neticede. Hem, hadi Rüveyde'ye yutturdun diyelim, kendine nasıl yutturacaksın?

En çok sabahları sıkılıyordu. Sen daha gözünü yeni açmışsın, afyonun daha patlamamış, daha şöyle ferah ferah gerinip mahmurluğunu bile atamamışsın, içerden boru gibi bi ses: "Seviiim!" Ulan, bari abla der insan! Hapşerağa! Haydi bakalım kalk, daha kendi ihtiyacını görmemişsin, koca herifi helaya taşı, kapının ağzında onun çatır çatır rahatlamasını bekle, işi bitince gene o boru gibi ses: "Seviim!", gir içeri, altını temizle, sil, pakla. Zaten çoğu zaman da işemiş olurdu yatağına; yatak yorgan kaldır, sidiklileri suya bas, yıka. Ne diyodu bu Rüveyde ayol? Onun anası kuş kadar kadıncıktı. Ne külfeti olacaktı allasen? Olduysa bile, kaç ay olduydu ki hem? Bununki gibi senelerce sürmediydi ya eziyeti. Hiç işte. Konuşması kolaydı. Zerre hakkı yoktu şu Rüveyde'nin. Zerre kadar haklı değildi. Vallahi de değildi, billahi de değildi.

Göğüs geçirdi.

"Haklısın anam..." dedi. "Haklısın vallahi."

O ara, odaya bir ışık topu, ardısıra da kedi kovalayan köpek gi-

bi bir gölge sızdı, büyük bir hızla duvarda dört döndüler, sonra çıkıp gittiler.

İki kadın aynı anda dönüp pencereye baktı. Aşağıdan bir düğün alayı filan mı geçmişti ne?

Hastalık, bana bu bahtı verdi
Bu sultan sabahleyin yanıma geldi...
MEVLÂNÂ

Çiğdem, yorgunluktan bitap, Turan Apartmanı'nın önüne ulaşmayı başarmıştı. Perişan haldeydi. Bir türlü uyanamadığı bir rüyanın içindeymiş gibi koşturmuş, debelenmiş, ama ayaklarına dolanan, yüzüne gözüne vuran ışık toplarından yakasını sıyıramamıştı. O ışık toplarından kaçarken, ışık topları da gölgeden kaçıyordu ama onun bundan haberi yoktu. İyi ki de yoktu, yeterince korkmuştu çünkü.

Yol boyu, kâh yokuş yukarı, kâh yokuş aşağı, kâh düzayak yürür, koştururken, bu ışık topu hikâyesini bir yerlerden hatırladığı hissine kapılmış, "Hem de vakit geçer," diyerek, nereden hatırlıyor olabileceğini bulmaya çalışmış, sonunda da bulmuştu: Otobüsten, gözlemeciden ve de rüyasından. Otobüsü geç, onun felsefesini Davut'un dedesi yapsın, gözlemeciyi de geç, burnunun dibinde koca bir ayna, ordan sekmese burdan seker bir ışık. Rüyaya gel. Orada da yok muydu oyunbaz bir ışık topu? Gerçi orada bir taneydi, burada pek çok, ama bir benzerlik vardı. Bulmuştu işte. Acaba bu da bir rüya olabilir miydi?

"Şu anda rüya görüyor olabilir miyim?" diye düşünmüştü, çelme takacakmış gibi adımını her bastığı yere barikat kuran ışık toplarına basmamaya çalışırken. Pek de yabana atılacak bir soru değildi doğrusu bu. Gözlemecide o adamla, Davut, tamam ama, ana-

litik yaparken "o adam" diyecekti, karşılaşması, ardından iş için başvurduğu şirketin, karşılaştığı "o adamın" şirketi olmuş olması, onun ardından "o adamın" tuhaf iş teklifi ve kendisinin bu tekliften de tuhaf bir tepki vererek hemen teklifin üstüne atlaması, ardından "o adamla" kendi doğum tarihlerinin gün-ay-yıl bire bir aynı olduğunun ortaya çıkması, ardından ışık topları. "O adam..." Artık Davut diyebilirdi... Davut... Nasıl gevşemişti ona karşı! Rüyasında görse inanmazdı, ki bütün bu olanların rüya olmadığına en ciddi karine de bizzat buydu işte. Ama gene bizzat bu, bütün bu olanların rüya olduğuna en ciddi karineydi.

"Hoppalaa!" dedi. "Böyle analitik olmaz!"

Ne yapacağını, ne düşüneceğini bilemeden apartmana daldı. İçerisi loş ve serindi. Usul usul çıkmaya başladı yukarı. Üçüncü basamakta ayakkabılarını çıkarıp eline aldı, serin serin bastı serin merdivenlere. Işık toplarından kurtulmuştu.

Evin kapısına dayandığında, dermansızlıktan, çantasını çoktan açtığı halde anahtarlarını aramaya üşendi, zile bastı. Annesi açsındı.

Omzunu kapının kenarına yaslayıp beklerken, "Yok yok," diye geçiriyordu aklından. "Ne rüyası canım! Rüya olmuş olsaydı ben bunun rüya olup olamayacağını düşünebilir miydim? Rüyada ışık topu apartman boşluğu mu dinler hem? Burada da gelir bulurdu beni. Yok yok. Gerçek bu. Sapına kadar gerçek."

Yorgundu çok. Kapı da açılmak bilmiyordu. Ayak değiştirip tekrar ve daha ısrarlı bastı zile. Hatta parmağını hiç çekmedi düğmenin üzerinden.

Sonunda sabrı tamamen taştı da, yere çömelip çantasının içinde anahtarını aramaya başladı. Tam bulup doğrulduğu anda da kapı açılıverdi. Kafasını kaldırdı. Karşısında şişmiş vücudu, üç şalvarlık pijamasının önünü bir tamam dolduran testisleriyle Selim Dayı'yı görünce şaşırdı.

"Yatağından mı kaldırdım seni Boncuk? Yok muydu annem?" Annesinin evde olmadığını bilse tabii ki anahtarıyla açardı kapıyı. Yaşlı hastayı kaldırmazdı yatağından.

Selim Dayı, zorlukla nefes alarak, kızın gülümsemesine karşılık verdi. Gözlerinde sevinç vardı.

"Yok baba. Çok oldu çıkalı. Daha da gelmedi."

İçeri geçerken yanağından bir öpücük aldı dayısının. Yorgunluktan geberiyordu ama, hazır annesi de yokken şu tontonla güzel bir muhabbet etse ne iyi olurdu. Kadın, kıskançlığından bu ikisini yan yana getirmiyordu evin içinde.

"Özür dilerim boncuğum. Bilsem çalar mıydım hiç zili?"

Selim Dayı kubuzlandı. "Yok ziyanı baba," dedi kalın kalın. "İyi de oldu geldiğin, karnım çok acıktı benim. Çarpıntı yaptı artık. Hani diyorum, bir alakadar oluversen?"

Çiğdem, çantasını bir tarafa, ayakkabılarını bir tarafa attı, hemen mutfağa seğirtti.

"Kıyamam sana ben," diye bağırdı oradan. "Anında hazırlarım bir şeyler. Ee, sen ne diye geçivermedin ki mutfağa? Aç aç beklenir mi bu kadar saat?"

Selim Dayı, açık duran sokak kapısını sertçe örttü, ıkına sıkına mutfağa doğru yürümeye başladı.

"Kızıyor seninki," dedi. "Yerlere ekmek ufağı döküyormuşum. Ölsen de kurtulsam diyor. Gücüme gidiyor baba! Aç kalırım, gene o vermedikçe yemem!"

Çiğdem'in yorgun yüzü canlandı, yumuşadı. Mutfaktan çıkıp, sallana sallana ilerlemeye çalışan dayısının yanına gitti, koluna girdi, moral vermek için yanağından bir öpücük daha aldı. Annesinin, şu adamın kıymetini bilmeyişini anlayamıyordu.

"Gel boncuğum," dedi şiş koluna tatlı tatlı vurarak. "Üzülme sen. Gel. Bir çay demleyeyim güzelce, mutfak balkonuna da atayım iki iskemle, caddeye karşı oturup hem karnımızı doyuralım, hem trafik kazası seyredelim, hem de annemi çekiştirelim senle."

Selim Dayı, sevinçten dolu dolu olan gözleriyle mavi gülücükler attı Çiğdem'e. Kızın kolunda hantal adımlarla milim milim mutfağa ilerlemeye devam etti.

"Yok baba," dedi. "Ben çekiştiremem onu. Allah razı olsun, çok kahrımı çekiyor Sevim. Kolay mı bize tahammül etmek?"

Çiğdem, başını dayısının omzuna yasladı.

Bu kazânın ilacını gene kazâ bilir...
MEVLÂNÂ

Mini Sağlık Kabini'nde pansuman tedavisi sona ermek üzereydi. Sağlık Kabinci Kâmil, "Hadi geçmiş olsun Uzun," deyip omzuna dokundu yaralı dostunun. "Baktım, kırık mırık yok şükür. Hadi bakalım."

Uzun Sedat, burnu tamponlu, altı morarmış gözlerini sinirli sinirli kırpıştırarak "pansuman" koltuğundan kalktı.

Sağlık Kabinci Kâmil Uzun Sedat'ın henüz sakinleşmediğini biliyordu. Koluna girerek ona "L" koltuklardan birine ulaşıncaya kadar refakat edip, Şadıman Beyefendi'nin muhtemel bir refakat girişimi yüzünden terslenmesi ihtimalinin önüne geçmiş oldu.

Uzun Sedat, yerine yerleşir yerleşmez kafasını çevirip Şadıman Beyefendi'ye baktı. Onun mahcup mahcup gülümsediğini görünce gönlünü almak için göz kırptı. "Olur böyle vakalar!" demeye getiriyordu. Ama lafını çarpmayı da ihmal etmedi:

"Demek kırık mırık yok ha? Hayret yahu! Ben de burnum beşaltı parça halinde beynimin içine girmiştir diyordum."

Şadıman Beyefendi yaklaştı, kavi dostunun üzerine eğilip dizine dokundu.

"Dert bir değil elvan elvan Uzun'cuğum!" dedi. "Seni de gazi ettik bizim sidikli oğlan uğruna."

Buzdolapçı Ali Fuat, bu sessiz barışmayı gönülden bir duygusal-

lıkla izliyordu. Buğulanan gözlerini saklamak için başını öteye çevirdi. Elindeki kibrit kutusunu bir açıp bir kapıyor, bir türlü sigarasını yakmayı akıl edemiyordu.

Uzun Sedat, sulh daha da bir tescil edilmiş olsun diyerekten gülümsemeye çalıştı, ama hemen suratını buruşturarak bu denemesinden vazgeçti. Canının yandığı belli oluyordu.

"İyi ki komple ikizleri almamışsın Şadıman," dedi sızlanarak. "Yoksa gözden de olurduk. Of yahu! Fena acıyor."

Sağlık Kabinci Kâmil, separatörün arkasından ellerini kurulayarak çıktı. Önlüğünü de çıkartmış, gömlek-pantolon kalmıştı. Keli ışıl ışıldı.

"Ne kaçırdım?" diye sordu. "Hadi anlatın bakalım."

Uzun Sedat, ekşi bir suratla Buzdolapçı Ali Fuat'ı gösterdi.

"Hiç sorma Kâmil. Hep şunun yüzünden. Durduk yerde karıştırdı ortalığı. Tam Tuzsuz Deli Bekir."

"Yav?"

Şadıman Beyefendi, zarif adımlarla "L" koltukların etrafından dolaştı, Buzdolapçı Ali Fuat'ın elinden kibrit kutusunu alıp bir kibrit çakarak sigarasını yaktı.

"Sen söyle Şadıman..." dedi, bu jestten duygulanan Ali Fuat. "Kabahat bende mi hakkat?"

Şadıman Beyefendi omuz silkti.

"Ne önemi var Ali? Olan Sedat'a oldu. Eğer biz de elimizi çabuk tutmazsak, kabahat kimde olursa olsun, olan Davut'a olacak." Dolaşıp Uzun Sedat'ın yanına oturdu.

"Oturmayın oturmayın," diye kükredi Sağlık Kabinci Kâmil. "Düğün salonunda içim kararmıştı. Kalkın, gölge de çökmeye başladı dükkânın önüne ne güzel. Dışarıda oturalım, taze çay-may... Açık havada..."

Şadıman Beyefendi ikiletmedi. Kalktı, Uzun Sedat'ın kalkmasına yardım etti.

"Ana maşşallah!" dedi Buzdolapçı Ali Fuat.

Faydanı nede görüyorsan kaç ondan,
Zehir iç, Âb-ı hayatı dök gitsin...
Emniyeti bırak, korkulu yere var,
Adın apaçık rezile çıksın!..

MEVLÂNÂ

Çiğdemgil'in evinde, mutfağa açılan daracık balkonda Çiğdem ve Selim Dayı yan yana oturmuşlardı. Çiğdem, her an yeni bir ışık topu saldırısı başlayabilecekmiş gibi tedirgin bakışlarla kesiyordu etrafı. Şöyle hâlim selim bir kahvaltı hazırlamıştı dayısına. Aralarındaki ufarak sehpaya tepsiyi yerleştirmiş, kahvaltılıkların yanına iki bardak da çay koymuştu. Aklı bir ışık toplarına, bir Davut'a, bir son parasını harcamakla yaptığı aptallığa gidiyordu. Ayaklar sızım sızım.

Selim Dayı hem üzgün, hem mahcup, hem sıkıntılı oturuyordu.

"Taa Kızılay'dan İncirli'ye yayan gelinir mi baba?" diye homurdandı kalın kalın. "Söyleseydin para vermez miydik?"

Çiğdem çok kısa bir süre, "Belki de annem haklı!" diye düşünmekten alamadı kendini. "Belki de hiç göründüğü kadar tonton değil bu adam. Geçimsizin teki belki!"

"Aman Dayı!" dedi ters ters. "Konuşturma şimdi beni."

Selim Dayı sinirlendi.

"Ne konuşacaksan konuş baba! Senin konuşmandan mı korkacağım bu saatten sonra?"

Kız, söylediğine de söyleyeceğine de pişman oldu o an.

"Sinirlenme hemen Boncuk!" dedi. "Para iste diyorsun da onun için öyle söylüyorum. Sen benim, önceki işimden ayrıldığımdan

beri henüz bir iş bulamadığımı, cebimde beş kuruş para olmadığını bilmiyor musun sanki?"

Selim Dayı dudaklarını küskün küskün sarkıttı.

"Ee?"

Çiğdem güldü.

"Ee'si ne? Madem aynı çatı altında yaşıyoruz, sıkıntıları aramızda pay etmek için illa ki birinin yüzünü kızartıp, kapını tıklatarak makamına çıkması, "Benim şu sıkıntım var," diyerek tekmil vermesi mi gerek?"

"Öyle mi oluyor?" Selim Dayı üzülmüştü.

"Kusura bakma ama birazcık öyle oluyor. Annemi ele al. Sen benden iyi bilirsin onun huyunu suyunu. Kadıncağız iki kuruş para isteyecek, odana girmeden önce padişahın huzuruna çıkacak cariyeler gibi iki saat hazırlanıyor, ter döküyor, laflar buluyor. Bağırta bağırta, yalvarta yalvarta veriyorsun, o da ancak ihtiyaç kadarını. İhtiyaç görülüyor, gene para bitiyor, haydii, Sevim Hanım gene başlıyor hazırlanmaya. Böyle olunca da ne senden para isteyebiliyorum ben, ne de ondan."

Selim Dayı daha da bir üzüldü.

"Yaşlandık baba." Göğüs geçirdi. "Yolun sonu dersen, na şurası artık. İstesek de dikkatimizi veremez olduk etrafımıza. Bir gözümüz toprakta, bir gözümüz kendimizde. Egoistleştik."

Elini ihtiyar adamın bembeyaz saçlarına attı Çiğdem.

"Aa, yok öyle yolun sonu monu," diye çıkıştı. Gözleri, adamcağızın boks eldivenine dönmüş ellerine kaydı. Daha da ne diyeceğini bilemediği için, "Çaylarımız soğudu," dedi. "Tazeleyeyim de geleyim." Bardakları kaptığı gibi kalkıp mutfağa kaçtı.

Selim Dayı gözlerini kapatıp arkasına yaslandı bir müddet. Derin bir soluk verdi. Olmayacaktı böyle. Kızın gördüğü rüya bambaşka bir şeydi, tuhaf bir şey. Başlarına bir gelecek vardı. Hisleri onu hiç yanıltmazdı. Gözünü karartıp her şeyi anlatması gerekiyordu belki de. Belki o rüyayı gösteren Yüce Allah hazırlamıştı bu sevimli ama Sevim'siz dayı yeğen buluşmasını. Belki bu son fırsattı. Belki bu gece ölüp gidecekti ve Sevim, o da yanında olmayınca sittin sene cesaret edip de kıza gerçeği anlatamayacaktı. "Hem, korkunun ne faydası var baba?" diye devam etti düşünmeye. "Ka-

dın korkuyor diye kınıyoruz, biz hırlı mıyız? O hakikatin ortaya çıkmasından korkuyor, biz ise onun bize kızmasından. Şurda rahatımız, huzurumuz kaçmasın diye kaç sene var, başımızı dik tutmayı unuttuk. Ne oldu? Sevim üstümüze atlamadı ama, ecel atladı." O oldu, kararını verdi.

"Kıız!" diye seslendi kafasının gerisine, mutfağa doğru.

Çiğdem mutfaktan cevap verdi:

"Bir şey mi istedin Boncuk?"

Selim Dayı gözlerini koca koca açtı, önünden akıp giden İncirli trafiğine baktı. Yüzü dinç, bakışları diri diriydi.

"Çabuk gel," diye buyurdu. "Sana vereceğim bir şey var." Karar vermek ferahlatmış, hafifletmişti yüreğini. Bir de cıgara olsaydı şimdi şurda.

"Bir de cıgara getirsene bana gelirken."

"Emredersiniz efendim. Ama bak, baştan söyleyeyim, para mara vermeye kalkacaksan hiç heveslenme. Bu kadar laftan sonra alacağım varsa da alamam artık."

Selim Dayı kendi kendine güldü. Doğrusu Sevim iyi iş yapmıştı. İyi yetiştirmişti kızı. Erkek gibi.

"Gel de öğren ne vereceğimi," diye seslendi geriye. "Cıgaramı da unutma sakın."

Çiğdem, az sonra elinde iki bardak çayla belirdi balkon kapısında.

"Cıgara?"

"Ayıpsın!" Elini gömlek cebine atıp kendi sigarasını çıkardı. Oturur oturmaz da bir tane dayısına yakıp verdi, bir tane de kendine yaktı.

Selim Dayı keyifli bir nefes çekti içine. "Yağ gibi mübarek!" dedi. Sonra da kızın endişesini gidermek için açıklamak zorunda hissetti: "Sevim'le konuştuk bu sabah. Artık müsaade çıktı cıgara içmemize. Hatta paketimi kendi alıp geldi bakkaldan."

Çiğdem hin hin güldü.

"Kesin bolca para vermişsindir o zaman."

Selim Dayı da güldü.

"Verdik vermesine ya... Ondan değildir bu iyilik. Az vaktimiz kaldı, biliyorsun; o da biliyor. 'Ne yerse yesin.' babında hani..."

"Hadi canım, hadi canım..." dedi Çiğdem. "Fazla uzattın şu vakit nakit meselesini. Hem, hani sen bana bir şey verecektin?"

Selim Dayı dalgınlaştı. Sigarasını dudağının kenarında bırakıp duman kaçan gözünü kısarak ağır ağır Çiğdem'e döndü. Yüzü ışıldamıştı. Çiğdem şaşırdı. Dayısını hiç bu kadar gürbüz, dinç görmemişti.

"Vereceğim..." diye mırıldanarak kafa salladı Selim Dayı. "Sana çok güzel bir şey vereceğim."

Üst katın, Rüveyde'nin balkonundan bir gölge sarktı aşağıya. Korkuluklara tutunmasa düşecekmiş gibiydi.

Birisi dedi ki:
"Bir zor işim var; akıllı birini arıyorum, danışacağım."
Birisi de ona,
"Bizim şehrimizde şu deliden başka akıllı yoktur."
dedi...

MEVLÂNÂ

Sevim Hanım, tekli koltuktan kalkmış, altına katladığı bacağı uyuşmasın diyerekten çek-yata, Rüveyde'nin az ötesine yanlamasına ilişmiş, iki bacağını da ferah ferah arkadaşına doğru uzatmıştı.

Rüveyde çok ciddi bakışlar atıyordu Sevim Hanım'a. Bir konuda anlaşamamışlar gibiydi.

"Aklın varsa Sıdıka'nım Teyze'nin sözlerine kulak verirsin Sevim," dedi kesin bir dille.

Sevim Hanım, birileri boğazını sıkıyormuş gibi darlandı, sinirlenip feveran etti:

"Ayol, anlatamıyorum galiba! Deli olucam! Kızım, kadın ne dedi bana? 'Işık' dedi. 'Onu sen yakalıycaksın,' dedi. 'Sonrası sana kalmış,' dedi. Ne ayol bu şimdi? Şuraya bi kuş konmuş, bu tutmuş, bu kesmiş, bu pişirmiş der gibi... Sen bi şey anladın mı Allah aşkına?"

"Ben onu beşi bilmem Sevim." Rüveyde ciddiyetini muhafaza ediyordu. "Bu kadının her dediği çıkar. Sana ne dediyse uy, gerisine karışma. Bak gör, nasıl çıkacak."

Adamakıllı darlandı Sevim Hanım. Abartılı el kol hareketleriyle, gözlerini büyüte büyüte,

"Ay şimdi camı çerçeveyi indirip avazım çıktığı kadar baaracam!" dedi. "Ayol, bana kızın rüyasındaki ışığı tutmaktan, son-

ra da sonrasını halletmekten bahsediyo diyorum. Ne işim var benim onun bunun rüyasında ayol? Ne ışığını tutucam? Neyi halledicem?"

Rüveyde, gözlerini kısarak öne, Sevim Hanım'ın ayakuçlarına doğru eğildi. Söyleyeceği şeylerin etkisini artırmaya çalışır gibiydi.

"Beni iyi dinle Sevim..." dedi. "Zamanında annecim, üç gece üst üste kartal görmüş rüyasında. Bu kartal, kanatlarını kısa kısa bizim o zamanki evin bacasına tüner, az bekledikten sonra da ağzında parlak bir şeyle açar kanatlarını, uçar gidermiş. Her gece her gece aynı rüya olunca, sonunda rahmetli tuttu bir gün elimden, beni de aldı yanına, Sıdıka'nım Teyze'nin kapısına dayandı. Dediydim ya, orta birdeydim o zamanlar..."

Sevim Hanım ilgilenmişti. Böyle konular kimin ilgisini çekmez?

"Ee? Neye delaletmiş rüyada kartal görmek?" Uzanıp, üşümüş gibi ovuşturdu ayak parmaklarını.

"Dinle işte. Anlatıyorum... Sıdıka'nım Teyze, annemi tek kelime etmeden sonuna kadar dinledi. Sana da yapmış ya... Aynı o şekil. Ben ordaydım diyorum... O kadar sessiz, o kadar hareketsizdi ki, ben de sen gibi uyudu filan sandım."

"Vallahi aynı ayol! Bak hiç değişmemiş, görüyo musun?"

Rüveyde kaptırmıştı, devam etti:

"Sonracığıma, Sıdıka'nım Teyze'ye can geldi birden. Bugün nasıl vardıysa, o gün de kolunda öyle koca bir kehribar tespih vardı. Onu sallayıp beni işaret etti anneme. 'Çocuk çıksın, bahçede oynasın biraz,' dedi. Gelinine seslendi oturduğu yerden. Gelin geldi, Sıdıka'nım Teyze ona hiçbir şey demediği halde, beni tuttu elimden, bahçeye çıkarttı. Ben de annem gelinceye kadar tavuklarla filan oynadım. Hatta bir tane deli horoz vardı, üstüme üstüme atlayıp duruyordu."

"Bak şimdi! Çatlatır adamı! Bana ne ayol tavuktan horozdan? Kartala gelsene!"

"Annemin sonradan bana demesi, 'Kartal alıcıdır,' demişmiş ona Sıdıka'nım Teyze. 'Hazırlığını yap, üç vakte kadar Azrail evinizden bir can alacak!' demişmiş."

Sevim Hanım, dudakları kımıl kımıl bir Fatihâ okuyup etrafına üfledi.

"Tövbe de ayol!" dedi. "Azrail'in hazırlığı ne olacak? Çay mı demliycez o gelecek diye? Ben de ne diyorum!.. Tövbe Yarabbim! Ee? Sonra?"

Rüveyde hüzünlenmişti. Sol gözü seğiriyor, sağ gözü kırpışıyordu.

"Ee'si... İki gün içinde göçtü gitti dağlar gibi babacım. Sapasağlam adamdı ay! Taşı sıksa suyunu çıkarırdı. Bir tansiyon, bir beyin kanaması, o dakikada gitti."

Sevim Hanım, kulak memesini çimdikleyip dudaklarını büzerek sağ elinin işaret parmağı eklemiyle sağ yanındaki pencerenin ahşap pervazına üç defa vurdu.

"Allahım sen büyüksün! Ee? Sonra?"

"Sonrası hep öncesi gibi olur." Çok dalgındı Rüveyde. Kendi kendine konuşur gibiydi artık.

Sevim Hanım, gözlerini kuşkuyla kıstı, ses etmeden sözün devamının gelmesini bekledi.

"Günün birinde benim de rüyamda bir kartal göreceğim tuttu" şeklinde geldi sözün devamı.

"Amanin! Deme ayol!"

"Ama ben, kartalı rüyamda gördüğüm ilk gecenin sabahında tuttum Sıdıka'nım Teyze'nin yolunu. Biliyorum ya dediği çıkıyor, beklemedim öyle rahmetli annecim gibi. Gittim, çaldım kapısını, o pasaklı gelini beni içeriye aldı, oturdum dizinin dibine, elifi elifine anlattım ne gördüm, nasıl gördümse... Böyle koskocaman, alabaşlı bir kartaldı. Kanatlarını uçup gidecekmiş gibi göğe kaldırıyor, ondan sonra da kıvrık gagasını o kanatların altına sokup tüyünü teleğini gagalıyordu. Bir türlü kalkıp gitmiyordu lanet olasıca. Hepsini anlattım."

Sevim Hanım peş peşe Fatihâ okuyordu artık. Duaya ara verdiği sırada sordu:

"Ee? Ne dedi sana?"

"Ne diyecek; 'Sonrası hep öncesi gibi olur kızım,' dedi. 'Evine Azrail gelecek, bir can alacak, ama bu sefer uzun sürecek, kolay olmayacak,' dedi."

"Onu nasıl bildin hay mübarek!" Sevim Hanım'ın sesi fısıltıyı andırıyordu. "Hadi, kartal alıcıdır dedin, kartalı görünce ecele yor-

dun. Onu anladık... Ee? Gene kartal yok mu neticede? Nasıl biliyosun bu sefer uzun süreceğini?"

Rüveyde izah etti:

"Annecimin rüyasında, kartal alacağını alıp hemen kalkıyordu. Ama benim rüyamda çörekleniyordu bacanın üstüne, gitmiyordu bir türlü. Tüyünü teleğini beliyordu gagasıyla. Oradan bilmiş. Kendi dedi."

"Hay mübarek kadın! Vallahi öyle ayol! Kafam durdu görüyo musun? Ee?"

Rüveyde ağladı ağlayacak halde,

"Nur içinde yatsın..." dedi. "Ertesi sabah kimse yatağından kaldıramadı anneciğimi. İnme inmiş, sen de biliyorsun. Üç aya yakın yatalak yaşadı, her şeyi bildi ama söyleyemedi, acı çekti ama bağırıp inleyemedi. Biz, canımız acısa avaz avaz bağırabiliyoruz ya, bu ne büyük saadet, biliyor musun? Ağladı hep... Sadece ağladı... ama sesi çıkmıyordu. İşte o vaziyette çekti de çekti. Sonra, o üç ayın sonuna doğru, gece midir sabah mıdır bilinmez..." Ağlamaya başladı. "Emr-i Hak vaki olup..."

Daha fazla konuşamadı. Sesi kendi hıçkırıklarının arasında kayboldu gitti.

Sevim Hanım, bacaklarını indirip arkadaşının yanına kaydı. Eğildi, yerdeki kolonya şişesini aldı, bol bol döktü avucuna, Rüveyde'nin burnuna uzattı.

"Rüveydeee... Bak ne diycem... Al şu kolonyayı da burnuna çek acık. İyi gelir; açılırsın."

Onun da gözleri dolu dolu olmuştu. Biraz Rüveyde'ye koklattı kolonyayı, biraz kendi kokladı.

Buraya gel,
Sana sevdam çok...
MEVLÂNÂ

Davut, Suna'yı kendinden uzaklaştırmayı, kollarını boynundan çözüp onu masanın önündeki koltuklardan birine tek başına oturtmayı başarmış, kendi de geçip yanındaki koltuklardan birine oturmuştu. Yüzü karmakarışıktı. Saç baş darmadağın.

Suna ise bir tükenmez kalemi toka gibi kullanarak ensesinde topladığı saçlarını topuz yapmış, kamburunu çıkarmış, dalgın dalgın çay kaşığıyla oynuyordu. Aklında bin türlü şey...

Ortadaki sehpanın üzerinde birer bardak çay, bir tabak da kuru pasta duruyordu.

"Ben ne yaptım?" diye düşünüyordu Davut. "Nasıl görmedim? Nasıl fark etmedim? Bu kızın yanlış yunluş şeyler düşünmesine nasıl seyirci kaldım?" diye düşünüyordu. "Aldık mı şimdi başımıza belayı! Hadi bakalım; çık işin içinden şimdi çıkabilirsen!" diye düşünüyordu.

Çıkılabilecek gibi de değildi işin içi. Davut, Suna'nın saklı duyguları olduğunu anladığı halde geri adım atamamış, kafasında, "Şimdi terslersem bu kız kafayı yer!"e kadar vardırdığı bir dizi kötü akıbet senaryosu kaleme alıp bunlara en başta kendi inanmıştı. "İntihar mintihar etmeye kalkar," diye düşünüyordu. "Zaten burası altıncı kat. Hop aşağı!"

O sımsıkı sarılmadan, "Sen üzülme. Halledeceğiz hepsini," de-

yip, "Hadi bakalım, bütün randevuculara telefon et, hepsini iptal ettiğimizi, yarın aynı saatlerde beklediğimizi söyle. Seninle başba... öhhö... yüz yüze konuşup dertleşelim biraz" rüşvetini vererek ancak kurtarabilmişti yakasını.

Sen, o zârı zârı ağlayan kız, bir anda hoplaya zıplaya telefonun başına koş, şen şakrak, cillim civelek bütün randevuları anında iptal et, o arada çaktırmadan banyoya koşup kokular sürün, iki bardak çay doldurup keklik gibi seke seke geri dön, ondan sonra da düğmene basılmış gibi yeniden zâr ederek patronunun boynuna sımsıkı sarıl, kaldığın yerden ağlamaya devam et.

İkinci tura, "Karnım çok acıktı Suna. Şurdan Hilmi'yi arayalım da gözleme mözleme aldıralım. Açlığımızı bastıralım çayın yanında," diyerek ara verdirebileceğini ummuş, "Gerek yok canım!" devamıyla savuşturulmuştu Davut. Daha o, bu "CANIM"ın ne anlamda kullanılmış olabileceğini kafasında evirip çevirip bulmaya çalışırken de Suna, elinde bir tabak kuru pastayla çıkagelmişti mutfaktan. "Her gün her gün sen gözleme getiriyon diye ben de bugün jest yaptım. Kuru pasta aldıydım gelirken."

Aman! İyi halt ettiydin!

Neyse bari, hiç olmazsa karın doyurma hatırına nefeslenebilmişti biraz. Ağzına attığı bayat kuru pasta, diline damağına yapışarak büyüyüp giderken, Suna, "Sarılıp ağlamaya devam edemiyorum, bari oturduğum yerde ağlayarak mesajımı iletmeye devam edeyim" gibisine, uzun-kara saçlarını bir tükenmez kalem marifetiyle ensesinde topuz yapmış, göstere göstere ağlamaya devam etmişti.

Davut bir şey yemeyecekti aslında. Hiç yiyesi yoktu. Vardıysa da yoktu. Şurasına kadar toktu, tok değildiyse bile tok hissediyordu kendini, ama yemediği, yemeye ara verdiği anda öbürkü buna mânâlı biçimde sokuluveriyordu. Bu da hemen "Off! Pasta da pek tazeymiş!" deyip yeni bir tane daha atıyordu ağzına. İçi dışına çıktı çıkacak, odanın orta yerine kustu kusacak haldeydi. Ne çare! Baktı ki kız tabaktaki kuru pastaları sayıyor, yeni bir tane daha attı ağzına.

Suna sert bir hareketle, topuzundaki tükenmez kalemi çekti. Uzun saçları yüzünün iki yanından aşağı döküldü. "Bu ilk..." di-

ye düşünüyordu. "Gerisi de gelecek! İlk defa Davut, bizi ilkokul çocuklarıymışız gibi toka ettirip barıştırmaya kalkmadı. Demek o da bana karşı boş değilmiş. Olsun o kadar yani," diye düşünüyor ve de "Nasıl sarıldı ama bana? Nasıl sımsıkı kucaklayıp sahip çıktı! Var canım, kesin bi şeyler var. Boş değil bana karşı!" diye düşünüyordu.

Davut'u tanırdı. O kendiliğinden harekete geçecek tiplerden değildi. Misal, şu büroda Suna olmasa, Davut çoğu elemanı elinde tutamaz, kendisi maaş verdiği halde alayını maaş vermeyen, kuru primle kapıdan pazarlamacı çalıştıran kurt acentelere kaptırırdı.

Konuyu açmak, bir şekilde öteden beriden dolana dolana patron-sekreter barikatını aşmak ve oda sıcaklığını az önceki kucak kucağa derecesine yükseltmek gene Suna'ya kalıyordu. Yoksa bu acemi âşığın cüret edip yanaşacağı yoktu. Yanaştığı zaman da işte o sabah olduğu gibi, elin kahpesine, fettanına, zillisine yanaşıyordu. Çünkü niye? Çünkü malın iyisini bilmiyordu da ondan. Ağlamasını zank diye kesip yüzünün bir yanını kara saçlarıyla saklayarak anlamlı bir gülücük attı Davut'a.

"Kârlı bi gün sayılır," dedi titrek, imalı bir sesle. "Di mi?"

Davut, konuşurken susamlı kuru pastayı sıçratmamaya çalışarak, "Kâr derken?" diye sordu kısaca.

Suna fingirdedi.

"Tabii ki işe aldığımız eleman sayısından bahsetmiyorum. Bi tane aldık, onun da ne mal olduğu belli değil. Ben ikimiz adına konuşuyorum. Hayatımın hatasından döndüm ya... Onu kastediyorum. Ne demişler; zararın neresinden dönersen kârdır. Sayende tabii. Senin sayende."

Şu meret yutulacak gibi değildi. Davut çay bardağını kaldırdı, sıcak sıcak yanağında dolaştırdı, yuvarladı, sonra ıslamak için bir yudum aldı ağzına; bu sefer de ağzındaki eriyik, su karıştırılmış çimento gibi sıkıştı, sertleşti.

"Benim sayemde mi?"

"Tabii senin sayende. Sen bana gerekli mesajı vermeseydin ben zor ayrılırdım Gökhan'dan."

"Ne mesajı?" Farkında olmadan Gripin yutar gibi yutmuştu ağzındakini. "Hangi mesaj?"

Suna akıllı kızdı. 'Aşk kafayı yedirir!' noktasında Allah'ın herhangi bir kulu kadar akılsız olabiliyordu o da herkes gibi, ama normal şartlar altında akıllıydı. Hemen uyandı, kendine, sorulabilecek en doğru soruyu sordu: "Ey Suna..." dedi içinden. "Yanılmış olmayasın sakın? Bu Davut'un sıcaklığı ve yakınlığı, sahiden de onun çok iyi, çok merhametli bir insan olmasından kaynaklanıyor olmasın? Sakın o seni, senin onu sevdiğin gibi Suna'ca değil, onun seni sevdiği gibi Davut'ça, abice seviyosa? Ya Gökhan'dan olduğunla kalmayıp, bi de Davut'tan, Davut'un abiliğinden ve patronluğundan da oluverirsen bu salaklığın yüzünden? Emin misin? İyi düşündün mü?"

"Şey mesajı..." diye geveledi ağzında. Ne diyeceğini, nasıl kıvırtacağını bilemiyordu. Aslı, kıvırtması gerekip gerekmediğini de bilemiyordu. Belki de doğru iz üzerindeydi. Belki tam kazanmak üzereydi de kıvırttığı anda kaybetmeye başlayacaktı. Zor bir durumdu.

"Şeyy... Hani, sen her zaman kavgalarımızı ayırır, geçinemiyoruz diye kızıp bizi zorla barıştırırdın ya?"

"Ee?" Davut, konunun değişir gibi olmasından memnun, "Acaba şu kızı kırıp dökmeden bu badireyi atlatabilecek miyim?" diye ümitlenmeye başladı. Hemen yüz çevirdi kuru pasta tabağından.

"Hiç," dedi Suna işveli işveli omuz attırarak. "Bu sefer kızmadın ya..."

Ümitleri daha da bir yeşerdi Davut'un.

"Niye kızayım?" dedi. "Ben de kızmaktan yoruldum artık. Hep aynı şey! Kaç sefer kapıştınız, her seferinde yüzüğü atan, ondan sonra da pişman olup zırıl zırıl ağlayan sen oldun."

"Öyle mi olduydu hep?"

"Aynen. İşte onu diyorum ben de. Neden hep sen geri adım attın, biliyor musun?" Gayet iyi niyetli, iyi bir halt yediğini zannederek devam ediyordu nutkuna.

"Bilmiyorum," dedi Suna. "Sence neden?"

"Benden." İşaret parmağıyla kendini gösteriyordu patron. "Hep benim maydanozluğum yüzünden." Pek güzel konuştuğunu, kızı bu saçma sapan patron-sekreter ilişkisi kördüğümünden zede-

lemeden çıkarabileceğini düşünüyordu samimiyetle. Saçmalamaya devam etti:

"Çünkü, ben her ne kadar o oğlanı sevmesem de, her seferinde aranıza girdim, seni yatıştırdım, yaptığının yanlış olduğunu anlattım hep sana. Şimdi düşününce, 'Keşke karışmasaymışım, her şeyi oluruna bıraksaymışım,' diyorum. Di mi? Belki çok daha önce yakanı kurtaracaktın o musibetten. Kendine yeni bir yol çizecek, büyük bir ihtimalle de doğru dürüst, adam gibi bir adam bulacaktın."

"Ne güzel konuştum!" diye düşünüyordu saf saf.

Suna, ilk defa nazı-niyazı, işvelenmeyi, rol kesmeyi bırakıp şaşkın şaşkın, ciddi ciddi bakmaya başladı Davut'a. "Yoksa?.." diye, yeniden heveslendi için için.

"Yoksa bu sefer araya girmeyecek misin?"

Davut'un suratından kurnazlık akıyordu.

"Katiyen," dedi. "Sen zarardan kâr etmiş say kendini. Dür bu salağın defterini gitsin."

Suna, "Oldu bu iş!" diye düşündü. Heyecan içinde tırnak diplerini dişlemeye, kemirmeye başladı. Yeni bir hamle yapmadan önce her şeyi sağlama bağlamak lazımdı.

"Ya yarın hiç utanmadan çıkıp gelirse?" diye sağlama yaptı. "Naapıcaz biz o zaman?" Özellikle "BEN" yerine "BİZ" zamirini kullanmıştı.

Davut uyanmadı, omuz silkti.

"Tabii ki gelecek, ne sandın! Burası hâlâ onun işyeri ve de ben henüz kendi nişan yüzüğümü kafasına fırlatmış değilim onun."

Suna'ya kaçamak bir bakış attı. Zannediyordu ki, kız gereken mesajı almıştır ve patronla ilişkisinin akıldışılığını anlamıştır; dolayısıyla bugüne kadar hep barıştırmış, ara bulmuş biri olarak, şimdi aradan çekiliyormuş gibi yaparsa, onun etekleri kendiliğinden tutuşacak, "Patron yolu tıkandı. Bari nişanlıyı kaybetmeyelim" telaşına düşerek bir kere daha barışmayı talep edecek. Çok yanılıyordu.

"Ama, eğer senin moralin bozulacaksa?" diye sırıtarak devam etti. Suna'ya gaz verecek ya. "Kovarım da yani! Hiç dinlemem."

Suna, "Ne bozulacakmış! Asla bozulmaz! Bozulursa şerefsizim!" falan demek istiyordu ama Davut'un ona yaklaşmaya çalış-

tığını zannettiği için, durduğu yerde durmaya, sadece ufak tefek yön göstermelerle onun yaklaşmasını kolaylaştırmaya karar verdi. Akıllı kızdı.

"Niye bozulsun ki benim moralim?" diyerek ufaktan yön gösterdi.

Davut çok rahatlamıştı. Kızın, şimdiden 'Gökhan da Gökhan' diye çırpınmaya başladığını hissediyordu. Gözlerini tavana dikti, sırıttı.

"Ne bileyim? Bana, biraz bozuldun gibi geldi şimdiden."

Suna sevincinden ağlayabilirdi. Tuttu kendini.

"Hiç bile."

"Vallahi öyle geldi," diye üsteledi işbilir patron. "Gözlerime mi inanayım, sana mı?"

Suna emindi artık. Sevinçten çıldırdı. Resmen kıskanıyordu Davut onu. Şu ısrara baksana! Titremeye başlayan gözbebekleri görülmesin diye kafasını eğdi, sehpanın üstüne bıraktığı tükenmez kalemi alarak saçlarını yeniden topuz yapmaya çalışıyormuş gibi yaparak yüzünü sakladı.

"Niye ki?"

"Çünkü moralin çok bozuk."

"Değil."

Evet evet. Konuşturmaya, moralinin bozuk olduğundan değil, sevincinden ağladığını itiraf ettirmeye çalışıyordu ona. Aşkım, aşkım! Titredi, ürperdi.

"Madem değil, o gözlerinden akan yaşlar ne?"

İşte!

Suna, uzun yoldan gelmiş gibi atladı Davut'un boynuna. Atlarken sehpadaki kuru pasta tabağıyla çay bardaklarını devirdi ama onun önemi yoktu şimdi. Şimdi önemli olan tek şey Davut'tu. Ki o da;

"Suna?" diyordu.

"Davut! Davut'um!"

Önce dudaklarını sundu Davut'a Suna. İkramının kabul edilmediğini görünce kendi hamle etti, Davut ağzını kaçırdı, Suna da hamlesi boşa gitmesin diyerekten adamın boynuna ıpıslak bir öpücük kondurdu, hatta emdi orayı.

"Ben ne yaptım?" diye ikinci defa düşünmeye başladı Davut. İttirip kaktırmadan kızcağızı uzaklaştırmanın imkânı kalmamıştı. "Hesapsız kasap, gözüne sıçrar masat!" dedi içinden, ki bu sözü ömr-ü hayatında ilk defa duyuyordu.

Ansızın bir adam geldi,
Onu uyandırdı.
O gözünü açtı,
Adam saklandı...

MEVLÂNÂ

Çiğdem, sigarasından bir nefes daha çekti, şakacıktan avucunu açıp elini uzattı.

"Evet! Ne vereceksin bakalım? Hadi ver!"

Selim Dayı, iki boks eldiveniyle ancak tutabildiği çay bardağını ağzına götürdü, höpürtülü bir yudum aldı. Ne vermeyecekti ki? Kararlıydı, verecekti. Hemen o anda verecekti ama nasıl vermesi gerektiğini bilmiyordu. Tarzı değildi lafı dolaştırmak. Yalan söylemektense susmayı, nitekim otuz sene bir iyi susmuştu, konuşmaktansa harekete geçmeyi, maalesef otuz sene tık yok, karakter bellemişti ve bunun dışında bir hareket tarzı yoktu, son otuz sene hariç. Gene de, ağzından çıkacak sözlerin ağırlığı, huyu olmasa bile, azıcık kıyıdan kıyıdan gitmeyi, doğrudan değil dolaylı konuşmayı dayatıyordu ona için için. "Ey Selim Baba!" diyordu kendine. "Gelmişsin öbür dünyanın kapısına, hâlâ bu dünyanın derdini dert ediyorsun, iyi mi? Çaysıra gelip kıyısıra gitmek var mıydı? Söyle kıza, hiç olmazsa ahiret yükünü hafiflet." Mavi gözlerini dalgın ama capcanlı, ağır gözkapaklarının altından ilerilere, kim bilir nerelere dikerken, Çiğdem için, "Sağlam kız! Bunu da kaldıracaktır!" diye düşünüyor, hemen arkasından da "Acaba?" diye düşünüp şüpheye kapılıyordu.

"Yola çıkma vaktimiz geldi çattı," diye başladı söze.

"Gene başlamayalım Selim Bey!"

Güldü Selim Dayı.

"Yaşayacağımızı yaşadık, bitti kız," dedi. "Sen akıllı çocuksun, gitme vaktimin geldiğini görüyorsundur. Abbas yolcu!"

Çiğdem görüyordu tabii. Mosmor, şipşişkin bir vücut, şalvar ağı gibi yerlere kadar sarkmış husyeler, birbirine bitişmiş parmaklar.

"Yapma be Dayı'cığım!" diye sızlandı. "Sırası mı şimdi?"

Ne kadar öyle yapması gerektiğine inansa da, lafı fazla dolandıramıyordu Selim Dayı. Düz bir yol çizip hedefine doğru ilerlemeye başladı:

"Allah biliyor ya, hep iyi günlerimiz oldu sayende."

"Hah, şuralara gel işte! Sayemde iyi günleriniz oldu demek?"

"He baba! Bütün iyi şeyler sen geldikten sonra başladı."

Çiğdem, başını Selim Dayı'nın omzuna yasladı. Bu tonton ne verecekti acaba? Lafı nereye getirecekti?

"Yani ben doğduktan sonra," diye düzeltti.

Selim Dayı, kafasını usul usul sağa sola sallayarak devam etti:

"Doğduktan sonra değil baba, geldikten sonra."

Çiğdem şaşırarak doğruldu, yandan yüzünü incelemeye başladı dayısının. "Anladım, beni de leylekler getirdi," diye şaka yapacaktı, adamın çok fazla ciddi durduğunu görünce caydı.

"Hoppalaa!" dedi. "Ne demek bu şimdi?"

"Ne demekse o demek! Her işte hayırlara vesile oldun sen. Misal, annen, sen gelir gelmez işi bırakıp eve kapandı, anne oldu. Eh, ben de onu bir başına bırakacak değildim. Çıktım geldim başınıza, dayı oldum. Öyle güzeldin ki kız!"

Çiğdem ciddileşti.

"Ne diyorsun sen Dayı? Annem zaten hep ev kadını değil miydi? Ne zaman çalıştı ki işi bırakıp eve kapansın?"

Selim Dayı ağır ağır dönüp, Çiğdem'in yeşil gözlerine bakmaya başladı. Şiş dudaklarında bir titreme.

"Sen akıllı kızsın..." diye mırıldandı. "Dinle de bitireyim sözümü. Gidişim çok yaklaştı. Ben de bir an evvel şu miras meselesini halledelim diyorum."

"Miras mı? Nerden çıktı bu şimdi?"

Kolunu güçlükle kaldırıp Çiğdem'in sarı saçlarına dokundu, kızın da yardımıyla elini onun omzuna attı Selim Dayı.

"Sana vereceğim şey vardı ya? İşte odur bu miras." Ağır ağır, tane tane konuşuyordu. "Bilgi. Benim sana bırakabileceğim yegâne miras."

"Bilgi mi?"

Ortalama zekâ seviyesine sahip her insan, birisi ona "Sana bilgi vereceğim," dediği zaman, "Bildiğini sanıyorsun ama bir halt bildiğin yok!" demek istediğini anlardı. Çiğdem de anladı, gerildi.

"Bilgi... Apaçık bilgi!"

"Neye dair?"

Püf noktası burasıydı. "Neye dair?" sorusu ile bu sorunun cevabının burun buruna geldiği nokta. Selim Dayı yeterince dolandığını düşünüyordu, keseden gitti:

"Hakikate dair, hayata, senin hayatına dair... Çok ağır! Tahammül edebilecek misin? Dinleyebilecek misin sonuna kadar?" Kıza acıyordu.

Çiğdem, zar gibi, ama gene de dirayetli, dayısı rahat rahat saçlarını okşayabilsin, yorulmasın diye yana iyice yatıp yaşlı adamın koltuk altına soktu kafasını. Belanın "geliyorum" dediğini anlamıştı. Gelsindi bakalım. Şişkin kolun bütün ağırlığı kendi omuzlarında,

"Dinliyorum Boncuğum," dedi. "Aslanlar gibi de sıkı duruyorum. Sen başla anlatmaya."

Selim Dayı derin bir nefes aldı.

"Lafı yormayalım, en orta yerinden girelim mevzuya. Şimdi... Desem ki sana: 'Ben senin dayın falan değilim' Ne dersin?"

Susup soluklandı, bu arada Çiğdem'den bir tepki bekledi, gelmediğini görünce devam etti:

"Sonra desem ki: 'Annen benim öz ablam olduğu halde ben hâlâ senin dayın falan değilim.' Buna ne dersin?"

Çiğdem, yattığı yerde gözlerini kırpıştırarak işin muhasebesini yaptı. Cevap ortadaydı.

"Kolay!" dedi sesi titreyerek. "Siz annemle ikiniz kardeş olduğunuza, seninle aramızda da bir dayı-yeğen bağı bulunmadığına göre, Sevim Hanım benim annem değil demektir. Bunu mu söyle-

meye çalışıyorsun?" Birdenbire irkildi. Yeni dank etmişti. "Bi dakka yaa!" deyip zıplarcasına doğruldu. "Ne dediğinin farkındasın di mi sen? Hoppalaa!" Selim Dayı'nın kolu, payandasını yitirince yana düştü; sadece kafa sallamakla yetindi.

"Yani annem?"

"Ee?"

"Annem değil... Öyle mi?"

"He baba!"

"Dayı, ne diyorsun sen?"

Selim Dayı usul usul döndü, mavi gözlerini Çiğdem'in yeşil gözlerine dikti.

"Annen diyorum... Sevim... Benim ablam. Sana iyi bakabilmek, ar-namus temiz bir evlat olarak yetiştirebilmek için... her şeyden vazgeçti. Bana kalsa, asıl senden vazgeçtiği gün namusuna kavuşacaktı ama yapamadı. Darılma ona... Ben dedim, senelerce dedim, hep dedim; 'Söyle kıza-söyle kıza!' dinletemedim. Ama şimdi mecbur kalacak. Sen de bildikten sonra..."

Çiğdem'in aklına birbirinden farklı görüntüler üşüştü. Belki yirmi, yirmi beş sene önce, Ahmet Çavuş Durağı'ndaki manavın, Çiğdem'in elinden tutmuş, badi badi yürüyen, erik tarttıran Sevim Hanım'a, "Yenge, Allah bağışlasın. Kaçıncı torun?" deyişi, arada Davut, çok değil, olsa olsa on sene önce başlamış, Selim Dayı henüz sağlam, tabanca gibi bir bıçkınken, durduk yerde, "öte odada" kopuveren abla-kardeş kavgaları, birinin "Söyle!" yakarıları, öbürünün "Ölürüm de söylemem!" çığlıkları, arada gene Davut, yetmiş bir yaşında bir anneye otuz yaşında kız evlat açmazı, tekrar Davut, mazisiz, akrabasız, halasız, teyzesiz, amcasız, topu topu tek bir dayı, bir de anneden ibaret bir akraba cemaati, Davut, ışık topları ve gene Davut... Bütün bunları nasıl olup da kendine sormamış olduğuna hayret etti. Davut hariç.

"Dur dur dur dur..." dedi elini kaldırarak. "Yavaş git biraz. Annen vazgeçti diyorsun, neyden vazgeçti? Sen ona ne dedin de dinletemedin? Neyi söylemesi gerekiyordu? Annem olmadığını mı? Kimin kızıyım ben o zaman? Benim annem kim? Dayı, kafayı yerim bak! Şunu düzgün anlat Allah aşkına!"

Selim Dayı onu duymuyor gibiydi.

"Çok dedim ona..." diye mırıldanıp kafa salladı. "'Kızı geri ver, anasından, kardeşinden koparma,' dedim, dinletemedim."

Çiğdem kördüğüm;

"Annem mi? Kardeşim mi?" diye bağırdı. "Ne yani, bir de kardeşim mi vardı benim?"

Selim Dayı, hiçbir şey işitmemiş gibi devam etti:

"Belki Sevim'le bir de sen konuşursan; 'Bak anne, rüyamda gördüm, ben senin öz evladın değilmişim, annem bir başkasıymış, bir de benim ikiz oğlan kardeşim varmış. Nerde onlar?' dersen... Benden duyduğunu söylemeden. Hani, bana kızarsa kızsın ama, metazori yaptık diye gönül koymasın. Üç günlük ömrümüz kalmış, tadımız kaçmasın diyorum."

Çiğdem'in gözünün önüne o tuhaf rüya geldi bu sefer. Anlıyor gibiydi ama sahiden anlıyor muydu acaba?

"Rüya mı yoksa?" diye sordu. "O rüyada gördüğüm öteki bebek benim ikiz kardeşim mi? Şekerin mi yükseldi senin gene? Rüya o, rüya. Ay, deli olacağım!"

"Rüya..." Selim Dayı nihayet balkona dönmüş gibiydi. "He baba, işte o rüya. Büyük Allah'ın sana gösterdiği, ama bizim görmemizi, bilhassa da Sevim'in görmesini istediği rüya. Gören sen olacaksın, uyanan Sevim. İşte o rüya. Her satırı hakikatten daha hakikat!"

Çiğdem, kendini hiç o kadar güçsüz hissetmemişti. Ağlamak üzereydi.

"Dur bir!" diye bağırdı. "O rüya benim gerçek hayatım mı yani?"

"He baba."

"Ve de sen bunun gerçek hayatım olduğunu biliyorsun, çünkü zaten ben o rüyada ne görüyorsam, sen zaten bunların hepsine otuz sene önce şahit olmuştun. Öyle mi?"

"He. Sen savdın sıranı, gördün, bize anlattın. Ben de savdım sayılır, sana görmen gerekeni gösterdim. Sıra Sevim'de. Bu saatten sonra kabul edersen eğer, annende!"

"Sıra mı kaldı savılacak?" diye sızlandı Çiğdem. "Anlattın, öğrettin, bitti. Ann... Sevim Hanım ne anlatabilir ki bana daha fazla?"

"Sebebini," dedi Selim Dayı. "Hikâyeyi yazan bizzat kendisi çünkü. Seni öz annenden, öz kardeşinden kopartan, bu hikâyeyi de yaptığı bebek hırsızlığını saklayabilmek için yazan bizzat kendisi."

Çiğdem, ağzı bir karış açık, omuzları çökmüş gitmiş, kolları öne uzattığı bacaklarının arasına düşmüş, işittiklerini hazmetmeye çalışarak balkondan karşıya, boşluğa bakarak ağlamaya başladı.

"Şimdi anlıyorum..." Hıçkırdı. "Ben, 'Bu rüyada bir iş var,' dediğimde az paniğe kapılmadıydı. Doktor da doktor diye tutturması da ondandı. Benim dikkatimi başka tarafa çekmek istiyordu."

"He baba.. Dedim sana, akıllı kızsın sen." Selim Dayı, kızın sarı saçlarını okşamaya başlamıştı, ancak fazla sürdüremedi bunu. Balon gibi şişmiş kolu çarçabuk yitirdi gücünü, gene yanına düştü.

Çiğdem, inceden inceye devam ediyordu ağlamasına. Konuşamıyordu. Ağzı burnu akıyor, salyası, sümüğü, inip gelen gözyaşlarına karışıyordu.

Üst kattaki gölge, dengesini yitirip aşağıya düştü.

Selim Dayı, bir an gözünün önünden bir yerbezi falan geçti sandı, sonra bunu güneşin önünden geçen zıpır bir bulut olarak değerlendirdi.

Lânet de budur hani...
Tanrı, yakıcı bir hâle getirmiş,
Hırsızların ustası yapmış seni.
MEVLÂNÂ

Rüveyde, yakayı bağrı dağıtmıştı. Avucuna bolca kolonya boca eden Sevim Hanım, bir kere daha ovaladı arkadaşının bileklerini.

"Nası?" diye sordu. "Rahatladın mı acık?"

Baygın bakışlarını tavana çevirdi Rüveyde. Ovulan kolunu arkadaşının elinden kurtarıp, bileğindeki kolonya kokusunu burnuna burnuna çekti.

"Ne bileyim ben anam!" dedi. "Gittim geldim o günlere. O zaman da öyle olduydum. O rüyayı görünce bütün kabahati üstüme alındıyım. Sanki ben görmesem ölmeyecekti annecim. Kahırlandıydım çok."

Sevim Hanım, konunun sekip ötelenmesinden memnun değildi.

"Allah'ın işi ayol!" dedi. "Senin ne kabahatin olacakmış. Ama kolay değil tabii. Ben de olsam kendimi suçlardım. Gene sen iyi bile tahammül etmişin." Bir an önce kendi mevzusuna dönmek istiyordu.

İç çekip sustu, geriye yaslandı, ellerini göbeğinin üstünde kavuşturup dua okurmuş gibi hafif hafif sağa sola sallanmaya başladı.

"Yok yok..." diye sürdürdü değerlendirmesini. "Ben korktum bu Sıdıka'nım Teyze'den. Sen haklısın. Var bunda bi şeyler."

Sallanmayı kesmeden Rüveyde'ye döndü.

"Ee Kardeş? Sen ne diyosun bu işe?"

Rüveyde'nin oralı olmadığını görünce canı sıkıldı, suratını ekşitti. Vücut dilini devreye soktu, tastamam Rüveyde'den tarafa çevirdi iri gövdesini.

"Rüveyde, huu!" diye seslendi dalıp gitmiş dostuna. "Sana diyorum ayol! Şu ışık meselesini diyorum. Hani, madem bu Sıdıka'nım Teyze ne dese çıkıyomuş ya? Onu diyorum... O ışığı yakalayacakmışım, ondan sonra da ne olacaksa olacakmış. Ne diyosun? Sen bi şey anladın mı?"

"Vallahi anlamadım, ama Sıdıka'nım Teyze öyle dediyse öyledir. Bunu bilir, bunu söylerim ben."

"Ayol, onun orasını aldık kabul ettik de, nası rüya tabiri bu? Bu kadının tabirlerini de başka bi tabirciye mi tabir ettiricez? Muamma gibi ayol! Işık-mışık? Hiç!"

Rüveyde, kendini biraz daha toparlamış gibiydi.

"Bak Sevim, ne diyorum biliyor musun? Gönlünü ferah, zihnini zinde tutacaksın. Ne dedim? Sıdıka'nım Teyze ne dediyse çıkar dedim, di mi? Hah... O zaman, şöyle düşüneceksin: Kardeş, madem ki Sıdıka'nım Teyze öyle dedi, senin o ışığı yakalaman mukadder de onun için öyle dedi. Anlıyor musun? Eğer yakalayamayacak olsan, sana söylemezdi bunu. Tamam mı anacım? O ışığın ne ışığı olduğu, nasıl kıstırılıp yakalanacağı bizi ilgilendirmiyor. Yakalanacak! Çünkü Sıdıka Hanım Teyze dedi. İşte o dem, zihnin lazım olacak sana. Sıdıka'nım Teyze'nin nasihatini hatırlayacaksın. Ne dedi sana? Ne tembihledi? 'Bu rüyanın hayra çıkması sana bağlı,' dedi, di mi? Ayriyeten, bunun hayırlı bir rüya olduğunu da müjdeledi. Darlanıp bunlanacak ne var o zaman? Di mi anacım?"

Sevim Hanım, gözlerini kısarak düşündü, düşündü. Kafasını usul usul sallarken, her şeyin yerli yerine oturmaya başladığını hissediyordu. Ne akıllı kadındı şu Rüveyde! Sahi ya, niye korkuyordu ki? Kadının her dediği çıkmıyor muydu neticede? Rüveyde'nin anasına, "Kocan ölecek" gibi bir şey diyor, çıkıyor, sonra Rüveyde'ye "Anan ölecek" gibi bir şey diyor, o da çıkıyordu. Ne demişti Sevim Hanım'a? "Hayırlı bir rüya!" demişti. "Işığı yakalayacaksın, sonrası sana kalmış," demişti. Şimdi, bu "Sonrası sana kalmış" faslını geç bi kalem, bi başından al: "Işığı yakalayacaksın!", bi de sonundan al: "Hayırlı bi rüya!" Demek ki ortasındaki

"Sonrası sana kalmış" faslı da hayırlara vesile olacak bi fasıldı. Nasıl rahatlamıştı! Doğruldu, eteğini toparladı, ayaklandı. Kalbinin sevinci yüzüne vuruyordu. Aşağıya inip mücver yapacak, kızıyla kardeşine ziyafet çekecekti. İkisi de çok severdi.

"Vallahi nası rahatladım anlatamam Rüveyde!" dedi. "Tamam ki tamam. Ben şimdilik hiçbi şeyi kafaya takmıyorum yani. Zamanı gelince nasılsa tutucam o ışığı, neyi yapacaksam yapacam o zaman. Tamam, vallahi tamam. Hay Allah senden razı olsun! Ne akıllı kadınsın sen ayol!" Bu çözüm çok işine geliyordu tabii ama o kısmını kendine itiraf edemiyordu. Çünkü niye? Çünkü bu çözüm kısaca, "Kulağının üstüne yatmaya devam et!" mânâsına geliyordu da ondan.

"Sen niye ayaklandın?" diye sordu Rüveyde. "Gene mi yer değiştireceksin?"

"Yok, gideyim yavaş yavaş. Bizim Selim sabah beri yalnız evde. Düşer kalır, başıma bi dolu iş çıkarır. Hem, bi güzel mücver yapıcam, çok sever bizimkiler. Sana da ayırırım."

"Ay ben de bayılırım."

Kapıya doğru yürümeye başladı Sevim Hanım. Rüveyde de arkasından ayaklanıp takip etti.

"Benden sana bir tavsiye daha Sevim," diye seslendi. "Adı güzel Allah, bir şeyleri bilmenizi, bilip de ona göre davranmanızı istedi ki kıza bu rüyayı gösterdi. Sıdıka'nım Teyze'yi de vesile etti."

Sevim Hanım, sokak kapısının ağzına kadar gelmişti. Durup döndü, kuşkuyla baktı Rüveyde'ye. Ne güzel giderken saçmalamasındı bu kadın sakın?

Ama Rüveyde saçmaladı:

"Onu diyorum... Demek ki, Çiğdem'in de bazı şeyleri bilmesi lazım geliyor artık. Hatta bana kalırsa her şeyi bilmesi lazım geliyor."

Sevim Hanım, kocaman kocaman açtı gözlerini. Bunu Rüveyde'den hiç beklemezdi.

"Deli misin sen ayol!"

Rüveyde, arkadaşının hassasiyetini biliyordu. Yaklaşıp omzuna dokundu.

"Düşün bakalım eve gidince," dedi. "Sır sırf senin sırrın olsay-

dı, adı güzel Allah, Çiğdem'e mi gösterirdi rüyayı, sana mı? İyi düşün. Ona gösterdiğine göre, demek ki bu ikinizin birden meselesi. Belki ışık hikâyesi senin hikâyen, ama Sıdıka Hanım Teyze'nin 'hayırlı rüya' dediği işin Çiğdem'le muhakkak bir ilgisi var. Gören o."

Sevim Hanım kapıyı açıp merdivenlere doğru ilerledi.

"Tövbeler tövbesi!" diye homurdandı, eteğini çemreyip ilk basamağa adım attığı anda.

Rüveyde, merdivenleri inmeye başlayan arkadaşının arkasından bir adım yürüdü kapı dışarı.

"İyi düşün Sevim!" diye ihtar etti. "Niye Çiğdem görüyor? Niye sen görmüyorsun o rüyayı?"

Sevim Hanım kaçarcasına devam etti inmeye. Homurdandı:

"Şimdi camı çerçeveyi indirip avazım çıktığı kadar baaracam merdiven aşağı! Deli mi ne ayol!"

Sen bana suç bulma, eğri büğrü görme beni
Ben kendi suçumu biliyorum.
Pişmanım çok,
Gecemin gündüz olmasını bekleyip duruyorum...

MEVLÂNÂ

Sevim Hanım, avazı çıktığı kadar baara baara inmese bile, en azından merdiven aşağı Rüveyde'ye söylene söylene inerken, bir alt katın balkonunda Selim Dayı ile Çiğdem, yan yana oturmaya, kara kara düşünmeye devam ediyorlardı.

Çiğdem toparlanmış gibiydi, Selim Dayı ise dağılmış. Suratına tehlikeli bir ölüm moru çöreklenmişti ihtiyarın. Dudakları sarkmış gitmiş, gözleri ağır gözkapaklarının altında yuvalarından uğramıştı. Takatsiz omuzlarının üstünde koca başını taşımakta zorluk çekiyordu artık. O şekil!

"Ne yapacaksın şimdi?" diye sordu güçlükle. "Konuşacak mısın annenle? 'Her şeyi biliyorum,' diyecek misin?"

Çiğdem boş boş güldü.

"Annem mi? Hangi annem? Bir bulsam konuşacağım tabii."

Selim Dayı dar nefes alıyordu. Gerçi kıza her şeyi anlatmamıştı. Suyunun suyunu bile anlatmamıştı ama bu kadarıyla bile bu kadar kızıyorduysa, var sen artık hepsini anlatsaydı nasıl kızardı onu hesap et. Ölmeden çıngar çıksın istemiyordu. Yalandan kızdı biraz.

"Biz eğlenmiyoruz baba! Ciddi bir şeyden bahsediyoruz; Sevim'den, sana otuz sene dur durak bilmeden analık eden kadıncağızdan bahsediyoruz."

Çiğdem dudak büktü. Doğrusu, kime ne kadar kızması gerektiği-

ni, hatta birine kızıp kızmaması gerektiğini bile bilemiyordu. Ne yani, şu yanında oturan şişkin, aciz hasta, Sevim Hanım'dan daha mı az kabahatliydi? Bilmiyordu. Bırak bilmeyi, düşünemiyordu bile.

"Biliyorum Boncuk Bey," diye yalan söyledi. Sonra da, "Biliyorum, ama ne yapacağımı bilemiyorum," deyip tashih etti kendini. "Bir şey düşünemiyorum ki bir şey bilebileyim. Bir düşünebilsem!" Gözleri gene dolmuştu işte.

Selim Dayı, kımıldatabildiği kadarıyla anlayışlı anlayışlı salladı kafasını.

"Düşün baba! Esas şimdi düşün. Hakikati öğrenip de düşünmemek olur mu?"

"Hakikat?" Omuz silkti Çiğdem. "Nedir ki o dediğin şey? Necidir? Neye benzer? Azıcık sarsıldık, geçti gitti işte. Ne balkondan atladık, ne de saç-baş yolmaya kalktık. Görüyor musun, bir de gerçek acıdır derler."

Selim Dayı'nın başı önüne düştü. Ya taşıyamadığından ya da yüzünü saklamak istediğinden.

"Üzme beni kız!" dedi. "Söyle annene, konuş... O da konuşacak o zaman mecbur. İçi boşalsın kadının. Çektiği yeter. Söyle her şeyi bildiğini, kurtar onu azabından. Utancından kurtar. Günahından, vebalinden arınma fırsatı ver. De ki ona; 'Sen gene benim annemsin. Merak etme, seni bırakıp da gitmem ben,' de. Konuş baba, konuş."

"Bilmiyorum Dayı... Bilmiyorum Selim Bey... Bilmiyorum Boncuk... Sayın Selim İncesu... Hiçbir şey bilmiyorum. Ayağımın altındaki dünya geçti gitti, başka bir dünyadayım ben şimdi. Burada hayat var mı, göreceğiz. Komik ama, üzülüp üzülmediğimi bile bilmiyorum. Sen de tutmuş, 'Üzme beni, üzme Sevim'i' diyorsun. 'Üzülme!' demiyorsun da. Ama belki de sen haklısın... Kim bilir?"

Kapının zili çalınınca Çiğdem suçüstü yakalanmış gibi fırladı ayağa.

Selim Dayı'nın da ondan kalır yanı yoktu. Panik halinde kımıldanıp kalkmaya çalışınca, diziyle sehpaya çarptı. Her şey yerle bir.

Çiğdem, yaşlı adama yardım edip ayağa kaldırdı.

"Geldi!" diye soluyordu Selim Dayı. "Geldi işte! Ne yapacağız şimdi?"

Çiğdem, usul usul yolu açıp mutfağa soktu Selim Dayı'yı.

"Sakin ol bakalım," dedi. "Geleceği varsa göreceği de var. Bak gene nefesin tıkandı. Sen yavaş yavaş odana dönedur; ben gidip açarım şimdi kapıyı. Aman sakin! Anlaştık mı?"

Selim Dayı, dakikada dokuz metre hızla ilerlemeye başladı mutfağın içinde. Tekrarlayıp duruyordu:

"Geldi... geldi... geldi... Ne yapacağız baba? Ne yapacağız?"

"Sen odana gideceksin, ben kapıyı açacağım. Bir süre için her şeyi eskisi gibi götürmeye çalışacağız. Şimdilik Sevim Hanım'a bir şey söylemeyi düşünmüyorum."

Selim Dayı yirmi yedi santim daha ilerledi.

"Sonra?" Mutfağın ağzına gelmişti. Sola dönüp salona doğru yürümeye başladı. Çiğdem'e bakmıyordu bile.

"Sonrası sonra," dedi Çiğdem onun arkasından. "Bakacağız bakalım, önce hangisi konuşacak. Rüyalarım mı, Sevim Hanım mı?"

Kapı tekrar çalındı. Zaten Rüveyde'den başka gelen gidenleri olmazdı pek, ama bu Sevim Hanım'ın çalışıydı. Israrlı ve zilin düğmesi içine göçmüş gibi, kesintisiz. Avaz avaz baaran bi zil.

Selim Dayı, salonun kapısına ulaşmıştı.

"Yok baba.." diye söylendi arkasına bakmadan. "Sen bastırmadıkça konuşmaz o. Ne ketumdur!"

Çiğdem, sokak kapısına doğru bir adım attı.

"Benim zorumla konuşursa da konuşmuş sayılmaz."

Selim Dayı, salona adım attı, oradan seslendi:

"Ya konuşmazsa hiç?"

Onun orasını Çiğdem de bilmiyordu. Attı:

"O zaman da sonuçlarına katlanır."

"Deme baba! Öyle deme! Konuş!"

Çiğdem kapıya koşturdu, açtı. Sevim Hanım, başörtüsünü boynuna indirmiş, meraklı meraklı bakıyordu ona.

"Ne baarıyo o hapşerağa öyle konuş monuş diyerekten? Ne konuşacakmışın?"

Çiğdem elinde olmadan güldü.

"Pes!" dedi. "Ne kulak varmış sende!"

Sevim Hanım içeri girdi.

"Nooldu senin iş görüşmesi?"

"İyi oldu. Otur, iki soluklan, anlatırız yavaş yavaş."

Sevim Hanım, mutfağa geçip ilk tabureye attı kendini. Bir üst kattan geldiği halde uzak yoldan gelmiş gibi yorgun hissediyordu kendini. Hep Rüveyde'nin yüzündendi. Deli karı, adam gibi konuşmuş konuşmuş, son anda canını sıkıvermişti. Suçlu suçlu baktı Çiğdem'e.

"Ee?" dedi aklındakileri savuşturmak istercesine. "Anlat bakalım. Nası oldu iş işi?"

"İyi."

"Maaş?"

"Belli değil henüz."

"Nası iş ayol o?"

"Anlatırım. Çay içer misin? Selim Bey'i aç koyup gitmişsin sabah sabah. Adamcağızın kursağına lokma girmemiş bu saate kadar."

"A-aa! Ay ben onu tamamen unuttum, görüyo musun?" Birden sinirlendi. "Aman! Kalkıp ataydı ağzına iki lokma. 'İçim ezildi-içim ezildi' deyip deyip geceyarıları sıçan gibi dolap karıştırmayı biliyo ama. Sekerat mıymış beyefendi! Köpek ayol! Sırf beni suçlamak için yapıyo!"

"Yavaş konuş! Duyacak."

"Duyarsa duysun!"

Neden uyandırdın beni?
A azgın, a uyanıklığın düşmanı!
Sen ki, gaflette istersin insanları...
Neden uyandırdın,
Neden?

MEVLÂNÂ

Dört arkadaş, Mini Sağlık Kabini'nin önüne attıkları iskemlelere kurulmuş, yoğun bir sessizlik içinde çay içiyor, uzun ve iri atkafası burnundaki kalın tampon yüzünden daha da bir irileşip uzunlaşmış görünen Uzun Sedat, Şadıman Beyefendi'ye kaçamak kaçamak, sallanan sandalye akrobasisine adamakıllı kendini kaptırmış, bir öne bir geriye gidip gelen Şadıman Beyefendi Uzun Sedat'a hâlâ mahcup mahcup bakışlar atıyor, Buzdolapçı Ali Fuat, sarma içer gibi üstüne kapandığı sigarasını zerre duman salmadan somuruyor, kemiriyor, Sağlık Kabinci Kâmil, güleç güleç, yağdan parlayan kelini sıvazlayarak çayından pür neşe yudumlar alıyordu.

Öylesine suskunluk, epeydir sıfat değiştirmiş, başına "hararetli" nitelemesini almıştı. Evet; hararetli bir suskunluk vardı. Sağlık Kabinci Kâmil de fiştiklemese, kimsenin konuşası yoktu. Konuşacakmış gibi, teker teker gülümseyerek baktı arkadaşlarının yüzüne. Dükkânın bir metre yukarısındaki sokaktan bir kamyonun geçmesini bekledikten sonra genzini temizledi. İskemlesine ters oturmuştu. Dirseklerini arkalığa yaslayıp öne kaykıldı hafiften.

"Aradan ne çok zaman geçmiş..." diye gürledi. Kamyonun geçmesini beklemese de olurmuş yani. O ne ses! "Davut'un sünnetini daha dün yapmışım sanki. Bana kalın kalın KAAMİL demeleri..."

Hüzünlü bir gülümseme yayıldı yüzüne. Tasdik bekledi, gelmeyince,

"Üzüme de 'übüş' derdi..." diye devam etti.

Buzdolapçı Ali Fuat, başını sigarasından kaldırıp içli içli sırıttı. İzmaritini bir fiskeyle yukarıdaki sokağa fırlattı.

"Sen bi dakka!" dedi. "Alayını birbirine karıştırdın hay Kâmil'im. Oğlan ilkokul dördü bitirdiğinde sünnet ettirdiydik bi kere. O zamanlar bülbül gibi şakırdı haddı zatında. Senin o üzümübüş meseleleri, iki yaşında mıydı neydi, tee o zamanın meseleleri. Sen de kocadın gitti. Ben böyle şeyleri hiç unutmam şahsan!"

Uzun Sedat çok ters baktı Buzdolapçı'ya.

"Pis herif!" dedi.

Sağlık Kabinci Kâmil, zaten Buzdolapçı Ali Fuat'a, böyle hatıraların kronolojiyle ilgisi olmadığını, bilakis anakroniyle ilgisi olduğunu anlamasını beklemezmiş gibi aşağılayarak baktı, sonra Şadıman Beyefendi'den tarafa döndü.

"Şadıman be..."

Şadıman Beyefendi hiç istifini bozmadı, sallanmaya devam etti, gitti-geldi.

"Buyur Kâmil'ciğim!"

Sağlık Kabinci Kâmil'in güleç çehresinde neşeden eser kalmamıştı. Sıkıntıya düşüvermiş gibiydi.

"Şadıman..." Sallanıp duran dostunu ileri geri takip etmek zorunda gittiğinden, sabit duranlara döndü. "Arkadaşlar... Ben diyorum ki... Geçmiş gün... Olup bitenin çoğunu doğru düzgün hatırlayamaz hale geldik zaman içinde. Hani, ne olduysa, şöyle hepimiz bir araya gelmişken adamakıllı bir döksek ortaya, birimizin unuttuğunu diğeri tamamlasa... di mi? Madem çocuğa her şeyi anlatmaya karar verdik, onun önünde öyle olmadıydı da böyle olduydu münakaşası yapmak istemeyiz, değil mi? Onun için, gözden geçirsek diyorum... Her şeyi... Ne dersiniz?"

Sağlık Kabinci'nin konuşması biter bitmez, üç arkadaşta oksiyür girmiş gibi gözle görülür bir kımıldanma baş gösterdi. Şadıman Beyefendi birdenbire vites yükseltmişti. Gidip gelirken diğerlerine bir göz attı. Buzdolapçı Ali Fuat'ı bir titremenin aldığını gördü. Herif, titrediğini çaktırmamak için elini gömlek cebine atmış,

sigara paketini çıkartmış ama paketi de içindeki sigaraları da döküp saçmıştı.

Uzun Sedat, yüzünü saklamak istercesine burnunu ovalarmış gibi yaptı. Havaya girip sahiden de ovalayınca canı yandı, "Üf yahu!" dedi.

Dükkânın bir metre yukarısında kalan sokaktan, camlarından yaygaracı veletlerin sarktığı bir servis otobüsü ağır ağır geçince hepsi vaziyeti toparladı bir miktar, ama hemen sonra dağıtmak üzere.

Cik cik cik
Aayşeecik
Daldaa eerik
Faatmaa Giirik
Denizde dalga
Türkaan Ablaa
Bahçede yoosun
Neecdet Toosun
Sun sun sun
Eediz Hun

Buzdolapçı Ali Fuat hariç, herkes birbirine baktı şaşırıp irkilerek.

"Bu keratalar bu artistleri nerden bilir yahu?" dedi Uzun Sedat. "Otuz-kırk sene evvelinin isimleri bunlar."

Sağlık Kabinci Kâmil de sarsılmıştı. Gene de mantık yürüttü:

"Jikletten falan çıkıyorsa... Ordan biliyorlardır."

"Tuhaf!" dedi Şadıman Beyefendi. "Çok tuhaf! Artistli jiklet mi kaldı Kâmil?"

Herkesin dikkati dağılmıştı bir anda. O hengâmeyi en iyi değerlendiren Buzdolapçı Ali Fuat oldu da, zangır zangır titreyerek bir sigara yakmayı ve de yaşaran gözlerini silmeyi başardı hiç değilse. Diğerleri bunu görememişti, çünkü hep birlikte, çok önemli bir kortej geçiyormuş gibi dönmüş, otuz-kırk sene evvelinin türküsünü çığıran servis otobüsüne bakmaya başlamışlardı.

Uzun Sedat, sallanan sandalyenin devrilme menzili içine yaklaştı biraz. Şadıman düşecek olursa o tutacaktı her zamanki gibi. Temkinli, müdahaleye hazır bir duruş aldı.

İçlerinde en az telaşlı görüneni Sağlık Kabinci Kâmil, ki binin yarısı beş yüz, o da onda yok. Ağzı ayrı oynuyordu, gözü ayrı. Şu

çocuk tekerlemesi meselesini bir an evvel zihninden def etmek istiyordu. Başka dertleri mi yoktu allasen!

"Yani..." diye söze başlayıp genzini temizleyerek akort yaptı. "Yeminler, kasemler ettik, sırrımızı tuttuk, tamam, eyvallah da, sahi neler olduydu o vakitler?" O vakitler "neler" olduğu, içlerinde en fazla Buzdolapçı Ali Fuat'ı alakadar ettiği için, özellikle ondan tarafa bakmamaya çalışarak konuşmuş, ama bakmamaya çalıştıkça gözü adamcağıza kayıkayıvermiş, daha çok bakmıştı. Buzdolapçı'nın ezilip gittiğini, sararıp solduğunu üzüntüyle gördü. Ama yapacak bir şey yoktu. Devam etti: "Sırrın sonuna geldiğimize, artık ifşaata geçeceğimize göre, niye bir tamam hatırlamayalım her bir şeyi Allah aşkına? Niye susalım hâlâ? Hatırlayın, ne de çabuk olup bittiydi iş. Biz de öyle bir sahip çıktık ki bu sırra, neredeyse 'Çocuğu leylekler getirdi,' diyesim geliyor. Mazi pus içinde şimdi bana. Sislendi gitti vallahi. Beyler, cidden soruyorum, Davut'a ne anlatacağız ulan biz?"

"Bok anlatın işşallah!" diye geçirdi içinden Ali Fuat. Sonra da Sağlık Kabinci Kâmil'e gâvura bakar gibi bakarak sokurdandı:

"Anasını hallettiniz, danası kaldı!"

Davut ve Buzdolapçı arasındaki bağı bilip de, arkadaşlarına yalan söyleyemeyeceği için her şeyi bir bir anlatıp da, Buzdolapçı utanmasın diyerekten onun gözünde arkadaşlarına yalan söylemişmiş gibi yapıp da aslında Buzdolapçı'ya yalan söyleyen Şadıman Beyefendi ve aynı işi en az onun kadar bilip de, attığı yalanı sırf Buzdolapçı utanmasın diyerekten yemişmiş gibi yapıp da gene aslında Buzdolapçı'yı kandıran Sağlık Kabinci Kâmil ve Uzun Sedat, şefkatle, merhametle, üzüntüyle baktılar Buzdolapçı Ali Fuat'a. Bu bakışmalar, öncekinden daha yoğun, daha hararetli, daha derin bir sessizliğin çökmesine sebep oldu. Kreş servisi falan da geçmiyordu ki herkes toparlansın... pardon, dağıtsın.

Uzaktan uzağa, oyun oynayan çocukların çığlıkları duyuluyordu ama bu sayılmazdı, zira çocuk sesi dekoru dört dostun sessizliğini daha da belirgin bir hale getiriyordu. Otobüs geçse kafanı çevirip bakarsın, uzaktan gelen bebe-belik sesinin nesine bakacaksın? Kaldı ki onlar da normal bir oyun oynuyorlardı: Fotmiş.

Şadıman Beyefendi, sandalyesinin hızını bir vites daha yükseltti.

Uzun Sedat, burnuna dokunmamaya çalışarak çatık kaşlarının arasını ovalarmış gibi yapıp diğer arkadaşlarını, bilhassa da Buzdolapçı Ali Fuat'ı gözetlemeye başladı.

Buzdolapçı Ali Fuat, ağzındaki sigaranın yanmakta olduğunu unutmuştu, kibritini çıkarıp bir defa daha, ama bu sefer onun da gözü arkadaşlarının üzerinde olduğu için tam orta yerinden yaktı. Farkında değildi. Gözetlemeye ara verip, titreyen parmaklarıyla ağzındaki sigarayı orta yerinden tutmaya kalkınca, ortadaki ateş, parmaklarına yapıştı. Önce ne olduğunu anlamadı, gözlerini devirip, parmak arasını dağlamakta olan sigaraya baktı, sonra ayağa fırladı, elini silkelemeye başladı.

"Işş... Hay yav!"

Servis otobüsü kadar olmasa da, sıkılıp bunalmışlara bayağı iyi geldi bu. Dağıttılar. Parmaklarının arasından hâlâ Ali Fuat'ı gözetleyen Uzun Sedat, nihayet elini yüzünden çekip bir kahkaha patlattı. Tam sırasıydı, taşı gediğine oturttu:

"Üzülme Ali Fuat. Bak, sağlıkçı arkadaşımız da burda. Ne demişler? İyi olacak hastanın doktor ayağına gelirmiş, di mi? He he hee."

Sağlık Kabinci Kâmil de elinde olmadan güldü, ama gene de mesleki bir refleksle ayaklanıp hemen Buzdolapçı'yı yakaladı, kolundan tutarak Mini Sağlık Kabini'ne sürüklemeye başladı.

Buzdolapçı Ali Fuat, değil iki parmak arası, iki eli komple, ilaveten de iki ayağı komple yansa razıydı. Yeter ki şu mevzu dağıldı ya! Şükür Allahıma! Bir taraftan gülerek, bir taraftan da yanan parmak arasına üfleyerek Sağlık Kabinci Kâmil'in peşine takıldı.

"Sen de hiç vakit kaybetmiyon hay Uzun!" dedi. "Hemencek alıveriyon intikamını!"

Uzun Sedat, Sağlık Kabinci Kâmil'in arkasından dükkâna girip gözden kaybolan Buzdolapçı'dan intikamını almaya devam etti:

"Kul sıkışmadıksıra Hızır aleyhisselam imdada yetişmezmiş... He he hee..."

Şadıman Beyefendi, sallanmayı kesmeden sert bir bakış attı Uzun Sedat'a. Tek gülmeyen oydu.

"Uzuuun..." dedi. "Ali Fuat içeri gitti kardeşim. Şu misillemeyi kessen artık."

Uzun Sedat toparlanıp ciddileşti.

"Ne dersin Şadıman?" diye fısıldadı iyice sokularak. "Dili çözülecek gibi mi bu safın?"

"Hiç zannetmiyorum," dedi Şadıman Beyefendi ve hızını bir vites daha yükseltti. "Belki de zannediyorumdur, ama bu sefer de bunun gerçekten lüzumlu olduğuna inandığımı zannetmiyorum."

Uzun Sedat anlamadı.

"Ne? Ne diyorsun sen yahu?"

Yüzme bilmezsin, denizden anlamaz
Dalma hiç deryaya
Gel, ey aklı az!

MEVLÂNÂ

Şimdi aradan sehpayı da çekmiş, koltukları bitiştirmiş, yan yana, sarmaş dolaş oturuyorlardı. Davut ne yapacağını bilemiyor, yapabileceği tek şey oymuş gibi, Suna sarılıp sokuldukça fiziksel avantajını kullanıp kızı kemiklerini kırarcasına bağrına basıyor, bu suretle daha fazla taciz edilmekten kurtulmaya çalışıyordu. Tabii ona ne kadar "kurtulmak" denirse... Misal, en kurtulduğunda boynu, ensesi, gıdığı öpücüğe boğuluyor, oralarından aşağıya, kâh sırtına kâh döşüne ıslak ıslak tükürük akıyordu. Beter bir haldeydi ve dedesinden çok duymuştu, beterin de beteri vardı. "Ulan!" diye geçiriyordu içinden. "Ulan Allah'ın salağı! Sen kim, psikolojik danışmanlık kim! Allah'ın andavallısı! Geri zekâlı! Salak! Salak! Salak!"

Bir taraftan, kestirip atması gerektiğini, yoksa işin daha da bir boka saracağını düşünüyor, diğer taraftan, sık sık kendi hıçkırıklarında boğulan, anasını yitirmiş bir kedi enceği gibi koynuna sokuldukça sokulan şu zavallı kızın duygularını incitmekten öcüden korkar gibi korkuyordu. Öyle bir boka sardırmıştı ki işi, şimdi kızı usulca tutup kendisinden uzaklaştırsa ve "Ben seni bir abi olarak seviyorum," dese bile yıkılacaktı kız. Çünkü niye? Çünkü bunu en baştan, ilk tehlike sinyallerini aldığı anda demeyip kızcağızın kendi duygularını açığa vurmasına yol açmış, doğal olarak da şimdi bunu dediği takdirde, çok büyük bir gurur kırıklığına, incin-

meye, utanmayla karışık bir "belki de" ölmek isteğine zemin hazırlamıştı da ondan. "Salak! Salak! Salak!"

Suna, kendisini sımsıkı saran "sevdiceğinin" gıdısına sulu bir öpücük daha kondurdu. Davut, mecbur oldu, ıslak dudaklar daha da aşağı inemesin diye kızın kafasını kavun gibi tutup sıktı, okşuyormuş numarası yaparak kendinden uzaklaştırmaya çalıştı. Çenenin hemen altına bir öpücük daha. Sulu sulu.

Ortada büyük bir yanlış anlama vardı da, Davut bu "büyük" yanlış anlamayı nasıl "trajik" bir yanlış anlama olmadan halledecekti, onu bilemiyordu.

Suna sokuldukça sokuluyor, sarıldıkça sarılıyor, öptükçe öpüyor, hatta söylemesi ayıp, emdikçe emiyordu. Midesi kalkmaya başlamıştı Davut'un artık. Boynunun altındaki tükürük kokusu orada kalmak istemiyor, ekşi ekşi buharlaşıp burnuna kadar yükseliyordu. "Yeter yaa!" diyesi vardı ama diyemiyordu. "Genç kız gururu!" diye düşünüyordu tüyleri ürpererek. "Vallahi göz açıp kapayıncaya kadar atıverir kendini şurdan aşağı!" Sonra da şöyle düşünüyordu:

"Salak! Salak! Salak!"

Olmayacaktı böyle. Uzaktan bir gören olsa, ya bunların samuray usulü seviştiklerini zannederdi ya da grekoromen güreş şampiyonası için koltukaltı çalıştıklarını. Suna kollarını Davut'un beline doladıkça, Davut kıvrak bir hareketle o taraftaki kolunu kaldırıp kızın kolunu boşa çıkarıyor, sonra ani bir hamleyle koltuk altına dalıp Suna'nın kolunun yeniden dışta kalmasını sağlıyordu... Ve en kötü tarafı, bu, bütün bunları ağlamaklı bir sıkıntı ve çaresizlik içinde yaparken, öbürü bu kurtuluş savaşını romantizm zannediyordu. Battıkça batıyordu tekne.

"Ne yapsam ulan?" diye düşünüyordu Davut. Tam bir şey düşünecekmiş gibi olduğu anda kız orasını burasını yalamaya, öpmeye kalkmasa konsantre olacaktı belki ama mümkün değildi. Al işte! Gene öpmüştü! Hani şu genç kızlık gururu olmasa biliyordu yapacağını ama! Acıma bir taraftan, öfke bir taraftan, ekşi ekşi tükürük kokusu bir taraftan. Ee pes!

"...kecem şimdi genç kızlık gururunu!" diye geçirdi içinden.

"Efendim canım?"

Davut irkildi. Yoksa dışından mı geçirmişti? Her neyse, hazır öpüşlerden bir saniyeliğine kurtulmuşken, bir şeyler yapmak lazımdı.

"Sunaa!" dedi.

"Davuut!"

Kolunu kaldırıp kızın kafasının üstünden saatine bakıyormuş gibi yaptı.

"Oo... Vakit de epey olmuş."

"Olsuuun!" Suna, künde atacakmış gibi daldı Davut'un beline, dudaklarını gömleğinin açık yakasından sokup göğüs kıllarını suladı.

Davut yeniden koltukaltı dalışı yapıp kendini kurtardı.

"Hayır... dedemi bir yere bırakacaktım arabayla da..."

Suna, bu sefer canına kastı varmış gibi boğazına asıldı patronunun.

"Onu bırak, ama beni sakın bırakma!"

Davut, sıkıntıyla şişirip indirdi yanaklarını. "Yok yok..." diye geçirdi içinden. "Bu kız kendini öldürür öldürmesine de, atlamadan önce muhakkak beni öldürür. Melankolik olur bunlar! Kesin! Öf yaa!"

"Yok canım, niye bırakayım!"

Suna daha da sokuldu. Kaçacak delik bırakmamıştı.

"Bi daha var yaaa..." diye inledi. "Eğer senin sözünden çıkarsam eşşek sudan gelinceye kadar döv beni... tamam mı? Öldür... Kemiklerimi kır!"

Yok, Davut dayanamayacaktı artık. Ne olursa olsundu!

"Tabii döverim," deyip sertçe ittirdi kızı. Onun romantik bakışlarının şaşkın bakışlara dönüşmesini beklemeden de ilave etti: "Hatta şu sarılmaları, öpmeleri abi-kardeş kucaklaşmasından öte bir anlama çekmeye kalkarsan kemiklerini de kırarım."

Suna, ilk başta yanlış duyduğunu zannederek tek gözünü kısmış, yeni bir hamle hazırlığı planlamaya başlamıştı, ama Davut'un ciddi ciddi, göğsü-bağrı sırılsıklam, epeksi bir suratla huysuzlanan bir at gibi şaha kalktığını görünce, her duyduğunu doğru duyduğunu anladı. Burnu ağzının içine girecekmiş gibi sündü, gözleri kaydı, gözbebekleri titredi, dudakları çarpıldı. Büyük irade sergileyerek,

"Na... nası yani?.." demeyi başardı.

Davut, masanın arkasına kaçmış, koltuğuna oturup çekmecesini açmış, bulduğu limon kolonyasını avuç avuç alarak ıslanan yerlerine sürmeye başlamıştı bile.

"Di mi bak?" dedi. "Olacak şey değil. Ben de ne diyorum. Sen benim kardeşimsin, ben senin abin. Aklıma bile getirmemeliydim." Gene de şövalyeydi çocuk. Suçu üstüne alıyordu.

"Ta... ta... tabii... Abi..."

"Üstelik de sekreterimsin... Üstelik, bir başka çalışanımla nişanlısın. Ben de yani... Ne kadar salakça bir laf ettim durup dururken... Di mi?"

Darbenin ani geldiği iyi olmuştu belki de. Suna'nın toparlanmasını hızlandırdı bu. Kalktı ayağa, elleriyle eteğini ütülermiş gibi yaptı.

"Hep saçmalarsın zaten," dedi. Şurdan çıkıncaya kadar bir ağlamasaydı bir daha hayat boyu ağlamayacaktı. "Ben de az yavşamadım ama." Gene de genç kız gururu işte, laf dokundurmadan edemedi. "Çay getireyim mi? SEKRETERİN olarak?"

Davut, kolonyayla dezenfekte ettiği döşünü kurulayacak bir şeyler arıyordu. Duymazdan geldi.

"Ben dedemi bekletmeyeyim daha fazla," dedi. Eve gider gitmez saatlerce kaynar suyla yıkanacaktı. "Nasıl olsa bugün tatil ettik dükkânı. Sen de izinlisin. Çık, dolaş. Çarşı-pazar gez biraz. Hatta istersen Gökhan'ı ara, çağır, aranızdaki meseleyi yüz yüze kendiniz halledin bir sefer de. Hep benden beklemeyin."

"Bakarız artık." Davut'un gözünün içine bakıyordu bir an önce gitsin diye. O bir çıksın, öyle bir ağlayacaktı ki! Ama bu sefer esastan ağlayacaktı, numaradan değil. Nasıl bu kadar salak olabilirdi! Nasıl?

Davut, ayaklanıp kapının arkasındaki dolaptan ceketini aldı, Suna'nın yalnız kalmak istediğini anlamıştı. O kadar eşek değildi. Hızlı hızlı çıkış kapısına yöneldi.

"Hadi bakalım aslan SEKRETERİM!" dedi, az önce konuştuklarının altını bir defa daha kalınca çizebilmek için. "Bütün randevuları salladık, yarın çok işimiz olacak. Serbestsin bugün. Görüşürüz."

Suna, kapıya kadar bile gidememişti.

"Hı hı," dedi uzaktan.

Davut, hızla kapattı kapıyı. Kızın ağlamaya başladığını görmüştü. Ne kadar çabuk uzaklaşırsa o kadar iyiydi. Kendi salaklığından gözü yılmıştı. Şimdi o ağlamaya başlayacak, bu geri dönüp bir daha terapi yapmaya kalkacak, ondan sonra sil baştan... Yoo...

Asansörü çağırmayı aklına bile getirmedi. Koşa koşa vurdu kendini merdivenlere.

İrice bir gölge Beyler Sigorta Aracılık Hizmetleri'ne sızdı o esnada.

Saf su toprak içre gizlenmiş,
Neden?

MEVLÂNÂ

Sevim Hanım, akşama kadar Çiğdem'i kollamıştı evin içinde. Kollamaktan maksadı, onu göz hapsinde tutmak, sık sık görüp sohbet etmek, hal hatır sormak falan değil, tam aksine, mümkün mertebe onun gözünden uzakta kalmak, gözüne gözükmemek, gözüne batmamak, gözünden kaçmaktı. Ne bileyim, sanki Çiğdem onu, o da onu görüp durursa, birbirlerinin içini okuyacaklarmış gibi bir hisse kapılmıştı eve girer girmez. Hep Rüveyde'nin yüzündendi tabii. Durup dururken aklına fit sokmuş, tadını tuzunu kaçırmıştı. Bi de kendinden emin emin konuşması yok muydu! Manyak karı! Neymiş? Sır sırf Sevim'i ilgilendiriyosaymış, o zaman Çiğdem niye rüyasında görüyomuşmuş! Allah Allah! Ya madem, Çiğdem'i ilgilendiriyodu da, Sıdıka'nım niye buna demişti "Işığı yakala!" diye? Rüveyde de diyodu ki; "İkinizi birden ilgilendiriyo!" Deli karı! Doğru söylüyor gibiydi vallahi! İşte ondan deli zaten! Sana ne a Rüveyde, sana ne!

Konuyu, daha doğrusu kafayı dağıtmaya çalışmıştı bir müddet.

Çiğdem'den yeni başladığı işle ilgili özetin de özeti iki kelam ya alabilmiş ya onu da alamamış, "Sen dolaptan kabak çıkart da yıka. Mücver yapıcam akşama," diyerek kızı oyalarken bir punduna getirip Selim Dayı'nın odasına damlamıştı. Ama adam uyuyordu veya uyuyormuş gibi numara yapıyordu. "Selim?" diye seslenmişti bir-

kaç defa, cevap alamayınca sokurdana sokurdana geri dönmüştü mutfağa. Halbuki sorsa ne iyi olurdu. "Ne konuşuyodunuz siz öyle baara baara?" diye. Merak işte.

Mutfağa geldiğinde, Çiğdem'i, kabakları yıkamış, suyunu atsın diye de bezin üstüne yatırmış, kabak oyma bıçağını hazır etmiş bulmuştu. Dayanamıyordu, kıyamıyordu kızın yüzüne bakmaya. Soramıyordu da "Sende bir haller var! Nedir?" diye. "Hadi, sen git yat acık," demişti. "Bak tee Kızılay'dan buralara kadar yürüme yürümüşün, ayacıklarına kara sular inmiştir. Git uzan, dinlen, ben yemeği hazır edince uyandırırım seni. Hadi kızım. Bak, ev köpeği fosur fosur uyuyo içerde. Hiç dinliyo mu?"

Çiğdem de ne inattır! Gitmemişti. "Yok yok," demişti. "Burası iyi. Serin serin esiyor. Hem ben de sana yardım ederim."

Kadın ne yapacağını, nereye bakacağını şaşırmıştı. Vardı bir terslik ama, dur bakalım, hayırlısı inşallah! Baksana anam, kız "Köpek deme şu adama!" bile dememişti.

Çiğdem, yandan yandan yüzüne bakarak, inadına gibi sanki, sigara üstüne sigara içerek inceleyip durmuştu Sevim Hanım'ı birkaç dakika boyunca. Sevim Hanım havadan sudan konu açmak istemiş, "Ee? Nası bi adam şu yeni patronun?" falan demişti ama, kızda cevap sabit:

"İyi."

Biraz daha zorlamıştı şansını:

"Ayol, ben hiçbi şey anlayamadım bu işten. Hiç insan yeni bi işe girer de kaç maaş alacağını sorup öğrenmez mi? Bi dümen olmasın?"

Cevap gene sabit:

"Yok."

Yok! Yok yok yok... Sevim Hanım'ın muhakkak muhakkak gözden ırak olması lazımdı Bu kızda bir haller vardı. Rüveyde'yle konuşurlarken gelip kapıyı mı dinlemişti ne? Kaçmalıydı yanından. Duramıyordu. Nitekim, "Ay benim sırtım üşüdü ayol!" demişti az sonra ve "Sen serin serin otur burda. Ben gidip salonda, güneşlik bi yerde oyayım şunları." Halbuki ter içindeydi. İçi yanıyordu içi.

Kalkıp salona geçerek kızın bakışlarından sıyırmıştı yakayı güya.

Ötede çok hızlı düşünmüştü Çiğdem. "Bu kadının bir sıkıntısı var! Yüzüme bakamıyor! Hissetti mi ne?" demiş ve arkasından

da "Belki de söylemeye karar verdi ama nereden başlayacağını bilemiyor. Bari gözünün önünde olayım," diyerek neredeyse koştura koştura salona geçip önüne de bir kül tablası çekmiş, sigarasını tellendirmeye koyulmuştu. "Ben de ürperdim. Burada oturacağım."

İyi halt!

Sevim Hanım, hayatının en hızlı kabağını oymuştu o saat. "Benim de işim bitmek üzereydi. Sen otur, ısın bari de ben mutfağa gidip gerisini orda halledeyim. İnsan nereye kaçacaanı şaşırıyo. Orası serin, burası sıcak... Ben gene bunaldım."

"Kaçıyor benden!" diye düşünmüştü Çiğdem. "Ama yağma yok!"

İki dakika geçmeden yeniden yapışmıştı kadıncağızın ensesine.

"Ee, sen ne yaptın bütün gün? Nerelere kayboldun?"

Sevim Hanım, elleri kabak oyuğu olduğu için, şıpır şıpır ter damlayan gıdısını çenesinin altına sıkıştırarak entarisinin yakasına silmişti. "Sıdıka'nın Teyze'ye gittim, akıl danıştım," diyecek hali yoktu.

"Nereye giderim ben ayol? Yukarı, Rüveyde'nin yanına çıktım acık."

Çiğdem derhal pirelenmişti. "Acaba bizim balkonda konuştuklarımızı mı duydu? Olur mu olur! Balkon sefası yapmak istemişlerdir... Eyvah!.." O zaman da Çiğdem kaçmaya başlamıştı:

"Hakikaten, ben azıcık yatsam iyi olacak."

Zaten de canına minnet, "Söylüyoruz sana anam! Dinleyen yok ki!" demiş ve nihayet rahata ermişti Sevim Hanım.

Akşam yemeği vaktine kadar kimse kimsenin yüzünü görmemişti bir daha.

İlkin Selim Dayı'yı uyandırmıştı Sevim Hanım. Hep böyle yapardı. Dayı-yeğen fingirdeşemesinler, öpüşüp koklaşamasınlar, muhabbet edemesinler diye, her zaman önce kardeşini uyandırır, sonra gider Çiğdem'i uyandırırdı. Çünkü önce Çiğdem'i uyandırsa, deli kız, koştur koştur bu hapşerağanın odasına dalar, "Ben uyandırayım-ben uyandırayım" der, öpe koklaya bir hal olurdu. O da kendini fasulyeden nimet sanırdı. Neme lazım!

"Kalk Selim. Ne uykusu bu gündüz gündüz?"

Selim Dayı gram uyumamıştı halbuki. Ter içinde açmıştı gözle-

rini. "Ne?" demişti uyku mahmuruymuş gibisine. Ayriyeten, uyusaydı da bunda şaşılacak hiçbir şey yoktu. Birincisi, her gün uyurdu, ikincisi, her gün uyurdu çünkü çok ağır hastaydı. Ama Sevim Hanım ne yaptığını biliyor muydu bakalım?

"Ne konuşuyodunuz siz öyle baara baara? Sesin apartmanda çınlıyodu. Konuş konuş diye bi şeyler diyodun kıza. Ne diyodun?"

Üç günlük ömrümüz kalmış, tadımız kaçmasın, iyi mi? Selim Dayı hemen kıvırtmıştı:

"Kıza diyordum... Maaşını konuşmamış ya... Yarın konuş diyordum." Gerçi yalan nedir bilmezdi ama.

İkna olmuştu Sevim Hanım. Tabii canım, başka ne diyecek? Aklı fikri para herifin. Mezara götürücek!

Sonra gidip Çiğdem'in odasına dalmıştı. Kız pencerenin önüne oturmuş, pervazda oynaşan minik bir akşam ışığıyla oynaşıyor, hâlâ fosur fosur sigara içiyordu. "Bunda bir haller var," diye düşünmüştü gene. Korkmuş, iliklerine kadar titremişti.

"Hadi kızım. Mücver hazır. Çorba da yaptım."

Akşam yemeğine işte bu halet-i ruhiye içinde oturmuşlardı. O ona bakmıyor, bu buna tek kelime etmiyor, şu şunu duymuyordu. Hem o kadar kopuk, uzaktılar birbirlerinden, hem de her biri bir diğeriyle tam saha adam adama oynuyordu.

Hepsi sıkıntılıydı ama en sıkıntılıları Selim Dayı idi içlerinde. Hem hastaydı, adamakıllı şişmişti, bu yüzden kolunu kanadını oynatmakta büyük zorluk çekiyordu, hem de ablasını ispiyon etmiş, yeminini bozmuş, raconu çiğnemişti; vicdan azabı çekiyordu. Hani o değilden kaşık sallarmış gibi yapıyordu çorbaya ama, sen gel onu bir de ona sor! Bir kere, o kadar şişmişti ki, parmak eklemlerini bulamıyordu, kaşığı arasına soksun, ikincisi, her hareket aşırı yoruyordu onu. Sık sık masaya abanmak zorunda kalıyor, sık sık kaşığını elinden düşürüyor, sık sık Sevim Hanım'la göz göze gelip masayı gıcır gıcır öttüren ağır kolunu, dayadığı yerden indirmek zorunda kalıyordu.

Sevim Hanım, hem gerilimin doruğundaydı hem de masadaki gerilimin farkında. Sessizlik biraz daha sürecek olursa, camı çerçeveyi indirip avazı çıktığı kadar baarabilirdi. Bu yüzden, ağzına alelacele bir kaşık çorba sallayıp konuşmaya başladı:

"Yaa... Kul sıkışmadıkça Hızır imdada yetişmezmiş. Ne iyi oldu şu işi bulduğun Çiğdem ayol!"

Çiğdem gülümsemeye çalışmadı bile. Sadece onayladı soğuk soğuk.

"Di mi?" Aynı anda da cız etti yüreği. Ne değişmişti? O gün öğlen saatlerine kadar annesi annesiydi. Dünyanın en sevimli şirreti, en tonton ihtiyarı, en şirin cadalozuydu ve sonra, birdenbire "gerçek" adı altında bir hikâye dinlemiş, annesi, annesi olmaktan çıkmıştı. Hayır! Çıkmamıştı. Bunun aklı karışmıştı yalnızca. Kızının buz gibi sesini duyunca yüreği hoplayan, dudaklarını sarkıtıp çorbanın içine doğru intihar dalışına geçen yaşlı kadına göz ucuyla bir kere daha baktı. "Anne!" diye bağırmak geldi içinden. Sonra, "Ağır ol!" dedi kendine. "Ne yapacağına karar ver önce, sonra anne mi diyeceksin baba mı, düşünürsün." Ama üzülmüştü. Bir manevra yapıp ortalığı toparlaması gerekiyordu. Son söyledikleri havada soğukluğunca donup kalmış gibiydi. Bir şeyler ekleyip ısıtmaya çalıştı:

"Allah büyük!"

Selim Dayı, ablasının nasıl içlendiğini, nasıl kaygılandığını görmüştü. O da üzülüp duruyordu. Hemen atladı:

"He baba! Allah büyük. İyi söyledin."

Sevim Hanım, bu jesti fark edemeyecek kadar telaşlıydı. Gene de kardeşinin masaya gacır gucur abandığını fark etmişti. Ters ters baktı.

"Sürahiyi devirecen ayol!" dedi. "Yavaşsana!"

Çiğdem dayanamayıp güldü.

"Bir gün de kavga etmeyin be!" dedi. "Hem ben niye Allah büyük dedim, sorun bakalım." Manevra alanını belirlemişti: Davut!

"Büyük de ondan!" dedi Selim Dayı. Kızın aniden aralarına dönmeye karar vermesine çok sevinmişti.

"Orası öyle..." dedi Çiğdem. "Ama, başka bir şey daha var. Bugün çok iyi, çok özel karşılandım ben. Çok özel ağırlandım, çok güzel uğurlandım. O kadar ki, yeni patronuma veda ederken, sanki kırk yıllık ahbabıma veda ediyordum."

Her iki ihtiyar da ikircikli ikircikli baktılar kıza, sonra birbirlerine baktılar, sonra tekrar dönüp kıza baktılar.

"Ne demek o öyle?" diye sordu Sevim Hanım. "Nası yani kırk yıllık ahbap felan?"

Çiğdem canlanmıştı. Davut'tan bahsetmeye başlayınca mı can geldi, yoksa can geldiği için mi Davut'tan bahsetti bilemiyordu, ama canlanmıştı işte.

"Bakın şimdi... Nasıl oldu, biliyor musunuz..." diye anlatmaya başladı ve hayrettir, ne Opera Köprüsü'nün oradaki ani frenden bahsederken, ne gözlemecide kendisini gözleriyle yiyen adamdan bahsederken, ne o adamın aynı zamanda iş için başvurduğu şirketin patronu olan adam olduğunu anladığı andan bahsederken, ne de ilk baştan itibaren müstakbel patronu olduğunu hissettiği ve o yüzden hiçbir beceriksiz komplimanına rest çekemediği o adamın beceriksiz komplimanlarından bahsederken kesildi sözü. Sadece bir yerde müdahaleye uğradı: Suna'nın tersten okunuşu; ki Sevim Hanım bunun ne mânâya geldiğini bilemediği için Selim Dayı mecburen "Makat baba, makat" diyerek açıklamak zorunda kaldı.

"Allah büyük!" dedi sonra. "Çok büyük!" Bunu Sevim Hanım'a bakarak söylemişti bilhassa, ama üzerine alınan Çiğdem oldu.

"Ben de onun için dedim işte. Davut Beyefendi diyor ki..." Patronunun adını henüz söylemediğini hatırladı. "Patronum yani... Adı Davut, soyadı da Beyefendi. Komik, di mi? Her neyse işte, diyor ki; dedesi varmış bunun... O, 'Hiçbir şey olmaz, her şey oldurulur!' dermiş. İşte Davut Bey de 'Biz karşılaşmadık, karşılaştırıldık!' diyor. Tamı tamına böyle demese de, bunu demeye getiriyor dedesinin ağzından. 'Tesadüf diye bir şey yoktur. Her şey planlandığı gibi yürür' gibi bir şeyler. Hakikaten de şöyle bir düşününce..."

Selim Dayı, Sevim Hanım'ın ilgisini çekebilmek için masaya fazlaca abanmıştı. Nihayet sürahiyi devirmeyi başardı. Hem de mücver tepsisinin içine.

Sevim Hanım, tıpkı Buzdolapçı Ali Fuat gibi kaçacak delik arıyordu. Hemen bu deliğe kaçtı:

"Hah!" diye bağırdı. "Yaptın sonunda yapacaanı! Ay aşkolsun Selim! Gitti güzelim mücver!"

Selim Dayı, ablasının bunca ilahi tesadüfe de duyarsız kalmasını kabullenemedi. Hiç yapmazdı ama yaptı.

"İsteyerek mi yaptık baba!" diye gürledi.

Sevim Hanım tırsıverdi.

"Ne baarıyosun ayol!" dedi. "Konu komşu duyucak da bi şey oldu zannedecek. Üstün başın batmasın diye şey ettim. Hem başka mücver de yok."

Selim Dayı huysuz huysuz baktı ablasına.

"Yemeyiveririz!" dedi. "Öldük mü!"

Çiğdem, bu ihtiyarları çok sevdiğini hatırlamıştı. Dayısının, ki o onun "dayısı"ydı, buna kesin olarak karar vermişti, annesinin, ki o da onun annesiydi, üstüne niye çullandığını anlıyor, ama ikisine de kıyamıyordu. Her zaman olduğu gibi yani. "Varsın ben güme gideyim arada, bunlara bir şey olmasın!" hesabı.

"Kapışmaca yok!" dedi. "Ben hemen şimdi masayı siliyorum, ondan sonra da aç kalana birer tabak daha çorba dolduruyorum. Kapışmıyorsunuz bak! Uslu durun ben bez alıp gelinceye kadar. Söz mü?"

Selim Dayı, Çiğdem'e söyleyeceğini zaten söylemişti ama iki çift laf da Sevim Hanım'a söyleyeceği vardı.

"Söz baba söz!" dedi. "Sen al gel bezi bir zahmet."

Çiğdem kalktı, mutfağa seğirtti.

Selim Dayı, hasta bedeninden beklenmeyen bir estetikle öne eğildi, bir solukta söyledi Sevim Hanım'a söyleyeceğini:

"Hemen bu gece, bu kıza her şeyi anlatacaksın baba!"

Sevim Hanım, kardeşini hiç bu kadar kararlı, bıçkınlık yılları da dahil hiç bu kadar kudretli görmemişti... Bilhassa kendine karşı. Adam masanın üstüne abanırken, sanki olanca ağırlığıyla bunun üstüne abanıyordu.

"Ay tamam ayol!" dedi. "Bi sıkboğaz etme adamı Selim. Biz de kendimize göre bi şeyler düşünüyoruz heralde! A-aa!"

Çiğdem elinde bezle salona girerken, "İnşallah baba, inşallah!" diyordu Selim Dayı. Daha bombayı duymamıştı tabii, şu gün-ay-yıl doğumgünü meselesini. O gece de duymayacaktı. Keşke onu da söyleyeydi Çiğdem.

Atsalar sür'atle parlak bir közü,
Bir ışıktan hat çizer parlak izi...
MEVLÂNÂ

Gökhan, gri-siyah odasında gümbür gümbür heavy metal dinleyip kafa sallıyordu.

Oda o kadar gölgelikti ki, kazara bir gölgenin içeriye yolu düşse, sittin sene arasın, bulamazdı kendini. Utanmasa, tavandan sarkan basit avizenin ışığı da kaybolacaktı ama ne de olsa ışıktı o, ışıklığın şanından, gri saten kaplanmış köşe yastıkları veya simsiyah yer halısı veya gri duvarlar veya siyah çalışma masası tarafından mas edilinceye kadar havada dalgacık veya parçacık olarak salınmayı başarıyordu.

Bu Suna'yla nasıl yürüyecekti bu iş? Nasıl? Nereye kadar gidecekti böyle küs-barış, küs-barış?

Müziğe mi Suna'ya mı kaptırdığı kendine bile meçhul, bir şeylere kaptırmış kafa sallıyordu.

Gri duvarlarda siyah-gri posterler vardı. Her biri en korkunç korku filmlerinden fırlamış gibi birtakım eli gitarlı, sivri dişli, çıplak vücutlu, dövmeli, alınları boynuz boynuz piercingli haytalar, korkunç korkunç pozlar veriyorlardı bu posterlerin içinde.

Bu sekiz miydi, dokuz mu? Yoksa on sekiz - on dokuz mu? Yüzüğü kafaya atmalar filan! Olmuyordu artık yani! Kızın, yakın zamana kadar tatlı gelen şirretliği artık zehir gibi acı geliyordu. Sen iyiysen o kötü, sen kötüysen o gene kötü. Kendi duygularıyla kı-

zın duygularını yan yana getiremiyor, birbirine yakıştıramıyordu bir türlü.

Hababam kafa sallıyordu.

Onun da saçları simsiyahtı. Oturduğu sandalye simsiyah, bond çantası simsiyah, simsiyah çalışma masasının üstündeki kül tablası griydi. Bir sigara vardı dudaklarında, Allah'tan o beyazdı.

"Belki de Suna'daki siyahlık çekiyor beni?" diye sorguladı hissiyatını. "Kız resmen siyah! Saçı, kaşı, gözü, içi, dışı... İçi mi?" Gökhan'ın içi beyazdı, bunu biliyordu. Suna'nın içi de siyah olabilir miydi acaba?

Oturduğu yerde kafa sallıyordu.

Heavy metal gacırdıyor, gıcırdıyor, siyah, gri, füme ve kurşuni çullanıyordu odanın içine. Köşedeki ufarak fakat simsiyah müzik seti kıçını yırtıyordu. Uyduruk bir ışık modülatörü ulanmıştı kuyruğuna ki, onun yanıp sönen ritim ışıkları maalesef kırmızıydı.

"İçi içi... Kızın içi de siyah! Benim oda gibi tıpkı! Karanlık, loş!"

Dudaklarında beyaz bir sigara, siyah saçlarını sallıyordu.

"Gökhaaan!"

Tülay Hanım, ardına kadar açık duran oda kapısının ağzından belki sekizinci defa seslendi oğluna:

"Gökhan diyoruum!" Baca etkisi yapan açık kapıdan evin diğer bölümlerine hücum eden dumanı elleriyle kovalamaya çalıştı.

"Oğlum, kime diyorum ben?"

Gökhan, bir ses duyar gibi olunca boşluğa kafa atmayı bırakıp oda kapısından tarafa döndü.

"Hı? Bana mı diyorsun?"

"Hele ki de duydun! Kime diyeceğim başka? Yemek hazır yemek. Yarım saattir yırtınıyorum. Gene açtın şu patırtıyı sonuna kadar. Hadi kalk. Kapat şunu. Yıka elini yüzünü de sofraya gel."

Gökhan sırıttı. Annesini, hatta dünyada "sabırlı" denilebilecek herkesi sabırsızlıktan çatlatacak kadar ağır hareketlerle sırıta sırıta uzandı, sigarasını söndürdü, gene sırıta sırıta kalktı, müzik setini kapattı, sırıta sırıta masaya geri döndü, kül tablasını aldı, sırıta sırıta annesinin yanından geçip banyoya yollandı.

"İçini ıslamadan dökme o küllüğü," diye seslendi Tülay Hanım. Arkadan bakıyordu oğluna, ama sırıttığından emindi. Bekledi.

Gökhan ağır ağır banyoya girdi, kül tablasını hafifçe ıslադı, ağır ağır çıkıp mutfağa yöneldi, girdi, ıslադığı kül tablasını döktü, ağır ağır doğruldu, yıkayıp içini ağır ağır kuruladı, ağır ağır mutfaktan çıktı, ağır ağır ve sırıta sırıta annesinin yanından geri geçip odasına girdi, kül tablasını ağır ağır masasının üstüne bıraktı, ağır ağır ve gene sırıta sırıta annesinin ardına düştü.

"Ne yemek var?"

"Pilavla tavuk. Çorba yapmadım bu seferlik."

"İyi. İştahım yoktu zaten."

Yemek masasının başına gelmişlerdi. Karşılıklı oturdular.

"O niye o?"

Gökhan tabağını annesine uzattı.

"Canım sıkkın da." Sırıttı. "Biraz daha koysana."

"Ne bileyim? İştahım yok deyince..."

"İştahım yok dedim, ölüm orucu tutuyorum demedim." Bir kahkaha patlattı. "Koy koy. Daha koy."

Tülay Hanım tabağı tepeleme pilav doldurdu, üzerine de bir but, bir tam göğüs yerleştirdi.

"Al!" dedi kinayeli kinayeli. "İştahın yokmuş madem, bu kadarla idare et."

Gökhan kuvvetli bir kahkaha patlattı. Aslında eve geldiğinde hakikaten yoktu iştahı, ama heavy metal ve Suna onda her zaman uyarıcı etki yapardı.

"Hakikaten yoktu yani..." dedi sırıtarak. "Ama müzik dinleyince ne olduysa oldu gene." Annesinin ilgisini çekmeye çalışıyordu. "Canım sıkılınca iştahım kaçar biliyorsun."

"Müzik mi?" Tülay Hanım ilgilenmişti ama can sıkıntısı kısmıyla değil, müzik kısmıyla. "Sen o tangırtıya müzik mi diyorsun?"

"Bütün dünya diyor. Can sıkıntısına da birebir yani. Biraz kafa sallıyorsun, açılıyorsun."

"Neymiş o canını sıkan şey?" Nihayet!

"Hiç sormayacaksın sandım." Geriye yaslandı. Gene kaçar gibi olmuştu iştahı. Tabaktaki yemek çok fazla göründü gözüne. İki eliyle birden uzun saçlarını geriye doğru sıvazladı. Alnı açılınca patlıcan burnu bütün haşmetiyle açığa çıktı.

"Suna'yla atıştık da."

"Ee, ne var bunda?" dedi Tülay Hanım. "Atışmadığınız gün yok ki. Attı mı gene yüzüğü kafana?"

Gökhan, sırıtarak gömlek cebine soktu elini, Suna'nın yüzüğünü çıkarıp gösterdi.

Nişan yüzüğüne alelade bir eşyaya, bir musluğa falan bakar gibi baktı kadın.

"Buna mı canın sıkıldı yani?"

"Eh artık yani," dedi Gökhan. "Bir süre hiç gitmeyeyim, görünmeyeyim, kendimi naza çekeyim diyorum."

Tülay Hanım'ın gözleri parladı. Oğlunu uzun zamandır bu kadar kararlı görmemişti. Suna'dan pek hazzetmiyordu ya, o ayrı bir konu, tıpkı şu iç karartıcı müzik gibi, oğlanın kendi bileceği işti neticede, ama asıl hazzetmediği Gökhan'ın yaptığı işti.

İşin aslına bakarsan, Gökhan'ın yaptığı işle falan da bir alıp veremediği yoktu Tülay Hanım'ın. Onun bütün alıp veremediği, Gökhan'ın yapmadığı iş ileydi.

Gökhan, bütün ısrarlarına rağmen dayısının yanına gidip beyaz eşyacılık yapmıyordu. O ki, o dükkân, Tülay Hanım'la kardeşi Galip'e babadan miras kalmıştı. Gerçi o, miras paydaşlarından biri olarak bu oturdukları eve sahip olmak karşılığında dükkândaki haklarından feragat etmişti ama, Galip'in de yeğeninin gidip dükkânda çalışmasına, bir baltaya sap olmasına bir diyeceği yoktu. Olmamıştı hiçbir zaman. Bu devirde böyle altın bilezik gibi bir iş imkânın olacak, sen gidip kapı kapı sigorta satacaksın!

Sevindiğini çok belli etmeden atladı bu kararlılığın üstüne:

"Peki, şirkete gitmezken ne iş yapacaksın?"

"Canım... Bir-iki gün idare ederim yani. Temelli bırakacağım demedim ki. Hem başka bir şirket daha buldum. İyi kazandırıyor. Oraya takılırım."

Tülay Hanım, tavuğun bir kanadını kemiriyormuş gibi yaptı.

"Bizim dükkâna takılsan?"

Gökhan sırıttı.

"Hâlâ oraya 'Bizim dükkân' diyorsun ya, helal olsun yani! Anne, orası Galip Dayım'ın dükkânı. Bizim değil."

"Ne biçim konuşuyorsun sen oğlum! Tabii bizim. Anamızın ak sütü gibi helal bize o dükkân. Babamızdan miras!"

"Orasını biliyoruz da, bu ev de babanızdan miras değil miydi? Şimdi Galip Dayım çoluğu çocuğu toplayıp gelse, 'Burası bize de anamızın ak sütü gibi helal' dese, sülalecek aynı evde mi yaşayacağız yani?"

"Sen onun o kısmına karışma!" dedi Tülay Hanım. "Ev başka dükkân başka. Biz burda ev işletip para basmıyoruz darphane gibi. Ama o dükkân resmen darphane. Orda bir dikiş tuttursan her sene bir evin olur. Yoğurtçu gibi kapı kapı dolaşarak hayat mı geçer oğlum?" Biraz durdu, güç topladı. "Ben derim ki..."

Gökhan, sırıtarak tamamladı annesinin sözünü:

"Sen dersin ki; hazır birkaç günlüğüne de olsa şirketten elimi ayağımı çekmişim, o zamanı gidip Galip Dayım'ın yanında değerlendireyim. Belki ısınırım. Belki fikrim değişir."

"Vallahi ağzımdan aldın!"

"Ezberledik yani," dedi Gökhan. "Her akşam aynı konu, her sabah aynı konu. Kaç defa denedik, olmuyor anne!" Gökhan'ın canı sahiden sıkılmaya başlamıştı. "En son girdiğimde de kendisi kovmuştu biliyorsun."

"Onun ne haddine kovmak!" diye çıkıştı Tülay Hanım. "Anlattı bana. Şirket istememiş seni. O sigorta hikâyesi yüzünden. Az daha bayiliğini geri alıyorlarmış çocuğun." Tavuk kanadının kemirilecek tarafı kalmamıştı. Tabağın kenarına bıraktı. "Ama şimdi gitsen ne kadar memnun olur Galip." Yalan. "Her gün arıyor beni telefonla, hep seni soruyor." Bu da yalanın daniskası.

Gökhan kahkahayı patlattı. Yalan olduğunu biliyordu ama annesinin bu azmi hoşuna gitmişti. "Aslında fena fikir de değil yani..." diye düşünmeye başladı o anda. "İki gün iki gündür. Tunç'u gıcık ederim, dayımı illet ederim, yengemi hasta ederim, hepsini birden öyle bir bağırtırım ki, annem en az iki sene rahat bırakır beni. Hem Suna'yı uzaktan sevmek aşkların en güzeli. Hiç olmazsa kavga etmeyiz. O arada azıcık özleriz birbirimizi. Davut Bey de kıymetimi anlar. Ben gitmeyince kim poliçe satacak?"

"Soruyor mu sahiden?"

Tülay Hanım, oğlunu heveslendirdiğine inanıverdi. "Beyaz yalan canım!" diye düşündü. Yalandan kim ölmüş?

"Soruyor tabii..." dedi. "Her gün soruyor. 'Sokaklarda sürteceğine gelsin yanıma kerata' diyor."

Gökhan inanmış gibi yapmaya devam etti:

"İyi de, bir sürü şart öne sürer şimdi Dayım. Saçıma başıma karışmaya kalkar. Bak, baştan söylüyorum..."

Söyleyemedi. Tülay Hanım, oğlunu bu kadar kolay ikna edebildiği için çok mutluydu. Kalktı, masanın etrafından dolandığı gibi boynuna atladı.

"Dur! Öpücem seni! Aslan oğlum benim!"

"Saçlarımı bozmadan öp." Bir kahkaha patlattı Gökhan.

Günler gam içinde vakitsiz soldu
Günler, yanlışların yoldaşı oldu...
MEVLÂNÂ

Akşam geceye kavuşmuş, biri ihtiyar biri genç iki adam karşılıklı oturup sus pus yemeklerini yemişlerdi. Davut'un aklı karmakarışıktı. Beyninin lobları, aralarında görev bölüşümü yapmış gibi, biriyle Suna'yı öbürüyle Çiğdem'i düşünüyorlardı. Davut iki parça hissediyordu kendini, başına bir gelecek varmış gibi hissediyordu. Yemek boyunca kendi aklının kalabalığından dedesinin sessizliğini fark edememiş, ama yemeğin sonunda dedesinden, "Afiyet olsun!" lafını duyar duymaz, o masada tek başına değil iki kişi susup durduklarını hatırlamış, çok şaşırmıştı. Şadıman Beyefendi'nin, hele de akşam yemeğinde sessiz kaldığı görülmüş şey değildi. Hani beyninin bir lobu daha olmuş olsa onunla da bu durumu düşünecekti, ama yoktu. Gene de düşündü: Şadıman Beyefendi niye sessizdi acaba? Sakın hastalanmış falan olmasın?

"Dede, iyi misin sen?"

Tehlikeli bir soruydu bu. Bulaşık yıkayan torununun iki metre gerisindeki mutfak masasında sallanan sandalye akrobasisi yapmakta ve halen susmakta olan Şadıman Beyefendi, "Soracak başka soru mu bulamadın?" gibisine ters ters baktı arkadan.

"Şükür Allah'a!"

Bardakları sabunlamayı bitirmişti Davut. Tabaklara geçti.

"Hayır, çok sessizdin de bütün akşam?"

Doğru doğru dosdoğru bir adamdı Şadıman Beyefendi. Tabii, Davut'a bir ömür aralıksız attığı yalan kısmı sayılmazsa... ve de Buzdolapçı Ali Fuat'a...

"Sen de bütün akşam sormadın, bulaşık yıkarken mi soracağın tuttu?"

Esasen, Davut bu konuyu hiç açmamış olsa daha memnun olacaktı Şadıman Beyefendi. Tekinsiz sulardı buralar. Karşıda ise "Karşı kıyı" vardı. Ne kadar geçersen geç, bir türlü geçemeyeceğin karşı kıyı. "Yarın..." diye düşünüp durmuştu yemek boyunca. "Yarın bu çocuğun ayağının altından çekeceğiz bütün hayatını... ve diyeceğiz ki, 'Ne bağırıyorsun aslanım! Biz zaten otuz sene önce de çekmiştik!' Nasıl? Nasıl olacak bu iş? Acaba silecek mi beni defterden?"

Davut, beyninin "Suna" lobuyla daha fazla uğraşamayacaktı. Hiç olmazsa ondan kurtulmak istedi.

"Sormadım, tamam ama..." dedi. "Sor bakalım niye sormadım?"

Şadıman Beyefendi gitti geldi ustaca.

"Niye sormadın?"

Davut, kafasını bulaşık tasından ayırmadan anlatmaya başladı:

"Bugün bizim Suna, nişanlısı olacak salakla gene kapıştı, sen bilmezsin, bizde vakâyı âdiyedendir, her zamanki terane yani. Yüzüğü oğlanın kafasına attı falan. Ben de taktik değiştireyim, bu sefer bunları barıştırmaya çok gönüllüymüşüm gibi davranmayayım dedim. Kız ağlayıp duruyordu, sarılıp teselli ettim sadece, nişanlısına da ortadan kaybolmasını işaret ettim. Biz Suna'yla yalnız kaldık büroda. Kız hüngür hüngür ağlıyor, ben de onu kollarıma almışım, teselli ediyorum. Sonra ne oldu bil!"

Şadıman Beyefendi daha önceki baktığından da ters baktı Davut'a.

"Ne olacak!" diye homurdandı. "Kız, senin bu sarılmalarını, okşamalarını, kulağına tatlı sözler fısılamalarını yanlış anladı, göz koyduğunu sanıp kıyametleri kopardı."

Davut, sabunlamakta olduğu salata tabağına doğru sırıtıp kafa salladı.

"Son cümleye kadar iyi gittiydin, orda çuvalladın," dedi. "Yanlış anladı, doğru ve de bu yanlış anlama sayesinde onun bana göz koyduğu ortaya çıktı. Kıyametleri koparan da ben oldum tabii."

"Vah yazık! Sen fazla yakın davranınca... Tabii... Kırmasaydın kızın kalbini."

"Yok canım," dedi Davut. "Kırar mıyım! Suna'yı nasıl sevdiğimi bilirsin. O kıyamet lafını sen ağzına aldın diye ağzıma aldım ben. Üzmeden, duygularını, gururunu fazla incitmeden savuşturmaya çalıştım. Savuşturdum da, ama gel sen ne çektiğimi bir de bana sor. Akla karayı seçtim. Gene sıkı durdu kızcağız, metanetli çıktı. Ben onun yerinde olsam bir saniye düşünmez kendimi camdan aşağı atardım. Düşünsene, nasıl kötü bir duruma düştü."

"Orasını sen düşüneceksin, ben düşünmeyeceğim. Gençlikte olur böyle şeyler. Uzattırmadan, fazla dallandırıp budaklandırmadan kestirip atacaksın kibarca. İnşallah öyle yapmışsındır!"

Davut, saatler boyunca sarmaş dolaş kalıp kıza tek kelime edemeyişini hatırladı. İki saat kaynar sularla yıkanıp en sert liflerle kazımıştı göğsüyle gıdığını, birdenbire ekşi ekşi tükürük kokusu alır gibi oldu. Ter bastı.

"Vallaha... Eh işte," dedi ekşiyerek. "Ne öyle, ne böyle. Sonuçta başardım meramımı anlatmayı... ama baştan anlatsaydım daha iyi olurdu tabii. Kız birdenbire olayı başka bir boyuta çekince ne yapacağımı bilemedim uzun süre. Söylesem çok incinecek diye korktum. Yani senin anlayacağın, uzattım... En azından Suna'nın kafasında dallandırıp budaklandırmış oldum." Gözlerini kısıp ciddi bir eleştiri salvosu yemeye hazırladı kendini, ama hiç de korktuğu gibi olmadı.

"İyi bari," dedi Şadıman Beyefendi. Sesi mırıltı gibi çıkmıştı. Davut çok şaşırdı. Kafasını eğip koltuğunun altından dedesine baktı. Adam gene dalıp gitmişti. Sallanıyor ama sallandığını bile bilmiyordu. Ender bir durumdu. Sabahki ilan-ı aşkı da bunun üstüne koyunca, Şadıman Beyefendi'de o güne özgü bir genel sıkıntı hali olduğu açıkça anlaşılıyordu. Üzüldü, ama sessiz kalmayı tercih etti. Ne de olsa Suna'nın yükünden kurtulan lob rahat rahat çalışabilirdi bu konu üzerinde. Çatal kaşığı da bitirdi, durulama işlemine geçti.

Kulağı kirişte, aklı iki metre gerisinde sallanıp duran ihtiyarda, uyuşuk uyuşuk iş görürken mutfakta hüküm süren sessizliğin daha da derinleştiğini fark etti birdenbire. Tedirgin, ürkek, geri dö-

nüp dedesine baktı tekrar. Önce anlayamadı farkı, sonra anladı. Şadıman Beyefendi sallanmayı da kesmiş, dirseklerini masaya, başını da ellerinin arasına koymuş, boş boş bakıyordu önüne. İşte bu görülmedik bir şeydi. Şadıman Beyefendi'nin dalıp gittiği, boşa baktığı vâki değildi.

"Dede, sen sahiden de iyi olduğundan emin misin?"

Şadıman Beyefendi duymadı bile. Davut daha da telaşlandı.

"Dede?"

Gene ses yok.

Davut, endişe içinde ellerini önlüğüne silerek masaya yanaştı, dedesinin tam karşısına geçip el salladı önce, sonra eğilip kafasını yaşlı adamın kafasıyla aynı hizaya getirdi, göz göze gelmeye çalıştı. Nafile! Derin mi derin bir of çekti Şadıman Beyefendi, ki o kadar olur.

"Evde kimse var mıı?"

Kederli gözler Davut'u seçebildi nihayet. Kaşlarını kaldırdı Şadıman Beyefendi, burnunun dibinde evhamlı evhamlı sırıtmaya çalışan genç adama baktı.

"Ne oldu oğlum?"

"Hiç," dedi Davut. "Elbiselerin buradaydı da, sen de içinde misin diye soracaktım. Ne bu halin Dede?"

Şadıman Beyefendi, "Dede!" diye düşündü. "Bana Dede diyor. Yarından itibaren kat'iyyen demeyecek."

"Yok oğlum benim bir şeyim." Gülümsemeye çalıştı. "Derdim tasam - halamın Hasan. Ne olacak? İhtiyarlık. Dalmışımdır."

"Anlaşıldı."

Önlüğünü çıkarıp sandalyenin arkalığına astı Davut, sonra dedesinin tam karşısına geçip oturdu. Öyle iki kuru lafla falan atlatamayacaktı Şadıman Beyefendi onu. Gerçi otuz sene boyunca tek laf bile etmesine gerek kalmadan aslanlar gibi atlatmış, hem de aldatmıştı, ama o sayılmazdı, Davut bunu bilmiyordu. İnsanlık hali... Zaten aldatılmanın ruhu, aldatılmayı bilmemekte saklıdır. Aldatıldığını biliyorsan aldatılmış sayılmazsın. İşte Davut da o anda dedesi tarafından atlatılarak "sözde" aldatıldığını biliyordu. Bu yüzden aldatılamadı. Üstüne üstüne gitti ihtiyarın:

"Söyle bakalım... Ne oldu gene?"

"Çattık!" diye geçirdi içinden Şadıman Beyefendi. "Yarına ka-

dar nasıl susacağım ben yahu? Bak gene Uzun gibi konuşuyorum. Cık cık cık."

"Allah Allah!" diye söylenirmiş, azıcık daha üstüne gelinirse çok kızacakmış gibi yaptı. "Ne olacak oğlum? İyiyim dedim ya!"

"Hadi hadi."

Şadıman Beyefendi, ellerini bir çenesinin altına koyuyor, bir masaya yatırıp trampet çalıyordu parmak uçlarıyla. Ne yapacağını bilmediğinin fazlasıyla belli olduğunu biliyor, bu yüzden de kendine fazlasıyla kızıyordu.

"Bak mesela..." diye açıklamaya girişti Davut. "Sandalyeni şaha bile kaldırmadın deminden beri. Hatta kaldırıktı, kendin indirdin... başını ellerine dayayıp daldın gittin. Hiç hayra alamet değil. Var var. Sende bir şeyler var bu gece! Kesin!"

Şadıman Beyefendi köşeye sıkışmış hissediyordu kendini. Hemen geri itti sandalyesini, iki arka ayağı üzerinde şaha kaldırıp sallanmaya başladı.

"Al bakalım," dedi ellerini iki yana açarak. "Oldu mu gönlün?"

"Olmadı! Yemezler! Şu saatten sonra şurda kalkıp çift burgulu salto atsan inandıramazsın beni. Bir derdin var senin. Her halinden belli."

Şadıman Beyefendi hızlı hızlı sallanmaya devam etti.

"Hoppalaa! Taktı ulan!"

Davut bastırdı:

"Hadi Dedee... Benden kaçmaz! Hem, bir derdin olduğunu az önce sen kendin söyledin. Zaten yalan söylemeyi de hiç beceremezsin. Bilmiyor muyum ben!"

"Bok biliyorsun!" diye geçirdi içinden Şadıman Beyefendi. "Öyle bir beceririm ki aklın durur, götün tavana vurur!"

"Attın şimdi," dedi. "Ne söyledim ki?" Bir düşündü ne söylemiş olabileceğini, bulamayınca omuz silkti. "Hiç!"

Davut sırıtıyordu.

"Hah işte!" dedi.

"Ne 'Hah işte'?"

"Şu ki; ben sana, 'Bir derdin mi var? İyi misin-hoş musun?' falan demediğim, sadece 'Burda mısın?' dediğim halde, sen babasından korkusuna durup dururken suçunu itiraf eden çocuklar gibi

ele verdin kendini. 'İyiyim' dedin, 'Derdim tasam - halamın Hasan' dedin. Ne bunlar şimdi? Nerden icap etti?"

Şadıman Beyefendi kaşlarını çattı, öyle olup olmadığını hatırlamaya çalıştı, sonra o da güldü.

"Boş atıp dolu tutmaya çalışıyorsun gidi!" dedi. "En az üç-dört sefer sordun 'İyi misin?' diye. Kimi kandırıyorsun sen!"

"Peki," dedi Davut. "Bunu tutturamadık. Ama sen de kabul et ki, bunca saat evde benimle yüz yüze olup da ağzını açıp tek kelime etmemen, ciddi bir sıkıntın olduğunun en bariz delilidir. Hatta, sıkıntıdan da öte, derdin var senin Dede. Bir derdin var. Kesin!"

"Bak seen! Neler de bilirmiş!"

Davut parmaklarını şıklattı.

"İşte bir delil daha," dedi coşkuyla. "Yanılıyormuşum gibi beni horlayarak sahiden yanıltmaya, hedef saptırmaya çalışıyorsun."

"Delil mi bu şimdi?"

"Delil! Hem de delilin feriştahı!"

Şadıman Beyefendi sandalye akrobasisinin şiddetini ustaca artırdı, Davut'un yüreği ağzına geldi.

"Keşke sigorta dükkânı açacağına bir psikolog dükkânı açsaymışsın sen," dedi. "Epey anlıyorsun bu işlerden." Yüzüne müstehzi bir ifade kondurmaya çalışmış, ama aksine, yenilgiyi kabullenmiş birinin takdir dolu teslimiyet ifadesini kondurabilmişti.

Bu ifade Davut'un gözünden kaçmadı.

"Saldır bakalım, saldır," dedi. "Hem ona psikolog dükkânı denmeyeceği gibi, benimkine de sigorta dükkânı denmez. Her neyse... sadede geliyor musun sen?"

Şadıman Beyefendi boş bulunup güldü. Gülerken omuzları o kadar sarsıldı ki, bir an dengesini kaybedip sırtüstü düşesi oldu, ama çarçabuk toparlandı.

"Tutalağı tuttu!" dedi, gülmeye devam ederek.

Davut da gülüyordu zaten. Bir süre, dede-torun karşılıklı, torun oturduğu yerde oturarak, dede ise ileri-geri sallanarak güldüler.

Şadıman Beyefendi kan ağlıyordu esasen. Otuz seneyi kafasında ölçüp biçiyor, Davut'un tuhaf rüyasını kendi görmüş gibi gözünde canlandırıp ürperiyor, Buzdolapçı Ali Fuat'a acıyor, Davut'a acıyor, kendine acıyor, dostlarına acıyordu.

İçi acıyordu, içi.

"Bu oğlan sabaha kadar ensemde boza pişirecek, belli oldu," diye düşünüyor, bir an cesaret edip "her şeyi" bir başına anlatmaya karar veriyor, bir an sonra cesaretini yitiriyor, "Sabahleyin arkadaşlarla birlikte, hayırlısıyla..." kararına varıyordu. Her şey şu Buzdolapçı'nın başının altından çıkmıştı. Ama ona da kızmak için çok geçti artık. "Bugünkü aklım olsaydı?" diye soruyordu kendine, sallanıp gülüp dururken. "Hayatta yapmazdım!" Sonra biraz daha sallanıyor, gülüyor, "Bok yapmazdın!" diyordu. "Gene olsa, gene yaparsın." Dolu dolu otuz seneydi bu, boru değil. Kim kaybedecekti de sen bulacaktın bir daha?

"Sükût...?" diyordu Davut.

"Ne?"

"Tamamla bakalım... Sükût..."

Şadıman Beyefendi, "Bir seferde olursa olur, yoksa hiç olmaz!" diye düşünüp teslim oldu nihayet:

"İkrardandır! Oldu mu istediğin?"

"Tabii ki de oldu," dedi Davut. "Kendi sözün. İnkâr edecek değilsin ya. Bir tane daha vardı, bakalım onu da hatırlayabilecek misin: "Susmak, ...?"

Şadıman Beyefendi gülümseyerek onu da tamamladı:

"En yüksek sesli söyleme biçimidir."

Davut sonuçtan memnun, sırıttı.

"Koskoca Şadıman Beyefendi, kim derdi ki kendi sözleriyle vurulacak?"

Şadıman Beyefendi, "her şeyi" anlatmaya karar verdiği için enikonu rahatlamıştı. Pervasızlığı ondandı biraz.

"Ben de o vecizeleri yumurtlarken, kendi kendime konuşurum, sen beni hiç dinlemezsin sanırdım. Meğer dinlermişsin."

"Ayıbettin! Ee? Anlatıyor musun sen şu derdini, yoksa öbür vecizelerini de hatırlatayım mı?"

Şadıman Beyefendi elini kaldırarak susturdu Davut'u. Kaşları çetik çötük olmuş, gözleri nişan alır gibi kısılmış, dili sık sık dışarı çıkıp kuruyan dudaklarını yalamaya başlamıştı. İşin en zor kısmıydı başlamak. Bir başlayabilse gerisi gelecekti, bunu biliyordu... Ama nasıl? Sallanmasının şiddetini birkaç vites birden artırdı. Gi-

dip gelirken devreler daha rahat tamamlıyordu birbirini. "Muhasebe yapma!" diye telkin ediyordu kendine. "Nereden, nasıl başlayacağını aklına bile getirme. Sadece başla. Gerisinin geleceği varsa gerisi gelir. Debelenme. Batarsın!" Neydi soru? Dosdoğru oradan başlasa?

Kısaca, "Evet!" dedi cevaben.

"Hı?"

"Evet dedim. Evet. Var. Haklıydın eşek herif! Benim çok ciddi, çok ağır bir derdim var ve bunu sana nasıl söyleyeceğimi bilemiyorum."

Davut hemen sabahki sahneyi hatırladı. Yoksa dedesi ağır hasta falan mıydı?

Yutkunarak,

"Yani?" dedi.

Şadıman Beyefendi çok hızlı sallanıyor, bir o kadar da hızlı düşünüyordu. "Düşercesine... Hemen şimdi!" diye veriverdi kararını. "Bak oğul..." dedi sallanmanın en şedit yerinde, fakat devamını getiremedi. Dayanma noktasının sonuna gelmiş bulunan sandalye çatırtılar çıkararak kırıldı, çatlamış bir at gibi attı sırtından binicisini, kendi de darmadağın uzandı yere.

Şadıman Beyefendi masanın öte tarafında gözden kaybolurken, Davut telaşla ayağa fırlamıştı. Ama çok geçti. Hep geç kalırdı zaten.

"Aman Dede!"

Şadıman Beyefendi hacıyatmaz gibi kalktı öbür uçtan. Bir yerine bir şey olmadığı belliydi ama gururu incinmişti biraz. Düşmüştü yahu!

Elini kaldırıp, ilkyardıma koşturan Davut'un daha fazla sokulmasına engel oldu.

"Sandalye kırıldı," dedi, yerdeki kırıkları ayağıyla ittirirken. "Sen de gördün. Yoksa düşmüş filan değilim."

Davut, dedesinin sağlam olduğunu görünce rahatlamıştı. Biraz da şu "dert-tasa" meselesinin önünü açmak, gerilen ortamı gevşetmek için dalgasını geçti hafiften:

"Hadi canım! Buz gibi düştün işte."

Şadıman Beyefendi kenardaki sandalyeyi alıp altına çekti, eski pozisyonunu aldı. Artık sallanmıyordu. En azından şimdilik.

"Düşercesine!" demiş ve düşmüştü. O halde vardı bunda bir hikmet. "Aynen devam!" diye düşündü.

"İyi, tamam," dedi. "Düştük. Kınanı sonra yakarsın. Şimdi sıkı dur! Düşme sırası sende!" Bunu der demez bir yumru takıldı boğazına. Gözleri yaşla doldu.

Davut hayretler içindeydi. Ne oluyordu bu adama sabah beri? Kıyamazdı da hiç! İçi gitti. Uzandı masanın üzerinden, onun kuru, uzun parmaklarını okşadı, yaşlı ellerini kendi ellerinin içine aldı.

"Yapma be Dede! Ne oldu bugün sana?"

Bu, Şadıman Beyefendi'nin alışkın olduğu jestlerden değildi. Daha da duygulandı, hıçkırdı, elini kurtardı.

"Oğul..." Boğazını tıkayan yumrudan kurtulmak için birkaç defa öksürdü.

"Söyle Dede... Söyle şunu artık." Davut da ağlamak üzereydi. Kesin kötü bir haber verecekti dedesi. "Üç aylık ömrüm kaldı" falan diyecekti. Kesin!

Şadıman Beyefendi tek kelimeyle söylemek isterdi her şeyi; söyledi de:

"Rüya!"

Ama Davut hiçbir şey anlamadı.

"Ne rüyası? Şu üç gecedir gördüğüm yatakıslatan mı?"

Şadıman Beyefendi kafa salladı.

"Evet..." dedi. "O rüya var ya o rüya... Aslında rüya falan değil."

"Değil mi? Ne peki?"

Tek kelime yetmediği için, bu kez tek cümleyle anlatmayı denedi Şadıman Beyefendi. Bu da olmazsa paragraf açacaktı:

"Hakikatin ta kendisi!"

Davut gene anlamamıştı. Kim olsa anlamaz. Kafasını geri çekerek az daha uzaktan süzdü dedesini.

"Nasıl yani?"

Şadıman Beyefendi baktı ki olmayacak, nasılsa başlamıştı artık, gerisinin geleceği vardıysa gerisi gelirdi, "Artık kaç paragraf tutarsa!" başladı anlatmaya:

"Esasen ben anlatmayacaktım sana bunları; BİZ anlatacaktık..."

Ama Davut bırakmadı ki adamcağız rahat rahat anlatsın. Hemen araya girdi:

"Bir dakika... BİZ kim?"

"Bizim cürüm şebekesi." İçli içli gülümsedi. "Uzun, Sağlıkçı Kâmil, buzdolap kafalı Ali Fuat... ve de bendeniz..."

"Cürüm mü? Şebeke mi? Zaten anlamadım da, benim rüyamla senin arkadaşların ne alaka, bunu hiç anlamadım!"

Şadıman Beyefendi açılmıştı. "Ok yaydan çıktı!" diye düşündü.

"Öyle bir alaka ki, aklın duracak birazdan. Hazır mısın? Yerin, sandalyen sağlam mı yeter miktarda. Anlatayım mı sana her şeyi?"

Davut tedirgin olmuştu. Rüya, hakikat-makikat, Buzdolapçı Ali Fuat-Uzun Sedat-Sağlık Kabinci Kâmil... Dedesi... Gene de sakin görünmeye, espri yapmaya çalıştı:

"Sandalyeler oturmak içindir, sallanmak için değil. Sallanmadığım için tehlike benden ırak. Anlat sen. Korkma."

Şadıman Beyefendi kısa bir süre baktı Davut'un yüzüne. Dudaklarını yaladı.

"Biraz sonra duyacaklarını duyunca sallanmasan da sallanacaksın!" dedi.

"Nasıl yani?"

"Boşver..." Kestirmeden gitti: "Ben senin neyinim?"

Davut, hafiften sallanıyormuş gibi oldu. Bu ne biçim soruydu böyle?

"Dedemsin?" dedi sorarak.

Şadıman Beyefendi bembeyaz kaşlarını alnının çatına kadar kaldırdı.

"Değilim."

Davut bu sefer sallandı.

"Hı?"

"Hiçbir şeyin değilim ben senin..." diyerek acımasızca devam etti Şadıman Beyefendi. "Aynı şekilde, sen de benim hiçbir şeyim değilsin. Oğlumun oğlu olduğun falan hep yalan, masal. Zaten bir oğlum da olamazdı, çünkü hiç evlenmedim ben. Keşiş gibi yaşadım hep. Biz uydurduk o hikâyeyi. Senin anneni hiçbir zaman tanımadım..."

Davut sırıtmaya çalıştı, olmazlandı. Galiba sallanmaya başlamıştı iyiden iyiye. Masanın kenarlarına sıkı sıkı yapıştı.

"O kadar albüm? Fotoğraf?"

"Fotoğraftan bol ne var? Hepsi uydurma."

"Mez... mezarlar? Annemle babamın?.."

"Dağ taş mezar. Satın aldık bir çift çukur, başına da iki taş yazdırıp diktirdik. Hepsi o."

"Şaka yapıyorsun?" diye sordu. Daha doğrusu temenni etti.

"Şaka yapanı eşek tepsin!" Hiç acıması yoktu Şadıman Beyefendi'nin. "Sen var ya sen... O rüyanda gördüğün izbedeki sidikli bebeklerden birisin. Rüya görmüyorsun, geçmişini hatırlıyorsun."

Davut, düşmemeye çalışarak kısa ve son derecede mantıklı bir hesap yaptı kafasında.

"Yapma Dede!" dedi. "Herhangi bir insan, o yaştaki geçmişini hatırlayabilir mi? Olur mu öyle şey?"

Şadıman Beyefendi kafasını sallayarak hak verdi Davut'a.

"Haklısın. Olmaz... Olmazdı. Zaten esas mesele de bu. Film sana gösteriliyor, ama hatırlaması istenen kişiler bizleriz. Demem şu ki; sen o rüyanda gördüğün olayları çok küçük yaşta yaşadığın için, bir hatırlama olduğu halde bunun bir hatırlama olduğunu bilemezsin, ama BİZ biliriz... ve biraz düşününce de başta söylediğim neticeye varırız: Hatırlaması istenen bizleriz, sen değilsin."

"Neyi hatırlaması istenen?" Zor oturuyordu oturduğu yerde. Tutunmasa düşecekti.

"Yediğimiz haltı. O izbeden bir köpek yavrusu gibi çalınıp kapıma getirilmeni, sonra başıma kalmanı. Rüyanda, devamen bunları da görsen bile ne anlarsın ki? Anlamazsın değil mi? Ama ben anlatırsam anlarsın. Anladın mı şimdi?"

Davut "hayır" anlamında kafa salladı.

"Bunu hangi normal insan anlayabilir? Sen dedem değilsin, dostların, benim gördüğüm rüyanın bir parçası, rüyam da zaten rüya değil. Hayır Dede! Hiçbir şey anlamadım. Kusura bakma!"

Şadıman Beyefendi sabırla baktı Davut'a.

"En başından, uzun uzun anlatayım en iyisi," dedi. "Öncelikle şunu bil; o rüya bir rüya değil, ben de senin deden değilim. Sadece deden olmadığımla kalsam gene iyi. Uzaktan akraban, hatta sıhri hısmın bile değilim senin. Bildiğim tek akraban yok..." Burada bir çığlık bekledi ama çığlık mığlık gelmeyince devam etti: "Gerçi var. Rüya zannettiğin o şeyde görüp duruyorsun hani: Öteki bebek...

Senin öz be öz ikiz kardeşin..." Hani çığlık? Gene yok. Devam o zaman: "Ama onun nerede olduğunu hiç kimse bilmiyor." Şadıman Beyefendi bütün bunları iki çığlıklık es kısmını saymazsak, bir solukta hızlı hızlı söyleyip geçerken, evvel ömründe hiç yapmadığı bir şey yapmış, muhatabının yüzüne değil, masa örtüsünün desenlerine bakmıştı. Nihayet kafasını kaldırdı, muhatabının da masa örtüsüne baktığını gördü.

"Dinliyor musun beni sen?"

"Dinliyorum," dedi Davut. İşaret parmağı desenlerin köşelerinde geziniyor, sınır çizgilerini görünmez bir boyayla kalınlaştırıyordu. "Ama hiçbirine inanmıyorum."

Şadıman Beyefendi sarsıldı. Hem hak veriyordu Davut'a, hem de kızıyordu. Hiç yalan söylemiş miydi ona?

"Eşek herif!" dedi, kendisini birden sahici "DEDE" zannederek. "Ben hiç yalan söyledim mi sana şimdiye kadar?"

Davut düşünceli bir ifadeyle kaldırdı gözlerini, Şadıman Beyefendi'ye baktı.

"Bütün bu anlattıkların doğru mu sahiden?" dedi.

"Doğru!"

"Yemin et!"

"Hem vallahi, hem billahi."

Davut, katıla katıla gülmeye başladı birden.

"O halde sen bana otuz seneden beri her Allah'ın günü yalan söylüyorsun Dede!" diye bağırdı, sonra da dengesini yitirip sırtüstü düştü. Kılı bile kıpırdamadı Şadıman Beyefendi'nin. "Ben hiç yalan söyledim mi sana şimdiye kadar?" demişti. Oğlan da cevabını vermişti işte. "Evet canım! Otuz sene boyunca!"

"İyi misin?" diye seslendi karşıdan usul usul doğrulmaya başlayan Davut'a. "Otur da ferah ferah anlatayım sana hikâyeyi. Bütün vurucu unsurları işittin. Bir daha düşmezsin, merak etme. Ondan sonra da hangisine istersen ona inanırsın. İster bu hayatına, ister anlatacağım hayatına. Keyif senin."

Davut, siper alır gibi oturdu Şadıman Beyefendi'nin karşısına.

"Anlat!" dedi. "Seni dinliyorum." Burnundan soluyordu.

Baktığın her şahsı gör, dört aç gözü
Gör de, bir yüzden ayırd et bir yüzü...
MEVLÂNÂ

Setin sesini sonuna kadar açmış, siyah masasında beyaz sigarasını yakmış, elinde mavi tükenmez, ütülenecek çamaşır gibi duran mavi-beyaz poliçe başvuru formlarını bakkal defteri gibi bir şeye not edip bir taraftan bir tarafa aktarıyordu. Setin kolonları zangırdıyor, evin camları zıngırdıyordu.

İçerisi dumanaltı.

Dışarıya gürültü gitmesin diye alınan tek tedbir, sıkı sıkı kapatılmış camlar.

Odanın kapısı ardına kadar açık. Baca görevi görüyordu kapı.

Gökhan, yüzünde hep o aynı sırıtma, hafif hafif kafa sallayarak poliçe kayıtlarını tutuyor, düşünüyormuş gibi, ara sıra kendi kendine "Cık cık cık-hah hah hah" deyip işini görmeye devam ediyordu. Gölge oradaydı, ama ışık topu yoktu. Zaten Gökhan'ın da herhangi bir şeyden haberi yoktu.

Tülay Hanım kapıdan şöyle bir uzattı kafasını, oğlunun yeteri kadar meşgul olduğunu görüp salona seğirtti, telefona sarıldı. Tuşlara dokunurken sık sık geriye dönüp arkasını kolaçan ediyordu.

İlk sinyalde, "Allahım bu sefer dikiş tuttursun şu çocuk!" diye dua etti.

İkinci sinyalde, "İnşallah o musibet karı açmaz telefonu!" diye.

Üçüncü sinyalde, "Hadi Galip!" dedi, dönüp arkasını kolaçan etti; dua etmedi.

Karşıdan "o musibet karının" sesini duyunca, suratı dişine şeftali tüyü dokunmuş gibi ekşidi.

"Fatoş'cum, benim, Tülay," dedi. "Nasılsın canım? Galip evde miydi?.. Hıı... Sağ ol. Ben de iyiyim. Bi verebilecek misin?"

Kardeşinin telefonu almasını beklerken, "Ah Gökhan ah!" diye geçirdi içinden. "Yüz de bırakmadın. Nasıl diyeceğim şimdi ben Galip'e?"

Kardeşinin sesini duyunca yüzündeki ekşilik silindi.

"Galip'çim, nasılsın?"

Kardeşinin sesi isteksiz geliyordu karşıdan... veya çekingen. O musibet karının, çocuğun yanına dikilmiş, "Ne diyo?-ne diyo?" diye dürtüklediğini görür gibi oldu. Gene suratı ekşidi. Oğlu da kardeşinin yolunda gidiyordu. Zaten, oğlan dayıya çeker demişler. Karıdan yana yüzü gülmeyecekti bu ailenin. Biri Suna diye bir cadaloza kaptırmış yuları, her gün kavga her gün kavga, biri de Fatoş diye bir kakneme, her gün azar, her gün fırça.

"İyiyim yavrum," diye cevapladı kardeşini. Gökhan her an salona girebilirdi, elini çabuk tutması gerekiyordu. "Galip'çim..." diye devam etti. "Bak sana ne diyeceğim... Gökhan bu sefer tamam. Aklı başına geldi artık. Burnu sürtüldü. 'Dayım razı olursa yeniden yanında işe girmek istiyorum,' diyor." Karşı tarafta kardeşinin donup kaldığını tahmin edebiliyordu. "Yarın sabah gönderiyorum erkenden. Tamam mı yavrum?"

Kardeşinin cevabını dinlerken yeniden salon kapısına baktı. Sinirli sinirli büyüttü gözlerini.

"Ne demek kadro yok?" diye bağırdı. "Devlet dairesi mi orası be! Hayır efendim! Ben anlamam. Yarın gönderiyorum, sen de işbaşı yaptırıyorsun. Anlamam dedim! Olmadı, aynı işi yapan başka bir arkadaşının yanına yerleştirirsin. Ama ben senden bilirim. Senin öz yeğenin o. Yetim yetim. Sen sahip çıkmayacaksın da babam mı sahip çıkacak?"

Kardeşi bir şeyler demeye, şart-şurt öne sürmeye çalışıyordu karşıdan, ki hiçbiri Gökhan'ın kabul edeceği şeyler değildi. Konuşmayla olmayacağını anlayınca ablalığını konuşturdu.

"Hadi canım, hadi canım..." dedi, telefonu kapattı. Yüzünde, Sevim Hanım'ın Selim Dayı'dan para koparttığı zamankine benzer bir ifade belirmişti. Muzaffer, yorgun ve mahcup. "Ah Gökhan!" diye iç çekti, salondan çıkıp oğlunun odasına yollandı.

Bu müzik boğuyordu onu. Üstüne üstüne geliyordu. Koridorda yürürken, akıntıya karşı yüzüyormuş gibi hissetti kendini. Bir sürü anlamsız notayı, sesi, çığlığı yardı, kulaç kulaç ilerledi. Kapının tepesinden oluk oluk duman püskürüyordu. "Öf oğlum, öf!"

Gökhan, yazıp çizip sırıtmaya devam ediyordu masasında. Kafa sallama hızı artmaya başlamıştı. Tülay Hanım, konuşacakları konunun önemine binaen odaya daldı, oğlunun arkasından geçip müzik setini kapattı.

Gökhan, ani sessizliğe, derin bir sessizlik içinde yaşarken ani bir ses duyup irkilmiş bir insan gibi tepki gösterdi:

"Hı? O ne?"

Annesini görünce rahatladı, sırıttı.

"Gene şikâyet mi geldi alt kattan?"

Tülay Hanım Allah'a şükretti içinden. Hem o gece şikâyet gelmediği için, hem de şu gürültü kesildiği için.

"Yok şimdilik. Ama böyle giderse eli kulağındadır."

Gökhan ağır hareketlerle, sırıta sırıta döndü, kül tablasının kenarına iliştirdiği sigarasını aldı, derin bir nefes çekti, dumanını ağır ağır savurdu, gene ağır ağır dönüp sigarayı kül tablasının kenarına bıraktı.

"Tedbir olsun diye mi kapattın?" Burnundan hâlâ duman çıkıyordu.

Tülay Hanım cevap vermeden önce oğlunun etrafından dolandı, masanın karşısına düşen duvara bitişik divanın ucuna ilişti, gri saten kaplı köşe yastıklarından birini kucağına bastırdı.

"Yok da... Sana bir müjdem vardı. Onu vermeye geldim koşa koşa." Beceriksizce gülümsedi.

Gökhan ise profesyonelce sırıttı.

"Dur, sen zahmet etme... Ben kendi kendime vereyim o müjdeyi. Kaşla göz arasında Galip Dayım'ı aradın, di mi?"

Tülay Hanım boyun büktü.

"Evet de..."

"Ona, sigortacılığı nihayet bıraktığımı söyledin. Burnunum sürtüldüğünü, artık aklımı başıma topladığımı falan anlattın. Beni yeniden dükkânına alsın diye de iki saat dil döktün, yalvarıp yakardın. Bilmiş miyim müjdeyi?"

Tülay Hanım, Gökhan'ın onca gürültü içinde bu konuşmayı nasıl olup da duyabildiğine hayret etti. Baskın çıkmak lazımdı.

"Bana bak!" dedi. "Sen kapıları mı dinlemeye başladın?"

"Yoo," dedi Gökhan. "Dayım'ın yanında işe girmemi istediğin her seferinde böyle konuşursun da ordan tahmin ettim yani. Ama demek ki doğru tahmin etmişim."

"Ne münasebet?"

"Kendin dedin ya, 'Kapıları mı dinliyorsun?' diye. Doğru bilmişim ki öyle dedin."

Tülay Hanım başını sertçe kaldırdı.

"Evet... Biraz alttan aldım ama yalvarıp yakarmadım senin dediğin gibi. Hem niye yalvarayım oğlum? Kardeşim o benim. O dükkân onun olduğu kadar, ablası olarak benim de sayılır... benim olduğu kadar da senin. Ailemizin ekmek teknesi orası. Bu değirmenin suyu nerden geliyor söyle? Bir kuruşunu bile eve bırakmadığın hayali poliçe paralarıyla mı geçiniyoruz sanıyorsun? Kimse bir şey diyemez. Gidersin, babanın dükkânı gibi başın dik, alnın açık sıvarsın kolları, aslanlar gibi başlarsın çalışmaya."

Gökhan sırıttı, kafa salladı.

"Niye kendi sevgili oğlu çalışmıyormuş o zaman 'ailemizin' ekmek teknesinde?"

"Niye çalışmasın oğlum? Deli gibi çalışıyor hem de. Çocuk, baba mesleğini öğreneceğim diye okul okumayı bıraktı. Sabahtan akşama kadar dükkânda nöbet tutuyor. Bilmiyor muyum ben?"

"Merak etme..." dedi Gökhan. Sert, sinirli bir kahkaha iliştirdi sözlerinin arasına. "O kadarını ben de biliyorum. Küçük bey kasa başından bir saniye kalkmayacak, halaoğlu Gökhan akşamlara kadar beyzadenin talimatlarını yerine getirecek, müşterinin ağız kokusunu çekecek, taksit peşinde, senet peşinde koşacak. O da oraya ağaoğlu gibi kurulup kasılacak, 'AİLENİZİN' ekmek teknesinde kendi kuzenine patronluk taslayacak. Yok öyle yağma. Gider elâlemin uşaklığını yaparım, daha az koyar bana."

Tülay Hanım oğluna inanıyordu. Buruldu. Az da olsa horlama, kötü muamele vardı muhakkak. O da çocuktu, bu da çocuk. O kendisini patronun oğlu olarak görüyor, bunu da bilhassa o kaknem anasının telkinleri yüzünden asalak yerine koyuyordu. Halbuki çalışan bir asalak olur muydu? Asalak demek, çalışmadan yiyen demek. Asıl şu içinde bulundukları durumda asalak oluyorlardı ana-oğul. Gökhan sokak sokak poliçe satacağım diye dolanıp evlenmek için para biriktiriyor, eve bir kuruş bırakamıyor, bu da ondan isteyemiyor, onun yerine sık sık kardeşine avuç açıp yardım talep ediyordu. Şükür ki Galip karısına rağmen iyi bir kardeşti. Yağdırıyordu ablasına. Yalnız, "Fatoş'un haberi olmasın Abla!" demiyor muydu, canını alıyordu Tülay Hanım'ın. "Hiç olmazsa..." diye düşünüyordu Tülay Hanım. "Gökhan dükkânda çalışınca, çocuğun da karısına çaktırmadan yardım etme sıkıntısı ortadan kalkar. Açıktan açığa, maaş diye, ikramiye diye verir ne verecekse. O da kurtulur, ben de kurtulurum."

"Nankörlük etme oğlum," dedi bu düşünceler içinde. "Az mı yardımını gördük Galip'in? O olmasaydı ne olurdu halimiz, düşündün mü hiç? Bu devirde babasız çocuk büyütmek kolay mı?"

Gökhan, sigarasından bir nefes daha çekip kül tablasına bastırarak söndürdü ağır ağır. Sırıttı.

"Sadede gelelim," dedi. "Çok dinledik bu lafları. Herif kabul etti mi dükkâna geri dönmemi?"

Tülay Hanım'ın yüzü gururla aydınlandı.

"Aa, etti tabii. Etmez mi? Hem de o kadar sevindi, o kadar memnun oldu ki, anlatamam."

Gökhan kötü kötü sırıttı.

"Bence de anlatamazsın..." dedi. "Hah hah hah... Hele bana hiç anlatamazsın. Yemem ben yani! Peki şartı neymiş Dayı Bey'in bu sefer?"

Tülay Hanım, Galip'in, yüzüne telefon kapanmadan hemen önce dayatmaya çalıştığı şartları hatırladı. Gözlerini siyah tavana dikerek;

"Ne şartı olacak canım?" dedi. "Her zamanki eften püften şeyler işte."

Gökhan sırıtarak baktı annesine. Sağ elini uzun saçlarının arasına daldırıp büyücek bir tutamını tuttu, salladı.

"Avucunu yalar o," dedi. "Hayatta kesmem saçlarımı. Kendi oğlunun pipo sakalına baksın önce."

Tülay Hanım arada kalmıştı. Hem kardeşini, hem oğlunu tatmin edecek bir orta yol düşündü, bulamayınca liseden kalma biyoloji ve yurttaşlık bilgisini konuşturdu:

"Oğlum, gene uzar. Saç dediğin, kökü sende olan bi şey değil mi? Hem yarın askerlik de var. O zaman ne yapacaksın?"

"Askerlik bana varsa herkese var. Herkes keser, ben de keserim... ama o dükkânda bildiğin gibi değil o iş. Tunç Bey ne yapsa, ne giyse serbest, bize her şey yasak. Askerlikte öyle mi yani? Komutanın oğlu pipo sakalla gelebiliyor mu koğuşa?"

Tülay Hanım baktı iş sarpa sarıyor, tıpkı kardeşine yaptığı gibi, alttan aldığını belli etmeyecek biçimde sertliğe vurdu:

"Bana bak..." dedi gözlerini artık zorlukla sırıtan oğlunun gözlerine dikerek. "Bazen, sırf dayının yanında çalışmamak için saç uzatıyormuşsun gibi geliyor bana. Gururuna başlatma şimdi! Ne biçim gurur bu oğlum? Kapı kapı dolanıp iş dilenirken hiç yok, öz dayının yanında alnının teriyle çalışınca var. Olmaz öyle şey! Şurama kadar geldi artık. Yarından tezi yok, sabah erken vakit gidip elini öpecek, dayının yanında işbaşı yapacaksın. O kadar!" Sertlik kılıfı içinde, oğluna, çaktırmadan bir deste uzun saç hediye etmiş oluyordu. Bu her zaman işe yarardı.

Gökhan manevrayı çakmıştı. Sırıttı.

"Başüstüne!" dedi, saçları kurtarmış olmanın hoşnutluğuyla. "Sen saçlarımı kolla, ben gidip Tunç'un bile elini öperim."

"O kadar uzun boylu değil." Gülmeye başlamıştı Tülay Hanım. "Ama o şımarık yeğenimle de arayı düzelt artık. Akraba arasında dargınlık olmaz."

"Sanki ben bozmuşum da, ben düzelteceğim! Nasıl olacak bu peki? Gidip, 'Küs-Barış-Burnun İki Karış' mı oynayacağız?"

Tülay Hanım sarsıla sarsıla güldü bu kez.

"Allah seni kahretmesin!" dedi. "Tamam ulan! Nasıl istiyorsan öyle olsun. Barışma anasını sattığımın! Ama yarın sabah, istikamet Dağıstanlı Beyaz Eşya Mağazası... Ona göre!"

Gökhan kahkahayı patlattı. Olmuştu işte. Hem Suna'ya naz edecek, hem Galip Dağıstanlı'yı anasından doğduğuna pişman edecek, hem de bu sayede annesinin "Dayının yanında çalış!" baskısından uzunca bir süre için kurtulacaktı. Olmuştu, hem de kendisi hiç istemiyormuş gibiyken olmuştu. Bu pazarlamacılık çok şey öğretiyordu insana. Kalktı, yaylana yaylana, ağır ağır müzik setinin düğmesine dokundu. Bir anda odaya o gri duvarlardaki pis herifler üşüşmüş gibi oldu.

Tülay Hanım kulaklarını tıkayarak salona kaçtı.

Gökhan, siyah masasının üstünde bir süre için öksüz kalacak olan poliçe başvuru formlarına baktı. Oturdu, her birini tek tek elleyip okşamaya başladı.

Bu evden değilim ben,
Garîbim...

MEVLÂNÂ

Buzdolapçı Ali Fuat, çek-yata yan gelip uzanmış, tek kolu başının altında, diğer kolu havada dirseğinden bükülmüş, elinde bir kürdan, dişlerinin arasını kurcalayıp boşta kalan parmaklarıyla da pos bıyıklarını çekiştiriyordu. Tadı tuzu yoktu hiç. "Yav?" diye düşünüyordu. "Yav?" Hatta bazen daha detaylı düşünüyor; "Hay yav?" diyordu. Yoktu canım! Hiç tadı tuzu yoktu. Kapalı duran televizyon açıkmış gibi ona bakıp duruyor, aslı, neye bakıp durduğunu kendi de bilmiyordu. Aklı Davut'taydı. Kendisine sormadan, öbürkülerin kendi aralarında kavilleştikleri şekil, yarın oğlana her şeyi anlatacaklardı. Bir tek, "Senin baban budur!" demeyeceklerdi bunu gösterip. Şadıman, Allah noksanlığını göstermesin, bu hakikati hepsinden gizlemişti... de, Ali Fuat buralarını bir bir gözden geçiremiyordu. O, ne olup ne bittiyse alayını bir araya getiriyor, bütün mazi bilgisini toplayıp sıkıştırıyor, sonra bu sıkışmış, yoğunlaşmış bilgiyi tek kelimede, tek hecede, tek seferde düşünüveriyordu:

"Yav?"

Hayatı koskoca bir soruydu şahsan.

Az ötede, tekli koltuğun önüne bir yer minderi atıp üstünde bağdaş kurmuş karısı Nazik, kucağına serdiği bir namaz etekliğinin sökük yerlerini dikiyor, iğneyi kumaşa geçirip ipini yukarı çektiği ya da iğnedeki iplik bitip de iğnenin deliğine yenisini geçir-

diği her seferinde, düğmük atarken veya düğmüğün ucunu tükürüklerken, belli etmeden kocasını dikizliyordu. Bilhassa da kısa kısa iplikler geçiriyordu iğneye ki daha çabuk bitsin, daha çabuk değiştirmek icap etsin, daha sık düğmük atılsın, Buzdolapçı Ali Fuat daha sık dikizlenebilsin. Fitili kısa bir herif olduğu için öyle yekten suratına bakmaya gelmezdi. Bir bahaneyle bakacaktın.

Gariban bir duldu Nazik. Uzun Sedat'ın hanımı sağ iken onlara gündeye giderdi. O ara, Uzun Sedat, "Bu Ali Fuat başka türlü düzen tutmayacak yahu! Olur mu böyle dükkânda yat-kalk? Bizim Nazik var; dul. Çok namuslu, temiz, zavallı bir kadıncağız. Bir de kızı var ufak; Firdevs. Haa, bir de nohut oda, bakla sofa, ufarak bir evi var. Şunları başgöz ediversek sevabına! Ali de bir düzene girer. Ne dersiniz?" adlı bir kampanya başlatmış, işbu kampanya, Şadıman Beyefendi ve Sağlık Kabinci Kâmil'in gönüllü zalimliği ile kısa zamanda doruk noktasına ulaşmış, sonunda zulümden gözü yılıp kaçacak delik de bulamayan Buzdolapçı Ali Fuat, "Siz bi dakka!" demişti. "Tamam. Evlenirim amma, elimi bile sürmem şahsan! Sırf gül hatırınız için bak. Şimdiden söylüyom." Uzun Sedat çok kızmıştı. "Bize ne söylüyorsun yahu! Karına söyle, karına! Adama bak, sanki kanlı çarşaf bekliyoruz kapısında."

Hakikaten de bir defa olsun elini sürmemişti Nazik'e. "Eh..." demişti bir süre sonra. "Allah razı olsun sizden. Hakikatli kadınmış. Çekiyo, çeviriyo, önüme iki kap sıcak yemek koyuyo. Kızını da pek hanım yetiştirmiş."

Ne kadar olmuştu? On sene mi? On beş mi?

Nazik, ipin ucunu tükürükleyip delikten geçirirmiş gibi yaparak bir dikiz daha attı kocasına. Bunun fark edildiğini anlayınca başını önüne eğip ipi düğmükledi... de, huy işte, düğmükler düğmüklemez yeniden kaldırdı kafasını.

Ali Fuat, bu kesik atmaların farkındaydı, hem de başından beri. Rahatsız oluyordu olmasına ama, birilerinin onu ciddiye almasıyla, onun için üzülüp endişe duymasıyla da için için rahatlıyor, bir nebze de olsa şu dünyada yalnız olmadığını, önemsendiğini hissedebiliyordu. Ama yeterindi artık! Bu kadar da bakılmazındı. Aniden, suçüstü yapmak için dönüverdi Nazik'ten tarafa, dönmesiyle de kadıncağızı kıskıvrak yakalaması bir oldu.

"Hanım..." dedi sinirli sinirli. "Ne bakıyon ikiye bir? Elli sefer de bakılmaz ki canım!"

Nazik, cevap vermek yerine, dudaklarını sırıtır gibi gerip araladı, ön dişleriyle iğnenin sonundaki ipliği kopardı. İğneyi, sırtını yasladığı koltuğun kolçağına sapladıktan sonra yarım dönerek söküğünü diktiği namaz eteğini havaya kaldırdı, eksik gedik kalmış mı, ona bakar gibi yapıp alttan alttan, hâlâ bakıyor mu diyerek kocasına tekrar baktı, gene yakalandı. İşin tamam olduğuna kanaat getirmiş gibi kendi kendine kafa sallayıp eteği dürdü, koltuğunun altına aldı, ağır ağır, dizlerine elleriyle abanarak doğruldu, doğrulurken o değilden kafasını kaldırıp herife bir defa daha baktı, gene yakalandı.

"Allah Allaah! Yav, sana ne bakıyon dedik, sen inadına bakıyon."

Nazik, yerdeki terliği ayağına geçirirken bir defa daha baktı Buzdolapçı Ali Fuat'a, tabii gene yakalandı.

"Yav? Şimdi kalkacam ayağa!"

Telaşla iki adım atıp odanın ortasında dikildi Nazik.

"Canın çok sıkkın senin Bey," dedi. "Ben bilirim."

Buzdolapçı Ali Fuat,

"Sen bi dakka!" deyip, bitlenmiş gibi debelenerek fırladı yattığı yerden. Bu hareket kadıncağızı fena halde korkuttu. Buzdolapçı, onun kendisini sakındığını, sinip büzüldüğünü görünce hem üzüldü, hem daha da sinirlendi.

"Deli edersiniz adamı!" diye homurdandı. "İki dakka rahat vermezsiniz."

Ayağa kalkıp odanın içinde bir şey ararmış gibi volta atmaya başladı. Derken, televizyonun uzaktan kumandasını gördü. Aradığı oymuş, onu bulmak için öyle debelene debelene ayağa fırlamışmış gibi atıldı üzerine, televizyonu açıp kanalları hızlı hızlı değiştirmeye başladı. Bir yerde, "Kendim Ettim Kendim Buldum" türküsünün çalındığını, söylendiğini işitti. Azıcık hızlı gitmişti, geri döndü, aynı kanalı tekrar buldu, hemen sesini açtı.

Nazik, kolunun altında az evvel söküğünü diktiği namaz etekliği, odanın ortasında kalakalmıştı. Omuzları boş çuval gibi düşüveren, gaipten bir ses duymuşçasına şaşkınlaşıp ağzı bir karış açık, geri geri giderek kendisini kanepeye bırakıveren kocasına ister is-

temez bir defa daha baktı. Bu sefer yakalanmadı. Yakalanmazdı çünkü. O esnada değil bakmayla, hoplayıp zıplamayla, kaşık oynamayla bile yakalanmazdı. Kocası oradaydı, ama gitmiş gibiydi.

Kaş altından bir kere daha baktı, sonra dudaklarını büzüp bir kere daha, başını bilmiş bilmiş sallayıp bir kere daha baktı. Bakmalara doymuyordu kadın.

"Eh, ben geçeyim de yatsıyı kılayım içerde," dedi, işitilmeyeceğini bile bile. "Çay da demlenir o zamana, alır gelirim."

Ali Fuat, karısının varlığını çoktan unutmuştu. Pos bıyıklarının altındaki dudakları kımıl kımıl, "Kendim Ettim Kendim Buldum" türküsüne eşlik ediyordu. Gözyaşları ığıl ığıl akmaya başladığında, şükür Allah'a Nazik odayı terk etmişti. Ama Ali Fuat'ın buna şükredecek hali de yoktu. Ne ağladığını biliyordu ne de karısının çıktığını.

Eli gömlek cebine gitti; bir sigara çıkarıp yaktı. Bütün bunları bilinçsiz yapıyordu. Oturduğu yerde geri geri kayarak sırtını yasladı, dizlerini karnına çekti, iki büklüm oldu, ağlaya ağlaya devam etti mırıldanmaya. Sigarası dudaklarındaydı. Pos bıyıkları alev almış gibi tütüyordu.

On yedi yaşındaki üvey kızı Firdevs odaya girdiğinde, babasını o perişan vaziyette buldu, hemen gerisingeri kaçtı dışarı. Kapının ağzında, kendisini zor-şer içeriye, babasına "bakmaya" gönderen annesiyle burun buruna geldi.

"Naapıyo o?" diye sordu Nazik.

"Ağlıyo," dedi Firdevs.

İçine iğne gizlenmiş çöreksin sen
Penceremden âşikâr hânen...

MEVLÂNÂ

Her işin bir kolayı vardı ve Galip Dağıstanlı, bu kolayları bulmanın ustasıydı. Oğlan dayıya çeker demişler, aslında tıpkı yeğeni Gökhan gibi gönlü zengin, kalbi temiz, hem saf hem kurnaz, bu nedenle de salak bir adamdı, çünkü malûm, Şadıman Beyefendi'nin de isabet buyurduğu gibi, kurnazlık salaklığın en tehlikeli biçimidir, kurnaz oldun mu, hesaplarını karşıdakini salak kabul etmek esasına dayandırmak zorundasındır ve de herkes salak olamayacağına göre, asıl salak sensindir. İşte Galip Dağıstanlı da hem iyi hem de salak bir adam olarak ve fakat talihinin de yaver gitmesi hasebi, aynı zamanda bahtının kara olması hasebi ile Fatoş denilen, esas ismi Fadime'dir, o düdüklü tencere kılıklı karıyla izdivaç etmiş, neticeten, kurnazca salaklıklarını onun matematiksel ve "salt" kötülük becerileri ile koruma altına alabilmiş, bir şekilde her işin kolayını bulabilen bir adam olmaya muvaffak olabilmişti.

Ablasının telefon talimatından sonra, "Bunun da bir kolayı olsa gerek. Buluruz bakalım," diye düşünmüş, ahizeyi eline tutuşturduğu ilk andan beri arkasında dikilip duran ve "Ablan ne dedi?" diye sormak için alesta bekleyen karısını görmezden gelerek rüküş mü rüküş baramerikana seğirtmiş, iki kristal bardağa görgülüce, bir parmağı geçmeyecek miktarda viski koyarak ve bu iki bardağı da sini gibi kocaman, görgüsüz bir kristal tepsiye yerleştirerek ge-

risingeri salona, karısının bundan cevap alamayınca geçip oturduğu koltuğun başına koşturmuştu.

En az yeğeni Gökhan kadar kara kaşlı, kara ve dalgalı, fakat onun hilafına kısacık saçlı bir adamdı Galip Dağıstanlı. Patlıcan burnu, uzaktan bakan biri için, "Galiba Gökhan'ın babası bunun anasının oturduğu mahalleden geçmiş," dedirtecek derecede Gökhan'ınkinin ölçülerindeydi.

"N'oo? Çay mı getiriyosun Galip?" dedi Fatoş. "Viski servisi tepsiylen yapılmaz. Kaç defa söylüycez?"

Galip, Gökhan gibi sırıttı. Tepeden sarkan cami avizesi kadar büyük avizenin altında alnı yağlı yağlı parladı.

Fatoş, dev ekran televizyondaki Yurttan Sesler Korosu'ndan gözünü, önündeki şamfıstığı tabağından elini ve kabuk ayıklamak için kullandığı ayrık ön dişlerinden de son ağzına attığı şamfıstığını ayırmadan viski bardağını aldı. "Sen bi dakka!" dedi önünde dikilen kocasına. "Şöyle kaçıl bakıyım."

Galip, yerine oturmadan önce, az ötedeki büyücek masaya yerleşmiş, önünde hesap makinesi, harıl harıl hesap yapan pipo sakallı oğlunun yanına gitti, saçlarını karıştırdı. Oğlan, kafasına sinek konmuş gibi silkelendi.

"Nası gidiyo Tunç?"

"Şu saçlarımı karıştırma Baba yaa!"

"İşi gücü hesap eşşşşoğlueşşeğin!" diye geçirdi içinden Galip. "Hık demiş anasının burnundan düşmüş! Hayatta sırtı yere gelmez bunun."

Tekrar sırıtarak geri döndü, karısının yanındaki koltuğa çöküp türküye eşlik etmeye başladı:

"Gül gibii saaraardımmm solldumm eeeyvaaah eeeyvaah heeeyyy..."

Tabaktan bir şamfıstığı alıp o da dişlek karısının yaptığı gibi ön dişleriyle ayırdı kabuğunu. Nevaleyi ağzının içinde gevelerken, sehpanın üzerine bıraktığı viski bardağına uzandı. Bir yudum içip suratını buruşturdu. Şimdi rakı olacaktı ki!..

Şu Gökhan meselesini açması lazımdı... da nasıl? Yok muydu bir kolayı? Bir kurnazlık falan? Hayır, düşündükçe bulurdu bulmasına da, o daha hazırlığını yapmadan Fatoş, "Niye aramış Ablan?"

diye soruverirseydi, gafil avlanırdı. Yoksa muhakkak bulurdu bir kolaylık. Sırıttı. "Hah!" dedi içinden. Bulmuştu galiba. Karısının lisanından konuşacaktı. Olursa öyle olurdu bu iş.

"Valla iyi oldu dürzüye, biliyo musun?" dedi. Bu, Fatoş'un lisanıydı. Nefret ve hor görüşün anadili. "Bi de bizi beğenmeyip yanımızdan ayrıldıydı... Nasıl aradı da iki saat yalvardı zavallı ablam." Yan gözle karısını kesiyordu. "Gene kovulmuş işinden salak! Ee tabii, bu devirde öyle ha demeyle iş bulunmuyo ki. Sen kiim, benim ekmek tekneme sırt çevirmek kim! Dürzü!"

Fatoş cevap vermedi. Söylenilenlerin hiçbirine katılmıyormuş gibi burun kıvırmakla ve masadaki hesap kitap işinden bir anlığına kafasını kaldırıp kendisine hin hin bakan oğluna göz kırpmakla yetindi.

Oğlan, babasının kendisine bakmadığını görüp kaşla göz arasında adamcağızın taklidini yaptı. Kadın, dişkir dişkir sırıttı Pipo Sakal'a.

Galip, sesine ses gelmeyince, belki de "zavallı ablam" dediği için karısı kızmıştır sandı, dara düştü, kıvrana kıvrana devam etti:

"Yani diyorum... ablama da iyi oldu ona bakarsan. Oğlanı o kadar başıbozuk yetiştirdi, öyle başıboş bıraktı ki, tam bir hödük oldu it herif! Bir kendini beğenmişlik, bir ukalalık... Ne o öyle saçbaş papaz gibi? Ama dur seeen... dur heleee..."

Yeniden onay bekleyerek karısına baktı. Kadın gene oralı olmadı.

Fonda, Yurttan Sesler Korosu'nun icraatını anons eden spikerin sesi duyuluyordu. Kadın, o zaman eğilip sehpanın üzerindeki uzaktan kumandayla oynadı, televizyonun sesini kıstı.

Artık kocasıyla ilgilenmeye hazır gibiydi. Viski bardağını alıp, içinde buz varmış gibi çalkaladı.

Galip, hemen değerlendirdi bu fırsatı; kadeh tokuşturdu. Kurnaz ya!

"Hadi sağlığına Fatoş'çum!"

Fatoş, viskisinden büyükçe bir yudum yuvarladı. Dudaklarını gerip boynunu kasarak sıvının yakıcı etkisini genzinden atmaya çalıştı, sessizce geğirdi, bu arada dişleri iyice öne fırladı. Hemen birkaç şamfıstığı aldı avucuna, yaradılıştan müsait dişleriy-

le çıtır çıtır ayıklamaya, atıştırmaya girişti. Bir daha dikip boşaltı bardağını.

"Akrabandır..." dedi, bin düşünüp bir konuşan bir tarikat şeyhi edasıyla. "Kendi kanındandır, seversindir ister istemez. Söylemiyim diyodum ama dayanamıycam: O oğlan hiçbi zaman adam olmaz Galip! Boş yere dükkânın bereketini kaçırcan sen gene. Hiç kulak asmıycaktın ablanın yalvarmalarına. Zaten para yardımı yapmıyo musun? Zaten medyun değil mi hamfendi sana? Darılacak hali mi kalmış? Para musluğunun başında duran sen değil misin zaten?"

Galip, bir cevap bulabilmek için kıvranırken, Pipo Sakal masadan lafa karıştı:

"Hay ağzına sağlık anne! Valla o Gökhan denen herifçi, geçen seferki işe başladığında bir hafta mide kanaması geçirttirdiydi babama. Bu sefer de fıtık eder garanti."

Galip, iki ateş arasında kalmanın sıkıntısıyla bir yudum viski içerek oyalandı. Keşke rakı olaydı!

"Abarttınız Tunç Efendi!" dedi. "Ben o mide kanamasını tavuk dönerden zehirlendiğim için geçirmiştim, Gökhan yüzünden değil."

Tunç, sandalyesini çevirip ebeveyninden tarafa döndü.

"İyi işte," diye dayılandı babasına. "Biz ne dedik? Döneri gidip alan kimdi o pis dönerciden?"

"O dönerciye döneri ucuz satıyo diye sen gönderdin çocuğu. Söyletme beni şimdi! Hem niye direniyorsunuz canım? On iki kişi çalışıyo yanımızda, bir de yeğenimiz çalışmış, çok mu?" İşin kolayını falan unutmuştu Galip. Bunlara sökmüyordu kurnazlık. "Al başına belayı!" diye dertlendi içinden. "Şimdi iş gene çığırından çıkacak; senin ailen-benim ailem... Başlıycaz gene! Öf yaa!"

Fatoş kötü kötü sırıttı.

"Bi şey demedik canım!" dedi. "Senin ailen tabii. İster işe alırsın, ister almadan maaşa bağlarsın. Kim karışabilir sana?"

Galip gafil avlanmıştı.

"O on iki kişi de mi benim ailem Fatoş... çum?"

Fatoş, boş viski bardağını göbeğinin üstünde tutup içi doluymuş gibi boş boş çalkaladı.

"Onları hiç karıştırma," diye dırlandı. "Söyletme diyorum, zorla

söyletiyosun. O garibanlar, adam gibi, efendi gibi çalışıyo, aldıkları maaşı da son kuruşuna kadar hak ediyolar. Ya senin sevgili akraban naapıyo bütün gün?"

"Hiç!" diyerek lafa karıştı Tunç. "Akşama kadar kasıla kasıla dolaşıp bize bozuk atıyo ancak. Bi iş buyuruyoruz, suratı iki karış! Ben kasada oturuyorum diye nerdeyse kavga çıkartçak!"

Fatoş, eliyle oğlunu gösterdi.

"Buyur işte. Kendin duy. Ben ağzımı açtım mı? Demek ki nası içi yanmış çocuğun!"

Galip, karnına ağrı girmiş gibi açıktan açığa kıvranıyordu artık. Bunalmıştı.

"Öyle deme Fatoş'çum..." dedi son bir ümit. "Çocuk bozulmakta o kadar da haksız sayılmaz. O dükkân, benim olduğu kadar ablamın da dükkânı sayılır. Baba mirası değil mi neticede? Bu kerata,..." Tunç'u gösterdi. "... ben bile çamaşır makinesi, buzdolabı taşırken kasada oturuyo bütün gün. Utanmasa bana da patronluk taslayacak. Ben de şaşırdım kaldım aranızda yani." Çok sert konuşmuş olabileceği korkusuyla sırıttı. Mevzuyu kurnazca yumuşatmalıydı artık.

"Bir tarafta onlar, bir tarafta siz... Neyimiz eksik Allah aşkına? Bir defa olsun, anasının ak sütü gibi helal olduğu halde dükkânda hak iddia etti mi ablam? Büktü boynunu oturdu işte. O da anne! İstiyor ki oğlu bir baltaya sap olsun, bi mesleği olsun. O, 'Gökhan'ı yanına al,' dedikten sonra ben ne diyebilirim? 'Bu dükkân benim. Senin oğlunun burda işi yok,' diyecek halim yok ya! Hepimizin dükkânı orası. Beni de anlayın yani!"

Fatoş çok ters baktı kocasına bu sefer; dişleri fırlak fırlak oldu.

"Coştun gene sen!" Sesi tizleşmiş, çatlamıştı. "Nerden ablanın da dükkânı oluyomuş o dükkân? Neyine güvenip de hak iddaa etçekmiş hamfendi? Rahmetlinin mirasını aranızda bölüşmedi miydiniz siz onlan? Biz kiralarda sürünürken, o hamfendi, babanın saray yavrusu gibi evine çöreklenmeyi bilmedi miydi pek güzel? Bi defa olsun dedi miydi ki; 'Gelin, koskoca ev, beraber oturalım; size de yeter bize de,' diye?"

"Dedi tabii. Bin defa dedi hem de. Sen de hatırlamıyomuş gibi..."

İşte gene olmuştu. Senin ailen-benim ailem. Anlatamıyordu Ga-

lip. O ablasıydı, bunlar da karısıyla oğlu. Ne farkları vardı birbirlerinden? Hepsi aile işte.

Burnunun direği sızlayarak, "şu miras" işini kolay ettikleri günleri hatırladı. O zaman da Fatoş akıl vermişti buna:

"Evi ona bırak, dükkânı sen al."

Galip, bu teklifi çok acımasız bulmuş, "Olur mu Hanım?" demişti. "Biri kuru ev, öbürü darphane gibi para basan bi dükkân. Hem ablam dünyada kabul etmez."

Karı, biliyordu da söylüyordu. "Eder eder," demişti. "Dünyada mekân, ahrette iman! Sen hele bi teklif et, bak nası atlıycak hemen üstüne." Sahiden de öyle olmuştu. Sonradan düşündükçe, "öyle olmasının" kaçınılmaz olduğunu görebilmişti Galip. Zavallı Tülay Ablası, kucağında sümüklü bebesiyle, kocası da iflas ve takiben intihar ettikten sonra tığ teber şâh-i merdan kalakalmıştı ortalık yerde ve o arada Galip, "Bu miras davaları uzun sürecek. Sen de şimdilik şu köpek kulübesinde idare et," dese bile kabul edecek durumdaydı. Doğal olarak kadıncağız, vekaletnamesini kardeşine gönül rahatlığı içinde, ahz-u kabza vermiş, babadan kalma koskoca eve, üstelik de içindeki mobilyalarıyla beraber konmayı bir kardeş lütfu, ihsanı olarak almış kabul etmişti. Ne yapsındı yani? Öyle bir sıkıntı içinde kim kalkar da "Hemen şimdi ev mi, yoksa aylar-yıllar sürecek tereke davaları sonucunda 'belki' ev mi?" sorusuna cevaben, "aylar-yıllar sürecek tereke davaları sonucunda 'belki' ev" seçeneğini işaretlerdi? Bu insanlık ayıbına çok geç uyanmıştı ve ne zaman ablasının suratına baksa, "Abla, bana adam gibi bir dava aç da şu dükkânın yarısını al elimden Allah aşkına! Vicdan azabından gebermek üzereyim," dememek için kendini zor tutardı. Doğal olarak da elinden ne gelirse yapardı onun için. Esasen Galip, kadıncağızı bizatihi böyle bir zulmün içine ittiren kendisi olmamış olsaydı dahi yapardı iyilik, çünkü o "iyi" bir adamdı. Tek kusuru kurnaz olmasıydı, yani salak!

Bir hınçla baktı karısına ki, kendi bakışından kendisi bile korktu.

"Ee?" dedi. "Cevap vermedin? Demedi mi ablam, 'Gelin beraber oturalım,' diye?"

Fatoş, "Geç bunları" dercesine el sallayarak;

"Aman sevsinler!" diye çemkirdi. "Demişmiş... Dedi ama, yarım ağız dedi o cadı. Bilmiyoz mu biz?"

Galip, işi tartışmayla çözemeyeceğini anladı nihayet. Daha doğrusu hatırladı. Hiçbir tartışmayı kazanamamıştı ki bunu kazanabilsin! Ne yapıyordu Allah aşkına? Nerde kalmıştı onun kurnazlığı? Derhal çark etti, yenilgiyi kabul etmişçesine sünepeleşti, ezik büzük pozlar takınarak uslu uslu kuyruk sallamaya başladı. Bu da kurnazca bir taktikti tabii. Ellerini bacaklarının arasına sarkıtıp hiç takatin kalmamış gibi öne geriye boş boş sallanacak, mazlum mazlum dalıp gideceksin. Boynun kıldan ince ya...

"Bana bakma sen Fatoş'çum. Her zamanki gibi fazla duygusal davrandım gene. Peki, sen söyle madem. Ne yapalım?"

Fatoş, zaferin tadını çıkartmadan barış masasına dünyada oturmazdı. Bastırdı:

"Hadi, ablan yaşlı başlı, aklının yarısını kocasıyla beraber toprağa gömmüş acınacak bi kadın..." Hakaret etmezken bile hakaret edebiliyordu. "Gene neyse de, o oğlan yok mu o oğlan!.. Anam, insan hiç mi edep-hâyâ bilmez? Vallahi bi tuhaf yani. Ne o öyle bükülmeler, kırılmalar, etrafa gülücükler atmalar filan? Saçlar desen benimkinden uzun. Bıraksan küpe de takar bu! Olmaz ama, insanın gene de ya şöyle-böyleyse diyesi geliyo yani."

"Yok artık!"

"Hi hi hiii. Bravo anne! Helal!"

"Abartmayın canım. Bizim aileden şey çıkmaz. Tamam, oğlan sorunlu. Ne yapalım? Öz be öz ablamız aramış, elinden tutmamızı rica etmiş. Bana da sorsan it diye kapıma bağlamam, ama aradakine bakmak lazım. Ablam var arada. Abladır, ana yarısıdır. Kalbini mi kıralım bi saçaklı sıpa için?" Dostunun düşmanının dostuna karşı insafa gelmesini istiyorsan, dostuna, düşmanının bile vicdanını sızlatacak iftiralar atacak, hakaretler edeceksin. Bu yolu denediği için üzgündü ama aynı zamanda da kurnazdı Galip. Ne yapsın? Umuyordu ki dostunun düşmanı, dostuna karşı merhamet duysun. Çok umardı daha!

Fatoş, dudaklarını büzebildiği kadar büzüp, uzaktan kumandayı tekrar aldı sehpanın üstünden, rasgele kanal değiştirmeye başladı.

"Karar verilmiş oğlum," dedi, galiba Tunç'u kastederek. Tunç'a bakmıyordu bile. "Bizim bi hükmümüz yok. Onlar, kendi aile meclislerinde diyeceklerni demişler. Boş yere konuşup da üzmeye-

lim babanı. Baksana, ablasının kalbi kırılcak diye nası da kahroluyo adamcaaz."

Tunç, annesine gururla, babasına nefretle bakıp sırtını döndü, hesap-kitap işlerine başladı.

"Beynimi s..yim..." diye düşünüyordu Galip. "Ulan, bunların insaniyetine güvenip durduk yerde ablamızla yeğenimize kendi ağzımızla hakaret ettik, iyi mi?"

"Yaa, niye böyle yapıyosun Fatoş?"

Fatoş, hiç alakası olmadığı halde Galip kendisine engel oluyormuş gibi öne eğilip televizyona o şekil bakmaya başladı.

"Sen bi dakka!" dedi. "Belgesel seyrediyorum."

Galip, kendini koltuğun arkalığına vurdu. Sırıtıyordu yeğeni gibi, ama çaresizliğindendi bu.

Fatoş, sözde bir gözü belgeselde, bir gözü kocasında, muzaffer bir edayla dişkir dişkir sırıttı, oğlanın kendisine baktığından emin, boşluğa göz kırptı. Son darbeyi indirme vakti gelmişti.

"Ama şu kadarını söylüyüm..." dedi, "Ben de aslanlar gibi oğluma o ne idüğü belirsiz, oğlan kılıklı oğlanın girdiği dükkâna adım attırtmam bi daha. Çocuğu da bozup kendisine benzetçek, o olcak yani."

Tunç, diken batmış gibi hopladı yerinde. "Şey" olmaktan korkusuna değil, "şey" olmasın diye tedbiren kasadan sürgün edilmek korkusuna. Anasına çekmişti oğlan: Dini teneke, imanı bakır. Değil "şey" olmak, o kasada bir ömür oturacağını bilsin, Ankaragücü seyircisine verirdi. Mühim olan paraydı, kumbara değil. Babasından önce atılıp itiraz etti:

"Anne yaa, ne diyosun sen yaa! Koskoca dükkânı o herife bırakır mıyım ben? İsterse ney olursa olsun. Bana nesi?"

Fatoş, oğluna sertçe göz kırptı bu sefer. Oğlan geç de olsa uyandı, sırıttı.

"Sen bi dakka bakiim! Bilmediğin işlere karışma bacak kadar boyunlan! O kadar hevesliysen onu da alalım bu eve, hep beraber yaşayalım."

Tunç da annesine göz kırptı.

"Aman, tövbe!" dedi. "Ne Şam'ın şekeri, ne Afyon'un lokumu. Buyursun, çalışsın. Nasılsa onun da dükkânı sayılırmış. Adım atmam."

Galip, suratında aynı çaresiz sırıtma, yaslandığı yerden hayret dolu bir yılgınlıkla dinliyordu ana oğul diyaloğunu. "Afyon'un lokumu değil a hayvan!" diye geçiriyordu içinden. "Arabın yüzü, arabın yüzü..." Viski bardağını kafasına dikti, suratını ekşitti. Gözünü sevdiğimin rakısı! Ah ulan!

Biraz da rakı hasretiyle, "Öff!" dedi.

Fatoş bu fırsatı kaçırmadı:

"Öf demek? Şimdi de karınla çocuğuna öf ha? Aferin yani Galip!"

Galip, ansızın cinnet getirerek karısını, çocuğunu doğrayıveren gözü dönmüş adamları hatırladı gazete manşetlerinden. Konu komşu, gazete muhabirlerine şöyle derdi hep: "Vallaha biz de inanamadık. O kadar mazbut bir adamdı, o kadar iyi bir aile reisiydi ki!" Demek böyle oluyordu. Yumruklarını sıktı, kendini bir defa daha tuttu.

"Size öf der miyim canım! 'Ne halt ettim ben!' diyorum yani. Kendime diyorum 'Öf'... Keşke hiç kulak asmasaymışım ablama mânâsına... senin dediğin gibi."

Fatoş, "Kuyruklu yalan!" diye düşündü ama böyle düşündüğünü belli edecek kadar "kurnaz" değildi. Hemen dişlerini çıkartarak tebessüm etti, ki dişlerini çıkartmaya çalışmasına hiç gerek yoktu.

"Bak, biraz düşününce nası doğru yolu buluyo insan. Ben de sana katılıyorum yani. Naapçaaz şimdi?"

Galip şaşkın şaşkın açtı ağzını iki karış. Ne demişti de karısı ona katılıyordu?

"Nasıl yani?"

"Canım, şimdi demedin mi kendin, 'Çok pişmanım,' diye. Kaderine razı mı olcan? Bi hal çaresi bulmıycan mı? Dükkânın elinden alınmasına seyirci mi kalcan? Şu parmak kadar çocuğun istikbalini o uyuz oğlana mı kaptırcan?"

Tunç, sandalyesini tastamam çevirdi bu tarafa. Annesine takdirle bakıyordu. Ana-oğul karşılıklı göz kırpıştılar.

Galip hiçbir şey anlamamıştı bu işten. Hani bir kolaylık bulacaktı?

"Tamam da..." dedi gönülsüz gönülsüz. "Şimdi ablama telefon etsem, 'Olmayacak bu iş,' desem çok ayıp olur yani. Ne diyeyim sence?"

Fatoş hin hin sırıttı.

"Ben düşündüm de... Hani, hem sen ablanla kötü olma, hem de şöyle-böyle ama, o çocuk da açıkta kalmasın. Ne de olsa senin sülalen. Aklıma güzel bi akıl geldi."

"Nedir?"

"Abim."

"Hangi abin?"

"İlahi Galip'çim! Benim kaç tane abim var? Ali Fuat Abim'i diyorum işte!"

Galip dudak büktü Ali Fuat ismine. Bağlantı kuramamıştı. Gökhan'la Ali Fuat ne alakaydı yani? Sırıttı.

"Tamam tamam," dedi. "Şu Buzdolapçı Ali Fuat'ı diyosun. Ee? Ne olmuş Ali Fuat Abin'e? Bizle ne ilgisi var? Kaç senedir selam bile yollamıyosunuz birbirinize."

Fatoş, mânâlı mânâlı gerdan kırdı, yan gözle oğluna baktı.

"Ama sen ona hem para, hem de servis dışı gelen müşterileri yolluyosun," dedi. "Benim her şeyden haberim var."

Seneler önce, o kötü karıyla evlenmeye kalktı diye Fatoş da annesi gibi bütün ilişkiyi kesmişti ağabeyi ile. El altından görüşmüştü ama o sayılmaz. Sonradan annesi ani bir biçimde ölmüş, Fatoş orta yerde dımdızlak kalıvermişti. Ama o ağlayıp sızlanacak, kara bahtına ağıtlar yakıp bir köşede kıvranacak insanlardan değildi. Aklını kullanarak, üstüne üstüne çirkef ve lanet yağdıran felek deliğinden yüz çevirmiş, kendine arı-duru, misler gibi içme suyu taşıyan, gepgeniş bir çarkıfelek oluğu bulmuştu: Galip Dağıstanlı.

Melek gibi bir adamdı Galip Dağıstanlı; ki Fatoş onu ilk tanıdığında, Galip'in babasının Kumrular Sokak'taki kocaman dükkânında basit bir muhasebeci yamağıydı henüz. Ama akıllı kızdı o. Babasının yegâne veliahdı olan müstakbel patronunun her hareketini gözlemliyor, her adımını, iyi veya kötü her alışkanlığını kayda geçiriyordu. Bu "kötü" alışkanlıklardan bir tanesi çok kötüydü. Buna istinaden, yavaş yavaş ağını örmesi zor olmayacaktı. Olmadı da. Nitekim, bu "çok kötü" alışkanlığın fena halde tutsağı olmuş vaziyette, bir sabah erken, herkes uyurken, dükkâna gizlice gelip ayıpçı dergilere bakarak kendi kendine ayıpçı şeyler yapan Galip Dağıstanlı'yı "kazara" iş üstünde basıvermiş, sonra da "kazara" kendini onun kollarına atıvermişti.

Galip için felaket o gün başlamış, Fatoş için de gene aynı gün, ikbal kapıları ardına kadar açılmıştı.

Akıllı kadındı Fatoş; kurnaz değil. Galip Dağıstanlı'nın despot babası Halit Dağıstanlı'nın kat'iyyen müstakbel kayınpederi olmaya yanaşmayacağını çoktan anlamıştı. Hiç acele etmedi. Ördüğüm ağ yetmez, diyerekten, Galip'i bir de "Eğer benlen evlenmessen intaar ederim valla!" kozasının içine yuvarladı ve asla "müstakbel kayınpederi" olmayacak olan, fakat epeydir bir ayağı çukurda olan Halit Dağıstanlı'nın "rahmetli kayınpederi" olacağı güne kadar zavallı Galip'i hep o kozanın içinde sakladı.

Önce evlilik, sonra tereke işleri geldi. Sonra da kendi karnı doymadıkça aile efradını anmayan her hayırsız gibi, karnı tok, sırtı pek olduğu bir gün, "Benim bi abim vardı şahsan!" deyip, Buzdolapçı Ali Fuat defterini kocasının önüne seriverdi. Tabii ki de bahsetmedi ağabeyinin "pek ahlaksız" evlenme meselesinden filan. Sadece, "Küsüz. Ölse mezarına gitmem. O da benimkine gelmesin, ama ailemden kalan son ferttir. Bi ara, bi sor, bana da iyi haberini ver, yeter," demekle yetindi. O kadarcık insanlık şeytanda bile olsundu artık.

Galip melek gibi bir adam olduğu için, Buzdolapçı Ali Fuat'ı arayıp sormakla, bulmakla yetinmedi, ona kendi ağabeyiymiş, kendi ailesinin bir ferdiymiş gibi saygı gösterdi, hürmet etti. Ama bununla da yetinmedi. Pek sefil bir durumda, üstelik de maddi yardım tekliflerini küfür sinkaf reddedecek kadar gururlu bir adam olan Buzdolapçı Ali Fuat'a el altından, servis dışı kalmış müşterilerini göndermeye başladı. Kimi zaman da müşteri kılığında kendi adamlarını gönderip, adamcağızın usulüne ve gururuna uygun para kazanmasını temin etti, bunu son güne kadar görev bildi.

Demek Tunç Bey'e batmıştı anasının abisine, yani öz be öz dayısına yapılan iyilikler! Yememiş-içmemiş, karıya yetiştirmişti hergele! Puşt! Anasının oğlu!

Ters ters baktı ispiyoncu oğlana. Tunç, gözlerini camiden çalınmış gibi duran dev avizeye çevirdi.

"Devam et," dedi karısına. "... 'Abim' dedin kaldın. Hâlâ söylemedin söyleyeceğini. Ne geldi aklına?"

Fatoş, kocasının eline dostça bir şaplak indirdi.

"Gayet basit Galip'çim." dedi. "Bi taşla iki kuş. Ablan, oğlunun

beyaz eşyacıda çalışmasını istemiyo muydu? Gitsin çalışsın abimin yanında işte. Sen de zaten hem kendi ablana, hem de benim abime el altından para göndermiyo muydun? Gene gönder. Abim itiraz etmiycektir. Ablana göndereceğin parayı da oğluna maaş diye ver, olsun bitsin."

Galip, "Şöyle ferah ferah sırıtamayacak mıyım ben?" diye düşünerek sıkıntılı sıkıntılı sırıttı. Bu son çareydi. Beğenmese de beğenmek zorundaydı.

"İyi de..." dedi yorgun argın. "Aklıma yatsa bile, nerde bizim dükkân, nerde Ali Fuat Abi'nin mezbeleliği! Ablama bunu nasıl anlatacağız?"

"Sanat diycen." Gerçekten de çok akıllı kadındı şu Fatoş. "Gökhan sanatı öğrenince ona bi beyaz eşya servis dükkânı aççam, ben satış yapçam, o da bissürü beyaz eşya mağazasının teknik servisi olacak. Onu yurtdışlarına gönderip eğittirtçem, meslek sahibi yapçam diyceksin. Ablan bi de sarılıp sarılıp öper seni. Ne diycekmiş! Allah razı olsun diycek tabii."

Olur mu olurdu yani. Üstelik de Galip, hem vallahi hem billahi Gökhan'a dükkân açardı seve seve. İlk defa ferah ferah sırıttı.

"Fatoş'çum..." dedi sevinçle. "Sen var ya seeen..."

Fatoş, tezahürat istemez gibisine iki elini birden kaldırdı. Birinde boş viski bardağı vardı. Galip de hemen kendi boş bardağını aldı eline, tokuşturdu.

"Sağlığına hayatım."

Fatoş, kendi boş bardağını kocasının burnuna uzattı bu sefer.

"Sağ ol da... ben onun için kaldırmadım kadehimi. Boşalmıştı, dolduruver diycektim. Ben senin gibi güzel hazırlayamıyorum dozunu filan. Çocuk da döker saçar şimdi. Hadi canım, sana zahmet. Bi de limon kabuğu şeyettirirsen..."

Galip renk vermedi. Sırıtarak bardağı kapıp salonun köşesindeki rüküş mü rüküş baramerikana seğirtti. Giderken, "Vallaha gene buldun işin kolayını! Helal olsun sana Galip!" diyordu içinden. "Bi de şu rakıya ambargo koymayaydı karı!"

Pipo sakallı Tunç, babasının barın arkasında eğilip kaybolmasını bekledikten sonra fırladı, sinsi sinsi iki hızlı adım atıp anasının tepesine dikildi, önden-arkadan ellerini uzatıp "çak" yaptı.

İçki coşkunlukta bizlerden geri,
Biz dönerken dünya kaldı en geri...
MEVLÂNÂ

Gölge aksıyordu. Aklı karışmış, karışan aklı ayaklarına dolaşmış gibi, adeta duvarlara tutuna tutuna, sendeleye sendeleye ilerliyordu. Ankara'nın gece ışıkları uzayıp hız çizgileri haline gelerek etrafından geçip gidiyor veya o o kadar hızlı hareket ediyordu ki, aslen durup duran ışıklar gitmiş gibi oluyordu. Ama bu ikincisi uzak bir ihtimaldi, çünkü gölge estek köstek yürüyordu.

Bir karanlıkta, bir aydınlıkta buluyordu kendini. Kâh ışıksız, lambasız, zift gibi, zifir gibi bir sokağa dalıyor, kâh cıvıl cıvıl caddelerde, bir ışık selinin içinde buluyordu kendini.

Sesler duyarak, gülüşmeler veya ağlaşmalar, kimi hırlaşmalar duyarak, aksak ritim ağlaşan bir arabesk, hayata boşvermiş ritmik bir pop, dümtekâdümtek ağırbaşlı bir Dede Efendi duyarak, sümkürmeler, öğürmeler, işeme şırıltıları, sarhoş naraları, şişe lingirdemeleri duyarak, ışıklar gibi bu sesler de içine işleyerek sürdürüyordu yolculuğunu.

Bir ara hızı biraz daha kesilir gibi oldu. Tam o anda, üstünde seyran ettiği ışıklandırılmış caddede, oyunbaz mı oyunbaz bir ışık topu düştü önüne. Bir kısa süre tereddüt edip bir akasya ağacının gövdesine yapıştıktan sonra bu oyunbazın peşine düştü. Oynaya oynaya, yol çize çize ilerliyordu ışık topu. "Beni takip et!" der gibi.

Ufaklığın ardısıra caddeler, sokaklar geçti. Yavaşladıkça yavaşlıyorlardı birlikte.

Sonunda dar bir sokağa girdiler. Aydınlık önde, karanlık arkada.

Sağlı sollu meyhane doluydu bu sokak. Meyhaneler ise kadrolu sarhoşlarının yanısıra, meze niyetine çalınan anason kokulu arabesk, arpa mayası kokulu taverna, pilaki kokulu sanat müziği doluydu. Mis mis!

Sağdan soldan işbu meyhane ışıkları süzülüp geldiği, gölgenin dikkatini bir hayli çeldiği için, ışık topu oyunbazlığı bir kenara bıraktı, sanki yakalanmak istermiş gibi akıllı uslu, ağır ağır ilerlemeye başladı. Daha az oynak, daha az kıvrak, daha tumturaklı, daha oturaklı.

Bir meyhanenin kapısına vurdu, gölgenin handeyse onu yakalayıverecekmiş kadar yaklaşmasını bekledikten sonra içeriye süzüldü.

Ardısıra içeri attı kendini gölge.

İçeride on, bilemedin on iki formika masa vardı. Eski usul bir meyhane havası verilmek istenmişti. Dolayısıyla da, eski usul olacak ya, içerisi loş değil, bilakis apaydınlık tutulmuştu. Sağ duvarda alakasız bir kağnı tekeri, Türk filmlerine benzesin diye, tavandaki sonradan yapılma kütük dilmelerin arasına beton çivisiyle çakılıp göbekli göbekli sarkıtılmış futbol kalesi ağı, Ankara'nın göbeğinde balıkçı ağı bulamamışlardı zaar, tezgâh niyetine bir ticari buzdolabı, bar olmayacak, eski usul çünkü, buzdolabının arkasındaki duvarda da sıra sıra tahta raflar, raflara desenli desenli kesilen muşambalar raptiyelenmiş, müzik seti yok, pikap var, pikapta da Güneri Tecer çalıyordu.

Oyunbaz ışık topu, bunca ışık bolluğu içinde yitip gitti. Gölge, kağnı tekerine sardırdı, kale ağlarına vurdurdu, ticari buzdolabının köşesinde durdu. Beton kolonun ışık almayan tarafında, ortama ait harbi bir gölge gibi görünüyordu.

Rehberi kaybolduğuna göre aradığını kendi bulmak zorundaydı. Çekingen, ürkek, akşamcıları tedirgin etmemeye özen gösterip o yana bu yana yalpalayarak masaların arasından ilerlemeye başladı. Arandı, dolandı, bakındı. Çok geçmeden buldu aradığını. Bir köşeye dikildi, o köşenin gölgesiymiş gibi kımıltısız, kıpırtısız, sessiz

sedasız dinlemeye, gözlemeye başladı.

Bir büyüğü yarılamış şekil, Sağlık Kabinci Kâmil ile Uzun Sedat, rakının tesiriyle hafif yollu gevremeye başlamışlardı. Sağlık Kabinci Kâmil'in keli suratından, suratı kelinden daha fazla kızarmış, topyekûn, salçalık domates kıvamına gelmişti adam. Uzun Sedat ise burnundaki tamponu çıkartmıştı. Şadıman Beyefendi'nin volesi neticesinde morarmış göz altları, şişip kararmış upuzun burnu ve rakının şamarı neticesinde kan çanağına dönmüş gözleri ile gulyabaniye dönmüştü. Meyhane sakinleri Uzun Sedat'ı yıllardır tanıyor olmasa, o gece meyhanede sakin makin kalmazdı. Belki meyhaneci bile kalmazdı. Bu ikisi oturur, kendi başlarına sabaha kadar ticari buzdolabını boşaltırlardı.

Bir de sıkıntılı halleri vardı ki!

"Ali Fuat'ın lafını ağzına tıkamasa mıydık ki bugün?" diye fısıldadı Sağlık Kabinci Kâmil. Fısıldamayıp normal konuşma sesiyle konuşmaya kalksa, meyhanedeki sekene Güneri Tecer dinlemek yerine Buzdolapçı Ali Fuat'ın maceralarını dinlemek zorunda kalırdı. Bilhassa fısıldıyordu.

Uzun Sedat dudağını yalayarak;

"Ona günde üç kelime yeter," dedi. "Konuşup da ne yapacak? Döverim vallahi!"

Sağlık Kabinci Kâmil gevrek gevrek güldü.

"Eh..." dedi. "Yerine uygun düşerdi. Ne demişler, adam olacak hastanın..."

Birlikte güçlü bir kahkaha patlattılar. Sekene, kısa bir süre için sükûnetini kaybeder gibi oldu. Uzun Sedat, bardağını kafasına dikip bitirdi hemen sonra. Sağlık Kabinci Kâmil, dostunun içkisini tazeledi.

"Ah Buzdolapçı ah!" dedi, şişenin kapağını kapatırken. "Ne işler açtın ulan başımıza!"

Uzun Sedat ciddiyetini takınmıştı yeniden. İpten kazıktan taze kurtulmuş gibi görünüyordu.

"Daha dur!" diye hırladı. "Onda bu saftorozluk, bizde de bu kerkenezlik varken dur daha. Bana, bugünleri bile mumla arayacağız gibi geliyor."

"Ne yapsın garibim?" diye fısıldayarak kısa ve özlü bir savun-

maya girişti Sağlık Kabinci Kâmil. "Onda kabahat var da bizde yok mu sanki?"

Uzun Sedat ters ters baktı Sağlık Kabinci Kâmil'e.

"Biz ne dedik yahu? Kerkeneziz demedik mi?" Sonra onun, Buzdolapçı Ali Fuat değil, Sağlık Kabinci Kâmil olduğunu hatırlayıp bardağını kaldırdı, ki Sağlık Kabinci Kâmil hot zota gelmezdi öyle.

"Gidelim Kâmil'cim!"

Tokuşturdular.

"Kerkenezliğimizin şerefine!"

"Eyvallah!" Uzun Sedat, rakı bulaşığı ağzının kenarlarını elinin tersiyle sildi.

"Salaklığa arkadaşlık demişiz biz," diyerek söze girdi Sağlık Kabinci Kâmil. "Benim merak ettiğim, bundan sonra ne diyeceğiz. Kocaman da adamlarız güya. Dövsen dövülmeyiz, sövsen sövülmeyiz. Tembihlesen, çocuk değiliz, tembihlenmeyiz... nata kafanata mermeriz biz. Eşşeğiz eşşek! İçimizde bir akıllı Şadıman çıktı, o da otuz senedir boynunda çalar saat, kafasında huniyle dolaşıyor. Ne yapacağız be Uzun? Kaptırdık gidiyorduk ne güzel. Ömrümüzün son demlerine geldiydik. Davut'un da dizi film gibi rüya göreceği tuttu arkadaş! Ne yapacağız ulan? Hadi Davut'u yatırdık kucağımıza, kıçını tokatlaya tokatlaya anlattık işin aslını diyelim. İyi de, Buzdolapçı'ya nasıl anlatacağız? Kavruk mavruk ama aslan gibi herif esasında. Bunca yıldır salağa yattığımızı anladı mıydı ölür yahu! Bize küsmeye de kıyamaz o hayvan! Direkman ölür!"

Uzun Sedat içlenmişti. Burnunun direği sızladı ama Şadıman Beyefendi'nin volesi yüzünden değil, Buzdolapçı Ali Fuat yüzünden.

"Hayvan herif!" dedi. "Doğrusun yahu! Vallahi de ölür, billahi de ölür!"

"Gidelim Uzun!"

"Nereye yahu?" Uzun Sedat dalmıştı. Sağlık Kabinci Kâmil'in rakı bardağını son anda fark etti. "Haa... Gidelim gidelim." Bardağını kaldırdı, tıklattı. "Buzdolapçı'nın şerefine!"

"Ve de onun buzdolap kafalı arkadaşlarının!"

"Eyvallah!"

Uzun Sedat, bardağın dibini gördükten sonra epekşi bir suratla, önündeki çorba kaşığını haydari tabağına daldırdı, tepeleme dol-

durup Sağlık Kabinci Kâmil'in ağzına tıktı. Sağlık Kabinci Kâmil de bu jeste mukabil kendi kaşığını muhammara tabağına daldırıp doldurdu, Uzun Sedat'ın ağzına arz etti.

Mesele, az buz mesele değildi.

Meze tabakları kesmiyordu; kendi dünyalarına daldılar. Bu dünyada, anason takviyeli sıvı yakıtla seyran etmek daha kolay oluyordu. Seneler vardı, ne o ne de öbürü, ayık kafayla şöyle enine boyuna düşünmeye kalkmamışlardı meseleyi. Ama şu rakı yok muydu şu rakı, insanın dimağında ne kilit bırakıyordu ne kapı. Bir tekmede açıveriyordu alayını. Bundan sebep, bu ikisi sık sık Şadıman Beyefendi ile Buzdolapçı Ali Fuat'ı atlatarak bu meyhaneye takılıyor, mazotu çekiyor, ondan sonra da muhabbetin bel okunu kırıyorlardı gitsin. Konu hep aynıydı: Buzdolapçı Ali Fuat!.. da, çaysıra gelip, kıyısıra dönüyorlardı evlerine. Havanda su dövüyorlardı. Kalkıp kalkıp tuz kavuruyorlardı. Hülasa, boş gelip boş gidiyor, hiçbir sonuca varamıyorlardı. Buzdolapçı Ali Fuat!!!

Ee?

Hiç işte; Buzdolapçı Ali Fuat... O kadar. Ölme eşeğim ölme!

Seneler önce, Şadıman Beyefendi bunları bir kuytuya çekip fıslamıştı kulaklarına:

"Bu gariban, -"bu gariban" Buzdolapçı Ali Fuat oluyordu- bir hayat kadını ile evlenmiş, dört yandan saldırıya maruz kalmış, bu meyanda da bir çift ikiz bebe peydahlamış, karısını elinden almışlar, bebelerini de kaçırıp rehin tutmuşlar karı bir daha yaramazlık etmesin diyerekten. Şimdi bir fırsatını yakalamış, bebelerden birini geri almış. Ama, macerayı sizin bilmenizi istemiyor. Utanıyor! Korkuyor! Çünkü şu ana kadar kim bildiyse yüz çevirmiş bundan. Anası, kız kardeşi, yedi sülalesi... Sizin gözünüzde de küçük düşmek istemiyor. Bugün size, kurtarabildiği o bebeyi gösterip bir yalan atacağız Ali Fuat'la birlikte. Siz de hem benim hatırım hem de o garibanın ruh sağlığı hatırı için yemiş görüneceksiniz. Bakın, ihtar ediyorum, bu hususta bir daha ömür billah tek kelime etmeyecek, tek soru sormayacaksınız. Çünkü yalanın ömrü kısa olur; bizimki zaten kafayı dedi yiyecek, taşıyamaz. Dün ne dediğini unutup, bir de üstüne üstlük gözünüzde yalancı durumuna düşer. Ölür! Haberiniz olsun, ölür bu garip! Üstüne gidilmeyecek!"

En sağlıklı düşünebilen Sağlık Kabinci Kâmil'di içlerinde. Takriben otuz sene önce şu soruyu sormuştu:

"İyi de, bebeye kim bakacak?"

"Bir süre ben idare ederim. O arada Buzdolapçı da kendini toplar, veririm bebesini, adam gibi bakar çeker," demişti Şadıman Beyefendi, ki kendi dediğine en başta kendi inanmamıştı. "İnşallah!"

Bu sefer de Uzun Sedat gayet makul bir soru yöneltmişti:

"Hadi yahu sen de! Sen inanıyor musun Buzdolapçı'nın bebebelik bakabileceğine?"

Şadıman Beyefendi çaresiz,

"Ne gezer?" demişti. "İnşallah dedik ya işte. Umuyorum. Sadece umuyorum."

"Ben ummuyorum arkadaş!" Bunu diyen Uzun Sedat'tı.

"Umacağız. Hep birlikte umacağız. Başka çaremiz mi var? Arkadaşımızın bebesi..."

Şadıman Beyefendi'nin zoruyla hep birlikte birkaç sene boyunca ummuşlar, bu arada Buzdolapçı Ali Fuat'ı gözlemlemişlerdi. Bakalım, bebe-belik bakabilecek kıvama gelebilecek miydi arkadaş!

Gelememişti.

Şadıman Beyefendi'nin hanımefendi mi hanımefendi, mutedil mi mutedil nişanlısı İncilay, bu zaman zarfında kaba dalgalı, hatta çırpıntılı bir kıvama gelebilmiş, Şadıman Beyefendi de Buzdolapçı'dan en nihayetinde ümit kesecek kıvama gelebilip, hanımefendi mi hanımefendi nişanlısına Davut'u göstererek, "Bir müddet bununla da evli kalmak mecburiyetindeyiz," deyip evlenme teklif edecek kıvama gelebilmiş, hanımefendi mi hanımefendi İncilay, hanımefendiliği manımefendiliği o saat bir yana bırakıp Şadıman Beyefendi'ye bir tokat aşk edip onu ebediyen terk edecek kıvama gelebilmiş ve de terk edebilmiş, fakat Buzdolapçı Ali Fuat, Davut'a bakabilecek kıvama gelememişti.

"Zaten ben baştan beri hiç ummamıştım," demişti o zaman Uzun Sedat.

Şadıman Beyefendi, yaş otuz beş, yolun yarısını geçtikten sonra güç-bela bulabildiği uzatmalı nişanlısını da yitirip bu suretle bir başına kalmış, Davut ise Şadıman Beyefendi'nin başına kalmıştı. Atsan atılmaz, satsan satılmaz. Zorluk ondaydı, meşakkat onda,

cereme onda, mesuliyet onda. Uzun Sedat ve Sağlık Kabinci Kâmil, Şadıman Beyefendi ile Buzdolapçı Ali Fuat'tan saklı gizli meyhaneye taşınma huyunu o vakitler edinmişlerdi. İyi oluyordu. İçlerini boşaltıyor, zehirlerini akıtıyorlardı.

Onlar da az çekmemişti gerçi. Kolay değildi, sana yalan söyleyen bir arkadaşının sana yalan söylediğini bilip, ona yalan söylemiyormuş gibi davranarak ona yalan söylemek ve bu arada da asıl yalancıyla bir olup sana onun yalanını hem satan hem de "Bu yalan söylüyor!" deyip ispiyon eden ve fakat bu yalana inanmışsın gibi rol yapman için seni tembihleyen ve gene fakat sana değil asıl yalancıya yalan söyleyen arkadaşını ters köşeye yatırmamayı başarabilmek... Hiç kolay değildi...

Kolay olmayan başka şeyler de vardı.

Misal; kendi öz bebesini Şadıman Beyefendi'ye bırakıp icap etmedikçe görmeye gitmeyen Buzdolapçı Ali Fuat'a çok kızıyorlardı... ama, hani Davut'un onun öz bebesi olduğunu bilmiyorlardı ya sözde! Bundan sebep, herifin üstüne de gidemiyorlardı ki bu da çok zor bir durumdu.

Misal; Buzdolapçı Ali Fuat'ın "öbür" bebesinin derdine düşmemesini, yana döne onu arıyor olmamasını da anlayamıyor, anlasalar bile hazmedemiyorlardı, ama hani bu hususta hiçbir şey bilmiyorlardı ya sözde!..

Misal; buzdolap kafalı Buzdolapçı Ali Fuat'ın fena halde kandırıldığını düşünüyor, şu meyhanede hemen hemen her bir araya gelişlerinde bunu kaynatıp pişiriyor, kafalarında olgunlaştırıp hemen hemen her zaman aynı sonuca vâsıl oluyor, "Kalk git ulan! Karını bul. Birileri seni kazıklamış. Olmaz böyle hikâye," demeleri gerektiğine hükmediyor, ama hani Buzdolapçı'nın bir hayat kadını ile evlenip ondan ikiz bebe peydahladığını bilmiyorlardı ya sözde!!!

Bir şey yapamıyorlardı, ki bu çok zor bir durumdu.

Her daim Şadıman Beyefendi kesmişti bu ikisinin hızını.

"Yahu, biz ayıplamıyoruz. Söyleyelim artık bildiğimizi. Gitsin, karısını, çocuğunu bulsun şaşkın herif!" diye gürlüyorlardı bir ağızdan. O zaman Şadıman Beyefendi "İtidalinizi kaybetmeyin beyler!" diyerek karşı duruyordu derhal. Uzun Sedat'ın karısı kan-

serden gitmişti; Sağlık Kabinci Kâmil'in durumu daha fena; yangın... Koskoca bir aile... O kısma hiç girmeyelim.

"Allah'ın düzenine bir kere karıştık, başımıza bunlar geldi, bir kere daha karışırsak ne geleceğinden korkarım! Sakin olun!" diyordu.

Bu kavi direncinde bir başka nirengi noktası daha olmuştu Şadıman Beyefendi'nin ki, buna her ikisi de hak vermişti her daim. Şöyle buyuruyordu Hazret:

"Kendinizi Buzdolapçı'nın yerine koydunuz mu hiç? En sevdiğini, karısını çekip almışlar kollarından. Ondan yadigâr bir bebesi kalmış elinde. Ona bakamıyor... bakamaz!.. Siz de olsanız siz de bakamazdınız, çünkü karınız, helaliniz umumhanede zulüm görüyor. Kendinizi mesul hissetmez miydiniz bundan? Peki, kendinize hangi zulmü reva görürdünüz? Belki de "en sevdiğinizin" size verdiği bebeği emin ellere emanet edip, ona uzaktan bakar, "Çek bu acıyı! Sen hak ettin!" der, hani sizi karınızdan mahrum bırakmışlardı ve hiçbir şey yapamamıştınız ya, siz de cezaen kendinizi onun yadigârından mahrum bırakırdınız."

Hak vermişlerdi bu sava. "İnsan, başına gelmeyince bilmez," demişlerdi. Şadıman Beyefendi'yle Buzdolapçı Ali Fuat'ı atlatabildikleri her gece bu meyhaneye gelip, kafa kafaya verip, kadeh üstüne kadeh parlatıp, bir de bunun zorluğuna kafa patlatmışlardı: Kolay değildi, bir insana aynı anda hem hak verip hem de hak vermemek. Ki bunlar, Buzdolapçı Ali Fuat'a son derecede hak veriyor, "Haklı garip! Karısı en olmadık mezalimi yaşarken bu burada kucağında çocuk apalatacak değil ya! Haklı canım! Çok haklı!" diyor, arkasından da dönüp, "Ne olursa olsun, insan kendi çocuğuna kendi sahip çıkar! Haksız eşşoğlueşşek! Çok haksız!" diyorlardı.

Zaman böylece gelip geçmiş, Şadıman Beyefendi de başta olmak üzere hem Uzun Sedat, hem de Sağlık Kabinci Kâmil, zamanın ölü gömücü tesiriyle, zaman içinde Buzdolapçı Ali Fuat'ın Davut'un hakiki babası olduğunu ve hatta bunun bir de ikizi olduğunu ve onun nerede olduğunu bilmediklerini bile unutası olmuşlardı. Ta ki Davut'un sidikli rüyasına kadar. O zaman, zamanın bir de nebbaş tesiri olduğunu anlamışlardı. Şimdi hatırlıyorlardı, ama ne kadarını hatırladıklarını kendileri de bilmiyordu. O gün gün-

düz, Buzdolapçı Ali Fuat her "hık" ettiğinde lafını kesmeleri bundandı. Her biri kendi adına, "Herif konuşacağım diye ağzına yüzüne bulaştırır, otuz senedir bir yalan üzerinde amuda kalkmış durduğumuzu unutup bir anda dengemizi bozar, devirir, sıçar batırır. Onun yalancılığı ortaya çıkarsa çıksın, mühim değil, zaten biliyoruz ki yalancı; ama o bizim yalancı olduğumuzu bilmiyor. Asıl bu ortaya çıkarsa dayanamaz. Ya kafayı yer, ya da ölür," diye düşündüklerinden, adamcağıza sanki organize olmuş gibi fakat münferiden kelek atmış, tek kelime ettirmemişlerdi.

Uzun Sedat bardağını kaldırdı.

"Gidelim Kâmil'cim!" dedi.

"Eyvallah!" dedi Sağlık Kabinci Kâmil. "Ama bana, gene de Buzdolapçı'yı konuşturtsak daha iyi olacaktı gibi geliyor. Yarın Davut'a meseleyi anlatırken gafil avlanmaktan hayırlı olurdu öylesi."

"Hani gidiyorduk yahu?"

Gölge, üstüne alınmış gibi çekip gitti.

Bil ki cânımın cânı;
Yük olmazsın bana
Maksadım,
Ahvâli anlatmak sana...
MEVLÂNÂ

Şadıman Beyefendi, Buzdolapçı Ali Fuat'la ilgili kısmın gerçek kısmı hariç, yalan kısmı dahil, yani "Bir mezbelelikte deli bir kadının elinden kaçırılmak suretiyle hayatı kurtarılmış zavallı kimsesiz çocuk masalı" dahil, her şeyi anlatmıştı Davut'a ve o zamandan bu zamana evin içinde bir nevi saklambaç oynanıyordu ikisi arasında. Sadece biri diğerinden kaçıp saklansa gene iyiydi; o ondan kaçıyordu o ondan.

Sözde dede ve sözde torun, birbirinin gözünün içine bakmak için anormal bir istek duyuyor, ama aynı zamanda da birbirinin gözünden ırak olmaya azami gayret sarf ediyorlardı. Komik ve de acıklı bir durumdu. Ebesi olmayan bir saklambaç!

Kâh salonda, kâh mutfakta, kâh koridorda, kâh biri banyodan çıkmak, diğeri girmek üzereyken karşılaştıklarında, yüz mimiklerini kontrol etmeye çalışarak, birbirlerine kaçamak bakışlar atarak, bir şey söyleyecekmiş gibi ağızlarını açıp sonra da vazgeçip kapayarak, yarı küskün, yarı şaşkın rastlaşmaları her ikisine de kötü bir şaka gibi geliyor, gene her ikisini de güneşte kalmış tuzlu kösele gibi geriyordu.

Sözde torun, "Meğer ben torun morun değilmişim!" diye düşünüyor, bunu her düşündüğünde de kafasına yeni dank etmiş gibi, artık o evde bir dede-torun olmadığını, biri otuz yaşında, biri

de yetmişine merdiven dayamış iki alakasız adam olduğunu tekrar tekrar fark ediyor, kendini kendi evinde yabancı, el, harici bir unsur gibi görüyor, ne kadar çabalasa da otuz senedir bildiği tanıdığı bu evi, bu evin eşyalarını ve bu evin "Dede'sini" yabancılamaktan alamıyordu kendini.

Sözde dede mahcup, üzgün, "Meğer ben dede-mede değilmişim!" diye düşünüyor, "Bilmek başkaymış, yaşamak başka!" diyordu. Her şeyi anlattığı son ana kadar Davut'tan, "Olsun be! Sen benim dedemsin!" tepkisini beklemiş, böyle bir tepki gelmeyince içi şişmişti. Çok fenaydı. Davut'a ilkokul ikide öğrettiği çocuk şarkısını mırıldanıyordu kendi kendine: "Orda bir köy var uzakta, O köy bizim köyümüzdür, Gitmesek de görmesek de, O köy bizim köyümüzdür." Nah sizin köyünüzdür! Köyün türküsünü çığırmak başka, köyü görmek gene başkadır. Uzaktan hoş gelir tezek kokusu, bit sirkesi. Git de gör bakalım hele! Gördükten sonra da "Bu köy benim köyümdür!" diyebiliyorsan, tamam, al senin olsun.

Şarkı da boşa gitmişti. Görülmeyen, gidilmeyen köy senin değilmiş meğer!

Çocuk, şarkının çocuksuluğuna kaptırıp "O köyü" onun köyü zannediyor, bu teraneyle büyüyor, görmeden, bilmeden övüp yüceltiyor, gözünde büyütüyor. Bir gün tutuyorsun kulağından, "Gel ulan. İşte o köy bu köy," diyorsun. "Gel bak... Dede dediğin adam dede değil, ama sen bunu gördükten sonra da beğenirsen sana kurban o dede!" diyorsun. Bakıyor şöyle, ama, şarkıdaki "cici" köye değil, içinde yaşamak zorunda olduğu bitli, tezekli köye bakıyor, "I-ıh!" diyor. "Bu köy benim köyüm olamaz."

Ooordaaa bir köy vaar uuzaaktaaa...

Biri orta yaşın başında, diğeri yetmişine merdiven dayamış iki yabancı adam, aynı çatı altında, yalnız kaldıklarında kendiliğinden düzeliveren jest ve mimiklerinin, şaşkaza birbirleri ile karşılaştıklarında acemileştiğini fark ediyor, büyük çaba göstererek düzeltmeye çalışıyor, düzeltmeye çalıştıkça daha beter acemileştiğini fark ediyorlardı.

Kaçıyor, odalarına çekiliyorlardı tek kelime konuşmadan. Şadıman Beyefendi kendi odasında hardal rengi koltuğuna oturmuş, ellerini şakaklarına dayamış düşünüyor, içinin derinliklerinden

yükseli yükseliveren o çocuk türküsünün cırıltısını bastırıp sağlıklı bir muhasebe yapmaya çalışıyor, kahroluyor, Davut da aynı şekil, kendi odasında, elleri belinde doğum sancısı çekermiş gibi inliyor, hayıflanıyor, kahırlı kahırlı turalıyordu.

Her biri bir diğeri için ciddi şekilde kaygı duyuyordu ki bu berbat gecenin en güzel tarafı da buydu.

"Onu çok üzdüm. Kahroluyordur şimdi. İçerde ne yapıyor acaba?" diye düşünüyordu Davut.

Aynı anda da Şadıman Beyefendi, "Çocuk mahvoldu. Ee haklı! Kendine bir zarar vermesin sakın!" diye endişeleniyordu.

Davut, düşünmelerinin arasında odasından fırlayı fırlayıveriyor; Şadıman Beyefendi'nin odasına doğru seğirtiyor, Hudâ-i hikmet, Şadıman Beyefendi de aynı anda aynı kaygıyla harekete geçmiş oluyor, salonda karşılaşıyor, şöyle bir rahata erdikten sonra yeniden kaçışıyorlardı dört bir yana. Güya birisi kütüphaneden kitap almak için gelmiş, diğeri de oradan geçip mutfağa gidecekmiş!.. Ebesi olmayan saklambacın sobesi de olmaz.

Zaman zaman Şadıman Beyefendi, hem de bu vesile ile nabız yoklamış olabilmek için mutfaktaki çaydanlığın başına geçiyor, bildiği en iyi tekniği uygulayarak kallavi bir çay demliyor, bir bardak kendine dolduruyor, bir bardak da Davut için doldurup tezgâhın üstüne bırakıyor, sesini uzun uzun akort ediyor, gene de titremesine mani olamadan sesleniyordu:

"Davuut! Çay yaptım. İçersen..."

Davut, odasından koşarak fırlıyor, Şadıman Beyefendi'nin göz menziline girer girmez yavaşlıyor, hiç de hevesli değilmiş gibi gelip bardağını alıyor, gerisingeri odasına çekiliyordu.

Zaman zaman da tam tersi oluyordu bunun. Bir süredir Şadıman Beyefendi'den ses seda çıkmadığını gören Davut pireleniyor, doğrudan odasına koşup bakmayı kendine yediremiyor, mutfağa gidip boş bir bardağa çay dolduruyor, ama o saygılı bir torun olarak yetiştirildiği için uzaktan uzağa seslenmiyor, bardağı alıp Şadıman Beyefendi'nin odasına götürüyor, verir vermez de eli yanmış da suya tutması lazımmış gibi hızlı hızlı çıkıyordu dışarı.

Şadıman Beyefendi bazen mutfakta tek başına oturuyor, "Belki denk gelir" ümidiyle dalgın dalgın sandalye akrobasisi yapıyor-

du. Tabii ki denk geliyordu Davut, çünkü denk gelmek için kendisi de yanıp tutuşuyordu. Ama denk gelir gelmez de, denk gelmek için değil de bir bardak su içmeye gelmek için gelmiş gibi yapıyor, zor şer suyunu içip hızla çekiliyordu. O zaman Şadıman Beyefendi fena oluyordu.

Giitmeseeek deee, göööormeseeek deee...

Saatler saatleri kovalarken Davut'un aklı da fikrini kovalıyordu. "Ne yapıyorum ben?" diye düşünüyordu. "Ne yapıyorum? Bunu böyle bırakacak değilim. Kendimi bildiğimden beri dedem bildiğim koskoca Şadıman Beyefendi'ye küsüp darılacak da değilim. Ee? Ne duruyorum o zaman? Niye gidip de daha tane tane, daha yavaş, daha detaylı anlattırmıyorum her şeyi?"

Bu düşüncelerle gaza gelip bir koşu tutturuyor, yarı yolda hız kesiyor, "Acaba biraz sonraya mı bıraksam?" deyip vites küçültüyor, salonda veya mutfakta Şadıman Beyefendi'nin ucunu görse sormaktan vazgeçip tornistan ediyordu.

İkinci tornistanıyla üçüncü tornistanı arasında, ne soracağını, hikâyeyi neresinden başlayarak anlattıracağını bile bulmuştu. Öylece dikilecekti Şadıman Beyefendi'nin karşısına ve tepeden inme, dangadanak soracaktı:

"Beni nerden buldunuz? Kimden, hangi anadan-babadan çaldınız? İkiz kardeşim nerede olabilir? Ben ailemi nasıl bulabilirim?"

Bu niyetle koşmuş, sonra üçüncü tornistanını etmişti.

Şadıman Beyefendi, bu paldır küldür gelişlerin, zank diye duruşların ve geri dönüşlerin farkındaydı. "Sonunda soracak!" diye düşünüyordu. "Böyle bırakacak değil. Aklına takılan her şeyi soracak." Mutfaktaysa kalkıyor, "Burada daha rahat sorar," diyerek salona geçiyor, bunu düşündüğü sırada salondaysa, bu sefer de kalkıp mutfağa geçiyor ve "Burada sorması daha rahat olur," diye düşünüp sallanan sandalye akrobasisine başlıyordu.

"Sonunda soracak!"

Sonunda sordu Davut. O esnada Şadıman Beyefendi, "Burada daha rahat sorar," diyerek üçüncü defa salona geçmişti ve kitap okuyormuş gibi yapıyordu. Elleri belinde tepesine dikilen genç adama şöyle bir bakıp gözlerini önünde lalettayin açık duran sayfaya çevirdi.

"Dede?" Davut bunu özellikle dememişti, ama hem Şadıman Beyefendi'ye hem de kendisine çok iyi gelmişti bu söz: DEDE! "Sobe" der gibi.

Şadıman Beyefendi içi giderek bir kere daha kaldırdı gözlerini, "TORUN"una baktı, sesi titremesin diye Allah'a dualar ederek;

"Söyle Davut!" dedi. Sesi tok çıkmıştı. "Bu iyi," diye düşündü.

"Nasıl oldu Dede?"

Şadıman Beyefendi okuyormuş gibi yaptığı kitabı kapatıp sehpanın üstüne bıraktı.

"Şey mi?"

Davut kafa salladı.

"Evet... şey... Bu duruma en uygun ad bu olurdu herhalde: 'ŞEY'... Yalan desem yalan değil, masal desem masal değil, rüya desem o hiç değil. Desem desem 'ŞEY' derdim ben de. İyi buldun. Peki, nasıl oldu bu ŞEY?"

Şadıman Beyefendi, ellerini karnının üstünde kenetledi, başparmaklarını birbirinin etrafında döndürmeye başladı. Hakikaten çok zor bir şeydi.

"Her şey o kadar şey ki..." dedi. "Nerden başlayacağımı bilemiyorum oğul. Otursana şöyle karşıma sen."

Davut, geçip oturdu.

"Ben sana yardımcı olayım o zaman," dedi. Zaten saatlerden beri çalışıyordu, sular seller gibi ezberlemişti, sıraladı:

"Nerden buldunuz beni? Kimden, hangi anadan-babadan çaldınız? İkiz kardeşime ne oldu? Onun izini sürdünüz mü? Sürdüyseniz o nerde? Sürmediyseniz neden sürmediniz? Ben gerçekte kimim? Sen kimsin? Siz kimsiniz?"

Şadıman Beyefendi gözlerini kaçırdı. Bu kadar kuvvetli bir taarruz beklemiyordu. Yanağını şişirerek nefes alıp pof diye bıraktı.

"Çaldık seni," dedi, Ali Fuat'ın yalanına hürmeten. "Sen bir hırsızlık malısın, biz de seni çalan hırsızlarız... Arkadaşlarım ve ben... Demin de anlattığım gibi."

"İyi de, niye? Nerden icap etti? Hangi akla uydunuz da?.."

Şadıman Beyefendi enikonu sarsılmıştı. Durduk yerde yaşlandıkça yaşlanıyor, beli bükülüyor, sırtı kamburlaşıyordu.

"Bir bilsem!" diyebildi zorlukla.

Davut, Şadıman Beyefendi'nin darlandığını fark etmişti. Üzüldü.

"Tamam tamam," dedi elini kaldırarak. "Kendimizi fazla sıkmayalım. Senin hep dediğin gibi; 'İtidali kaybetmeyelim.' Sakin olalım. Şimdi ben, Buzdolapçı Ali Fuat Amca tarafından, annem olduğu tahmin edilen deli bir kadının elinden kurtarıldım, yani çalındım, öyle mi?"

"Öyle!" Yalana devam. Ama beyaz canım, beyaz!

"Peki, madem beni rahat rahat çalabilmiş Buzdolapçı amcamız, kız kardeşimi niye çalamamış? Tam beni çalarken birileri üstüne mi gelmiş?"

"Herifin yalanının kalitesizliğine bakar mısın?" diye sinirleniyordu Şadıman Beyefendi içinden. "Kendi oğlu bile inanmıyor!"

"Hayır. Buzdolapçı bu işi yaparken, yanında ona yardım eden bir kadın varmış. Sizi aralarında paylaşmışlar. Seni Buzdolapçı almış, ikizini de o kadın."

"Adaletli bir paylaşım. Her şey yarı yarıya. Sonra?"

"Sonrası malûm. Sana bir aile gerekiyordu ve Buzdolapçı'nın kendine bakacak hali bile yoktu. Biz de düşündük ki, 'Sokakta bulduk' deyip Çocuk Esirgeme Kurumu'na versek aklımız sende kalacak..."

"Anladım," dedi Davut. "Bunu sonra uzun uzun anlatırsınız hep bir ağızdan. O kadını anlatsan şimdi bana? Annemi demiyorum. Yardım ve yataklık eden o kadını diyorum. Kardeşimi aparan kadını. Ali Fuat Amca onu tanıyordur herhalde? Yolunu, izini biliyordur. Bunları bilmese bile adını sanını biliyordur." Şadıman Beyefendi'nin her önermesine olmazlandığını, "hayır" anlamında kafa salladığını gördükçe yeni önermeler yapıyordu: "Gökten inmedi ya bu kadın! İlla ki bir yakınlığı olmuştur Ali Fuat Amca'yla. En azından kendisi merak edip bir süre kadını, benim ikizimi falan takip etmiştir. Ya da tam tersi, kadın ara sıra gelip beni yoklamış..." Şadıman Beyefendi'nin gene olmazlandığını görünce sözünü yarım bırakıp hem ümitsiz, hem sinirli, sordu: "Hiç mi?"

"Hiç!"

"Ee yuh!"

Şadıman Beyefendi bu kez olumlu kafa salladı.

"Haklısın oğlum! Yuh vallahi! Yuh olsun bize!"

Üzüldü Davut.

"Özür dilerim Dede! Ama akıl alacak gibi değil. İnsan yavru köpek alsa diğer yavruların akıbetini merak eder. Siz hiç mi merak etmediniz? İnsan bu insan! İnsan evladından bahsediyoruz burda!"

Şadıman Beyefendi göğüs geçirdi. Bir söyleyebilseydi işin aslını, o zaman anlardı Davut "insan evladı" kimmiş. Ama söyleyemiyordu. Arkadaşına söz vermişti; ölse onun rızasını almadan söylemeyecekti. Zaten söz vermemiş olsa bile nasıl söylenirdi ki bu hakikat? "Anan orospunun teki olur, baban, şu beğenmediğin Buzdolapçı Ali Fuat Amcan'dır, sen de insan evladı falan değil orospu evladısın!" Hadi de bakalım, nasıl diyebiliyorsun!

"Dede, sana diyorum. Hiç mi merak etmediniz?"

Cevap kısa ve netti:

"Ettik!"

"Allah razı olsun!"

Davut geri yaslandı. Farkında olmadan o da Şadıman Beyefendi gibi ellerini karnının üstünde birleştirmiş, başparmaklarını birbirinin etrafında döndürmeye başlamıştı.

"Ee? Seni dinliyorum? Merak ettiniz de ne yaptınız? Nerelerde aradınız kardeşimi? Bana ne önereceksin onu bulabilmem için?"

Şadıman Beyefendi onun orasını bilmiyordu işte. Açıkçası, Buzdolapçı'nın aklına uyup da öbür bebeği niye aramadıklarını da bilmiyordu. Merak etmişlerdi, evet, ama hepsi o kadar. Merak etmişlerdi işte.

"Bilmiyorum," dedi dürüstçe. "Hiçbir şey bilmiyorum. Düşündükçe her şey o kadar tutarsız geliyor ki!"

"Ee? Ne yapacağım ben şimdi?"

Şadıman Beyefendi'nin aklına geliverdi çözüm yolu.

"Üç geceden beri yaptığını," dedi coşkuyla.

"Hı?"

"Rüya rüya. Allah'a dua edip o gördüğün rüyanın devamını dileyeceksin. O da sana gösterecek."

"Dede, sen iyi misin? Rüyayla müyayla olacak iş mi bu?"

"Aptal oğlum benim!" dedi Şadıman Beyefendi. Yavaş yavaş kendine geliyordu. Bu da Davut'un sayesinde olmuştu tabii. Oğlanın öyle doğal bir "DEDE" deyişi vardı ki, Şadıman Beyefendi de

ister istemez kendini Dede Şadıman olarak hissediyor, "Dede Şadıman" olarak hissedince de her şeyi otuz seneden beri gördüğü gibi net ve berrak görebiliyordu. Bir şey yapmamıştı Davut. Ona bir şey yaptırılmıştı. Bunlar da yapmamıştı hiçbir şey... yaptırttırılmışlardı. Hiç kimse hiçbir şey yapamazdı zaten. Her şey yaptırılırdı. Olup biten yoktu, oldurulurdu her şey.

İşte o kadardı! Ona rüya "gördürülmüş", bunlar "uyandırılmış"tı.

"İyi dinle," dedi şevkle. "Ben sana 'Rüyana dikkat et. Rüya deyip geçme,' dediğimde sen bana ne dediğini hatırlıyor musun?" Cevap beklediğinden sormuyordu. Devam etti: "Doktora gitmişsin de, Sabit'le konuşmuşsun da, tahlil yaptırmışsın da, temiz çıkmışsın da, gerekirse daha teferruatlı tahlil yaptıracakmışsın da, Sabit sana psikoloğa git demişmiş de... Hatırlıyorsun, değil mi?"

Davut kafa salladı.

"Ne oldu peki? Rüyan, bütün o tahlillerden, teşhislerden, senin hastalık hezeyanlarından daha sağlam çıkmadı mı?"

"Çıktı, evet de..."

"Bir dakika sus da düşün. Sonra da sor bakalım kendine, o rüya sana niye gösterildi durup dururken?"

"Kendin dedin ya. Bana gösterilmiş, ama sizin uyanmanız isteniyormuş."

Şadıman Beyefendi bir an "Acaba yanlış mı düşünüyorum?" diye tereddüt etti, sonra hızla toparladı zihnini.

"Yok yok..." dedi. "O kısmı tamam. Bizim uyanmamız isteniyordu, uyandık. Ama o rüyayı sana gösteren, senin o kadarla uyanamayacağını biliyor. Gene biliyor ki, bundan fazlası bizim elimizden gelmez. Bu, her şeyin boşa gittiği, boş yere huzurumuzun kaçtığı anlamına gelir. Ama o rüyayı GÖSTEREN, hiçbir şeyi boş yere yapmaz, hiçbir işini yarım bırakmaz. O halde?"

Davut boş boş baktı.

"O halde?"

Şadıman Beyefendi kendi sorusunu kendi cevapladı:

"O halde, devamını getirecektir."

Davut irkildi. Gene aynı yere dönmüşlerdi.

"Nasıl yani?"

"Bu rüyayı gösteren Yüce Allah..." Gözbebekleri titriyordu Şa-

dıman Beyefendi'nin. "Devamını da gösterecektir oğlum!" Birer damla yaş süzüldü. Anasını-danasını-babasını-kardeşini, her bir şeyini görecekti oğlan. Kimmiş insan evladı, görecekti.

Davut'un tüyleri diken diken olmuştu. İnanamıyordu ama kulağına da çok doğru geliyordu dedesinin dedikleri. Üstelik de ağlıyordu koskoca Şadıman Beyefendi. Ağlıyordu, çünkü haklıydı! Şu sidikli rüya doğru çıktıktan sonra her şey doğru çıkabilirdi.

"O zaman?" dedi tereddütlü bir sesle.

"Sen yat o zaman!" dedi Şadıman Beyefendi.

Davut'un gözleri de dolu dolu oldu.

"Sen de ağlama o zaman." Ayağa kalktı, dedesinin tepesine dikildi.

"Ne olursa olsun, sen benim dedem olarak kalacaksın. DEDEM!"

Şadıman Beyefendi, gözlerini indirdi, birbirinin etrafında döndürüp durduğu başparmaklarına bakmaya başladı. O kadar istiyordu ki Davut onun saçını okşasın!

Davut, dedesinin saçlarını okşadı, küçük bir çocuğun başını okşar gibi.

"Güzel bir hayatım oldu," dedi. "Sayende Dede!"

Şadıman Beyefendi hıçkırdı. Davut, ihtiyar adamın önünde diz çöktü, ellerini ellerinin içine aldı, öptü.

"Sen ise benim hayatım oldun oğlum! Buzdolapçı'nın sayesinde!"

Birbirlerine sarıldılar.

Sobe!

Bir saat kadar sonra, üçer-beşer bardak çay daha içmiş, güzel güzel muhabbet etmiş, gerginliklerini üzerlerinden atıp kendilerine "yaşattırılan" kaderi bağırlarına basmış, bundan sonraki hayatlarını geldiği gibi, olduğu gibi alıp kabullenmeye kavl-ü karar etmiş, kalkıp gümüş grisi pijamalarını giymiş, rüya teyakkuzuna geçmiş, şakalaşmaya başlamışlardı yeniden.

"Ben altıma kalınca bir bez bağlayıp istiareye yatayım artık," dedi Davut. "Bu dizinin devamını kaçırmaya gelmez. 'Son bölümde ne olduydu?' diye sorabileceğimiz biri de yok. Gerçi uykum gelmedi ama."

Şadıman Beyefendi güldü.

"İstersen şarkı söyleyeyim sana. Ninni niyetine."
"Söyle valla."
Şadıman Beyefendi söylemeye başladı:
"Oordaaa bir köy vaar uuzaaaktaa..."

Her sebep, meydana getirdiği şeyden yücedir...
Çakmak taşıyla demir, kıvılcımdan üstündür!
MEVLÂNÂ

Gecenin karanlığında sayılamayacak kadar çok ışık topu, birbirinin etrafında fır dönerek büyücek bir anafor oluşturmuştu. Yakınından geçen her şeyi içine çekip sonsuza kadar yutacak bir kara delik gibi kendi içine doğru dönüyordu bu ak anafor.

Zaman zaman, merkezkaç kanununa uygun davrandığı da oluyordu. O zaman sağa sola çıngılar atıyor, kimselerin göremediği bir havai fişek patlamış gibi şehrin dört bir yanına saçıyordu bunları.

Işık toplarından bir tanesi, Tepebaşı Durağı'nın üstünden süzülüp İncirli Sanatoryum kavşağına geldi ve Turan Apartmanı'nın ikinci kat penceresine hızla çarptı.

Çiğdem odasında, yatağına oturmuş, sırtını duvara dayamış, dudaklarının kenarında sigara, parmakları saç diplerinde sessiz sessiz ağlıyordu. Cama bir şey çarptığını duyunca irkildi, yerinden fırladı.

Deli kız! Bir cesaret, kalın perdeyi yırtarcasına açıverdi. Camda bir şey oynaşıyordu. Az geri çekilip daha dikkatli baktı ve bunun bir ışık topu olduğunu gördü. Selim Dayı'nın ifşaatlarından bu yana kafası çok hızlı çalışıyordu. Önce gündüzki ışık oyunlarıyla, hemen ardından da üç gece üst üste gördüğü o tuhaf rüyadaki ışık topuyla bağlantısını kurdu bunun. Ki o rüya, bir rüyadan çok daha fazla bir şeydi. Bunu anlamıştı.

Perdeyi gerisingeri örttü, hızla dönüp odadan çıktı. Yandan, Selim Dayı'nın dolu dolu öksürüğü geliyordu. Işığı yakmadan salonu geçti, Sevim Hanım'ın odasının kapısında durdu.

"Uyandırıp yakasına yapışayım şunun!" diye düşünüyordu. "Ne olacaksa o olacak. Neden çekiniyorum ki?"

Kapıyı usulca açtı. Sevim Hanım, sırtı kapıdan, yüzü pencereden yana dönük, uzanmış yatıyordu. O sıcakta yorganı kafasına kadar çekmişti. Saçları bile görünmüyordu.

Çiğdem, kararsız iki adım attı yatan kadına doğru, sonra bir adım, sonra bir adım daha atıp tepesine dikildi. Sadece dokunacak ve uyandıracaktı. Elini uzattı, ama dokunamadı.

"Anne!" diye hıçkırdı. "Annem!"

Kendi sesini bastırabilmek için iki eliyle ağzını kapatıp, usul usul geriledi, ağlaya ağlaya odayı terk etti.

Kapı kapanır kapanmaz Sevim Hanım başına çektiği yorganı itip açtı. Yüzü gözü ter içindeydi. O da ağlıyordu.

"Çiğdem!" dedi. "Kızım!"

Yolculuğa düştüm ama
Yol sınadı beni...
Getirdiğim armağan nedir ki?
MEVLÂNÂ

Zifiri karanlığı delen birkaç şey vardı: Birtakım tıkırtılar, hışırtılar, bebek solumaları, iç çekişler...

Ansızın, zeminde canlı ve oynak bir ışık topu belirdi... Bu da zifiri karanlığı delen bir başka şey oldu.

Bir masa ayağına vurdu ışık topu, sonra tırmanıp aynı masanın üstünde gezindi. Göze aşinaydı bu masa. Eskimiş, yıpranmış, kıymık kıymık olmuş, kasabın et tahtası misali örselenmiş.

Işık topu, aşina duvarlarda dolaştı. Çatlaklar aşina, odanın kalın ahşap kapısı aşina, kapının arkasına askılık niyetine çakılmış koca mıh aşinaydı.

Aşağılara inip yerde turlamaya başladı oyunbaz.

"Mam?"

Bebek sesi zaten aşina.

Minik aydınlık, sesin sahibini aramaya başlamış gibi hareketlendi, telaşlandı birdenbire. Hopladı, zıpladı, hızlandı, kendini o duvardan o duvara vurdu, dört bir yanda gezindi, göründü, ahşap döşemede serseri bir dolanmadır tutturdu.

Bağırsakları dökülmüş fare leşi aşina.

Kaçtı oradan... Kaçışı aşina...

Derken, vurup aydınlattığı bir noktada, o küçücük aydınlığı yakalamaya çalışan bir bebek eli çıktı ortaya.

Hiç aşina değil.

Işık, bu elin üstünde durdu, o elin üstüne de başka bir bebeğin eli uzandı bu kez.

Işığın bir kaynağı, bir kökeni vardı, belli. Bir huzmenin devamı, bittiği noktaydı minik top. Öteden, pencere gibi bir yerden uzayıp geliyordu.

Küçük bir patırtı koptu, ardından da bir fısıldaşmadır başladı:

"Şuraya tut! Şurdalar," diyordu bir kadın sesi.

"Mam mam mam..."

"Dur kız! Elimi cimcirme yav! Hani? Nerdeler?" Bir erkek sesiydi bu da.

Işık topu, aklı karışmış gibi dolanmaya başlamıştı odanın içinde. Kâh yere, kâh tavana vuruyor; kâh koca masaya düşüp, bir karasineğin rahatını kaçırıyor, tekrardan dönüp yerlerde sürünüyordu.

"Tamam ayol!" diye fısıldıyordu aynı kadın. "Aç şu camı da girelim artık. Yok işte cadı!"

"Sen bi dakka! Bi bakalım, bi anlayalım iyicenez."

"Mam mam mam..."

Kadın kızıyordu. Sesini yükseltiverdi:

"Ayol, yok kimse dedim. Ay şimdi camı çerçeveyi indirip avazım çıktığı kadar baaracam! Deli mi ne ayol! A-aa!"

Bu sesler? Aşina mı?

"Mam mam mam..."

"Duyuyon mu bebelerin sesini?"

"Ay fenalık geliyo bana!" Kadın enikonu bağırıyordu artık. "Aç şu camı dedim Ali Fuat... Açsana ayol! Vakit kaybediyoruz vakit!"

Ali Fuat? Aşina... evet!

"Açıyom, ama ben girmem içeriye."

"Ben girerim sen girmezsen."

"Sen bi dakka! Daha açtık mı ki giriyon?"

Mehtapsız gecede, uzaklarda kalmış sokak lambaları sayesinde ortalık hayal meyal görülebiliyordu. Şahit, pozisyonunun değiştiğini hissetti. Şimdi dışarıya çıkmış olmalıydı. Yoksa sokak lambalarını nerden görüp nerden bilecekti?

Ya diğer şahit? Aynen!

Otlar, dikenler bürümüş metruk bir bahçeydi burası... veya ar-

sa... En az kendi kadar metruk bir gecekonduyu çevreliyordu bu çor çopur toprak parçası. Gecekondunun bu yanında, alt pervazı toprağa değecek kadar alçacık bir pencere vardı ve pencerenin önüne çömelmiş, biri kadın, biri erkek, erkeğin de elinde el feneri, iki kişi.

Erkek kuru ve cılızdı. Şahit, bu adamı iyi tanıyordu. Zaten az önce de ismini işitmişti: Ali Fuat. Ali Fuat Amca! Gençken de aynıymış adam! Yüzü güzelce.

Kadın ise enikonu şişman...

Öteki şahit de bu kadını iyi tanıyordu. İsmini işitmemişti ama, insan annesini tanımaz mı? Kaç sene önceki haliyle olursa olsun! Sevim Hanım ayol!

Erkek, bir an elindeki el fenerini kıpraştırdı, beyaz bir ışık huzmesi geceyi yardı, tekrar toprağa indi, indiği yerde, bu ikisinin ayaklarının dibinde oyunbaz bir ışık topuna dönüştü.

"Şu tornavidayı ver hele Meneviş."

Şahit şaşırdı. Meneviş mi? Meneviş olur mu? Sevim Sevim!

Şişman kadın, adama uzun saplı bir tornavida uzattı. Meneviş o imiş gibi.

"Al. Hadi çabuk."

Adam tornavidayı alıp kadına el fenerini verdi. Fener kadının eline geçince metruk bahçede kamçı gibi bir yörünge çizdi ışığının huzmesi, sonra geri döndü, adamın tornavida tutan elinin üstünde oyunbaz bir ışık topu olup oynaşmaya başladı.

"Yav?" dedi adam. Pos bıyıklarının oynadığı görüldü. "Meneviş, oynatmasanya şu ışığı! Allah Allaah!"

Meneviş değil diyorum... Sevim onun adı! Sevim Sevim!

Şahit şaşkındı.

Kadın, feneri sıkı sıkı tutup oyunbazı sabitlemeye çalıştı.

"Tamam ayol! Al... tamam."

Adam, ki şahide göre bu Buzdolapçı Ali Fuat'tan başkası değildi, kafasını yan yatırıp, koca dilini ayrık dişlerinin arasında oynata oynata, dudaklarını yalaya yalaya pencerenin menteşelerini gevşetmeye başladı. Tornavida, gecenin sessizliğinde garç-gurç ediyordu.

Kadın sabırsızlandı, çömeldiği yerde çişi gelmiş gibi tepindi.

"Hadisene ayol! İki saattir... A-aa!"

"Sen bi dakka!"

"Ay şimdi camı çerçeveyi indirip..."

Pencere, o sessizlik içinde yüksekçe sayılabilecek bir tıkırtıyla açıldı.

"Sen feneri yüzüme tutmayaydın şimdiye çoktan açtım gittiydi!"

Karanlık odanın delik deşik perdeleri, içeride kimbilir ne zamandır hapis kalmış kirli havanın dışarı kaçmasıyla rüzgâr alıp şişti, Buzdolapçı Ali Fuat'ın kafasına, yüzüne-gözüne dolandı.

"Yüzüme tut, yüzüme tut! Bi şey atlandı üstüme!"

Kadın güldü. Gülerken göbeği hopladı.

"Perde ayol, perde," dedi. Uzanıp adama yardımcı oldu.

Adam, kadının yardımıyla perdenin saldırısını savuşturduktan sonra suratını ekşitti.

"Kokuya bak!" dedi, burnunun üstünü kırış kırış burarak. "Perde mi taharet bezi mi belli değil. Günah yav!"

Kadın hareketlenmişti. Yarı doğrulup alçak pencereden odanın içine sarktı. Elinde fener, kıçıyla camın önünü kapatan adamı, Buzdolapçı Ali Fuat'tı kesin, ittirdi.

"Kaçıl şöyle de içeriye bakalım," dedi boğuk boğuk. Sonra da inledi:

"Ay Allahım! Ay güzel Allahım!"

Adam, kadının basen darbesiyle kenara savrulmuştu. Sinirli sinirli silkindiği görüldü. Sırtını gecekondunun duvarına verip toprağa oturuverdi ondan sonra. Durduk yerde sıkılmış, darlanmış, bunlanmış gibiydi. Parmaklarını saç diplerine geçirip kafatasını sıktı. Onun, "Öff!" dediğini işitti şahit.

Kadın, kafasını gecekondunun dışına çıkarttı, yanında oturup duran adama baktı. Omzuna dokundu, adam bezgin gözlerini ondan tarafa çevirince de gülümseyerek el fenerini uzattı.

"Hadi," dedi. "Vakit geldi. Ben içeri giriyorum. Sen de düzgünce tut şu feneri, yavruların üstüne basmayayım Allah esirgesin. Hadi bismillah!"

Önce bir bacağını kaldırıp odaya soktu, sonra diğer bacağını. Adam el feneriyle oynuyor, kadın ona sanki iş buyurmamış gibi, uzun uzun huzmeler yolluyordu dikenli, çalılı arsaya.

Kadın, hemen hemen içeri atmıştı kendini. Boğuk boğuk seslendiği işitildi:

"İçeri tutsana şunu ayol! Deli mi ne! A-aa! Oyun oynuyo orda ayol!"

Adam, ki bu Buzdolapçı Ali Fuat Amca'dan başkası değildi, kesin, kendi ekseni etrafında isteksiz isteksiz dönenip dizlerinin üstünde dineldi, odaya yarı beline kadar sarkıp el fenerini içeri tutmaya başladı.

Kadın, ki şahit emindi, Sevim Hanım'dı bu, Meneviş falan değil, girdiği gibi kalmıştı odanın içinde. Kımıldamadan, adeta soluk bile almadan bekliyordu. Bir ses duymaya çalışır gibiydi.

Yok yok! Sevim Hanım'dı bu! Başka kimse olamaz. Seyrek saçları aynı seyrek saçları, lömbür lömbür yağları aynı lömbür lömbür yağlarıydı. Sadece cildi biraz daha gergindi. Gençti çünkü o zamanlar.

"Ay nası fena kokuyo Ali Fuaat!" dedi içli içli. "Köpek bağlasan durmaz ayol burda!"

Adamın eli titriyor, bu yüzden fener titriyor, fener titrediği için de odanın içinde gezinen ışık topu pek bir oyunbazlaşıyordu. Çat orda çat burda.

"Allah'ını seversen Meneviş, biz ne dedik demin?.." diye homurdandı geriden. "Hadi kap şu bebeleri, varalım gidelim bi an evvel."

Kadın çıkıştı:

"Dur ayol! Sıkboğaz etme insanı! Göremedim ki! Görsem bi dakka tutmam ben yavrularımı burda. Oynaştırmasana sen şu ışığı!"

"Naapalım, kendi oynaşıyo!"

Kadın yeniden çıkışacaktı ki, odanın bir yerlerinden bir bebek sesi gelmeye başladı:

"Mam mam mam?"

Hayır. İki bebek sesi.

Dışarıda irkilerek hopladı adam, kafasını alçak pencerenin üst pervazına çarptı.

"Ana maşşallah!" dedi sessizce.

Kadın da heyecanlanmıştı.

"Tut tut tut!" diye bağırdı köpeğe bağırır gibi. "Şu tarafa tut. Ses ordan geldi."

Adam, titreyen elini güçlükle zaptedip sesin geldiği tarafa yolla-

dı ışık huzmesini. Oyunbaz ışık topu, düştüğü yerde minicik bir ele temas etti. Adam sessizce hıçkırdı. "Ana maşşallah!"

"Mam mam mam!"

Kadın ince bir çığlık attı:

"Allahım Yarabbim! Sen günahlarımızı affet!"

Çuvallar içinde iki bebe, emekleye emekleye kadının yanına doğru geliyorlardı.

"Mam mam mam!"

"Aman da kurban olurum ben bunlara! Anneciklerinin yanına da gelirlermiş!"

Adam bozuk bozuk,

"Yavaşsanya Meneviş!" dedi. "Amma gürültü ettin!"

Meneviş değil, Sevim Sevim...

Kadın eğilip kucağına alıverdi bebeleri. Bağrına basıp uzun uzun kokladı ikisini de.

"Ay yazık şuncacık şeylere ayol! Vah bana! Allahım sen affet Yarabbim! Sen büyüksün!"

"Hadi diyom yav!"

Kadın cevap vermedi artık. Ağlıyordu.

El fenerinin oynak ışığı, sinemada yol gösterir gibi, kadının ayak basacağı yerleri aydınlatmaya başladı. O da önce bir budunu, sonra da öbür budunu aşırdı alçak pervazın üstünden, kucağında bebeler, ikisini de sımsıkı sinesine gömmüş, kendini dışarıya attı.

Adam, hâlâ kadının bacaklarına tutuyordu ışığı. Onun çıktığını fark etmemiş gibiydi.

"Ayol, saçma sapan yerlere tutmasana şu feneri Ali Fuat! Versene şunu bana en iyisi."

Adam feneri uzattı, kadın da bebelerden bir tanesini, ama son anda vazgeçip geri çekti yavruyu, yeniden bağrına bastı.

"Yok yok," dedi. "Sen şimdi düşürürsün müşürürsün. En iyisi mi arabaya kadar bende dursun bunlar. Ama adam gibi tut feneri." Etrafa baktı. "Yürü."

Işık, kadının yüzüne vurdu. Sevim Hanım'dı canım!

"Ay ben ne diyorum, bu naapıyo ayol!"

"Tamam Meneviş, tamam," dedi adam. Biraz evvelki canlılığından eser kalmamıştı.

Sevim diyorum...

"Mam mam mam!"

"Ay kurbanlar olurum ben size! Acıktınız mı siiiz! Hanimiş!"

"Mam mam mam!"

Adam, baktı olacak gibi değil, yarım metre geriden, verevine yürüyerek el fenerinin ışığını kırbaç gibi şaklattı kadının ayak ucunda. Alçak camın çaprazına, ötedeki elektrik direğinin oraya doğru yürüyorlardı.

"Hah ayol!" Yürümeye başladı kadın. "Önüme önüme tut."

Şahide göre Sevim Hanım, kucağında bebelerle önde, gene şahide göre Buzdolapçı Ali Fuat, elinde el feneriyle onun yarım adım geri çaprazında yürüyorlardı metruk arsanın içinde. İstikametleri malûm; elektrik direği.

Birkaç adım sonra ışık sapıttı, kadının ayak ucuna vurmayı bırakıp kucağındaki bebelerin nur yüzüne vurmaya başladı. Kadın ters ters baktı adama, onun ağladığını görünce hiçbir şey demedi, daha dikkatli ve daha yavaş ilerlemeye devam etti.

"Ne güzeller, di mi? Melek gibiler!"

Adam seslice hıçkırdı.

"Ana maşşallah!" dedi.

Kadın tamamen durdu, adamın yanına sokuldu, kucağında bebeleri tuttuğu için ellerini kullanamıyordu, ama o maksatla hafifçen, dostane bir omuz attı.

"Hadi Ali Fuat!" dedi. "Ağlayacak çok zamanımız olacak. Gidelim bi an evvel. Selim de merak etmiştir şimdi. Bizi aramaya başlar, bulamaz, biz de onu ararız, bulamayız, işler arapsaçına döner. Hadi koçum! Bunlar da geçer! Dayan!"

Adam, salya sümük ağlayarak el fenerini indirdi, gidecekleri yola doğru salladı. Kadın yeniden ışığı izleyerek yürümeye başladı.

"Mam mam mam!"

Kadın, ellerini çuvalların altından daldırıp bebelerin çıplak kıçına dokundu. "İşemiş bunlar ayol! A-aa! Sırılsıklam popoları!" O da kaptırmıştı, ağlamaya, iç çekip hıçkırmaya başladı.

Bebeler yumuk ellerini havaya kaldırıp "gel-gel" yaptılar ağlaya ağlaya yürüyen kadınla adama. Adam, bebelerin bu hareketini görmüştü. Çok ağırına gitti.

"Yav?" dedi.

Az evvel iki bebeyi kapıp kaçtıkları gecekondudan ya on beş ya da yirmi metre ancak uzaklaşabilmişlerdi. Birden, arkalarından sarı bir ışık vurdu üstlerine. Aynı anda önce birkaç adım seğirttiler ileriye doğru, sonra durup döndüler, gecekonduya baktılar. Oda aydınlanmıştı. Açık bıraktıkları perdelerin gerisinden, tavandan sarkan çıplak ampulün sarı ışığı görülüyordu.

Şahidin soluk alış verişleri hızlandı, nabzı yükseldi. "Anne!" demek geldi içinden.

"Yakalandık şart ossun!" dedi adam. "Şimdi yandık!" Bebelerden birini kadının elinden alıp yükünü hafifletmeyi bile akıl edemeden kendi başınaymış gibi koşmaya başladı elektrik direğine doğru. Şişman kadın, üç-dört metre kadar gerisinde kalmıştı.

"Sen ne biçim adamsın ayol!" diye bağırdı. "Şu ışığı doğru düzgün tutsana!"

Adam, kadının pek fazla telaşlanmamış olmasına bir anlam verememişti. Daha doğrusu bunu düşünecek halde değildi. Durdu.

"Görmüyon mu lambayı? Geldi deli karı! Koş koş!" diye bağırdı öteden. "Ne duruyon! Işığa koş, ışığa koş!"

Işık, kadının yolu üzerinde oynaşıyordu şimdi.

Kadın koşarmışçasına hızlandı, ama çok da dert ettiği yoktu arkasında olup biteni. "Bu da nerden çıktı ayol durup dururken?" diye mırıldandı kendi kendine.

Şahit, kadının bu dediğini duydu.

Öbür şahit de duydu.

İki bebek hırsızı, metruk bahçede bata çıka ilerlemeye başladılar. Adamın zoru olmasa, kadın hiç de acele etmeyecek gibiydi. Yakalanmaktan korktuğu falan yokmuş gibi...

Gecekonduyu otuz metre kadar geride bırakmışlardı ki, alçak pencerede zayıf bir kadın silueti belirdi. O da Sevim Hanım veya Meneviş gibi, bir bacağını bahçeden tarafa atmıştı alçak pervazın üstünden. Bakınıyor, ama yanlış tarafa, dosdoğru karşıya bakınıyor, aranıyor, ama yanlış tarafta, dosdoğru pencerenin hizasında aranıyordu.

Kaçakların bu manzaradan haberi yoktu. Uzaklaşmaya devam

ettiler. Kadın nefes nefese kalmıştı. Azıcık daha hızlandı, adamı yakaladı.

"Senin gibi erkek olmaz olsun!" dedi. "Kadın başımla beni basıp geçiyosun, kendini kurtarmaya bakıyosun. Ne biçim erkek adamsın sen ayol?"

"Ben sana dedim," dedi herif. "Elleşmem, dokanmam dedim." Hışır hışır soluyordu.

Epey gerilerinde, o zayıf kadın silueti bahçeye kendini atmış, bunların peşisıra koşmaya başlamıştı.

Ufak bir tümsek çıktı önlerine, güç bela aşıp hendek gibi bir çukurluğa indiler. Artık ne gecekondu görünüyordu, ne de henüz varlığından haberdar olmadıkları takipçileri.

Şahidin nabzı iyiden iyiye yükselmişti. "Anne!" diye bağırmak istiyor, niye istediğini kendi de bilmiyordu.

Ansızın, tümsek sayesinde görünmez kıldıkları gecekondu bahçesinden, geceyi yırtan, hançer gibi bir kadın çığlığı yükseldi.

İki kaçak öylece kalakaldı bir an. Adam zaten sarı ışığı gördüğünden beri telaş içindeydi, bir de tökezlenip sendelemesin mi sana! Öne doğru hafif dömelip kendini kurtarmaya, kollarını acemi kelebek gibi iki yanda çevirte çevirte dengesini sağlamaya çalışırken, en nihayetinde telaşlanan şişman kadın da bebelerden birini rasgele bunun kucağına tutuşturuvermesin mi?

Adamın çaresi yoktu. Dengesi ise hiç yok. Son ümit, elindeki feneri havalara, gerilere doğru savurtturup ondan kurtuldu, kucağına adeta atılıveren bebeciği tutmayı başardı. Allah'ın hikmeti, bebeğe kavuştuğu anda dengesine de kavuştu. Elinden attığı el feneri, havada geriye doğru ışıktan bir yay çizip tümseğin ötelerine düştü.

"Yav? Naapıyon kadın?"

"Koş koş..." diye bağırıyordu kadın. "Ay vallahi yakalıycaklar bizi. Akıl alır gibi değil ayol! Nerden çıktı bu karı?"

Bir çığlık daha!

Şahit, "Anne!" diye bağırmak istiyordu.

Öteki şahit de!

Kaçaklar arsayı terk edip kötü sokağa çıktı. Elektrik direğinin dibinde siyah bir Amerikan arabası bekliyordu.

Rüya!

Rüyalar!

Karardı, aydınlandı dünya.

Dünyalar...

Karanlığın hızla aydınlığa dönüştüğü bir ışık girdabından döne döne bir ışık topu fırladı, güzel yüzü bun terlere batmış Çiğdem'in yatak odasına daldı. Kız hâlâ uyuyordu. Şahitlerden biri olarak, şöyle sıkıntıyla büzüldü, kasıldı, gerildi, avaz avaz haykırmaya başladı:

"Anne! Anneeeeee!"

Tek o olsa, gene neyse.

Aynı anda, Demetevler İkinci Sokak'taki evinin yatak odasında Davut da avaz avaz bağırıyordu:

"Anne! Anneeee!"

Öteki şahit de oydu ve o da hâlâ uyuyordu.

İncirli'de sabah olmuştu. Sevim Hanım, "Geldim kızım!" diye bağırarak daldı Çiğdem'in odasına, ama kızın uyumakta, rüya görmekte ve o yüzden bağırmakta olduğunu anlayınca, "Her şeyi gördü! Bittim ben!" diye düşünüp durakladı, kaçıp gitmek istedi, yapamadı. Ana yüreği... başucuna koştu hemen. Omuz başlarından tutup tatlı tatlı sarsarak uyandırmaya çalıştı.

Çiğdem gözlerini araladı, boş boş baktı, sonra kocaman açtı her ikisini de, Sevim Hanım'a sarıldı. Sevim Hanım, "avazı çıktığı kadar baara baara" ağlamaya başladı. Camı çerçeveyi indirmeye gerek görmemişti.

Demetevler'de de sabahtı. Şadıman Beyefendi rüzgâr gibi daldı Davut'un odasına. Kendi kendine kafa sallayıp gözlerini yumdu, bir süre sırtını kapıya vererek soluklandı. Kalbi ağzında atmaya başlamıştı.

"Allahım, güç ver!" dedi.

Az sonra Davut'un başucuna oturmuştu. Hiçbir şey yapmadan, uyandırmaya çalışmadan, sadece bakıyor, dinliyor ve ağlıyordu.

Davut hâlâ haykırıyordu:

"Anne! Aneee!"

Şadıman Beyefendi de ağlamaya başladı. Kalbi duracak gibiydi. O sırada gözlerini açtı Davut, küçük bir çocuk gibi doğruldu, kendisini dedesinin kollarına attı.

Her ışık tâbi olur bir cevhere
Parlar, döner tâbi olduğu yere...
MEVLÂNÂ

Gökhan, elinde bond çantası, sırıta sırıta dayısının beyaz eşya mağazasından içeri girdi. Hiç rahat değildi ama öyle bir sırıtıyordu ki, sanırsın cebinde büyük ikramiye vurmuş piyango bileti var.

Galip Dağıstanlı, yeğenini görünce sevindi, hislendi, bir an heveslenip seslenecek oldu, sonra hemen frene bastı, karşısında duran bilgisayar ekranına boş boş bakmaya başladı. Oğlanın geldiğini görmemiş olacaktı. Bu personele güvenilmezdi. İçlerinden biri kalkıp yalakalık olsun diye Tunç'a, "Babanı görecektin. Gökhan geldi diye bi sevindi ki..." diyebilir, Tunç da yemez içmez, bunu anasına yetiştirirdi. Kurnaz bir adamsan, bunları bilecek, ayağını denk alacaksın.

"Günaydın Dayı!"

Gökhan kararlıydı. Bu sefer her seferkinden fazla rezillik çıkaracak, ortalığın anasını ağlatacak, annesinde kendisini bir daha bu dükkâna gönderecek yüz, dayısında da ablaya hürmet namına bir şey bırakmayacaktı.

Galip, usul usul kaldırdı kafasını. Sanki sabahtan akşama kadar bu dükkâna her uğrayan ona "dayı" dermiş gibi, kimin geldiğini anlamak için sahte bir merakla baktı, Gökhan'ı yeni görüyor ya, hafiften gülümsedi. Ağzını açtı, "Günaydın Gökhan," diyecekti ama Gökhan dedirtmedi.

"İyi gördüm sizi Dayı. İş çok herhalde. Kafanızı kaldıramıyorsunuz yani." Galip Dağıstanlı'nın kendisini gördüğünü görmüş, fakat sonra görmemiş gibisine kafasını indirdiğini de görmüştü. Ona dokunduruyordu.

Galip gene gülümsedi. Bir şey, bir şeytan tüyü filan vardı bu oğlanda. Seviyordu keratayı. Planını hatırlayıp içi burkuldu, yüzündeki gülümseme acıdı. Ama Gökhan gene izin vermedi adamın konuşmasına.

"Annem söyledi," dedi hafif bir kahkahayla vokal yaparak. "Beni çağırtmışsınız."

Galip, elindeki kalemi atıp tutarak kaşlarını çattı. "Geç otur, birer çay içelim," diyecekti. Oğlanı başından savmak dün gece geldiği kadar kolay gelmiyordu şimdi ona. Hep öyledir. Kurbanınızın gözünün içine bakarken duygularınız değişiverir. Hem şimdi o sıkıcı konuyu konuşmanın sırası değildi. Ne acelesi vardı canım? Hazır Tunç da ortada yokken, personele karşı da jest ve mimiklere dikkat ederek biraz sohbet edebilir, hasret giderebilirdi yeğeniyle. Dayı bu, ana yarısı! Hay Allah! Nasıl söylenirdi çocuğa, "Git Buzdolapçı Ali Fuat'ın yanında çalış," diye? İş adamı gibiydi maşallah! Dalyan gibi delikanlıydı. Bir de şu zıpırlıkları olmasa! Sırıttı. Demin düşüncelere dalmış, diyememişti, "Geç otur bakalım," demeye hazırlandı. Ama ne mümkün?

"Yani isabet oldu aslında," diye lafa atlayıverdi Gökhan. "Ben de yakında işi bırakmayı düşünüyordum zaten. Biliyorsunuz, sigortacılık, eğer kendi acenteniz yoksa o kadar uzun ömürlü bir iş değil."

Galip, "Bu oğlanda bir şeyler var," diye düşündü. Hayır, her zaman yapardı böyle patavatsızlıklar, her zaman karşısındakinin sabrını zorlayacak kadar lakayt tavırlar sergilerdi, olur olmaz yerlerde sırıtır, kahkaha falan atardı ama, aslında saygılı, büyüğünü dinlemesini bilen bir çocuktu. "Hayırdır inşallah!" diye geçirdi içinden, olur olmaz sırıttı. Henüz ağzından çıkarmayı başaramadığı sözünü söyleyebilmek, "Geç otur da birer çay içelim," diyebilmek için elindeki kalemi işaret parmağı niyetine kullanıp gözüne sokacakmış gibi tepesinde dikilmeye ve sırıtmaya devam eden Gökhan'a doğru uzattı, gene sırıttı, tam ağzını açtığı anda da Gökhan yine atladı:

"Neyse..." Sırıta sırıta dükkânı tarıyordu. "İşin yabancısı sayılmayız." Anlamsız bir kahkaha attı. "Tunç nerde Dayı?"

Galip Dağıstanlı, ne diyeceğini unuttu, "Tunç baş bayiliğe gitti," demek için ağzını açtı ama gene diyemedi.

Uzun saçlarını dayısının inadına savura savura kafasını çeviren Gökhan,

"Uyanmamıştır daha tabii!" deyip bir kahkaha daha attı. "Ben de patron çocuğu olsam ben de uyanmam."

"Hah hah hah! Aman ne komik!" diye düşündü Galip Dağıstanlı. Hâlâ tek kelime edememişti. Neydi bu oğlanın niyeti yaa? Boş bulunup, kan çeker demişler, yeğeni gibi anlamsız bir kahkaha patlattı, tükenmez kalemin ucuyla masasının önündeki koltukları gösterdi ve ilk kelimesini sarf etmeyi başardı:

"Neyse..."

Hepsi o kadar.

"Neyse artık..." diye araya girdi Gökhan. "Ben nasıl olsa erken gelirim bundan sonra. O da istediği kadar uyur. Eskiden olduğu gibi."

Galip Dağıstanlı'nın sinirleri bozulmaya başlamıştı. Bir kahkaha daha patlattı. Uzaktan bunları gören, acayip kaynatıyorlar sanırdı. İkisi de sırıtıyor, birisi habire konuşuyor, öbürü elindeki kalemi atıp tutuyor, kâh bunun burnuna, kâh sağa sola uzatıyor, sonra bir biri bir de diğeri kahkaha atıyordu. "Belki de Fatoş haklıydı baştan beri," diye düşündü. Her zaman Fatoş'un hilafına bu zibidiyi acıyıp işe alır, ondan sonraki ilk işgününde de Fatoş'a hak verirdi. Aha şimdi verdiği gibi. "Bu oğlandan bir bok olacağı yok!" Beyhudeliğini bile bile yeniden konuşmayı denedi:

"Tunç..."

"Nasıl gidiyor kampanyalar filan?"

"Kampan..."

"Fiyatlar benden sonra çok değişmiştir tabii."

"Neyse de..."

"Neyse... Listelere bir göz attık mı öğreniriz hepsini. Bu sefer hangi reyona geçiyorum? Otomatik çamaşır makinesi iyi gidiyor mu? Oraya geçeyim ben. Anneme bir tane düşünüyorum da gelecek seneki anneler günü için. Hem alet hakkında bilgi edinmiş olurum bu sayede."

Galip Dağıstanlı, yılgın mı yılgın, baygın mı baygın bir kahkaha daha attı. Dayanamayacaktı. Ayağa fırladığı gibi sesini yükseltiverdi:

"Oğlum yeter! Bi nefes al! İki dakka otur, bi sus da iki kelime edeyim Allah rızası için! Sen sigortayı da böyle satıyorsun anlaşılan. Vallahi alırdım. On poliçe sat, onunu da almazsam namussuzum. Ne bu çene yaa!" Kahkaha atmayı da ihmal etmedi yerine otururken.

Gökhan, dayısının kahkahasına gepgeniş bir sırıtmayla karşılık verip koltuklardan birine geçti.

"Üff!" diyordu Galip Dağıstanlı. Jöleledeği halde, kısa saçları dağılmış gibi hissediyordu kendini. "Bu kadar lafın arasında müşteri neye uğradığını şaşırıp poliçeyi imzalayıveriyordur garanti." Fazla da sert kaçmasın diyerek bir kahkaha daha sokuşturdu araya. "Kim dayanabilir sana?"

Gökhan kravatını düzeltti.

"Yok canım!" Minyatür bir kahkaha.

"Neyse..." dedi Galip Dağıstanlı. Rahat rahat konuşabildiğine inanamıyordu. "Birer çay içelim mi şöyle dayı-yeğen?"

"Zahmet olmazsa."

Galip, beyaz eşya mağazasının tam orta yerine yenice yaptırttığı camekânlı ofisinin penceresine parmak eklemleriyle vurarak, dönüp bakan elemanlarından birine eliyle "iki" işareti yaptı, sonra da işaret parmağını hayali bir çay bardağına sokup karıştırarak "çay" işareti. Sırıta sırıta döndü, kan çekiyordu tabii, şimdi ona oğlanın deminki ukalalıkları sevimli geliyordu, ama gömlek cebinden bir sigara çıkartmış, yüzsüz yüzsüz yakmaya hazırlandığını görünce nevri döndü. "İt herif!" diye geçirdi içinden.

"Yok ama artık!" diye bağırdı. Ellerini havaya kaldırmıştı. "Oğlum? Naapıyon yaa! Anaa!"

Gökhan kızararak sırıttı, paketi cebine koydu. Bunu planlı yapmamıştı.

"Unutmuşum Dayı..." dedi, sırıtmaya devam ederek. "Pardon yani! Uzun süre ayağımız kesilince... İnsan unutuyor tabii."

Kafa salladı Galip Dağıstanlı. Bu sözlerde bir kinaye varmış gibi gelmemişti ona. "İyi oğlan aslında!" diye düşündü. "Çok bağırma-

mışımdır inşallah!" Açıklama ihtiyacı hissetti:

"Beyaz eşyayı mahvediyor biliyorsun." Önce sırıttı, sonradan yapacağı espriye şimdiden kahkaha attı. "Ondan sonra da müşteri soruyor: 'Bunlar beyaz eşya mı gri eşya mı?'" Kahkahasını baştan attığı için tekrar atmadı artık. "Hem, ciğerlerine de yazık yani."

Gökhan cevaben sırıtırken çayları geldi. Dayı-yeğen, aynı anda şekerlerini atıp aynı anda karıştırmaya başladılar. Gökhan'ın bardağında dönüp duran kesme şeker parçacıklarından ışık iplikleri fışkırıyordu. Kırmızı tavın içinde gümüşi iplikler.

Biraz bardağındaki ışık çizgilerini seyretti, sonra bir yudum aldı, sırıttı.

"Durup dururken işten çıkarılmasaydım..." dedi, sırıtmayı hiç kesmeden. "... aslında geçen sefer bayağı ısınmaya başlamıştım buraya."

Galip Dağıstanlı tam da bardağını ağzına götürmek üzereydi. Geri indirdi, masanın üstüne koydu.

"Durup dururken olur mu oğlum?" dedi. "Geçen defa buraya beyaz eşya almaya gelen herkesi sigortalamaya kalkmıştın, unuttun mu? Şirket müfettişleriyle az mı cebelleştim senin yüzünden?"

Gökhan bir yudum daha içti çayından.

"Ama düşünsenize Dayı... Her eşya alana bir hayat sigortası yapmış olsaydım? Şimdi gazete alana bile yapıyorlar. O zaman siz karşı çıkacağınız yerde sponsorluk yapacaktınız, Türkiye'de bir ilk olmakla kalmayacak, belki de İç Anadolu'nun en yüksek satışlı, cirolu bayii olacaktınız."

Vallahi de haklıydı çocuk! Bu fikir Galip Dağıstanlı'ya o zaman da çok kurnazca gelmişti haddizatında, ama olmamıştı işte. Bir taraftan Tunç'la Fatoş, bir taraftan şirketin müfettişleri. Olmamıştı.

"İyi de, bize söylemeden başlanır mı öyle işlere oğlum? Ne yapmış bizim kırk yıllık müşteriler? Gidip gidip ya bizim şirkete ya da tüketici koruma bilmemnelerine şikâyet dilekçeleri vermişler. Halbuki sen bana böyle bir projen olduğundan bahsetseydin, büyük ihtimalle benim de aklım yatacaktı bu işe. Naapacaktım o zaman? Diyecektim ki müşteriye, mesela: 'Buzdolabı alana hayat sigortası bedava!' di mi? Ama sen naaptın? Bizi hiç adam yerine koymadan, kendi kendine iş bitirmeye kalktın, kıt kanaat, oğluna-kızına çe-

yizlik makine almaya gelen adamlara, bir de sigorta yaptırmazlarsa kampanyadan faydalanamayacaklarını söyleyip kandırdın. Vallahi ipten kazıktan döndüm. Sayende bayiliğimi iptal ediyordu şirket."

O günleri hatırlayıp ürperdi. Hakikaten de ipten kazıktan dönmüştü. Gene, kızıyordu mızıyordu ama, Fatoş sağ olsun, o aklı vermişti de tereyağından kıl çeker gibi çekip çıkarmıştı dükkânı bu badireden. Demişti ki o zaman Fatoş: "O oğlana güvenilmeyeceğini yedi düvel öğrendi, sen daha öğrenemedin. Hemen yarın sabah işten kov, bütün kabahati de ona yükle. Paçayı yırtsak yırtsak böyle yırtarız."

Kurnazca bir fikirdi. Karnı ağrıya ağrıya ablasına telefon etmiş, durumu açıklamış, "Gökhan'ı mecburen kovup, şirket müfettişlerine de, 'Biz bu skandalı öğrenince hemen elemanımızın işine son verdik,' dememiz lazım. Kusura bakma. Ben her zaman yanınızdayım. Biliyorsun!" demişti. Demişti ama ne çekmişti derken.

O hatırlıyordu da Gökhan hatırlamıyor muydu sanki?

"Ama siz de suçu bana atıp şirkete karşı kendinizi temize çıkartmıştınız," dedi ferah ferah.

Galip Dağıstanlı, yeğeni tam da meselenin püf noktasına parmak basmış gibi, parmağının ucuyla masaya üç defa vurdu.

"Hah işte! Bak ne güzel hatırlıyosun. O zaman da anlattık sana, başka çarem yoktu. Bayilik gidiyordu elimizden bayilik. Eğer ben o gün suçu sana atmasaydım, ki zaten suç senindi, şimdi ekmek teknemiz batmış olacaktı çoktan. Biz de artık kuruyemiş mi satardık burda, sigara mı satardık bilmem. Kötü mü yapmışım? Şu tezgâhı kapattırmamakla kötü mü yapmışım Gökhan? Söyle Allah'ın aşkına!"

Gökhan sırıtıyordu. Anlayışlı anlayışlı kafa salladı. Gerçekten de hak vermişti o zaman dayısına.

"Yok ama... Sonuçta bugün gene..."

Hah! Galip Dağıstanlı'nın en korktuğu yere gelmişlerdi. Nasıl kıvıracaktı bakalım?

"Maalesef..." diye başladı söze, oğlanın dikkatini yeterince çekip çekmediğini görebilmek için bir yudum çay içip bardağın üstünden dikkatli dikkatli yüzüne baktı. Bu "maalesef" ilgi çekmişti. Evet. Devam etti:

"Maalesef ve maalesef, o günkü marifetin yüzünden şirket seni kara listesine aldı bir kere."

Gökhan, "Bu kara liste de nerden çıktı?" diye düşündü. İlk defa duyuyordu. Sigortacılıkta çok olurdu. Bazı acenteler bazı elemanları kara listeye alır, bütün şirketlere, acentelere bunların isimlerini bildirip çalıştırılmamalarını isterdi ama kimse kazımazdı bu "kara liste" hikâyesini. Sana ne? Para benim! İstediğimi çalıştırırım. Sana mı soracağım?

"Kara liste mi dediniz? Nasıl yani?"

"Şimdi..." dedi Galip Dağıstanlı. Çok canı sıkılıyormuş gibi oflayıp pufladı. Hakikaten de sıkılıyordu canı, ama yapabileceği hiçbir şey yoktu. İşin ucunda karıyla papaz olmak vardı. Mecburen harcanacaktı Gökhan. Gerçi koruyup kollayacak, belki daha bile rahat kayırıp kol kanat gerebilecekti bu sayede, hem de kafası dinç kalacaktı ama hiçbir zaman bu dükkânı salt kendisine ait bir mülk olarak düşünmemişti, gelgelelim karısı aynen o şekil düşünüyordu. Gücüne gidiyordu Galip'in.

"Efendime söyliyeyim... Ne diyorduk?"

"Şimdi, diyordunuz."

"Evet... Şimdi... Diyorsun ki, 'Durup dururken beni işten çıkardınız.'... Durup dururken kimse kimseyi işten çıkarmaz, kimse de kimseyi kara listeye almaz oğlum. Sen şimdilik ordasın... şeyde... kara listede. Ordaymışsın. Ben de yeni öğrendim." Bakalım devamını nasıl söyleyecekti. "Ne diyorum? Senin, bizim şirketin bayilerinde çalışman yasaaak." Şeklinde söyledi.

"Yasak yasak."

Gökhan işin içinden çıkamıyordu bir türlü. "Yasaktıysa bu adam beni buraya niye çağırdı?" diye düşünüyor, "Bu kara liste işi nerden çıktı?" diye düşünüyor, "Bunda bir tezgâh var ama?" diye düşünüyordu.

"Peki?" dedi, sorarcasına sırıtarak. "Yani?"

Galip Dağıstanlı bütün kalbiyle oflayıp pofladı bir kere daha.

"Yaniiii... yani burda çalışman mümkün değil oğlum... Maalesef..."

Gökhan çok şaşkın sırıttı bu defa.

"İyi de... Dayıcım.. Beni niye çağırdınız o zaman?"

"Oğlum..." dedi Galip Dağıstanlı. Son derece samimi görünüyordu ki hakikaten de öyleydi. "Ben sizi hiç yüzüstü bıraktım mı?" Cevap beklemiyordu. Devam etti: "Sen işten ayrılmışsın bir taraftan, ablam, senin de bizim sektörde yer edinmen için başımın etini yiyor bir taraftan, sen bu sektörün kara listesine girmişsin bir taraftan... Çağırdım, çağıracaktım tabii. Niye çağırdım, biliyo musun? Ben, gene sana bizim sektörde iş buldum da ondan çağırdım." Amma da zor olmuştu.

Gökhan, iyice aklı karışarak baktı dayısına.

"İyi de... Hani kara listedeydim ben?"

Bu soruyu tabii ki bekliyordu Galip Dağıstanlı.

"Canım, o dediğim kara liste, beyaz eşya bayilerinin kara listesi..." Önemli bir şey söyleyecekmiş gibi öne eğilip gözlerini ve sesini kıstı. "Servislerin değil."

"Servis mi? Nasıl yani? Nerde çalışacağım ben? Teknik serviste mi? Ama o işten hiç anlamam ki."

"Biliyoruz oğlum. Bu devirde servisçi olmak bayi olmaktan daha zor, bilmiyor muyum ben? Ama bu servis, senin bildiğin servislerden değil." Güldü. Sonra oğlanın Buzdolapçı Ali Fuat'ın dükkânını, hele hele tipini görünce yaşayacağı şoku gözünün önüne getirip bir kez daha ama bu kez acı acı güldü. En iyisi doğruyu söylemekti galiba. Hiç olmazsa ucundan kıyısından.

"Peki, neresi?"

"Ne neresi? Şimdilik çalışacağın yeri mi soruyorsun?"

"Hı hı."

Tamamen olmasa da bir miktarını söyleyecekti gerçeğin. "Fatoş Yengen'in bir abisi var" diye başladı söze. "Ali Fuat Abi... Çok muhterem bir adamdır, aynı zamanda da tam işinin ehli, acayip iyi sanatçı. Sana mesleği en ince ayrıntısına kadar öğretecek, seni alaylı bir makine mühendisi yapabilecek kadar iyi bi usta." Bu kısmı bir zamanlar doğruyduysa bile, ki hiç sanmıyordu, uzun süredir yalandı. Buzdolapçı Ali Fuat'a kıyak olsun diye yönlendirdiği servis dışı bütün müşterileri şikâyetçi olmuştu. Evlere gitmiyormuş beyefendi. "Getirirseniz bi bakarız," diyormuş dayı dayı. Kazara götüren olursa da bir daha kolay kolay alamıyormuş buzdolabını, çamaşır makinesini. Elini sürmüyormuş herif. "Daha bakamadım. Ace-

lesi varsa, lazım filansa geri götürün, başka biri baksın," diyor, sıyrılıyormuş. Ulan, çamaşır makinesinin, buzdolabının acelesi olmaz olur mu? Millet elde don yıkamayı unuttu! Tabii lazım!

Ama bunları Gökhan'a nasıl söyleyeceksin? Ee, söylemesen hiç olmaz! Oğlan ciddi bir işyerine gittiğini zannedip gidecek, manzarayı bir görecek, akşamleyin de annesine bir anlatacak, ondan sonra çek bakalım Tülay Abla'nın kahrını. Hem söyleyecek, hem de söylemeyecek, yani çocuğu belli bir miktar hazırlayacaksın. Ne çok düzgün bir işletmeye gittiğini sanacak, ne de çok berbat bir yere... de, bakalım nasıl olacak?

Şimdi söyleyeceği şey o kadar da önemli değilmiş gibi ekşitti suratını, hin hin gülüp göz kırptı.

"Tamirci olur kendisi."

Gökhan'da şafak attı.

"Kaportacı mı yani?"

Galip, kırılmış gibi baktı Gökhan'a. "Bu iyi," diye fikir yürüttü içinden. "Sıtmayı görsün, sivrisineğe razı etmesi kolay."

"Oldu mu ya şimdi?" dedi sitemkâr. "Ben öz be öz yeğenimi yağın-pasın içine yollar mıyım?"

"Peki, nereye yolluyorsunuz beni Dayı?" Anlayamıyordu Gökhan. Tamirci olacak da yağ-pas olmayacak. "Ne tamir eder bu Ali ... bişey Abiniz?"

Galip gene kıs kıs gülüp göz kırpmayı tercih etti. Devlet sırrı verir gibiydi.

"Ali Fuat, Ali Fuat..." dedi. "Buzdolapçı Ali Fuat diye bilinir kendisi. Servisçilerin duayenidir, piridir." Beyaz yalan. Mühim değil. "Bütün şirketler, 'Bizim servisimiz ol, bizim servisimiz ol,' diye kapısını aşındırdılar da dönüp bakmadı hiçbirinin suratına. O köhne dükkânında altın bilekli nice uzmanlar yarattı, kendi elleriyle kimleri kimleri adam etti. Aklın şaşar! Kendisini de görsen bi şeye benzetemezsin. Kara kuru, yamuk yumuk bir adamcağız." Eh, bu kadar olurdu yani. Adamı övüp yüceltirken, dükkânın köhneliğini de Buzdolapçı Ali Fuat'ın külüstürlüğünü de aradan çıkartıvermişti. Çok kurnazdı canım. Çok! Artık istediği gibi sallayabilirdi. Nasıl olsa hazırlanmıştı çocuk kafaca. "Kötü görünüşlü bir dükkâna, kötü görünüşlü bir adamın yanına gidiyorum," diye dü-

şünüyordu muhakkak. Ama aynı zamanda da, "Bu işin ocağına, pirinin eteğine yapışmaya gidiyorum," diye de düşünüyordu. Kıvrak zekâsıyla gurur duyup sesini bir perde yükseltti:

"Namı, Buzdolapçı Ali Fuat'tır, ama her çeşit beyaz eşyanın profesörüdür resmen. Üstüne yoktur. Ben mesela, servis dışı kalan müşterilerimi hep ona yollarım. Hepsi koşa koşa gelip bana teşekkür eder." Yalanın da bu kadarı!

Gökhan, hır çıkartmaya hazırlanan bir sokak çocuğu gibi sırıtıyordu.

"Buzdolapçı ha?" dedi, çok içerlemiş bir sesle. "Köhne, kötü bir dükkân, eğri büğrü bir adam ha? Siz de beni oraya çırak olarak yolluyorsunuz bu yaşta, öyle mi Dayı? Oldu mu yani şimdi?"

Galip Dağıstanlı bu darbeyi beklemiyordu. Sarsıldı. "Eşşoğlueşşşşekk!" diye sövündü içinden. "Biz ne düşünecek zannediyoruz, o ne düşünüyor. Terbiyesiz!"

"Oğlum, sen onun oldusuna olmadısına karışmayacaksın," diyerek sabırla anlatmaya koyuldu. "Dükkânına, döşemesine bakmayacaksın. Bana bakacaksın, bana, benim niyetime. Benim esas niyetim, seni bir meslek sahibi yapmak." Kolunu kaldırıp Rolex'ini sıvazladı. "Bilezik bilezik... Buzdolapçı Ali Fuat'ın yanında nah bu kadar altın bileziğin olacak. Nedir o? Meslek! Meslek dediğin nedir? Altın bileziktir... Söyle bakalım, kolunda altın bileziği olan adam aç kalmaktan korkar mı? Korkmaz! Naapar? Dara düştüğü zaman bozdurup harcar, di mi? Neymiş meslek? Altın bilezikmiş." Bilezik animasyonu yapmak maksadıyla havaya kaldırdığı Rolex'li kolunu yukarıda unuttuğunu fark etti, geri indirdi.

Gökhan hiç iyi bakmıyordu.

"İyi de Dayı... Benim yaşım, sıfırdan meslek edinmek için biraz ileri değil mi yani? Yirmi üçü bitirdik, yirmi dörtten gün alıyoruz."

Galip Dağıstanlı bir yerlerden duymuştu, onu sattı:

"Hayatta hiçbir şey için geç değildir."

"Öff!" Kabul edemiyordu bir türlü Gökhan. "Peki, bu saatten sonra ne öğrenmem gerekiyormuş yengemin abisinin yanında? Siz sahiden de senelerce ter döküp bir usta olabileceğime inanıyor musunuz benim? Şimdi kalkıp kuzu kuzu 'ustamın' elini öpmeye gideceğime inanıyor musunuz?"

Galip Dağıstanlı gene saçları dağılmış gibi hissetmeye başlamıştı kendini. Ne oluyordu ona? İki gündür kimseye söktüremiyordu kurnazlığını. Tunç gelmeden de şu işi bitirmesi lazımdı. Ona darlanıyordu en çok. Oğlan geldi miydi, sırf bu Gökhan'ı aşağılamak için iki laf sokmadan durmayacak, işin de boku çıkacaktı doğal olarak. Ansızın, kurnazlığı falan bir tarafa bırakıp kalbinin sesini dinlemeye karar veriverdi. İnsan, çaresiz hissettiği zaman çok akıllıca işler yapabilir. Ki akıllı olmak kalpten olmak demektir; kurnazlıkla bir alakası yoktur.

"Uzatma oğlum!" diyerek girdi söze. "Bütün söylediklerimi unut! Birkaç zaman oyalan Ali Fuat Abi'nin yanında, ondan sonra sana dükkân da açarım, acente de. Beni iki arada bir derede bırakma. Anla işte. Bir tarafta ablamla sen, bir tarafta bizim hanımla oğlan. Ne onlardan vazgeçerim ne sizden. Yalnız senden ricam, ablam işin detayını bilmesin şimdilik. Maaşını muuşunu eksiksiz, bol bol alırsın Ali Fuat'tan. Ben her şeyi ayarlarım. Tamam mı aslanım?"

Böylesi daha iyiydi Gökhan için. Dürüstçe ve apaçık. Şu dükkâna girdiğinden bu yana ilk kez içinden gelerek sırıttı.

"Annemi bir süre oyalayabilirim sanıyorum."

"Hay yaşa!" diye bağırdı Galip Dağıstanlı. "Ablam üzülmesin, benim tek derdim o. Gerisini de bana bırak sen. Var mı bir diyeceğin?" Masanın üstündeki telefonu işaret etti eliyle. "Bak, ona göre... Bir diyeceğin varsa şimdi de, yoksa Ali Fuat Abi'yi arayacağım hemen."

"Olsun," dedi Gökhan. "Ne diyeyim? Beni mahcup ettiniz."

Kanı kaynadı Galip Dağıstanlı'nın. Çocuğun ağlamaklı gururu içine dokunmuştu.

"Dur ulan!" dedi. "Birer çay daha içelim şöyle ağız tadıyla. Bundan hiçbir şey anlamadım ben. Sonra ararız."

Bu çocuk, ekmek parası uğruna kapı kapı dolaşıp bir kâğıt parçası satmaya çalışıyordu millete, bir hayal satmaya çalışıyordu. Bunlar gibi cicili bicili buzdolapları, çamaşır makineleri satmak değildi onun işi. Akıl satmak, fikir satmak, hayat görüşü satmaktı. İyi oğlandı vesselam! Bir de şu saçları uzatmayaydı.

İnsanı insanla kıyas eyleme,
Neş'eden coşma, gamdan inleme...
MEVLÂNÂ

Buzdolapçı Ali Fuat, çayının şekerini karıştırıyor, bardağının içinde dönüp duran ipeksi ışınlara bakıyordu. Dudaklarını sarkıtmıştı. Canı çok sıkkındı. Duyduklarına inanası gelmiyordu bir türlü. Sen, Şadıman, sabahleyin çık gel, "Ben Davut'a her şeyi anlattım, bitti," de. Ülen, ne anlattın, nasıl anlattın, ne zaman anlattın, ne dedin, oğlan sana ne dedi, benden bahsettin mi? Yav? Hay arkadaş!

Şadıman Beyefendi, Buzdolapçı Ali Fuat'ın hemen sağ yanına oturmuştu. Gene bacak bacak üstüne atmış, üsttekini sağında oturan Uzun Sedat'ın burnuna burnuna sallamaya başlamıştı. Uzun Sedat, gerek kırmızı burnunun üstünden, gerekse çatık kaşlarının altından, Şadıman Beyefendi'nin vole tehdidine kesik atıyor, sol eliyle kendini korumaya hazır, sağ elinde çay bardağını tutuyordu. Temkinli bir oturuşu vardı. Tecrübe budur!

Uzun Sedat'ın sağında oturan Sağlık Kabinci Kâmil, gene içlerinde en güleç, en aydınlık yüzlü olanıydı, onun da içgüveysinden kalır yeri yoktu. Dalgın ve derin bakışları sık sık Şadıman Beyefendi'nin dalgın ve derin bakışlarına odaklanıyor, yüzünden biraz burgun, biraz içerlek ifadeler gelip geçiyor, sonra tekrar önüne dönüyor, Ali Fuat gibi, o da kendi çay bardağına bakmaya başlıyordu. Durdu durdu duramadı.

"Sabretseymişin iyi olurmuş be Şadıman'ım," diye kükredi. "Çocuğa hep beraber söyleseymişiz... Kavilleştiydik o kadar da!"

Şadıman Beyefendi, bu dost sitemini başını hafifçe eğerek kabullendi.

"Haklısın ama ne yapalım, ok yaydan çıktı artık Kâmil. Ne desem boş. O evde, oğlanla yüz yüze bakıp da o sorgu suale göğüs germek öyle zordu ki. Üstüme üstüme geldi haydut! Dalgındım, aklım bu işteydi. Şüphelendi, 'Neyin var-neyin var?' diye diye başımın etini yedi. Ben de dayanamadım işte, söyleyiverdim."

"Her neyse," dedi Sağlık Kabinci Kâmil. "Olan olmuş. Biz bundan sonrasına bakalım."

"Bir dakika yahu!" diye araya girdi Uzun Sedat. "Deminden beri soracağım soracağım, korkumdan soramıyorum. Nasıl oldu netice? Çocuk hakikati nasıl karşıladı?"

Şadıman Beyefendi'nin üstteki ayağı hız kesti.

"Aslanlar gibi!"

"Afferin keratay! Gerçi, yumruk yemiş gibi düştü deseydin de kınamayacaktım."

Şadıman Beyefendi gülümsedi, üstteki ayağı biraz daha sakinleşti.

"Düşmedi diyen oldu mu?"

Uzun Sedat da arkadaşları gibi, yıllardır bu sorunun cevabını merak ediyordu: "Davut gerçeği duyunca ne yapacak?" Hiçbir şey yapmamıştı demek. Demek, aslanlar gibi karşılamıştı. İyi de, aslanlar gibi karşıladıysa eğer, niye sendeleyip düşsündü?

"Yahu..." dedi kafası karışmış bir şekilde. "Şunu en başından anlatsana bir güzel. Nasıl oldu dün gece?"

Şadıman Beyefendi'nin üst bacağı kontrolden çıktı o anda. Uzun Sedat geri çekilip kendini kolladı.

"Biz niye geldik buraya?" dedi ters ters. "Herhalde anlatmak için geldik, di mi? Çay keyfiniz tamama erdiyse başlıyorum." Kinli kinli kendisine bakan Buzdolapçı Ali Fuat'a bir göz attı. "Artık ben anlatıp bitirdikten sonra SİZLERDEN de bir şey anlatmak isteyen olursa, dinleriz hazır gelmişken." Buzdolapçı Ali Fuat, sigara yakıyormuş gibi yaparak gözlerini kaçırdı. "SİZLERDEN" biri o oluyordu şahsan! Hatta ta kendisi oluyordu.

Bir of çekti Şadıman Beyefendi.

"Anlatıyorum, dinleyin..." dedi, sonra elifi elifine anlattı bir gece önce ne olduysa. Hatta sırf olan biteni anlatmakla yetinmedi, Davut'la evde oynadıkları tuhaf saklambacın duygusal analizini bile yaptı. O ondan niye kaçmış, bu bundan niye saklanmış, sonra nasıl birbirlerini merak edip ortada bir yerde karşılaşmışlar, kim kime çayı ne şekil vermiş, en sonunda kim kimi nasıl teselli etmiş, neden etmiş, o esnada kim kendini nasıl hissetmiş... Bir tek o çocuk türküsünden bahsetmedi. O köy onundu, kimseyi alakadar etmezdi.

Anlatırken anlatırken, farkında olmadan bacak sallamayı kesip sandalyesini şaha kaldırmış, sallanan sandalye akrobasisine başlamıştı. Zaten, eğer bunu yapmamış olsaydı, muhtemelen, adamakıllı kendini kaptırarak öne eğilen, sivri burun iskarpinine kendi kırmızı burnunu had safhada yaklaştıran Uzun Sedat'a emsalsiz bir vole daha patlatırdı.

Şimdi anlatmayı bitirmiş gibi mutedil bir hızda sallanıp duruyor, hüzünlü hüzünlü gülümsüyordu.

"Vay yahu!" dedi Uzun Sedat. "Şu işe bak!"

"Film gibi," diye tasdikledi Sağlık Kabinci Kâmil.

"Hay yav?" dedi Buzdolapçı Ali Fuat. Gözleri sulanmıştı ama kimse ona bakmadığı için sinmeye, saklanmaya ihtiyaç duymadı. Sesini kesti, oturdu. "Bi fırsat bulsam da dükkâna kaçıp evire çevire ağlasam!" diye düşünüyordu.

Ama Şadıman Beyefendi'nin anlatacakları bitmemişti henüz. Bekliyordu ki evvel emirde anlattıkları bir temiz sindirilsin, hazmedilsin. Daha rüya faslına gelmemişti.

"Ee?" dedi Uzun Sedat. "Şimdi ne yapacağız?"

Şadıman Beyefendi geriye doğru yatarken Uzun Sedat'a şöyle bir baktı, öne doğru gelirken de Sağlık Kabinci Kâmil'e.

"Yavaş gidelim dostlar! dedi. "Daha rüya faslına gelmedik."

"Rüya faslı mı?" Sözde konuşmuştu Sağlık Kabinci Kâmil, ama buna konuşmak denmezdi pek. Dense dense haykırmak, hatta kükremek denirdi. "Yoksa?.. Yoksa çıktı mı dediğin? Oğlan rüyaya yatıp?.."

Şadıman Beyefendi sallanırken kafasını da salladı ama zaten sallandığı için kafa salladığını kimse anlamadı.

Uzun Sedat, Sağlık Kabinci Kâmil'in yüksek desibelli sesi yetmiyormuş gibi höyküre höyküre açılımını yaptı sorunun:

"Deme yahu Şadıman! Davut rüyanın devamını da mı gördü diyorsun sen şimdi?"

Şadıman Beyefendi gene kafa salladı. "Aynen!" diye bağırdı. O da kaptırmıştı.

Arkadaşlarını, "Baarmayınsanıza!" diye uyardı Buzdolapçı Ali Fuat. "Ne baarıyonuz!"

Şadıman Beyefendi, Davut'un rüyasını anlatmaya başladı. Tabii önce, sabah "Anne!" çığlıklarını işitip odasına gittiğini, başucuna oturup bir süre onu izlediğini ve ağladığını söyledi. Sallanan sandalye akrobasisini, tıpkı gergin olduğu zamanlarda bacak bacak üstüne atıp üstteki bacağını hızlı hızlı salladığı gibi hızlandırmış, cüretkâr bir tempoya eriştirmişti. Uzun Sedat'ın, Sağlık Kabinci Kâmil'in ve Buzdolapçı Ali Fuat'ın meraklı kafaları, tenis maçı seyreder gibi, bir ileri, bir geri giderek, bir ileri bir geri giden Şadıman Beyefendi'nin kurumuş, titrek dudaklarını takip ediyordu.

Şadıman Beyefendi, aynen Davut'un kendisine anlattığı gibi anlattı rüyanın devamını. Oğlanın Buzdolapçı Ali Fuat'ı tanıdığını, o metruk evden Buzdolapçı Ali Fuat'ın da marifetiyle kaçırılış macerasına başından sonuna kadar şahit olduğunu anlattığını, fakat o tombul kadını hiçbir yerden, hiçbir şekilde tanımadığını anlattığını, ayrıca, ikiz kardeşiyle beraber o kadının kucağında gecekonduдan uzaklaşırlarken, gerilerden gelen kadın çığlığını işitince, içinden "Anne!" diye bağırmak geldiğini, çok büyük bir üzüntüyle katılıp kaldığını anlattığını, uyanıp kollarına atıldığı zaman da ilk iş, "Annemin gölgesini gördüm!" diyerek bu sese bir yorum kattığını anlattığını anlattı.

Doğrudan ve dimdik, ama ileri geri sallanırken Buzdolapçı Ali Fuat'ın bakışlarını yakalayıp, "... Velhasıl dostlar, oğlan, tam da beklediğimiz ve endişe ettiğimiz gibi rüyanın devamını görmeye başladı," dedi. "Artık, annesinin, babasının ve hatta ve de belki kardeşinin kim olduğunu, nerede olduğunu görmesi de an meselesidir. Bilmem anlatabiliyor muyum?" diye de sözüne noktayı koydu.

Buzdolapçı Ali Fuat, başını önüne güçlükle eğip seslice yutkun-

du, sonra da zırıl zırıl ağlamaya başladı. Zaten gücün tutuyordu kendini, koyuverdi gitsin.

Şadıman Beyefendi'nin işaretiyle beraber, Uzun Sedat'ın ve Sağlık Kabinci Kâmil'in bakışları da Buzdolapçı Ali Fuat'ın üstüne kilitlenmişti. Herifin ağlamaya başladığını görünce ilk merhamete gelen gene kanlısı Uzun Sedat oldu.

"Haydaa!" dedi, diğerlerine bakıp hüzünlü hüzünlü gülümseyerek. "Çocuk ağlıyor yahu!" Onun da gözleri sulanmaya başlamıştı.

Şadıman Beyefendi sallanmayı hızlandırdı.

Sağlık Kabinci Kâmil, sırf bir şeyler demiş olmak için,

"Nedir Ali Fuat?" dedi. "Niçin bu kadar duygulandın kardeşim?" Bal gibi biliyordu adamcağızın niçin "bu kadar" duygulandığını. Davut, bir şekilde babasının kim olduğunu öğrenecekti, bundan hemen hemen hiç kimsenin kuşkusu kalmamıştı... ama aynı Davut, aynı zamanda bu babanın, bu da Buzdolapçı Ali Fuat'tan başkası değildi, ki kimsenin bundan da en ufak bir kuşkusu yoktu, kendisine otuz seneden beri uzaktan bakmakla yetindiğini, üstüne üstlük bir de evlenip nüfusuna cici kardeş kaydettirebildiğini, bunu içine sindirebildiğini de öğrenecekti.

Yeter mi?

Yetmez! Maalesef gene aynı Davut, hiç üşenmeden o acayip rüyaları ardı ardına görmeye devam edecek ve her şeyi öğrenecekti: Annesinin öz babası tarafından umumhaneye kaptırılmış bir "genel kadın" olduğunu, ikiz kız kardeşinin gene öz babası tarafından o tombul kadına bilâ kayd-ü şart teslim edildiğini, ondan sonra da gene öz babası tarafından hepsinin üstüne bir sünger çekildiğini, annesinin de ikiz kardeşinin de izinin silinmesine işbu "öz baba"nın seyirci kaldığını, yıllar süren bu zulmete göz yumduğunu... Her şeyi...

Herkes anlıyordu, herkes. Buzdolapçı Ali Fuat ağlamasındı da kim ağlasındı?

Ama vardı. Birkaç ağlayan daha vardı.

Gölge, Ankara'nın gündüz trafiğinin içinden, üstünden, kâh bir köpek gibi siyah beyaz ve insanlara dizleri hizasından, alttan bakıp, bacakları arasından filan geçip görerek, kâh bir kartal gibi kuş uçuşu, çok hızlı, bol kavisli yörüngeler çizerek, dört arkadaşın ka-

pısında oturup dertleştiği, Ali Fuat'ın Buzdolapçı dükkânının önüne vâsıl oldu. Buzdolapçı Ali Fuat'ın ağlayışı içine dokunmuş gibi iç çekti o da, ama bunu kimse duymadı. Gündüzün herhangi bir gölgesi gibi, bir köşeye çekildi, sindi, izlemeye, dinlemeye, ağlamaya başladı.

Uzun Sedat, Şadıman Beyefendi ile Sağlık Kabinci Kâmil'in kaşgöz onayını da alarak ayağa kalktı, Buzdolapçı Ali Fuat'ın tepesine dev gibi dikildi, onun darmadağın saçlarına dostça dokundu, ki bu azgın adamın bu denli dostane yaklaşımı Buzdolapçı'yı adamakıllı gevretti, hüngürdetti.

"Nedir Ali Fuat yahu?" dedi Uzun Sedat. Sesi titriyordu. "Çok naz ettin ama sen de canım! Dostlar arasında saklı gizli olur mu? Nedir seni böyle dertlendiren? Söyle de bir çaresine bakalım."

Buzdolapçı Ali Fuat, bir taraftan hüngürderken, bir taraftan da kaşlarının arasını ovuşturuyormuş gibi yaparak iki elinin başparmağını göz pınarlarına bastırdı.

"Hay Allah yahu!" dedi Uzun Sedat. Şadıman Beyefendi'nin, sandalyesinde ileri geri sallanırken "Geç otur yerine" işareti yaptığını görünce üzgün üzgün yerine döndü.

Kirli sakal yanağından aşağı sular seller iniyordu Buzdolapçı'nın. Başparmakları gözlerini oymak istermiş gibiydi.

Şadıman Beyefendi baktı ki olacak gibi değil,

"Oo-hoo... Çaylarımız biteli yıl oldu, bir alakadar olan yok kardeşim!" diyerek ipleri eline aldı. Bu, Buzdolapçı Ali Fuat'a, "Git dükkânına, rahat rahat, gönlüne göre ağla, boşal," demek oluyordu, ama Buzdolapçı Ali Fuat, arkadaşlarının yanında zırıl zırıl ağladığı için o kadar mahcuptu, şöyle bir fırsatını bulup dükkâna kaçarak rahat rahat ağlayabilmek, boşalabilmek için o kadar kafa çatlatıyordu ki, Şadıman Beyefendi'nin "Git dükkâna da rahat rahat ağla, boşal!" mektubunu alamadı. Bunun üzerine Şadıman Beyefendi postayı elden vermeyi tercih etti:

"Hoop, ustacığım! Ali Fuat Ustaa! Bu ne biçim misafirperverliktir? Çaylarımız bitti çaylarımız. Doldurmayacak mısın arkadaş?"

Buzdolapçı Ali Fuat, nihayet uyanıp kafasını kaldırdı, bir hıçkırık daha kaçırdı boğazından ve ayağa fırlayarak dostunun uzattığı can simidine şükranla sarıldı. Kafasını hiç kaldırmadan eğilip yer-

deki boş çay bardaklarını topladı. Gölge de ona yardım etmeye çalışırmış gibi sırtında dolanıyordu. Dostlar, Buzdolapçı Ali Fuat rahatsız olmasın diye ondan tarafa bakmıyorlardı. Bu yüzden gölgenin, güneşin geliş açısıyla tezat bir yerde gezelediğini fark etmediler.

Buzdolapçı boşları toplamıştı. Koştur koştur dükkânına attı kendini.

Dükkânın önünde kalakalan üç arkadaşın tadı kaçmıştı. Birbirlerine üzgün üzgün bakıp omuz silktiler. Şadıman Beyefendi sallanmasına hız verdi, Uzun Sedat'ın yüreği ağzına geldi:

"Yavaş Şadıman! Düşüp bir yerini inciteceksin. Her yaşın bir sporu var yahu!"

Buzdolapçı dükkânından dışarı fışkıran hıçkırık, hüngürük, böğürtü ve sümkürme seslerini duymuyormuş gibi davranmaya çalışıyorlardı.

Şadıman Beyefendi,

"Hiç düştüğümü gördün mü Uzun?" diyerek konuyu dağıtmaya, dükkândan gelen seslerin üstünü örtmeye çalıştı. Örtülmüyordu. Zaten Şadıman Beyefendi bu işte uzmanlaşasıya kadar, ben diyeyim elli, sen de seksen sefer düşmüştü, ama şimdi bunu tartışmanın sırası değildi. Hepsi kafasını bir taraflara çevirdi.

İçeride Buzdolapçı Ali Fuat da kafasını bir taraflara çeviriyordu ama kâr etmiyordu. İnsan, hayallerinden kaçamıyor. Ne yana dönse, ne tarafa baksa hep aynı hayal, hep aynı yüz geliyordu gözünün önüne. Sarışın, hayal kadar güzel bir kadın.

Sağda solda buzdolabı gaz tasları, ötede beride televizyondan teybe, ütüden elektrik süpürgesine, bir dolu eski mi eski ev aleti, beyaz eşya... Hepsi tamir için gelmiş, hepsi de geldiği gibi kalmıştı sanki. İlk getirildikleri gün atıldıkları yerde yer etmişe benziyorlardı.

Bir kenarda, tahta bir masanın üstünde bir piknik tüpü, onun üstünde de fokur fokur kaynayan bir çaydanlık vardı. İşte Ali Fuat da tam o masanın kenarına oturmuş, bir eli hâlâ iki kaşının arasına bastırmakta, öteki elini masaya yaslamış, ne zamandan beri arzu ettiği gibi evire çevire ağlıyordu güya, ama o hayal peşini bırakmıyordu ki rahat etsin. Ara sıra masaya yasladığı elini kaldırıp kö-

tü bir üstüpü alıyor, suratını bunun içine gömüp burnunu sümkürüyordu. Üstüpünün içinde bile o hayal! Şermin!

Ağlaması ister istemez azalıyordu an be an, çünkü hiç kimse sonsuza kadar ağlayamaz. Toparlanacaksın!

Toparlanıyordu. Ne müddet orada, o biçimde çöküp kaldığını, bağıra bağıra ağladığını kestiremiyordu. Çok zaman geçmiş gibi geliyordu ona. Çünkü o hayal, otuz sene öncesinden çıkmış gelmiş ve zaman mefhumunu allak bullak etmişti. "Dışarda da çay bekliyo millet!" diye mırıldandı kendi kendine. Doğrulup demin toparladığı çay bardaklarına uzandığı anda telefon çaldı. İlkin irkilip hopladı, sonra kendi kendine homurdandı:

"Hay yav?"

Gaz taslarını tepe tepe dükkânın gerilerine yürümeye başladı. O kadar az kullanıyordu ki şu telefonu, arayıp bulasıya kadar kapanıyordu kimi çaldığında.

Az ötedeki mini buzdolabı eskisinin yanına vardı, ayağına dolanan bir iki bakır teli iteledi. Nerdeydi bu meret?

Mini buzdolabının üstünden dışarıya doğru sivri bir çıkıntı yapmış suntanın altından, mini buzdolabının yanından geliyordu ses. Suntanın üstüne o kadar çok ağırlık yığılmıştı ki, büyük kısmı çıkma balkon gibi dışarıda olduğu halde havada asılı duruyordu.

Dikkatle eğildi, yerdeki birkaç ıvır zıvırı avucuyla küreyip sesin önünü açtı. Aha da işte! Ahizeyi kaldırdı.

"Alooo!" diye bağırdı. Ses akordu tamam!

"Kim?" diye sorduktan sonra sıkıntılı sıkıntılı oynattı pos bıyıklarını. "Haa, sen misin Galip? Nassın?"

İyi oğlandı bu Galip, ama ona fazlaca iyilik etmeye kalktığı için fazlaca canını sıkardı Ali Fuat'ın. Ayriyeten kız kardeşinin kocasıydı ki, ona kız kardeşini hatırlattığı için daha da fazlaca canını sıkardı.

"Noossun be Galibim... İyi diyelim, iyi olalım. Buyur canım, ne vardı?"

Kısa kesmek istiyordu. Kulak verdi.

"Yiğenin mi?.. Ee? Noolmuş yiğenine?.. yoo, tanımam... Hayırdır?"

Dinlerken suratı şekilden şekle girdi. Her zaman böyle saçmalıklar yapardı bu Galip. Sinir oldu.

"Yav yok!" dedi ters ters. "Ne teknik elemanı? Neyime gerek benim teknik tüknük? Çırak bile alamıyom ben. Durumumu bilmiyon mu?"

Şu Galip tuhaf adamdı. Al bakalım, şimdi de bacısından selam söylüyordu ona.

"Yav Galip..." dedi sinirli sinirli. "Bacım bana ne selamı versin kardeşim! Günahını vermez, günahını. Bırak Allah'ını seversen. Derdin neyse onu söyle. Bak, arkadaşlar dışarda çay bekliyolar. Vallaha mı diyon? İyi madem. Selamını aldım, kendisini Allah'a saldım. Sen de ona böyle dersin. Yav, yok dedim kardeşim... Ne maaş verecem ben elin çocuğuna? Elde mi var avuçta mı var?"

Haydi bakalım! Şimdi de çocuğun maaşını, sigortasını kendi vermekten bahsediyordu hasta herif. "Orda biraz dikilsin yeter," diyor, demekle de kalmıyor, yalvarıyordu adeta. Vardı bunda bir hayır. Eh madem...

"İyi, tamam o zaman," dedi. "Gönder gelsin. Bana can şenliği olur. Çay demlemesini öğrense yeter burda."

Uzattıkça uzatıyordu Galip Dağıstanlı. Şimdi de başlamıştı, "Kültürlü çocuk, zart-zurt".

"Yav, tamam dedik!" dedi huysuz huysuz. Sinirinden pos bıyıklarını yemeye başlamıştı. "Kültüründen mültüründen bana nesi! Sen ona sıkı sıkı tembihleyecen; her lafa karışmayacak burda. Diyecen ki; "Ustan sinirli adamdır, delisi delidir, ona göre," diyecen... Sanat mı öğretecekmişim?" Sinirli sinirli güldü. "Tabii tabii," dedi. "Ben ona yerleri süpürme sanatıylan melemen pişirme sanatını öğretirim güzelcenez. Gönder gelsin. Hadi hadi..."

Telefonu kapattıktan sonra, boynunu omuzlarının arasına çeke çeke kıs kıs, uzun uzun güldü.

"Ülen Galip! Ne adamsın len!"

Doğrulurken dikkat etmese, suntanın köşesine sıkı bir kafa atacaktı. Son anda sıyırttı.

"Var başımıza bi gelecek!"

Masanın başına döndü, bardakları servis tepsisi niyetine kullandığı porselen tabaktan indirip çayları koymaya başladı.

Ben ceset hâlindeyim; cânım odur,
Hastayım ben; sanki dermânım odur...
MEVLÂNÂ

Gölge, kendisinden de koyu bir karanlığın içinde, kulağına ne olduğu anlaşılmayan, birbirinden ayırt edilemeyen birtakım fısıltılar, mırıltılar çalınarak ilerliyor, kâh bilmediği bir güç tarafından felçli bir ayak gibi sürükleniyor, kâh kendi gücüyle bir baykuş gibi havalanıp uçuyor, kâh karanlığın rüzgârına kapılıp bir kuru yaprak gibi uçuşuyordu.

Tanıdık sokaklarda yürüyüş hızında dolaşıyor, tanıdık sokakların üstünden kuşbakışı bakarak geçiyor, tanıdık sokaklarda duvardan duvara sekiyordu.

Birden, hemen önüne, ayaklarının olması gereken kısma oyunbaz ışık topları vurmaya başladı. Ona yol gösterecek gibiydi bu oyunbazlar, ama aynı anda her biri öyle büyük bir hızla dört bir yana dağıldı ki, hangi birini takip etmesi gerektiğini bilemedi. Hıçkırdı.

Bir ümit, hangi yumağı kovalayacağını bilemeyen kedi yavrusu gibi, her bir ışık topunu ayrı ayrı yakalamaya çalıştı, bir o yana, bir bu yana vurdu kendini. Ne yaptı, ne ettiyse olmadı, hangi oyunbazın peşine düştüyse az sonra söndü her birinin feri.

En son ışık topu da sönüp gittiğinde, kendi soluğu kendi kulaklarında uğulduyordu... veya kulaklarının olması gereken yerde...

Karanlık mı karanlıktı ortalık, ama hayrettir, minik minik ço-

cuklar oynuyordu dar sokaklarda. Kutu kutu pense grupları, endo-enderebo grupları, anne saat kaç grupları, fotmiş grupları... Bir de, cik cik Ayşecik grupları. Şaşırdı. "Bu çağda mı?" Kaya kaya devam etti yoluna.

Evler küçücük, hepsi de birbirine bitişikti.

Çocukların arasından kendisi ya da onlar orada hiç yokmuş gibi geçmek istedi, ama gene hayrettir, oyun halkalarının o geçerken bozulduğunu fark etti. Çok daha fazla şaşırdı. Demek ki hem onlar vardı hem de bu var...

Ya da tam tersi...

Şaşkın, korkmuş, halkaları boza boza ilerlemesini sürdürdü. Şimdi uçamıyor, koşamıyor, sadece sürükleniyordu. Sağlam ayağın peşine takılmış felçli bir ayak gibi. Sağlam ayak kimdi? Bilmiyordu.

Kapı numaraları, kapıların kendisinden daha belirginmiş gibiydi. Demek ki numaralara bakıyor, bir numara arıyordu. Bir sokağa saptı. Kısacıktı bu sokak. Sonra bir başka sokağa saptı. Bu upuzundu. Az sonra bitiyor, arsalı veya bahçeli, birbirinden karanlık boşluklar tarafından kuşatılıyor, ileride topraktan fırlayıvermiş gibi dikilen birkaç kerpiç evle yeniden başlıyordu.

Epeycenez yürüdü.

Ne aradığını bilmiyordu. Belki de bunu biliyor, ama nerede arayacağını bilmiyordu. Neyi bilip neyi bilmediğini zaten bilmiyordu.

Birdenbire, kulağının dibinde çocuk kahkahaları çınlamaya, oyun çığlıkları parlamaya başladı. Heyecanlandığını anladı. Soluğu hışırdamaya, nabzı kulaklarında çarpmaya başlamıştı.

Harareti yükseldi.

Nereden çıktığı belli olmayan bir ışık girdabında buldu kendini. Şimdi de sürüklenmiyor, emiliyor, rengârenk bir ışık yumağı tarafından yutuluyordu. Direnmedi. Bıraktı gitsin.

Işığın merkezinin bu kadar karanlık olacağını kim bilebilirdi? Zift gibi bir karanlığın içinde kalakaldı. Demek ki ışık, en sonunda kendi ışığını da emiyor, kendini karanlıkta bırakıyordu.

Gözleri açık mı, yoksa kapalı mı, bilmiyordu. Bir gözünün olup olmadığını bile bilmediği gibi.

Ortalık yavaş yavaş, sabah olur gibi aydınlanmaya başladı-

ğında gözlerinin açık olduğunu anladı. Demek ki gözü vardı en azından.

Dingin ama kararlı bir akışla akıp giden, sakin mi sakin, ılık mı ılık bir suyun içinde gibiydi şimdi. Sürüklenmiyor da seyran ediyor gibi. Heyecanı azalmaya, korkusu yatışmaya, soluğu hafiflemeye, nabzı düşmeye başladı.

Mavi kapı!

Nereden hatırlıyordu bunu?

Mavi kapı... mavi kapı...

Ansızın, kireç badanalı bir evin etrafını dolanan beton bir sekide buldu kendini.

Evin etrafını dolaştığını anladı. Cümle kapısı arka bahçedeydi. Bunu da bir yerlerden hatırlıyordu ama nereden? İki basamak merdiveni tırmanıp serin loşluğa daldı.

Şimdi evin içindeydi ve yeniden heyecanlanabilirdi.

Heyecanlandı.

O anda, bir gölgesi olduğunun farkına vardı. Gölgenin gölgesi olmazdı. Demek ki gölge olan kendisi değildi. Kendisi vardı... kendisi...

Önüne, koltuğunun altında boş bakır tencereler taşıyan pasaklı bir genç kadın çıktı birden. Beyaz başörtüsünün altından atkuyruğu örüklü saçları sarkıyordu bunun. Peşine takıldı.

Bir kapıyı açtı, kenara çekildi pasaklı.

O odayı, tavandan sarkan sarı ampulü, duvardaki tavuskuşu desenli kırmızı halıyı, pencereye dayalı sedirin üstünde, başköşede, bileği kehribar erkek tespihli, erkek oturuşlu çok ihtiyar kadını da çok iyi hatırlıyordu. Tek ki, nereden hatırladığını hatırlayamıyordu.

Bileği kehribar erkek tespihli ihtiyar kadın, tek bacağını altına katlamış, tek dizini efe gibi kırıp mesli ayağını sedirin üstüne koymuş, kehribar tespihli elini de bu dizine dayamıştı. Kapıdan tarafa baktığı yoktu. Onun oturduğu o yerde zaman durmuş gibi, tül perdelerden süzülen gün ışığına bakıyordu.

Hava ne zaman aydınlandıydı?

İhtiyar kadın ağır ağır kapının ağzında dikilen gölgeli misafirine döndü, gülümsedi. Gözleri masmaviydi.

"Beni hatırladın mı?" diye sordu.

Gölge, hatırlamıştı onu. Sıdıka Hanım'ı hatırlamıştı. Koşup ellerini öpmek, önünde diz çöküp yalvarmak istedi, olmadı. İhtiyar kadının yanındaki perdelerden süzülen gün ışığı arttıkça arttı, gölgeyi kuşattı, etrafında dönmeye başladı, sonra da emip götürdü.

Sanki yok mahkûma uykuda zindan,
Uykuda sanki saltanatsız sultan...

MEVLÂNÂ

Galip Dağıstanlı, yeğeni uğruna hiçbir masraftan kaçınmayacağını gösterebilmek amacıyla Buzdolapçı Ali Fuat'ı normal telefonla değil cep telefonu ile aramıştı. Her ne kadar karşıdan aldığı cevaplar biraz moralini bozmuş olsa da, telefon hâlâ elinde, kızarmış bir suratla Gökhan'a baktı, sırıttı.

"Bak..." dedi. "Gördün mü nasıl memnun oldu adamcağız!"

"Yapmayın Dayı!" dedi Gökhan. "Söylemesi ayıp, beni oraya gönderebilmek için bir yalvarmadığınız kaldı yani!"

Galip Dağıstanlı, "Eşşeğin oğlu!" diye sövündü içinden. "Her boku da bilmesen olmaz!"

"Öyle deme ama şimdi!" dedi, içerlemiş gibi sırıtarak. "Sen Ali Fuat abimizi tanımıyosun da ondan öyle geliyo sana. Eski topraktır, hırçındır bir miktar. Böylelerinin sevmesi dövmekle olur." Oğlanın suratını buruşturduğunu görünce telaşla devam etti: "Vallahi çok memnun oldu bak."

Gökhan, anlamsız anlamsız sırıtarak saçlarıyla oynamaya başladı.

"İnşallah beni sevmez!" Sunturlu bir kahkaha!

Galip Dağıstanlı da gargaraya getirip bir kahkaha patlattı.

"Ne dedin ne dedin? Bi daha de Allah'ını seversen!"

"Dedim ki, inşallah beni sevmez."

Aman ne komik! Dayı-yeğen, uzun saniyeler boyunca ardı ardına kahkahalar atarak güldüler. Bütün personel onlara baktı.

Sonunda Galip Dağıstanlı, portatif ev aletleri reyonundaki kızın kınayıcı bakışlarıyla karşılaştı da zınk diye kesti gülmesini, yoksa daha epey gülesi vardı. Kolay değildi. Büyük bir beladan sıyrılmıştı tereyağından kıl sıyırır gibi... Yok, öyle değildi... Tereyağından kıl çeker gibi...

Kalktı, iki elinin ayasını önündeki masaya şap şap vurarak, "Konu kapanmıştır!" gibisine bir havayla Gökhan'ın tepesine dikildi.

"Eh..." dedi. "Hadi öyleyse... Ben seni yolcu edeyim."

Aslına bakarsan şurdan şuraya gidesi yoktu Gökhan'ın. Ama, şu hayat gailesi yok mu! İşin ucunda "sıfır kilometre" bir sigorta acenteliği vardı ve bu hayal altın bir havuç gibi sallanıyordu patlıcan burnunun önünde. Çok hevesli görünmeye çalışarak, coşkulu bir vücut çalımıyla saçlarını savurdu, eğilip yerdeki bond çantasını aldı, ayaklandı, dayısının yanısıra çıkış kapısına doğru yürümeye başladı.

Galip Dağıstanlı yarı yolda durup geri döndü, masasının başına koştu, bloknottan bir sayfa kopartıp üstüne bir şeyler yazdı hızlı hızlı. İşini bitirir bitirmez gerisingeri yeğeninin yanına seğirtti. Yolda kâğıt parçasını dörde katlamıştı. Uzattı.

"Bizim Ali Fuat Abi'nin adresi." Sırıttı. Sırıtacak ne varsa!

Gökhan sırıta sırıta uzanıp kâğıdı alırken, Galip Dağıstanlı, fiyakalı bir hareketle arka cebine attı elini, cüzdanını çıkarttı. Sokak kapısına gelmişlerdi.

"Şurdan bir taksiye atla. Ustanı bekletmeyelim, ayıptır... 'Hemen gelsin,' dedi zaten."

Gökhan, dayısının uzattığı paraya sırıtarak baktı. Orada on beşyirmi taksi parası falan vardı veya bu buzdolapçının dükkânı Polatlı civarlarında falandı. Hah hah hah!

Galip Dağıstanlı, oğlanın parayı almak istemediğini anladı. Israr ettiğini belli eder şekilde banknotları havada ileri geri salladı.

"Al oğlum, al," dedi. "Gurur yapma bana! Ben sırf sana değil, kendime de yatırım yapıyorum hem... Ne konuştuyduk?" Göz kırptı. "Al aslanım! Al benim aslan yeğenim!"

Gökhan, burnunun en ucuna kadar kızararak aldı parayı, gömlek cebine soktu.

"Üstünü anneme veririm," dedi.

"Sen nasıl istiyorsan." Galip Dağıstanlı hislenmişti gene. "Kendi oğlumdan ayrı görüyorsam şerefsizim!" diye düşünüyordu. "Hadi öpeyim." Öptü. "Allah yolunu açık etsin."

"Sağ olun Dayıcım."

Yaylana yaylana kalabalığa karıştı Gökhan.

Galip Dağıstanlı, artık görmediği halde hâlâ görüyormuş gibi baktı arkasından.

"Şerefim hakkı için açacağım sana o dükkânı."

Madem kör değilim diyorsun,
Kör olduğunu niye göremiyorsun?
MEVLÂNÂ

Selim Dayı, vücudu balon gibi şişmiş, gergin kolları hava basılmış kurbanlık koyun bacağı gibi iki yana ayrılmış, elleri yastıkların üzerine ölü eli gibi düşmüş, sırtı başka başka yastıklarla beslenmiş, rezil bir vaziyette, altları torba torba olmuş mavi gözleriyle, karyolasının ayakucuna çektiği sandalyeye ilişmiş, üzüntülü gözlerle kendisini süzen ablasına bakıyordu. Husyeleri o sabah itibarı ile, artık özel dikilmiş pijamalara bile sığmayacak kadar büyüdüğü için donsuzdu ve avret yerlerinin üstü pikeyle örtülmüştü.

"Ayol, niye inat ediyosun Selim?" diye hayıflandı Sevim Hanım. "Biraz kan aldıralım diyorum işte. Rahatlarsın acık!"

Kardeşine baktı, onun dudaklarını küskün küskün sarkıttığını görünce sinirlendi, delleniverdi.

"Ay bu adamınki de köpek inadı ayol!"

Selim Dayı belli belirsiz güldü.

"Katır baba, katır."

"Afbuyur?"

"Ona katır inadı denir."

Sevim Hanım duygulandı. Kafasının üstünden geriye doğru kaymış tülbentini toparlar gibi yaparak uçlarıyla göz pınarlarını sildi.

"Öyle olsun."

Daha fazla tutamadı kendini. Çığlık gibi yükseliveren bir hıçkırığın ardından hüngür hüngür ağlamaya başladı.

Selim Dayı öyle bir şişmişti ki, yatağın üstünde deniz topu gibi duruyordu. Oturuyor mu yatıyor mu belli değildi.

"Ağlamak zamanı değil baba!" diye çıkıştı. Sağlıklı görünen tek yeri bariton sesiydi. "Sen her bir şeyi kıza anlatacağına söz vermediğin müddetçe ben de burda böylece yatıp Azrail'i bekleyeceğim. İyi mi?"

Çiğdem çığlık çığlığa uyandığından beri zati her yanı ayrı titriyordu Sevim Hanım'ın. Yeni bir titreme aldı vücudunu. Evet, kız seri rüya görmeye başlamıştı ve öyle görünüyordu ki devamını da görmesi an meselesiydi. Ama, ya görmezseydi? Ne lüzum vardı kızcaazın dünyasını yıkmaya ayol? Elindeki, avucundakini de söküp almanın ne âlemi vardı? Kızı, asla bulamayacağı bir anayla bir oğlan kardeşin peşine takıp sefil etmek insaniyete sığar mıydı? Sığmazdı... Ama, Selim de haklıydı. Haklıydı ki yerden göğe, gökten de arş-ı âlâya kadar haklıydı. Domuzuna haklıydı hasta köpek!

Çiğdem, bu sabah Sevim Hanım'a sıkı sıkı sarılmış ve çipil çipil yeşil gözleriyle ona bakarak ve de bir defa olsun, hiç olmazsa şöyle şifa niyetine "anne" demeden, gördüğü o korkunçlu rüyayı anlatmıştı elifi elifine. Bir genç kızın bir anneye sarıldığı gibi sarılmıştı Çiğdem de Sevim Hanım'a gerçi, ama "anne" dememişti işte. "Sen beni, ben o zaman bebekmişim, bir gecekondudan kaçırıyordun!" demişti. "Yanında da eciş bücüş, yamrı yumru bir adam vardı. Adı Ali Fuat mıydı ne... Sana tuhaf bir isimle sesleniyordu... ama o sendin!" Noolurdu sanki "anne" deseydi?

Sonra başka bir şey daha demişti ki, tam can evinden vurmuştu bu şey Sevim Hanım'ı. "O yerden bitme herifle bir olup beni ve kardeşimi kaçırırken, geride bıraktığınız gecekondunun penceresinde bir genç kadın belirdi. Siz görmediniz ama ben gördüm. Görür görmez de içimden ona 'anne' demek geldi. İşte sen geldiğinde o yüzden bağırıyordum." İnsaf ayol! Böyle rüya mı görülür?

Kızı işe savar savmaz, ağlaya ağlaya kardeşinin yanına koşmuş, onu bu berbat halde bulmuş, altına işemişti, hiç erinmeden, söylenip dırıldanmadan çarşaflarını alıp temiz, kuru çarşaf yaymış, orasını burasını gülsuyuyla silmiş, sonra da adamın ne kadar fena gö-

ründüğüne bakmadan, bok varmış gibi Çiğdem'in son rüyasını anlatmıştı.

O olmuş, Selim'in diklenesi tutmuştu. "Artık uyan baba!" demişti boru gibi sesini yükselterek. "Şu çekmecede kızın işyerinin broşürü var. Hemen ara, 'Dayın çok hastalandı,' de, çağır gelsin, sonra da oturt dizinin dibine, o rüyasında göre göre anlamadan önce her şeyi sen anlat."

"Akşama kıran mı girdi ayol? Hele akşam olsun, bi gelsin kız."

"Anlatmazsın. Zorla anlatmadıkça hayatta anlatmazsın sen. İşi kendi haline bırakma. Çağır, şimdi anlat!"

Ne diyebilirdi ki Sevim Hanım?

"Dünyada olmaz!" demişti tabii ki. "Hele önce senden iki-üç şişe kan aldıralım, sonra düşünürüz," demişti.

İnatlaşmıştı herif!

"Aldırmıyorum baba!"

"Köpek ayol!" diye düşündü Sevim Hanım. "Nası da basıyo damarıma!"

"İnat köpek!" dedi birden. "Noolur sanki acık kan aldırsak? Hastasın diyorum ayol! Hastasın, anlamıyo musun?" Sahiden de hiç bu kadar fena görmemişti kardeşini. Katıla katıla ağlamaya başladı.

"Hep hastaydım zaten, ne ağlaması şimdi bu?"

Sevim Hanım, yumruklarını dizine vura vura, oturduğu yerde tepine tepine, sesini de kısabildiği kadar kısa kısa çığlık atmaya başladı. Bu sefer çok fenaydı Selim. Ölümüne de inatlaşmıyor muydu!

"Bu sefer çok fena ama!" diye yalvardı. "Kendini görsen korkarsın. İnanmıyosan bi ayna getiriyim de bak. Kaç sene var, bu kadar kötülemediydin sen!" Kül tablasını gösterdi. "Ben ona baktım mıydı anlarım senin ne kadar kötü olduğunu. Bak, görüyo musun, bomboş. Bi tanecik bile içememişin dün geceden beri." Katıldı, öyle ki bir ara nefes alamaz hale bile geldi.

Selim Dayı, kendi halini unutup ablası için telaşlandı. Sırf onun gönlü olsun diye kan aldırmaya razı olacaktı.

"Ne yapalım baba?" dedi. "Allah'ın dediği olur... sen... sen... en iyisi..." Cümlesini tamamlayamadı. Nefesi ani bir hırıltıyla kesildi, kafası yana düşüp gözleri kapanıverdi.

Sevim Hanım, bir feryat koparark fırladı ayağa, fırlarken, oturduğu sandalyeyi devirdi, karyolaya atılıp şişman vücudundan hiç beklenmeyen bir çeviklikle kardeşinin balon gibi şişmiş, morarmış vücudunun üstüne kapandı. Öldü sanmıştı.

"Seliiim! İnat köpeek!"

Selim Dayı gözlerini açtı, cümlesini tamamladı:

"Sen en iyisi biraz kan aldır benden!" Sonra tekrar kapandı gözleri.

Sevim Hanım iki sarstı hasta adamı, bir hareket göremeyince odayı koşa koşa terk etti, sokak kapısına varıp açtı, merdiven yukarı avazı çıktığı kadar baarmaya başladı:

"Rüveydeee! Rüveyde diyoruum!"

Harb ve sulh: Ferdin hayâldir kârı hep
Bir hayâldir şânı yahut ârı hep...
MEVLÂNÂ

Buzdolapçı Ali Fuat'ın dükkânının önü...

Üç arkadaş mırıl mırıl konuşurken, Buzdolapçı Ali Fuat, tepsi niyetine kullandığı porselen tabağın içindeki dolu çay bardaklarıyla dükkânından çıktı nihayet. Epey rahatlamış görünüyordu, hatta neşesi yerine gelmiş.

Bu değişiklik, herifin ağlaya ağlaya içeri kaçışını hatırlayan ihtiyar dostların gözünden kaçmadı. Diğerlerinin bunu fark etmediğini sanan Uzun Sedat, yanında sandalyesini şaha kaldırmış sallanıp duran Şadıman Beyefendi'nin dizine kendi diziyle bir darbe vurarak dikkatleri o yöne çekmek istedi.

Şadıman Beyefendi'nin bıçak sırtındaki dengesi bu ani ve beklenmedik sadmenin tesiriyle derhal bozuldu, o sırada öne salınım yapmaktaydı, yüzükoyun gitmeye başladı. Uzun Sedat can havliyle atıldı, sıkı sıkı tuttu dostunu.

"Aman yahu! Çocuksun, çocuk!" dedi kızarak. Sanki Şadıman Beyefendi keyfinden kaybetmişti dengesini.

"Esas sana aman!" diye bağırdı Şadıman Beyefendi. Allah'tan güçlü kuvvetli adamdı Uzun. Sandalyesinin iki ön ayağı üzerine yumuşak bir iniş yapmıştı bu sayede. "Uzun, ne yapıyorsun yahu?"

Yaslı gidip şen gelen Buzdolapçı Ali Fuat, daha da bir şeneldi bu kapışma karşısında.

Uzun Sedat, hayatını kurtardığı Şadıman Beyefendi'ye kırgın kırgın bakıyordu.

"Yahu düşüyordun, tuttuk," dedi. "Kabahat mi ettik?"

"Evet, önce vurup düşürdün, sonra da tuttun! Kaç senedir öğrenemedin; düşmem ben kardeşim! İstesem, kucağımda eşek kadar adamla sallanırım, gene düşmem, gene düşmem." Daha bir gece önce altındaki sandalyenin kırıldığını hatırlayıp bu açıklamasını tashih etti: "Şu iskemle kırılmadığı müddetçe zinhar düşmem!"

Buzdolapçı Ali Fuat, pek neşeli, pek işveli girdi aralarına, "He he hee..." diye gevrek gevrek gülerek, tepsi niyetine kullandığı porselen tabağı orta yerde tutup çay servisi yapmaya başladı.

Sağlık Kabinci Kâmil çayını alırken, biraz da Şadıman Beyefendi ile Uzun Sedat'ın hırlaşmaları nihayete ersin diye,

"Hayırdır inşallah Ali Fuat?" dedi, diğer ikisine göz kırparak. "Hurdaların arasında define mi buldun nedir? Yaslı gittin şen geldin kardeşim!"

Buzdolapçı, elinde sadece kendi bardağını taşıdığı porselen tabakla orta yerde dikiliyor, kıs kıs gülüp sırıtıyordu.

Uzun Sedat çayını karıştırırken söz aldı:

"Sahi yahu! Ne oldu ülen sana? Kim gıdıkladı içerde?"

Buzdolapçı Ali Fuat, üç yana dönerek her bir arkadaşına ayrı ayrı gösterdi ayrık dişlerini.

"İşleri büyütüyom Allah'ın izniylen!" dedi.

"Nasıl yani?" Şadıman Beyefendi, Uzun Sedat'ın dizine bir diz atarak kızgınlığının geçtiğini ima etti. Uzun Sedat da ona bir diz attı.

"Bizim kızın beyi aradı da ona gülerim." Buzdolapçı Ali Fuat nihayet orta sahayı terk edip kendi sandalyesine geçmiş, dostların konuşlanmalarına göre sol bek mevkiinde yerini almıştı.

"Yavaş gel!" dedi Şadıman Beyefendi. "Sen Firdevs'i ne zaman evlendirdin be adam?"

Buzdolapçı Ali Fuat gevrek gevrek güldü gene. Onun bu gülme işini epeyce uzatacağını anlayan Sağlık Kabinci Kâmil, Şadıman Beyefendi'yi cevaplama işini üstüne aldı:

"Esas sen yavaş gel Şadıman! Firdevs'in yaşı kaç başı kaç? Kız kardeşinden bahsediyor anlamadın mı? Hani bunun hiç görüşmediği bir kız kardeşi var ya!"

Dönüp Ali Fuat'a baktı.

"Neydi kardeşinin adı? Fatma mı, Ayşe mi?"

Hâlâ kıs kıs gülüyordu Ali Fuat.

"Hee..." dedi. "Fadime Fadime. Amma onlar sosterik oldukları için Fatoş derler."

"Sosterik ne yahu?" diye sordu Uzun Sedat.

Bu kez de Şadıman Beyefendi açıkladı:

"Sosyetik demek istiyor galiba."

Gülüştüler. Buzdolapçı Ali Fuat neye güldüklerini anlamamıştı. Daha anlatmamıştı ki bi kere! Şaşkın şaşkın baktı.

"İşte onu diyodum..." dedi. "... bizim Fadime'nin beyi aradı..."

"Anladık yahu!" diye parladı Uzun Sedat. "Geç o kısmı. Ağlaya ağlaya girdiydin dükkâna, ayağının altını keçi yalamış gibi çıktın. Nasıl başardı herif bunu? O kısma gel."

Buzdolapçı Ali Fuat höpürtülü bir yudum aldı çayından.

"Şimdi bu Galip, aklısıra çok uyanık ya..."

"Galip kim be?"

"Bizim kızın beyi işte... Bunun bi yiğeni mi ne varmış, tamam mı? Bunun ablası bu oğlanı bunun başına sarmış anladığım kadarıylan... Tabii bu da söylemiyo bunun böyle olduğunu ama ben bunun ciğerini bilirim; anlamam mı! Bu kıvranıyo şimdi, tamam mı? Bunu başından savsın da, başka bi şey istemiyo bu... Üste para vermeye bile razı..."

"Off!" dedi Şadıman Beyefendi. "Bir tane işaret zamiriyle kitap yazdı herif! Kim kimin nesidir, kim kimdir, anladıysam arap olayım."

Uzun Sedat da bir of çekti.

"Bunun SSK'sını, maaşını filan kendi verecekmiş bizimki..." diye devam etti Buzdolapçı Ali Fuat. "Bi de bana ayak yapıyo telefonda. Anladığım kadarıylan, oğlan bunun yanında. Kaçar mı bizden!.. Diyo ki bu: 'Sana bi teknik yardımcı yolluyom,' diyo... 'Maaşı da SSK'sı da benden,' diyo... Çırak diyemiyo!"

Buzdolapçı Ali Fuat, kendini son kez zorlayarak gevrek bir kahkaha daha patlatıp dostlarının da çok güleceğini zannederek dizlerini döve döve gülmeye çalıştı yeni baştan, ama heriflerin yüzündeki yılgın ifadeyi görünce gülesi geçti.

"Yaa... İşte buna gülerim deminden beri," dedi, sanki o söylemese kimsenin anlayacağı yokmuş gibi. "Hani dediydin ya Kâmil, 'Yaslı gittin şen döndün,' diye... Onu diyom."

Sağlık Kabinci Kâmil derin bir lâhavle çekip, "Ağlamaya devam etseydi daha iyiydi," der gibi bakan dostlarına "İdare edin artık!" gibisine göz süzerek tashih etti:

"Şen döndün" demedim, "Şen geldin" dedim."

Kızdın, arkandan çekiştirmiş iken
Aynı adam övse memnunsun,
Neden?

MEVLÂNÂ

Suna, hiç aramadıysa elli sefer aramıştı Davut'u sabah beri. Kuduruyordu. Dünkü darbeden sonra, üstüne bir de bu çıkmıştı. Önce, "Benim yüzümü görmek istemediği için özellikle gecikiyor," diye düşünmüş, ama daha sonra Çiğdem'in de "özellikle" geciktiğini görüp sinirinden kaskatı kesilerek şöyle düşünmüştü: "İşi dünden pişirdiler, şimdi de sokaklarda fingirdeşiyolar! Yazıklar olsun Davut!" Zaten Gökhan da yoktu ortada. Kafayı yemek üzereydi büsbütün. Bir de şu dünden erteledikleri randevu sahipleri arkası arkasına sökün etmesin mi sana! Hadi bakalım şimdi! Tut şeyinden vur duvara!

Çok kötü bir gece geçirmiş, sabaha kadar dön o yana dön bu yana kara kara düşünmüş, düşündükçe içi, içi karardıkça da yüzü kararmış, en nihayetinde, "Sıkı dur Davut! Neler kaybettiğini gösterecem sana!" deyip şahlanmış ve sabahın dördünden gene sabahın yedi buçuğuna kadar makyaj yapmış, süslenip püslenmişti. Giyip çıkarttığı bluzun, eteğin haddi hesabı yoktu. Sırf ne için? Şu içerdeki, "Hadi yaa! Nerde kaldı bu patron? Hem çaarıyolar, hem de atlatıyolar iki gündür!" diye homurdanan işsizler ordusu için mi? Bi de yüzsüz oluyodu ki bunlar! Duymuyo sanıyolardı tabii.

Şu kıyafete, şu makyaja yazıktı yani. Sen bu kadar hazırlan, ondan sonra eleman adaylarına çay servisi yap!

Çay bardaklarını çay tepsisinin üstüne sekizinci defa dizdi. Yani, bir sinirine gidiyordu ki!

Safran sarısı, upuzun eteğiyle yerleri süpüre süpüre girdi bekleme salonuna. Güzelliğinin farkındaydı. Fırfırlı, limon yeşili bir bluz giymişti üstüne de.

"İşte çaylarınız da geldi arkadaşlar," dedi gururla. Nasıl gururlanmasın, herkesin gözü onun üstündeydi. Ah Davut!

"Bunu taze demledim."

"Zahmet oldu," dedi, sıkkın sıkkın oturan bayan adaylardan biri.

"Evet," diyerek onu destekledi bir diğeri. "Size dokuzuncu defa çok zahmet oldu yani!"

Suna sertçe döndü bu ukaladan tarafa.

"Sekiz!" diye düzeltti. Dünkünün ukalalığı yeter de artardı bile. "Sizin değerli vaktinizi almayalım isterseniz... hanfendi!!!"

Kızcağız bozulup kafasını öte yana çevirdi. Ama Suna daha çok bozulmuştu. Sen hem bunları idare edeceğim diye canını dişine tak, şu güzel kıyafetle ortalıkta yeni gelin gibi dört dön, hem de azar işit, fırça ye.

Yalakalık olsun diye bu şirret sekreterin elinde kalakalan çay tepsisine uzanan tek erkek başvurucunun eline tutuşturuverdi tepsiyi. Daha hıncını alamamıştı. İki elini yumruk yaptı, iki beline dayayarak "o kıza" bakıp gerdan kırdı.

"Hanfendinin Corç Buş'la randevusu vardı galiba!" diye tısladı. "Ben en iyisi bi daha arayım Davut Bey'i. Müsaadenizle!"

Safran sarısı eteğini tekmeleye tekmeleye çıktı bekleme salonundan, salonun açılımındaki sekreter masasının başına geçti. Telefonun tuşlarına döver gibi vururken, alttan alttan bakıyordu hâlâ "o kıza". "Ah arkamdan bi laf etmeye kalksan da yoluversem saçını başını!" diye dua ediyordu içinden. Kızcağız ise bilhassa Suna görsün diye uğraşarak kalkıp oğlanın elinde kalan tepsiden bir çay almış, beğene beğene içermiş gibi yapmaya başlamıştı. "İşte bu kadar! Haddini bil CANIM!"

Aklından "Canım" deyince yine o Çiğdem olacak karı geldi aklına. Uyuz oldu. Yok! Açmıyordu Davut Beyefendi. Kesin beraberdi bunlar! Allah bilir naapıyolardı şimdi! Ee tabii, sen daha ilk günden hiç tanımadığın bi adamın kollarına atlarsan, o da sana naa-

pacaksa yapar! Birkaç defa daha çaldırıp çarparak kapattı telefonu. En az yüz sefer bakmıştı ama dayanamayıp gene baktı Çiğdem'in dosyasına. Yoktu işte. Bir cep telefonu bile yoktu kahpenin! Onu da arayamıyordu. Kudurdu kudurdu!

Hırsını "o kızdan" almaya karar verdi. Bekleme salonuna geçip orta yerde dikildi, "o kıza" hiç bakmadan, ama her haliyle onu ima ederek gene orta yere çemkirdi:

"Maalesef, hanfendi çok kızacak ama, Davut Bey hâlâ cevap vermiyo arkadaşlar!" Öteki başvurucular, "o kız" adına üzüntü duyarak gözlerini Suna'dan kaçırdılar. Bu daha da çok kudurttu Suna'yı. "Davut Bey, hanfendinin beklediğini bilseydi muhakkak işini gücünü bırakıp gelirdi. Ben onun adına özür diliyorum kendisinden!"

Kız daha fazla dayanamadı.

"Yeter yaa!" deyip kalktı, koşa koşa terk etti büroyu.

"Tüh!" dedi Suna, gürültüyle kapanan kapının arkasından. "Dünya çapında bi sigortacı kaybettik! Ben naaptım!" Kötü kötü gülerek salondan çıktı, mutfağa geçip hırsından ağlamaya başladı. İki dakika içinde boyaları aktı, maskara maymuna döndü. İnanamıyordu. Davut ve Çiğdem, aynı anda, "tesadüfen" gelmeyiveriyorlardı. Oturduğu yerden, çıkış kapısının bir defa daha açıldığını ve sonra tekrar ve daha sertçe kapandığını işitti. Kalkıp salona baktı. Herkes gitmişti.

"Ay çok üzüldüm!" dedi kırıtarak, sonra tekrar kaldığı yerden ağlamaya ve kötü kötü düşünmeye devam etti.

Demir parçalarıyız,
Aşkınsa mıknatıs...
MEVLÂNÂ

Davut, uğultulu, bol korna sesli gündüz trafiğine karışmış, saatlerdir ne yana gittiğini, ne yaptığını, ne yapması gerektiğini bilmeden, elinden geldiğince düşünmemeye çalışarak yol alıyordu, ama yol aldığını bile bilmiyordu. Zaten bunu kendisi istemişti. Bugün düşünmeyecekti.

En iyisi!

Kafasına göre sağa dönüyor, kafasına göre sola dönüyor, kafasına göre araba solluyor, kafasına göre öyle gidiyor, kafasına göre böyle gidiyordu. Sahip olabileceği en iyi fikir, hiçbir fikre sahip olmamaktı o an onun için. Şadıman Beyefendi, Buzdolapçı Ali Fuat'ın onu deli bir kadının elinden kurtardığını söylemişti. Onu ve ikiz kardeşini. Buraya kadar ilk gördüğü rüyayla uyumluydu kendisine anlatılan hikâye. Niye düşünüyordu ki? Hani düşünmeyecekti?

Öyledir ama!

Bir şeyi düşünmemeye çalışırsın, düşünmemek üzerine düşünmeye başlarsın, biraz sonra bir de bakarsın ki sırf o düşünmemeye karar verdiğin şeyi düşünüyorsun.

Düşünmeye devam etti:

Hangi normal insan, ufacık bebekleri çuvalların içine sokup o pislikte barındırırdı? Hangi normal insan, daha ılık sütü bile içip içemeyecekleri şüpheli insan yavrularının kafasından aşağı bir ten-

cere yağlı kuru fasulye boca ederdi? İster istemez bir fikir sahibi oluyordu. Buzdolapçı Ali Fuat hayırlı bir iş yapmış gibiydi. Gözünü karartmış ve pek çok insanın "Üstüme vazife mi canım?" diyeceği bir işe kalkışıp hem onu hem de ikiz kardeşini o deli kadının elinden kurtarmıştı. Buraya kadar da hikâye ile uyumluydu rüyası. Veya hikâye rüyasına uyumluydu. Düşünme Davut!

Zor onun orası. Düşüneceksin!

Bir şeyi düşünmemenin en iyi yolu, başka bir şeyi düşünmektir. Öyle salak salak, "Düşünmeyeceğim" dedin miydi, neyi düşünmeyeceğini düşünmüş olursun ki, bu da zaten sırf o düşünmeyeceğin şeyi düşünüyorsun anlamına gelir.

Düşünmeye devam:

Değil mi ki rüyasının, rüyalarının her santimi gerçeğin ta kendisiydi, değil mi ki bunların rüya değil kesin hatırlamalar olduğu ortaya çıkmıştı, o zaman o görüntülerin her birinin gerçek olması gerçeği de ortaya çıkmış olmuyor muydu? Hepsi de gerçekse eğer?.. O andan itibaren ortalık karışıyordu işte. Hikâye ile rüya birbirini örtmemeye başlıyordu. Misal, o şişman kadının en küçük bir telaş belirtisi göstermemesi... Dağın başında bir evden, bir akıl hastasının evinden çocuk kaçırıyorsun, utanmasan bir de elektrik süpürgesini çalıştırıp ortalığı temizleyeceksin. Bir gürültü, bir patırtı, bir avaz avaza konuşmalar! Tamam, bunlar sahiden rüya olsa, olur o kadar saçmalık dersin, ama rüya değilmiş! Sen söyledin Dede! Düşünme Davut! Düşünme aslanım!

Nereye düşünmeyeceksin?

Neyi düşünmeyecektin sen? Şu düşündüğün şeyi mi?

Düşünelim bakalım: "Deli anne" demişti Şadıman Beyefendi, değil mi? İyi ama hangisiydi deli anne? Üç gece üst üste gördüğü o sidikli rüyadaki devanası mı, yoksa devamen gördüğü o rüyadaki, pencereden bakıp haykıran zayıf, incecik kadın mı? Eğer o devanası idiyse annesi, neden üç gece onu gördüğü halde bir kere olsun "anne" demek gelmemişti içinden? Yok, eğer pencerede gördüğü o zayıf kadın idiyse, onun neresi deliydi? Öteki, yani o devanası, hiç de bebe belik sahibi birine, bebekleri için kaygı duyan birine benzemiyordu. Deliye benziyordu... o tamam, ama anneye benzemiyordu. Beri yandan, pencereden bakan, sonra da çığlık çığlığa ba-

ğıran o zavallı kadıncağız, bebeklerinin kaçırıldığını anlayan ve çaresizliğinden, ümitsizliğinden kendini yırtan, olsa olsa o anda deliye dönen bir "anne"ye benziyordu... Düşündükçe bir fikir sahibi olmaya başlıyor, fikir sahibi oldukça da fikir sahibi olmadan yaşayıp gittiği o güzelim otuz senesi daha da bir çekici, daha da bir güzel görünüyordu gözüne. Ah düşünmeyecektin ki!

Ne mümkün!

Düşüne düşüne, işittiklerinin hilafına ve işittiklerinin hepsinden kötü bir fikir palazlanmaya başlıyordu kafasında: Hayatı yalandı, tamam. Şadıman Beyefendi, dedesi olduğunu söyleyerek bir ömür kandırmıştı onu, o da tamam, ama aynı Şadıman Beyefendi, dün gece, doğruyu, gerçeği söylediğini söyleyerek bir defa daha kandırmış olamaz mıydı? Bir adam, doğruyu söylemek adına doğruyu söylediğini söyleyerek, otuz seneden beri yalan söylediğini söylemeye başlıyorsa, onun o anda doğruyu söylediğini kim söyleyebilirdi? "Ben yalancının tekiyim!" diyen birinin bu itirafı bizatihi yalan olmasındı? Yok! Bu hikâyede bir noksan vardı. Şadıman Beyefendi yalan söylüyordu. Kesin!

Öff!

Kızılay'dan yukarı, Kuğulu Park'a doğru yol almaya başlamıştı. Farkında değildi. Araba sürüşü, uzun yol şoförlerinin uyuya uyuya viraj almasına, araba sollamasına ve kazasız belasız varacakları yere vardıktan sonra yaptıkları yolculukla ilgili hiçbir şey hatırlamamasına benziyordu. Birazdan bir yere varacaktı ve oraya nasıl, hangi yollardan geçip de ne biçimde vardığını hiç hatırlamayacaktı.

Sıkışık mı sıkışık trafiğin içinde, otomobillerin, otobüslerin arasında zorluk çekmeden ilerliyor ama hakikatte ne yaptığını bilmiyordu. O anda altına basit, dört ayaklı bir sandalye koy, sana aslanlar gibi sallanan sandalye akrobasisi yapsın. O kadar dalgındı.

Bilmeden ve görmeden, Kuğulu Park'ı solunda bırakıp kırmızı ışığa da gayet güzel uyarak yeşil yanıncaya kadar bekleyip Çankaya yokuşuna vurdu. Ara sıra, "Belki de rüya olan, Şadıman Beyefendi'nin bana anlattıklarıdır. Ben gerçekte o rüya sandığım hayatı yaşıyorumdur," diye düşünüp, gene ve daha başka bir fikre saplanıyor, kafasını silkelemeyi bile akıl edemiyor, saplandığı beyin deliğinde debelene debelene batıp gidiyordu.

İnsan ne yaptığını bilmiyorsa, onu olağanüstü bir güçle yapabilir; engel tanımaz. O anda Davut, saatlerdir direksiyon sallıyor değil de, misal, saatlerdir halter kaldırıyor olabilirdi ve hiçbir şey değişmezdi inan olsun! Ne nefesi kesilirdi, ne kolu bacağı tutulurdu, ne yorulurdu. Şimdi neyse, o durumda da o olurdu. Şaşkın, dalgın, düşünceli...

Sözde düşünmeyecekti!

Sol cenahta yeşillikler akıp gidiyordu, içlerinde bol ışıklar oynaşan. Davut da gitti. Bir şey, çok özel bir şey onu bir yerlere çekiyor, çok özel BİRİSİ, ona efsunlu bir yol çiziyordu. Aklı başında olsaydı, kendisi de bunu bu şekil değerlendirir, dedesini hatırlayıp, "Hiçbir şey olmaz. Her şey oldurulur!" bile derdi, ama aklı başında değildi.

Gitmeye devam etti.

Az sonra durdu, ileri-geri kibar ve son derece bilinçli manevralar yaparak arabasını adam gibi park etti, indi, kapısını da bir güzel kilitledi, Seğmenler Parkı'na, bayır aşağı yeşilliklere doğru vurdu kendini. Bunu yaptığından haberi bile yoktu. Sorsan, hâlâ arabada olduğunu iddia edebilirdi.

Bayır aşağı indi, indi, indi. İnadına da parkın tenha olacağı tutmuştu o gün. Her daim itini-köpeğini getirip dolaştıran, işeten, sıçırtan, çötüştüren, dövüştüren kızlar, oğlanlar, kadınlar, adamlar yoktu ortalıkta. Penye eşofmanlarını çekip sağlıklı yaşam yürüyüşü yapmaya gelen ihtiyarlar da yoktu. Ötede beride tek tük bir-iki kişi. Hepsi o.

Yolculuğu, başladığı gibi kendisine haber vermeden bitti. O anda kendinde olsa, "Ben buraya nasıl geldim?" diye meraklanırdı. Gövdesi kalınca bir çınar ağacının altına yerleştirilmiş banka attı kendini.

Kollarını, iki yanına oturmuş iki dostun omzuna atarcasına bankın arkalığına attı.

Bacaklarını ayırdı, ayaklarını atabildiği kadar öne attı.

Mavi Tren'de uyumaya hazırlanan bir yolcu gibi, neredeyse sırtüstü uzanacak şekilde kendini geriye, kafasını da yukarıya attı.

Kısık mı kısık, ama isyan dolu bir çığlık attı:

"Anne!"

Birkaç kişi gelip geçti önünden. Önce, itin teki kafayı bulmuş, sayıklıyor sandılar, sonra anladılar ki kocaman herif oturmuş, kendi halinde ağlıyor, saygı gösterip uzaklaştılar.

Az sonra bir gölge çöktü tepesine, gökyüzü kapanmış gibi, ama Davut farkına varmadı bu ışık değişikliğinin. Gözleri sımsıkı kapalıydı. Zaten neyin farkına varmıştı ki?

Gölge, alnından öpecekmiş gibi eğildi genç adamın üstüne, sonra telaşla uzaklaştı, daha ötedeki, öteki çınar ağacının arkasında kayboldu.

Kendisi karanlıktı sözde, ama ışık hızıyla, kemiğini arayan bir köpek gibi, soluk soluğa, ıslıklı nefesler alarak ulaştı öteki çınar ağacının dibine. Orada da bir bank, o bankta da bir oturan vardı ve tıpkı Davut gibi, bu "biri" de kendini atabildiği kadar geriye atmış, kollarını iki yana atmış, ayaklarını öne atmış, kafasını göğe atmış vaziyette oturuyor, gene tıpkı Davut gibi, "Anne!" diye diye ağlıyordu. Aralarında tek fark vardı; öteki çınar ağacının altında ağlayan kişi "erkek", bu çınar ağacının altında ağlayan kişi "dişi" idi.

Çiğdem'di, başkası değil.

Gölge, onun da üstüne çöktü, sonra fırlarcasına kalkıp tekrar diğer çınarın dibine süzüldü. O uzaklaşıp giderken, yaşlı başlı, takım elbiseli eli zarif bastonlu zarif bir beyefendi, ağlayan kızın yanına zarif adımlarla yaklaşmaya başladı.

Aklın bahsi ya eserdir, ya sebep,
Oysa şaşkınlık verir, can bahsi hep...
MEVLÂNÂ

Rüveyde, canıtez, cevval, uyanık kadındı. Daha Sevim Hanım'ın ilk avazını işittiği anda, kapıya koşmak yerine mutfağa koşmuş, akşama yaprak haşlıyordu, tüpü kapatmış, portmantoya seğirtip pardösüsünü sırtına alıvermiş, omzunda durup duran başörtüsünü başına çekivermiş, ondan sonra kendini merdivenlere vuruvermişti.

Sevim Hanım, korkudan faltaşı gibi açılmış gözlerle karşılamıştı Rüveyde'yi.

"Yoksa bi yere mi gidiyodun?"

"Sen çağırmadın mı?" demişti Rüveyde de. "Nereye gidecekmişim? Sana koştum ya işte." Sevim Hanım'ı iteklediği gibi dalmıştı evin içine. "Selim Bey Kardeşim mi?"

Sevim Hanım cevap verememişti. Ağlayıp tıkanarak hınk-mınk sesler çıkarmış, yaralı güvercin gibi kanat çırpa çırpa arkadaşının ardısıra hasta kardeşinin odasına koşturmuştu.

"Ah anam! Öldü mü yoksa?" diye sordu Rüveyde. Hakikaten de Sevim Hanım'ın paniklediği kadar vardı. Çok kötü görünüyordu Selim Bey Kardeş. Çok çok kötü. Kötü ne kelime, ölü gibi görünüyordu. Bir ölü ne kadar morarabilirse o kadar morarmış, sıcakta üç gün bekletildikten sonra ne kadar şişebilirse o kadar şişmişti adamcağız. Buna tabut da olmazdı.

Rüveyde'nin sorusunu yanlış anlayıp,

"Ölmüş mü?" diye bağırdı Sevim Hanım.

"Ben sana soruyorum!"

"Ben de sana soruyorum!"

Baktı ki Sevim Hanım'ın kendine hayrı yok, davul gibi şişmiş hastaya sokuldu Rüveyde.

"Dur bakalım," dedi. "Allah'tan ümit kesilmez!" Nabız almaya çalıştı; zayıf da olsa bir zonklama hissetti başparmağının altında. "Sağ, şükür olsun!" Geri çekilip arkadaşının omuz başlarını tuttu. "Sen toparla kendini," dedi. "Ben hemen bir koşu gidip doktor çağırayım."

Sevim Hanım iki yana salladı kafasını.

"Ne doktoru ayol!" dedi ağlayarak. "Doktor naapacak siroza? Kanının alınması lazım. Bi hemşire, hiç olmazsa bi eczacı filan bulmaya bak sen." Kardeşinin başucuna geldi, artık eklem yerleri seçilemeyen şişkin parmaklarını okşamaya, ovalamaya başladı. "Hali çok fena bu sefer! Ah benim canım! Ah benim mavi boncuğum!"

Rüveyde yeniden önüne geçti Sevim Hanım'ın.

"Tamam tamam," dedi. "Sen onu ayıltıp mümkün mertebe uyanık tutmaya bak, ben de Sağlık Ocağı'na gideyim şurdan."

Sessizce dövünmeye başlamıştı Sevim Hanım.

"Sağlık Ocağı te cehennemin dibinde ayol!" dedi. "Şurdan aşağı doğru vurdun muydu eczane meczane dolu. Eczacının biri gelirdir zaar."

Rüveyde temkinli kadındı. Sordu:

"Her zaman hangi eczacıyı çağırıyordunuz?"

"Bilmem. Hep Çiğdem bulur getirirdi."

"İyi. Bakarım ben sağa sola. Ne diyeceğim eczacıya?"

"De ki, hastamız siroz, üç-dört ayda bi kan aldırıyoduk, şişleri anca öyle iniyodu de. Adamakıllı anlat ki ona göre alet edavat getirsin adam."

Rüveyde besmele çekip odayı terk ederken, Sevim Hanım da kardeşini hafif hafif sarsarak ayıltmaya çalışıyordu.

"Seliim... Aç gözlerini yavrum! Oh benim kardeşim!.."

Az sonra, sırtında sütlü kahve pardösüsü, kan ter içinde, eşarbının düğümünü ikide bir kontrol ederek yokuş aşağı koşturmaya

başlamıştı Rüveyde. Sol kolu üzerinde gördüğü ilk eczaneye daldı. Çabuk çabuk anlattı derdini adama. "Maalesef teyzecim!" dedi adam. "Senin bi sağlık memuru veya hemşire memşire bulman lazım. Biz o işleri yapamayız. Yasak yasak!" Rüveyde'nin geldiği hızla geri çıkmaya yeltendiğini görünce durdurdu onu. "Geçen sene benim oğlanın sünnetine gelen çok ehil bi sağlıkçı vardı," dedi. "Şuraya onun adresini yazayım, eğer bu civarda kimseyi bulamazsan atlar bi arabaya, ona gidersin." Rüveyde, terleyen alnını, dudak üstünü, gerdanını, saç diplerini filan başörtüsünün kenarlarına silerken o hızlı hızlı adres yazdığı kâğıdı kadına uzattı.

"Hadi geçmiş olsun. Allah şifasını versin."

Kâğıdı kaptığı gibi dışarı uğradı Rüveyde. Birkaç adım gitti-gitmedi, durup döndü, sokağın başköşesindeki taksi durağına koşturdu. Eğer eczacıların eve gelip kan alması yasaktıysa, öteki eczanelere uğrayıp da vakit kaybetmenin mânâsı yoktu. Sağlık Ocağı da te cehennemin dibindeydi. Belki o yayan gidesiye, sağlık ocağından sağlık memurunu kapıp gelesiye kadar ruhunu teslim ederdi Selim Bey Kardeş. En iyisi taksiyle gitmekti. Nasıl olsa dönüşte taksiyle getirmeyecek miydi sağlıkçıyı? Sıradaki taksiye atladı, taksi şoförüne, "Sağlık Ocağı'na," dedi. "Aman çabuk! Acil hastamız var."

Taksici gaza bastı, beş dakika içinde Keçiören Kaymakamlığı'nın önüne vardı. "Bekle kardeşim," diye talimat verdi Rüveyde. Koşabildiği kadar hızlı koşarak, nefes nefese, kaymakamlığın merdivenlerini tırmanıp ikinci kattaki "Bir No'lu Sağlık Ocağı"na daldı.

Nefesi daha da bir darlanmış, rengi ala çalmış, sinirli sinirli geri döndüğünde, taksici henüz yaktığı sigarasından bir nefes anca çekebilmişti. "Nooldu teyze?" diye sordu. "Gelmiyolar mıymış?"

"Yok!" dedi Rüveyde. İki nefes alamıyordu ki konuşsun, içini döksün. Eczacının yazdığı adresi uzattı adamın burnuna. "Çabuk!" dedi soluya soluya.

Neymiş efendim, başhekim bey personelini mesai esnasında evlere gönderemezmiş. Hem zaten hasta o kadar acilseymiş acil servise götürsünlermiş. Sanki biz bilmiyoruz. Siz kızınızda kısa pantolonla portakal ağacına tırmanırken, biz kanaviçe işleyip evde kıs-

met bekliyorduk! Hiç anam! Orda bir insan evladı can çekişecek, burda bunlar başlık kıçlık taslayacaklar.

Ah vakti olacaktı ki Rüveyde'nin, katıp karıştıracaktı ortalığı. Uğur Dündar'a kadar gitmezseydi ona da Rüveyde demesinlerdi!

Taksici, eline tutuşturulan adres kâğıdına bakıp bir kere daha kontak açtı. "Danişment'ten geçelim diyecem ama, orası sıkışıktır şimdi," dedi. "Basınevleri'nden gidecem. Yolu uzattım diye yanlış anlama! Madem acilmiş..."

Rüveyde hâlâ nefesini doğrultamamıştı. "Aman bir an evvel git de nerden gidersen git!" mânâsına soluk soluğa el salladı adama.

Adam da gitti.

İstikamet:

Demetevler, Serdar Sokak, Numara yirmi dokuz... Mini Sağlık Kabini... Sağlık Memuru Kâmil Uğurlu.

İşte bak,
Hırsızın ayak izleri burada bitmiş...
Çalacağını çalmış da
Şu yana gitmiş...

MEVLÂNÂ

Demetevler'deki durağa yaklaşan belediye otobüsünden inenlerin arasında Gökhan da vardı. O sıcakta, sırtındaki ceketiyle yeteri kadar ilgi çekiciydi zaten ama ayrıca upuzun saçları, patlıcan burnu ve habire sırıtıp duran bir ağzı, neredeyse bir otobüs dolusu adamdan dayak yemesine sebebiyet verecek kadar ilgi çekmesini sağlamıştı. Sırıta sırıta duraktan ayrılıp kaldırımdaki mini markete doğru yaylanarak yürümeye başladı.

Azimle taşıdığı bond çantasını öteki eline aldı, işgaliye parası bile vermeden mini marketin önüne attığı derin dondurucudan dondurma çıkarmakta olan marketçiye kırk yıllık ahbabıymış gibi sırıttı.

Marketçi, bu uzun saçlı, takım elbiseli, bond çantalı, patlıcan burunlu sırıtığa ters ters baktı fakat müşteri velinimetiydi, "Buyrun?" dedi.

Gökhan, daha da fazla sırıtarak adamakıllı sokuldu marketçiye. Herif huylandı, alelacele kaptığı iki dondurmayla doğruldu.

"Kontörlü telefonunuz var mıydı?"

Adam, dolabın sürgülü kapağını sertçe çekerek kapattı.

"Var!" dedi. Elini kaldırıp az ötedeki, gene işgaliye ödemeden kaldırıma koyduğu patates cipsi rafını gösterdi. "Şu rafın altında. Karşı taraf açınca düğmeye basacaanız."

"Hı hı. Biliyorum."

Telefonun başına geçti Gökhan. Çantasını yere bırakıp adama sırıttı.

Marketçi, Gökhan'a alıcı gözle bir kere daha bakıp dükkânına girerken Gökhan da ahizeyi kaldırıp tuşlara basmaya başladı. Suna'yı arıyordu. Özlediğinden falan değil, öylesine. Kendi "öz" acentesine giden en kısa yolu bulmuş olmanın dayanılmaz sevinci ve o kısa yol ne kadar kısa olursa olsun, o güne kadar şu buzdolabı tamircisinin yanında çile dolduracak olmanın dayanılmaz sıkıntısıyla.

Karşıdan ses duyar duymaz, hâlâ dükkânın camına yapışmış kendisini kollayan marketçiye göstere göstere parmağını kaldırıp düğmeye bastı, sırıttı. Marketçi, kalın bir perdeyi sertçe çeken biri gibi sertçe çevirdi başını öte tarafa.

"Alo, Sunaa... Gökhan ben... Naaber?"

Kaldırımdan tek tük gelip geçenler, kendilerine sırıttığını sandıkları bu tipe pis pis, sinirlenerek, gıcık kaparak bakıyorlardı.

"Küs müyüz hâlâ?"

Sırıtması bütün yüzüne yayıldı. İki kişi daha gıcık kaptı.

Suna'da bir cilve, bir işve. Bayağı şaşırdı. "Nerdesin hayırsız? Niye gelmedin bu sabah?" diyordu kız. Allah Allah!

"Kovulduğumuz yere nasıl gelelim?"

İzzet-ü ikram yağmaya devam ediyordu karşı taraftan. Allah Allah yani! Bu Suna hiç alıştığı, tanıdığı, bildiği Suna değildi. Dinledikçe daha çok şaşırıyor, şaşırdıkça daha çok sırıtıyordu. O esnada annesinin elinden tutmuş badi badi yürüyen minicik bir kız çocuğu da dönüp Gökhan'a sırıttı. Anne, bu sapık kılıklı heriften daha yaklaşırken kıllanmıştı zaten, bir de küçük kızının buna sırıtıp el salladığını görmez mi! Öyle bir çekiş çekti ki, az kaldı omzunu çıkarıyordu yavrunun. Kız ağlamaya başladı, Gökhan gene sırıttı. Bilseler oğlanın içi nasıl temiz, kimse gıcık kapmazdı ona, ama bilmiyorlardı. Kim nerden bilsin!

Gökhan şaşırdıkça şaşırıyordu. Suna'ya bir haller olmuştu. Davut'a sallayıp duruyor, dün onu bürodan uzaklaştırdığı için söylemediğini bırakmıyordu. Yani? Allah Allah ki Allah Allah! Sen her zaman Davut Beyefendi'nin bir numaralı avukatı kesil, şimdi durup dururken haşin bir dönüş yap, karşı tarafın avukatlığına soyun. Üstelik dün itibarı ile kovan değil kollayan adam pozisyonun-

da olsun Davut... Beyefendi mi ne karın ağrısıysa!

"Canım..." dedi şaşkın şaşkın. "Öyle diyorsun ama, Davut Bey kovmadıydı ki beni, sen kovduydun. Yalan mı?"

Kıza bak! "Sen beni bilmiyor musun? Sevdikçe saldırganlaşırım. Hadi, çık gel, bekliyorum," diyordu hıslaya hıslaya. Bir de mânâlı deyişi vardı! "Çık gel de saldırayım!" der gibi.

Erkek adam! Çıkarken şeyini evde bırakacak değil ya; canı çekti onun da. "Gelirdim ama..." dedi iç çekerek, "... inanmayacaksın, bir beyaz eşya teknik servisinde işe başlamam lazım bugün."

Suna, Gökhan'ın dayısını biliyordu. "Dayının yanında mı gene?" diye sordu.

"Hayır!" Durumu bütün açıklığıyla izah etti. İstikbal meselesiydi, katlanacaktı bir süre. Pardon yani, "Katlanacaklardı!" İşin ucunda sıfır kilometre bir sigorta acentesi açmak vardı. Tabii ki Suna'sız düşünmüyordu.

Allah Allah! Bu Suna'ya ne olmuştu böyle? Ne güzel konuşuyordu! Dinledikçe keyiflendi, keyiflendikçe daha çok sırıttı, o daha çok sırıttıkça gelip geçenler daha çok gıcık kaptı. Bir de mikrofonik sesliydi kerata, kahkaha attı mıydı mahalle çınlıyordu. Karşı köşedeki Çiçekçi Mehmet iki defa kendi çıkıp bakmış, bir defa da sabahleyin sopaladığı oğlunu çıkartıp baktırmıştı ne oluyor diyerek.

Marketçi, dondurmayı verdikten sonra içerdeki müşterisini savmış, burnunu cama yaslayıp bu garip tipi dikizlemeye başlamıştı. "Bir siktir olup gitse hayırlısıyla! Alt tarafı üç kuruş kontör parası verecek... Dükkânın bereketini de kaçırtıyo yallı!"

Gökhan'ın tam da o esnada kendi ekseni etrafında dönüp marketçiyle göz göze geleceği, bir de üstüne üstlük herife göz kırpıp sırıtacağı tuttu. Adam, sırtına böcek kaçmış gibi huylanıp ensesini kaşımaya başladı o saat. Nasıl da kaşınıyordu!

Suna gaza getiriyordu Gökhan'ı. "Sen..." diyordu, "... o buzdolapçıyı da sigortalarsın. Ne güzel işte! Ordan trink maaş, yolda belde rasladıklarına da birer poliçe itelesen, nasılsa dayın da 'gereğini' yapacakmış... Biz çeyiz parasını hazırlamaya bakalım valla!"

Gökhan kulaklarına inanamıyordu.

"Tamam yani," dedi. Neredeyse sırıtmayı bile ihmal edecekti. "Sen öyle yap diyorsan öyle yaparız."

Marketçi, dükkânın önüne çıkmıştı dayanamayıp. Tanıdıktan eşrafa, "Vallaha bu herifi ilk defa görüyorum," der gibi bakıp uzaktan uzağa sessiz mimiklerle özür diliyordu.

Gökhan'ın aklı hâlâ oradaydı. "Unutma," dedi son olarak. "Akşam iş çıkışı uğrarsam sen de saldırganlaşacaksın!"

"Ayıbettin!" diyordu Suna. Allah Allah yani!

Tam en seksisini sırıtıyordu ki marketçiyle burun buruna geldi. Bu kapatmasa adam kapatacaktı telefonu. Uyuz olmuştu iyice. Eğildi, kontör okudu, hesapladı:

"Dokuz yüz yirmi bin lira," dedi. "Bozuk rica ediyim!"

Gökhan, parayı ödeyip bond çantasını yerden aldı, sırıttı, gömlek cebinden tere batmış pusulayı çıkarıp üstündeki adresi okudu. Henüz bitmemişti marketçinin çilesi.

"Serdar Sokak ne taraftaydı acaba?"

Marketçi, bir omzunu düşürüp külhan bir tavır takındı.

"Şu caddeden girin..." dedi, çiçekçinin köşeyi göstererek. "İkinci sokak... sağlı sollu... Kime baktıydınız?"

"Bir buzdolapçı varmış... Tamirci yani. Beyaz eşya tamircisi... Memet Ali mi, Ali Haydar mı..."

Marketçi, gözlerini düşmanca kısıp üstüne çullanacak gibi baktı çocuğa.

"Ali Fuat Abi'yi soruyosunuz siz..." dedi. "Serdar Sokağın hemen başında... Döner dönmez görürsünüz... Aşşaada kalır sokağa göre. Sağya döneceeniz."

"Mersii." Dönüp yürümeye başladı, kaldırımdan inmek üzereyken durdu.

"Pardon, sizin hayat sigortanız var mıydı?"

Marketçi, şeytana uymamak için geri geri kaçtı.

"İstemez!" dedi. "Hem Ali Fuat Abi çok muhterem bi adamdır... O da yaptırmaz sigorta migorta."

Gene sırıttı Gökhan.

"Mersi..." dedi. "Ben bir ara gene uğrar, bir çayınızı içerim. O arada da şu hayat sigortası meselesini bir daha değerlendiririz artık."

Adamı mosmor bir suratla bırakıp, yaylana yaylana, sırıta sırıta caddeyi geçmeye başladı.

Sen beni uyandırdın ama,
Bu uykunun ta kendisiydi...
Girdabı gösterdin de bana,
Gösteremediğin, gemiydi...
MEVLÂNÂ

Elinde, asaletinin forsu gibi taşıdığı bastonla ara sıra yere dokunarak ilerliyordu ihtiyar adam. Yüzünde hoş bir gülümseme vardı; şaşkın ve hüzünlü. Bu parkta böyle romantik şeylerle karşılaşmazdı pek, bu kez karşılaşmıştı. Bu kadar güzel kızlarla da karşılaşmazdı; karşılaşmıştı. "Ne kadar temiz!" diye geçirdi içinden.

Çınar ağacının altına, her zaman oturduğu banka yaklaştığında, vücudunu geriye, ayaklarını öne atmış o güzel kızı fark etmiş, önce baygınlık falan geçiriyor zannedip yardım etmek amacıyla yaklaşmış, sonra baygın olmadığını, hüngür hüngür ağladığını görmüştü. Çiğdem'di adı.

"Geçip gideyim, rahatsız etmeyeyim... Yazık!"

Ama o oturuşta, o ağlayışta o kadar güzel, o kadar temiz bir şeyler görmüştü ki, dikilip kalmıştı kızın başında. Bir süre öylece, elleri bastonunun topuzunda, kendisini fark etsin diye beklemişti. Ama sanki orada değilmiş gibiydi kız. Ağlıyordu, sadece ağlıyordu. Biraz daha yaklaşmış, yüzüne yakından bakmış, bir baba gibi üzerine eğilmiş, gene ilgisini çekememişti. Sonra yanına oturuvermiş, ona hiç bakmadan;

"Ağlıyorsun?" demişti.

Kız gözlerini açmış, uykudan yeni uyanıyormuş gibi kırpıştırmış, dönüp yaşlı adama kısacık bir an için bakmış, dudaklarını ıs-

layıp tuzlayan gözyaşlarına parmak uçlarıyla şaşkın şaşkın dokunmuş, sonra tekrar geri yaslanıp bu kez kollarını göğsünde kavuşturarak;

"Ağlıyormuşum!" demişti. "Ben de yeni fark ettim."

Adam da dönüp kıza bakmıştı kısacık bir an için. "Yeni mi fark ettin?" diyecekti, kendini tutmuştu. Bir insan "ağladığını" yeni fark ediyorsa, ona saçma sapan sorularla bir araba sıkıntı vermeyecektin. Mendil verecektin. Çıkartmış, bordo renkli ipek mendilini vermişti kıza.

"Teşekkür ederim."

Kız öyle doğal sümkürmüş, öyle rahat yüzünü gözünü silmişti ve öyle vurdumduymaz, pervasız, önemsemez bir ifadeyle geri vermişti ki ıpıslak mendili, yaşlı adam kendini yuvasında, aile ocağında hissetmişti.

"Adın ne senin?" demişti, mendilini buruşturup ceket cebine koyarken.

"Çiğdem."

Dayanamamıştı yaşlı adam. Kız çok yalnız, çok şaşkın görünüyordu. Oraya ışınlanmış gibiydi.

"Sorabilir miyim?" Bu da bir soruydu ama hiç olmazsa saçma sapan bir soru değildi.

"Hayır," demişti Çiğdem. Ne kızgın, ne de bezgin. Doğaldı sadece.

"Peki. Senin için yapabileceğim bir şey var mı Çiğdem?"

Çiğdem, yeşil gözlerinde hâlâ az önceki gözyaşlarının buğusu tüterek bakmıştı yaşlı adama.

"Zannetmiyorum." Sonra kafasını çevirip, etrafına daha dikkatli bakmaya başlamıştı. Parkı, ağaçları tanımaya çalışıyordu sanki. Zaten, hakikatte de o durumdaydı. "Burası neresi? Ne zaman geldim ben buraya? Niye geldim?" diye sorup duruyordu kendine. "Demek oturup ağlamışım burda?"

Sabah evden bir çıkış çıkmış, o otobüs senin bu otobüs benim dolanmaya başlamıştı. Nerde indi, nerden bindi, hiçbir şey hatırlamıyordu. Ne yaptı ne etti, haberi yoktu. Çantası yanında duruyordu, üstü başı da normal durumdaydı. Demek ki kendi kendine, tıpış tıpış gelmişti buraya. Aklına Davut, Davut'un dedesiyle il-

gili sözleri geliverdi birdenbire: "Gelmedim, getirildim." Oradan, İncirli'deki evine, "eve" gitti aklı. Oraya da getirilmişti. Geceki rüyasını hatırlayıp ürperdi. Nasıl getirildiğini görmüştü. O kavruk, güdük herif kimdi acaba? Annesine, "Sevim Hanım"a Meneviş deyip duran adam? O buna Meneviş diyor, bu da ona Ali Fuat diyordu. Kimdi o Ali Fuat?

Yaşlı adam, "Peki," deyip kalkmıştı. "Senin için yapabileceğim bir şey olursa, ben öbür çınar ağacının altındaki bankta olacağım bir süre." Bastonunun ucuyla az ilerdeki çınar ağacını gösteriyordu.

Çiğdem adama bakmadı. Kafasını geriye attı gene, düşünmeye, bir şeyler hatırlamaya çalışırmış gibi sımsıkı yumdu gözlerini.

Yaşlı adam, bastonunun ucuyla ara sıra yere dokunarak diğer çınar ağacına doğru ilerlemeye başladı. Giderken, dönüp dönüp kıza bakmak istiyordu ama kendini tuttu. Ceket cebindeki mendilin ıslaklığını hissediyordu kalbinin üstünde. Kendi çınarı Çiğdem tarafından işgal edilmişti demek. Güldü. O günlük öyle olsundu bakalım.

"Ben de bunu mesken tutarım bugün!"

Çiğdem'in işgal ettiğine göre daha genç, dolayısıyla da daha ufak olan çınara yaklaşmıştı. Ağacın öte tarafındaki bankın kenarı görünüyordu. Bir ağlama sesi işitir gibi oldu, alnı kırıştı.

Gözlerini genç ağacın koyu renkli gövdesine dikip bekledi bir süre. Hıçkırıklar çınardan gelir gibiydi.

"Haydi bakalım, bir gözü yaşlı daha!"

Öteye dolandığı anda ağlayanı görebilecekti.

"Bu bank da işgal edilmiş."

Sadece baktı. Çınarın her tarafa uzayıp gitmiş, neredeyse her biri orta halli bir ağaç kadar gelişmiş dallarına, bu dalları uçlarına kadar takip edip gökyüzüyle birleştikleri yere baktı.

"Tabii ya!"

Kafasındaki sorular cevaplanıvermişti birden. Yüzünde anlayış dolu, belli belirsiz bir gülümseme ile ağacın etrafından dolaşmaya başladı.

Tam da tahmin ettiği gibiydi. Bu bankta da yakışıklıca bir genç adam oturmuş, kafasını geriye atmış, sessiz sessiz ağlıyordu. "Aşk!" diye geçirdi içinden. "Sizi yaramazlar!"

Bu kez hiç tereddüt etmedi. Ağlayan genç adamın tam karşısına dikildi, bastonunun ucunu kapı çalar gibi birkaç defa yere sertçe vurarak dikkat çekmeye çalıştı.

Genç adam başını usul usul indirdi, gözlerini açtı, karşısında dikilen yaşlı adama şaşkın şaşkın baktı. O da buraya ışınlanmış gibiydi.

"Ağlıyorsun?"

Bu kez gözlerini kırpıştırıp, dudaklarını ıslayan ve tuzlayan gözyaşlarına dokundu parmak uçlarıyla genç adam.

"Ağlıyormuşum," dedi. "Ben de yeni fark ettim."

Adam, tek kaşını kaldırarak otuz metre ötedeki diğer çınara baktı bir an. Cevaplar arasındaki benzerlik hoşuna gitmişti. "Enteresan!" diye düşündü. "Eğer bana kamera şakası falan yapmıyorlarsa, bayağı enteresan bir gün yaşıyorum demektir."

Zarif bir hareketle elini kaldırıp ceket cebindeki bordo mendili genç adama uzattı. Genç adam, "Teşekkür ederim," deyip mendili aldı, ıslaktı ama önemsemedi bunu, sonra da en az "Çiğdem" kadar doğal, vurdumduymaz, pervasız sümkürdü içine, yüzünü gözünü sildi, en az onun kadar önemsemezce iade etti sahibine. Yaşlı adam bu kez ürperdi. Mendilini buruşturup cebine koyarken,

"Adın ne senin?" diye sordu.

"Davut."

Dayanamadı yaşlı adam. Bu gençler için bir şey yapmak istiyordu.

"Sorabilir miyim?"

"Hayır!"

Kendi kendine güldü adam, dalga geçti içinden: "Ne kadar değişik bir cevap!" Ama pes etmeyecekti. Şu öte çınarın altında ağlayan yaratık o kadar güzel, o kadar masumdu ki. Ee, bu da öyle. Ne onun bunu ağlatmaya hakkı vardı, ne de bunun onu.

"Bugün de ağlayan ağlayana," dedi muzip bir ifade takınmaya çalışarak. İstiyordu ki şu genç adam ilgilensin, açılsın.

Oysa genç adam başka bir şeyle ilgileniyordu o sırada. "Burası neresi? Ne zaman geldim ben buraya? Niye geldim?" diye sorup duruyordu kendine. "Demek oturup ağlamışım burda?"

"Vardır herkesin bir derdi," dedi, baştan savma.

Yaşlı adam göz kırptı Davut'a. Davut buna bir anlam vermeye çalıştı, veremedi. Adam şimdi de muzip muzip, biraz da anlayışlı ve kızgın bakıyor, omzunun gerisinde bir yerleri işaret ediyordu. O tarafa baktı, öteki çınarı gördü.

"Peki... Sence onun derdi nedir?"

Davut, zaten afallamış durumdaydı, iyice afalladı.

"Kimin?"

Yaşlı adam bir kere daha göz kırpıp gerideki çınarı işaret etti zarif bir çene hareketiyle. "Ah bu gençler!" diye düşünüyordu.

"İlk kavganız mı?"

"Pardon?"

Adam bastonunu kaldırdı bu kez. Kızmaya başlıyordu artık. Bu gençler hem deli gibi sever, hem de deli gibi eziyet ederlerdi birbirlerine.

"Delikanlı!" dedi tatlı sert. "Davut... Davut'çuğum... Sen burada ağlıyorsun da o orada gülüyor mu zannediyorsun?"

Hiçbir şey anlamıyordu Davut. Şuraya nasıl geldiği dahil, anlaması gereken fakat anlayamadığı o kadar çok şey vardı ki zaten. Öfkeye de kapılıyordu yavaş yavaş ama otomatik bir "dede" refleksi gelişmişti Şadıman Beyefendi sayesinde, bu yüzden son ana kadar tutacaktı kendini, kalp kırmamaya çalışacaktı. Ne de olsa dedesi yaşında adam!

"İlginize teşekkür ederim ama söylediklerinizden hiçbir şey anlamıyorum," dedi. "İzninizle..." Kalktı, öteye dönüp bir adım attığı anda yaşlı adamın bastonunun ucunu göğsünde buldu. Bu sefer sinirlendi.

"Ne oluyoruz Amca?"

Adam kımıldamıyordu bile. Israrla dikilip, Davut'un elinin tersiyle indirdiği bastonu yol kesercesine tekrar göğsüne uzatıyordu.

"İstikamet yanlış, genç dostum. Bu yana değil şu yana gideceksin."

"Haydaa! Nedir bu şimdi? Kamera şakası falan mı?" Çileden çıkmaya başlamıştı. "Çattık!" diye düşünüyordu.

"Bak yavrum..." dedi adam. "Olur böyle şeyler... İnsan sevdiğini ağlatır hep, ama sevdiği de onu ağlatır. Hadi bakalım. Şu taraftan... Hadi canım, hadi canım."

Davut, "Parkın delisine uymayayım," diye düşünüp adamın kendisini yönlendirmesine izin verdi, isteksiz isteksiz döndü.

"Şu taraftan mı?" dedi, deli avutur gibi.

"Dosdoğru gidiyorsun," dedi yaşlı adam. "Sonra yanına oturuyorsun, belki bir müddet birlikte ağlıyor, birbirinize azıcık daha naz ediyorsunuz, ama sonra muhakkak barışıyorsunuz. Tamam mı?"

"Kimle?" O değilden sormuştu. İyi de oluyordu bir bakıma, zihni dağılıyordu.

"Kimle olacak?" dedi adam. "Demin kullandığın ıslak mendili senden önce kullananla... Çiğdem'le... Bayağı da sert bir kızmış hani!"

Rap rap yürümeye başlamıştı Davut; zınk diye durdu.

"Çiğdem'le mi?"

Adam omuz silkti.

"Başka kim olabilir?"

"Şöyle sarı saçlı, yeşil gözlü bir kızdan mı bahsediyoruz?"

Adam gene omuz silkti.

"Ya kimden bahsedecektik?"

Davut yutkundu. İnanamıyordu. Titreyen işaret parmağıyla ötedeki çınarı gösterdi.

"Şu... şurada mı demiştiniz?"

"Ben gelirken oradaydı..." Yere, Davut'un ayaklarının hemen arkasına bir defa hafifçe vurdu bastonuyla. "Haydi bakalım. Git bak, hâlâ orada mı."

Davut, öteki çınara doğru koşmaya başladı.

Kum alıp altın eder kâmil onu...
MEVLÂNÂ

Dostlar, Buzdolapçı Ali Fuat'ın içerde zâr edip gözyaşı döktüğü sırada, konuşmadan, bilişmeden kavilleşmiş, "bu herifin" dilini çözmeye karar vermişlerdi. Ee, bu yaşta çekilmiyordu artık birbirine kıtır atmak. Tamam, senelerdir bilmezden gelmiş, salağa yatmışlardı ama, hazır Davut macerası bir nihayete ererken, bu da aradan çıksa kötü mü olurdu? Hem, şimdi de çıkmadıktan sonra ne zaman çıkacaktı? İyisi mi, Ali Fuat'ı bir temiz sıkıştırıp, onun seneler önce Şadıman Beyefendi'ye söylediği fakat onun dışında hiç kimseye söylemediği, Şadıman Beyefendi'nin de kendisi gibi hiç kimseye söylemediğini zannettiği gerçeği kendi ağzından söyletmekti. O da rahatlasındı, Uzun Sedat, Sağlık Kabinci Kâmil ve Şadıman Beyefendi de. En çok Şadıman Beyefendi'nin rahatlayacağı kesindi bir kere. En ağır yük onundu. Hem Davut vardı sırtında senelerdir, hem de Buzdolapçı Ali Fuat'ın "sözde" sırrı. Sır dediğin, kendi başına bile yeteri kadar ağır bir yükken, bu sırrın bir de Buzdolapçı Ali Fuat'ın öz sırrı olduğu halde Buzdolapçı Ali Fuat'a bile "sır" olan bir tarafının olması, onu iki defa daha ağır bir yük haline getiriyordu.

Ortada aynı kökenden gelen birtakım sırlar konfeti gibi uçuşuyordu. Malzeme aynı malzeme, ama inçik pinçik edilince başka başka şeylermiş gibi durur. Öyle ya. Buzdolapçı Ali Fuat, Şadıman

Beyefendi'ye bir sır vermişti. Bu sır, bir sırdı... Şadıman Beyefendi de Buzdolapçı Ali Fuat'ın bu sırrını Sağlık Kabinci Kâmil ile Uzun Sedat'a sır olarak vermişti ki bu sır da bir sırdı. Buzdolapçı Ali Fuat'ın bu sırrının Uzun Sedat ve Sağlık Kabinci Kâmil'e malûm edilmiş olması sırrı, bu sefer de Buzdolapçı Ali Fuat'a sırdı. Şadıman Beyefendi, Buzdolapçı Ali Fuat ile onun sırrını paylaşıyor, öteki dostlarla da gene Buzdolapçı Ali Fuat'ın sırrını ve fakat kendi sırrı olarak paylaşıyordu. Zaten bu dört kavi dostun senelerdir şu Davut meselesini enine boyuna oturup konuşup bir salâha erdirememesinin altında yatan sır da işte bu sırdı. Hepsi aynı şeyden korkuyordu: "Ölüyle fazla oynarsan ya osurur, ya sıçar!" Bu konuya ne kadar az değinirlerse o kadar hayırlı olacaktı dostlukları hakkında. Velev ki konuyu açtılar, laf lafı açtı, laf götü açtı, "bu sır" birinin ağzından kaçtı! Ne olacak? Az buz değil, ciddi kırılmalar olacaktı arkadaşlık düzlemlerinde. Değil mi ki, aslında her birinin malûmu olan, fakat hiçbirine malûm değilmiş gibi itilip kakılan bir sır vardı, bu sır da elbet boş durmayacak, ortaya çıktığı anda senelerdir kendisini itip kakanları itip kakmaya başlayacaktı kuvvetle muhtemel. Sır dediğin, dostlukları pekiştirir, halbuki bu sır sımsıkı bir dostluğu berhava edecekti. Çünkü Buzdolapçı Ali Fuat, Şadıman Beyefendi'nin "bu sırrı" öbürkülerle paylaştığını bir bilse, kafayı yerdi. En iyi ihtimal, utancından ölürdü garip. Öbürküler ise, Buzdolapçı Ali Fuat'ın kendilerinden senelerdir böyle bir sırrı saklıyor olmasına hâlâ inanamıyor, hâlâ için için, tezek sıvanmış odun kömürü konisi gibi kara kara yanıp tütüyor, gönül koyuyorlardı ki o veya bu şekilde "bu sır" ortaya çıktığı anda bunların da normal olarak Buzdolapçı Ali Fuat'a, "Demek bize güvenmedin ha!" deyip yekten gönül koymaları gerekirdi. Velhâsıl, o ona küsecekti, bu buna küsecekti, şu dükkânın önünde çember şeklinde dizilmiş iskemlelerde oturmalarından pay biç, her biri sağ yanındakine küsmeye kalksa, en son küsülen de kendi sağındakine küstüğü vakit, hepsi birbirine küsmüş olacaktı. O zaman da buyrun cenaze namazına!

Sorgulayacaklardı bu kavruğu. Başka yolu yoktu. Ona ilk ve son bir defa, kendi sırrını kendi ifşa etsin diye bir şans vereceklerdi. Baskıya gelemezdi, anlatırdı. Anlatacaktı! Anlattırtırılacaktı! On-

dan sonra da azıcık darılırmış gibi yapıp bağırlarını ardına kadar açacak, senelerdir boş yere kendi kendini yiyip bitirdiğini söyleyerek kucaklayacaklardı. Hiçbir şey konuşmamışlardı bu konuya dair, ama bunun böyle olacağını hepsi biliyordu. Şadıman Beyefendi bile dostunun sırrını öbürlerine ifşa eden bir yalancı dost olarak anılmaktan korkmuyor, bunun böyle yapılması lazım geldiğini teslim ediyordu kafasından. Zaten öldürsen yalan söyletemezdin ona... Şu son otuz sene hariç!

İçinden, "O ki Davut iyot gibi açığa çıktı..." diye fikir yürütüyordu, "... zaten açıktaydı da, o ki bunun böyle olduğunu öğrendi, üstelik de rüyalarından, yarın, devamen göreceği rüyada da Buzdolapçı'nın öz babası olduğunu öğrenmeyecek mi nasıl olsa? O öğrenince bizimkiler de öğrenmeyecek mi? Zaten onlar biliyor hoş, ama yeni öğrenmiş gibi yapmayacaklar mı mecburen? O zaman Buzdolapçı da senelerdir arkadaşlarına yalan söylemiş bir hain durumuna gene düşmeyecek mi? Şimdi neden korkuyor bu bostan? Hain durumuna düşmekten korkuyor! Ee, zaten düşeceksin be adam! O rüyayı gösteren, bu rüyayı da gösterecek... Yok yok... İnceldiği yerden kopsun! Yetti artık! Hazır keyfi de yerine gelmişken bizimkiler şunu sıkıştırsa da dilini damağını söküp çıkartsalar ortaya!"

Benzer şekilde, "Belki Şadıman bozuk atacaktır ama..." diye düşünüyordu Uzun Sedat. "Yükün birinden kurtuldu, şimdi sıra bunda. Neticede en çok rahatlayacak olan gene o. Şadıman'a rağmen Şadıman'ın iyiliği için ve de Buzdolapçı'ya rağmen Buzdolapçı'nın iyiliği için... Tabii bir de şu var, bu sırrı bilmiyormuş gibi yapmak aynı zamanda dostluğumuzun payandasıdır, onu da çekmek mecburiyetindeyiz... yani dostluğumuza rağmen dostluğumuzun iyiliği için, biz, bugün, hemen şimdi, hazır da keyfi yerine gelmişken, şuna bak, kelle gibi sırıtıyor, sanki demin zırıl zırıl ağlayan bendim, ne pis adam bu yahu, şer'an bu Buzdolapçı'nın ifadesini almalı ve ne pahasına olursa olsun, kendi sırrını gene kendine söyletmeliyiz. Oh yahu!"

Sağlık Kabinci Kâmil de aynı merkezdeydi beynen. "Yolu yok," diye fikir yürütüyordu kendi kendine. "Bu eskimiş örtünün bir gün, ne bir günü, bir saat dahi hayatımızın üstünde kalmasına ta-

hammül kalmamıştır! İşte Davut, işte Davut'un akarsu gibi rüyaları... Biz, birbirimizden gizlediklerimiz örtünün altında kalıyor sanıyorduk, meğer altta kalan bizlermişiz. Şadıman kızacak şimdi, biliyorum, ama en başta Şadıman'ın hayrına olacak sırrın deşilmesi. İrin akacak, hasta rahatlayacak. Pansumanın birinci şartı. İltihaplı yere istediğin kadar pansuman yap, o alttan alttan işler, altını oyar. Gizli kangren... Gazlı olacaktı ama, böyle daha iyi uydu... İşte biz! Bir rüya, altımızda ne vardıysa çekti aldı, biz havada kaldık. Yere basmamız lazım acele. Pansumanda gecikirsen iş ameliyata kadar gider, ama daha da kötüsü, biz ameliyatta bile gecikmiş vaziyetteyiz, uyanmazsak ufukta otopsi görünüyor. Yok! Kim ne derse desin, Şadıman isterse o sandalyesinde iki tombalak açsın, ben gene de bu Ali'nin üstüne çullanıp ağzındaki baklayı çıkarttıracağım bugün. Hazır da keyfi yerine gelmişken, bir temiz sıkıştırayım şu kaplamayı. Belki Sedat da takviye yapar!"

Buzdolapçı Ali Fuat, böylece, ne oldu nasıl oldu anlamadan, kendisini amansız bir sorgunun kıskacında buluvermişti tam da keyfi yerine gelmişken. Sağlık Kabinci bir taraftan taarruz ediyor, Uzun Sedat başka taraftan vuruyordu. Tek konuşmayan Şadıman Beyefendi'ydi, o yalnızca sallanıyordu ki Buzdolapçı'nın da yegâne dayanağı oydu. Dayanak da sallanıyorsa artık... Var gerisini sen biç...

Pos bıyıklarını kımıl kımıl oynatarak yeni bir ağlama krizine yakalanmaya çalıştı, başaramadı. Anız tutuşmuş gibi sigara dumanı attıran bıyık kıllarının arasından homurdandı, bıdırdandı:

"Yav? Ne dediydiniz en son?"

"Ali Fuat diyoruum..." diye saldırdı Uzun Sedat. "Kulağının üstünde oturuyormuş numarası yapma bize yahu! Bir şey demedik, bir şey sorduk ve sen de ne sorduğumuzu gayet iyi işittin."

Ali Fuat, epey uzakta kalmış can simidine bakan bir kazazede gibi Şadıman Beyefendi'ye baktı. O ona bakmıyordu.

"Yav yok..." diyerek tek başına direnmeye çalıştı. "Valla duymadım... Biriniz bi şey diyonuz, öbürkünüz başka bi şey diyonuz!"

Dönüp tekrar Şadıman Beyefendi'ye baktı. Niye destek yollamıyordu komutan?

"De mi Şadıman?"

Esasen hem Uzun Sedat, hem de Sağlık Kabinci Kâmil, Buzdolapçı'ya baktıklarından ve Buzdolapçı'nın medet umarak baktığından daha sık ve daha çok bakıyorlardı Şadıman Beyefendi'ye. Her ne kadar kendi kafalarınca bir karara varıp, "Şadıman ne derse desin!" demiş olsalar da, gene hayatta en son istedikleri şey Şadıman Beyefendi ile tartışmak, kavga etmek, karşı karşıya gelmekti. Bu yüzden Buzdolapçı Ali Fuat'ın "De mi Şadıman?" sorusuna alacağı karşılık, Buzdolapçı'yı ilgilendirdiğinden daha fazla onları ilgilendiriyordu.

Hep beraber dönüp Şadıman Beyefendi'ye baktılar. Nerdeyse onlar da "Öyle değil, de mi Şadıman?" diyeceklerdi.

Şadıman Beyefendi kuşkulu kuşkulu sallanmaya devam etti. İleri geri, ileri geri... bir ileri, bir geri. Gidip geldikçe, kendisine bakanlara teker teker baktı, sonra "Yakalandın!" dercesine acıyarak, sempatiyle, şefkatle kafa salladı Buzdolapçı Ali Fuat'a ve nihayet cevabını verdi:

"Değil Ali'm, değil kardeşim. Bal gibi de duydun, şimdi de cevap vermen gerekiyor. Hadi bakalım, hadi artık!"

Şadıman Beyefendi'nin bu apaçık beyanı, sıcak bir şok dalgası tesiri yaptı herkeste. Bir anda Uzun Sedat, Buzdolapçı Ali Fuat ve Sağlık Kabinci Kâmil, donlarına kadar bun terlere battılar. O anda sallanan Şadıman Beyefendi değil de diğer üç arkadaş olsaydı, kesin üçü de yere kapaklanırdı. Hiçbiri bunu beklemiyordu ondan.

"Herkes bilir," diye devam etti Şadıman Beyefendi. "Buzdolapçı Ali Fuat, bir tek rakı içtiği zaman ağlar."

Buzdolapçı Ali Fuat hafiften rahatlar gibi oldu. Galiba Şadıman ona ve aralarındaki "sırra" sahip çıkmak için kafa karıştırmak istiyordu. Tabii canım! Yoksa Şadıman hiç Ali Fuat'ın "her şeyi" anlatmasını ister miydi? Biraz daha rahatlayıp ayrık ön dişlerini göstere göstere sırıttı, Şadıman Beyefendi'ye bol bol göz kırptı.

"Hee canım... Sabah sabah başka zorum yoktu da kalktım rakı içtiydim! Ülen Şadıman! Ne adamsın len!"

Uzun Sedat'la Sağlık Kabinci Kâmil yeni yeni kendilerine geliyorlardı. Şadıman Beyefendi'ye bir göz atıp, durumun ne kadar ciddi olduğunu, Buzdolapçı'nın fare olsa kaçacak deliğinin kalmadığını anladılar. Biraz da acıyarak bakmaya başladılar, pati darbe-

lerini oyun sanan, gelecek pençeden habersiz fareye. En amansız kedinin eline düşmüştü.

"Uzatma Alii," dedi Uzun Sedat. O bile insafa gelmişti. İstiyordu ki Buzdolapçı Ali Fuat, Şadıman Beyefendi tarafından fazlaca tartaklanmadan okusun, içini döksün, iş bir an evvel bitsin. "Niye ağladın, anlat!"

Buzdolapçı Ali Fuat, gözlerini belerterek Şadıman Beyefendi'ye sığındı.

"Ne diyo bunlar Şadıman?" dedi.

Sağlık Kabinci Kâmil, patlama duymaya hazırlanan bir tüpçü gibi gözlerini kıstı, suratını ekşitti. Utanmasa kulaklarını tıkayacaktı.

Şadıman Beyefendi geriye gitti, öne geldi, zınk diye durdurdu sandalyesini, dört ayak üstüne sert bir iniş yaptı.

"Hemen şimdi Ali!" dedi, hırlamakla fısıldamak arasında bir sesle. "Şu an... Az önce niye ağladığını..." Eliyle kimleri kastettiğini, gösterdi, "... burada bulunan herkese anlattın anlattın..."

"Şadıman?"

Uzun Sedat uzanıp Buzdolapçı'nın omzuna dokundu.

Şadıman Beyefendi sözü kesilmemiş gibi devam etti:

"... anlatmadın, Allah yarattı demem, seni evireee çevireee, eşşek sudan gelinceye kadar döverim, Karşıyaka Karakolu gelse elimden alamaz!" Kolunu gösterişli bir hareketle kaldırıp saatine baktı. "Sana otuz saniye!"

"Yav?"

"Yirmi yedi saniyeee..."

Buzdolapçı Ali Fuat, içinden devam etti: "Yav?" Bu çok önemli bir sözdü; otuz senenin sıkıştırılmışı, yoğunlaştırılmışı, neredeyse damıtılmışı. Onun için uzun sürmüş olabilirdi. Gözbebekleri titremeye başladı.

"Ne kadar zamanım kaldı?"

"Yirmi bir - yirmi - on dokuz..."

Karışmazdı etliye sütlüye. O tiplerdendi. Hani uçan kuşa borcu vardır, her an bir alacaklı kapısına dayanıp rezillik çıkaracaktır, bu gene de önceden harekete geçip, misal, o alacaklının kapısına kendi gidip mühlet istemez, borcunu ödemek veya taksitlendirmek için çaba sarf etmek şöyle dursun, alacaklıdan kaçmak, saklanmak

için bile yerinden kıpırdamaz, bekler, ne olacaksa olur... İşte o tiplerden. "Şunlar" elleşmese, sonsuza kadar susabilir, kulağının üstüne yatabilir, Davut adım adım gerçeği öğrendikçe, bu sırtara sırtara ortada dolanıp başına geleceği kabullenebilir, ama o gelecek melâneti def etmek için hiçbir şey yapmazdı. Şimdi ise "Bir şeyler yap!" diyorlardı ona. "Yap! On bir - on - dokuz - sekiz..." Yav biliyoz... Yedi - altı - beş - dört - üç - iki...

"Biirr - sıfırrr! Başla!"

Yav, yeterindi hakkaten! Vallaha da başlayacaktı, billaha da başlayacaktı.

"Başlıyom len!" dedi. "Bi sigara yakıyım, hemen başlıyom. Siz istediniz..."

Herkes uygun şekilde konuşlandı. Şadıman Beyefendi sallanmaya başlamıştı yeniden.

Buzdolapçı, sigarasından ilk fırtını çekip düşünceli düşünceli dumanını havaya savurdu. Kesin başlıyordu.

"Şimdi..."

"Selam!"

Buzdolapçı Ali Fuat, piyango vurmuş gibi fırladı oturduğu yerden.

"Ve aleyküm-üs selaaam!" dedi, dükkâna inen sokak merdivenlerinin başında sırıta sırıta dikilen, eli bond çantalı, uzun saçlı, patlıcan burunlu genç adama.

"Buyur yiğenim?"

"İyi günler. Ben Ali Faruk Bey'i aramıştım?"

Şadıman Beyefendi ufak bir kahkaha attı. "Hızır aleyhisselam geldi, seni arıyor Ali Faruk!" dedi.

Gökhan, düz sandalyeyi sallanan sandalye imiş gibi kullanan bu ihtiyar adama hayretle ve tabii sırıta sırıta baktı.

"He?" dedi Buzdolapçı Ali Fuat.

Uzun Sedat'ın da sinirleri boşalmıştı. Kendini tutamayıp güldü.

"Hadi Ali Faruk!" dedi. "İlgilen bakalım arkadaşla. Bak Hızır gibi yetişti maşallah! Ne demişler? Kul sıkışmadıksıra Hızır aleyhisselam imdada yetişmezmiş. Geçmiş olsun şimdilik."

Hepsi unutmuş gitmişti dükkâna yeni bir "teknik eleman" geleceğini.

Sağlık Kabinci Kâmil de girdi devreye. Sokak hizasında bekleyen uzun saçlıya seslendi.

"Gel delikanlı." Eliyle Ali Fuat'ı gösterdi. "Ali Faruk arkadaşımız bu."

Gökhan, böyle ses duymamıştı. Sırıttı, sonra bir kapıdan pazarlamacı özgüveniyle indi aşağı; hâlâ Şadıman Beyefendi'nin sallanma numarasına hayran, hâlâ sırıtarak Uzun Sedat'ın dürttüğü Ali Fuat'ın karşısında durdu, kendini takdim etti:

"Selam. Gökhan ben..." Elini uzattı. "Galip Dayım sizi aramıştı bir saat kadar önce. Onun için geldim. Yanınızda işe başlayacaktım yani."

Ali Fuat, uykudan yeni uyanmış gibi silkindi, "Haa!" dedi, "Hay yav!" Gökhan'ın elini sıktı. "Yaşın da pek geçkinmiş hay oğlum! Ben de Galip genç-menç deyincenez, şöyle tüysüz bi şey sandımdı."

Gökhan bozuk bozuk sırıttı. Gene de nafaka belasına, iyi bir espri duymuş gibi kafa sallamayı ihmal etmedi.

Şadıman Beyefendi sallanmasına hız vererek çocuğun imdadına yetişti derhal. Sanki hızlanmasa yetişemeyecek.

"Delikanlıyı bir tanıyalım bakalım Ali FARUK Bey. O da bizleri tanısın, müsaade et. Nüfus kütüğünü sonra incelersin."

Buzdolapçı Ali Fuat, şu "Ali Faruk" hikâyesini hâlâ anlayamamıştı. Sordu: "Ali Faruk mu dedin? Bana mı diyon?"

Kimse oralı olmayınca o da üstünde durmadı fazla.

"Gökhan'dı de mi yiğenim?" dedi oğlana dönüp. "Madem burda çalışacan, dostlarımı bir iyicenez belle... Bak, bu Sedat Amcan..."

Uzun Sedat, fırıncı küreği gibi elini uzatıp Gökhan'la tokalaştı. Gökhan adamın iriliğini daha yeni fark etmişti, şaşırdı. Zaten yan gözle Şadıman Beyefendi'nin sallanan sandalye akrobasisini izliyor ve ona da ayrıca şaşırmaya devam ediyordu.

"Memnun oldum Sedat Bey." Sigortacı ağzı işte.

"Amca amca..." diye tashih etti Uzun Sedat. "Bey neymiş?"

Gökhan kızardı.

"Pardon..." dedi. "Sedat Amca."

Buzdolapçı Ali Fuat, ağır misafiri gelmiş de evini dolaştırıyormuş gibi bir coşkuyla Sağlık Kabinci Kâmil'in önüne çevirdi Gökhan'ı.

"Bak, bu da Kâmil Amcan. Komşumuz olur."

"Çok memnun oldum Kâmil Bey."

Buzdolapçı Ali Fuat kimselere bırakmadı bu sefer, oğlanın ensesine şakacıktan, hafif bir şaplak indirip fırçasını bastı:

"Bey-mey yok burda oğlum! Kaç sefer söyleyecez? Amca diyecen."

Şaka olduğunu Gökhan da anlamıştı, eşek değildi, ama gene de ağırına gitti şu şaplak meselesi. İlk günden bu kadar laubalilik! Yani!

"Çok pardon," dedi ciddi ciddi sırıtarak. "Ağız alışkanlığı yani."

"Gel bak... Bu sallanıp duran arkadaşımız da Şadıman Beyefendi."

Gökhan, Şadıman Beyefendi'nin sallandıkça bir gidip bir gelen elini yakaladı, onunla birlikte gidip gelerek toka etmeyi de başardı, ama bu kez şaplak yemeyecekti, Buzdolapçı Ali Fuat'a dönüp kurnaz kurnaz sırıttı.

"Yok, artık o hatayı yapmam. Biliyorum, beyefendi-meyefendi yok... Amca... Memnun oldum Şadıman Amca!"

Kahkahalar arasında en büyük tehlikeyi Şadıman Beyefendi atlattı. Tam dengesini kaybedip devrilmek üzereyken Uzun Sedat'ın çelik pençesi imdadına yetişti bir kez daha.

Gökhan ne olduğunu anlamamıştı ama kahkaha onun uzmanlık alanıydı, bir tane de o yakıştırdı.

"Aha bu da ustan Ali FARUK amcan..." dedi Şadıman Beyefendi. "Tamam mı oğlum?"

"Onu biliyorum," deyip sırıttı Gökhan. "Ama gene de memnun oldum Ali Faruk Amca!"

Buzdolapçı Ali Fuat, boş bulunup bir kere daha sıktı Gökhan'ın elini. Uyanır gibi olmuştu az biraz.

"Deminden beri Ali Faruk-Ali Faruk... Ne diyonuz siz yav?"

Gökhan, bu dört ihtiyarın işinin gücünün birbirleriyle itişip kakışmak, sulu sulu şakalar yapmak olduğundan kuşku duymaya başlamıştı. "Acaba benimle dalga mı geçtiler baştan beri?" diye düşündü. "Yoksa Ali Faruk bu değil mi?"

"Siz Fatoş Yengem'in öz abisi olmuyor musunuz?" diye sordu.

"Oluyoz olmasına da Ali Faruk olmuyoz!"

"Pardon?"

Uzun Sedat araya girdi. Bu kadar yeterdi.

"Oğlum... Gökhan..." dedi. "Bak bakalım şu arkamızdaki dükkânın camekânında ne yazıyor."

Gökhan, birbirine bitişik dükkânlardan hangisinin kastedildiğini bilmediği için rasgele birini seçti.

"Mini Sağlık Kabini."

"Onda değil yahu! Bitişiğinde."

Bu sefer doğru dükkâna baktı, kızararak sırıttı Gökhan.

"Buzdolapçı Ali Fuat... Amca... Haa... Çok pardon..."

Şadıman Beyefendi keyifli keyifli gülüp akrobasisine tekrar başladı.

"Yaa... Neymiş bakalım Ali Faruk Amcan'ın esas ismi?"

Gökhan enikonu rahatlamıştı. Kalın bir kahkaha eşliğinde,

"Ali Fuat Amca'ymış," dedi.

"Hadi, her beraber," diye gürledi Sağlık Kabinci Kâmil. "Aali Fuuat - Aali Fuuat..."

Herkes gülerken Buzdolapçı Ali Fuat somurttu.

"Yapmayın arkadaşlar taze çırağın önünde," diye çıkıştı. "Adımı mı belliyonuz?"

"Çırak" lafını duyunca Gökhan'da bet beniz attı, ilk defa somurttu... Ustası gibi...

"Çırak mı dediniz? Teknik şey değil miydi?"

Her kazâ gelirken gizler kendini...
MEVLÂNÂ

Davut, koca çınarın gövdesini siper alarak ağır ağır dolandı etrafını. Önce görüş açısına ağacın öte yüzündeki bankın uç kısmı girdi, sonra biraz daha fazlası, sonra hepsi. Saç aynı saç, kot gömlek aynı kot gömlek, çanta aynı çanta, isim desen, zaten aynı isim... miş... Amca öyle dedi...

"Çiğdem bu!" diye inledi. Ama hâlâ emin olamıyordu, çünkü yüzünü görememişti henüz. Yavaşça açıklığa çıktı. Bu kız inşallah Çiğdem olsun, dilerse sesin geldiği tarafa dönebilir ve kendisini görürdü. Sarı saçlar kıpırdamadı. Bunun üzerine, geniş sayılabilecek bir kavisle bankta oturanın görüş açısına attı kendini. "İnşallah Çiğdem olsun!" Hemen de kabul olundu duası. Çiğdem'di evet. Otobüsteki, gözlemecideki, Beyler Sigorta'daki... Başka başka?.. Başka bir yerlerden de tanışlık var gibiydi. Şimdi fark ediyordu. Başından beri, ikisini birbirine iten başka bir şey vardı. Neydi bu?

Kızın gözleri yumuktu. Başı az önceki kadar olmasa da arkaya atılmıştı ve gözyaşları yanaklarını ıslatıyordu.

Aşk!

Kararını verdi Davut. Bu kadar yakınlık olsa olsa aşkta olurdu. İki insan, ancak aşkın tılsımıyla böylesine açıklanamaz biçimde bir araya gelebilirdi.

Ne yapacağını bilemeden bir süre dikildi kızın karşısında. Doya doya baktı ona. Keskin, sert bakışlarından korkmadan, rahat rahat, ferah ferah baktı. Nasıl da ağlıyordu!

İlerledi, temkinli, sessiz adımlar atarak bankın boş ucuna ilişti.

Çiğdem, bankın sallanmasından gene birinin gelip oturduğunu anladı, ağlamaktan kızarmış gözlerini açtı, yanına yerleşen bu münasebetsize çevirdi bakışlarını. Hışımla dönerken saçları Davut'un hayran yüzünü bir kamçı gibi yaladı.

"Siz?"

"Ya siz?" Elini göğüs hizasına kadar kaldırıp üç parmağını oynatarak selamladı kızı.

Gözlerine inanamıyordu Çiğdem. Sanki öbürü inanabiliyor muydu?

"Ama siz?.." diye tekrarladı sorusunu. "Nasıl?" Ne zamandır ağlayıp duran o değilmiş gibi, her şeyi bir yana bırakıp bu acayip karşılaşmanın polisiye faslına kaptırmıştı kendini.

Davut gülümsedi, omuz silkti. "Şu çınarın altında oturmuş ağlıyordum," dedi, eliyle az önce altından kalktığı ağacı göstererek. Bunu sadece içinde fokur fokur kaynayan yakınlık yüzünden yapmamıştı. Aynı zamanda gözlerinin ağlamaktan şiştiğinin, "Vallaha da billaha da bu ağladı!" diye bağırırcasına kızardığının farkındaydı.

"Ağlıyor muydunuz?" Çiğdem de bunu laf olsun diye sormuştu. Belliydi işte. Şu gözlere baksana.

"Evet. Tıpkı sizin gibi ben de oturmuş ağlıyordum. Sonra yanıma o yaşlı beyefendi geldi ve bu çınarın dibinde de Çiğdem isminde bir kızın ağladığını söyledi bana... ve ben de hemen..."

Çiğdem inanmadığını, inanamadığını göstermek için kafasını iki yana sallıyordu sürekli.

"Ama nasıl?" diyordu. "Nasıl olur da aynı yerde aynı işi yapmış olabiliriz?"

Davut biraz ortaladı oturduğu yeri, kıza beş-on santim kadar yaklaşmış oldu.

"Nasıl olur da sadece bir an için bir otobüsün camından görebildiğim birinin büroma gelmesini dileyebilirim? Nasıl olur da o 'biri' çıkıp büroma gelebilir?" Güldü. "Ama haklısınız. Şaşkınlığınızı

anlıyorum. Hatta şu anda dünyada bu halinizi benden daha iyi anlayabilecek birini bulamayacağınızı iddia ediyorum. Çünkü o şaşkınlık bana ait. Siz asıl, o beyefendi isminizi söylediği anda beni görecektiniz."

Çiğdem, iki günden beri doğaldır ki bir şeylere, bir yerlere sığınma ihtiyacı içindeydi. İçi ise şu yanındaki adama doğru akıp gidiyordu. "Sığınacaksan buna sığın!" Bir yanlışlık olmasın diyerek, kollarıyla kendi bedenini sardı, Davut'a yeşil yeşil bakmaya başladı. "Acaba bu benim peşimden?.." Hayır! Bu adam kendisini takip etmiş olamazdı. Mümkün değildi. Kendisi bile kendisini takip edememişti bugün. Hatta şu anda nerede olduğundan bile emin değildi. Aklından basit bir parmak hesabı yaptı: "Otobüs: Bir, Durak: İki, Gözlemeci: Üç, İş başvurusu: Dört, Doğumgünü hikâyesi: Beş, Şimdi de aynı parkta aynı işler, ağlaşmalar-zırlaşmalar: Altı. Başka bir iş vardı bu işin içinde. Zorlasan üst üste gelmezdi bunca iş. Nasıl gelmişti peki? Tesadüf mü? Nah tesadüf! Bir kere daha şüpheye düştü: "Yoksa asıl rüya olan bu mu?" Ya değildiyse? Ki muhtemelen değildi, neydi o zaman bu? Zaman, mekân gibi birtakım evrensel zamazingoların, bu ikisini her fırsatta bir araya getirmek uğruna sergilediği bu amansız inat neyin nesiydi?

Şey mi?

Aşk?

Kızın yemyeşil bakışları, kapağı açık kalmış yüksek fırın gibi eritiyordu Davut'u. Birkaç santim daha yanaştı. O deli bakışlardan kurtulmanın bir yolu yok muydu? Aman canım, kim istiyordu ki kurtulmayı falan? O kurtulmamayı istiyordu; hep bakmayı, hep bakılmayı istiyordu. Emindi, kendisi nasıl bilmeden, istemeden, planlamadan gelmişse oraya, herhalde Seğmenler Parkı olsa gerekti, Çiğdem de öyle gelmişti... ki, bu onun aklından yaptığı parmak hesabındaki tesadüflerin sayısını epey artırıyordu. Bir: Otobüs, İki: Durak, Üç: Gözlemeci, Dört: İş başvurusu, Beş: Doğumgünü hikâyesi, Altı: Bu parka bilinçsiz geliş, Yedi: Ağlayış, Dokuz: Buluşma...

İçini bir sıcaklık kapladı, biraz daha yanaştı. Bir şey diyecekti. Dese miydi acaba?

"Nedir bu sizce?" Çiğdem, soruyu sorarken de bir an olsun ayırmamıştı gözlerini.

"Bu mu?" Sesi titriyordu Davut'un.

"Evet... bu!"

Gene, "Desem mi acaba?" diye düşündü Davut. En azından, diyemese bile dermiş gibi yapabilirdi. Yaptı:

"Acaba, 'Neler oluyor?' diye sormak yerine, 'Niye oluyor?' diye sorsak?"

Çiğdem ilgilenmişti. Gözleri parladı. İçinden, "Aşk yüzünden!" demek geçti ama topu karşıya atmayı tercih etti.

"Hadi soralım o zaman," dedi. "Niye oluyor?"

Davut, hem bankta biraz daha ilerledi, hem de sorunun açılımında.

"Şeyy..." dedi. "Soruyu daha da açık sormak gerekirse, 'Hangi kuvvet, iki genç insanı ısrarla bir araya getirir?' diyebilir miyiz sizce?"

Çiğdem, Davut'un santim santim yaklaştığının farkındaydı. Gözlerini onun gözlerinden ayırmadan gülümsedi. Cesareti kırılsın istemiyordu. Şu anda sahici bir şeye sarılmak, sahici bir şey tarafından kucaklanmak, sahici biri tarafından sevilmek filan istiyordu galiba. "Anne sahte, dayı sahte, hayat sahte... Ama şu adam sahici!"

"İstediğimiz her şeyi diyebiliriz," dedi. "Ama ne cevap vereceğiz bu soruya?" Davut'un kızardığını görünce tekrar güldü. "İsterseniz ben de bu soruyu açayım: Dedeniz olsaydı ne cevap verirdi?"

Davut, sırf Çiğdem'e yalan söylüyor olmamak adına, "Benim dedem yokmuş, yeni öğrendim," demek isterdi, ama o zaman da kendine yalan söylemiş olurdu. Çünkü, artık kesin olarak biliyordu ki onun bir dedesi vardı, hem de herkesin olduğundan daha fazla. Beş dedelik, on dedelik dedeydi Şadıman Beyefendi. Gururlandı, duygulandı. "Derdi ki..." Çiğdem'in bakışlarından kaçabilmek için gözlerini yere indirdi. "... 'Sizi bir araya getiren bir şey var. Siz karşılaşmıyor, karşılaştırılıyorsunuz. İkiniz de buna bir son vermek için ayrı ayrı yönlere kaçsanız, dünyanın birleştiği yerde yeniden kavuşacaksınız birbirinize. O zaman da orada, esasen ayrılmak için kavuşmuş olduğunuzu değil, kavuşmak için ayrılmış olduğunuzu anlayacaksınız...' Dün söylemiştim size, dedem ilginç bir adamdır." Topu Şadıman Beyefendi'ye atmak iyi gelmişti. Gerginliği azaldı biraz. Artık bakabilirdi o gözlere. Söyleyeceğinin bü-

yük bir kısmını söylediği halde hiçbir şey söylememiş gibi hissediyordu kendini. Halbuki o üç harf ne çok şey söylüyordu!

Aşk!

Başka söze ne hacet?

"Yani?"

Davut, yeteri kadar açık konuştuğunu düşünüyordu. Daha ne desin bilemedi, soruyu iade etti:

"Yani?"

Çiğdem güldü. "Bu adam bu kadar eveleyip gevelemek mecburiyeti hissediyorsa bunun sorumlusu benim!" diye teslim etti. "Nasıl korkuttuysam gözünü."

"Yani, dedeniz lafı bu kadar dolaştırır mıydı? İki genç insanı ısrarla ve inatla bir araya getiren gizemli bir güçten bahsediyorduk. Dedeniz de uzun uzadıya bu gücü tarif edip aslında bunun ne olduğunu söylememeye mi çalışırdı?" İyi çanak tutmuştu doğrusu. Bir karış kadar sokuldu bu kez, Davut'un aklı gitti.

"Asla!" dedi heyecanla. "Dedem, "İlk intiba son intibadır!" derdi. "İlk anda ne hissettiysen, son anda da hissedeceğin odur. Seni ona, onu da sana yaklaştıran güç işte budur!" derdi." İyi ki varsın Şadıman Dede!

İade sırası Çiğdem'deydi. Çok cesaret verici davranıyordu o da. Gözlerinin içiyle gülüyordu. "Haydi söyle!" der gibi.

"Yani?"

Davut, hafif bir kımıldanmayla aralarındaki boşluğu tamamen doldurabileceğinin farkındaydı. Hafifçe kımıldandı... İlk temas!

"Aşk!" dedi.

Çiğdem, usulca yasladı başını Davut'un omzuna. Hayatta hiç kimseye, hiçbir şeye bu kadar kolay teslim olmamıştı. Tuhaf ama şaşırmıyordu bile ve şaşırmadığına da şaşırmıyordu... ki asıl tuhaf olan buydu.

"Ben de öyle düşünmüştüm," dedi. "Ama düşündükçe de öyle düşünmenin yanlış olacağını düşünmeye başlıyordum ağır ağır."

Davut halinden memnundu. Kolunu kızın omzuna attı, onu biraz daha çekti kendine.

"O zaman düşünmeyelim," dedi. "Nasıl olsa biz, bir şey yapmadığımızı, bize bir şey yaptırıldığını biliyoruz." Çiğdem'in kıkırda-

dığını duyunca o da güldü.

"Dedem öyle dedi."

"Bilmiyorum," dedi Çiğdem. "Dünden beri öyle şeyler yaşıyorum ki, artık bir şeyi gerçekten bilebilmenin imkânı yokmuş gibi hissediyorum. Şimdi kendi işimi sorsam kendime? Desem ki, 'Benim burada ne işim var? Bir şey mi arıyordum?' Cevabını verebilir miyim? Hayır! Kimse veremez. Ama öte yandan da evet... Bir şey arıyordum muhakkak... Yoksa burada ne işim var!"

Davut, eliyle kızın çenesini hafifçe destekleyerek yüzünü kendisine çevirdi.

"Peki..." dedi. "Her ne arıyor idiysen, bulmuşsun gibi geliyor mu sana da?" Birdenbire sizli bizli konuşmaktan senli benli konuşmaya geçmek, birdenbire ayrı ağaçların altında ağlaşırken aynı ağacın dibinde sarmaş dolaş olmaktan daha kolay olmuştu. Ama şu "da" ekini özellikle kullanmıştı Davut. Hani, "Ben öyle hissediyorum, sen DE mi?" mânâsına.

Çiğdem, Davut'un gözlerine bakarak kafa salladı.

"Kesinlikle! Tıpkı senin hissettiğin gibi." Daha ileri gitmekten korktuğundan değil, ama hayatı üç günden beri o kadar hızlı değişiyordu ki, bir kaza yapmaktan korktuğundan, sürat felakettir, başını yeniden çevirip kafasını Davut'un göğsüne yasladı. Birbirlerine bakmıyor, ama birlikte aynı yere bakıyorlardı şimdi: Çaprazlarında kalan öteki çınarın oradan kendilerine bakan ve memnun memnun el sallayan o ihtiyar beyefendiye.

"Niye korkuyorum ki?" diye kızdı kendine Çiğdem. "Ne kaldı korkacak? Keşke yeniden çenemi tutup kendine çevirse!"

Davut da daha ileri gitmekten korkmuyordu. Birlikte o ihtiyara el salladıktan sonra yeniden kendine çevirdi kızın yüzünü. İlaveten o, kaza yapmaktan da korkmuyordu. Hatta kendini büyük bir kazadan yara almadan kurtulmuş şanslı bir kazazede gibi hissediyor, bu yüzden de ödüllendirildiğini düşünüyordu. İşte ispatı: Dedesinin anlattıkları kazanın büyüklüğünü kelimelere döküyor, rüyaları da apaçık gösteriyordu. Yanındaki yaratık ise ilahi adaletin varlığına en büyük delildi. "Üzülme oğlum! Sağ salim atlattın, bu da senin ödülün olsun!" diyordu ona Tanrı. Hiç şüphe yoktu. Dünden beri yaşadıklarına baksana!

Çiğdem, tıpkı gözlemecide yaptığı gibi doğrudan gözünün içine bakmaya başladı Davut'un. Bu öyle gürültülü, öyle avaz avaz bir bakıştı ki; "Ben istersem öperim! Yerinde dur! Kımıldama!" diye bağırsa daha az ses çıkardı.

Davut o mesafede dondu kaldı.

Çiğdem Davut'a bakmaya devam etti. Tehlikeli bir yakınlıktaydılar, bunu biliyordu, ama o da kazadan korkmuyordu artık. En azından onu kaza yapmaya teşvik eden pek çok şey vardı ki, bir tanesi şu göğsüne yaslandığı adamın havası, bir tanesi gene bu adamın kokusu, bir tanesi gene bu adamın anlaşılmaz çekiciliği, bir tanesi bu adamın yalvaran bakışları, bir tanesi bu adamla karşılaşmalarına sebep olan, dün geceki rüyasından tut da o rüyanın etkisiyle şehirde serseri mayın gibi dolanmaya başlamasına kadar onca anlamsız rastlantı, bir tanesi de bu adamın bizatihi kendisi.

Daha fazla düşünmeyecekti. Nasıl olsa "birisi" onun yerine düşünüyordu ve o ne yaparsa yapsın, sonuçta "o birisinin" istediğini yapmış oluyordu.

"Şimdi öpebilirsin!" dedi.

İhtiyar beyefendi, biraz da gözleri dolarak, öpüştürmeyi bizzat başardığı bu genç çifti uzaktan uzağa sevgi ve şefkatle izlerken, kapkara bir gölge, hırlayarak sırtına atladı; başının hemen üstünde vurur gibi, saçlarını yolar gibi gezinmeye, tepinmeye başladı, ama adamcağız bunun farkına bile varmadı. Kim sırtındaki gölgeyi hisseder ki?

Tatlı-tatsız su çifte enginlerde var
Hiç karışmazlar; bölen bir perde var...
MEVLÂNÂ

Açıkhava meclisinin gürültüsü Serdar Sokağın köşesindeki elektrik direğinin oraya kadar geliyordu. En yüksek ses de fıtri desibel garantisi olmasına rağmen, Sağlık Kabinci Kâmil'e değil Buzdolapçı Ali Fuat'a aitti.

Şu sorgu cenderesinden kurtuluverdiğinden beri pek keyifliydi Buzdolapçı. Saka gibi şakıyor, düdük gibi ötüyor, yeni "teknik elemanına" emir üstüne emir yağdırıyordu.

Gökhan, yaka paça dağılmış, saçlarının sol zülüfü terden alnının sol yanına yapışmış, kırmızı kravatını gevşetip ölü şeyi gibi aşağıya sarkıtmış, gömleğinin üstten üç yaka düğmesini çözmüş, koddan bir metre aşağıda kalan dükkânın önünde, beş metre de sıkıntısından kendi batmış gibi, kan ter içinde çay servisi yapmaya çalışıyordu. Onun dışında herkes yerli yerindeydi. Şadıman Beyefendi gene sallanıyor, onun sağında Uzun Sedat, düşüp ney etmesin diye yan gözle onu kolluyor, onun sağında Buzdolapçı Ali Fuat pek civelek sırıtıp sigara üstüne sigara tellendiriyor, onun sağında da Sağlık Kabinci Kâmil, alnı yağdan ışıl ışıl, her zamanki gibi gülümsüyordu.

Şadıman Beyefendi, "Allah'ın hikmeti!" diye değerlendirmişti Gökhan'ın geliverip Buzdolapçı'yı kurtarmasını. Bu yüzden, "Delikanlı, az biraz müsaade et, ötede dur veya ustanın dükkânına git

otur, bizim konuşacaklarımız var!" diyen Uzun Sedat'ı, "Boşver be Uzun! Allah'ın günü bir değil ya. Her zaman konuşuruz konuşacaklarımızı," diyerek bertaraf etmeyi görev bilmişti.

Anında atlamıştı Buzdolapçı:

"Hele yav!" Sonra da Gökhan'ı kolundan tuttuğu gibi dükkâna sürüklemiş, "sözde" bir kısım malzemenin yerini belletmeye götürmüştü.

O ortalıkta yokken de Şadıman Beyefendi, Uzun Sedat ve Sağlık Kabinci Kâmil'e, niçin öyle davrandığını anlatmıştı: "Hiçbir şey durup dururken olmaz. Bu çocuğun bu saatte gelişinde bir hikmet var arkadaşlar! O ki, 'Birisi' onu Ali Fuat'ın sözünü kessin diye yolladı, bize de bunu kabullenip sabretmek düşer."

"Öyle diyorsan öyle olsun Şadıman," demişlerdi cevaben. Zaten Uzun Sedat oldum olası, şu Şadıman'ın uhreviyattan haber verir gibi konuşmalarından tırsardı. "Uzatmanın âlemi yok!" diye düşünmüştü. "Gene ruhtan periden bahsedecek, ödümüzü kopartacak."

Buzdolapçı Ali Fuat, az sonra, bu sefer de öbür kolundan tutup sürükleyerek dışarı getirmişti Gökhan'ı. Yok efendim, "Buraları adamakıllı ıslayıp süpürecen ki tozumasın!", vay efendim, "Sana adam gibi çay demlemesini öğrenmen için iki gün mühlet!", aman efendim, "Ben yemek yapacağım zaman sovanları sen doğrayacan." ... Bir alay talimat. Kimse yememişti tabii. Asıl mesele, Buzdolapçı'nın şu sorgu meselesinden yakayı sıyırması meselesiydi ve bunun sevinci içindeydi herif.

Uzun Sedat ters ters baktı Buzdolapçı Ali Fuat'a, ama Şadıman Beyefendi de ona ters ters bakınca bir şey demekten vazgeçti. Çare yoktu. Bir müddet ortada göbek atacaktı bu köçek.

"Biliyon mu amcası... Bu bizim oğlan da sigortacıymış!"

Şadıman Beyefendi, "Ben size bu işte bir hikmet var demedim miydi?" dercesine baktı Uzun Sedat'la Sağlık Kabinci Kâmil'e. Uzun Sedat ürperdi.

"Öyle mi?" diye sordu sallanma şiddetini bir vites düşürerek. "Söyledi mi ustan, benim torunum da sigortacı."

Gökhan, elinde Buzdolapçı Ali Fuat'ın çay tepsisi niyetine kullandığı porselen yemek tabağı, Şadıman Beyefendi'nin tepesine dikilip kafa salladı. Artık sırıtamıyordu; mecali kalmamıştı.

"Hayır Şadıman Amca," dedi. "Torununuz hangi acentede çalışıyordu?"

Bu adamın bu yaşta bu derece zor bir sandalye akrobasisini nasıl yapabildiğine hâlâ akıl sır erdirebilmiş değildi. Eğilip sandalyenin arka ayaklarına baktı. Bir hile olmasındı?

Buzdolapçı Ali Fuat derhal haddini bildirdi çırağa:.

"Dikelmesenya adamcaazın tepesinde oğlum! Kaçıl bakıyım!"

Gökhan, şuraya geldiğinden beri sadece morali bozulduğunda sırıtabiliyordu. Gene öyle oldu, bozuk bozuk sırıtarak geri çekildi.

Şadıman Beyefendi o değilden devam etti:

"Kendi dükkânını açtı o. İşleri de epey iyi bildiğim kadarıyla."

Gökhan, yeni bir kapı bulmuş olmanın heyecanıyla atıldı:

"Ankara'daki bütün acentecileri tanırım ben. Onlar da beni tanır. Torununuzunki hangisi?"

Uzun Sedat, lafı Şadıman Beyefendi'nin ağzından aldı:

"Beyler Sigorta. Tanır mısın bizim Davut'u?"

O zaman dank etti Gökhan'ın kafasına. Şadıman Beyefendi'yi Şadıman Beyefendi olarak tanıtırken, bunu tongaya bastırmak istememişti Buzdolapçı Ali Fuat. Şadıman Beyefendi'nin soyadı sahiden Beyefendi idi de o yüzden o şekilde tanıştırmıştı. "Bir de salak durumuna düşürdük kendimizi yani!" diye kızdı içinden. Ağzı ayrılmıştı bir karış. Ne diyeceğini bilemiyordu.

Uzun Sedat kuşkulu kuşkulu göz süzdü.

"Davut Beyefendi," dedi. "Tanır mısın?"

Ali Fuat, kendisinden hiç beklenmedik bir hızda yapıştırdı espriyi:

"Amma biliyon, beyefendi-meyefendi yok. Amca diyecen... Davut Amca... Neymiş?"

Herkes katıla katıla gülerken Gökhan fırsattan istifade toparlandı.

"Yok... Hayır... Tanımıyorum kendisini. İlk defa duyuyorum."

Sağlık Kabinci Kâmil Ali Fuat'a bir göz attı, ondan ümidi kesince, dönüp Uzun Sedat'a göz kırptı. O da pirelenmişti.

"İstersen rica edelim Şadıman Amcan'a, seni Davut'un yanında işe soksun," dedi, zarf mahiyetinde. Maksat, oğlanın rengini görmek.

Buzdolapçı Ali Fuat, hazır beleş çırak bulmuş, kaptıracak değildi.

"Yav!" dedi kızarak. "Oğlanın aklına şeytan sokmayınsanıza!"

Buzdolapçı hiç konuşmamış gibi Gökhan'a bakmaya başlayan Uzun Sedat,

"Tabii tabii..." diyerek biraz daha sıkıştırdı çocuğu. "Burda bir alay hurdanın, hırt-hışırın arasında heba etme ömrünü. Yakışıklı çocuksun. Takım elbiseyi çekip nazik beylere, güzel hanımlara hayat sigortası poliçesi satmak dururken... Burda ihtiyarlara melemez mi yapıp duracaksın?"

Gökhan kaçacak delik aranarak bakıyordu etrafına. Fena sıkışmıştı.

"Yok... estağfurullah da... Ney? Mele? ... ney?"

"Biz bilmeyiz. Doğrusunu ustan bilir. Neydi senin şu meşhur yemek Ustacım?"

Buzdolapçı Ali Fuat, şişinsin mi, kızsın, gücensin mi bilemedi.

"Melemen melemen," dedi. "Bi dalga geçmesini bilirsiniz, bi de yemesini. Bugün de yapacam, merak etmeyin."

Uzun Sedat uzun uzun gülerken, paçayı kurtardığını sanan Gökhan ufak ufak dükkâna doğru kaçmaya başladı, ama Sağlık Kabinci Kâmil'in engel tanımayan sesi duvar gibi dikildi önüne:

"Bana bak Gökhan... Gel buraya... Bu sigortacılıktan anlıyormuşsun madem, sektörde burun sigortası diye bir şey var mı? Şadıman'a karşı... Bizim Uzun'a sık sık lazım oluyor da!"

Bu sefer hepsi birden gülmeye başladı. Gökhan, kıyıdan kıyıdan, şen kahkahalara eşlik ede ede buzdolapçı dükkânına iltica etti.

Şadıman Beyefendi neredeyse ağır çekimde sallanmaya başlamıştı. Gülmesini kesip, Gökhan'ın arkasından dik dik, kuşkulu kuşkulu baktı.

"Fark ettiniz, di mi?" dedi ortaya. "Oğlan Davut'un adını duyunca nasıl renkten renge girdi."

Uzun Sedat kafa salladı.

"Bizden kaçar mı yahu! Tabii fark ettik. İlla ki tanıyor Davut'u bu."

Sağlık Kabinci Kâmil;

"Bence de," diyerek katkıda bulundu. "Nasıl kaçacağını bilemedi dükkâna kerata."

O sırada, bir metre yukarıda, tam da dükkânlara inen basamakların başında bir taksi durdu. Taksiden, sütlü kahve pardösü giymiş, eşarplı bir kadın indi. Bunu ilk Sağlık Kabinci Kâmil fark etti.

"Eyvahlar olsun! Gitti bizim melemez. Hastaya çağıracaklar galiba."

Uzun Sedat, bir taksiden inen kadına baktı, bir Sağlık Kabinci Kâmil'e.

"Ne bildin sana geldiğini?"

"Uzuun..." dedi Şadıman Beyefendi. "Sen hiç Buzdolapçı'ya taksiyle gelen müşteri gördün mü?"

Buzdolapçı Ali Fuat, cümlenin içinde "buzdolapçı" lafı geçtiği için üstüne alındı, yoksa anladığından değil.

"He?" diye sordu ortaya.

Rüveyde, basamakların tepesinde durmuş, aşağıda oturan ihtiyarlara bakmaya başlamıştı.

Dostlar, kadının kendilerine baktığını görünce toparlandılar. Şadıman Beyefendi sandalyesi ile yumuşak bir iniş yaptı.

"Kardeeş... Kâmil Bey'e bakmıştım ama?"

Sağlık Kabinci Kâmil zaten hazırdı; ayaklandı. Merdivenin dibine gidip kadına gülümsedi.

"Buyursunlar Hanımefendi. Benim."

"Yaşlı bir hastamız vardı da..." dedi Rüveyde. "Size zahmet... Evlere gidiyorsunuz, di mi?"

"Hayhay... Hemen çantamı alıp geleyim ben. Pansuman, iğne, tansiyon, serum?"

"Siroz... Allah etmesin, son demleri galiba."

Sağlık Kabinci Kâmil, başını anlayışla eğip göz ucuyla arkadaşlarına baktı.

"Anladım Hanımefendi," dedi. "Anladım. Kan alınacaktır ondan."

Rüveyde duygulanmıştı.

"Bak, ne güzel biliyorsunuz!"

"Bünye biraz rahatlasın, temiz kan üretsin diye Hanımefendi... Bütün sağlıkçılar bilir."

Danişment tarafı tıkalı olur diye arabayı Basınevleri istikameti-

ne süren taksiciyle adamakıllı papaz olmuştu Rüveyde. Asıl tıkalı olan taraf o tarafmış meğer, ama girdin ya bir kere, çık çıkabilirsen. Epey gecikmişlerdi zaten. Telaşlı telaşlı ayak değiştirdi.

"Hay yaşa bey kardeşim!" dedi. "Hemen yetişsek?"

"Tabii. Siz buyrun şöyle, istirahat edin, hemen geliyorum ben."

Uzun Sedat ayağa kalkıp kadına Sağlık Kabinci Kâmil'den boşalan sandalyeyi çevirirken Rüveyde itiraz etti:

"Kardeşim, hiç zahmet etmeyin. Şu kadarcık merdiveni inecek takatim kalmadı. Ben arabanın içinde oturur beklerim. Rahatınıza bakın siz."

Buzdolapçı Ali Fuat dahil, ihtiyar delikanlıların üçü birden ayağa kalkıp kadının arabaya binmesini beklediler, geçmiş olsun dilediler.

Rüveyde taksiye bindi, ancak o bindikten sonra yerlerine oturan ihtiyarlara baktı.

"Şu dünyada ne kibar insanlar var Yarabbim!" Bunu biraz da, Basınevleri tarafı tıkalı çıkınca, "Ne demeye bilmediğin yoldan gelirsin!" diye fırçaladığı taksici, kendisine dönüp "Müneccim miyiz? Nerden bilecez? İyilik olsun diye yaptık!" diye bağırdığı, bu da ona, "Kibar ol. Anan yaşında kadınım!" diye sitem ettiği için, laf çarptırmış olmak maksadıyla söylemişti. O sırada, aşağıdaki dükkânlardan birinin camındaki "Buzdolapçı Ali Fuat" yazısı dikkatini çekti. Mırıldandı:

"Buzdolapçı Ali Fuat mı? Allah Allah!"

Sağlık Kabinci Kâmil, elinde eski model doktor çantası, koştura koştura gelip şoförün yanına oturdu.

Rüveyde taksiciye seslendi:

"Gidelim kardeşim... İncirli'ye... Aman bu sefer Danişment'ten gidelim."

Taksici bozuk bozuk gaza bastı.

"Zaten yalvarsan öbür taraftan gitmem."

Sağlık Kabinci Kâmil, "İncirli" lafını duyunca şaşırmıştı. Yarım dönüp, o esnada dikkatli dikkatli "Buzdolapçı Ali Fuat" yazısına bakan Rüveyde'ye sordu:

"Bayağı da uzaktan gelmişsiniz. Yok muydu o civarda daha çabuk müdahale edebilecek bir meslektaş? Hem, Allah aşkına, beni

nerden buldunuz Hanımefendi? Daha önce bir hastanıza falan mı gelmiştim yoksa?"

"Yok, Kâmil Bey Kardeşim," dedi Rüveyde. "İncirli'de yana döne aranırken bir eczaneye sormuştum, bu işi yapacak birini biliyor mu, kendi yapar mı diye. O verdi adresinizi. Oğlunu sünnet etmişsiniz geçen sene."

"Anladım."

Bedenim sivrisinekten de küçük değil ya...
Nemrud'un mülkünü bir kanat çırpmamla birbirine katar,
yıkar giderim.
Arıklıkta beni Ebâbil say,
Düşmanlarımın her birini fil tut.
Fındık kadar bir taş atarım,
Attığım taş, yüzlerce mancınığın yaptığı işi yapar...
Taşım nohut kadardır, ama savaşta ne baş bırakır, ne tolga!

MEVLÂNÂ

"Dünden bugüne" ertelenen randevucular akmaya devam ediyordu. Akın akın, sökün sökün geliyorlardı. Suna üçünü idare etmeye çalışıyor, fakat insanoğlu nankör, onlar da önceki nankörler gibi yedinci veya sekizinci bardak çaydan sonra isyana teşebbüs ediyor, kimle dans ettiğini bileceksin, en az öncekiler kadar fena çarpılıyor, kaçıp gidiyor, tam Suna rahata erip bir çay da kendine dolduracak, yeni iki tanesi dayanıyordu kapıya.

İki gidiyor bir geliyor, bir gidiyor üç geliyordu. İşte gene üç tanesi oturmuş, ters ters bakıp birbirlerini "Sen söyle-sen söyle" diye fiştikleyerek dördüncü çaylarını içiyor ve kaderlerini bekliyorlardı. O meyanda Suna, hem onlara göstermiş olmak hem de kendi illetli merakını tatmin edebilmek maksadıyla dört veya beş defa daha aramıştı Davut'u. Onun, Çiğdem denilen o "müsait" karıyla beraber olduğunu düşünmek bile istemiyor, insanoğlu farkında olmadan kendi felaketini bekler, her sonuçsuz aramasının başında da için için diş bileyerek, "Şimdi açacak, 'Biz de Çiğdem'le beraberiz. Geziyoz,' diyecek," diye bekliyordu.

Son aramasının üstünden beş-altı dakika anca geçmişti. Randevucuları çaktırmadan gözetleyebilmek, aleyhinde bir şey söyleyecek olurlarsa onların da tüpünü delebilmek için, salonun açılımındaki sekreter odasında oturmuş, hem homurtularına kulak kabar-

tıyor, hem de bir kere daha aramak için geri sayıyordu. "Hele bi on dakka dolsun."

Birdenbire çalan telefon saçlarını diken diken etti. Belki Gökhan'dı, belki başkası, ama kapkara bir hisle, arayanın Davut olduğunu tahmin etti. Açtı.

"Beyler Sigorta."

"Selam Suna!" diyordu Davut.

Çok sevindi.

"Ay, Selam Ab... Davut Bey!"

Gözlerini kocaman kocaman açıp kapayarak, oturdukları koltuklarda yarı bellerine kadar eğilmiş kendisini izlemekte olan elemanlara, bekledikleri kişinin aradığını ima etti, yetinmedi, işaret parmağıyla da ahizeyi işaret etti.

Kötü bir şey duymayı bekliyor, hatta bunu insana özgü, laneti çeken tarafıyla gizliden gizliye de istiyor, ama hem de istemiyor, duymaktan ödü patlıyordu. Ne kadar çok konuşursa o kadar iyi olurmuş, sanki Davut söyleyeceğini söyleyemezmiş gibi, harala gürele durum raporu vermeye başladı:

"Sizi çok aradım ama telefonunuz kapalıydı..." Eleman adaylarının yanında senli benli konuşmak olmazdı. Kırıttı. "Yeni aday arkadaşlarımız geldi, epeydir bekliyolar." O da eğilip, oturdukları yerden iyice sünerek telefonun öbür ucundaki patrona kendilerini göstermeye çalışan "yeni arkadaşlar"a göz kırptı. Zaten hepsini dünden bugüne ertelemiştik, biliyosunuz. Geliyo musunuz siz? Nerdesiniz? Ne diyeyim arkadaşlara ben? Beklesinler mi?"

"Susacak mısın sen?" diyordu karşıdan Davut.

Suratını asıp, "Tamam," dedi. "Sizi dinliyorum."

Sonrası tam bir felaketti. Biliyordu zaten Suna! Başına böyle bir felaket geleceğini, buna mukabil, Davut'un o gün gelmeyeceğini biliyordu. Gene neyse, o "müsait"le beraber değildi ya, bu bile kârdı. Kârdan zarar! "Anlıyorum..." dedi donuk donuk. "Bugün zor diyosunuz... Peki, bekleyen arkadaşlara ne diyeyim ben?"

"Bekleyen arkadaşlar" bir kere daha sündüler oturdukları yerden. Bir tanesi az kalsın düşüyordu.

Buz kesmişti Suna. "Hıı..." diye hırladı telefona. "Ben hallederim, tamam." Ufacık bir komplo kurdu kaşla göz arasında. "Yalnız,

bi eksiğimiz var: Çiğdem Hanfendi bi türlü gelemediler nedense!" Belki Davut, "Vay nankör! Biz maaşlı, sigortalı, mis gibi iş veriyoruz, daha ilk günden bizi dübellemeye kalkıyor ha!" deyip gazaba gelirdi. Ah inşallah!

"Gelemez, çünkü şu anda benimle beraber!"

"Ne dedin, ne dediiin???"

Toparlanmaya çalıştı. Kararmıştı. "Yeni arkadaşlar" haklı olarak, "Bir sekreter parçası patronuyla nasıl konuşabiliyor böyle!" dercesine bakmaya başladı. Onların önünde fazla açık vermek istemezdi. "Pardon Davut Bey, birden boş bulunup... dinliyorum..."

Dinledi, sonra simsiyah bir suratla kapattı telefonu. Bir süre eli ahizenin üstünde, kara saçları gözünün önüne düşmüş vaziyette bekledi.

Bu kadar da olmazdı. Bilmişti zaten! Hepsini bilmişti. Dünden belliydi. Kapkara düşünceler geçmeye başladı aklından. Şurda bir başına olmuş olsa ne güzel ağlar, çığlık atar, sağı solu tekmelerdi şimdi. Ah, hele ki de Gökhan olsaydı!

Kaldırdı kafasını. Büroyu bir an evvel boşaltmanın tek yolu vardı.

"Davut Bey bugün gelemeyecekmiş," dedi. "Bundan sonraki randevunuz için biz sizi ararız. Bu aksaklıktan dolayı..."

Bir tanesi kaşındı:

"Oo-hoo, olmaz ki böyle. Oyuncak ettiniz!" Bu, az evvel düşecek gibi olan kızdı.

Ellerini yumruk yapıp beline dayadı Suna.

"Özel sektör böyledir canım!" diye tıslad. "Siz beğenmeyeceksiniz, biz beğenecez!"

Herkes pılısını pırtısını toplayıp gitti.

Harlanmıştı. Koşup salondaki pencereyi ardına kadar açtı, "höh" diye bir sıcak hava geldi dışarıdan, hemen geri kapattı. Bugün kafayı yemezse iyiydi. Hınçla, kinle, kendi ağırlığının yüz katı bir öfkeyle kasıldı, suratı uzadı. "Çiğdem!" diye hırlıyordu. "Seni mahvedecem!"

Gözümün görüşü gibi,
Gönlüm de elimde değil!
MEVLÂNÂ

Davut direksiyondaydı, Çiğdem de şoför mahalli komşusu. Telefonu kapatıp yanına koydu. "Bu Suna öldürür adamı!" dedi gülerek. On-on beş dakikadır azıcık da olsa gülebiliyordu. Daha bir gece önce her şeyini kaybetmiş, sonra tekrar bulmuş, ama gülememişti. Sabah o korkunç rüyayı görüp de uyandığından beri, öyle bir rüyayı görebilmiş olmaktan ötürü değil, "Bunu gören, devamını da görür," diye düşündüğünden, ki Şadıman Beyefendi de kahvaltı masasında aynen bu yorumu yapmıştı, gülmek ne kelime, bir de oturup Seğmenler Parkı'nın ortalık yerinde hüngür hüngür ağlamıştı.

Çiğdem de güldü Suna adını duyunca. "Hoş kız!" dedi. "Şirin bir çılgınlığı var."

"Şirret diyeceksin de diyemiyorsun."

Beraber güldüler.

Ankara trafiği durduğu yerde duruyor, hiçbir yere gitmiyordu. "Siz de daha ileri gitmeyin, durun. Vardır bunda bir hikmet!" der gibiydi. Orada Şadıman Beyefendi olsa, muhakkak böyle yorumlardı bunu, ama yoktu. Orada, transatlantik palamarından daha kuvvetli fıtrat bağları tarafından kopartılamaz biçimde birbirine bağlanmış, maalesef bu görünmeyen ama şiddetle hissedilen bağı aşk sanan iki kardeş vardı. Trafik onları durdurmaya çalışıyordu ama onlar bunu da bir nimet sayıp, her durdukları yerde, arka-

larında biriken arabalar, "Yürüsenize!" diye korna çalıncaya kadar ayıp günah tanımadan öpüşüyorlardı.

Bir durup bir kalkarak, her durduklarında öpüşüp trafik her üçbeş metre açıldığında "Niye açıldı ki?" diye bozularak, bahtlarının belini kendi elleriyle kıracakları o kara deliğe doğru santim santim ilerliyorlardı. Tek bir kere öpüşmemişlerdi bu durmalar sırasında, onda da Davut Suna'yı aramıştı. "Gebermiştir merakından. Şunu bir arayalım." Zaten Çiğdem de boş durmamış, sevgilisinin elini öpmüş, parmak kıllarıyla oynayıp onları okşamış, sağa sola yatırmıştı. Oynaşmak düşünmeye yeğdi.

Çok mutluydu Davut.

Hoş, bu biraz buruk, eksik, hava kaçıran bir mutluluk gibiydi ama, o korkunç hayat hikâyesini dinledikten, bir de gördükten sonra buna da şükür! Haklı olarak, burukluğunu, noksanlık hissini, tuhaf tuhaf gidişmelerini dedesinden işittiklerine ve rüyasında gördüklerine bağlıyordu.

Çiğdem daha romantik düşünüyordu. "Bırak kendini kızım!" diyordu kendi kendine. "Kasma! Kastın da ne oldu? İşte sonuç!" Haklıydı kendince. Hayat boyu her şeyi mantıklı, her şeyi cetvel gibi dümdüz, her şeyi ölçülü düşünmüş, biçili yapmıştı da başı göğe mi ermişti? Boyu mu uzamıştı? Zaten, Davut'unkinden daha buruktu onun mutluluğu. Henüz neyin ne olduğunu bilmiyordu tabii, gece yataklarına işediklerini de birbirlerine anlatacak değillerdi, ama Çiğdem, annesi sandığı kadının kendisini öz annesinden kaçıran kadın olduğunu gene kendi gözleriyle görmüştü. O görüntünün bir an evvel aklından çekip gitmesini istiyor, bu nedenle de "bu görüntü"ye kendini kaptırabildiği kadar kaptırmak istiyordu.

Her ikisi de tedirgin, gene her ikisi de bir o kadar rahattı. Kavuşanların rahatlığı vardı bir taraflarında, ama başka bir taraflarında da neye kavuştuklarını bir türlü bilememenin tedirginliği. Bu yüzden, her trafik tıkandığında saldırırcasına atılıyorlardı birbirlerinin kollarına; dudaklarını birbirlerinin dudaklarına mühürlüyor, ciyak ciyak korna sesi duyuncaya kadar da hiçbir şey düşünmeden öpüşüyorlardı. Klimayı da sonuna kadar açmıştı Davut, ferah ferah... Oh!

Peşlerinde soluk soluğa bir gölgenin koştuğundan, kendini arabanın bütün camlarına vurduğundan haberleri yoktu elbette. Onlar, mendilci, matkapçı, lokma takımcı, incik-boncukçu gölgesi sanıyorlardı bu gölgeyi. Dönüp bakmıyorlardı. Kaldı ki, dönüp bakmış olsalardı dahi, bu sefer de başka bir şeyin gölgesi sanacak, gene üstlerine alınmayacaklardı. Hem zaten bakılmazdı. Ayıp! Şehrin ortasında durmuş öpüşüyorsun, bir de erketeye yatıp suçunu ikrar mı edeceksin? Bakmayacaksın etrafa ki, yediğin haltın arkasında durduğunu gösterebilesin millete.

Birbirlerinden başka hiçbir şeye bakmadan öpüşüyorlardı. Fena kaptırmışlardı.

Gene de bir tuhaflık vardı bu kaptırmışlıklarında. Misal, deli gibi saldırıyor, çölde kalmışın suya daldığı gibi dalıyor, kıtlıktan çıkmışın ekmeğe atladığı gibi atlıyorlardı birbirlerinin dudağına her durduklarında, ama arkadan korna sesi duyar duymaz da koparcasına, kaçarcasına uzaklaşıyorlardı birbirlerinden. İkisi de gizliden gizliye çabalayıp çırpınıyor, ne yapıp ne etseler olmuyor, suçluluk duygusundan bir türlü kurtulamıyorlardı.

Araba bir-iki metre ilerlemeye başladığında, "Tek yolu var!" diye düşünüyordu Çiğdem. "Saçı başı dağıtıp kendimi bu adama bırakacağım. Yoksa çıldırırım."

"Aynen!" diye düşünüyordu Davut. Çiğdem'in ne düşündüğünü bildiğinden değil, yola çıktıklarından beri hep aynı şeyi düşündüğünden, tekrar düşünmeye gerek duymuyor, kısaca, "Aynen!" demekle yetiniyordu.

Bilmiyorlardı.

Bilseler kardeş olduklarını, kardeş kardeş öpüşürlerdi.

Trafik, "Yürü yâ kulum!" demişti gene. Fark etmediler.

Korna yaygarası.

Birbirlerinden, Ahlak Masası basmış gibi ayrıldılar. Davut direksiyona sımsıkı yapıştı.

"Bu mesele tam dedemlik bir hal aldı artık," dedi gülümseyerek. "Beni çok çok aştı."

"Beni de."

Trafik durdu. Konuşmaktan ve düşünmekten iyiydi; öpüşmeye başladılar. Da, tuhaf bir yılgınlık çökmeye başlamıştı üzerleri-

ne. Zaten öyledir. Başka bir şey yapmamak için başka bir şey yapıyorsan, o yaptığın şeyi yapmış sayılmazsın. Onlar da içten içe, belki de aslında öpüşmediklerini, düşünmemek, konuşmamak için "başka bir şey" yaptıklarını hissediyorlardı. Böyle öpüşmek olmaz!

Kornalar!

"Keşke hiç açılmasa şu trafik!" dedi Çiğdem.

"Ben de aynı şeyi düşünüyordum şimdi."

Çiğdem gülüp omuz silkti.

"Yüz seksen beşinci tesadüf!"

Trafik durdu. Gene öpüştüler, ama kaşları çetik çötüktü bu sefer. İçlerinden biri dudaklarına pul biber sürmüş gibi, ekşi suratlarla öpüşmeye devam ettiler... de... işte! Öpüşürken, öptüğün kişi için, "Kimdir bu?" diye düşünmemelisin. Onlar öyle yapıyorlardı.

"Kimdir bu?" soru buydu.

"Çok yakın! Canımdan çok yakın! Çok sevdiğim, şu saatten sonra onsuz olmayı aklımın ucundan bile geçiremeyeceğim!" Cevap da bu... da, eksikti eksik... Bir eksiklik vardı. "İki resim arasındaki eksiği bulun!" Sevgi, aşkta da vardı, başka bir şeyin içinde de... Hasret? Sevginin her türlüsünde var... Doyamamak? Sev de nasıl seversen sev, doyamazsın!.. O zaman eksiklik neredeydi; tuhaflık nerede?

Seviyorlardı, yan yanayken bile birbirlerini özlüyorlardı ve de birbirlerine doyamıyorlardı. Ee?

Öpüşmene bak! Gerisini düşünme sen!

Korna sesleri!

İlerle!

İlerlerken konuşabilirsin.

"Ne düşünüyorum biliyor musun Çiğdem? Biraz deşelesek, bizi bir araya getiren tesadüflerden çok daha ilginç tesadüfler bulacağız gibi sanki. Ne bileyim, doğum günlerimiz gibi benzerlikler mesela."

"Ben de şimdi aynı şeyi düşünüyordum."

"Yüz seksen altı!"

Çiğdem güldü.

"Nereye gidiyoruz peki?"

Trafik durdu.

"Buraya!" dedi Davut. Uzandı, öpüşmeye başladılar.

Kornalar!

"Ne yapsak? Bir yere çeksek, şöyle oturup bir iyice tanışsak, bilişsek, konuşsak mı?"

Çiğdem sessiz kaldı.

"Ne düşünüyorsun? Sükût ikrardan mıdır?"

"Yüz seksen yedi!"

"Anlaşıldı!" dedi Davut. "Gidiyoruz."

Trafik tam da o anda, "Nereye giderseniz gidin, yeter ki beni bu işe daha fazla karıştırmayın!" dercesine açılıverdi.

Gölge, aniden hızlanan arabanın çok gerisinde kaldı.

Sır, ancak sırrı bilenle eşittir.
MEVLÂNÂ

Gölge, karanlık tünelin ucundaki ışığa doğru akıyordu. Soluk soluğa, nabzı kulaklarında aktı, aktı, aktı, Atatürk Bulvarı'ndan girmişti, İncirli'deki Vergi Dairesi'nin önünden çıktı. Tereddütsüz Turan Apartmanı'na zıpladı. Kırçıllı duvara hızla geçen bir arabanın tekerinden sıçrayan çamur gibi yapıştı, sürüne sürüne ikinci kat balkonuna attı kendini. Önce mutfağa, ardından da mutfağın hemen karşısındaki sokak kapısına ulaştı, Sevim Hanım'ın sırtına bindi.

"Nerde kaldınız ayol?"

Sevim Hanım kapıyı açmış, sabırsızlıkla beklediği Rüveyde ile daha büyük bir sabırsızlıkla beklediği "doktor bey"i içeri almıştı.

"Anca!" dedi Rüveyde. "Bey kardeşi te Demetevler'de buldum. İnsanlık ölmüş. Kimse gelmiyor anam! Nasıl durum?"

Rüveyde'ye kısacık bir an minnetle bakıp Sağlık Kabinci Kâmil'in koluna yapıştı Sevim Hanım.

"Allah aşkına Doktor Bey... Yetiş! İyice tıkandı kardeşim."

Rüveyde, Sağlık Kabinci Kâmil'in, kapıdan girdiğinden beri Sevim Hanım'ı delici bakışlarla süzdüğünü, bir yerlerden tanımaya çalışırmış gibi enine boyuna incelediğini fark etmişti.

Sevim Hanım'ın canı burnundaydı, hiçbir şey fark edecek durumda değildi. Öne düştü, hızlı hızlı yol gösterirken bir yandan da derdini dökmeye başladı:

"Hiç böyle olmadıydı! Morarır, şişerdi ama tıkanmazdı hiç. Bu sefer fena. Hık dedi kaldı!"

Hasta odasının kapısına gelmişlerdi. Kenara çekilip Sağlık Kabinci Kâmil'in önünü açtı, hıçkırdı.

Sağlık Kabinci Kâmil gözünü bir türlü alamıyordu Sevim Hanım'dan.

"İşte Doktor Bey... Böylece, ölü gibi yatıyo bi saattir. Kan alınınca geçer, di mi?"

"Doktor Bey" ancak silkinerek alabildi gözünü hasta sahibinden. Hastaya yaklaştı. Henüz ağzını açıp tek kelime etmemişti. Etti:

"İnşallah!" dedi davudi sesiyle. O andan itibaren de Sevim Hanım onu incelemeye aldı. Ağzı bir karış açık, bir yerlerden çok iyi tanıdığı bu sesin sahibine bakmaya başladı. "Ayol, bu ses?" diye düşünüyordu. "Nerden tanıyorum ben bu sesi ayol?"

Şimdi de Sevim Hanım'ın sağlıkçıyı kesmeye başladığını fark eden Rüveyde, hemen ikisinin arasına girip kontrolü ele aldı.

"Sevim'cim..." dedi sırtına dokunup. "Hadi anam... Beyi rahat bırak da işine baksın. Meşgul etme." Aslında, "Herife hortlak görmüş gibi bakıp durma!" demek isterdi ama orası yeri değildi.

Sevim Hanım, dudaklarını ısırıp ellerini karnının üstünde bağlayarak bir adım geri çekildi, arada duran Rüveyde'nin sağından solundan "doktor bey"i incelemeye devam etti.

Sağlık Kabinci Kâmil, ilk iş nabzını ölçtü Selim Dayı'nın.

"Çok şişmiş," dedi bas bariton. "Neden bu kadar geciktiniz?"

Normal bir Sevim Hanım, normal olarak, aile efradını resmen ihmalle suçlayan böyle bir soru karşısında hıçkırarak isyan eder, muhatabını, camı çerçeveyi indirip avazı çıktığı kadar baarmakla tehdit eder ve şöyle derdi: "İnat etti ayol! Köpek gibi inat etti! Ben istemez miyim bi an evvel sıhhatine kavuşsun?"

Ama normal değildi Sevim Hanım. Hakikaten de Rüveyde'nin tahmini doğrultusunda, hortlak görmüş gibiydi. Sevim Hanım'ın kafası davul, "Doktor Bey"in sesi de tokmaktı sanki. Aklı fikri bu sesteydi. "Kimdi ayol bu adam?" diye düşünüyor, başka da hiçbir şey düşünemiyordu.

Gene Rüveyde girdi devreye:

"Düne kadar iyiymiş," diye salladı. "Bu sabah birdenbire şişivermiş."

"Allah Allah!" Kibar adamdı Sağlık Kabinci Kâmil, onun için, "Kimi kandırıyorsunuz? Tereciye tere mi satıyorsunuz?" falan demedi. En az dört-beş günlük bir şişlikti bu ve o ki, artık şişen gövde, iç organları ezmeye başlamıştı. Tıkanmanın sebebi buydu. "Adamcağız tıkanmasa gene çağırmazdınız ya..." diye geçirdi içinden. Açık duran çantasına ellerini daldırdı, kapaklı bir alüminyum küvet çıkarttı, bir de boş serum şişesi.

"Rica etsem, şurayı boşaltsanız?"

Sevim Hanım'ın aklı sesteydi. Sağlık Kabinci Kâmil'in sarf ettiği her harf donk donk iniyordu kafasına. İş gene Rüveyde'ye kaldı; koşturup komodinin üzerini o boşalttı.

Sağlık Kabinci Kâmil, alüminyum küveti açarak aparatlarını komodinin üstüne sermeye başladı. İğne, hortum, enjektör, kelebek, serum borusu, alkollü pamuk ve saire.

"Biz kanımızı alalım almasına da... hastanız?.. Bilmiyorum... Gene de bir doktor çağırsanız daha iyi olacak derim ben. Damarını bulabileceğimden dahi şüpheliyim. Yardım eder misiniz? Soymam lazım."

Selim Dayı'nın soyunmadık, bir battal beden fanilası kalmıştı, o da karnı alttan şiştiği için memelerinin hizasına kadar sıyrılıp çıkmıştı zaten. Fanilanın kolları neredeyse etine gömülmüştü.

Sevim Hanım, kaşla göz arasında Rüveyde'nin kolunu tutup çimcirdi, sözde kulağına fısıldadı:

"Doktor değil miydi bu herif ayol?"

Sağlık Kabinci Kâmil işitmişti. Kafasını bir an kaldırıp gülümsedi.

"Hayır hanımefendi. Sağlık memuruyum bendeniz."

Sevim Hanım bir kere daha sarsıldı. "Sağlık memuru mu?" Aklında deprem oluyor, yılların üst tarafa yığdığı bütün hırt-hışır, alttaki ciddi kırılmaların etkisiyle yerinden oynuyor, çoook derin iltihâbi hatıralar ordan burdan sarı sarı pörtlemeye başlıyordu.

Rüveyde yatağın öte tarafına dolanmış, Sağlık Kabinci Kâmil'e yardım etmeye girişmişti. Kimsenin Sevim Hanım'ın keyfini bekleyecek hali yoktu. O, bu sesi nereden hatırladığını düşünedursun,

"bu ses"in sahibi baktı ki olacak gibi değil, steril makasını çıkarıp hastanın fanilasını orta yerinden kesti.

"Sevim'cim..." dedi Rüveyde. Sevim Hanım eğilmiş, Sağlık Kabinci Kâmil'i taciz edercesine incelemeye girişmişti. Bir ellemediği kalmıştı.

"Hı canım?"

"Kan dediğin hemencek, ha demeyle alınmazdır zaar. Sen geçsen mutfağa da çaydanlığın altını yaksan. Ben de demleyiveririm az sonra, birer bardak çay içeriz beklerken."

Bu münasebetsiz teklife çok kızdı Sevim Hanım.

"Nooluyo sana ayol?" dedi. "Çocuk mu kandırıyosun? Bi dakka bırakmam kardeşimi. Burda durucam..." Dikkati dağılmıştı. Sızlanmaya, hıçkırmaya başladı. "Durumu çok kötü di mi? Onun için uzaklaştırmaya çalışıyosun beni!"

Sağlık Kabinci Kâmil, kan ter içinde uğraşmış, didinmiş, bir sonuç alamayınca koldan damar aramaktan vazgeçmişti. İçinden; "Ya Allah!" deyip Selim Dayı'nın bileğine sapladı iğneyi. Çıkarttı, az öteye bir daha sapladı; sonunda enjektörün içine ağdalı, siyaha yakın, hemen hemen yanmış şeker kıvamında bir kan dolmaya başladı. Ağır ağır, nazlı nazlı.

"Çok şükür, bulduk!"

El alışkın hareketlerle enjektörü çekip iğneyi damarın üstünde bıraktı, alüminyum küvetten çıkarttığı kelebek damar yolunu iğnenin ucuna, serum hortumunu kelebeğin ucuna, hortumun ucunu da yere bıraktığı serum şişesinin ucuna sokuşturdu. Siyah kan, bin naz, şıp şıp damlıyordu şişenin içine. Plaster yardımıyla kelebeği bileğe sabitledi.

"İşimiz bitti şimdilik," dedi. "Bekleyeceğiz. İnşallah damar yolu tıkanmaz!"

"Ay inşallah Yarabbim! Şöyle almışken bolcana alın da rahatlasın adamakıllı."

Rüveyde dayanamayıp güldü.

"Ne gülüyosun ayol! Zaten benim canım burnumda! A-aa! Deli mi ne!"

Sağlık Kabinci Kâmil, en aydınlık gülümsemesini takınarak kaldırdı kafasını, tepesinde dikilmekte olan Sevim Hanım'a baktı.

Maksadı, birkaç rahatlatıcı söz söyleyip kadıncağızın yürek sıkıntısını azaltmaktı ama yapamadı, söyleyemedi. Dondu kaldı.

Bu da kaçmadı Rüveyde'nin gözünden. Kendisine kırgın kırgın bakıp iç çeken arkadaşına meram anlatmaya çalıştı:

"Anacım, telaşından saçma sapan konuşuyorsun da ona gülüyorum. Miktarınca alır herhalde. Kan bu. Sen istedin diye on kilo alacak hali yok ya!"

Sevim Hanım dudaklarını sarkıttı.

"Pek bilirsin zaten!"

Sağlık Kabinci Kâmil epey sarsılmış görünüyordu ama onu Rüveyde'den başka gören yoktu. Sevim Hanım çoktan dağıtmış, göğüs geçirip sessiz sessiz ağlamaya başlamıştı bile. Adını sorsan hatırlayacak hali yoktu. Kendi kendine hesap soruyordu o: "A köpek karı! Çocuk gözünün önünde balon gibi şişerken aklın nerdeydi? Bak, adam ne diyo: 'Niye daha evvel kan aldırtmadınız?' diyo. Kime vereceksin hesabını bunun? Adam açık açık suçluyo..."

"Suçluyo..." Burada durdu Sevim Hanım. Buradan, "Nası suçluyo?"ya, oradan da "Nası bi sesle suçluyo?"ya zıpladı. Yeni baştan, "Ben bu sesi nerden hatırlıyorum ayol?" diye kafa patlatmaya başladı.

Sağlık Kabinci Kâmil de, "Ben bu kadını nerden hatırlıyorum?" diyerek epey kafa patlatmış, sonunda çıkarmıştı: "Şeyden! Allah iyiliğini versin! Menevşe bu yahu!"

Rüveyde'nin buyur ettiği sandalyeye güç bela attı kendini. "Keşke hatırlamasaydım!" diye nedamet getiriyordu için için. "Ne vardı da hatırladım? Nasıl bakacağım ben bu kadının suratına şimdi? İsmini de değiştirmiş. Ne yapsın? Mecbur!"

Bu onu hatırlamıştı, bari o bunu hatırlamasındı. Başını eğebildiği kadar eğip kendine meşgale yaratmaya çalıştı. Hastanın nabzını tuttu, saatine baktı bu arada, on beş saniye yeterdi, o üç dakika boyunca nabız saydı.

"Nası kardeş?"

Kafasını kaldırmadan cevapladı Sağlık Kabinci Kâmil:

"İyidir iyi. Nabız güçlenmeye başladı. Fırtına şimdilik atlatılacak gibi."

"Şükürler olsun!" dedi Sevim Hanım. "Ay ben çay demliyim size."

Sağlık Kabinci Kâmil, insanların baskın özellikleriyle hafızalarda derin izler bıraktıklarını biliyordu. Bu nedenle sesini mümkün mertebe değiştirmeye, değiştiremese bile kısmaya gayret etti:

"Zahmet olacak."

"Ay kurban oliyim, ne zahmeti ayol!"

Aslında bu kadıncağıza uzun uzun anlatıp bir iyi hazırlamak gerekiyordu onu muhtemel ecele. Nabız yükselmesi, hasta vücutta ciddi bir savaş verildiğine delaletti, ama bu derece hasta ve yaşlı bir vücutta, savaşı hangi taraf kazanırsa kazansın, yağma ve çapuldan çıkmış bir şehir tablosu yaratırdı ki, bu tablo, zaten epey savaş görmüş bir savaş meydanı için pek hayra alamet sayılmazdı. Sen istediğin kadar ortada dolanıp, "Ben kazandım!" diye şeref turu at. Şehir elden gitmiş.

Ama nasıl anlatacaksın?

Anlatmaya kalksan, o boru gibi sesin seni ele verecek.

Sevim Hanım'ın sevinç içinde mutfağa seğirtmesini fırsat bilip, kısabildiği kadar kıstığı bir sesle durumu Rüveyde'ye özetledi, sonra da; "Hiç iç açıcı değil anlayacağınız," dedi. "Aslında siz bir doktor çağırsanız da ben hastamızı ona devretsem?" Kısacası, kaçmak zorundaydı.

Rüveyde, yatağın öte tarafından sakin sakin dinliyordu Sağlık Kabinci Kâmil'i ve adamın lafı bitinceye kadar da ağzını açıp tek kelime etmemişti. Kaçma girişimini görünce o tek kelimeyi etmek mecburiyetinde kaldı:

"Tanıdınız!"

Sağlık Kabinci Kâmil, yağdan ışıl ışıl olmuş alnının ortasına kadar kaldırdı kaşlarını. Ya pencerede bir gölge gördü o anda ya da gözü kararadı, gerisingeri yığılıverdi sandalyeye.

"Afbuyrun?"

"Geldiğinizden beri Sevim'i inceliyordunuz," diye fısıldadı Rüveyde. "Sonunda tanıdınız... Ama o da sizi incelemeye başladı... bilmem fark ettiniz mi?"

Sağlık Kabinci Kâmil, zorlu bir nefes alıp verdi.

"Henüz fark etmedim," dedi. Fısıldarken bile normal bir insan konuşuyormuş gibi gür çıkıyordu sesi. "Ama bundan korkuyordum... İşte o yüzden..."

"Gitmek istediniz."

Sağlık Kabinci Kâmil sadece kafa sallamakla yetindi.

"Selim Kardeş'in doktorluk bir durumu yok, di mi?"

Sevim Hanım salondan geçip paldır küldür yaklaşmaya başlamıştı.

"Her zaman doktorluk bir durum vardır," diye fısıldamaya devam etti Sağlık Kabinci Kâmil. Bu kez, mutfaktaki vatandaş işitmesin diye değil, zaten o vatandaş odaya dalmıştı, sesinden kim olduğunu çıkartmasın diye fısıldıyordu. "... ama bu tablo..."

Sevim Hanım, duvarda tablo aradı.

"Ne fıslaşıyosunuz ayol?" diye fısıldadı o da. "Kendine mi geliyo yoksa?"

Kadına Allah mı söyletti nedir, Selim Dayı mırıldanmaya başladı o sırada. "Şimdilik atlattık!" diye düşündü Sağlık Kabinci Kâmil. Hastanın kendine gelmesi bakımından değil, hastanın kendine gelmesi nedeniyle Sevim Hanım'ın, yani Menevşe'nin dikkatinin dağılmış olması bakımından.

"Ay vallahi kendine geliyo! Ay, canım ayol! " Mavi gözlerini yorgun yorgun aralayan kardeşinin başucuna koştu.

"Minnoşum... mavişim... İyi misin yavrum?"

Selim Dayı, kımıldanma çabasına son verdi. Kolları kalkmıyordu. Gözlerini adamakıllı açtı, kırpıştırdı.

"Kız?" dedi. "Kız?"

Sevim Hanım gayet iyi anlıyordu Selim Dayı'nın ne demek istediğini, ama anlamazlıktan geldi.

"Ne kızı?"

Rüveyde, dudaklarını yalayarak anlayışla baktı arkadaşına, ama gene de ona karşı tavır aldı:

"Ne kızı olacak? Çiğdem'i soruyor işte." Sevim Hanım'ın dudaklarını ısırdığını, konuşacak durumda olmadığını görünce, öte taraftan hastanın başucuna geçti o da.

"Selim Bey Kardeşim..." diye seslendi. "Benim ben, Rüveyde... Çiğdem gelmedi daha... Yeni işe başlamış bugün... Akşama çok var. Gelir gelir. Merak etme sen onu. İyi ol da tek, çok görürsün daha."

Selim Dayı, gözlerini zorlukla Rüveyde'den tarafa devirdi.

"Yok baba..." dedi. "Şimdi gelmesi lazım... Hemen... Bulun onu... Benim o kadar vaktim yok."

Sağlık Kabinci Kâmil konuşmayacaktı güya, dayanamadı.

"Selim Bey..." diye gürledi. "İyisiniz maşallah, iyisiniz. Daha çok vaktiniz var inşallah. Düşünmeyin öyle şeyler canım."

Selim Dayı, bu sefer de gözlerini beri tarafa devirip "hadi ordan" dercesine baktı, bu beyaz önlüklü, kocaman sesli adama.

Sevim Hanım'ın saçları dikileyazmıştı. Bunu Rüveyde'den başka kimse fark etmedi gene.

Selim Dayı tekrar ablasına baktı.

"Abla!"

Bu sıfatı o kadar az kullanırdı ki Selim Dayı, Sevim Hanım sevincinden neye uğradığını şaşırdı, Kâmil'i mâmili unuttu.

"Ahh..." dedi ağlayarak. "Ablam benim! Ablan kurban olsun sana! Söyle canım, söyle nazar boncuğum. Emret!"

Selim Dayı söyledi:

"Eğer kız gelmeden ben gidersem..."

"Ay ağzından yel alsın!"

"Kesme baba!" Bir kere "abla" yeterdi. "Sana vasiyetim... Cenazem bu evden çıkmadan... Her şeyi anlat kıza!.. Söz ver... Ant iç!"

Sevim Hanım köşeye sıkışmıştı. Hani o anda kardeşi o derece hasta olmasa camı çerçeveyi indirip avazı çıktığı kadar baarırdı. "Allah gecinden versin ayol!" dedi, vakit kazanmak için. "Ne biçim sözler onlar öyle? Cenaze menaze? A-aa!" Gözlerini kafasının gerisine gerisine belertip kırparak, odada yabancı bir adam olduğunu ima etti.

"Olmaz!" diye huysuzlandı Selim Dayı. "Şimdi! Ant içeceksin! Söz bir Allah bir diyeceksin!"

Sağlık Kabinci Kâmil, Sevim Hanım, nam-ı diğer Menevşe için üzüntü duymaya başlamıştı. Kadının mazisini çok iyi biliyor, bu nedenle Selim Dayı'nın, "Kıza her şeyi anlatacaksın!" baskısını, o meşum maziye yoruyor, Sevim Hanım'dan, yani nam-ı diğer Menevşe'den gençliğinde pek hazzetmemiş olsa bile, bu kadarını da insafsızca buluyordu artık. Hasta masta! Kimin hakkı vardı, ölmeden önce, "Öz evladına gençliğinde orospu olduğunu söyle, yoksa sana hakkımı helal etmem!" diye şantaj yapmaya? Ölüm döşeğinde zulüm! Nerde kaldı nısfet?

Gene dayanamadı, bu sefer de kadını hastanın elinden kurtarmak için devreye girdi:

"Selim Bey, istirahatinize bakın siz. Ablanız gerekeni yapacaktır. Müsterih olun kardeşim."

Selim Dayı'nın mavi gözleri sağlıkçıyı delip geçti.

"Çaldı!" dedi ortaya.

"Afbuyrun?"

"Çocuğu bu çaldı... Benim ablam... çaldı..."

Sağlık Kabinci Kâmil, yeryüzünde çocuk çalan tek Allah'ın kulunu Buzdolapçı Ali Fuat zannettiği, o hırsızlama esnasında Buzdolapçı Ali Fuat'ın muavenetini yapan kadını çok kafaya takmadığı için, ki aslında Buzdolapçı Ali Fuat muavenet etmişti, bu sözleri ateşi aniden yükselen bir ağır hastanın sayıklamaları olarak algılayıp müdahale etmek üzere Selim Dayı'nın başucundaki alüminyum küvetten bir derece çıkardı, silkelemeye başladı. Sevim Hanım'ın kocaman olmuş gözlerle kardeşine sessiz sessiz yalvardığını, dudaklarını büzüp büzüp "sus" işareti yaptığını görememişti.

"Şu ateşinizi bir ölçelim bakalım," dedi.

"Çaldı diyorum... Çaldı kızı!" Selim Dayı, gücü yetse tepinecekti.

Onun yerine, artık Sağlık Kabinci Kâmil'in ense gerisinde kalan Sevim Hanım tepindi. Tabii sessiz bir tepinmeydi bu. İşaret parmağını dudaklarına götürüp gözlerini tekrar kocaman açarak daha teferruatlı bir "sus" işareti yaptı.

Selim Dayı, çıplak kolunu Rüveyde'nin yardımıyla kaldırıp koltuk altına derece sokmaya çalışan Sağlık Kabinci Kâmil'i beklenmedik bir kuvvetle itekledi, uzaklaştırdı üstünden, gene beklenmedik bir takatle bağırdı:

"Ne susması baba! Otuz sene sustuk! Yetti!"

O kadarı da Sağlık Kabinci Kâmil'e yetti. Otuz sene! Aynı bunlarınki! Adamcağız şöyle bir sallandı Selim Dayı'nın ittirdiği yerde.

Selim Dayı devam etti:

"Gidip bulacaksın o Ali Fuat denen amsalağı!"

Aslında bu da fazlasıyla yeterdi Sağlık Kabinci Kâmil'e, ama gene de devam etti Selim Dayı:

"Çocuğu iade edeceksin!.. O... babası olacak buzdolapçı..."

Rüveyde, Ali Fuat'lı ilk cümlede uyanmamıştı, ama sadece niteleme sıfatından mütevellit ikinci yarım cümlede dipçik gibi oldu.

Sağlık Kabinci Kâmil elindeki dereceyi düşürmüştü. Kendi de derecenin yanına düşmek üzereydi ama herkes kendi derdinde olduğundan onun hallerini gören yoktu.

"Nerden bulayım ben o adamcaazı ayol?" Sevim Hanım son kozlarını oynuyordu.

"Hasta düşmezden az evvel bulmuştum onun izini..." diye devam etti gürlemeye "sözde" hasta adam. "Hâlâ aynı yerdeyse eğer... Demet'de bir buzdolabı tamir dükkânı var... Demetevler..."

Sağlık Kabinci Kâmil, ter fışkıran alnını sıvazladı elinin tersiyle. Yer mi ona yaklaşıyordu o mu yere?

"Serdar Sokak..." diyerek katkıda bulundu Selim Dayı'ya.

Eh, gerisini de Rüveyde getirdi artık:

"Yirmi dokuz numara... Buzdolapçı Ali Fuat!"

"Kız sizde miydi?"

Sağlık Kabinci Kâmil, uzun süredir kıraattaydı, kısa bir süredir de rükûda. En nihayetinde secdeye vardı.

Düşüşü de sesi gibiydi maşallah!.. gümbür gümbür...

Tek temel "gaflet" dünya kârına
Bil ki âfettir ayık olmak ona...
MEVLÂNÂ

Şadıman Beyefendi ile Uzun Sedat, elinde menemen sahanıyla önde Ali Fuat, arkada da çatallar ve bir poşet dolusu dilimlenmiş ekmekle Gökhan'ı Buzdolapçı dükkânından çıkarken görünce hevesle ayaklanıp sahanlı aşçıbaşı ile poşetli yamağının peşisıra Mini Sağlık Kabini'ne girdiler.

Sofra düzeni bir öncekinin aynıydı. Dikdörtgen sehpanın üstüne gazete serildi ilkin, sonra çatallar atıldı dört kenara, sonra her çatalın yanına bir-iki dilim ekmek serpiştirildi. Uzun Sedat pek hamarattı. Şadıman Beyefendi'ye iş bırakmadı.

Gökhan hayatından memnun görünüyordu, ki gerçekten de memnundu. Eğleniyor, çay getir-şuraları süpür-şunu şurdan al şuraya götür gibi angaryalarla ne kadar yorulsa da için için dinleniyordu. Henüz dinlendiğinin farkında değildi. O burada sadece eğlendiğini, dayısı ona dükkân açıncaya kadar da bir müddet eğleşeceğini zannediyordu.

Aslında dinlenmek budur. Bir anda, seni sevmeyen patronundan, seni sevmeyen nişanlından, seni sevmeyen dayıoğlundan, seni sevmeyen yengenden, seni sevmeyen ve sen hayallere takla attırmadıkça senden zırnık poliçe satın almak istemeyen bir dolu tanımadık insandan yüz çevirecek, böyle, birbirlerini seven, kendilerine ve birbirlerine dost, dolayısıyla da herkese dost ihtiyarların arasına karışacaksın. Bak nasıl dinleniyorsun!

Buzdolapçı Ali Fuat, dumanı üstünde menemen sahanını sehpanın ortasına ortaladı. Sahan gene çok sıcaktı anlaşılan, eline üfleyip duruyordu.

"Işş!.. Gasteyi yaymazdan önce bi de sipor sayfasını okuyaydın Uzun'um? Nassa yanacağı kadar yandı elimiz. Acele etmeyeydin."

Uzun Sedat ters ters baktı Ali Fuat'a.

"Dikkat et, ben daha sıcağımdır, fena yakarım!" dedi.

Kendini epeyce bir bulmuş olan Gökhan sırıttı. Sonra ağır hareketlerle, yaylana yaylana ve oradaki herkesin sabrını taşıra taşıra evvelce yerleştirmiş olduğu çatalları ve ekmekleri simetri gözeterek yeniden düzenlemeye başladı. Öncelikli hedefi çatallardı, bu sorunu ele aldı, bir bir düzelttikçe geri çekilip düzgün durup durmadıklarına baktı, sonra ekmek dilimlerini hizaya soktu teker teker, gene aynı simetrik disiplinle, iki kulağına da eşit uzaklığa gelinceye kadar dudaklarını yaydı, sırıttı.

Buzdolapçı Ali Fuat da ona ters ters baktı.

"Sen de pek ağır kanlıymışsın hay arkadaş!" Sırıtan oğlana elinin tersiyle tavuk kıştlar gibi bir hareket yaptı.

"De otur hadi... Herkeş neyi nereye koyacaanı bilmiyo mu da sen koyuyon?" Çocuğun burulduğunu görünce üzüldü, yüzünü yumuşattı, göz kırpıp ayrık dişlerini göstere göstere güldü ki, he he hee, çocuk sansın ki bu ona şaka yaptıydı sansın, sonra da önündeki koca dilim ekmeği sahanın içine daldırdığı gibi üstüne bolca menemen küreyip havaya kaldırdı, ağzını alttan açıp taktik vermeye başladı:

"Sen bi dakka... Aha bak, böyle yiyecen... İş gördüğün hızda yemek yersen aç kalkarsın bu sofradan, benden söylemesi."

Koca lokmayı ağzına tıkıştırıp tek bir yutak hamlesiyle mideye gönderdi.

Gökhan, hafif mahcup sırıtarak kibar kibar çatalına uzanırken, Buzdolapçı Ali Fuat, ateş yutmuş gibi zıpladı oturduğu yerde. Gözlerinden şırıl şırıl yaş boşanıyordu. Fena haşlanmıştı. Ok gibi fırladı, dişç... ilk müdahale koltuğunun oraya kadar elleriyle ağzının içini yelleyerek koştu, sonra da aynı hızla separatörün arkasında kayboldu. İçeriden, musluğu sonuna kadar açtığı, inleyip ofladığı, gurk gurk su içtiği duyuluyordu.

Çatalının ucuyla dumanı tüten yemekten küçük bir parçayı ağzının hizasına kaldırmış, soğutmak için üfleyip duran Şadıman Beyefendi, separatörün öte yanına sırıtarak seslendi:

"Dikkat et Ali Fuat! Soğutmadan yeme, ağzın yanar maazallah! Melemez, başka şeye benzemez!"

Uzun Sedat iri bir kahkaha patlattı. Şadıman Beyefendi de daha fazla tutamadı kendini, çatalını attığı gibi hakır hakır gülmeye başladı.

Gökhan, ustasına ayıp olur diyerekten kahkaha atmak istemedi, sadece sırıtmakla yetindi.

Buzdolapçı Ali Fuat, separatörü bir sinirle ittirerek beri yana döndü. Eli hâlâ ağzının önünde bir yelpaze gibi çalışıyordu.

"Işş!.. Gülün bakalım gülün! Ayıp yav oğlanın yanında!"

"Oğlan" kızarıp başını öne eğdi.

Şadıman Beyefendi, kahkahayı kesip Uzun Sedat'a göz kırptı.

"Şimdi bu saf, midesi yandı diye su içmiştir muhakkak, di mi Uzun? Halbuki yumurtada zamk vardır. Sıcak zamk, soğuk suyla donup midesinin cidarına beton gibi yapışmıştır. Bunun sonu mide ameliyatına kadar gider."

Ali Fuat elini sallamayı kesti.

"Işş!.." dedi. "Vallaha de Şadıman! Esastan da her yumurta kırdığımda ellerim yapış yapış oluyo yav... Ee? Bi kova da su yuttum içerde! Naapacam ben şimdi?"

Uzun Sedat çok ciddi,

"Adam söylüyor işte sana," diye çıkıştı. "Dinlemiyorsun ki. Sıcak sıcak, kaynar kaynar çay içeceksin. O yapışkan yumurta tutkalı başka türlü erimez. Zamanında Osmanlı onunla inşaat yaparmış. Çimentodan beterdir yahu!"

"Kesinlikle," dedi Şadıman Beyefendi. "O zamkı eritmezsen halin harap."

Buzdolapçı Ali Fuat, şaşkın şaşkın sırıtan çırağına baktı bir hışım.

"Bak hâlâ oturuyo!" dedi. "Kalksanya aslanım! Çay daha oturmamıştır, bi bardak sıcak su şerbeti kap gel benim dükkândan çabuk! Çabuk çabuk çabuk."

Gökhan kalkmaya yeltenince Uzun Sedat bileğine yapışıp çiviledi oğlanı olduğu yere, sonra da iri bir kahkaha daha patlattı.

"Otur oğlum otur... ye yemeğini sen. Biz ustana takılırız böyle... Şaka yahu!" Sonra da gâvura bakar gibi bakmaya başlayan Buzdolapçı Ali Fuat'a aldırmadan kocaman bir dilim ekmeği artık serinlemiş menemene banıp, az önce Ali Fuat'ın Gökhan'a verdiği taktiğin başarılı bir taklidini yaptı:

"Sen bi dakka... Aha bak... Böyle yiyecen..."

Tek bir yutak hamlesiyle mideye indirdi.

Ben ki mestim, her ne vermiş Rab bana,
İhtiyaç yok ey şarâb, artık sana...

MEVLÂNÂ

Rengârenk ışıklar patlıyor, birbiri etrafında fır dönüyor, sağa sola uçuşuyor, kâh ortada toplaşıyor, kâh dört bir yana kaçışıyordu. Uzaktan uzağa çok hafif bir müzik geliyordu kulağa.

Gölge, sayılamayacak kadar çok ışık topunun arasında nefes nefeseydi. Onun gölgesi de oradaydı, ki o daha beter durumdaydı.

Işık topları ağır ağır toparlanmaya, belli bir düzen içinde dönmeye, sonra kırık çizgiler çizerek ve birleşme yerleri hep belli olacak şekilde bitişmeye başladılar. Derken bunlar, ışık topu olmaktan çıktı, büyük bir ışık topunu oluşturan küçük küçük ışık karelerine dönüştü. İki gölgenin birbirinden haberi yoktu. Biri kafasını kaldırdı, bu şeyin aynalı bir diskotek topu olduğunu gördü. Pötikare aynalardan oluşan kocaman bir top. Belli bir hızda döndükçe, üzerindeki yüzlerce minik ayna parçası, ötelerden isabet aldıkları ışınları ortalığa yayıyor, saçıyor, topluyordu.

Gölge biraz daha kendine gelince, büyük bir otelin barında olduğunu fark etti.

Müşteriler kibar ve sessizdi.

Çiğdem ve Davut bir köşede oturmuş mırıl mırıl konuşuyor, önlerindeki şarap kadehlerinin ağzında işaret parmaklarını dolaştırıyorlardı.

Gölge yaklaştı, onun gölgesi de.

Davut, Çiğdem'in elinden çakmağını aldı, kızın sigarasını üçüncü yakışta yaktı.

Çiğdem, bir nefes çekip Davut'un çakmaklı eline yapıştı, öptü. İkisi de hafiften sarhoşlamış görünüyordu. Gölgeler fenalaştı, ağlaştı.

"Ne yapajaaz biz?" diye sordu Davut. "Susmak hiş iyi gelmiyo. İşim fokurduyo. Konuşmak istiyorum, ama acıcık gözüm kararsın da öyle konuşiim diyorum, işkiye yükleniyorum, bu sefer de dilim dolaştıı işin konuşamıyorum Ne yapajaaz Şiidem?"

Çiğdem işaret parmağını, emir almış gibi ağzında dolaştırıp durduğu kadehin boynuna doladı, kaldırıp tepesine dikti. "Bilmiyom ki..." Dudakları şarap kırmızıydı. "İşimdeki kaynaşmayı, seviş... sevinmeyi, coşmayı anlatamam. Sanki bütün hayatım bu andan ibaret... Her şey, herrr şeyim bunun işindi sanki... Olmuşum, bitmişim, tamama şeetmişim gibi... Anlatamam! Sen 'Ne yapajaaz?' diyon ya, ben de aynen iyade ediyom: Ne yapajaaz?"

Davut'un içi gidiyordu. Gözbebekleri titremeye başlayan kıza gözbebekleri titreyerek baktı.

"Bi de..." Kadehini dikip bitirdi. "... çok gecikmişiz gibi bi his var şuramda... işimde. Sahi, naapajaaz?"

"Benim sorumu bana sektiriyon bak! Kaytartma!"

"Önce sen bana sektirmiştin. Evet? Ne yapajaazz?"

Çiğdem, elini erkek gibi kaldırıp garsona kadehleri tazelemesini işaret etti. "Uyan ey gafil!" diye de şaka yaptı adama. Adam işitti, gülümseyerek yaklaşmaya başladı.

"Gene işki içeceez galiba."

Garson gülümseye gülümseye gelip kovadaki şişeden şaraplarını tazeleyinceye kadar başları önde, kıkır kıkır gülerek beklediler.

Çiğdem daha atik davrandı, kadehini havaya kaldırdı.

"Buluşmamıza!"

"Kavuşmamıza!" dedi Davut. "Hadi şimdi şu 'Naapajaaz?' sorusunun cevabını hep birlikte bulmaya şalışalım."

Çiğdem, kadehini masaya koyup işaret parmağını eski yerine yerleştirdi. Başı dönüyordu. Öbür kolunu masaya yasladı, çenesini de avucunun içine dayadı. Gözlerinde delice bir pervasızlık vardı.

"Bence..." Sırıttı. "Büyük bi iftimalle, ihti... kimseye haber şeetmeden evleneceez biz. Sence?"

Davut da sırıttı.

"İşimden geşen o..." dedi. "Ama yok... O kadar da saşırtmalamayız heralde... Hem, sen dedemi tanımıyon daha. Bi kere bi halt ettim, dükkânın kapısından girmedi bi daa... o hep dükkân der... yanlış anlama... Bi de haber şeetmeden falan evlenmeye kalkarsam Türkiye'mizi terk eder... Kesin!"

Şaraplarını tekrar dipldiler.

Garson bu kez gafil avlatmadı kendini. Hemen yetişti, kadehleri doldurdu. Gülümsüyordu.

"Arkasından sallıyon filan ama, aslında çok seviyon sen dedeni," dedi Çiğdem.

Davut duygusallaştı. Bunda alkolün çakır keyif frekansının etkisi büyük olabilir, ama dede torun arasında iki günden beri sürüp giden beklenmedik yakınlaşmaların, itirafların, sarılmaların, kucaklaşmaların, ağlaşmaların etkisini de yabana atmamak gerek.

"Sen bi dakka... Hem annem, hem babam hem de dedemm o benim... var ya... Hatta bunların hepinizin... hepsinin toplamından daha başka, daha fazla bi şey. Sallıyoz ama onun bizi sevmesi de bööle de ondan sallıyoz biz. Saaolsun, beni sevdiini belli etmemek işin tut aacı gibi sikleler... yanlış anlama... filama gibi sallar."

"Enteresan..." dedi Çiğdem. O da duygusallaşmıştı. "Ne mutlu!" diye düşünüyordu. "O, annesiz babazıs büyüdü... belki talihzislik sannettiydi... Ama bi de baktı... dedesi assslann gibi duruyo... asslann asslann... Bi de bana bak... Annem var, dayım var diyodum, ikisinin yerinde de yeller esiyo... Anasını sattıımının!"

Tazelenmiş kadehini Davut'un kadehine vurup tepesine dikti. Davut da anında izledi onu.

"Yavaş, yavaş!" dedi, kadehi masaya vururken. "Kafayı bulucaan, ondan soora ortalı dağıtıcaan! Şişede durduu gibi durmaz."

Çiğdem'in yanaklarından aşağı iki damla yaş süzüldü.

"Ölecek..." dedi. "Biliyon nu? Siroj jiros siroj... ozz..."

"Siroj mu? Kim kı? Kim ziros?"

"Dayım dayım... Söölemedim miydim?"

Davut, kızın elini tutup kendi yanağına yasladı.

"Nee biliim!"

"Şanşlıydım..." dedi Çiğdem, işaret parmağını kadehin ağzı ye-

rine Davut'un bilek ekleminde gezdirirken. "Dayım kılas adamdı... Ölmüş gibi konuşuyom... de mi?"

"Amcayla, dayıyla şanşlı sayılıyosak, ben senden daa sanşlıyım o zaman... Bende üş tane var onlardan... Bızdolapcı Ali Faat Amca, yanlış anlama, Uzuuun Sedat Amca, yanlış anlama... bi de Fenni Sünnetci Kel Kaamil Amca... Yanlış anlamıyon de mi? Ben küşükken ona hep kalın kalın Kaamil dermişim... biliyo musun? Ben bilmiyom... Kendimi bildiimden beri onları da biliyom... İyidirler... Küşükken nöbetleşe bakarlardı bana. Sünnetimde onlar, yanlış anlama, hastalığımda onlar, veli toplantılarımda onlar... Hep onlar..."

Çiğdem ağladığını unuttu, gevşeyip kikirdedi.

"İyi o zaman..." dedi. "Naaparız biliyon nu? çocuklarımızı da aralarında pay şeyederiz. Biz birbirimize bakarız, onlar çocuklarımıza bakar."

"Sen hâlâ evlenelim mi diyosun mu?"

"Demiyom... evleneceemizi biliyom..."

Davut, kızın elini bir defa daha kendi yanağına bastırdı, avucunun içini öptü.

"Olsun bakalım... Anneni de Uzuun Sedat Amca'ya veririz... yanlış anlama."

Çiğdem sırıtarak masaya bıraktı başını. Arada Davut'un eli olmasaydı canı yanabilirdi.

"Başımm dönüyo başımm!" dedi.

"Şey ediim mi seni? Götürüyüm mü?"

Çiğdem sızmak üzereydi.

"Evlenmeden dünyada olmaz!" dedi.

"Eve diyodum."

"Hi hi hi."

Davut gülümsemeye çalışarak doğruldu, masaya abandığı halde ayağa dikilemiyordu. Gerisingeri yerleşti koltuğuna. Mırıltıya benzer bir horultuyla uyumaya başlamış bulunan Çiğdem'in kafasını vida sıkar gibi sağa sola çevirtti.

"Hişş... Şiidem... Soruyu bi daa soruyom... Naapıcaaz? Fena yamulduk!"

Çiğdem yattığı yerden, gözlerini açmadan cevapladı:

"İyi işte ya... Yukarı şıkarız... taam mı?.. bi oda ayarla sen... evlenmeye başlarız aramızda... Ayılınca da dedenle evleniriz."

"Nası be?"

"İşde ööle... Sen dedin ya demin... dedem kızar demedin ni?.. o kızmasın diye bi de onun yanında evleniriz... olur olur."

"Haa... taam o zaman..." dedi Davut. Çiğdem hemen sızıp horlamaya devam etti. Parmağını dikkatle uzatıp yeniden dürttü kızı.

"Hişş... Şiideem... Sen güzel çaarıyosun... çaarşana şunu..."

Çiğdem, istifini bozmadan elini kaldırdı yattığı yerden. Garson koşa koşa geldi bu sefer. Davut, koltuğunda yan dönüp sağ kalçasını havaya kaldırdı.

"Şurdan jüzdanımı al... kimlik mimlik... taam mı?.. bize bi oda şey et yukardan," dedi garsona. "Baaşişini de kendin al bi miktar... haccanım haccanım."

Garson, kısa bir tereddütten sonra Davut'u az daha itekleyip kıç cebindeki cüzdanı aldı, içini hiç açmadan ve açmadığını bar civarında demlenen bütün müşterilere göstermek için azami gayret sarf ederek resepsiyona koştu.

"Otelimizin ikramı!" iki acı kahve, iki de kusturucu limonlu, taze naneli sodayı art arda içtikten yaklaşık yarım saat kadar sonra, muavenet eden iki görevli ile birlikte, asansör kabininin içinde sarmaş dolaş on sekizinci kata çıkıyorlardı

Gölgelerden biri asansör kapısını yumruklar gibi bir şeyler yaptı lobide, öbürü merdivenlere koştu.

Bil ki O'ndan başka, her doğmuş kişi,
Ustasından öğrenir her doğru işi...

MEVLÂNÂ

Menemen sahanı dörtte üç oranında sıyrılmıştı. Kalan dörtte bir sıyrılmadık alan ise midesi haşlandığı için ağzına ikinci bir lokmayı koyamayan Buzdolapçı Ali Fuat'ın yana döne ayağa fırlamadan evvel oturmakta bulunduğu tarafa bakan alandı.

Şadıman Beyefendi, "L" koltuklarda sallanan sandalyecilik oynayamadığı için, gene bacak bacak üstüne atmış, üstteki bacağını Uzun Sedat'ın burnuna burnuna sallamaya başlamıştı. İlla bir tarafı sallanacak!

Uzun Sedat, nispeten menzil dışındaydı. Ters ters bakmaya devam etse de içi rahat sayılırdı.

Dükkânın içinde ciddi bir sessizlik... sinek uçsa duyulacak.

Gökhan, yüzünde sabit bir sırıtmayla kıçı "L" koltukta yer etmiş gibi oturmaya devam ediyordu.

Şadıman Beyefendi, bozuk bozuk baktı oğlana.

Kesif sessizlik, ansızın separatörün arka tarafındaki lavabonun ordan gelen gargara sesleriyle bozuldu. Buzdolapçı Ali Fuat, bu sefer de boğazını serinletmeye çalıştığı için musluğa yapışmış, garlıyor, gürlüyor, acayip acayip sesler çıkarıyordu. Şadıman Beyefendi'nin kınama dolu bakışları Gökhan'ın yakasını bırakıp separatörün üstüne atladı.

"Üff!" dedi ekşimik bir suratla. "Ali Fuat be! Farkını vereydik de kusaydın!"

Uzun Sedat da ters ters baktı separatörün oraya.

"Herif öğürmüyor, böğürüyor! Baksana, boğazı kesilirken kaçmış düve gibi ses çıkarıyor. Hırıl hırıl! Midem kalktı yahu!"

Gökhan sırıtıyordu.

Buzdolapçı Ali Fuat, omzuna attığı havluya ağzını burnunu, pos bıyıklarını sile sile çıktı separatörün arkasından.

"Ohhh... İyi geldi biraz," dedi.

Şadıman Beyefendi biraz daha buruşturdu suratını.

"Hiç sorma... Bize de bir iyi geldi, bir iyi geldi anlatamam."

"Öbür konser ne zaman?" diye sordu Uzun Sedat.

"He? Ne konseri?" Dikkati çabuk dağıldı. Sofranın hâlâ toplanmamış olduğunu yeni fark ediyordu. Uzun Sedat'tan daha sert, daha hırçın bir ifadeyle baktı Gökhan'a. Bu nası çıraklıktı? Sen bi dakka!

Gökhan, o sırada Uzun Sedat'a bakıp konser esprisine sırıtmakla meşgul olduğu için ustasının hışmına uğrayacağının farkında değildi.

Şadıman Beyefendi çakmıştı manzarayı. Tam da Ali Fuat ellerini beline dayayıp çemkireceği sırada araya girip lafı ağzından alıverdi:

"Dur Ali Fuat, ben sana yardım edeyim. Tek başına toplama sen sofrayı."

Ali Fuat bazen alırdı, bu sefer de aldı ince mesajı; hemen Şadıman Beyefendi'ye ağzını yüzünü eğe eğe göz kırpıp bu imalı hayat bilgisi dersine coşkuyla katıldı.

"Otur Allah'ını dinini seversen Şadıman," dedi. "Ben üç-dört sefer gider gelirim noolacak!"

Uzun Sedat, bir çırpıda çatalları toplayıp, sehpanın üzerine yayılı gazeteyi kaldırıverdi.

"Yok artık!" dedi. "Biz ne güne duruyoruz burda? Hepiniz oturun, ben hallederim."

"Sen bi dakka Uzun. Baştan söylüyüm de, bulaşığı kimseye bırakmam yalnız. Ben pişirdim, ben yıkarım."

Gökhan, oturduğu yerden takdirle sırıtarak seyrediyordu bu dost dayanışmasını. Hatta bir ara içinden, "Ne güzel!" diye bile geçirdi. "Keşke beni de aralarına alsalar, ben onlara hizmet etsem!" Ama hizmet etmek için kılını kımıldatmadı. Saf işte, saf!

"Olmuyor arkadaşlar," diye itiraz etti Şadıman Beyefendi. "Bize iş bırakmıyorsunuz. Bari çayı da ben demleyeyim. Müsaade buyrun efendim!"

Buzdolapçı Ali Fuat, sırıtıp duran Gökhan'ı işaret etti kaşıylagözüyle.

"Sen bilin Şadıman," dedi. "Benimkisi iki şekerli olsun. Biliyon."

"Hayhay..." Gökhan'a döndü Şadıman Beyefendi. "Gökhan, sen çayını kaç şekerli istersin oğlum?"

Gökhan hâlâ takdir ediyordu bu dayanışmayı.

"Beş," dedi. "Ben şekerli severim de biraz." Sırıttı.

Uzun Sedat, Buzdolapçı Ali Fuat'ın bile aldığı mesajı bu gencecik delikanlının alamayışına çok şaşırıp hayretler içinde kalarak, "Üf yahuu!" deyip kendini geri attı "L" koltuğa. "Pes!"

Ustamız daha fazla sabredemedi artık. Ellerini bir kere daha beline dayayıp oğlanın tepesine dikildi.

"Gökaaaannn..." dedi hırlarcasına. "Şimdi geliyo beş kardeş amma..."

Gökhan uykudan uyanırmış gibi bakındı etrafına. Kafa sallayarak gülümseyen Şadıman Beyefendi ve Uzun Sedat'la kısacık bir an göz göze geldi ve geç de olsa yediği haltı anlayıp ayağa fırladı.

"Çok pardon Şadıman Amca... Dalmışım. Ben hepsini hallederim şimdi."

Buzdolapçı Ali Fuat halen alamamıştı hıncını. Ayaklanan oğlanın omuzlarına bastırarak oturmaya zorladı onu.

"Allah'ın aşkına sen keyfine bak Gökan'ım... Biz genciz... Şadıman Amcan çayını getirsin, ben de arkana geçip kulunçlarını övceleyeyim güzelcenez. Gevşersin. Çok yorduk seni."

Gökhan, kıpkırmızı bir suratla işine kaptırmış gibi yapıp, Uzun Sedat'ın elinde dertop ettiği gazete kâğıdını aldı.

Buzdolapçı daha giydirecekti ama Şadıman Beyefendi'nin "Yeter bu kadar!" işaretini aldığı için giydirmedi. "Al al al..." diye hamarat hamarat emretti. "Şu Şadıman Amcan'ın elindekilerini de al bakıyım."

Çırak yükünü tutunca, usta, elleri götünde, bir hava, bir çalım öne düştü.

"Hah! Gel bakıyım şimdi peşimden. Seni kerata seni!"

Şadıman Beyefendi ile Uzun Sedat'ın gülen gözleri önünde, ustayla çırak, aşçıyla yamak, beyaz eşya tamir duayeniyle yeni teknik servis elemanı, hep birlikte Mini Sağlık Kabini'nden çıkıp Buzdolapçı dükkânına doğru gözden ıradılar.

Uzun Sedat, az bekleyip Şadıman Beyefendi'ye döndü.

"Şadıman yahu, mani olma da şu buzdolap kafalıyı sıkı bir sorguya çekelim artık. Bugün bu herifin aklı başında değil. Tutamaklı eliyle zor taşıdığı kaynar yemeği göz göre göre ağzına atıp kendini yaktı. Bir yerden hava kaçıracak bu. Hayır, kendine zarar verecek diye de korkuyorum, bir şey değil."

Şadıman Beyefendi düşünceli düşünceli kafa salladı.

"Esasen en güzeli, kendi sırrını kendisinin ifşa etmesidir... Ama, ne bileyim... Tam da köşeye kıstırmış, dilini çözmüşken şu Gökhan denen çocuğun çıkıp gelmesi?.."

Uzun Sedat'ın sırtı ürperdi. Bu Şadıman da yani durup durup lafı böyle mânâ âlemine çekmiyor muydu! Ne lüzumu vardı yahu?

"Ee?" dedi hâlâ ürpererek. "Sen neye yordun bunu?" İçinden de dua ediyordu: "İnşallah gene o mevzulara dalıp sinirimi bozmaz!"

"Vallahi, doğrusunu söylemek gerekirse çok pirelendim. Hani tam evden çıkacaksındır, telefon çalar, geri dönersin.. Hiç düşündün mü, o geri dönüşle kâinatın düzeni arasında bire bir ilişki vardır?" Ensesine bir şey kaçmış gibi kımıldanan Uzun Sedat'a bakarak devam etti: "Çişini tuttuğun anda, dünyadan buharlaşan suyun miktarını değiştirirsin, işediğin anda da..."

"Yahu, ne alakalar kuruyorsun öyle allasen!"

"Yok yok... Kurdun muydu böyle kuracaksın. Bak şimdi, kim bu Gökhan? Nerden çıktı? Niye çıktı? Niye başka bir zaman değil de bugün, niye bugün herhangi bir saatte değil de tam da bizim Ali'nin otuz senelik suskunluğunu bozmak üzere olduğu bir anda çıktı? Tesadüf mü diyeceksin? Hiç deme. Tesadüf diye bir şey yoktur. Tesadüfi bir hayatı kabullenmek ile Allah'ı inkâr etmek aynı kapıya çıkar!"

"Yahu Şadıman! Yapma yahu!" Adamakıllı sinirleri bozulmuştu Uzun Sedat'ın. "Yahu, yapma diyorum kardeşim! Tesadüf mesadüf... Onun orasını ne karıştırıyorsun sen? Hem hadi, diyelim ki

oğlanın çıkıp tam da o saatte gelmesi Allah'ın bir hikmeti olsun, ya bizim otuz seneden sonra ilk defa şu buzdolap kafalıyı sıkıştırabilmiş olmamız neyin nesi? Gökhan'ın gelişi alâmet-i Hudâ-i hikmet de, bizim tuzağımızın işlemesi neye alamet?"

Şadıman Beyefendi bu soruyu ciddi ciddi düşündü. Çok mantıklıydı. "Sahi?" diye sordu kendi kendine. "Bunca seneden sonra hep birlikte kavl-ü karar ettiğimiz ve oğlan gelmemiş olsaydı handeyse neticeye eriştirmek üzere olduğumuz 'sorgu' ve neticesindeki 'itiraf' meselesi ne o zaman?"

"Biliyor musun Uzun... Çok mantıklı konuştun yahu"

Uzun Sedat sırıttı.

"Sen de benim gibi konuştun. Yahu dedin."

Şadıman Beyefendi dalgın dalgın sırıttı.

"Bize düşen nedir o halde? Gökhan'ın gelişini ve konuşmayı bölüşünü mü kaale almalıyız, yoksa otuz seneden bu tarafa kendi kaale aldığımız şeyi mi?"

"Şeyi!" dedi Uzun Sedat.

"Şeyi mi diyorsun?"

"Şeyi diyorum. Ben bunu bilir, bunu söylerim. Biz bu buzdolap tası kafalı herifin keyfini bekledikçe, o da biz de çok acı çekeceğiz daha. Bu gece, bilemedin öbür gece bir rüya daha görecek Davut... Ee, hazır sen de ona hakikatin Buzdolapçı kısmı hariç büyük kısmını anlatmışsın, karşına dikilip, 'Ben rüyamda gördüm. Bu sarsak herif benim öz be öz babammış!' derse ne diyeceksin? Şu saftoroz gibi, 'Sen bi dakka!' deyip bunun kapısına mı dayanacaksın, 'Ne yapacağız?' diye? O hâlâ 'Hazır değilim' dediği takdirde de yalana devam mı edeceksin?"

Şadıman Beyefendi, "Gidinin Uzun'u doğru konuşuyor!" diye teslim etti içinden. Altta cerahat kaynıyor, biz tam neşteri vurup hastayı rahatlatacağımız anda elimizin üstüne bir sinek kondu, bunda bir hikmet vardır deyip ameliyathaneyi terk ediyoruz. Bizden cerrah olmaz! Hiçbir bok olmaz! Haklı Uzun! Vallahi de billahi de tallahi de haklı!

"Hayır Uzun!" dedi oflayıp poflayarak. Canı sıkılmıştı ama doğruya doğruydu. "Öyle bir şey yapmayacağız. Kaldığımız yerden devam edeceğiz bunun sorgusuna. Hakkın var kardeşim!"

Uzun Sedat, uzun zamandan bu tarafa Şadıman Beyefendi tarafından gururunun bu kadar okşandığını hatırlamıyordu.

"Di mi yahu?" dedi heyecana kapılarak.

"Haklısın! Gelsin, hemen üşüşelim şunun tepesine."

"Vallahi üşüşelim. Haklıyım yani, di mi?"

"Haklısın dedik. Uzatma. Peki, ya yeni baştan konuşmamaya karar verdiyse herif? 'O dediğiniz demindi, artık öldürseniz tek kelime etmem,' derse?"

"O zaman yatırırım onu yere, eşşek sudan gelinceye kadar döverim. Bak nasıl konuşuyor."

"Gene konuşmazsa?"

"Küserim!"

Güldü Şadıman Beyefendi.

Uzun Sedat da güldü.

"Ne yapayım yahu?" dedi. "Deli herif bir taş attı kuyuya otuz sene evvel, biz güya üç akıllı bir olup çıkartamadık halen. Seviyorum ben bu salağı, biliyor musun?"

"Biliyorum. Bilmez miyim!"

O sırada, "bu salak" söylene söylene Mini Sağlık Kabini'ne daldı.

"Yok arkadaş!" diyordu. "Bu oğlan adam olmaaz!"

"Ne oldu gene yahu? Bir şey mi kırıp döktü çocuk?"

"Yav yok..." dedi Ali Fuat. Sinirli sinirli bir köşeye geçip sigarasını yaktıktan sonra iki nefes çekti, anlatmaya başladı:

"Bulaşığı buna yıkattırıyodum... Hani öğrensin bu, ilerde lazım olur diyerek... Sen tut, naap biliyon mu? Sahanı yıkayacam diye içindeki melemeni olduğu gibi laaboya boca et...İki saattir deliği açacam diye pompala pompala canım çıktı. Hayır, yüzlük boru olsa gene neyse... Boru otuzluk, biliyon mu? O kadar melemeni helaya döksen hela tıkanır arkadaş! Naapıyon sen? Bi kızdım, bi baardım!"

Şadıman Beyefendi'nin yüz hatları gevşedi, aynen kendisi gibi gevşemiş Uzun Sedat'a baktı.

"Eyvah!" dedi. "Gitti desene bizim melemez!"

Uzun Sedat araya girdi.

"Melemez değil Şadıman... Melemen melemen... Duymuyor musun Ali Fuat'ı?"

Buzdolapçı Ali Fuat, önce gönenerek, övünerek baktı Uzun Sedat'a, sonra dalga geçildiğini anlayıp bozuk bozuk omuz silkti, sigarasının dumanına gömüldü.

"Siz anca eğlenmesini bilin bakalım!"

Uzun Sedat onu taklit etti:

"He?"

Şadıman Beyefendi yeniden dalgınlaşmıştı.

Bir saman dengi yüzünden kavga çıkarsa,
Buğday kimin, sen ona bak!

MEVLÂNÂ

Gökhan, ustasından epey fırça yiyip gene de hasbelkader bulaşığı yıkama işini tamama erdirince, zaten tıkanan lavaboyu da bizzat ustası açmıştı sağ olsun, hemen Mini Sağlık Kabini'ne koşup şu ihtiyar delikanlıların has muhabbetinden nasiplenmeyi pek çok istemesine rağmen, zaman içinde hurdalığa dönmüş "teknik servis" dükkânını şöyle bir dolaşıp ne var ne yok keşfetmek istedi.

Sırıta sırıta dolaşır, ayakları tellere takılır, tasları tekmeler, tökezlenip sırıta sırıta doğrulurken, dükkânın dibi sayılabilecek kadar ücra bir köşede, hırtın hışırın arasında, minyatür buzdolabının yanında, yerde duran telefonu keşfetmeyi başardı, ki bu en önemli keşifti. Arkasını kollayıp Beyler Sigorta Aracılık Hizmetleri'nin numarasını çevirmeye başladı. Sırıtıyordu.

"Beyler Sigorta!" dedi karşıdan Suna.

Gökhan, o ana kadar sırıtmıyormuş gibi yeniden sırıttı.

"Suna naaber? Gökhan ben!"

Suna sıkıntıdaydı malûm. Direkman sordu:

"Gelmiycek misin sen?"

"Geleceğim, geleceğim de, şu anda nerdeyim, duysan kafayı yersin."

Suna sertçe tersledi Gökhan'ı. Biliyordu herhalde. O meşhur dayısının onu gönderdiği o buzdolabı teknik bilmem bi şeysindeydi.

Onu unutacak kadar bunamamıştı çok şükür. Hem asıl, onun ona bomba haberleri vardı. Bunun ona vereceği haberin yanında, onun buna vereceği haber hava yazardı.

Gökhan'da her şeyden evvel, kapıdan pazarlamacı sabrı vardı. Sırıttı.

"Ama bilmiyorsun yani..." dedi. "Bu teknik servis, senin bildiğin teknik servislerden değil. Burda kim var, biliyor musun? Şadıman Beyefendi var. Bizim Davut Beyefendi'nin öz be öz dedesi. Bu dükkân, onun can bir dostunun dükkânıymış. Her gün burda oturur, yer içer, akşama kadar beraber vakit geçirirlermiş. Hatta demin melemez yapıp yedik."

Davut'la ilgili her haber fazlasıyla ilgilendiriyordu Suna'yı. Hemen ağız değiştirdi. "Vallaha mı?" dedi. "Ee, dünya hali böyledir! Bi beyefendiden kaçarsın, daha ağır bi beyefendiye yakalanırsın. Ama sana söyliyim, Şadıman Amca dünya tatlısıdır. Ee? Ne dedi senin Davut Bey'in yanında çalıştığını duyunca? Memnun oldu mu?"

"Söylemedim ki. Deli miyim ben!"

"Söylemedin mi? Deli misin sen yaa!"

Gökhan çok sırıttı. Bu Suna da hiç anlamıyordu yani. Öyle şeyler söylenir miydi? Söylenecek şey vardı, söylenmeyecek şey vardı.

"Ben de onu diyorum işte," dedi. "Deli miyim ben? Niye söyleyip de Davut'un tepkisini çekeyim? Şimdi ben Şadıman Amca'ya söyleyeceğim, o da akşam Davut Bey'e söyleyecek, Davut Bey de yarın çekecek beni odaya, 'İki işyerinden birden maaş almaya utanmıyor musun?' deyip bir alay fırça kayacak."

"O da var," dedi Suna. "Bi bakıma haklısın." Sonra da döndü, şu dede parasıyla hava basan hovarda Davut Bey'e giydirmeye başladı. "Sen tut, sabah sabah ilk gelen fettan bi kızla işi pişirmeye kalk benim gözlerimin önünde. Şu gözlerimle şahit olmasam inanmazdım."

Ballandıra ballandıra anlattı da anlattı. Ballandırdı demek yanlış olur; zehir saçtı diyelim... Misal: Meğer Suna'nın namusu bile tehlikedeymişmiş de bunların haberi yokmuşmuş. Saf saf etlerini butlarını açıp dolaşıyorlarmış o ırz düşmanının önünde. Halbuki... oo-hooo... Yaa, ucuz atlatmışlarmış meğer! Bugün de o kadar ran-

devu verdiği halde kapıdan bile uğramamışmış herifçi! Ama duur! Dahası da varmış... Bu Davut denen ar-namus timsali patron bozuntusu, lütfedip aramışmış biraz evvel de Suna da öyle öğrenebilmişmiş işin aslını. Meğer bu, o Çiğdem denen yosmayla, dün gelen o fettan kızın adı Çiğdem'miş, işi pişirmiş de beraber gezmelere, daha da Allah bilir nerelere gitmişmiş. Kız tam piyasa malıymış zaten. Gözün kapalı anlarmışsın. Böyle erkeksi bitakım kabadayı tavırlar filan... İğrençmiş iğrenç! Fosur fosur sigara içiyomuş Davut'un suratına suratına. O da içine içine çekiyomuş dumanı sapıklar gibi. Tiskinmişmiş Suna.

Gökhan, gerçekten de şaşırmıştı bu habere. Ama en az habere şaşırdığı kadar, Suna'nın Davut Bey'e aynı gün içinde ikinci defa ateş açmasına da şaşırmıştı. Ayrıca o, Davut Beyefendi'nin yanında etlerini butlarını açıp dolaşmamıştı hiç. Neyse bari.

"Vay anasını yani!" dedi. "Çok şaşırdım şimdi. Hayır, sen Davut Bey'i benden daha iyi tanırsın gerçi ama, hani bana hiç de öyle ahlaksız biri gibi görünmemişti bugüne kadar. Hayret! Hayret yani!"

Suna karşıdan, "O Davut'un dedesi orda mı hâlâ?" diye soruyordu şimdi.

"Burda burda. Kendi akranı üç ihtiyar arkadaşı daha var. Biri hastaya gitti, biri upuzun, dev gibi bir adam, biri de benim patronum oluyor. Burda akşama kadar pinekleyip kendi kendilerine eğleniyorlar işte... Ne yapsınlar. Ama çok şekerler yani."

"İyiiii," diye tısladı Suna. "Orda boş durma madem. Biraz dedikodu topla bizim yalıçapkını hakkında. Bakalım daha ne kara delikleri varmış, öğrenelim, eğlenelim. Kulağını dört aç. Kaçta gelirsin sen? Yüzüğümü geri almam lazım."

Gökhan çapkın çapkın sırıttı.

"Saldırıcan mı?" diye sordu.

"Bakarız."

"İlla ki gelirim... ama kaçta gelirim, orasını ustam bilir. Dükkân kaçta kapanırsa o zaman."

Suna karşıdan iç gıcıklayıcı bir şeyler demiş olmalı ki, kahkaha atmaya başladı bizimki. "Hadi öptüm... Baay!" deyip kapattı telefonu, sırtara sırtara doğrulmaya başladı. Birazdan başına gelecekllerden, misal, kendi ayakları üzerinde geldiği Buzdolapçı dükkâ-

nından Uzun Sedat'ın dev kollarında iki seksen çıkacağından haberi yoktu.

Nitekim öyle oldu.

Az sonra, Şadıman Beyefendi, telaşsız hareketlerle, büyük kavanozlardan birini açıp birini kapatıyor, separatörün arkasındaki hasta masasında baygın yatan Gökhan'ın tepesinden fışkıran kanı temizleyerek delik çeperinin vehametini tespit etmeye çalışıyordu.

Pamuklar, gazlıbezler, batikon şişeleri elden ele dolaşıyor, sonunda Şadıman Beyefendi'nin serinkanlı ellerinde Gökhan'ın alnının bitip saçının başladığı yerdeki kanayan yaraya temas ediyordu.

Şadıman Beyefendi, kanı hatırı sayılır miktarda temizledikten sonra sızıntı yapan alın derisini iki parmağıyla tutup ayırdı.

"Işş!" dedi içi giden Buzdolapçı Ali Fuat. "Naapıyon Şadıman? Yırtacan!"

Şadıman Beyefendi alıcı gözle baktı yaraya.

"Taş çatlasa bir santimlik bir kesik. Dikişe mikişe gerek yok."

"Nası yok Şadıman? Niye baygın o zaman çocuk?" Buzdolapçı'da usta mesuliyeti vardı. Kolay değildi öyle. Emanet bu!

Uzun Sedat, omzundan tutup kendine çevirdi Ali Fuat'ın yüzünü.

"Çocuğun niye baygın olduğunu sana sormak lazım!" dedi kızarak. "'Nerde kaldı bu oğlan,' diye dükkâna gittin, bağıra bağıra geri döndün, kan revan içinde kucağımızda getirdik. Kaşla göz arasında ne yaptın çocuğa yahu?"

Buzdolapçı Ali Fuat, kafasını çevirip alnı hâlâ ince ince kanayan Gökhan'a baktı.

"Işş! Amma kanıyo! Ben böyle kan görmedim hay arkadaş! Görüyon mu Sedat?"

Uzun Sedat terslendi:

"Sen benim yumruğumu görüyor musun esas? Cevap ver! Ne yaptın da kanattın çocuğu?"

Buzdolapçı yutkundu. Bugün de herkeş onun üstüne üstüne varıyordu şahsan. Tırnaklarının içine bakarak suçlu suçlu anlatmaya başladı:

"Yav, şimdi bu melemeni laaboya döküp tıkattı diye ben buna çok kızdıydım ya hani... Hani ondan sonra da bunu benim dük-

kânda bıraktım, sizin yanınıza geldimdi ya... Bu bi türlü geri gelmek bilmediydi ya... Ben de dedim ya 'Nerde kaldı bu?' diye hani?.. Gittim dükkâna, biliyonuz, bi de baktım, bu bi köşeye sinmiş, 'Hadi öptüm.. baay-maay' diye telefonlan konuşuyo, tamam mı... Dedim; 'Bunu bi korkutuyum ben!' Usul usul sokuldum ben bunun arkasından... Bu telefonu kapattı, sırtara sırtara doğrulmaya başladı... Ben de tepesine dikilip 'Naapıyon len sen burda?' diye bi baardım buna... Bu bi hopladı... Hoplamasıylan da alnının çatını benim o buzdolabının üstünden dışarı fırtmış suntanın köşesine vurması bir oldu... İlk evvel bayılmadıydı amma, sonradan kendi kanını görünce korkudan bayıldı sanki bu."

Uzun Sedat sırıttı.

"Bunu belki de kan tutuyordur BUNU," dedi. "Ne ülen, bu-bu-bu?"

Şadıman Beyefendi;

"Hah..." deyince konu dağıldı. "Gözlerini açıyor... Susun bakalım."

"Allahıma şükürler olsun!" dedi Buzdolapçı Ali Fuat. Dönüp, endişesinin sebebini Uzun Sedat'a açıklamayı da ihmal etmedi:

"Hayır, oğlan bize emanet... Emanetin canı cebinde olur, biliyon mu!"

Uzun Sedat gene sırıttı, "Kendi kanını görünce mi bayıldı dediydin?" deyip, cevabını beklemeden Ali Fuat'ın yanından geçti, Gökhan'ın ayak ucundaki küvette bir şeyler aranmaya başladı.

Şadıman Beyefendi, gözlerini açmış şaşkın şaşkın bakan Gökhan'a gülümsüyordu o sırada.

"Geçmiş olsun delikanlı," dedi.

Gökhan gözlerini kırpıştırdı.

"Sağ olun Şadıman Amca."

Uzun Sedat kenardan yanaşıp araladı Şadıman Beyefendi'yi. Elinde, küvetin içinden çıkarttığı, az evvel kullanılıp atılmış, şapır şapır kan damlatan bir parça pamuk vardı.

"Az müsaade et Şadıman. Bir şey tecrübe edeceğim."

Şadıman Beyefendi Uzun Sedat'ın ney tecrübe edeceğini anlamıştı. Kıs kıs gülerek az daha uzağa açıldı.

Uzun Sedat, kanlı pamuğu Gökhan'ın suratına doğru yaklaştırdı.

"Gökhaaan... Bu ne oğlum?"

Gökhan, kan damlatan pamuğa öcüye bakar gibi baktı kısa bir süre, sonra kusacakmış gibisine hafifçe kasıldı, yeniden bayılmadan önce de son olarak Uzun Sedat Amca'sını terbiyeli terbiyeli cevapladı:

"Kahh... Kıhh... Kan... Sedat Amca'cım!"

Uzun Sedat bilgiç bilgiç kafa salladı.

"Evet. Bakınız, bu gene bayıldı bu. Bunu kan tutarmış meğer. Mesele halledilmiştir."

Şadıman Beyefendi kıkır kıkır gülüyordu.

"İyi tecrübeydi," dedi. "Demek ki korkacak bir şey yokmuş. Gördün mü Ali Fuat? Senin emanet taş gibi maşallah. Kan tuttuğu için bayılmış yavrucak."

"Ben dediydim zaten... Bi şeyi yok keratanın dediydim... De mi len Sedat? Kaçıl ordan Şadıman! Ben uyandırmasını bilirim onu."

Uzun Sedat, Ali Fuat'ı ensesinden yakaladı.

"Sen gel hele şöyle... Konuşacaklarımız var biraz."

"Yav?"

Sayma yok mânâda,
Yahut bölme yok.
Yok ayırd etme
Ve birleştirme yok
MEVLÂNÂ

Sağlık Kabinci Kâmil'in gözleri fincan gibi açılmıştı. Bir taraftan terli, bir taraftan yorgun, bir taraftan karmakarışık, ama bir taraftan da gayet serin, gayet dinç ve gayet huzurluydu.

Rüveyde, elinde kolonya şişesi, tam bir teyakkuz halinde alesta beklemedeydi. Onun işi de zordu anam! Önce hastanın canı derdine sokaklarda koşturmuş, sonra gelip Sağlık Kabinci Kâmil'in baygınlığının derdine seğirtmiş, en son olarak da işbu Sağlıkçı Bey Kardeş'in bayılmasını beklermiş gibi onun ardısıra kendini yere atıp bayılan can dostu Sevim'in üstüne hoplamıştı. O hasta olur, bu sekerata düşer, öbürkü bayılır, beriki ayılır... Neydi anam bu! Ne biçim bir gündü Allah'ını seversen!

Yok ama! Hayırlı bir gündü zaar. Vallahi de hayırlı bir gündü, billahi de hayırlı bir gündü. Baksana, Keçiören Sağlık Ocağı'nın doktoru ekâbirlik etmeyip de geleydi veya bir hemşire filan göndereydi bu ikisi bayılmayacaktı belki, ama o zaman da şu saklı hayatlar ortaya çıkamayacaktı. İşe bak! O gelmeyince sen eczacıdan aldığın adresin yollarına düş, o adresteki adamcağız da hasta sahibinin kırk sene evvelinden tanıdığı birisi olsun, bu da yetmez, o tanıdık, bir de üstüne üstlük Buzdolapçı Ali Fuat denen adamın, yani bizim Çiğdem'in öz be öz babasının kırk yıllık arkadaşı çıksın! Bir anda, zorla suyun altına ittirilen sonra da bı-

rakılan su kabağı gibi pörtleyiverir mi hakikat? Pörtler! İşte de böyle pörtler!

Sevim Hanım da Rüveyde'nin muaveneti ile ayılmış, kardeşinin yatağının ayakucuna ilişmiş, istemediği kocaya verilmiş yeni gelin gibi dudaklarını yiyip kırıtıyor, gönülsüz gönülsüz, huzursuz huzursuz iç çekip duruyordu. "Al başına belayı!" diye düşünüyor, Rüveyde'ye saydırıyordu içinden. "Allah seni nası biliyosa öyle yapsın, e mi Rüveyde! Kız, nerden bulursun elin uğursuz kelini ayol? Nası direnecem ben artık? Nası bakacam Çiğdem'in yüzüne? Al. Hadi al bakalım. Al da başına çal!"

Odadaki herkes, herkesin derdi aynı dert olduğu halde, ister istemez başka bir derde düşmüş vaziyetteydi. Bir kere, hepsi Selim Dayı'nın hastalığını unutmuştu, en başta da Selim Dayı'nın bizzat kendisi.

Sevim Hanım şöyle bir göğüs geçirdi seslice. Ne kaçacak yeri kalmıştı, ne göçecek takati. Seğirip giden tek gözünü daldığı yerden çıkarıp Sağlık Kabinci Kâmil'e döndü.

"Sen o Kâmil misin?" diye sordu mırıl mırıl. "İl Hıfz-ı Sıhha'daki Kâmil?"

Sağlık Kabinci Kâmil, akım diyeceği yerde bokum deme korkusuyla, sadece "evet" anlamında kafa sallamakla yetindi. Ne desindi? Sen bir ölüm döşeğindeki hastanın acısını hafifletmeye gel, orada karşına yılların kaşarı Menevşe çıksın, çıka çıka bu çıkan Menevşe de senin uyuz Ali Fuat'ın bebelerini ortadan bölen, bir tanesini köpek enceği gibi kendine ayıran hayırsız karının ta kendisi çıksın! Ne desindi Sağlık Kabinci Kâmil?

Aslında demek istediği o kadar çok şey vardı ki! Misal; "Nerde bizim Davut'un kardeşi? Siz onu çağırın, ben de Davut'u, kavuşturalım yavruları, bitirelim bu zulmü!" demek istiyor, ama diyemiyordu. Diyecekti elbet, diyecekti ama... Aması vardı işte. Buzdolapçı Ali Fuat'tan pay biçiyordu insaniyet namına ve bu Sevim midir, Menevşe midir ne karın ağrısıysa, bu kadıncağıza da hak veriyordu bir nebze... Aah ulan Ali Fuat! Öz bebeni kaptıra kaptıra şu orospuya mı kaptırdın? Sen bi dakka! Dükkâna bir geleyim, sorarım ben sana bunun hesabını!

Sevim Hanım bir kere daha göğüs geçirdi. O Turan Apartma-

nı her katta tek daireydi Allah'tan, yoksa yan komşular bu kadar sesli ve muhteris göğüs geçirmeyi yanlış yunluş şeylere yorarlardı. Can dostu Rüveyde'den tarafa döndü bu sefer. Kızıyordu mızıyordu ama bu Sağlıkçı Kâmil'in o Sağlıkçı Kâmil olduğunu nerden bilsindi kadıncaaz! Hiç!

"Görüyo musun Rüveyde?" dedi. "Mazisi nası şamar gibi çarpıyo insanın yüzüne! Olmadık zamanda, olmayacak yerde!"

Rüveyde yan gözle, yattığı yerde mutlu mutlu sırıtan ve çaktırmadan ağlayan Selim Dayı'yı işaret etti Sevim Hanım'a.

"Selim Bey Kardeşim de biliyor mu her şeyi?"

"Biliyo tabii ayol! Bilmez mi hiç? Görmedin mi demin nası müzevirledi, 'Kızı bu çaldı-bu çaldı!' diyerek." Fazla sert çıktığını düşünüp sözlerini yumuşattı: "Kardeşim o benim, dert ortağım, sırdaşım... Nazar boncuğum ayol! Bilicek tabii!"

Selim Dayı, gözlerin üzerine döndüğünü görünce kendini zorlayarak öksürmeye, gözyaşlarını gizlemeye çalıştı, ama beyhude.

"Yapma bunu baba!" dedi koca sesiyle. "İyi başladıydın, öyle git sen gene! Fena konuş diyorum... köpek de, müzevir de, hapşerağa de, ne dersen de... ama bunu yapma. Güzel sözler söyleyip giderayak ağlatma bizi."

Sevim Hanım azimle kafa salladı.

"Canımsın!" dedi. "Giderayak filan deyip de sen beni ağlatma asıl. Sus bakiyim!"

Kardeşinin ıpıslak olan mavi gözlerine dikti gözlerini.

"Ankara Umumhanesi..." dedi. Tek gözü dalmıştı gene; seğiriyordu. "Haftanın iki günü mecbursun, tıpış tıpış Hıfz-ı Sıhha'ya gidip kan tahlili yaptıracak, iğnelerini vurduracaksın... Sen bunları en az benim kadar bilirsin Selim."

"Bilirim baba, bilirim." Selim Dayı, sessizce ağlamaya devam ediyordu. "Sal gitsin!" diyordu içinden. "Gelmişsin yolun sonuna, faça düşünecek vaktin mi kalmış! Ağla Selim, açılırsın!"

"Ama Kâmil'i bilmezsin tabii. Nerden biliceksin! O zamanlar memurdu Hıfz-ı Sıhha'da Kâmil... Kâmil ayol! Bizim kızların Kâmil Abi'si..." Sağlık Kabinci Kâmil'e döndü, buruk buruk gülümsedi. "Nası tanıyamadım seni? Hadi seni tanıyamadım, sesini nası çıkartamadım? Sesin koridorun öbür ucundan 'boo-boo' diye du-

yuldu muydu, bütün kızlar sıralarını bırakıp sana muayne olmaya koşarlardı. Onca insan içinde bize insan gibi davranan tek insan sen vardın... Kâmil!"

Sağlık Kabinci Kâmil, Sevim Hanım'ın sessiz gözyaşlarıyla ıslattığı yanaklarına baktı bir an. Evet, kendisi kızlara çoğu meslektaşından iyi davranırdı her zaman, ama "şu kadın", o zamanki ismiyle Menevşe, en gaddar müstahdemden daha beter itip kakardı kızcağızları. Çok zaman İl Hıfz-ı Sıhha'nın personeli acırdı da kızları bunun elinden alırdı. Ama her neyse... Bunları konuşmanın sırası değildi şimdi. Davut'un ikizi bulunmuştu ve sadece bunu konuşmanın sırasıydı.

"Bırakalım şimdi bunları Sevim Hanım... Menevşe... Bu benzersiz tesadüf için Allah'a şükredelim biz!"

Canına can gelmişti adamcağızın. Coşkuyla onayladı Selim Dayı:

"Şükür olsun baba! Bin kere şükür olsun! Hastalığıma, duyup da koşan Rüveyde kardeşimize, eve gelmeyi kabul etmeyip senin gelmene sebep olan hükümet tabibine..."

Soluk soluğa kalmıştı, nefeslenmek için duraladı.

Sağlık Kabinci Kâmil, bu fırsatı maksata matuf değerlendirmek maksadıyla sözü devraldı:

"Ne kadar şükretsek az Selim Bey. Mamafi, elimizi çabuk tutsak da şu garipleri bir an evvel kavuştursak diyorum. Biz, Davut üst üste tuhaf bir rüya görmeye başlayınca bir karara varmış ve..."

Sevim Hanım, kardeşinin şişkin elini kendi ellerinin arasına almış sevgiyle tapışlamaktaydı. "Üst üste tuhaf bir rüya" sözünü duyunca adamcağızın elini savuruverdi bir tarafa.

"Rüya mı? Ne rüyası Kâmil? Bizim kız da üç gece üstü üstüne tuhaf mı tuhaf bi rüya gördü, hatta sen yabancı değilsin, söylemesi ayıp, yatağını ıslattı her seferinde. Tee otuz sene evvelsi, o bebeleri alıp da kaçtığımız geceyi elifi elifine..."

Rüveyde, Sevim Hanım'ı dürtüp kolonya şişesi elinde, Sağlık Kabinci Kâmil'in başına seğirtti.

"Bir sus da etrafına bak Sevim!" dedi geçerken. "Adamcağız gene bayıldı, görmüyor musun?"

"A-aa! Nooluyo buna ayol ikide bir?"

Seninle oturan ben değilim;
Benim gölgem o...

MEVLÂNÂ

Yanlış âşıklar, Davut ve Çiğdem, otelin on sekizinci kat koridorunda odalarına doğru giderken, önce Davut, ardından da Çiğdem sırası ile teker teker kırmızı halıların üzerine diz çöküp güzelce kusmuşlardı. İki yanlarındaki iki görevli bu işe fena bozulmuş, "Biz koruma mıyız dadı mı?" diye içlerinden ve de daha sonra dışlarından, ancak birbirlerine duyuracak bir şekilde söylenerek sövünmüş, içleri kalkarak bu ikisini gene aynı sıra ile yerden kaldırmış, güç bela odalarına taşımış, bu arada da üstleri başları salya-sümük-kusmuk olduğu için iki sarhoştan önce, sorup etmeden kendilerini banyoya atmış, cânım havlularla adamakıllı silinip temizlenmişlerdi. "Pardon!" demişlerdi kibarca. "Biz size hemen yeni havlu göndertiriz." Göndertecekleri falan yoktu. Acayip gıcık kapmışlardı. Bornoz vardı orda eşek kadar. Onunla idare etsinlerdi! O esnada Davut, klozetin kapağını açmış, kafasını burnu suya değecek kadar içine gömmüş, yeniden ağız ağız kusmaya başlamıştı. O klozete kusma sırasını Çiğdem'e devrederken, iki koruma, birbirini itip kakarak zor attı kendini dışarı.

Bir müddet devam ettiler kusmaya. İçerde bir şey kalmış olmasın diye de hiç ar etmeden parmak attılar, ne var ne yok çıkardılar, kusmuk parçaları nefes borularına kaçmasın diye birbirlerinin arkasına geçip, bu kusarken o, o kusarken de bu, birbirlerinin alnını

çektirdiler geriye geriye. O annesinden öyle görmüştü, bu da dedesinden böyle. Hıh! Ne annesi? Ne dedesi?

"Üff!" dedi Davut en sonunda. "İçmeye hiç alışkın değilim, biliyor musun?" Artık dili sürçmüyordu. Sevindi.

"Al benden de o kadar!" dedi Çiğdem. "Aa! Dilim sürçmüyor. Ne güzel. Yırttık. Sarhoşluk buysa çok basitmiş. Kusuyorsun, geçiyor."

Davut, kızın koluna girip banyodan çıkardı.

"Kahve kahve," dedi, sonra da "Dedem,..." deyip devam etti: "Şarap sarhoşluğu başka bir içkinin sarhoşluğuna benzemez," der hep. "Uyudun muydu hapı yutarmışsın. İki gün kafan kazan gibi olurmuş."

Çiğdem kötü kötü bakıp sırıttı.

"Uyumaya mı geldik buraya biz?" dedi. "Otel mi burası?"

Davut da sırıttı.

"Dur dur..." dedi hin hin. "Suna'yı bir arayayım da iyice gıcık olsun. Zaten sana acayip gıcıktı, katmerleyelim."

"Delirtme kızı durduk yerde. Daha dünü hazmedemedi, bir de tüy dikme üstüne. Yazıktır!"

"Kussun hazmedemediyse. Bak, biz ne güzel kustuk, geçti. Nerde şu telefon?"

Yatağın başına gelmişlerdi. Çiğdem kendini ayak ucuna attı, sırtını dikleştirerek oturdu, Davut'a bakıp gülümsedi, sonra usul usul kot gömleğinin düğmelerini çözmeye başladı.

"Kusmuk kokuyor," dedi. "Yanlış anlamanı istemem."

"Ben yanlış anlamayı çok isterim."

Gülüştüler. Davut, kıza bakmamaya özen göstererek yatağın başucundaki telefona uzandı, hat alıp büroyu aradı.

"Beyler Sigorta!" dedi Suna karşıdan.

"Alo! Suna Hanım, nasılsınız canım?

Suna, patronunun sesini duyar duymaz bir alay vıdı vıdı etti. Yok efendim bütün randevucular söve saya gitmişlermiş, yok efendim buncağızın bir dayak yemediği kalmışmış, yok efendim o orda onca itle-kopukla hırlaşıp dalaşırken patronu olacak adam başka bir yerde gönül eğlendirmekle meşgulmüş... Davut, karısından hep aynı teraneleri dinleye dinleye canından bezmiş müzmin bir

koca gibi suratını ekşiterek telefonu kulağından uzaklaştırıp havaya tuttu. Bekledi ki Suna'nın cırıltısı kesilsin.

O arada da Çiğdem, çıplak göğsünü Davut'un giyinik, kusmuk kokulu sırtına yasladı. Davut ahizeyi aceleyle kulağına yapıştırdı.

"Kız bir sus!" diye bağırdı. "Ulan, Allah seni alacak herife ecir sabır versin yaa! Bir sus hay mübarek! Sus da sor, niye aramışım."

Suna sormuş olmalı ki Davut da şimdi beline dolanıp kendisini sırtüstü yatağa çekmeye çalışan Çiğdem'le cebelleşerek hızlı hızlı açıklamaya girişti:

"Biz Çiğdem'le hemen bu akşam, acilen evlenmeye karar verdik. Onu müjdeleyecektim sana. Dinlemiyorsun ki! Nerde miyiz? Sana ne be? Ne ayıp! Hem senin ne işin varmış otel odalarında?.. Oteldeyiz, evet. Ne olacak?"

Ahizeyi kulağından uzaklaştırıp kıs kıs gülmeye başladı. "Çıldırdı çıldırdı!" diye fısıldadı Çiğdem'e. Çiğdem, havadaki aletten gelen cayırtıları duymuştu. Suratını ekşitti, künde çalışmalarına devam etti.

"Belli oluyor," dedi.

Davut yeniden kulağına yapıştırdı ahizeyi. Karşı taraf sessizliğe gömülmüştü. "Suna?" diye seslendi. "Orda mısın?" Evet, bunu belli bir kasıtla yapıyordu Davut, ama bu kasıt, tek başına Suna'yı gıcık etme kastından ibaret değildi. Aynı zamanda Suna'ya bir gün önce ofisteki sırnaşmalarından sonsuza kadar vazgeçmesi gerektiğini apaçık, uzakta olunca daha kolay oluyordu, acımasızca ve de tıpkı dedesinin dediği gibi, ne pahasına olursa olsun, hiçbir şüpheye yer bırakmayacak şekilde kastetmiş olma kastı da vardı bu kastın içinde.

"Burdayım!" diye soluyordu karşıdan Suna. "Nerde bıraktıysan ordayım. Nerde olacam? Cidden otel odasında mısın sen? Siz ikiniz... Ciddi misin Davut... Abi? Harbi söyle bak. O kar... Çiğdem Hanım mı var yanında?"

"Aynen," dedi Davut. O sırada yanındaki "Çiğdem Hanım" künde girişiminden vazgeçmiş, telefon ahizesini tutan bileğini, parmaklarını, elini, kolunu öpcüklere boğmaya başlamıştı. Tüyleri dikeldi.

Kısa kesmek ve bir an önce ne olacaksa onun olmasını temin etmek için hızlı hızlı devam etti:

"Bak canım... Stad Otel'deyiz biz. O kadarını sen de anlamışsındır, sana güvendiğim için söylüyorum bunu. Bunu bir devlet sırrı gibi saklı tutacaksın... Ama, bu sabah dedemi hiç iyi görmedim... Ne olur ne olmaz, bir ters durum olursa falan diyerek yani... Anladın mı? Beni, başka hiçbir sebeple aramayacak ve yerimi dedemden başka bir Allah'ın kuluna söylemeyeceksin. O beni ararsa önemli bir sebebi olduğu için arar! Efendim? Tabii ki kapalı olacak telefonum. Bir de açık mı tutacaktık?"

"Yani, siz şimdi ciddi ciddi otel odasında mısınız?" dedi Suna karşıdan. "Bak, son defa soruyorum!"

"Kız ben sana ne diyorum? Dinlemiyor musun beni? Dedem diyorum dedem. Aramaz ya, ararsa filan..."

Suna, "Bi o kaldıydı yapmadığınız!" diye tıslayarak kesti Davut'un sözünü.

Davut sinirlenmeye başlıyordu... ve de aradığı için pişman olmaya. Belki de bu Suna'nın akıllanacağı falan yoktu, iyice kinlenecekti belki. "İyi bok yedim!" diye kızdı kendine.

"Ağzını bozduğunun farkında mısın sen?"

Suna oralı değildi. Kuduruyordu besbelli.

"Oda numaranı da vericek misin?" diye devam etti tıslamaya. "Belki Şadıman Amca namuslu gelinini makamında ziyaret etmek ister."

Davut daha fazla dayanamadı, telefonu var gücüyle çarparak kapattı.

Çiğdem şaşırmıştı. "Eşşeğim ben! Su katılmamış eşşşşek!" diyerek saçlarını yolmaya çalışan "yanlış" sevgilisinin dizine yattı.

"Çok saçmaladı, di mi?"

"Üff!" dedi Davut. "Üf üf üf! Ne yaptım ben yaa!"

"Sıkma canını. Ne olacaksa o olurulur. Unuttun mu? Yapman gerekiyormuş, yaptırttırılmışsın."

İçinden öyle geldi, "Sen bi dakka!" deyip eğildi, Çiğdem'in dudağına kuvvetli bir öpücük kondurdu Davut.

Köşedeki apliğin yanında bir gölge oynaşıyordu. Pek oynaşma da denmez. Kıvranıyordu.

Demek ki temellerin temeli olan gerçeklerin farkları var,
Bunu böyle bil...

MEVLÂNÂ

Hasta odasındaki herkes, en az Selim Dayı kadar hasta görünüyordu. Sevim Hanım, tülbentini bandana gibi alnına sarmış, iyice de sıktırdığı için kaşlarının altından gözleri fırlamış, aralıksız gözyaşı dökmekte, Rüveyde, avucunu kolonyayla doldurup doldurup ağzına burnuna çekmekte, öbür eliyle de kendine taze hava göndermekte ve tülbentinin uçlarıyla göz pınarlarını silmekte, Sağlık Kabinci Kâmil, kendi bir sağlıkçıya muhtaç, dar dar nefes almakta, bir yandan ağlamakta, her dakika şakaklarına biraz daha fazla kan hücum ettiği için tansiyonu fırlamaktaydı.

İçlerinde en az hasta gibi duran Selim Dayı'ydı ki, o da mor bir deniz topuna dönmüş bir insan ne kadar az hasta gibi dururşa o kadar işte... Sen biç...

"Allah büyük baba... Çok büyük!" diye mırıldandı.

Hikâyenin rüya faslı karşılıklı anlatılmıştı. Hepsi ayrı bir dalgın, hepsi ayrı bir burgun, hepsi ayrı bir tutuk tutuktu. Sevim Hanım'ın sol gözü, yola gidecekmiş gibi seğiriyordu.

"Görüyo musunuz!" diye söylendi ortaya. "Biz, bizim kıza malûm olmaya başladı diyoduk, meğer aynı anda oğlana da malûm olurmuş. A-aa! Ben korktum anam bu işten. Nooluyo ayol? Tövbeler tövbesi." Bandanasını düzeltti, gözleri biraz daha fırladı.

Sağlık Kabinci Kâmil, güya,

"Korkacak ne var Menevşe?" diye mırıldandı önüne bakarak. Bas bariton sesi, hasta odasında top gibi patladı. Nasıl mırıldanmaksa o. "Öyle olduydu, böyle olduydu, o onu gördüydü, bu bunu gördüydü ile vakit kaybetmeyelim daha fazla. Yüce Allah, bizlere bu işin hal çaresini gösterdiğine, hatta göstermekle de kalmayıp dayattığına göre, herhalde bu sefer O'nun iradesine karşı çıkmaya kalkışmayacağız. Zaten bilmeden, aynı anda bizler de harekete geçmişiz. Bakınız, Selim Kardeşim Çiğdem'e her şeyi anlatmış mesela... Tesadüf bu ya, dün gece de Şadıman anlatmış her şeyi Davut'a... bildiğiniz gibi. Geriye ne kalıyor?"

Selim Dayı, kendisine kırgın kırgın bakan ablasına gönül alıcı bir gülümsemeyle göz kırptı. Korkmuyordu artık bu kadının şerrinden. O kocaman kocaman açılıp akı karasına karışan gözlerle her göz göze geldiğinde, "Abbas yolcu," diye düşünüyor, kendini ferahlatıyordu.

"Affınıza mağruren... Her şeyi dedik dedikse, bizim Sevim'in umumhane mazisi kısmını da dedik demedik hani."

Sevim Hanım'ın fırlak gözlerinden yaş boşandı bir anda. Oturduğu yerden uzanıp kardeşinin mor bir müsamere balonunu andıran koluna dokundu. O da kendinden korkmuyordu artık. Kork kork kork, nereye kadar kork anam? "Bi yerde iyi de oldu ona bakarsan," diye düşünüyordu. "Hatta, hazır söylemişken onun orasını da söyleyeymiş keşke şu deli boncuk. Nası olsa sinama başladı, bu filmin sonunu görmeden hayatta sağdan çıkmaz Çiğdem. Hepsini öğrenmeyecek mi zaten? Amaan, ben de deli miyim neyim ayol, durduk yerde kaşınıyorum. A godoş karı, senle ne alakası var! Güzel Allahım kıza kendi mazisini göstertiyo..." Kaşlarını yukarı kaldırıp tavana baktı. "... di mi?"

Rüveyde'nin de tasa ettiği şeye bak! Çocuklar birbirlerini nasıl karşılayacak, ilk görüştüklerinde ne yapacaklar, esas babalarına nasıl davranacaklar kabilinden, çok daha hayati sorular varken, başka derdi kalmamış gibi, "Çocukların soy ismi ne olacak acaba?" diye düşünüyordu kara kara. Şu Buzdolapçı'nın soy ismi neydi ki? Herhalde kendileri de işin tamamını öğrendiklerinde sahtesine razı gelmeyeceklerdi... de, sahicisi neydi acep?

"Sahicisi neydi?"

Sevim Hanım, "Acaba bunlar bi şey konuştu da ben mi kaçırdım?" diye sordu kendi kendine.

"Afbuyur?"

"Çocukların esas soy ismini soruyorum. Neydi Ali Fuat Bey'inkisi?"

Sevim Hanım sinirlendi.

"Nerden çıktı ayol o şimdi?"

"Kirtiş," diye gürledi Sağlık Kabinci Kâmil.

"Ney?"

Sağlık Kabinci Kâmil elinde olmadan güldü. "Kirtiş," dedi tekrar. "Kertik anlamına geliyormuş, Ali Fuat öyle dedi bize, ama biz hiçbir sözlükte bulamadık."

Rüveyde, "Rezalet!" diye tespit etti durumu.

Sevim Hanım'ın dikkati dağılmıştı.

"Dünyada olmaz!" diye debelendi. "Gül gibi kıza öyle hırdavat şeysi gibi soy ismi olur mu ayol? Kıyametleri kopartırım vallaha! Katiyen kabul etmem!"

Sağlık Kabinci Kâmil, konuyu kendi mecrasından çıkarmış olmanın pişmanlığıyla, kendi kendine, "Ne vardı da Kirtiş-mirtiş, laf atarsın ortaya hay Kâmil?" diye kızdı içinden. "Şu işi bir adamakıllı ele alamadık yahu! Bak, şimdi de ben Uzun gibi konuştum."

"Her neyse hanımlar!" diyerek tekrardan gürlemek zorunda kaldı. "Burada daha önemli meselelerimiz var. Soy ismi teferruat. Şimdi bırakalım onu bir kenara, Şadıman'a, Ali Fuat'a, Davut'a, hatta hatta Uzun'a, bu meseleyi kalplerine indirmeden nasıl açacağız, onu hesap edelim."

Sevim Hanım hâlâ oraya dönememişti.

"Kirtiş diye soy ismi olur mu Kâmil?" dedi. "Adama gülerler ayol!"

Selim Dayı da dayanamadı artık, Sağlık Kabinci'nin imdadına yetişti yattığı yerden:

"Tamam baba! Hallolur. Tek derdimiz o olsun. Bırak şimdi."

Sevim Hanım, "Ne biliyim ayol! İyi tamam. Sizin dediğiniz gibi olsun," deyip sesini kesince, Sağlık Kabinci Kâmil, Selim Dayı'ya minnetle bakıp devam etti:

"Bir kere ben, bu yalan rüzgârı hazır hafiflemeye başlamışken

bir tamam nihayete ersin isterim. Onun için sana tavsiyem, her şey olup bittikten, iki kardeş ve baba birbirlerine kavuştuktan sonra mazini de apaçık anlatmandır Menev... Sevim Hanım'cım."

"Dünyada olmaz!"

"Olur olur. Bak, dün Selim Kardeş her şeyi anlattığı halde ne dün gece, ne de bu sabah hiç tepki göstermemiş Çiğdem'cik sana. Niye? Çünkü seni seviyor da ondan. Ayrıca unutmamak lazım, sen onun hakiki annesi değilsin. Bu gerçeği göğüslemiş bir çocuk, zaten annesi olmayan birinin mazisindeki saklı gerçeği niye göğüsleyemesin?"

Sevim Hanım bu tespite içerledi.

"Ay Kâmil, şimdi camı çerçeveyi indirip avazım çıktığı kadar..."

"Dur dur. İnan olsun korkulacak bir şey yok. Sen yalnızca Allah'ın sarkıttığı şu hakikat ipine sıkı sıkı tutunmaya çalış, gerisini de kafana takma hiç! Hem şunca ilahi tesadüfe bakıp da hangimizin imanı tazelenmedi Allah aşkına? Şimdi ne cesaretle Allah'a karşı durup O'nun bu şamar gibi dersine rağmen gerçeği gizlemeye devam edeceksin? Kızı karşına oturtup her şeyi noksansız, bir tamam anlatsan şu olup bitene daha uygun olmaz mı Sevim Kardeşim?"

"Ama?" Kulağa o kadar da fena gelmiyordu haddizatında. Ver kurtul! Kızın belki de yüzünü bile göremeyeceksin bir daha. Ne debeleniyorsun? Da, niye kötü ansın kız seni? Hem ne malûm bir daha yüzünü göstermeyeceği? Göstermeyecek olsa dün gece yıkar dağıtırdı ortalığı. Deli kız! Yapar mı yapardı! Ama yoook... Mesele o kadar basit bi mesele diil ki anam!

"Aması yok Sevim'cim... Menevşe'cim... Canım kardeşim... Aması yok! İlla ki anlatmalısın. Bu, tek başına senin hakikatin değil, hepimizin hakikati. Bir düşün. Sen anlatmadıkça, hepimiz bir gün ağzımızdan kaçırma korkusuyla yaşayacağız. Rahatımız, huzurumuz kalmayacak, hem de tam yeniden bulmuşken. Otuz senedir birtecik yalanı örtbas edebilmek için nelere katlandık biz. Ahir ömrümüzde olsun rahat yüzü görmeyelim mi?"

Sevim Hanım Rüveyde'ye dönüp müşteki oldu.

"Dinlemiyo ki ayol!"

Rüveyde, fahri görevi icabı kontrolü yeniden ele aldı:

"Bey Kardeşim... Kâmil Bey... Bir müsaade edelim istersen... Sevim'in bir diyeceği var herhalde."

Sağlık Kabinci Kâmil, dönüp Sevim Hanım'a baktı, sonra Rüveyde'ye döndü.

"Tabii ki desin... Ama ben bu saklama-gizleme faslında ikna olabileceğimi zannetmiyorum. Daha siz bizim Şadıman'ı görmediniz." Sevim Hanım'a bir göz attı. "Söyle Menevşe, söyle kardeşim."

Sevim Hanım boynunu büküp dudaklarını yaladı, ıkındı, sıkındı, yutkundu, "Eee" dedi, "Üüü" dedi, bir türlü başlayamadı.

"Ben söyleyeyim baba..." diyerek araya girdi Selim Dayı. "Ben onun ne diyeceğini biliyorum Kâmil Efendi. Mesele senin söylediğin kadar basit bir mesele değil, iyi mi?"

Sağlık Kabinci Kâmil, "Bundan daha fazlası olmasın Allahım!" diye dua ederek baktı Selim Dayı'ya.

"O halde nedir mesele Selim Kardeş?"

Selim Dayı, "Sen şimdi görürsün meseleyi," dercesine bilgiç bilgiç kafa salladı, kısa bir süre kötü kötü, kızarak baktı ablasına.

"Çocukların anasını biliyor musun?"

"Biliyorum," dedi Sağlık Kabinci Kâmil. "Şermin değil mi? Şu sarışın, genç kız. Hatta Hıfz-ı Sıhha'da yaşından şüphe edip kemik analizi yapmıştık."

"He baba! Bebeler onun... Ama, senin buzdolapçıyla bizimkinin eline nasıl geçti bunlar?"

Sağlık Kabinci Kâmil biliyordu, Buzdolapçı Ali Fuat, Şadıman Beyefendi'ye bunlara anlatmaması koşuluyla anlatmış, Şadıman Beyefendi de Buzdolapçı Ali Fuat'a anlatmamaları koşuluyla bunlara anlatmıştı. Gene de gözlerini kısarak noksansız hatırlamaya çalıştı.

"Biliyorum canım," diye kükredi. "Çalıştığı evin patronu işi bırakmasına izin vermediği halde Şermin kaçıp Ali Fuat'la evlenince, adam da çetecilik etmiş, bu garibanların bebelerini kaçırıp rehin almış. Sonra da Ali Fuat'la senin Menevşe gözü karartıp bebeleri kurtarmışlar ellerinden. Ama Şermin'i kurtaramamışlar. Öyle olunca da Ali Fuat hayata küstüğü için, birini gönül rızasıyla Menevşe'ye vermiş, birini de biz biliyoruz, başka birinin çocuğuymuş gibi getirdi, bizim Şadıman'a emanet etti. Bundan ibaret değil mi ki mesele?"

Sevim Hanım sessizce ağlayarak terk etti odayı.

Selim Dayı, göz ucuyla odadan çıkan ablasının arkasından baktı, sonra Sağlık Kabinci Kâmil'e döndü.

"Değil," dedi. "Her şey bizimkinin başının altından çıktı. Emekliliğine az kaldıydı, epeyce de parası vardı bir köşede. Çocuk da çocuk diye tutturduğu zamanlardı. Bir romanda okumuş, çok hoşuna gitmiş, kafaya takmış. Bir çocuk bulup evlat edinecek, varını yoğunu ona harcayıp, aklınca günahlarından arınacaktı. Ama sen tut, bu safların kanına gir."

"Nasıl?"

"Anlatıyoruz..." Darlanmıştı. Durup iki defa derin derin soluklandı. "Kimse kimsenin bebesini kapıp kaçırmadı Kâmil Efendi," dedi sesini kısabildiği kadar kısarak. Ablasının, salonda durmuş bu konuşulanları dinlediğini biliyordu.

"Kaçırmadı mı?"

"Hee... Kaçırmadı... Kaçırma işi baştan sona bizimkinin dümenmetresi. Hepsini kendi tezgâhladı bebe sahibi olabilmek için."

Sağlık Kabinci Kâmil'in gözleri büyüdü, Rüveyde'nin de. İkisi aynı anda inleyerek bağırdılar:

"Ne?"

"Aynen o şekil! Dahası, Şermin'in sizin buzdolapçıyla beraber oturduğu evin yerini patronun adamlarına gammazlayan da kendisiydi. Şermin aradan çıkınca da... iyi mi?"

Sağlık Kabinci Kâmil, yan dönüp salona, ayakta sessiz sessiz ağlamaya devam eden Sevim Hanım'ın gölgesinin vurduğu yere baktı. O yana dönerken başı da dönmeye başlamıştı. Bir insan bu kadar kötü olabilir miydi? Jöle gibi yayılmaya başladı oturduğu yerde. Tansiyonu yeniden mi düşüyordu ne?

Rüveyde de beter haldeydi. Senelerdir bir şeytana komşuluk, dertdeşlik etmiş olmanın dehşetine kapılmıştı. Bayıldı bayılacaktı. "Ay annecim!" diye inledi, kolonya şişesine dalışa geçti.

"Böyleyken böyle," deyip sözüne noktayı koydu Selim Dayı. "Hadi bakalım, şimdi sen sen ol, oturt kızı karşına, 'Hakikat budur,' diyerek her şeyi bir bir anlat. Kolay mı baba? Bu kadına da hak vermek lazım. Kız bu teferruatları bilmiyor tabii. Bilse affeder mi?"

Rüveyde kınayacak adam arıyordu odanın içinde, ki tam da o sırada, salonda ağladığı kadar ağlamış, kendi yapıp ettiklerini bir tamam kardeşinden işitince, kendi kötülükleriyle seneler sonra da olsa nihayet apaçık yüz yüze gelebilmiş, gene bile ayakta durabilmiş olmanın serkeşliği ve sermestliği içinde "kınanacak adam", Sevim Hanım odaya geri geldi.

Sağlık Kabinci Kâmil, gözleri oynayarak baktı kadına. Rüveyde ise bakmadı bile. "Hıh!" deyip kafasını öteye çevirdi. Hani kınayacaktı?

"Siz olsaydınız affeder miydiniz?" diye sordu Sevim Hanım ortaya.

Rüveyde sessiz kalmayı tercih etti.

Sağlık Kabinci Kâmil artık emindi, tansiyonu düşmüştü. Eğilmemeye, yere bakmamaya özen göstererek cevaplamaya çalıştı sanığı:

"Büyük bir ihtimalle affetmezdim. Kapkara bir zindana tıkmışsın zavallıları, yalanlarınla da etraflarına kale örmüşsün. Işık bırakmamışsın hiç. Ama, sen gene de iyi düşün derim ben. Suçun, günahın, öyle az buz değil. Bilemem, o kendi uhdesindedir, Yüce Allah affeder mi, affederse ne kadarını affeder, onu O'na sormak lazım. Gene de buradan bir delik açılabilir, zayıf da olsa bir ümit ışığı yakalanabilir gibi görünüyor. Kim bilir, belki her şeyi apaçık anlatabilirsen..."

Sevim Hanım yorgun gövdesini kardeşinin ayakucuna attı. Somya gıcırdadı.

"Nası?"

"Seni olmasa bile, bu hakikat karşısında kendilerini köpek yavruları gibi konuya komşuya dağıtan babalarını affedebilir çocuklar. Bu da senin sayende olmuş olur. Gene, eğer hikâyeyi tastamam bilirlerse, kalkıp annelerini bulmaya, onu kurtarıp aralarına almaya heves ederler. Böylece, sen otuz sene sonra da olsa taşların yerine oturmasını sağlamış olursun. Bizim Şadıman'ın bir sözü var; 'Çukuru kim açtıysa ona kapattıracaksın,' der. Hülâsâ Menevşe, ben bile şu anda bu hakikati Selim Kardeşim'den işittiğim icmâlde anlatmaya cesaret edemem çocuklara. Hele hele bizim Ali Fuat'a bunun tek harfini söyleyemem. Zaten otuz sene önce bıraktıy-

dı yaşamayı, bizim sayemizde bitkisel hayatta idare ediyor. Hiç tereddütsüz çıkar gelir, üstüne bir bidon buzdolabı gazı sıkıp diri diri yakar seni. Karar senin kardeşim."

Sevim Hanım oturduğu yerden kardeşine baktı, dudaklarını ısırdı.

"Karar benim," dedi. "Işığı yakalamam lazım."

"Afbuyur?"

Rüveyde arkadan atıldı:

"İşte! Bak, bir de Sıdıka Hanım Teyze boş boş konuşuyor diyordun. Gördün mü? O ışık bu ışıkmış işte."

Selim Dayı ile Sağlık Kabinci Kâmil, ne olduğunu anlayıp anlamadıklarını anlamak için birbirlerine baktılar, ikisi de birbirinden ümit kesince aynı anda dudak büküp kadınlara bakmaya başladılar.

Sevim Hanım hıçkırdı.

"Ne mübarek kadınmış ayol!"

Rüveyde, avucunun içine bolca kolonya döküp arkadaşının burnuna dayadı. Affetmişti. Sevim Hanım, yarım dönüp can dostunun kollarına attı kendini. Rüveyde kucakladı, bebek sallar gibi salladı onu. Zaten kucaklamasaydı, Sevim Hanım, camı çerçeveyi indirip avazı çıktığı kadar baaracak gibi duruyordu.

Canıma bildiksen,
Sözümün dava olmadığını,
Mânâ olduğunu anlarsın...
MEVLÂNÂ

Gölge, Sağlık Kabinci Kâmil'in dükkânına damdan düşer gibi düştü. Akordeon separatör, körük yerlerinden katlanmış, hasta masasında baygın yatan Gökhan kabak gibi açığa çıkarılmış, az ötedeki uzun sehpanın etrafına konuşlanmış üç ihtiyarın gözetimi altında kendi haline bırakılmıştı. Hem konuşuyor, hem ara ara dönüp hâlâ baygın yatan oğlanı kolaçan ediyorlardı uzaktan uzağa... Ki, asıl mesele de buydu zaten. Birini kolaçan ediyorsan, öyle oturduğun yerden, uzaktan uzağa kolaçan etmeyeceksin. Kalkacaksın bir zahmet, başucuna geçeceksin, bakacaksın bakalım sahiden de hâlâ baygın mı değil mi. Misal, baygın olmayıp da baygın numarası yapan adamın göz kapakları kımraşır, kıpraşır, kırpışır. Gökhan'ın göz kapakları gibi tıpkı. Kırpışıyordu işte... Bunu hepsinden önce fark eden gölge oldu, çünkü o, dükkâna tepeden inme girmişti. Çocuğun gözünün önünden bir an geçti şöyle, bu gölgelenmeyi "Acaba biri geldi de beni mi kontrol ediyor?" diye değerlendiren Gökhan, hâlâ baygın olduğunu gösterebilmek maksadıyla gözlerini iyicene yumdu, kendini daha da bir kastı, göz kapakları kımıl kımıl kımraştı, kirpikleri birbirine geçti.

Şadıman Beyefendi, oturduğu yerin çapraz kerterizinde olduğu için Gökhan'ın o yanda bir gölge oynaşması olduğunu hissetmişti yan gözle. Gayri ihtiyari bir an için dönüp separatörden ta-

rafa, sonra da gene gayri ihtiyari, Mini Sağlık Kabini'ne bir gelen mi var ki gölgesi vursun diye düşünerek camdan dışarıya baktı. Bir şey konuşurken başka pek çok şey düşünürüz, ama konuştuğumuz şey, o düşündüğümüz şey olmadığı için, biz gene konuştuğumuz şeyi düşünmeye devam ederiz. Şadıman Beyefendi de böylece, düşündüğü şeyi hemen unutup konuştuğu şeyi düşünmeye devam etti. O da insandı.

"Ali Fuat'çığım... Kardeşim... Her cevrine katlandık, her oyalama taktiğini yedik, şimdi de tutturdun Kâmil gelsin diye. Yapma be birader! Ha Kâmil ha biz! Sen başla anlatmaya. Adam ölümcül hastaya gitti. Ne zaman geri döneceğini bir Allah bilir. Niye uzatıyorsun kardeşim?"

"Yav?"

Uzatıyordu Ali Fuat.

Yarım saatten beri uzatıyordu. İlkin, "Tamam, anlatacam, ama evvela bi sigara içiyim," demiş, berikiler buna sabırla tahammül etmiş, sigarası biter bitmez yeniden çullanmışlardı üstüne:

"Hadi anlat!"

Tamam, tamam, anlatacaktı ama, ocağa çay sürmüştüydü, "Şimdi dökülür, taşar, tüpü sönderir, Allah etmeye, yangın çıkar, hem altını kısayım hem de birer bardak alıp geleyim, hem içer, hem konuşuruz. Daha iyi olur!"

Ona da eyvallah! Ama herif sözde çaya bakmaya gitmiş, gelmek bilmemişti. Netice itibarı ile Uzun Sedat koşup yaka paça getirmek zorunda kalmıştı.

"Buzdolabının arkasında buldum. Saklanıyordu aklısıra!"

Hadi, onu da sineye çekmişlerdi. Her iş tamam mı? Sigaranı da içtin, çayın da önünde, de hadi başla! Nerdee!

"Yav, bi durun, şu çayımız bitsin hay arkadaş!"

Şadıman Beyefendi'nin sinirleri bozulmuştu o zaman. Hakır hakır gülmeye başlamış ve çok büyük bir pot kırarak tehdit etmişti:

"O zaman ben başlıyorum anlatmaya!" Buzdolapçı Ali Fuat'ta bu potluğu yakalayacak göz nerde? Uzun Sedat'ın Şadıman Beyefendi'ye hortlak görmüş gibi bakan panik dolu gözlerine baka baka, güya yelkenleri indirmişti bunun üzerine.

"Tamam tamam. Vallaha anlatıyom."

Bekle bekle, herifin başlayası yok. De hadi başla yahu!

"Kâmil noolacak? O şimdi ben yokkene niye anlattınız diye gönül koymaz mı? Ben olsam koyarım şahsan! O da gelsin, öyle anlatıyım."

Şöyle bir düşününce, aslında anlatacağı bir şey de yoktu garibin. Odada onun dışında ve tabii ki Gökhan'ın dışında herkes biliyordu ne anlatacağını, ama "kendi anlatmış olsun" istiyorlardı. Şadıman Beyefendi zaten bildiğine, güya buna sırdaş olduğuna göre, Uzun Sedat çok şaşırmış gibi yapacak, ama Şadıman Beyefendi de hani kimselere söylemediydi ya, o daha da çok şaşırmış gibi yapacaktı. İşin aslı, o Mini Sağlık Kabini'nde bu işe gerçekten şaşıracak bir tek kişi vardı: Gökhan... ki o da gözlerini kırpıştıra kırpıştıra heyecan içinde bekliyor, "Hadisene Usta!" diye bağırmamak için kendini zor tutuyordu.

Şadıman Beyefendi baktı ki iş çığırından çıkıyor, Uzun Sedat'ı zaptetmek an be an müşkülleşiyor, ne çamlar devirdiğini gene fark etmeden, tehdidini havaya kaldırıp yeniden salladı:

"İyi o zaman. Ben başlıyorum."

Uzun Sedat'ın aklı başından gitti. "Ne yapıyor bu Şadıman yahu?" diye bağırıyordu kendi içine içine. "Devirmedik çam bırakmadı adam!" O da hırlı değildi ya. Biraz sonra görecekti bakalım, çam devriliyor muymuş devrilmiyor muymuş.

Endişe etmekte haklıydı Uzun Sedat. Burada bir mantık hatası vardı tabii ve Şadıman Beyefendi de bunu gözden kaçırıyordu. Şu ki: "Sen de Uzun Sedat kadar Fransız değil misin mevzuya kardeş? Üçtür neyi anlatmaya başlıyorsun allasen?" Ama Ali Fuat'ta bunu süzecek süzgeç yoktu. O yüzden mantık kurallarını çiğneye çiğneye hedefine doğru yol alabiliyordu Şadıman Beyefendi. Ama sorsan, "Ben bile bile yaptım!" der. Tuhaf adam!

"Yapma Şadıman! Ne söz verdindi?" İşte... Ali Fuat denen herifte mantık olsa böyle der... Ama yok ki!.. Neyse...

"Biir, ikiii, üüü..."

"Tamam tamam. Başlıyom."

Ve nihayet başladı. Sigara üstüne sigara yakarak, duman kaçan gözünü bir kısıp öbürkünü iki defa açarak, kâh ağlayıp kâh içli içli gülerek, arada kalkıp elleri götünde Mini Sağlık Kabini'nin içinde

volta atarak, handeyse çocukluğundan itibaren, otuz sene önce bu kavi dostlarına anlatmadığı her şeyi bir bir anlattı.

O öyle sansın.

Uzun Sedat, yeni duyuyormuş gibi rol kesebilmek için neler çekti neler. Hatta birkaç yerde kaptırıp araya girerek Buzdolapçı Ali Fuat'ın yanlış hatırladığı yerleri de düzeltti ama Buzdolapçı bunun farkına varmadı Allah'tan. Hani çam devirmezdin sen Uzun?

İşin bir diğer zor yanı da, Uzun Sedat'ın, Buzdolapçı Ali Fuat'ın tanıyıp bildiği Uzun Sedat gibi davranması mecburiyetiydi. Uzun Sedat dediğin, kızacak, bağıracak, Ali Fuat'ı hem öyle bir işlere kalkıştığı için, hem de en iyi dostlarına haber vermediği, gerçeği onlardan gizlediği için, en çok da Davut'un babası olduğunu bile bunlara söylemediği için dövmeye kalkacak, Şadıman Beyefendi de ayağa fırlayıp ona engel olmaya, Ali Fuat'ı bu acımasız devin elinden almaya çalışacaktı. Rolünüzün içine girin lütfen!

"Neee! Gebertirim ulan seni!"

"Şadıman, şuna bi şey de Allah'ını dinini seversen!"

"Yapma allasen Uzun! Bırak anlatsın."

"Yahu neler söylüyor, baksana. Çekil Allah aşkına, şunun aklını başına getireyim. Tam bir mikrop bu yahu!"

"Uzuuun... Yeter dedik. Abartma!"

"Yok. Vallahi döverim ben bunu!"

Uzun Sedat bir taraftan bu rolleri kesiyor, bir taraftan da Sağlık Kabinci Kâmil'e acıyordu için için. "Ben sıramı savdım," diye düşünüyordu. "Bir de Kâmil çıkacak sahneye. Allah kolaylık versin. Ne zor işmiş şu tiyatro yahu!"

Neyse! Çok şükür, alınlarının akıyla hallettiler sonunda. Uzun Sedat, rolüne adamakıllı kaptırdığı için son bir gösteri daha yapmaktan kendini alamadı, sehpanın üstünde duran, tepeleme izmarit yığılı kül tablasına elinin tersiyle bir tane yapıştırdı. Küller, izmaritler Şadıman Beyefendi ile Buzdolapçı Ali Fuat'ın üstüne başına sıçradı, uçuştu, metal kül tablası da havada sekiz perende atıp dişçi koltuğunun dibine düştü, birkaç tangırdayıp sustu... Evet... Dişçi koltuğu...

Gökhan irkilerek kıpırdandı. Kafasını çaktırmadan yan çevirmiş, kısık gözlerle bunları kesiyordu. Hemen sımsıkı yumdu tek-

rar. O da çok zorlanmıştı hikâyeyi dinlerken. Baygın rolü yapmak, aygınken rol yapmaktan daha zordu. İnsanın sırtı, beli uyuşuyordu yani. Ayrıca, patronu Davut Beyefendi hakkında işittikleri, öyle her insanın kolay kolay işitebileceği türden şeyler değildi. "Davut Bey orospu çocuğuymuş!" bilgisine yattığı yerden vâkıf olabilmek, bir de üstelik baygın numarası yaparken tepkisiz kalabilmek, her babayiğidin harcı olmasa gerekti. En az elli sefer, kocaman kocaman açmıştı gözlerini. En az otuz sefer, şaşkın şaşkın sırıtmıştı. En az on sekiz sefer, dudaklarının ucuna kadar gelen kahkahayı yutmak zorunda kalmış, en az dört sefer, kafasını bu yana çevirmiş, gözlerini kirpiklerinin arkasına saklayarak bağırıp çağıran ve rol yaptığı her halinden belli olan Uzun Sedat'a bakmıştı; ki hiç rol yapamıyordu herif, "Uzun Amca niye rol yapıyor acaba? Her şeyi bildiği belli," diye düşünerek.

Bunu düşünemeyen bir tek kişi vardı, o da malûm.

"Böyleyken böyle!" deyip bitirdi malûm kişi. "İster asın, ister kesin. Otuz seneden beri saklarım sizden. Davut'umun babası benim. Öz be öz." O malûm koltuğun dibindeki kül tablasını kapıp geldi, bir sigara daha yaktı, sızım sızım sızlanarak ağlamaya durdu kaldığı yerden. Artık saklayacağı gözyaşı yoktu.

Uzun Sedat, içinden bildiği bütün duaları okuyordu: "Bu salak kaptırıp da, 'Sen zaten biliyodun Şadıman!' falan demeye kalkmasın diye. Aksi takdirde 'Sen biliyordun da bana niye söylemedin?' diye Şadıman Beyefendi'yle kavga ediyormuş rolü kesmek zorunda da kalacaktı, ki yeterdi artık yahu! Çocuk muyuz biz!"

Çok da duygulanmıştı bir taraftan. Burnunun direği sızlıyordu ama bunun Şadıman Beyefendi'den bir gün önce yediği vole ile alakası yoktu. Kendini tutmalı ve "Uzun Sedat" gibi tepki göstermeye devam etmeliydi.

"İt herif!" diye bağırdı. Demese ağlayacaktı.

"Yav?"

"Ulan, insan en iyi dostlarından saklar mı bu sırrı? Belki zamanında söylemiş olsaydın el birliğiyle bir hal çaresine bakabilirdik." Bu iyi gelmişti. Gözyaşları geri girmişti içeri.

"Nası?"

"Ne bileyim yahu? Belki aramızda para toplar, karının umum...

şeye olan borcunu öderdik... Ne bileyim işte... Akıl var, yakın var. Bir şey düşünürdük."

"Düşünemezdiniz canım!" Buzdolapçı Ali Fuat zamanın Menevşe'sine o denli iman etmişti ki, kadının dedikleri dün gibi aklındaydı. "Ne anlattık, dinlemedin mi? Bi kere, Meneviş'e ilk o işi sordum ben. 'Şermin'in borcu neyse biz verelim, salsınlar,' dedim. Amma o kadar aradı etti, yerini bile öğrenemedi kadıncaaz."

"Sen de hemen inandın mı elin orospusuna?"

Buzdolapçı Ali Fuat kırgın kırgın baktı Uzun Sedat'a. Uzun Sedat, yaptığı gafı hemen fark etti. Bu çam devirme sayılmaz. Doğruya doğru. Ufak bir gaf.

"Canım, orospu dedikse o da insan. Üstüne alınma hemen. Seninkine demedik yahu!"

Şadıman Beyefendi, Uzun Sedat'a daha mutedil davranmasını işaret ederek, sağ yanında yeniden haykıra haykıra ağlamaya başlayan Buzdolapçı Ali Fuat'ın omzunu dostça sıktı.

"Ali'ciğim," dedi. "Hadi, biraz sakinleş de şu anlattıklarını toparlayalım yeni baştan. Ben ne anlamışım, bir özetleyeyim, sen de yanlışım varsa düzelt, tamam mı kardeşim?"

Omuz silkti Ali Fuat. Parmaklarını saçlarının dibine soktu, kafatasını sıktı, iki elinin başparmağını göz pınarlarına sapladı. Ağlamamaya çalışıyordu.

"Sigaranı da alalım elinden... Saçlarını yakacaksın."

Ali Fuat direnmedi, sigarasını bıraktı ki Şadıman Beyefendi kül tablasının kenarına koysun, ama başka bir konuda direndi. Hazır ağzı açılmışken, kendi mazisini kendi özetleyecekti bir kere daha. Ağzı alışsındı. Otuz sene sabah akşam yav yav yav... Konuşmak, elli-yüz sefer anlatmak istiyordu.

"Sen bi dakka Şadıman! Ben özekleyecem."

Özetledi sözde ama demin anlattığı özetmiş meğer. Hatta sinopsis. Bilinmez, belki "özeklemek" başka bir şeydir.

Şöyle ki:

Buzdolapçı Ali Fuat, bundan otuz sene evveli, umumhanede çalışan, Şermin isminde, sarışın, güzel ve çok genç bir kıza vurulmuş. Üçtür-beştir derken, hissiyatını açmış bir gün. Bir de bakmış ki ne baksın, kız da buna karşı boş değil. Bunun üzerine bu

ikisi bir nevi karı-koca düzeni kurmuşlar umumhanede. Buzdolapçı sabah işe gider gibi Şermin'in odasından vedalaşıp çıkıyor, akşamleyin de işten dönen bir aile reisi gibi umumhaneye, Şermin'in tek göz odalık ikametgâhına rücu ediyormuş. Gel zaman git zaman, kendini bu evcilik oyununa kaptıran Şermin, tedbir almaz olmuş. Bir gün, mide bulantısından mustarip, kasa hissedarı Meneviş denilen kadından da izin alarak, "kocası" kolunda, kalkıp bir özel doktora gitmiş. "Hayırlı olsun. Bir bebeğiniz olacak," demiş doktor. O zamanlar kürtaj mürtaj da yasak, ne yapacak bu ikisi? Evlenmeye karar vermişler. De, Buzdolapçı Ali Fuat'ın ailesi karadonlu, karadinli bir aile. Onlara "Umumhaneden kız aldım," demeyi bir tarafa bırak, "Size sormadan müftünün kızını aldım," demek bile mümkünatsızmış. İlla ki soracaksın. Kaldı ki, o zamanlar da "en iyi" dostları oldukları halde, hammış o zaman Ali Fuat, bu kadar anlayış göreceğini bilemezmiş, Şadıman'a, efendime söyleyeyim, Uzun'a veya Kâmil'e anlatmanın bile imkânı yokmuş... ki, Kâmil zaten Şermin'i İl Hıfz-ı Sıhha'dan tanır edermiş. "Evlendim," dese olmazmış, çünkü o zaman bunlar illa ki evine "Hayırlı olsun"a gelirlermiş, o zaman da Kâmil Şermin'i tanıyıp bunun suratına tükürürmüş. İşte bundan sebep, ailesinden sakladığı gibi, can dostlarından da saklamışmış hakikati Ali Fuat. Hep Kâmil'in yüzünden... yoksa bunlara güvenmediğinden değil.

Şermin'e imam nikâhını basıp ailesinin evinden ayrılmış bizimki. Şermin'in karnı da şişip durur bir taraftan, umumhaneden, Meneviş anlayışlı kadınmış, "İdare ederiz," demişmiş, doğum izni alıp ayrılmış o da, tuttukları iki göz oda, kerpiç bir eve yerleşmiş karı koca. O arada da Ali Fuat, babası öleli çok olmuşmuş, cadaloz anasıyla gözü sokakta kız kardeşi Fadime'yi, görüp de sevdiği fakir bir kızcağızı alıverdiği konusunda bilgilendirmiş, kavga-dövüş, cadaloz anasının "Vallaha hakkımı helal etmem" cayırtılarına aylarca göğüs germiş, ama ağlaya zırlaya da olsa ikna etmeye, kerhen kabullenmelerini temin etmeye muvaffak olmuş. "El öpmeye getir o zaman," demiş cadaloz ana. Bu da bir gün almış Şermin'i, şişkin karnını olabildiğince saklayabilmek için bol bol elbiseler giyindirmiş kızcağıza, "Aman rastık, düzgün filan çekme. Karadon-

ludur bizimkiler," diye de sıkı sıkı tembihleyip takmış koluna, el öpmeye götürmüş.

Ali Fuat'ın anası olacak cadaloz, bir taraftan Ali Fuat'a ikna olmuş gibi rol keserken, bir taraftan da hısım akrabaya ağlaşırmış gizliden gizliye, ve hatta; "Bizim deli manyak sokaktan karı almış nikâhına. Sokakta hayvanlar evlenir. Hepiniz toplaşın, bugün el öpmeye getirecek. El birliğiyle şunnarı ayıralım," diye tuzak bile kurmuşmuş. Ama tuzağa hiç hacet kalmamış. Daha Ali Fuat, karısını cadaloz anasının elini öptürmek için misafir odasına soktuğu anda, anasının zor şer çağırıp başına topladığı hısım akrabadan amcaoğlu Bahattin, "Anaa! Bu Sarı Şermin değil mi keraneden?" deyiverince iş cem'an bitmiş, güya el öpüp barışacaklardı, bir de dayak yedikleriyle kalmış bu fakirler.

Aradan zaman geçmiş. Buzdolapçı Ali Fuat ne Şadıman'a, ne Uzun'a, ne de Kâmil'e tek kelime çıtlatmadan baba bile olmuş hayırlısıyla. İkiz babası. Oğlana Buzdolapçı Ali Fuat'ın rahmetli babasının adını vermişler: Burhanettin. Kıza da Şermin'in "belki" sağ anneciğinin adını kendiliğinden koymuş Ali Fuat: Şerife. Resmi nikâh kıyamadıklarından, bebeleri nüfusa kaydettirememişler.

Bunlar, yani dostlar, zati o zamanlar da sorup dururlarmış, "Nooldu sana aslanım? Meyhaneye de gelmez oldun. Dükkânı pek tezcek kapatmalara başladın" filan diye ama ağzından laf alamazlarmış. Bildikleri gibi...

Böyle böyle gidip dururken, Buzdolapçı Ali Fuat, "Torunların oldu. İkiz. Allah bile kabul edip doğdurtturuyo da sen kim oluyon?" diye haberler salıp durурmuş anasına. Anası da, "Piçlerinnen beraber cehennemin kara dibinde yanın işşallah!" diye cevap yollarmış.

Ama Ali Fuat hammış o zamanın behrinde. Aile denen cemaati, akrabalık denen müesseseyi bir bok sanıyormuş ısrarla ve ne pahasına olursa olsun, ananın hayır duasını almak, bu hoca nikâhını aileye, akrabaya kabul ettirmek lazım geldiğine inanıyormuş bütün kalbiyle. Uğrun uğrun, gözü sokakta kız kardeşi Fadime ile sağda solda gizlice buluşup anasının yumuşayıp yumuşamadığını soruyormuş. "Cık!" diyormuş Fadime. "Ne gezer! Ne domuzdur o, bilmiyon mu?"

Bir bayram sabahı gözünü yeniden karartmış Ali Fuat. Kendisini kapıda karşılayıp ikizleri de kolunda el öpen karısına, "Giyin," demiş. "Anama helallik almaya gidiyoz. Almazsaz olmaz. Ben Fadime'ye tembihledim, o ayarlayacak durumu. Eve ilk gün misafir aldırmayacak." Şermin'in bütün itirazlarına rağmen diretmiş, kızcağızı ağlata ağlata yola çıkarmış.

Genç Ali Fuat'la Genç Şermin yanyana, her birinin kolunda birer bebek, bebeklerden birine pembe, birine mavi tulum giydirmiş, bayram sabahı el öpmeye gitmişler bok var gibi. Şermin, kaynanasının evine yaklaştıkça daha da bir sokulurmuş Ali Fuat'ın yamacına. Görülüp tanınmaktan korkarak, ürkek ve tedirgin bakışlarla dört bir yanını kolaçan da edermiş zavallım.

İki katlı kerpiç evin kapısına dikilmişler neticede. İçeride misafir falan olmayacak ya, Fadime sağ olsun, her bir şeyi ayarladıydı ya, Ali Fuat, saf saf vurmuş tokmağı. Kapı bir açılmış ki, Ankara'da, Haymana'da ne kadar hısım-akraba varsa alayı orda, ellerinde sopalar, değnekler, dirgenler... En önde de halde zahirecilik yapan üfürükçü dayısı Muharrem. Nemrut suratını karayılan gibi kapkara dolanmış kara sakalı titreyerekten, kirli yeşil takkesi o yana bu yana kayaraktan, muzaffer bir eda ile kaldırmış sağ yumruğunu havaya, emretmiş:

"Vurun kahpeye!"

Gerisini sen biç.

Canlarından geçmiş, bebeleri kurtarma derdine düşmüş bunlar. Allah'tan konu komşu yetişmiş imdada. O kadar hevesle gittiydin, ağlaya ağlaya dön! Fadime'nin kazığı!

Bu kalleş Fadime, seneler sonra beyaz eşyacı Galip Dağıstanlı'yla evlenmişmiş. Allah, niyeyse, yüzüne bakılacakların yüzüne tükürür, tükürüleceklerin de yüzüne bakarmış bazı. Allah'ın işine karışmak gibi olmasınmış ama, Ali Fuat'ın çok gücüne gidiyormuş bu durum. Mazlumlar sokakta, zalimler konakta... Yav? Hayır, sümme hâşâ, Allah yanılmaz amma, acaba şu âlemdeki melaikeler yanlış bilgi veriyor olmasınmış yukarıya?

"Sen söyle Şadıman..."

Rahatı, huzuru hak eden Fadime miymiş, yoksa aslanlar gibi dikelip ar-namus tertemiz bi hayata geçmeye çalışan kader kurbanı

Şermin mi? Hem, hey güzel Allahım, Ali Fuat, şahsan kocası olarak kızın mazisini yüzüne vurmuyomuş da, sen niye vuruyomuşun ikiye bir? Adam elceğiziyle kırklamış, nikâhına alıp bağrına basmış; sen de kırklayıversenya bi zahmet? Koskoca Allah'sın, bizim kadar da mı bağışlayıcı olamıyon?

Yediği sopa gücüne gitmemişti Ali Fuat'ın. Hatta canı kadar sevdiği halde Şermin'in yediği sopa bile gücüne gitmemişti. İkizler ölümlerden dönmüş, ağlamaktan katılıp morarmışlardı ama o dahi gücüne gitmemişti. En gücüne giden, bu reddedilişti. Kendisinin değil, karısının, helalinin kabul edilememesini kabul edememişti bir türlü... ve hayat boyu hep bundan korkmuştu o saatten sonra. Belki belki mevzuyu arkadaşlarına açıverecek gibi olduğu her sefer, "Ya onlar da kabullenmezse?" diye düşünerek çark etmiş, karısını, bebelerini kaybettikten çok seneler sonra bile, bu sefer de karısının ve bebelerinin hatırası hürmetine, can dostlarına söylemeye, içini dökmeye korkmuştu.

Ya onlar da kabul etmezlerseydi? O zaman hesap basit; onlar Şermin'i kabul etmezseydi Ali Fuat onları hiç kabul etmeyecektiydi. Gerisini sen biç.

Dostlarını kaybetmemek için dostlarını kaybetmeyi göze almıştı Ali Fuat. Çünkü biliyordu ki, bir gün hakikati öğrenecek olurlarsaydı, bu sefer de "Bize niye söylemedin?" diye gönül koyup, belki de onlar onu defterden silecektiydi. Al mesela, Uzun nasıl kızmıştı!

"Bak, görüyon mu Şadıman?.."

Şadıman aralamasa, belki de küsüp gittiydi çoktan. Bakalım Kâmil ne diyecekti daha. Bir de o vardı sırada.

Sonraki günler, acı dolu, kahır dolu ağlamalar, iç çekmelerle geçmişti iki göz odanın içinde. Zaman her derdi körsetirmiş, bunu da körsetmişti ağır ağır. Ee, ama acı, kahır geçer gibi, camdan çıkıp gider gibi olunca da, aynı camdan ağır bir korku doluşmaya başlamıştı bu gariplerin dünyasına. Kapı çalınınca korku, çalınmayınca korku, bahçedeki helaya giderken korku, heladan dönerken korku, yatarken korku, kalkınca korku, divanın altında korku, lambanın ışığındaki halkada korku, kırlentte korku, kanaviçede korku...

İzni dolmuş, ama hâlâ işyerine geri dönmemişti Şermin. Kork-

tukları buydu ve de bunun muhtemel sonuçları... "Dönmeyene naaparlar, biliyon mu bir?"

"Varsın ossun yav!.." İlle de dönmeyecekti işte. Karı koca kavlü karar etmişlerdi. Ölünceye kadar beraber yaşayacak, yuvalarını dağıttırtmayacaklardı. Belki sırf bunun için dostlarına meseleyi açabilirdi Ali Fuat. Para isteyebilir, borç dilenip Şermin'in senetlerini geri alabilirdi ve de açası olmuş, birkaç defa açmaya teşebbüs edesi olmuş, ama aynı anda da kabullenmeyeceklerinden korkarak susakalmıştı.

Keşke susmayaymış! Nerden bilecen?

Bir akşam eve gelmişti ki ne gelsin, kapı kırılmış, ne Şermin'den eser var ne bebelerden. Polise de gidemezsin! Resmen karın değil, üstelik de kaçak! Hadi bakalım! Nereye gideceksin? Hangi kayaya vuracaksın başını? En iyi arkadaşlarına söylememişsin, şimdi söyleyip ağlaşmak desen hiç yakışmaz...

"Götün tutuştu da anca mı aklına geldik ülen?" deseler ne diyecen? De mi Şadıman?"

Yana döne sokağa fırladığında, oynaşan birkaç çocuk bunun yanına yanaşıp ikindin üzeri siyah, büyük bir arabanın geldiğini, içinden birtakım siyah elbiseli adamların çıkıp kapıyı tepikleyerek kırıp karısıyla bebelerini alıp arabaya binip bindirip götürüp gittiklerini söylemişlerdi. Ama şu da vardı, çocuklar, Şermin'in hiç naz etmeden, direnmeden, tepişmeden, sessiz sedasız gittiğini de söylemişlerdi... Ki, o zaman korktuğunun başına geldiğini anlamıştı Ali Fuat. Demek ki o Meneviş denilen kadıncağız, Şermin'in yokluğunu daha fazla gizleyememişti patronundan. O da adam salıp bunların izini buldurtmuş, "sermayesini" kurtartmıştı. Meneviş ne yapsındı? O da emir kuluydu neticede.

O hızla cadaloz anasının kapısına dayanmış, tekmeleyip içeri dalmış, demediğini bırakmamıştı. Çünkü onlar insan olup sahip çıksalardıydı, Şermin kurtulacakmıştı. Kalleş Fadime'ye de iki şamar yerleştirmişti. Ama duuur! Şamar mamar yetmezdi. O Galip Dağıstanlı denilen melaikeyle evlendiğinden beri yüzüne bile bakmamış, küsmüştüydü çünkü, bir de haber göndermişti: "Ölürse mezarına gitmem, o da benimkisine gelmeye kalkmasın, hortlar, suratına tükürürüm," diyerekten. Dayı kisvesiyle bir defa ol-

sun yeğeninin karşısına çıkmamış, kız kardeşini bu suretle akrabasız bırakarak "çok ağır" cezalandırmıştı. Yaa! Ama bu çok seneler sonraki meseleydi. Şimdi onu geçelim.

Özek esnasında, yengesi hakkındaki kirli gerçeği de bu kez çok daha tafsilatlı olarak ve de bu sefer tastamam anlayarak ikinci defa işiten ve dolayısıyla şu konuşan bağrıyanıkla, ustasıyla yani, sıhri hısım, dolayısı ile Davut Beyefendi ile de sıhri hısım olduğunu öğrenen Gökhan, bir kez daha düşme tehlikesi atlattı ve bir kez daha sırıtarak ağlamaya başladı.

Buzdolapçı Ali Fuat, ne yapsın, kalkıp umumhaneye gitmiş, Şermin'in çalıştığı eve müşteri gibi girmiş, kasadaki Meneviş'in gizli gizli kendisine işmar edip, "Git burdan," demesi üzerine dışarı çıkmış, ama yılmamış, umumhanenin önünde pusuya yatmıştı. Şermin'den bir emare göremeyeceğini biliyordu; o kadarına onun da aklı eriyordu, ama Meneviş belki ona yardım edebilirdi. Öyle ummuştu.

Nitekim, Allah noksanlığını göstermesin, Meneviş elinden gelen her şeyi yapmıştı bu dağılan yuvayı kurtarabilmek için. Ali Fuat'ı kapıda kendisini bekler görünce hemen el edip bindiği taksiye buyur etmiş, "Eve gidesiye kadar bi şey konuşmayalım," demiş, sonra da evde işin aslını, esasını anlatmıştı.

İşin aslı-esası, Meneviş'in tee o zamanlar Ali Fuat'a anlattığı kadarı ile şu şekil idi:

Şermin, başka bir umumhaneye, çok daha yüklü bir senet imzalattırılmak sureti ile satılmıştı ve umumhanenin hangi şehirde, nerede olduğunu bir Allah biliyordu, bir satan, bir de alan. O kadar ki, belki Şermin bile bilmiyordu nerde çalıştığını. Yani Buzdolapçı Ali Fuat bu sevdadan vazgeçse iyi olacaktı, çünkü umumhane patronu bu kaçış hadisesini Şermin'in siciline sabıka olarak düştüğünden, zavallı Şermin'cik, artık bir "güvenilmez" ve de "bir daha kaçmaya teşebbüs edebilir" addedilmişti. "O herifler" işlerini sağlam yaparlarmış. Öyle demişti Meneviş. Bebelerini kaçırmaları bundanmış. Şermin'e gözdağı vermek, "Kaçarsan bebelerini sağ komayız," diyebilmek için atlanmışlarmış bu işe de. Hem Ali Fuat, hem de Şermin uslu dururlarsaymış, bebeler belki sağ kalabilirmişmiş. Hatta belki, Meneviş insaniyet namına yüklü bir para te-

darik edebildiği takdirde, bebeleri geri alma şansları bile olabilirmiş zaman içinde.

"Melaike gibi kadın, de mi Şadıman?"

Meneviş, durup durup tembihlermiş Ali Fuat'ı: "Sen sen ol, Şermin'i unut. Ne ara, ne de sor. Çünkü o bir anne ve sadık bir karı olaraktan, dönüp senin yüzüne bakmayacaktır bu saatten sonra. Bebelerinin hayatından, kocasının hayatından endişe edecektir. Zati işin aslı-faslı da budur."

Ali Fuat hak vermişmiş kadına. Bugün olsa bugün de hak verirmişmiş. Onun bildiği Şermin'e de öyle yapmak yaraşırmış zaten: Bebeleri ile kocasını korumak, kollamak için kendini ateşe atan kadın! İşte Ali Fuat'ın Şermin'i!..

İlk anlattığında da tam burada sesli sesli burnunu çekip sümkürmüştü, gene aynını yaptı. Bu kısmı çok duygulandırıyordu. Aynı anda Gökhan da yattığı yerden burnunu çektiği için, iki sümük sesi üst üste geldi, Gökhan'ınki arada kaynadı.

Biri baksa, uzaktan bile oğlanın şıpır şıpır gözyaşı döktüğünü görürdü o saat, ama kimse bakmadı... Galiba?..

Buzdolapçı Ali Fuat, özeke devam etti. Şu şekil:

Aylarca Meneviş'in kapısında yatıp kalkmış bu geceleri. Kadın da her gece her gece gelmiyormuş evine. Arada geliyormuş. Geldiksıra, Buzdolapçı Ali Fuat'ın da yüzü tuttuksıra, dayanmış kadının kapısına. "Ne olursa senden olur! Şermin'den haber var mı?" diyerek.

"Yok."

Başka cevabı yokmuş kadının. "Sorsam bile hayatım tehlikeye girer ayol!" diyor, başka da bir şey demiyormuş Şermin hakkında, ama bebeler hakkında vır vır ediyor, bunun başının etini yiyormuş mütemadiyen. "Hem sen ne biçim adamsın? Bebelerini merak etmiyo musun? Deli midir nedir! A-aa!" filan diyormuş.

Bir ara, o zamanlar bekârmış halen, Fadime aramış, analarının öldüğünü haber vermiş buna. "Köye gömdüler, ben gidemedim," demesiyle telefonu kapatması da bir olmuş. "Anadır, candır, ne günahı vardıysa Allah'la kendi arasındadır gayrı. Gidelim, bacımızı da alalım, son vazifemizi yapalım," diye düşünüp anasının evine koşmuş Buzdolapçı Ali Fuat. Hem de istemeye istemeye kız karde-

şine sahip çıkasıymış. Gitmiş ki ne gitsin? Anasının evinde tanımadığı birtakım adamlar, kadınlar yerleşmiş, oturuyor. Herif, çizgili pijamasıyla çıkmış kapıya, bunun burnuna tapuyu dayamış, "Burayı iki ay önce satın aldık gardaşım," demiş buna. "Senin ananıdananı ne bilek biz?" Aslında o kadarını da demeyecekmişmiş herif ama konu komşu Ali Fuat'ı tanıdığı için aralamışlarmış da, adamın elindeki Huğlu av tüfeğini güç bela alıp onu bir açıklama yapmaya razı etmişlermiş. Allah hepsinden razı olsun...

"Ne iyi komşular var, de mi Şadıman?"

Buzdolapçı Ali Fuat, önce köye gidip anasının mezarını ziyaret etmiş, üç kulhüvallah, bir elham okumuş, elini yüzüne sürmüş, hısım akraba bunun yüzüne bile bakmadığı için oralıkta fazla barınaması değilmiş zati, şehre geri dönüp bir müddet kız kardeşini aramış. Bütün bunlardan can dostlarına hiç haber veremediği için de habikere yalan söyleyip dururmuş onlara.

"Bi buzdolabı işi için gidiyom, dükkâna bakarak olun." Ve de o zamanlar zati bunlar aylak olmadıkları için, çay içmeye, melemen yemeye neyin gelip de bulamayınca merak etmesinler diye, anahtarı paspasın altına bırakıp kapıya bir not yazarmışmış. Zati iyi hatırlarlarmış...

"De mi Şadıman?.."

Derken efendim, bu, bacısından da ümidi kesince şöyle bir sırtüstü yatıp düşünmüşmüş. Ana yok, ata yok, hısım-akraba desen sıfıra sıfır elde var sıfır, bebe-belik kayıplara karışmış, karı desen o hiç yok... Kala kala üç can dostu kalmış, onların da hiçbir şeyden haberi yok.

"Kendimi intaar etmeye karar verdim..."

Fakat bir ümit, Şermin'den acaba bu sefer haber alabilir miyim ki, diyerekten, son bir defa Meneviş'in kapısına dayanmış. O gece, geç vakit eve gelen Meneviş'in yanında, irikıyım, mavi gözlü bir adamcağız varmış. Bu saklandığı çöp varilinin arkasından çıkıp da Meneviş'in ayaklarına kapanınca, bu adam tutup kaldırmış bunu, Meneviş'e, "Bu mu Ali Fuat?" diye sormuş, o da buna, "Bu," deyince, bu adam, bunu kolundan tuttuğu gibi, Meneviş'in itirazlarını hiç dinlemeden içeri almış. Oturtmuş, Allah noksanlığını göstermesin, kendini tanıtmış. "Ben Selim," demiş bu. "Bu da benim ab-

lam olur. Bana bahsetti senin durumundan." "Sus ayol!" diye bağırıp dururmuş Meneviş, ama Selim onu hiç dinlemezmiş. Aksine, ablasına dönüp dönüp; "Söyle baba! Yoksa ben söylerim!" diye tehdit edermiş.

Neticeten, bu ikisi, "Sen bi dakka!" deyip bunu salonda bırakmışlar, arka odalardan birine gidip kendi aralarında uzun uzun konuşmuşlar. Tabii, adam "Söyle" dedi ya, Buzdolapçı Ali Fuat, Meneviş her ne söyleyecektiyse, onu duymadan şurdan şuraya gidecek değilmiş. Öldürseler bekleyecekmiş. Kalbi güp güp, yarım saat kadar beklemiş, en sonunda geri gelmiş bu ikisi. Selim bezgin, Meneviş mutlu görünüyormuş.

"Senin bebeleri geri almanın bi yolunu bulduk," demiş Meneviş. O arada Selim, sinirli sinirli gezinir, "Hasbinallaah!" der dururmuş. Meneviş devam etmiş. "Sen de razı gelirsen, ben mesleği bırakacam. Bebelerden birine de Şermin hürriyetini kazanasıya kadar ben analık edecem. Yoksa sana yerlerini söylemem," demiş. "Bunca sene karına ablalık ettim, o kadar sahip çıktım, evlenesiniz, çocuklarınızı doğurasınız diye evden kaçmanıza yardım ettim. Canımı tehlikeye attım. Hakkımı isterim. Zati bi araba da para harcadım bebelerin yerini öğrenebilmek için," diye de eklemiş.

Buzdolapçı Ali Fuat, bebeler, evet onun bebesi, onun dölünden, onun neslinden ama, kimse ayıplamasın, Şermin'i düşünürmüş, bebeleri filan değil. Şermin'siz, o bebeleri bir defa bile kucağına alıp koklayamazmış. Hıyanet olurmuş!

"Karın umumhanede onun bunun altına yatıp ömrünü tüketecek senin için, sen mesut-bahtiyar, kucağında onun bebelerini hoplatacan. Yok arkadaş! De mi Şadıman?"

Gene de Şermin'e karşı olan mesuliyetinden, demiş ki:

"Tamam! Biri senin olsun. Hatta istersen ikisi de senin olsun. Yeter ki iyi sahip çık. Temiz bak."

Meneviş bu teklifin üstüne oynaya oynaya atlamış ama o Selim denilen delikanlı çok fena bağırmış. "Yapma baba! Ne konuştuk içerde senle biz?" Bunun üzerine Meneviş geri adım atmış, "Yok yok," demişmiş buna. "İkisine birden nası bakayım ayol? Gücüm yetmez. Zati emekli olabilmek için senetlerimi geri almam lazım. Bi araba para dökecem. Bi şey diil, senin bebeler sefil olur."

"Peki Şermin noolacak?" diye sormuş bu gene.

"Ay şimdi camı çerçeveyi indirip avazım çıktığı kadar baaracam ayol! Ne biçim adam ayol bu! Bebelerini düşünmüyo da orospu karısını düşünüyo!"

Sonrasını hepsi biliyorlarmış zati. Bir gece, Buzdolapçı Ali Fuat'la Meneviş buluşup, Allah o kadının noksanlığını göstertmesin, kadıncağızın bir araba para dökerek yerlerini öğrendiği şekil, bebelerin rehin tutulduğu eve hırsızlama yapmışlarmış. Davut'un rüyasındakinin aynısı. Buzdolapçı Ali Fuat, elinde oğlu, oğlunun ikizi Meneviş'te, önce kendi evine dönmüş... Durmuş, bakmış, ağlamış, sigara içmiş...

"Aslı, bebelerin yanında sigara içilmez, de mi Şadıman?"

Ama içmiş, çok içmiş, fosur fosur içmiş. "Ben yapamayacam!" demiş, çıkıp gelmiş, Şadıman'ın kapısına dayanmış. Maksadı, kızı emniyete almış sayılır, oğlanı da bir biçimde emniyete alıp, şu düşündüğü "intaar" hadisesini şey etmekmiş.

"Bu felek beni Şermin'siz bıraktı, ben de onu bensiz bırakacam. Hayınlığını başkalarına yapsın!"

Ama yapamamış. Geldiydin, gittiydin, koşturduydun, baktıydın, ettiydin derken, bir evlat sahibi olmanın aslında iyi bir şey olduğunu düşünmeye başlamış ve "intaar"ı sürekli ertelemiş. En son, Davut yürümeye başlayınca "intaar" etmeye karar vermişmiş, sonra oğlan taytay durup düşe kalka yürür olunca demiş ki, "Hele ilk kelimesini etsin bakalım. Önce anne mi diyecek baba mı? Oğlan, ilk önce "Dede" demiş doğal olarak. İş böylece uzamış. Bildikleri gibi. Hele bir okumayı söksün, hele bir ilkokulu bitirsin, hele bir ortaokul diploması alsın... Bildikleri gibi canım.

Uzun Sedat, başını omuzlarının arasına gömüp sessiz sessiz hıçkırmaya başlayan Buzdolapçı Ali Fuat'a gözbebekleri titreyerek baktı. "Üff!" diye geçiriyordu içinden. "Şadıman'ın tembihlediği kadar varmış. Ne hassas herifmiş bu yahu!.. ve de ne kadar saf! İyi ki de özetledi!"

Dayanamadı daha fazla; kalktı, sehpanın üstünden upuzun bacaklarını kolayca aşırarak Buzdolapçı Ali Fuat'ın tepesine dikildi. Buzdolapçı Ali Fuat, dev gölgeyi görünce, "Şimdi yedik sopayı!" diyerek kendini sakınmak istedi, ama Uzun Sedat ağlayarak, dev

bir albatros gibi atıldı onun üstüne. Sımsıkı sardı, kirli, dağınık saçlarını kokladı, kirli sakal yanaklarını öptü, bir çocuk gibi göğsüne bastı, ağladı, ağlaştı.

"Kardeşim benim! Aslan kardeşim!"

Şadıman Beyefendi başka tarafa çevirdi başını. O da ağlıyordu.

"Yapmayın şunu yahu!" dedi hıçkırarak, sonra o da aralarına karıştı.

Hasta masasının oradan bir hıçkırık yükseldi. Ya kimse duymadı ya da kimse ilgilenmedi.

Bu söz sana o rüyayı hatırlatır
Mucize olur, altın kesilir bakır.
MEVLÂNÂ

Pencereden süzülen akşam güneşi, Selim Dayı'nın morarmış, şişip gitmiş yüzüne vuruyor, alnının, yanaklarının, burnunun kötü kötü parıldamasına sebep oluyordu. Usulca çevirdi kafasını, iki kadına sinirli sinirli baktı; "Hasbinallaaah!" diye söylendi. "Baba, yarım saattir ağlıyorsunuz! Yeter. Hadi Sevim... Anlat şu Kâmil Efendi'ye işin tamamını da arkadaşlarını arasın bir an evvel."

Sağlık Kabinci Kâmil, kendi dükkânında bir hikâye anlatılır, bu Menevşe burada arkadaşına sarılır sarılır ağlarken, iki defa yerinden kalkıp Şadıman Beyefendi'yi, Uzun Sedat'ı ve Buzdolapçı Ali Fuat'ı arayacak, "Bir an evvel gelsinler, hikâyeyi hep beraber dinlesek daha iyi olur," diyecek olmuş, Selim Dayı'nın çok sert müdahalesiyle karşılaşmıştı:

"Otur oturduğun yerde baba! Önce bir anla, bir dinle. Neyi ne kadar anlatacağınıza öyle karar verin, iyi mi?"

"Zaten her şeyi anlatma kararı almamış mıydık Selim Kardeş?"

"Eyvallah! Aldık almasına ama, ambalajı çok mühim. Akıllı ol, önce sen kendin bir dinle, onlar senin dostların. Nasıl daha kolay kabullenebileceklerine ancak senin aklın basar. Bize de vaziyeti ona göre arz etmek düşsün ondan sonra. Yaşlı başlı adamları kalpten götürmeyelim. Bak, sen bile fenalaşıp bayıldın az evvel."

Hak vermişti ona Sağlık Kabinci Kâmil. Ama Sevim Hanım bir

türlü sakinleşmek bilmeyince, bir kere daha sabırsızlığa kapılmış, Selim Dayı'yı da uyukluyor zannedip, fırsattan bilistifade aramak için şansını tekrar denemişti.

"Otur oturduğun yerde dedik! Sabret!"

"Yok. Yüznumaraya gidecektim."

"Çabuk git gel. Burdan bakıyorum."

Sağlık Kabinci Kâmil, otur otur sıkılmıştı, bu vesileyle kalktı, ayak yoluna gitti, bir su döktü, sonra geri gelip vakit geçsin diye hastanın damar yolunu yokladı, bir parça batikonlu pamuk alıp adamcağızın sağını solunu batikonladı falan. Selim Dayı, Sağlık Kabinci Kâmil'in sıkıntısını anlamıştı. Konu mankeni olmaya razı geldi, ses etmedi.

Sağlık Kabinci Kâmil, bir an göz göze gelince gözlerinin içiyle gülümsedi hasta adama, o da ona gülümsedi.

"Bilmiyorum Selim Kardeş," dedi içtenlikle. Sözde ona diyordu ama bütün mahalle dinleyebilirdi. Öyle bir diyordu yani. "Nedir bu bilmiyorum. Öldük de kabir azabı mı çekiyoruz, yoksa rüya gören çocuklar değil de biz miyiz, ben miyim, hiçbir şey bilmiyorum artık. Nasıl bir iş bu? Di mi efendim? Oğlan rüya görüyor, aynını kız görüyor... Bizim Şadıman bizden habersiz oğlana hakikati anlatıyor, bu arada sen de ablandan habersiz kıza anlatıyorsun... Dün fenalaşmıyorsun, bugün fenalaşıyorsun, dün gelse izimi bulamaz Rüveyde Hanım, toplu sünnetteydim söylemesi ayıp, ama bugün fenalaştığın için bugün geliyor... Beni buluyor... Daha bir sürü harikulade tesadüf, harikulade bir münasebetler yumağı... Her şey öyle muntazam ki... Buraya gelip kırk yılın Menevşe'sini buluyorum karşımda... Onu da geçtim, Davut'umuzun ikiz kardeşine sahip çıkan aileyi buluyorum... Onun sersemliğini atamamışım, işin aslının bizlerin bildiği gibi olmadığını, ortada, ortada kalan bebelere sahip çıkan bir Menevşe değil, o bebeleri ortada bırakıp sonra da sahip çıkarmış gibi yapan bir Menevşe olduğunu öğreniyorum... Bütün bunları nasıl öğreniyorum? Sen siroz olduğun için... Yanlış anlaşılmasın, Menevşe bir zamanlar şeyde çalışmış olduğu için..."

Selim Dayı, Sağlık Kabinci Kâmil'e yardım etti:

"He baba! Ben eceli o kadar yakınımda görüyorum ki, otuz senelik yeminimi bozuyorum. Bozduğum dakikada da odada olan sen-

sin, başka bir hekim, başka bir sağlıkçı değil. Sen... İl Hıfz-ı Sıhha'dan Kâmil... Buzdolapçı Ali Fuat'ın kavi dostu. Onun bebeleriyle ilgili hakikatin az da olsa bir kısmını bilen adam! Dediğin gibi... fazla intizamlı, fazla tertipli her şey."

"İşte burada takılıyorum," dedi Sağlık Kabinci Kâmil. "Az da olsa diyorsun Selim Kardeş, çoğu nedir bunun? Gerisi nedir?" Dönüp, sırtının gerisinde artık ağlamayı kesmek üzere olan Sevim Hanım'a bir göz attı. "Bir anlatan olsa da öğrensek."

"Olur baba. Bu oldu ya, o da olur."

"Tamam ayol!" diye iç çekerek iki adamın konuşmasını böldü Sevim Hanım. Zaten biri bas bariton, biri sırf bariton iki koca sesli adamı sağır olsa dinlemek zorunda kalırdı, o da hem ağlayıp hem dinlemişti mecbur. "Anlatacaaz."

Çok acı bir gülümseme yerleşmişti Sağlık Kabinci Kâmil'in yüzüne.

"Kusura bakma ama Menevşe..." dedi davudi sesiyle. "Bir Ali Fuat dosttur, dostumuz, arkadaşımız, canımızdır. Senelerdir onun hatırına hepimiz az çok perişan ettik kendimizi. Maskara maymunlar gibi roller kestik, yalanlar attık, dürüstlük ve dostluk adına birbirimizi kandırdık, birbirimizi kırdık, birbirimize oynadık... Halbuki hepsini senin yüzünden yaparmışız... Değil mi ki sen tezgâhladın bu hikâyeyi... İşte en çok burası ağırıma gidiyor deminden beri. Ne diyeceğimi, nasıl isyan edeceğimi bilemiyorum. Ali Fuat, kucağında bebesi, en aptal insanların bile inanmayacağı bir yalanla Şadıman'ın kapısına dayanınca, tabii Şadıman bize Ali Fuat'ın ona anlattığı ve 'sır' diye verdiği her şeyi anlattı, biz hep seferber olduk... Ben evliyim, Uzun evli, Ali Fuat desen mecnun o, kendi başına iş görecek halde değil. Ee, biz de biliyoruz ki bebe, en iyi dostlarımızdan birinin bebesi. Dedim ya, dostuz biz. Ne ben ona kıyabilirim, ne o bana. Hep böyleyiz, her zaman böyle olduk. O vakitler de, içimizde tek bekâr Şadıman. Müzmin bekârlığa doğru gidiyordu fakir, tam da güzeller güzeli bir kız bulmuştu; nasıl kafa dengi, nasıl ağırsoylu, anlatamam... İncilay... Şadıman, bizler evli olduğumuz için, Ali Fuat'ın bebesine bizim sahip çıkmamızı istemedi. 'Ben bekârım. Şimdilik bende durur, o arada da Ali toparlanır, olur biter,' dedi. Ama nerde? Ali battıkça battı, çöktük-

çe çöktü, zaten saftı, salak oldu... Ona çocuk emanet edebilir misiniz? Şadıman da edemedi... Sahiplendi oğlanı... Asıl babası olacak zavallı, uzaktan uzağa umsuruk olmuş yutkunup dururken, babası olmayan zavallı da nişanlısı İncilay'a karşı umsuruk oldu, kızı kaybettiğiyle kaldı... İşte, gerisini biliyorsunuz... Bugün de uğruna her şeyini kaybettiği o bebeği kaybetme noktasına geldi dostumuz... Ama bütün bu belanın sineye çekilir tek tarafı, 'arkadaş uğruna' başa gelmiş olmasıydı. Ki, dert veya elem, ne gelecekse dosttan gelsin dedik, Şadıman da öyle dedi, göğüs gerdik, gerdi... Şurda ne duyuyorum? Meğer her şey senin yüzünden başımıza gelmiş! Senin hatırın için katlanmışız biz bu zulme! Senin yüzünden bir adam mecnun olmuş, bir adam yuvasız kalmış, iki kardeş birbirinden kopmuş, analarının akıbeti meçhul. Bağışla ama, eskiden de kötü bir insandın sen. Sürgit kötülük etmeye devam etmişsin. Yazık!"

Tuhaftır, Menevşe artık ağlamıyordu. "Sonra ağlayacam," diye düşünüyordu belki, belki de içi katılmıştı. Sağlık Kabinci Kâmil konuştukça kafa sallayarak dinliyordu sadece. Onun yerine Rüveyde gözyaşı döküyor, ümitle bekliyordu ki arkadaşının biraz sonra anlatacakları Sağlık Kabinci Kâmil'i yalancı çıkartsın. Çok beklerdi.

Selim Dayı, ablasını korumak kollamak şöyle dursun, bu kalın sıhhiyecinin kapkalın harfleri kadıncağızın kafasına kafasına ateş tuğlası gibi inerken, bir de üstelik kafa sallayarak adamı onaylamış, "Az bile dedin." mânâsına, dişlerini sıka sıka bir hal olmuştu.

"Ben başlayayım, Sevim de arkadan gelsin en iyisi..." diyerek söz aldı:

"Kâmil Efendi, senin o Ali Fuat, umumhaneye sermaye olarak düşmüş bir kızcağıza kol kanat germiş, ona 'helalim' demiş, 'karım' demiş bir yiğit adam. Eyvallah! Bu devirde bile çıkmaz böylesi, nerde ki otuz sene evvel çıksın! İnsan evladı ki, öyle böyle değil... Tam bir insan evladı. Ona da eyvallah!"

Sağlık Kabinci Kâmil, bu kadar övgünün, eyvallahın arkasından ne gelecek diye merakla bekliyordu.

"Yalnız..." diye başlayarak merakını giderdi Selim Dayı. "Çok saf be baba! Salak, salak... Akılsız, beyinsiz be! Ulan, bu karının

sözüne inanılır mı be! Bunun, Allah bir dediğine inanmayacaksın baba!"

Sevim Hanım gergin gergin sırıtıyor, bir kenarda sırasını bekliyordu.

"Lâhavle!" Kendi ağzından duydukları bile sinirini bozmaya yetmişti Selim Dayı'nın. Birdenbire tıkanacak gibi oldu, ardından cılız bir öksürük nöbetine tutuldu. Odadaki herkes ayaklanıp başına üşüştü. Sevim Hanım, başını göğsüne yaslayıp azar azar iki yudum su içirdi kardeşine.

Selim Dayı bardağı ittirdi, iki daha öksürdü, baktı ki devam edemeyecek, bileğinden tutuverdi ablasının.

"Anlatsana Sevim," dedi. İki öksürük daha. "Evi basıp Şermin'i, bebeleri kaçıranlar da benim adamlarımdı, hepsini ben tezgâhladım desene."

Sağlık Kabinci Kâmil, kıçın kıçın gidip kendini sandalyesine attı. Hem ayakta durup hem de öne eğilince beyni akacak gibi olmuştu. "Tansiyon," diye düşündü.

Sevim Hanım, bileğine sımsıkı yapışan kardeş pençesini okşayarak yan dönüp oturdu Selim Dayı'nın başucuna.

"Tamam Selim'im, tamam boncuğum," dedi. Kardeşine bakmıyordu. Gözü Sağlık Kabinci Kâmil'in üstündeydi.

"Dinlen kurbanın olurum. Bak hemen başlıyorum."

Sonra da, "Ne olduysa benim yüzümden oldu," diye başladı. "Sizin Buzdolapçı'nın zerre günahı yok bu işte. Bana çok itimat ederdi fakir. Şermin de güvenirdi. Bütün kızlar ne mal olduğumu bilir, benden, durabildikleri kadar uzak dururlardı ama Şermin de kocasından saftı, naapsın; 'Ablamsın' derdi, başka bi şey demezdi. Hikâyeyi biliyosun, bunlar, sizin Ali Fuat'la birbirlerine sevdalanmışlar, zati ben farkındayım her şeyin, ses etmedim. Güzel güzel dost hayatı yaşamaya başladılar Şermin'in odasında. Adamcaaz sabah işe bizim evden çıkıp gidiyo, akşamleyin de ev niyetine bizim eve geliyodu geri. O arada, Şermin bi gün, 'Midem çok bulanıyo ablacım,' diyerek doktor izni istedi benden. Verdim. Ali Fuat'la beraber kolkola çıkıp gittiler, akşamleyin de bu iki saf, 'bebeğimiz olacakmış' diye sevine sevine müjde vermeye geldi... Bi çay koyup gelsene Rüveyde."

"Efendim?" Rüveyde, dirseklerini dizlerine yaslamış, çenesini de avuçlarının içine koymuş, neredeyse yere kapaklanacak vaziyette dinlemeye kaptırmıştı.

"Çay diyorum ayol. İçim kurudu. Birer çay koyup getiriver sana zahmet. Hem içeriz, hem devam ederim."

"Ben gelesiye kadar bekle ama."

"Heralde bekliycez."

Beklediler. Rüveyde elinde tepsi, üstünde üç bardak çayla çıkıp geldi. Sevim Hanım da usul usul, donuk donuk anlatmaya devam etti kaldığı yerden.

Her şeyi anlattı.

Ali Fuat'la Şermin'in, kızın karnı belli olmaya başladığında bunun insaniyetine sığınıp doğum izni istediklerini, bunun da "güya" verdiğini, ama daha onlar kapıdan çıkar çıkmaz patrona haber salıp peşine üç it taktırdığını, adreslerini öğrendiğini, sonrasında patrona, "Sen işi bana bırak. Bir yamuk olmaz evelallah!" dediğini, nitekim, Şermin doğurduktan birkaç ay sonra, patrona bile haber vermeden, Ali Fuat'ın işte olduğu bir gün, o üç ite evi bastırıp kızcağızı kaldırttığını, ikiz bebeleri de kendi çalıp, "şimdilik" Selim'in dalgametresine emanet ettiğini, o arada kapısına dayanan Ali Fuat'ı, "Şermin'i bilinmez yerlere sattılar, bebelerini de rehin tutuyorlar," diyerek aldattığını, bu arada, "Ben bu günaha ortak olamam baba!" diye kendisine karşı çıkan kardeşini patronunun fedailerine iki defa dövdürttüğünü, fakat ne inattı o, gene de işbirliğine razı edemediğini anlattı.

Çayını bitirip Rüveyde'ye "bir zahmet" tazelettikten sonra anlatmaya devam etti.

Maksadının bebelere el koymak, Şermin zaten olmuş gitmiş sana kader kurbanı, Ali Fuat desen dünyadan el etek çekti çekecek, bir kenarda epeyce dünyalık biriktirmişti, emekliye ayrılabilmek için senetlerinin parasını ödemesi gerekiyordu, öderdi, üstüne de iki takım elbise dikerdi, sonra da alıp bebelerini kucağına, "iyi bir ana" olarak ar-namus tertemiz bir hayat yaşamak olduğunu anlattı.

Ama Ali Fuat rahat vermiyordu. Her gece kapısına dayanıyor, "Şermin de Şermin" diye ağlaşıyor, bu yüzden de Sevim Hanım,

Selim istemediği halde bebeleri onun dalgametresinin evinden alıp getiremiyordu. Hep bunları anlattı. Yutkundu, dudaklarını yaladı, ev değiştirmenin zamanı geldiğini de anlattı, tam o aralık, Ali Fuat'ın aniden buhar olup uçtuğunu, bir gece, üç gece, beş gece derken, gecelerce, haftalarca ortalıkta görünmediğini de.

"Şunu bi daha tazelesene Rüveyde."

Devam etti.

Selim'i bir türlü bu işe razı edemediğini, ne inattı o, anlattı. Neticede, aylardır ortalıkta görünmezken, bu Ali Fuat'ın, bir gece, o zamanlar oturduğu eve yanında Selim'le geldiğinde, çöp varilinin arkasından çıkıverdiğini, eteklerine sarılıp "Şermin de Şermin" diye ağlaşmaya başladığını, Selim'in de adamı yerden kaldırıp, buna "Bu mu Ali Fuat?" diye sorduğunu, bunun da "Bu," dediğini, bunun üzerine Selim'in Ali Fuat'ı kolundan tuttuğu gibi kendisinin bütün itirazlarına rağmen eve sürüklediğini anlattı. Evin salonunda, Ali Fuat'ın iki göz iki çeşme, "Şermin de Şermin" diye ağlaşmasını, Selim'in de buna mukabil Sevim Hanım'a deli deli bakıp, "Söyle de söyle!" diye bastırmasını anlattı. Sonra Selim'i kolundan tutup, "Sen benlen arka odaya gelsene acık," demişti. Arka odada konuştuklarını anlattı:

O odada, Selim'in bütün karşı çıkmalarına rağmen, Sevim Hanım da ona karşı çıkmış, "Sana nesi ayol!" demişti. "Adam bebelerini bana bırakmaya razı olduktan sonra sana nesi? Sen mi bakacan?" O zaman Selim şöyle bir düşünmüş, "Tamam. Bu adam çok yaşamaz zaten. Hali perişan. Tez zamanda mezara gönderirsin sen bunu. Bebeleri de zebun etmenin âlemi yok. Sana değil, onlara acırım. Eyvallah baba! Kendi razı olursa, ben de bu çorabı onların başına senin ördüğünü söylemem," demişti. "Ama tuzak yok, bu bir, bebelerden birini bu garibana vereceksin, bu da iki. Onu hayata bağlayacak bir şey olsun, yoksa ölür gider, iyi mi?"

"Dünyada olmaz."

"Mandalin-sen bilin. Ben de gidip her şeyi anlatırım."

"Tamam ayol! Tamam. Biri onun olsun. Bi şey mi dedik sanki! Deli mi ne! A-aa!"

"Kız, sana zahmet oluyo ama, bi çay daha getiriversen?"

Böylece, bebelerden birini Ali Fuat'a verme karşılığında, bebe-

lerden birini kendi zimmetine geçirmeye kardeşini razı edebilmişti Sevim Hanım, onu anlattı. Sonrasında ufak çaplı bir oyun oynamak gerekiyormuş. Anlattı:

Hani bu, Ali Fuat'a bebelerinin kaçırıldığını ve bir yerde rehin tutulduğunu, bir araba para dökerek yerlerini güç bela öğrendiğini söylemişti ya, işte şimdi de bu hikâyeyi benzetebildikleri kadar hakikate benzeterek Buzdolapçı Ali Fuat'a yutturmaları gerekiyormuş. Ki, adam zaman içinde aklını başına devşirir, şöyle bir döker düşünürse, "Bu işin içinde başka bi iş var!" deyip yeniden kapılarına dayanmasın.

Sonrası Sağlık Kabinci Kâmil'in hep bildiği gibiydi de, öncesi vardı, onu anlattı:

Hikâyeyi kendi kaleme almış Sevim Hanım. Kardeşini de en doğrusunun bu oyunu oynamak olduğuna ikna etmiş. Bunun üzerine Selim, artık şehir haritalarından silinmiş, Zindankale adındaki bir semtte metruk bir ev bulmuş. Menenjit geçirmiş devanası gibi bir karı otururmuş bu evde. Ama dirayetli karıymış. Dilenmez, bedava verilen ekmeği bile kabul etmezmiş. Kendisinden bile fakir komşularının tavuklarına bakar, çöplerini döker, çocuklarını işetir, davarlarını güder, sabahın köründe kapılarını açıp sobalarını yakar, tezek karıp yazın dökülen kerpiç duvarları yamar, buna karşılık aldığı üç-beş kuruşla yaşar gidermiş. Selim, işte bu deli karıya bir miktar para verip, getireceği iki bebeğe bir öğleden sonra göz kulak olmasını, akşamında da pencereden girip bebeleri götürecek olan bir kadınla bir erkeğe mani olmamasını, ne olursa olsun, hiçbir şeye karışmamasını söylemiş.

O geceyi de üstünkörü anlattı Sevim Hanım.

Gerçi Kâmil onun o kadarını gerek Buzdolapçı Ali Fuat'tan, gerekse de Davut'un gördüğü rüyadan anlamış olmalıydı ama, bir de bu anlatsındı, neme lazım.

Anlattı:

"Herif o kadar canından bezmişti ki, bebeleri almak için eve burnunu bile sokmadı. Ben, bu kilolu halimle kendim girmek zorunda kaldım daracık pencereden. Görecektin, en ufak bi sevgi, şefkat göstermedi bebelere. Ara sıra, 'Ana maşşallah,' dedi, ara sıra sızım sızım ağlaştı, ama ben bi tanesini eline tutuşturuncaya kadar

kendiliğinden elleşmek istemedi hiç. Ben, hikâye hikâyeye benzesin diyerekten, bebelerin üstüne çuval dikip geçirdiydim, ona bile ilenmedi. Neticede, biz kapıp kaçmış havalarında evden uzaklaşırken, arkalardan, evin ordan bi çığlık yükseldi. O ana kadar, ben Selim'e verdiğim sözden caydımdı, bu bebelerin ikisini de kendime almaya karar verdimdi yeniden, çünkü o halde bi adama bebe mebe teslim edilmezdi... Ama, çığlığı duyunca nevrim dönmüş, nedir, olsa olsa o menenjitli karı yalancıktan bağırmıştır, ama gene de kaptırmışım, rasgele birini bunun eline tutuşturduğum gibi, Selim beni köşe başında bekliyodu, kendimi onun arabasına atıverdim... Sonrasında epey bekledim, bu Ali Fuat çıkıp gelir, öbürkü bebeyi de bana emanet eder, kendi bakamayacağını herhalde anlamıştır dedim, ama gelmedi. Ben de biriktirdiğim paranın epeycesini patrona toka edip emekliye ayrıldım, kalanıyla aha bu evi satın aldım, mazbut hayatıma başladım. Kucağımda Çiğdem... Selim'im, dostunun evinde bıraktığım zaman zarfında bebelere bağlanmışmış meğer. Sık sık takılmaya başladı buraya. Ötekini özlüyodu. O arada Ali Fuat'ı aramış gizliden gizliye, ama herif, artık o benim bastırttığım evde oturmuyomuş... bulamamış... Onun bizi bulma şansı da, Ankara kazan o kepçe arasa, milyonda bir. Ne benim sokağa çıktığım var, ne de Ali Fuat'ın Selim'in gezindiği yerlerde gezinme ihtimali. Böylece kaybettik birbirimizi..." İç çekti, göğüs geçirdi. "İşte böyle Kâmil. Kendi fenalığım döndü dolaştı beni vurdu bugün. Bi çay daha versene Rüveyde'cim."

Rüveyde omuz silkti.

"Git kendin al!"

"Aşk olsun ayol!"

Sağlık Kabinci Kâmil, Selim Dayı'ya döndü. Yüzünü görmek istemiyordu bu Sevim midir, Menevşe midir, neyse ne.

"Selim Kardeşim..." dedi. "Sen o zamanlar da çok aklı başında yaklaşmışsın hadiseye... Nasıl oldu da sonradan ikna oldun yahu?" Arada açıkladı. "Kusura bakmayın, bizim Uzun Sedat hep "yahu"lu konuşur, bizim de dilimize yapışıyor bazen." Sonra Selim'in sorgusuna devam etti: "Hayır, senin kadar aklıselim bir adamın başka bir hal çaresi bulması lazım gelirdi diye düşünüyorum. Hadi Menevşe malûm, ama sen? Bakıyorum, baştan itibaren karşı

çıktığın bir işe sonradan yardım ve yataklık etmişsin yahu! Bakın gene yahu dedim. Yanlış anlamayın."

Sevim Hanım, Rüveyde'yle çay dalaşını kesti, Sağlık Kabinci Kâmil'e döndü.

"Melaike gibidir benim kardeşim, Kâmil," dedi. "Onun şu kadarcık kabahati yok. Üstüne it kopuk gönderip dayak attırdığım halde karşı durmaya devam etti diyorum sana. O arada da hep düşündü yavrum. Hep başka başka yollar, çareler düşündü, buldu buldu bana geldi, ben kabul etmedim hiçbirisini."

"Neydi o yollar?" diye sordu Sağlık Kabinci Kâmil.

"Bi kere, en üstünde durduğu çare, Şermin'in senet borcuna benim kefil olmamdı. 'Ben de çalışır, kazandığımı sana getiririm. Kurtar kızcağızı. Yuvasını kurmuş, yerle bir etme,' diyodu habire. Nası razı geleydim ayol? Bi kere, Şermin'i kurtaracak olsam, ben ömrümü umumhane kasasında tüketmek zorunda kalacam. Bilmiyo muyum ben onun orasını? Bunun üç-beş emanetçiden, hamamcıdan aldığı haraç parası neye yeter? Ben kaçtığını ihbar edince çok borç yüklediler kıza. Öyle böyle değil. Sonra... Selim bu... Deli Selim... Rahat durur mu hiç? Lüzumunca parayı tedarik edebilmek için bikaç kumarhane basmaya kalktı. Her seferinde de hacamat ettiler yavrumu. Kıçını görseniz, kum eleği gibi..."

Selim Dayı, kıçı başı açık yattığını unutmuştu.

"Ağır ol baba!" diyerek edebe, hâyâya davet etti ablasını.

"Ah yavrum ayol... Ne için? Hep o bebeler için, hep zavallı Şermin için. Kaç delindi deşildi evladım."

Sağlık Kabinci Kâmil tatmin olmamıştı. Feylesof gözleriyle bakıyor, henüz tanıştığı bu Selim Kardeş'ten, Şermin'i, Ali Fuat'ı ve bebeleri kurtarmak adına çok daha ciddi hamleler bekliyordu. Nitekim,

"Ee?" dedi. "Hepsi bu kadar mı?"

"Az mı ayol?" diye çıkıştı Sevim Hanım. "Canını tehlikeye attı elin oros... kızı için. Daha naapsın? Di mi kız Rüveyde? Naapsın yavrucak?"

Rüveyde,

"Vallahi insaniyetli adammış senin yanında," diye görüş bildirdi.

"Aman! Git be sen de! Biz suçumuzu inkâr mı ettik de sanki!"

"Eh! Otuz sene kadar."

"Ay şurama geldi! Şimdi camı çerçeveyi indirip sokağa karşı..."

"Bi dakka baba!" Selim Dayı, eli görülmüş gibi bakıyordu Sağlık Kabinci Kâmil'e. "Niye baktın sanki?" der gibi. "Kâmil Efendi'nin hakkı var..." diye devam etti. "Hepsi o kadar değil. Başka çarelere de başvurdum ben."

"Nas..."

Elini kaldırabildiği kadar kaldırmıştı en baştan; Sevim Hanım'ın lafını peşin peşin ağzına tıktı.

"Şermin'i bulmuştum," dedi. "O gece, arkanızdan bağırıp çığlık atan oydu. İzmir Tepecik umumhanesine satmışlar kızı. Gittim, orada buldum, patronuyla görüşüp iki gün çarşı izni aldım, sonra da arabaya atıp doğru Ankara'ya getirdim." Korkusundan ağzını açamayan, ama gözlerini iri iri açıp kolonya şişesine saldıran ablasına şöyle bir baktı. "Kızcağız üç geceden beri hep aynı rüyayı görüp dururmuş. Yolda anlattıydı da gülüp geçemediydim. Bayağı tuhaftı... Söylemesi ayıp, ürkütücüydü."

Sağlık Kabinci Kâmil, düşüncelerinde yanılmadığını anladığı için sevinçle bakıyordu Selim Dayı'ya ve de saygıyla, ama "rüya" lafını duyunca kaygıyla bakmaya başladı.

"Rüya mı?" diye kükredi. "Ne rüyası gene yahu?" Gene Uzun Sedat gibi konuşmuştu.

Rüveyde, ağzı bir karış açılan Sevim Hanım'ı dürttü. "Sakın bayılma!" diye fısıldadı kulağına. "Vallahi şunun tamamını dinlemeden yerimden kımıldamam. Öyle baygın baygın yatarsın kendi başına."

Selim Dayı,

"He baba, rüya..." diye devam etti. "Şanı İzmir'i de tutmuş yaşlıca bir kadın varmış... İsmi Sıdıka... Şermin yolda tutturdu, 'Beni bu kadına bir götür, kurbanın olurum, rüyamı soracağım. Zaten onu da görüp duruyorum aynı rüyada. Bakalım sahiden o mu?' diye. Adresini falan da almış güzelce."

Sıdıka Hanım ismini duyunca Sevim Hanım şöyle bir sallandı, gitti-geldi ama Rüveyde'nin tembihini hatırlayıp dişlerini sıktı.

"Her neyse... Bir gün misafir ettim Şermin'i bir otelde. Ertesi gün ikindin üzeri, Sevim'in planladığı şekil, bebeleri o menenjitli kadına bırakıp otele geri döndüm, Şermin'i de alıp o Sıdıka Hanım de-

nen kadının yolunu tuttum. Dedim ya, kız bana da anlattıydı rüyasını, o yüzden hatırlıyorum. İçinde ben vardım, bizim Çiğdem vardı, Rüveyde Hanım kardeşimiz vardı..." İsimleri saydıkça odada top patlamış gibi oluyordu. "Buzdolapçınız vardı, upuzun bir arkadaşınız vardı, dev gibiymiş, Şermin öyle dedi, Şadıman'ınız vardı... Bir de, bir çocuk ismi söylediydi... Sizin Buzdolapçı'nın dükkânına çok sonraları çırak olarak gelecekmiş... Uzun saçlı, patlıcan burunlu, sırıtıp duran..."

Bu sefer de Sağlık Kabinci Kâmil gitti geldi oturduğu yerde.

"Gök... gökkh..." diyebildi.

"He baba! Gökhan... Ben vardım dedim ya, benim bu hastalığım da vardı o rüyada. Kız bana dönüp dönüp, 'İçkiyi bırak e mi Selim Abi'cim,' diyordu..."

Sağlık Kabinci Kâmil, sağ elinin üç parmağıyla kendi iman tahtasına dokundu.

"Be be ben? Ben de var mıydım?"

"He baba! Vardın. İsmine, tependeki keline kadar telaffuz etti seni. O icmâlde anlattıkları tıpı tıpına bugün yaşadıklarımızdı... Ama daha kötüsünü de anlattı... Evvela ben, sonra sizin Şadıman beyiniz, sonra ikizler..." Ağlamaya başlamıştı. Sesi boğuldu. "... o Gökhan denen çocuk... Hepsi... hepimiz... anlattığı o rüyaya göre... böyle bir buluşmadan sonra..."

"Nee?" diye kükredi, yetmedi, gök gibi gürledi Sağlık Kabinci Kâmil. "Ne?"

"Ölüyormuşuz baba! O rüyadaki her şey çıktı şu ana kadar. Devamının da çıkacağından korkarım... Tabii eğer..." Sevim Hanım'ın düşüp bayıldığını ilk etapta fark edemedi Selim Dayı, çünkü aynı anda gözüne bakarak konuştuğu Sağlık Kabinci Kâmil bayılmıştı, dikkati ondaydı. Baygın düşen adama bakarak cümlesinin gerisini getirdi:

"Tabii eğer o gece Şermin, Sıdıka Hanım'ın dediklerini yapmadıysa."

Rüveyde, sağı solu sallanarak devreye girdi. Elinde de kolonya şişesi.

"Ben hep dedim Sevim'e..." diyordu. "Sıdıka Hanım Teyze ne dediyse odur. İnanmadı ki."

Öncelikle sıhhiyeciye koklattı kolonyayı. Ne de olsa sıhhatten afiyetten anlayan oydu içlerinde. Ayrıca o yerde yatıyordu, Sevim somyada.

"Ee Selim Kardeş?" diye sordu, Sağlık Kabinci Kâmil'in burun deliklerine kolonya doldururken. "Sıdıka Hanım Teyze ne akıl vermişmiş Şermin'e?"

"Vallahi 'ışık-mışık' demiş."

Rüveyde biraz daha sallandı.

"'Işığın peşinden gidecek, onu yakalayacaksın, sakın ha ümitsizliğe kapılmayacaksın. Ümitsizlik günahtır. Işığa koş! Yakala onu. Tut!' demiş. Sonra da, 'Burası öncesidir. Burayı değiştirmeye bak. Öncesini değiştirirsen sonrasını da değişirirsin. Unutma, sonrası hep öncesi gibi olur,' demiş. Kızcağız, Sıdıka Hanım'ın dediklerinden hiçbir mânâ çıkaramadığı için, ben onu Zindankale'ye götürünceye dek o kadar çok tekrarladı ki, hepsi ezberimde kaldı, iyi mi?"

Rüveyde, gözlerini kırpıştıra kırpıştıra açmaya başlayan Sağlık Kabinci Kâmil'in kafasını sandalyenin ayağına yaslayıp doğruldu.

"İyi de..." dedi, Sevim Hanım'ın başına giderken, "... sen niye Şermin'i Zindankale'ye götürdün Selim Kardeş? Madem götürdün, niye ablanın karşısına dikmedin?"

"Ne bileyim baba!" dedi Selim Dayı. "O zamanlar öylesi daha münasip geldi. Hani dedik ki aklımızca, bu Şermin, tam da Ali Fuat'la Sevim bebeleri alıp kaçarlarken arkalarından yetişiverirse, bizimki, hem foyası daha fazla meydana çıkmasın diye tornistan edebilir, hem de belki merhamete gelir, acır, insaf eder... Çok tembihledim Şermin'e. 'Son ana kadar yalvar bizimkine, eteğine yapış, sakın bırakma,' dedim. Ama, yakalayamamış. Sonuç ortada. Ancak uzaktan feryat edebilmiş fakir."

Sağlık Kabinci Kâmil, dirseklerine yaslanarak doğruldu, ağzını şaplatıp boş boş bakındı orta yere.

"Evet!" dedi barım barım bağırırcasına. "Orası öncesiymiş... yaşlı kadın doğru söylemiş; burası da sonrası. Şimdi biz, 'sonrasında' olduğumuza göre, demek ki Şermin'cik hiçbir şeyi değiştirememiş. Bu da demek oluyor ki..."

Başını, kibarca, Rüveyde'nin yaptığı gibi sandalyenin ayağına

yasladı, gözlerini iri iri açarak tansiyon belasıyla amansız bir savaşa girişti. Yere bakmayacaksın. Bayılırsın!

Bayılmadan hemen önce şöyle düşünüyordu:

"Rüya yaratıklarıyız biz! Otuz sene öncesinin Şermin'inin rüyasının öcüleriyiz. Daha Davut gelmedi bize. Daha Şadıman İncilay'dan ayrılmadı. Daha Selim Kardeş siroza yakalanmadı. Bu ev bile inşaat halinde henüz. Ben emekliye ayrılmadım; İl Hıfz-ı Sıhha'da memurum. Daha bugün olmadı. Biz hâlâ o gündeyiz. Birisinin rüyasında... Burda değil... Değiliz... İnşallah!"

Kimde bin iyilik olup, bir ayıp ola
Bir küçük çöp düştü say, bir küp bala...
MEVLÂNÂ

Otuz sene önce, karanlık bir gecede, Genç Ali Fuat ve Genç Meneviş, bastıkları yere dikkat ederek, dikenlik, kumluk, çakıllık, arsa kılıklı bahçede ilerliyorlardı.

Az önce bebekleri çalarak ayrılıp uzaklaşmaya çalıştıkları izbe gecekondudan bir ışık huzmesi uzanıp yarı yolda yakaladı bunları. Bu, kaçışlarına tedirginlik verdi. Durdular. Dönüp geriye, evin bahçe hizasındaki tek penceresine baktılar. Açık bıraktıkları perdelerin gerisinden, tavandan sarkan çıplak ampulün sarı ışığı görülüyordu.

"Yakalandık şart ossun!" dedi Ali Fuat. "Şimdi yandık!" Bebelerden birini kadının elinden alıp yükünü hafifletmeyi bile akıl edemeden kendi başınaymış gibi koşmaya başladı elektrik direğine doğru. Meneviş, üç-dört metre kadar gerisinde kalmıştı.

"Sen ne biçim adamsın ayol!" diye bağırdı. "Şu ışığı doğru düzgün tutsana!"

Buzdolapçı Ali Fuat, Meneviş'in pek fazla telaşlanmamış olmasına bir anlam verememişti. Daha doğrusu bunu düşünecek halde değildi.

"Görmüyon mu lambayı? Geldi deli karı! Koş koş!" diye bağırdı öteden. "Ne duruyon! Işığa koş, ışığa koş!"

Işık, kadının yolu üzerinde oynaşıyordu şimdi.

Meneviş, koşarmışçasına hızlandı, ama çok da dert ettiği yok gibiydi arkasında olup biteni. "Bu da nerden çıktı ayol durup dururken?" diye mırıldandı kendi kendine. Buzdolapçı Ali Fuat bunu duydu, ama üstünde durmadı.

Metruk bahçede bata çıka ilerlemeye başladılar. Adamın zoru olmasa, kadın hiç de acele etmeyecek gibiydi. Yakalanmaktan korktuğu falan yokmuş gibi.

Uzaklaşmaya devam ettiler. Meneviş nefes nefese kalmıştı. Azıcık daha hızlandı, Buzdolapçı Ali Fuat'ı yakaladı.

"Senin gibi erkek olmaz olsun!" dedi. "Kadın başımla beni basıp geçiyosun, kendini kurtarmaya bakıyosun. Ne biçim erkek adamsın sen ayol?"

"Ben sana dedim," dedi Buzdolapçı Ali Fuat. "Elleşmem, dokanmam dedim." Hışır hışır soluyordu.

Ufak bir tümsek çıktı önlerine, güç bela aşıp hendek gibi bir çukurluğa indiler. Artık gecekondu falan görünmüyordu.

Ansızın, tümsek sayesinde görünmez kıldıkları gecekondu bahçesinden, geceyi yırtan, hançer gibi bir kadın çığlığı yükseldi.

İki kaçak, kalakaldı bir an. Buzdolapçı Ali Fuat zaten sarı ışığı gördüğünden beri telaş içindeydi, bir de tökezlenip sendelemesin mi sana! Öne doğru hafif dömelip kendini kurtarmaya, kollarını acemi kelebek gibi iki yanda çevirte çevirte dengesini sağlamaya çalışırken, en nihayetinde telaşlanan Meneviş de bebelerden birini rasgele bunun kucağına tutuşturuvermesin mi?

Ali Fuat'ın çaresi yoktu. Dengesi ise hiç yok. Son ümit, elindeki feneri havalara, gerilere doğru savurtturup ondan kurtuldu, kucağına adeta atılıveren bebeciği tutmayı başardı. Allah'ın hikmeti, bebeğe kavuştuğu anda dengesine de kavuştu. Elinden attığı el feneri, havada geriye doğru ışıktan bir yay çizip tümseğin ötelerine düştü.

"Yav? Naapıyon kadın?"

"Koş koş..." diye bağırıyordu Meneviş. "Ay vallahi yakalıycaklar bizi. Akıl alır gibi değil ayol! Nerden çıktı bu karı?"

Bir çığlık daha!

Arsayı terk edip kötü sokağa çıktılar. Elektrik direğinin dibinde siyah bir Amerikan arabası bekliyordu.

"Bu kadar!"

Buzdolapçı Ali Fuat, saçını başını yolarak belki beşinci defa anlatıyordu bu kaçış hikâyesini. Bir anlattığı bir anlattığını tutmuyordu. Tutan üç şey vardı: Meneviş denen o kadının, evin ışıkları yandığı halde hiç telaşa kapılmamış olması, ancak gerilerden gelen o çığlığı duyunca telaşa kapılmış olması ve de gene ancak o zaman bebelerden birini bunun eline tutuşturup kaçmış olması.

"İşte bu kadar hatırlayabiliyom," deyip yeni bir sigara yaktı. Tam Uzun Sedat, "Hadi bir daha dene," diyecekti ki, Şadıman Beyefendi elini "hayır" anlamında sallayıp mani oldu ona.

Ali Fuat hariç hepsi düşünüyordu Mini Sağlık Kabini'nde. Şadıman Beyefendi, Uzun Sedat ve hâlâ utanmadan baygın numarası yapan Gökhan. Bir terslik vardı. İçlerinden döküp düşündükleri için birbirlerine söylememişlerdi henüz, ama herkes münferiden mutabıktı bunda, zaten dönüp dönüp Çin işkencesi yapar gibi anlattırmalarının esbabı mucibesi de buydu.

"İyi de Ali'm..." dedi Uzun Sedat. "Hâlâ o Meneviş dediğin kadını müdafaa ediyorsun. Bunu anlamıyorum yahu! Sen şu hikâyeyi bize anlatırken can kulağıyla dinleyebiliyor musun kendini?"

Buzdolapçı Ali Fuat boş boş baktı Uzun Sedat'a. Ne demekti yani kendi anlattığını dinliyon mu? Dinliyom, noolacak?

"He?" diye sordu.

"Çok fazla tezgâh kokuyor da onu diyorum. Umumhanede çalışan bir kadın, yazılı-çizili, maalesef kanunlu kitaplı bir resmi ticaret olduğu halde iş arkadaşının hangi umumhaneye gönderildiğini öğrenemiyor, ama her şey gayri resmi, çünkü kanunsuz kitapsız, dolayısıyla da saklı gizli olduğu halde, kaçırılan bebelerinin nerede olduğunu öğrenebiliyor. Tuhaf! Dahası, o bebelerin rehin tutulduğu eve ne yandan, hangi pencereden direkman girilebileceğini, evin müteahhidi kendisi imiş gibi biliveriyor. Bu daha da tuhaf! Sonra, siz güya kaçarken arkanızdan o evin ışıkları yanıyor, kadının hiç telaşlanmadığını söylüyorsun... Pek mi pek tuhaf!.. Ama dahası da var, bu hiç telaşlanmayan, çelik gibi kadın, çığlığı duyunca tabanları yağlayıveriyor... Adeta, 'Ben bu tiyatronun burasını böyle yazmamıştım,' der gibi. Tuhaf yahu!"

Uzun Sedat, bunları sözde Ali Fuat'a söylüyordu ama aslında Şadıman Beyefendi'ye söylediğini o da biliyordu.

Zaten Şadıman Beyefendi de bunu bildiği için, Buzdolapçı Ali Fuat yerine cevaplama işini kendi üzerine aldı:

"Tamamen mutabıkız Uzun. Bir şeyler olmuş, bir dolaplar dönmüş... Ama o gün bile çok geçti... kaldı ki bugün? Bilemiyorum."

Uzun Sedat hâlâ Buzdolapçı Ali Fuat'ın yanında oturuyordu. Uzun kolunu kaldırdı, adamın saçlarını sevdi biraz. Kanı kaynıyordu hergeleye.

"İlk başlarda cahil sadakati demiştim ama, bununki düpedüz aşk yahu! Karısının çektiği miktarda acı çekebilmek için bebelerinden mahrum ediyor kendini. O kucağına almadığı müddetçe bu da almıyor. Vay yahu!"

"Ee..." dedi Şadıman Beyefendi. "Para ile imanın kimde olduğu bilinmez. Bununki aşktan da üstün, aşka iman."

Uzun Sedat az daha sevdi Buzdolapçı Ali Fuat'ın saçını.

"Velakin, hazır gözden çıkartmışken, bizim oğlanı da gözden çıkartsaymış daha iyi olurmuş diye düşünüyorum şimdi. İkisini de kadına verip, hiç olmazsa kardeşleri bir arada tutsaymış."

"Evet," dedi Uzun Sedat. "Nerden bulacağız kızı şimdi? O Meneviş denilen kadını bulmadıkça, kızın izine rastlamamıza imkân ve ihtimal yok."

Gökhan da öyle düşünüyordu. Yattığı yerden hıçkırdı.

Şadıman Beyefendi, kısa bir an için kaşlarını çatarak oğlanın yattığı tarafa baktı, sonra tekrar önüne döndü.

"Her taşın altında Meneviş," dedi.

Bir süredir kendi halinde sigarasını sömürüp duran Buzdolapçı Ali Fuat hafiften bozuk attı:

"Amma günahını aldınız kadıncaazın yav! Anlatıyoz, inanmıyonuz. Az mı iyiliğini gördüm ben onun?"

"Sadece onun sana gösterdiğini gördün," diye düzeltti Şadıman Beyefendi. "Çok fazla dümen kokuyor. Sana otuz sene önce de söylemiştim." Dudaklarını ısırdı. "Tüh yahu!" dedi içinden Uzun Sedat gibi. Sözde bilmiyor olacaktı hesapta. Fena pot kırmıştı, çok fena, ama Buzdolapçı Ali Fuat gene fark etmedi.

"Noolacak hay arkadaş?" dedi, kirli mendiline alnının yağını silerken. "Bu saatten sonra, otuz sene evvelki bi hikâye doğru olsa noolacak, yalan olsa noolacak? Olan olmuuuş, biten bitmiş."

Şadıman Beyefendi uzun uzun inceledi dostlarının yüzünü.

"Olan olmuş, biten bitmişse, Davut niye gördü o rüyayı üç gece peş peşe?"

"Bi de o var tabii."

"Hepsi o da değil yahu!" Uzun Sedat heyecanlanmıştı. "Bu sabah o rüyanın devamını da görmedi mi çocuk?"

Şadıman Beyefendi dertli dertli kafa sallarken, Buzdolapçı Ali Fuat gergin gergin Uzun Sedat'a baktı.

"He yav!" dedi. "Esastan da."

Uzun Sedat bu kez kendi saçlarına daldırdı kendi ellerini.

"Yahu..." dedi, kafasını yukarı kaldırıp tavana bakarak. "Neler olduğunu bir anlasam! Hey Allahım!"

Şadıman Beyefendi Uzun'a bakıp gülümsedi.

"Belki de hiçbir zaman anlayamayacağız Uzun'um... ama benim anlamakta olduğum bir şey var."

"Nedir?"

"Olmuş bitmiş hiçbir şey yoktur... Her şey olup gitmekte, olmaya, oldurulmaya devam etmektedir. İşte benim anladığım şey bu. Aşağı yukarı otuz seneden beri."

Ey sûret seven,
Şekle mânâyı kat...
MEVLÂNÂ

Gölge, artık ne yana koştuğunu kendi de bilmiyordu. Panik halindeydi. Sık sık da tökezlenip yere düşüyor, ama gölge olduğu için kimse eğilip kaldırmıyordu. Bir Sevim Hanım'ın evinde, bir Serdar Sokak'taki dükkânlarda, bir Beyler Sigorta'da, bir otelde.

Otelde?

Koştur koştur ilerlemeye çalıştı kalabalığın arasında, ama çok yavaş ilerleyebiliyordu. Ağır çekim... Kendi vücut ağırlığından da öte bir şeye tutsaktı. Gitmek istiyor gidemiyor, koşmak istiyor koşamıyordu. Günün son ışıkları gibi sesler de çizgi çizgi oluyordu etrafında; sünüp kısalıyor, anlamlarını yitirip bozuk plak gibi cızırdıyor, böğürüyor, kelime kelime, harf harf dökülüp düşüyordu.

Hıçkırdı. Sesi, kadın sesiydi. Etrafı dönmeye başladı, başı uğuldadı, gözü karardı.

Sesler kaybolmuştu birden. Gözlerini açtı, kendini loş ışıklı, kapalı bir mekânda buldu.

Sabit, sarımtrak bir ışığa bakıp duruyordu. Az açıldı. Oynak ışık değildi bu, otel odasındaki abajurun ışığıydı. Kısık bir çığlık attı... kadın çığlığı! Kalbi kulaklarında gümbürdeyerek biraz daha açıldı, görüş açısını genişletti. Yerde birtakım giysiler vardı. Kot gömlek ve kumaş gömlek, kot pantolon ve kumaş pantolon, erkek donu ve...

Karyola... Yatak?

"Hayır!"

Yazlık pikenin ayakucundan, birbirine dolanmış iki çift çıplak ayak görünüyordu. Bir erkekle bir dişinin ayağı.

"Hayır!"

Şimdi de koşarken olduğunun aksine, yapmak istemediği halde yapıyordu. Bir anda, istemeye istemeye Davut'la Çiğdem'in birbirine sarılmış çıplak vücutlarını gördü. Bunu görmeyi hiç istememişti.

"Hayır!"

Belden aşağısı pike ile örtülüydü çocukların. Uyuyorlardı. Çiğdem yan dönüp başını Davut'un göğsüne koymuş, Davut, sağ koluyla onu sımsıkı sarmış.

"Hayır!"

Ağla hem,
Hem her kim ki ağlıyor
Merhamet et!

MEVLÂNÂ

Hasta odasında, hasta dahil herkes toparlanmıştı. Tıbbi aparatlar bile. Deniz bitmişti. Gidecek yer yoktu, konuşacak şey de.

Sevim Hanım, sol gözü seğire seğire, "Keşke o gece Şermin bizi yakalasaydı da Sıdıka'nıma anlattığı rüyayı bana da anlatsaydı. Belki imana gelirdim! Ne domuzmuşum ayol ben!" diye düşünüyor, Sağlık Kabinci Kâmil, Selim Dayı'nın anlattığı Şermin'in rüyası hikâyesinin hâlâ etkisinde, "Kadına bak! Otuz sene öncesinden, otuz sene sonrasının "biz"ini görmüş. Yetmemiş, bir de elâlemin Gökhan'ını görmüş. Keşke daha evvel duysaydım şu Sıdıka Hanım'ın şanını da Davut bu rüyayı ilk gördüğü gün kolundan tutup götürseydim. Ne yani? Şimdi bizim Şermin'in rüyada gördüğünden başka çıkışımız yok mu? Olur mu öyle şey yahu?" diye düşünüyor, üç dakika kadar önce eline aldığı çayını hâlâ çingir çingir karıştırıyor, Rüveyde, "Ben dedim Sevim'e, Sıdıka Hanım Teyze'yle şaka olmaz dedim ama dinletemedim," diye düşünüyor, Selim Dayı ise, "Keşke saat kaçta öleceğimizi Şermin'e sorsaymışız o zaman baba!" diye düşünüyordu.

Sevim Hanım ve Rüveyde, hasta yatağının baş ve ayak uçlarındaki mevzilerini terk etmiş, salondan birer iskemle getirip Selim Dayı'nın yatağını kuşatacak biçimde mevzilenmişlerdi.

Hastamız daha iyiceydi. "Ölüm iyiliği baba!" diye düşünüyordu.

"Çiğdem kızımızın bir fotoğrafını görseydim?"

Sağlık Kabinci Kâmil o kadar cılız, o kadar kısık bir sesle konuşmuştu ki, odadaki herkes "Kim geldi?" gibisine dönüp etrafa bakmak zorunda kaldı. Bu sesi tanımıyorlardı çünkü. Sağlık Kabinci Kâmil bile tanımıyordu.

"Ben konuştum ben," dedi. Hâlâ akortsuzdu sesi. "Sizde Çiğdem'in resmi vardır. Merakımdan ölüyorum." Sevim Hanım'ın Menevşe olduğu yıllarda yediği haltı ötekilere nasıl aktaracaklarının, ne kadar aktaracaklarının muhasebesini yapmamışlardı henüz. Bu gidişle de yapamayacaklardı.

Sevim Hanım cevval bir hareketle eğilip çay bardağını ayağının dibine bıraktı, fırlayıp kalktı.

"Albümler dolusu var," dedi çıkarken. "Getiriyim de gözün güzellik görsün Kâmil."

Selim Dayı huzursuz huzursuz kımıldanıp odadan çıkan ablasının arkasından baktı.

"Ben yolcuyum Kâmil baba," dedi. "Dostlarına da tembihle... iyi insanlar oldukları belli, onu çok kınamasınlar, iyi mi? Vicdan azabı çekmedi sanıp da üstüne varmasınlar fazla. Sen yanlışsın; insan, sadece kötülüğü yaptığı anda kötüdür, hep değil. Bunu dostlarına adamakıllı anlat, kendin de bir iyice belle. Sevim, en nihayetinde bir insan, her insan gibi o da bir hata yaptı. Ödedi, ödüyor, ödeyecek. Kız akılbaliğ olduğu günden bu tarafa hep söyledim ona: 'Anlat, kurtul!' Ama korktu, anlıyor musun! Korktu baba, korktu! Hesabı kendine veremiyordu ki başkasına verebilsin. Üstüne bir de biz çıktık, şu hasta halimizle başına musallat olduk."

"Aman efendim! Sen onun biricik kardeşisin. Seve seve bakmıştır."

Selim Dayı, zorlukla yan dönüp başucundaki komodinin çekmecesini açmaya çalıştı. Sağlık Kabinci Kâmil hemen atılıp yardımcı oldu adama.

"Amanı zamanı yok baba! Biliriz biz. Kolay mı hasta bakması?"

Rüveyde biliyordu, kolay değildi. Göğüs geçirdi.

Selim Dayı, çekmecede aradığını buldu bu arada: Bir broşür. Bunu alıp tekrar kendini yatağa bıraktı, şiş karnının üzerinde tutmaya başladı.

"Haksız..." diye devam etti değerlendirmesine. "Yerden göğe haksız, kabahatli, kusurlu, suçlu... Yapmayacaktı! Ama yaptı! Mani olamadım. O ne kadar suçluysa ben de o kadar suçluyum şu halde. Senelerden beri düşünüyorum, bebeleri kaçırıp saklamamış olsaydı, sizin Ali Fuat ne yapacaktı onlarla? Nasıl bakacaktı? O zaman gene getirip bir tanesini Şadıman denilen o arkadaşınıza verebilecek miydi? Belki şu olduğundan çok daha kötüsü olacaktı. Bilinmez... Hatta, ana baba bir kalmış olsaydılar bile belki halleri bugünkünden bin beter olacaktı, o da bilinmez. 'Vardır bir hayır,' deyip sineye çekmek ve Sevim'i fazla hırpalamamak lazım. Aman diyim baba! Ben de gidince tamamen yalnız kalacak kadın. Akıbetinden korkarım. Dayanamaz bu yaştan sonra. Biraz merhamet! Merhamet, anlıyor musun?"

Sağlık Kabinci Kâmil zaten merhametli adamdı. Çoktan gevşeyip telemeye dönmüştü.

"Tamam canım," dedi. Sesi normale döndüğü için normalden birkaç oktav yüksek çıktı. "Mühim olan, kardeşler kavuşsun önce. Sonrasına bakarız."

"Hay yaşa baba!"

Göbeğinin üstünde tuttuğu broşürü Sağlık Kabinci Kâmil'e uzattı.

"Hadi, ara da gelsin o zaman."

"Kimi?" Sağlık Kabinci Kâmil, eline aldığı Beyler Sigorta Aracılık Hizmetleri'nin broşürüne boş boş bakıyor, "Davut'un broşürü bu adamın eline nerden geçmiş olabilir?" diye düşünüyordu. Saf! O da ayrı saf!

"Çiğdem'i," dedi Selim Dayı. "Kimi olacak?"

Sağlık Kabinci Kâmil, düşürmemek için çay bardağını yere bıraktı, boşalan eliyle öbür elinde tuttuğu broşürü gösterdi.

"Ee?"

"Baba... Kız orda çalışıyor. Şimdi Sevim kızla yüzleşmekten korkar, oyalanır, aramaya cesaret edemez. Ben de darlandım çok. Vaktim kalmadı, biliyorum. Senden ricam, ara, lisanı münasiple çağırıver. Şey diyebilirsin mesela... yalan da olmaz... 'Ben doktorum,' dersin, '... dayın fenalaştı, çabuk gel,' dersin."

Sağlık Kabinci Kâmil, yuvalarından uğramış gözlerle broşürü

ilk defa görüyormuş gibi yeniden incelemeye başladığı anda, araya kocaman bir fotoğraf albümü girdi.

"Al bak Kâmil Amcası... Na, şu bebeklik resmi bizim kızın..." diyordu Sevim Hanım.

Sağlık Kabinci Kâmil, silkinip düşürdü albümü, broşürü kaldırarak ayağa kalktı.

"Bu... bu..."

"A-aa! Nooluyo ayol?"

Rüveyde de oturduğu yerden kalkmış, kolonya şişesini aramaya başlamıştı. Galiba gene gerekecekti.

Sağlık Kabinci Kâmil, hiç istemezdi ama, düşmemek için Sevim Hanım'a tutundu sıkı sıkı. Öbür elinde Beyler Sigorta'nın broşürü vardı.

"Bu nedir?" diye kükreyerek soludu. "Allah aşkına tekrar söyle Selim Kardeş! Nedir bu? Doğru mu duydum demin? Çiğdem'in çalıştığı işyeri mi dedin?"

Sevim Hanım, bir taraftan şoke olmuş sıhhiyeciyi ayakta tutmaya çalışırken, bir taraftan da onun havada salladığı broşüre göz attı.

"Evet," dedi Selim Dayı'nın yerine. "Bizim kızın dün başladığı işin reklamı. Kaç gün önce getirip attıydı masanın üstüne. Randevu almışmış ya. Bulamıyodum, nerdeymiş?"

Sağlık Kabinci Kâmil, titreyen ellerini zor zaptederek baygınlaşan gözleriyle her ihtimale karşı broşürün üstündeki yazıyı heceleye heceleye sökmeye başladı:

"Beey-leeer Sii-goor-taa Aa-raa-cıı-lık Hiiz-meet-lee-rii." Heceleyip söktükten sonra bir de hızlı hızlı tekrar edilir, âdettendir, etti: "Beyler Sigorta Aracılık Hizmetleri."

Sevim Hanım, adamın telaşına yanlış bir anlam vermişti. Gözleri büyüdü.

"Fena bi yer mi yoksa orası Kâmil?" dedi. "Zati maaşını bile konuşmadan işe başlatmış herif. Ben dediydim."

Rüveyde kolonya şişesini bulmuş, alarma geçmişti. Sağlık Kabinci Kâmil'e yaklaştı, adamın sendelediğini görünce, öbür kolunun altına da o girip Sevim Hanım'a destek oldu.

Sağlık Kabinci Kâmil, iki kanadının altında iki kadın, ağır ağır çöktü sandalyesine. Ağlıyordu.

"A-aa?"

"Sus Sevim."

"Allahım..." dedi Sağlık Kabinci Kâmil. "Allahım... Neler oluyor?"

"Nooluyomuş?"

"Sevim, sus dedim."

Selim Dayı da havaya kaptırmıştı kendini. Yattığı yerde dikelebildiği kadar dikelmiş, öyle durmadığı takdirde duyamayacakmış gibi kulak kabartmıştı gelecek açıklamaya.

"Şükürler olsun sana... Şükürler olsun!.." diye diye ağlıyordu Sağlık Kabinci Kâmil. Kimsenin bir şey sormasına meydan vermeden kaldırdı kafasını, gözyaşlarını sağa sola saça saça bağırdı, ki o sesle bağırmasına hiç gerek yoktu:

"Kızınız, Çiğdem Çiğdem, kızımız, Ali Fuat'ın kızı... bizim Davut'un yanında çalışıyormuş." Broşürü havada salladı, ki buna da hiç gerek yoktu. "Öz kardeşinin, ikiz kardeşinin şirketinde! Bu onun broşürü. Bizim Davut'un broşürü!"

Rüveyde, ilkin kendi burnuna çekti kolonyayı, sonra misafir ağırlar gibi sırayla herkese tuttu. Ağlayan ağlayana.

"Biriniz bana telefonun yerini gösterseniz?" dedi Sağlık Kabinci Kâmil. Bir taraftan da bağıra bağıra ağlıyordu. "Vakit bu vakittir."

Rüveyde ile Sevim Hanım, ağlamaya hiç ara vermeden itişe itişe öne düşüp yol gösterdiler.

"Dostlarını da çağır gelsinler baba," dedi, Selim Dayı ağlayarak. "Olmuşken tam olsun."

Sağlık Kabinci Kâmil toparlanıyordu usul usul.

"Davut'u aradım mı Çiğdem'i de aramış olacağım, Çiğdem'i aradım mıydı da Davut'u aramış... Hey Allahım!"

Azıcık şımarmıştı. Salona geçerken gülümsedi bile.

"Bizimkilere nasıl anlatacağım ben bunu yahu! Bak gene Uzun gibi konuştum."

Sabradır iştâhı âkil kimsenin...
MEVLÂNÂ

Sağlık Kabinci Kâmil'in dükkânında Şadıman Beyefendi ile Buzdolapçı Ali Fuat, "L" koltuklarda yanyana, dizdize oturmuşlar, mırıl mırıl sohbet ediyorlardı. Bir muhabbet, bir muhabbet.

Gökhan yatağından memnun, gözlerini yummuş, hayat hikâyesi fırtınası geçtiği için nispeten sakinleşmiş, iki seksen istirahat halindeydi gene.

O sırada Uzun Sedat, taze demlenmiş çayları taşıdığı porselen tabakla dükkâna girdi.

Şadıman Beyefendi diziyle Ali Fuat'ı dürtüp hamarat hamarat iş gören Uzun Sedat'ı gösterdi, sırıttı.

Buzdolapçı Ali Fuat, fırsatı kaçırmadı.

"Sana da çok zahmet verdik, hay Uzun'um. Eline de pek yakıştı. Ana maşşallah!"

Uzun Sedat hiç bozulmadı, hatta gülümseyerek gelip önce Ali Fuat'ın çayını bıraktı önüne. Kanı kaynamaya devam ediyordu bu hergeleye.

"Ne zahmeti hay Ali'm! Sen bi dakka! Sana melemez bile yapacağım ben yahu!"

Gülüştüler. Şadıman Beyefendi uzanıp çayını aldı. Uzun Sedat, kendi bardağını sehpanın kenarına, oturacağı koltuğun hizasına bıraktıktan sonra sırıtarak göz kırptı dostlarına, döndü, porselen

tabaktaki dördüncü bardakla birlikte Gökhan'ın yattığı yere doğru yürümeye başladı.

Buzdolapçı'nın kafası şu "melemez" işine takılmıştı gene. "Allah aşkına Şadıman..." diyordu. "Doğrusu melemen mi melemez mi yav?"

Şadıman Beyefendi pek keyifliydi.

"He?" diyerek dalgasını geçti.

"Bi dalga geçmeyin Allah'ını dinini seversen... Yemesini biliyonuz amma!"

Uzun Sedat, porselen yemek tabağından mütevellit servis tepsisiyle Gökhan'ın başına dikilmişti bu sırada. Dev adamın gölgesi vurunca, Gökhan'ın kırpıştırıp durduğu gözlerindeki panik arttı. Uzun Sedat hiç kıpırdamadı ve beklemeye devam etti.

Gökhan, kaşlarını çatarak hafifçe araladı gözlerini ve kendisine bakıp sırıtan Uzun'un alaylı bakışlarıyla karşılaştı. Ne yapacağını bilemediğinden o da sırıttı. Ne yapacağını bilseydi de sırıtacaktı esasen.

Uzun Sedat, servis tepsisini çocuğun burnuna dayadı.

"Buyur bakalım delikanlı! Çayın."

Gökhan, ilkin çaya uzanacak oldu, sonra hâlâ foyasının meydana çıkmaması için bir şansı olabileceğini düşünüp elini çekti; şaşkın sırıtması suratında, tekrar yumdu gözlerini.

"Kalk ülen! İki saattir canın çıktı baygın numarası yapacağım diye. Kalk! Kerata!"

Kerata gözlerini tekrar açtı, mahcup mahcup sırıtarak doğruldu, ayaklarını sarkıttı, çayını aldı.

"Mersi de... Yani bayılmışım... O sırada sizin seslerinizi duyunca rahatsız etmek istemediğim için... yani..."

Susup sırıttı tekrar.

"Beş şekerdi, di mi?" diye sordu Uzun Sedat.

"Hı hı."

Üç arkadaş, oğlanın şaşkın hallerine bakıp şen şakrak bir kahkaha patlattılar.

Hayır!
Hırsız gizlice evime giriyor da,
"Bekçilik ediyorum," diyor bana...
Hırsız o,
Nasıl inanayım ben ona?

MEVLÂNÂ

Gölgenin kulaklarında çınlıyordu telefon. O koşuyordu. Sokaklarda, caddelerde, bulvarlarda koşuyor, bulunduğu mekânlarla alakasız o zilin çınladığı yeri bulmaya çalışıyordu. Birden kendini İlkiz Sokak'ta buldu. Her köşede bir telefon gizliydi sanki. Kaçtı, bir binaya sığındı. Burası Davut'un şirketinin bulunduğu işhanıydı... giriş koridoru.

Kendini asansörün kapısına vurdu, oradan da kabinin içine süzülüp, gölge değilmiş de etli, kanlı canlı bir insanmış gibi altıncı katın düğmesine basıverdi. Boğulacakmış gibi hissediyordu kendini. Cayır cayır telefon sesi gene. Kabinin içinde.

Aynaya baktı. Gölgeydi, evet, ama şişman bir kadının gölgesiydi bu.

Altıncı katta indi. Telefon uğul uğul.

İç çekti, dönüşte lazım olur, katta bulayım diye asansör kabininin tepe mandalını kaldırdı. Nasıl gölgeyse!

Beyler Sigorta'nın kapısı aralıktı. Gölge gibi değil de, normal bir insan gibi ittirip açtı onu, içeri girdi. Telefon çalıyordu.

Suna, sekreter masasında, yanıbaşında zarıl zarıl çalan telefona hiç aldırmadan, duymazmış gibi donuk gözlerle yudumluyordu zift gibi kahvesini.

"Ne azim!" dedi kötücül bir sesle. Demek ki duyuyormuş da açmıyormuş.

"Açmıycam. Hiç uğraşma!"

Telefon çalmaya devam etti. Kesilecek gibi değildi.

"Açmıyoruuum."

Telefon çalmaya devam etti.

Gölge, telaş içinde o duvardan o duvara vurdu kendini. Telefona vurdu, Suna'nın masasına vurdu, ama salona açılımlı sekreter odası zaten o kadar gölgeliydi ki, varlığı en küçük bir tedirginlik uyandırmadı Suna'da. Kendisi sekreter odasından da gölgeliydi. Kahvesinden bir yudum daha aldı.

"Açmıyorum!"

Telefon çalıyor, çalıyor, çalıyordu.

Kalktı, kahve fincanını mutfağa götürdü, tezgâhın üstüne bıraktı.

Telefon çalmaya devam ediyordu.

"Aloo!" dedi durduğu yerden. Kötü kötü sırıttı.

Telefon çalıyordu.

"Üff!"

Alabildiği kadar ağırdan alarak, sekreter odasına değil, patron odasına girdi. Telefon çaladursun, masanın etrafından dişisine kur yapan bir suna gibi ağır ağır, kuyruk sallaya sallaya dolandı, Davut'un döner koltuğuna oturdu, telefon gene çaladursun, kendi etrafında iki-üç tur attı, masaya yaklaştı, uzandı, açtı.

"Beyler Sigorta!"

Tam kulak tozunda, "Kızım, niye açmıyorsun bir saattir?" diye patladı Sağlık Kabinci Kâmil'in sesi. Ahizeyi kulağından uzaklaştırmak zorunda kaldı.

"Efendim? Anlamadım? Siz kimsiniz? Şadıman Amca? Siz misiniz?"

"Hayır!" diye kükredi Sağlık Kabinci Kâmil. "Ben Kâmil. Sağlık Kabinci Kâmil. Şadıman'ın arkadaşı. Sizin dükkânın açılışına gelmiştik ya. Davut'u ver bakayım."

Suna, Sağlık Kabinci Kâmil'i de Buzdolapçı Ali Fuat'ı da Uzun Sedat'ı da çok dinlemişti Davut'tan. Ama sadece bir defa, büronun açılışında görmüştü onları. Şadıman Beyefendi'yi ise dört sefer görmüşlüğü vardı. Bir sefer, bu meşhur arkadaşlarıyla beraber açılışta, üç sefer de Davut'un daveti üzerine Demetevler'deki evlerin-

de, akşam yemeğinde. Şadıman Beyefendi'ye çok kanı kaynamıştı Suna'nın. Ona sorsan, Şadıman Beyefendi'nin de ona kanı kaynamıştı.

"Haa... hatırladım Kâmil Amca... Evet," dedi, resmi bir sesle. "Davut Bey bugün hiç uğramadı. Yarından önce de uğramayacak. Bi mesajınız varsa..."

"Kızım, durum acil. Bildiğin gibi değil." Suna, ahizeyi bir karış uzağında tutuyordu artık. Nasıl olsa adam odanın içinde konuşuyormuş gibiydi. "Senden önce cebini aradım, kapalı. Nereye gittiğini söylemedi mi?"

Suna'nın aklına bir tek şey geldi "Acil" lafını duyunca. Zaten Davut da öyle bir şeyler söylemişti.

"Şadıman Amca'ya bi şey mi oldu yoksa?"

"Yok kızım yok, evelallah! Ama Davut illa ki lazım bize. Sen nerde olduğunu bilmiyor musun sahiden?"

Suna eğlenmeye başlıyordu. Şadıman Amca da iyi olduğuna göre, Şadıman Amca'nın arkadaşı ne demeye yana döne Davut'u arasındı? Dur bakalım.

"Yok. Bilmiyorum efendim..." Tam, "Özel bir görüşme için bir bayan elemanla çıktı," deyip eşeğin aklına karpuz kabuğu düşürmeye hazırlanıyordu ki, Sağlık Kabinci Kâmil'in,

"Peki, Çiğdem İncesu diye bir hanımkız çalışıyor mu orada?" sorusuyla aklı başından gitti, kalan aklına da irice bir dilim karpuz kabuğu düştü.

"Ev... evet? de, siz nerden biliyosunuz?"

"Kızım, ne yapacaksın benim nerden bildiğimi? Çiğdem'i ver bakalım telefona."

Üç, bilemedin dört saniye içinde, zaman mefhumuyla taban taban zıt, çok uzun süre düşünme fırsatı buldu Suna ve sondan bir önceki kozunu kötülükten yana oynadı:

"O da hiç uğramadı Amca'cım," dedi en masum sesiyle. "İkisi birliktelermiş... Yani Davut Bey'le Çiğdem Hanım diyorum... Birlikte, özel bi yerlere gitmişler." Evleneceklermiş demeye gerek duymuyordu şimdilik. Dur hele.

Sözlerinin ne etki yaratacağını bilemediğinden, ahizeyi her ihtimale karşı bir karış daha uzaklaştırdı kulağından. Ama sadece ses-

sizlik oldu ilk başta; tam, acaba kapandı mı diyerek yaklaştırmıştı ki;

"Neee?"

Kulağını yumamayacağı için, o taraftaki gözünü yumdu. "Vallaha bravo!" dedi içinden. "Bu yaşta bu ses!"

"Dediğim gibi..." diye kırıttı. "Davut Bey bana nereye gittiğini söylemedi ama Çiğdem Hanım'la beraber olduklarını söyledi. Hani o da bizim elemanımız ya, işe gelmediği için merak falan etmeyeyim diye heralde. Neticede ben bi sekreterim. Patronumun özel ilişkilerine karışamam. Bu yüzden nerede olduklarını bilemiycem."

Gene kısa bir sessizlik oldu karşıda.

"Kızım," dedi daha sonra Sağlık Kabinci Kâmil. "Beni iyi dinle. Ben, Şadıman'ın dostuyum. Eğer Davut sana nerede olduklarını söylediyse, sen de bana çekinmeden söyleyebilirsin. Hayat memat meselesi yavrum! Çiğdem'in dayısı çok ağır hasta. Hem ben Davut'u bilirim. Acil durumlar için mutlaka nerede bulunabileceğini söylemiş olması lazım. Saklama benden, tamam mı çocuğum? Bak, sonra fena olur."

Suna, bir an konuşacakmış gibi oldu, yutkunup vazgeçti. "Fena olsa daha iyi olur," diye hızlı bir karara varmıştı bu tereddüt anında. Sinsi sinsi sırıttı. "Canım haa! Anus haa!"

"Valla bilemiycem efendim," dedi kararlılıkla. "Niye yalan söyliyim? Ben, Davut Bey ne derse onu yaparım. Onun emrinde çalışıyorum."

"Yani, Davut sana kim ararsa arasın, nerede olduğunu söylememeni emretmiş olabilir mi?"

Aman da ne kadar zekisin!

"Onu demek istemedim Amca'cım. Bilmiyorum yani. Davut Bey, Çiğdem Hanım'la çok özel bi yere gittiklerini, beraber, baş başa, rahatsız edilmeden vakit geçirmek istediklerini söyledi ama beni ilgilendirmez tabii. Ben, siz ısrar ettiniz diye söylüyorum. Madem Çiğdem Hanım'ın amcası da ağır şeymiş..."

"Amcası değil, dayısı dayısı."

"Zaten efendim, orası beni ilgilendirmez."

"Ne demek ilgilendirmez? Adam ölüm döşeğinde yahu!"

"Yok Amca'cım, onu demiyorum. Yani, Davut Bey'le Çiğdem Hanım arasındaki ilişki beni ilgilendirmez demek istiyorum. Yoksa, geçmiş olsun yani. Allah şifasını versin. Ben de çok üzüldüm. Çiğdem Hanım arar veya gelirse hemen size yönlendiririm."

"Bana yönlendiremezsin," diye homurdandı Sağlık Kabinci Kâmil. "Kendi evine yönlendirebilirsin. Hastası evinde. Ayrıca, o veya Davut, hangisi önce arar veya dükkâna gelirse, ikisini de buraya yönlendirirsen iyi edersin."

Suna, bu "İkisinin arasındaki özel ilişki", "Baş başa, rahatsız edilmeden beraber olacaklarmış" gibi lafların, karşı tarafın yarasını fena kanattığını fark etmişti. Tırnaklarını çıkarıp az daha kaşıdı:

"Siz hiç merak etmeyin. Birinden biri arayacak olursa mutlaka yönlendirecem. Zaten baş başa olduklarına göre, biri arasa yeter. O ona söyler."

Sağlık Kabinci Kâmil'in sesi başlangıçtan bu yana epey zayıflamıştı.

"Son defa rica ediyorum evladım," dedi. "Çok mühim, çok çok acil, vahim! Anlıyor musun? Davut veya Çiğdem, hangisi ararsa arasın, ikisini de Çiğdem'lerin evine yönlendireceksin. İster arasınlar, ister çıkıp gelsinler. Ama bak, son defa ihtar ediyorum, eğer çocukların nerede olduklarını biliyor da Davut'tan korkuna söylemiyorsan, şunu iyi bil, asıl bu yüzden korkman gerekecek ondan. Anladın mı kızım?"

Suna, Davut'un da Çiğdem'in de başlarının belada olduğunu anlamıştı. Neredeyse zil takıp oynayacaktı.

"Anladım anladım," dedi. "Siz bana güvenin."

"Peki kızım."

Telefon kapandı.

Suna, gözlerini devire devire gülmeye başladı.

"Hadi bakalım CANIM!" diye bağırıyordu bir taraftan. "Ver şimdi hesabını. Dayın ölüm döşeğinde, sen fuhuş yapıyosun! Hadi bakalım!"

Gölge, tam da Suna'nın suratına tükürecekti, kendini birdenbire Sevim Hanım'ın evinde buldu. Sağlık Kabinci Kâmil'in telefonun üstüne kapanmış eli tiril tiril titriyordu.

"Nooluyo ayol?" diye sordu Sevim Hanım.

Zor bela soluyarak,

"Hiç sormayın," dedi Sağlık Kabinci Kâmil. "Benim hemen Şadıman'ı bulmam lazım."

Ahizeyi yeniden kaldırdı. Çeviremiyordu; parmakları öyle titriyordu. Gene Rüveyde yetişti imdada.

"Sen numarayı söyle Kâmil Bey Kardeşim," dedi. "Sen söyle, ben çevireyim. Bana bırak sen."

Sağlık Kabinci Kâmil, kendi dükkânının numarasını söylemeye başladı Rüveyde'ye.

Sen ey dilber, ey güleç bahçe
Sen, sarhoş gönlümde huzur...
Sensiz iki dünya zindan bana
Yumma gözlerini
Dur!
Sakın uyuma!

MEVLÂNÂ

Stad Otel'in on sekizinci katındaki odada, yanlış âşıklar, birbirlerine biraz daha sokulmuş ve sarılmış, uyumaya devam ediyorlardı. Kaşları çatılıp gevşiyor, yüz ifadeleri şekilden şekle giriyor, sadece yüzlerinde de değil, bütün bedenlerinde kâh ağlamaklı, kâh gülmekli kasılmalar beliriyor, gözler, göz kapaklarının altında fıldır fıldır dönüyor, soluklar, görülen rüyanın kötülüğüne ya da tatlılığına paralel sıklaşıyor veya seyreliyor, dudaklar şaplatılıyor, diller şaklatılıyor, ağızlardan inlemeler, mırıltılar, kısık kısık çığlıklar bırakılıyordu.

İkizler uyuyordu.

İkiz yatakta sarmaş dolaş, anadan üryan!

Gölge, kapıdan giriyor, manzarayı görünce pencereden kaçıyor, sonra pencereden giriyor, manzarayı görünce kapıdan kaçıyordu. Odada kendi kalmıyordu ama, hıçkırıkları kalıyordu. Çocuklar da hıçkırıyordu ara ara. Ara ara, gözlerinden yaş da süzülüyordu.

Rüya görüyorlardı.

Yer pamuk deryâsı, görmez göz gözü
Nasıl sarsın şu pamuk parlak közü?
MEVLÂNÂ

Dostlar pek şendi. "Kâmil gelemedi, ama akşam geldi. Haydin toparlanalım yavaş yavaş," demişti Şadıman Beyefendi. Hava kararmıştı; öyle ya...

"Hadi bakıyım Gökhan. Çırpıştırıver ortalığı."

Hepsinde otuz senelik bir yükü sırtlarından atmış olmanın tatlı yorgunluğu, bekri, mestaneliği vardı. Ee, insan taşırken fark etmez yorulduğunu, sırtındakini yere ilk indirdiğinde fark eder.

Gökhan, Uzun Sedat'ın Buzdolapçı Ali Fuat'a, ki artık sıhri hısım oluyorlardı, rol keserken rol icabı devirdiği küllüğün küllerini, izmaritlerini süpürmüş, sehpanın üzerindeki çay boşlarını porselen tabağa toplamış, buzdolapçı dükkânına bir koşu gidip, kırmadan etmeden tertemiz bir bulaşık yıkamış, demlikteki çayı dökmüş, çaydanlığı durulamış, gerisingeri dönüp amcalarının arasına karışmıştı. Sonra biraz daha laylay edip, hep beraber akşam loşluğuna çıkmışlar, "Yok yok, bu Kâmil'in geleceği yok. İş uzadı anlaşılan." Buzdolapçı'nın Mini Sağlık Kabini'ni kilitlemesini beklemeye başlamışlardı.

İçeride kalan telefon acı acı çalmaya başladığında vaziyet bu şekildi.

Anahtarın yed-i emini Buzdolapçı Ali Fuat, "Siz bi dakka!" dedikten sonra telefonun başına seğirtti.

Şadıman Beyefendi'ye dönüp,

"Kâmil'dir bu," dedi Uzun Sedat. "O da, dükkânı kapatın gidin, gelemeyeceğim diyecek zaar."

Buzdolapçı Ali Fuat'ın sigara dumanıyla ütülmüş sesi geldi içerden:

"Aloo! Buyur Kâmil'im! Nası oldu hastamız işşallah?"

Dönüp kapıdakilere göz kırptı, "İyiymiş hastamız" mânâsına. Keyfi yerinde, "hastamız" da iyiymiş ya, bir de şaka yaptı:

"Ee? Madem hastamız iyiymiş, ne diye geciktin ya? 'Sünnetçi geldi hanım!' diye kapıları mı çaldın bu saata kadar?"

Suratı düştü. Sağlık Kabinci Kâmil'in karşıdan bunu fena haşladığı anlaşılıyordu. Dışarıdakiler gülüşe gülüşe dükkâna geri girdiler.

Ali Fuat; "İyi, tamam, veriyoz, baarma!" deyip ahizeyi masaya doğru yaklaşan Şadıman Beyefendi'ye uzattı.

"Al. Hazreti Kâmil seni istiyo. Eşşek şakasının âlemi yokmuş. Öyle diyo. Buyur."

Şadıman Beyefendi ahizeyi havada yakaladı.

"Hayırdır Kâmil?"

Hoppalaa! "Şadıman, hiçbir şey sorma, hemen büroyu ara, Davut'u bul. Hayat memat meselesi," diyordu Sağlık Kabinci Kâmil. Şadıman Beyefendi kaşlarını çetik çötük yaptı derhal. Ne alaka yani? Hasta evine gidiyorsun, durup dururken arayıp, "Davut'u bul, hayat memat meselesi," diyorsun. Dur bakalım. Ağır ol bir!

"Ne münasebet efendim?" dedi aniden gerginleşerek. "Ne demek 'Hiçbir şey sorma?' Hayırdır dedik! Ağır ol bir! Hastaya gidiyorsun, alakasız alakasız telefon edip 'Yandım Allah!' diyorsun. Anlamam ben. Neyse ne! Anlatacaksın!"

Uzun Sedat da gerilmişti. Sağlık Kabinci Kâmil'in yüksek oktav sesini az yanaşmakla duyabileceğini bilen Buzdolapçı Ali Fuat'ı ensesinden tutup uzaklaştırdı, Şadıman Beyefendi'nin omzuna hafifçe bastırarak koltuğa oturmaya zorladı, sonra masanın arkasına dolanıp kulak tacizcilerine karşı koruma altına aldı onu. Bakalım ne diyordu Kâmil? Bırakın adamı, rahat rahat dinlesin, nasıl olsa anlatır yahu!

Şadıman Beyefendi, kısa bir müddet daha gergin bir sabırla din-

ledikten sonra, şiddetle ve yeniden olmazlandı Sağlık Kabinci Kâmil'e. Uzun Sedat'a doğru kafasını kaldırıp ahizeyi göstererek sessizce şikâyet etti bu işi. Uzun Sedat, koruma misyonuna ara verip ahizeye doğru eğildi, Şadıman Beyefendi ahizeyi geri çekti.

"Beni bağırtma Kâmil!" diye bağırarak enikonu fırçaladı adamcağızı. Uzun Sedat'ın kulak zarı çın çın öttü. "Olmaz dedim. Senin vaktin olmayabilir, ama benim var. Niye bulmam gerekiyormuş Davut'u? Hem de acil? Çabuk ol madem acilse. Hızlı hızlı anlatırsın, anlarız evelallah!"

Uzun Sedat baktı ki Buzdolapçı da sokuluyor, kötü örnek teşkil etmemek için dikeldi, zaten kulağı çınlıyordu, Buzdolapçı'yı döşünden hafifçe itekledi.

"Yav?"

"Sus ülen!"

Gökhan, elleri belinde, kendi patronu -o da sıhri hısmı oluyordu- ile ilgili bu "acil" havadisi beklemeye başladı. Onca sırra vâkıf olduktan sonra her şey ilgisini çekiyordu artık. Hele ki de Davut Bey'le ilgiliyse bu şey. Akraba yani!

Şadıman Beyefendi, "Anlaştık, dinliyorum seni," diyerek, Sağlık Kabinci Kâmil'e sözünü geçirdiğini belli etti dükkânda bekleşenlere.

Dinledi.

"Ne?"

Bunu derken, gayri ihtiyari Uzun Sedat'ın dizine geçirmişti pençesini. Adam önce gıdıklandı, sonra kasıldı. Canı yanmıştı ama bir terslik olduğunu anladığı için ses edemedi.

"Ne?"

Uzun Sedat dizinin derdinde olduğundan, Buzdolapçı Ali Fuat da güvenlikte bir gedik bulup sokulmuştu o yana. Şadıman Beyefendi, pençesini Uzun Sedat'ın dizinden çekip Buzdolapçı Ali Fuat'ın kulunçlarına geçirdi.

"Işş!"

Şadıman Beyefendi az daha dinledi.

"Ne?"

Buzdolapçı Ali Fuat'ın omzundaki parmakları daha da kasıldı. Yandı Buzdolapçı.

"Işş! Hay yav?"

"Davut'un ikizini mi buldun? Hastanın evinde miymiş?"

Haber, Mini Sağlık Kabini'nde kasırga gibi patladı. Uzun Sedat, Buzdolapçı Ali Fuat ve Gökhan, bir ağızdan bağırdılar:

"Ne?"

Buzdolapçı Ali Fuat tam da acısını falan unutup sevinçle doğrulmaya çalışırken, bu sefer de Uzun Sedat'ın dev pençesi öbür kuluncunun altına saplandı.

"Işş!" O olduğu yere çökekalır, Uzun Sedat öteki kuluncunu hunharca sıkarken, Şadıman Beyefendi sessiz olmalarını işaret edip dinlemeye devam etti.

"Ne?"

Uzun Sedat, "Bulmuş, bulmuş, bulmuş..." diye tekrarlayıp duruyordu. Sustu. İki damla gözyaşı süzüldü yanaklarından aşağı. Buzdolapçı'nın gözlerinden daha fazla yaş süzülüyordu ama, onunkisinin sebebi biraz duygusalsa biraz da fizikseldi. Malûm. Ama o da susmak zorundaydı. İçine doğru, "Işş!" dedi.

Bu arada Şadıman Beyefendi, telefonun öbür ucundaki arkadaşına, "Kesemezsin Kâmil!" diye bağırdı. "Böyle bir haber verip de arkasını sonraya bırakmamı nasıl istersin! Hayır efendim! Acil macil dinlemem. Asıl acilse dinlerim. Bak, beni de saçmalatıyorsun. Anlat şunu çabuk."

Sağlık Kabinci Kâmil karşı taraftan anlatmaya başlamış olmalı ki, Şadıman Beyefendi Buzdolapçı'nın kuluncunu azat edip elini kaldırdı, sessiz kalmaya devam etmelerini istedi arkadaşlarından. Sonra kafa sallamaya başladı.

"Evet... evet... Allah Allah! Üff! Ne? Ne diyorsun Kâmil? Allah Allah!"

Uzun Sedat daha fazla dayanamayıp yeni baştan eğilmişti Şadıman Beyefendi'nin üzerine. Şu Kâmil her zaman yedi mahalleye duyuracak şiddette konuşurdu, bu sefer fısır fısır konuşuyordu yahu! Cins adam, cins!

Buzdolapçı Ali Fuat, her iki pençeden de kurtulan omuzlarını ovalıyordu ufak ufak. Bu sefer fiziksel bakımdan da ağlamıyordu üstelik. Öbürküne ağlıyordu; Davut'un ikizine.

Gökhan, sırıtarak biraz daha sokuldu ustasına. Davut Bey'in

ikizi de bulunmuş. Al sana bir sıhri hısım daha! Şu maceraya bak yani!

Şadıman Beyefendi an be an değişen yüz ifadeleriyle dinliyordu Sağlık Kabinci Kâmil'i.

"Üff! Sahi mi yahu?"

Uzun Sedat, "Benim gibi konuştu," demeye getirerek Buzdolapçı Ali Fuat'a bakıp şişindi, ama bu iki damla gözyaşı daha akıtmasına engel teşkil etmedi. "Allah'ın işine bak!" diye düşünüyordu. "Bizim otuz senede çözemediğimiz muammayı bir gün içinde çözdü, önümüze koydu. Bir de şunların anasını bulsak da her şey tamama erse... Ama? Yok yahu! Bu buzdolapçıyı zorla evermedik mi biz? Nazik'e ne olacak o vakit? Firdevs'e ne olacak? Ben de neler düşünüyorum yahu!"

"Ne diyorsun?" diye soruyordu Şadıman Beyefendi. "Buna yürek mi dayanır Kâmil? Neredeymiş kız? Neymiş adı? Sen onun evindesin şimdi, öyle mi?"

Kızının adını duyma ihtimali, Buzdolapçı Ali Fuat'ı yüreklendirmişti. "Şerife" diyecekti, demedi. Bakalım Meneviş ne ad koymuştu, de mi? Her iki tehlikeli pençenin menziline yeniden girdi.

"Demek Çiğdem?"

Buzdolapçı Ali Fuat menzilden çıktı, yere çöktü, gözünün yaşı fışkırdı. "Ana maşşallah! Ana maşşallah!" deyip duruyordu fısır fısır. "Şerife'm Çiğdem olmuş! Ana maşşallah!"

Uzun Sedat, Sağlık Kabinci Kâmil'in davudi sesini duymaktan ümidi kesmişti. "Alıştık artık. Bari beraber ağlayalım," diye düşünerek Şadıman Beyefendi'nin arkasından ayrıldı, Buzdolapçı'nın yanına gidip az evvel sıktığı omuzlarını tuttu, kaldığı yerden gözyaşı dökmeye devam etti.

Kolay değildi bu yaşta adamların ağlaşmasını seyretmek. Gökhan'ın dudakları da büzük büzük olmuş, titremeye başlamıştı.

Şadıman Beyefendi henüz koruyordu metanetini. Biri çömelmiş, biri dinelmiş ağlaşan dostlarına derin bir muhabbetle baktı.

"Doğrusun Kâmil'im..." dedi. "... Biz de hergelenin babasını bulduk buzdolabı taslarının arasında. Doğrusun. Hiç sorma. Kızı kaçıran kadının adını da biliyoruz. Meneviş... Ne? Menevşe mi? Her neyse... Bu öyle diyor sabah beri."

Buzdolapçı Ali Fuat, Menevşe adını duyunca cenin gibi büzüldü, tek omzunu da "L"koltuğa dayamasa yere kıvrılacaktı. Ağlamaya devam etti. "Meneviş işte. Biz ne diyoz?"

"Allah, oradan kalkıp da seni götürmek için buraya kadar gelen o kadıncağızdan razı olsun. Şimdi anlat bakalım meramını. Tabii ki bulacağım Davut'u, ama niye acil?"

Dinledi niye acil, sonra da avaz avaz bağırdı:

"Ne?"

Biraz daha dinledi, gene bağırdı:

"Ne? Ne demek baş başa? Gebertirim o Suna'yı."

Biraz daha dinledi.

"Olur mu Kâmil? Bu kadar hayırlı işten sonra böyle bir felaket gelebilir mi başa? Olmaz kardeşim! Tamam. Üzme kendini. Ben şimdi arar, öttürürüm o erkek ördeği. Haklıymışsın. Acilmiş. Keşke uzatmasaydın bu kadar. Ben mi ısrar ettim? Her neyse, bak gene uzatıyorsun. Adresini söyle o evin, telefonunu da ver yazalım şuraya. Ben Uzun'la Ali'yi gönderiyorum hemen sana."

Dinleyip, kafa sallaya sallaya Sağlık Kabinci Kâmil'den aldığı adresi ve telefon numarasını kaydederken de korumaya devam etti metanetini. İşi bitince, "Eyvallah!" deyip kapattı telefonu, usulca ayaklandı. Sessizce ağlaşıp duran üç kişiye teker teker baktı.

"Gözümüz aydın!" dedi. "Ama?.. İnşallah... Yok canım!.. Bak şimdi, benim de aklıma kurt düşürdü bu Kâmil. Hay benim eşek kafam! Keşke en baştan adamı dinleyip arasaymışım Davut'u."

"Nedir yahu?" diye sordu Uzun Sedat. Buzdolapçı'nın hiçbir şey soracak, düşünecek hali yoktu.

Şadıman Beyefendi,

"Anlatacağım Uzun," dedi, halen sakin bir sesle. "Sen Ali'ye göz kulak ol. Benim hemen Davut'a ulaşmam lazım."

Uzun Sedat, Gökhan'ın da yardımıyla Buzdolapçı Ali Fuat'ı kucaklayıp kaldırırken, Şadıman Beyefendi, Sağlık Kabinci Kâmil, "Telefonunu kapatmış" dediği halde her ihtimale karşı önce cep telefonunu aradı Davut'un, gerçekten de kapattığını anlayınca, "Eşşeğin gidisi!" Beyler Sigorta'nın numarasını çevirmeye başladı. "Kâmil'in ilk dediği doğru çıktı!" diye düşündü evhamla. İçindeki kurt canını ısırmaya başlamıştı. İşte, dükkânın telefo-

nu da açılmak bilmiyordu bir türlü. Sakin ol Şadıman! Daha bu ikinci çalışı!

"Beyler Sigorta!"

Hah!

"Bana bak Suna, sen niye söylemiyorsun bizim Kâmil'e? Benim ben... Evet... Şadıman... Çabuk, bana Davut'un nerede olduğunu söyle... ve de kiminle olduğunu. Hemen!"

Dinlerken dizlerinin bağı çözülüverdi Şadıman Beyefendi'nin. Sağlık Kabinci Kâmil'in koltuğu arkasında olmamış olsa inme inmiş gibi düşecekti yere. Kalbi sıkıştı, nefesi darlandı.

Uzun Sedat ile Gökhan, Buzdolapçı Ali Fuat'ı "L" koltuklardan birine oturtmuş, kendi haline bırakmışlardı. Şadıman Beyefendi'nin fenalaştığını görünce masanın öte tarafına koşturdular. Uzun Sedat, "Su getir çabuk," dedi oğlana. "Orada bir yerde kolonya da olacaktı. Çabuk çabuk."

"Şadıman Beyefendi telefonu kapatmak istedi, ama ahizeyi isabet ettiremedi. Uzun Sedat, elinden alıp kulağını dayadı, kapandığını anlayınca yerine yerleştirdi.

İki yudum su, biraz kolonyayla masaj, Şadıman Beyefendi azıcık toparlandı.

"Çok fena Sedat!" dedi. "Çok fena!"

"Nedir yahu?"

Buzdolapçı Ali Fuat da ayaklanmıştı.

"Davut'la Çiğdem..."

"Ee?"

"Kâmil anlattı. Gittiği o hasta evi Menevşe denen o kadının eviymiş. Hasta da, Ali'nin bahsini ettiği, Menevşe'nin oğlan kardeşi Selim. Zaten o kadarını siz de anladınız beni dinlerken. Çiğdem, Davut'un ikizi... Onların evine gitmiş Kâmil... Öf Allahım!"

Uzun Sedat merakından ölüyordu ama Şadıman Beyefendi de kalpten ölebilirdi her an. Sabırlı olmak lazımdı.

"Sakin ol Şadıman yahu!" dedi. "Bu kadar kötü ne olabilir? Kızımızın başına bir şey mi gelmiş yoksa? Dur dur dur. Soluklan. Acele etme. Al, şundan bir yudum daha iç."

Şadıman Beyefendi itaat etti, ama aynı zamanda da yerinden kalkmaya davrandı.

"Dinle Sedat. Vaktimiz dar," dedi, yumruklarını masaya dayayıp. "Çiğdem, meğer Davut'un dükkânında işe başlamış dün."

"Allah!" diye bağırdı Uzun Sedat.

"Yav?"

Şadıman Beyefendi bu olağanüstü haberin sindirilmesini bekleyecek değildi.

"Dinle..." dedi azarlarcasına. "Dün işe başlamış, bugün de Davut'la beraber İçkale Otel'e kapanmış. Suna söyledi şimdi. Evleneceklermiş."

"Allah!" Bu sefer hem Uzun Sedat, hem de Buzdolapçı Ali Fuat bağırmışlardı aynı anda. Gökhan sırıtmayı kesmiş, geriden geriden, gözlerini kısarak dikkatle dinlemeye başlamıştı.

"Kâmil de Davut'un yerini öğrenmek için bastırmış benden önce ama vermemiş adresi keçi kız. 'Beraber olmak, başbaşa kalmak istiyorlardı. Evleneceklermiş. Müjde verdi' falan dedi şimdi bana, nevrimi döndürdü. Benim hemen İçkale'ye gidip Davut'u bulmam lazım. Gerisini düşünmek bile istemiyorum. Kalbim ağzımda atıyor."

"Dur yahu!" diyerek Şadıman Beyefendi'yi engelledi Uzun Sedat. "Tek başına olur mu hiç? Hep beraber gideceğiz."

Şadıman Beyefendi elini kaldırdı.

"Olmaz öyle şey," dedi. "Ya bilmeden birbirlerine bir fenalık yaptılarsa? Kolbastı gibi baskın mı yapacağız hep birlikte?"

"Deme böyle Şadıman," dedi Uzun Sedat. Buzdolapçı Ali Fuat yere çökmüş, uğunmaya başlamıştı. "Kan çekmiştir. Fıtrat bağı bu. Yok! Olmaz! Hiçbir şey olmamıştır. Hep beraber gidiyoruz. Hadi bakalım. İtiraz istemem."

"Siz benimle gelemezsiniz Uzun." Şadıman Beyefendi çok kesin konuşmuştu. Uzun Sedat durakladı.

"Yahu, ayakta zor duruyorsun, betin benzin attı. Saman gibisin saman. Nasıl gönderirim seni bu halde bir başına?"

"Vakit kaybediyoruz. Beni oyalama. Şu masanın üstündeki kâğıdı alın, Menevşe'nin evinde beni, bizi bekleyin siz. Kâmil de orada sizi bekliyor zaten."

"Yahu olmaz ki bu halinle bir başına!"

"Bir başıma gitmeyeceğim. Şu çocuğu alacağım yanıma."

Buzdolapçı Ali Fuat, donyağı gibi bir suratla buzul gibi dikildi aralarına.

"Hangi çocuğu?" diye sordu.

"Gökhan'ı işte."

"Hani Gökhan? Nerde?"

Şadıman Beyefendi ile Uzun Sedat, dönüp Gökhan aradılar dükkânda.

"Koşa koşa gitti demin," dedi Ali Fuat.

Şadıman Beyefendi, ani bir kararla kolundan tuttu Uzun Sedat'ın. "Gel benimle," deyip dükkânın dışına sürükledi.

"Bana bak Uzun," dedi. "İçimde çok kötü bir his var. Sen bu Ali Fuat'a mukayyet olacaksın. Senin işin bu, tamam mı kardeşim? Al onu, bir taksiye at, yolda şenelt biraz. O Menevşe midir, Meneviş midir her ne karın ağrısıysa, o sahtekâr karının evine götür. Sonra da benden haber bekleyin."

"İyi de yahu, sen pek iyi görünmüyorsun Şadıman. Hep beraber niye gitmiyoruz?"

"Olmaz Uzun! Şunu söylemeyeyim, şerri davet etmeyeyim diyorum, zorla söyletiyorsun. Ya fıtrat bağlarını yanlış anlayıp başka bir şey yaptıysa bu veletler? Karşılarına dikilip, 'Müjde, siz ikiz kardeşsiniz' mi diyeceğiz o zaman?"

"Allah göstermesin! Peki, ne yapacağız o zaman?"

"O zamanı o zaman düşünürüz. Ben gidiyorum."

"Yahu..."

"Uzatma Uzun!"

Yarılmış nar, üstü düz nardan iyi
Müjdelermiş çatlamış nar taneyi...
MEVLÂNÂ

Sağlık Kabinci Kâmil, bombayı bir türlü bırakamıyordu hasta evinin ortasına. Yok, kadınların, bilhassa da Sevim Hanım'ın bir yerlerine iner diye korktuğundan değil, kendisini bir yerlerine inme inmiş gibi hissettiğinden bırakamıyordu. Şu Suna denilen kızla konuştuğundan beri, "Şer düşünüp şerri davet etmeyelim. Hayır düşünelim, hayır olsun," diye düşünmeye çalışıyor, ama insan neyi düşünmemeye çalışıyorsa onu düşünür, aklının handeyse yüzde yüzüyle Davut ve Çiğdem arasında olması muhtemel en şer buluşmayı, kavuşmayı düşünüyordu. Sesiyle beraber küçülüp gitmiş, güneşe yatırılmış hurma gibi suyunu çekmiş, kurumuş, kararmıştı birkaç dakika içinde. Durumu gerçekten kötüydü. Bu da yetmezmiş gibi hem Rüveyde bakıyordu gözünün içine, hem de Sevim Hanım.

Esasen saklayacak gizleyecek bir şeyi de kalmamıştı, çünkü sağ olsun, Şadıman, "Her şeyi anlatacaksın," diye tutturduğu için ister istemez her şeyi anlatmış, gerçi fısıldayarak, yuvarlayarak anlatmıştı ama, kadınlar da artık ne kadarını anladıkları bilinmez, her şeyi duymuşlardı. Ne duymuşlardı? Davut'la Çiğdem, beraber bir yere gitmişmiş, otel miymiş neymiş.

"Gider gider ayol!" diye düşünüyordu Sevim Hanım. "İş hayatı bu. O da onun patronu neticede. Demek ki tuttu elinden kardeşi-

nin, ilk iş gününde işi göstermek için onu da yanında götürdü kardeş kardeş. Ay, canım ayol!" Ama hemen hemen bununla aynı anda şöyle de düşünüyordu: "Ay şimdi camı çerçeveyi indirip avazım çıktığı kadar baaracam! Kardeş olduklarını ne bilsinler! Aynı yaşıt bi oğlanla aynı yaşıt bi kızın aynı otelde işi ne? Tövbeler tövbesi ayol!"

Rüveyde ise eli ahizeye yapışmış, artık kapattığı telefonun üstüne neredeyse kendini de kapatmış, titreyen, terleyen Sağlık Kabinci Kâmil'e bakıyor, "Kötü haber aldı!" diye düşünüyordu. "Çok kötü bir haber aldı bu. Hale bak! Sarardı soldu adamcağız. Bu deli kız ne demeye elin adamıyla otellere gitsin ki? Evlerden ırak Yarabbim! Şu Sevim'i burdan uzaklaştırayım da herif derin bir nefes alsın... Ben de şaşırdım, Sevim midir Menevşe midir ne karın ağrısıdır..."

"Nooldu Kâmil?" diye sordu Sevim Hanım. "Ne dedi arkadaşın?" İlk başta Sağlık Kabinci Kâmil'in Buzdolapçı Ali Fuat'la konuştuğunu, sonra ona, "Eşşek şakasının âlemi yok. Ver çabuk Şadıman'ı," diye bağırdığını, hemen sonra da ahizeyi avuçlarının arasında yok edip, o Şadıman dedikleri arkadaşına fısır fısır, otel-motel, beraber-baş başa gibi sözler ettiğini duymuştu. En sonunda Sağlık Kabinci Kâmil ağzını ahizeden çekip buna dönmüş, "Buranın adresi, telefonu neydi Menevşe? Söyle de yazdırayım arkadaşlara. Kalkıp gelsinler artık," demişti.

O kadar telaşlanmamıştı Sevim Hanım. İçinde kötü hisler yoktu pek. Öyle olur. Kendi kötülüğüyle yüzleşmeye başladığı zaman, insan her şeyi daha pozitif görmeye ve artık "o kadar da korkulacak" bir şey kalmadığını düşünmeye başlar.

Sağlık Kabinci Kâmil, sakin görünmeye çalışarak,

"Tamam canım," diye mırıldandı. "Boş yere evhama kapıldığımı düşündü Şadıman. Arayacak şirketi, belki de aramıştır. Davut'u bulmaya çalışacak. Onu bulunca Çiğdem'i de bulmuş olacak zaten. Galiba bir iş görüşmesi için birlikte bir otele gitmişler. Siz de duydunuz. Tabii, hangi patron ilk günden bir elemanını yanına alıp da iş görüşmesine gider diye bir soru da aklıma gelmiyor değil. Ama kardeşlik bağları farkında olmadan ikisini birbirine çekmiş, yaklaştırmıştır diye şey ediyorum... ümit..." İçi boşalmış peynir tenekesi gibi teng teng ötüyordu o cânım davudi sesi.

Sevim Hanım, bilmiş bilmiş kafa salladı.

"Tabii ayol, ben dedim size. Hepimizin yollarını kavuşturan Allah kıyar mı hiç o sabilere? Kan çekmiştir. Bilmeden etmeden kaynaşmış, güzel güzel, kardeşçe hislerle arkadaş oluvermişlerdir... Di mi Rüveyde?"

Rüveyde göğüs geçirdi.

"İnşallah anam, inşallah! Ne bileyim, bu kadar tesadüften sonra? Hadi kalk! Kakıldık kaldık burda. Bir gidip bakalım senin biradere."

Telaşlandı Sevim Hanım.

"Ay hakkaten ayol! Unuttuk adamcaazı orda! Koş koş."

Sağlık Kabinci Kâmil'i telefonun başında bırakıp hasta odasına seğirttiler. Herif derin bir nefes aldı.

Koklayıp anlar burun: Mevkî nere?
Gönderir insanı elzem bir yere...
MEVLÂNÂ

"Yav?" diyordu Buzdolapçı Ali Fuat. "Ya bunlar esastan da evlenmeye ney kalktılarsa kendi aralarında? Hay arkadaş!"

"Yok be yahu!" dedi Uzun Sedat. Şeneltecek ya. "Çocuklaşma allasen. Şadıman şimdi bulur, kulaklarından tuttuğu gibi getirir ikisini de karşımıza. Olsa olsa iki lokma bir şey yemeye gitmişlerdir."

"Otele mi? Hay yavrum hay! Memlekette lokanta mı kalmadı Sedat? Ne diyon sen aslanım!"

Uzun Sedat, Buzdolapçı'nın onun yanında iki kelime etmeye korktuğu önceki otuz seneyi özlemle yad etti.

"Yahu ne var bunda?" dedi. "Ha otel, ha pastane. Şimdi herkes otele gidiyor artık. Daha sessiz, daha nezih, serin, sakin, hizmeti iyi. Pastacı, muhallebici, bolkepçeci dediğin bizim zamanımızdaydı arkadaş."

Buzdolapçı Ali Fuat ikna olur gibi olmuştu. "Sen bi dakka," deyip, Mini Sağlık Kabini'nin kapısını kilitledi.

"İşşallah. Hadi gidelim madem. Meneviş de benim gibi kocamıştır, de mi Sedat? Yazık!" Kendi zihninin kara bulutlarını dağıtmaya çalışıyordu garip... bir nevi kendi kendini şeneltmeye.

"Meneviş değil yahu," diye gülümseyerek düzeltti Uzun Sedat. "Menevşe Menevşe. Bizi de alıştırdın sabah beri, tutup Meneviş diyeceğiz şimdi kadına, ayıp olacak."

"Canım, ha Meneviş, ha Menevşe. Noolacak!"

Beraberce buzdolapçı dükkânına geçip onu da kilitlediler. Yola revan olma zamanı gelmişti. Müthiş heyecanlıydı her ikisi de. Uzun Sedat ayrıca endişeli, üzgün, korkulu, kaygılı, bunlanmış. Başka derdi yokmuş gibi bir de Buzdolapçı Ali Fuat'ı şeneltme ödevi vermişti Şadıman ona. Bir taraftan da kendine kızıyordu; "Nasıl oldu da Şadıman'ı o halde göre göre bir başına gönderebildin yahu!" diyerek ki, bu da cabasıydı. İstese, Ali Fuat'ı da koluna takıp İçkale'ye gider, arkadan yetişirdi ama Şadıman Beyefendi'nin korkusunu haklı buluyor, o da en az onun kadar korkuyordu.

Birinin, heyecanını yenip, "Hadi gidelim," demesi gerekiyordu. Baktı, Buzdolapçı oyalanıyor,

"Hadi gidelim," dedi. Merdiven yukarı çıkarken, elindeki adres kâğıdına konsantre olmuşmuş gibi yaptı, dönüp bakmadı bağrıyanığa. Kolay değildi! Otuz sene önce kızını bilâ kayd-ü şart teslim ettiği kadını görecekti az sonra... ve de, Allah kısmet ederse kızını... Ama daha da zoru vardı, asıl kızı onu görecekti... Gelgelelim, daha da bir zoru vardı; oğlu, öz be öz hem de, senelerdir bakıp da göre göre "amca" gören oğlu Davut, karşısında "baba" görecekti artık. "Allah bilir neler geçiyordur fakirin aklından!" diye düşünüp kendi haline bıraktı fakiri. Sokağa çıkmıştı. Köşedeki elektrik direğinin oraya doğru yürümeye başladı.

"Akrabalarımızın yanına gidiyoz, de mi Sedat?"

İrkildi. Buzdolapçı sessiz sessiz arkasından gelmişti demek.

"Tabii yahu!" dedi, coşkulu görünmeye çalışarak. "Bak ne güzel söyledin! Akrabalarımız! Vallahi de öyle yahu!"

"Vah Selim'im..." diye sızlandı Ali Fuat. "Vah aslan kardeşim! Demek ciğeri yemiş bitirmiş. Dalyan gibi çocuktu, biliyon mu?"

Uzun Sedat bir şey demedi. Dostunun omzuna attı elini, sonra sokak ortasında yakışmaz diye düşünerek geri çekti.

Taksi durağı az ilerdeydi. İşler yolundaydı o gün durakta. Arkası arkasına, önce uzun saçlı, patlıcan burunlu bir oğlan, sonra ak saçlı, dik duruşlu ihtiyar bir adam, ki duraktakiler onu hep uzaktan uzağa görmüşler, hayatta taksiye bindiğini görmemişlerdi, arkasından da birisi zebella gibi uzun ve iri, öbürü ise keçiboynuzu kadar kavruk üç müşteri almışlardı beş dakika içinde. Bunları tanıyorlardı işte. Meşhur Buzdolapçı Ali Fuat'la meşhur Uzun Sedat.

Sûretimize değil, siyretimize bak sen!
MEVLÂNÂ

Taksinin arka koltuğunda soğuk soğuk terliyordu Şadıman Beyefendi. Mendilini çıkarıp dudaklarının üstünü, alnını, ensesini sildi.

"Evladım. Yollar boş. Bassana sen şu gaza biraz."

Taksici, dikiz aynasından şöyle bir baktı yaşlı müşterisine, sonra biraz hızlandı.

"Şerri düşünüp şerri davet etmeyelim," demişti Uzun Sedat. Yok yok, o dememişti, bu demişti. Kim demiş olursa olsun doğru demişti. Düşünmemek lazımdı şerri; geliverirdi, "Beni mi aramıştınız?" diyerek. Söz dinleyip düşünmemeye çalıştı. Ne mümkün? Kural şu: Düşünmemeye çalıştığın şeyi daha çok düşünürsün. Yüzünü mendile gömdü. "Niye düşünüyorum ki?" diye düşündü. "Ne olacaksa o olmayacak mı zaten? Neyi değiştirebilirim?"

Ola ki Davut, ikiz kız kardeşi ile, Allah etmeye, bir halt karıştırmış olsun. Ne yapılabilirdi? "Ne yaptın eşek herif! O senin öz be öz kardeşin!" denmezdi herhalde. Peki, ne denirdi? Basit. "HİÇBİR ŞEY!!!" Bir biçimde bu yanlış ikilinin ilişkisi sona erdirilir, sonra da otuz senelik yalan, aslanlar gibi devam ettirilirdi. İyi de nasıl? Yalan falan kalmamış ki ortada! Bunun dede olmadığı çıkmış ortaya, onun anne olmadığı. Meneviş miydi? Yok... Menevşe. Ulan Ali Fuat!

Bıçak sırtı! Tam bıçak sırtı. Es Sırât-ı müstakîym!

Şöyle olur; her iki taraf da karşı tarafa ulaştığını kendi tarafına belli etmez. Yalan, o bazda sürer gider. Oğlan, "Nerde benim kız kardeşim?" der, kız, "Nerde benim oğlan kardeşim?" Cevap olarak, dudaklar büzülür, eller iki yana açılır, "Ah bir bilsek!" denir. "Ah bir bilsek!"

Olur muydu ki? Bu bebeleri otuz seneden sonra kavuşturmayı, buluşturmayı hükme bağlamış Yüce İrade'nin bir rüya daha gösteriverme tehdidi tepede mütemadiyen alçalan bir nacak gibi sallanırken, bu yalan sürdürülebilir miydi?

Soğuk soğuk terliyor, karnından burnuna doğru yükselen gaz sancısıyla başa çıkmaya çalışıyordu. Taksinin koltuğu sırtına, kürek kemiklerine batmaya başladı.

"Gazla evladım!"

Yüzünü mendiline gömdü tekrar, mendil yüzüne battı. Her tarafı ayrı acıyor, her yanı ayrı sızlıyordu. "Çarpıldın Şadıman! Hastalandın," diye konuştu kendisiyle. "Canını sıktığın şeye bak. Olacak olan oluyor yahu! Çünkü olmuyor, olduruluyor da ondan. Elimizden gelen hiçbir şey yok. İrademiz, ihtiyârımız, insiyakimiz, temkinimiz, tedbirimiz, prensiplerimiz yalan. Hepsi yalan. Kararlarımız, fikirlerimiz, planlarımız... Hepsi O'nun planı. Bize düşen, ezberimize kazındığı gibi davranmak, rol kesmek. Sonra da "Ben yaptım-ben ettim," diye böbürlenmek veya, "O yaptı-o etti," diye yakınmak. Ama kimsenin bir şey yaptığı yok. Yaptırılıyor..."

Düşünceleri beynine batıyordu.

Birden, sert bir frenle öne gitti, elleriyle ön koltuğun arkasına dayanarak dengesini buldu, ön koltuğun arkası ellerine battı, yaslandı, arka koltuğun önü sırtına battı.

"Ne oldu? Niye durduk?"

"Noolacak Amca..." dedi taksici. "Yakalandık ekibe işte. Görmüyon mu? Bas gaza-bas gaza, olacağı buydu!"

Şadıman Beyefendi, sitem eder gibi yukarı kaldırdı ellerini, gözlerini de taksinin tavanına dikti. "Yakalanmadık," diye düşündü. "Yakalattırıldık." Böyle düşünmek rahatlatmadı onu. "Bunu bana niye yapıyorsun Allahım?"

Taksici, "Cık cık cık" diye diye ön kapıyı açıp trafik ekibiyle ko-

nuşmaya gitti. Çarpılan kapının sesi Şadıman Beyefendi'nin kulağına battı.

"Belki de, ne olursa olsun söylemeliyiz çocuklara. Otel odasında kendilerini berbat etmişlerse bile söylemeliyiz. 'Siz kardeşsiniz.' Kafalarına balyoz gibi indirmeliyiz hakikati. Hem, 'Ne olursa olsun' demenin ne mânâsı var ki? Ben resepsiyondan çağırtınca Davut odadan inip, yukarda kiminle ne halt ettiğinin raporunu mu verecek bana sanki? Tabii ki vermeyecek. O zaman biraz daha kolaylaşacak işler. Onlar bir şey olmamış gibi davranacak, bizler de aralarında ne olup bittiği hakkında bir şey bilmiyormuş gibi. Öff! Ya rüyalar ne olacak?"

Taksici homurdana homurdana geri geldi, kapıyı çarparak örttü, marşa bastı.

"Asıl özel araba sahiplerine basın cezayı götünüz yiyosa..." diye söyleniyordu. "Gariban taksiciye, dolmuşçuya yetiyo anca gücünüz..."

Şadıman Beyefendi'nin kulağına battı adamın sesi.

"Vırıldanma," dedi. "Kaç para ceza kestilerse öderim. Gaza bas sen. Terbiyesizliğin âlemi yok!"

"Ceza puanı noolacak?"

"Onu da mı ödeyeyim ulan? Gazla."

Taksici gazladı.

"Yok yok..." diye düşünmeye başladı yeniden. "Uzun haklıydı. Fenayım ben. Hiç halim yok. Bir başıma gelmemeliydim."

Ayak tabanları batıyor, baseni batıyor, bir yere değen her yeri batıyordu. Göğsünde bir darlanma hissetti. Omuz başları kopacakmış gibi oldu, dirsekleri, bilekleri sızladı.

"İçinden çıkamayacağım," diye verdi hükmünü. "Nasıl çıkayım? Kim çıkabilir? Yarım saat öncesine kadar Davut'tan, Davut'un göstereceği muhtemel tepkilerden, Buzdolapçı'dan başka derdimiz yoktu. Belki de halen daha yoktur. Abartıyorumdur. Belki iki kardeş, kardeş olduklarını elbette ki bilmeden, oturmuşlar, güzel güzel yiyor, içiyorlardır. Belki bayram yerine dönecektir birazdan İçkale. Niye karartıyorum kendi içimi?"

Kendini, Davut'la Çiğdem'in tepesine dikilmiş, "Siz kardeşsiniz," derken hayal etmeye çalıştı. Onlar da kısa itirazlardan sonra

ikna olacak ve şöyle diyeceklerdi:

"Biz de dünden beri neden kanımızın bu kadar kaynadığını soruyorduk kendimize."

Ve bütün problem sona erecekti.

Alnını mendile bastırdı, bütün kafa derisi acıdı.

Ne yaşayışı öbürünün yaşayışına benzer,
Ne ölümü...

MEVLÂNÂ

Davut'la Çiğdem, Stad Otel'in on sekizinci katındaki odada sırt sırta dönmüş, dizlerini karınlarına çekmiş, bun terlere batmış, yüz ifadeleri an be an değişerek uyuyor, Gökhan, İlkiz Sokaktaki işhanının asansörünü beklemeye bile tahammülü olmadığı için terli bir sırıtmayla merdiven yukarı koşturuyor, Buzdolapçı Ali Fuat ve Uzun Sedat bindikleri taksiyle İncirli'ye doğru seyran ediyor, Uzun Sedat, kafasını camdan çıkarıp fazlaca sarkan Buzdolapçı Ali Fuat'ı sürekli ensesinden çekiştiriyor, Sağlık Kabinci Kâmil üzgün, durgun bir yüzle, İncirli'deki Turan Apartmanı'nın ikinci katındaki hasta odasında, ki artık cenaze odasıdır, Selim Dayı'nın açık giden mavi gözlerini kapatıyor, Sevim Hanım mevtanın üzerine atlıyor, Rüveyde, elinde kolonya şişesi, onu sakinleştirmeye çalışıyor, Suna, kapkara bir suratla Beyler Sigorta'nın mutfağında turluyor, çıkıp antresinde turluyor, geçip, salona açılımlı sekreter odasında turluyor, dolanıp, Davut Beyefendi'nin odasında turluyor, sık sık saatine bakarak Gökhan'ı bekliyordu.

Gölge, deli gibi koşuyordu o yandan o yana. Bir orada buluyordu kendini, bir burada. Beyler Sigorta'da olduğu zaman ağlayıp hıçkırarak Uzun Sedat'gilin taksisine koşuyor, orada seyran ettiği kısacık zaman zarfında "Benim burda ne işim var?" dercesine bir isyanla inleyerek göz açıp kapayıncaya kadar Turan Apartmanı'nın

penceresine yapışıyor, uçup-kaçıp Stad Otel on sekizinci kata uğruyor, orada da duramıyor, Şadıman Beyefendi'nin yanına zıplıyordu. Sonra tekrar, sonra tekrar başlıyordu turlamaya.

Şadıman Beyefendi, her eklemi her eklemine batarak, canı acıyıp göğsü, sırtı sızlayarak, nabzı şakaklarında zonk zonk atarak, İçkale Otel'in önünde duran taksiden güçlükle indi. Asıl enerjisi tükendiği için yan yatırılmış bir sanayii tüpü gibi yan yan, pır pır ede ede ilerledi. Dermanının tortularını yaktığının farkındaydı. Her tortu damlasını nekes bir dikkatle harcayarak resepsiyona ulaşmaya muvaffak oldu.

"İyi akşamlar Beyefendi. Nasıl yardımcı olabilirim?"

"Davut Beyefendi," dedi nefes nefese. "Beyefendi, soy ismi oluyor. Ona göre bak listene, ama çabuk bak, hayat memat meselesidir." Yüzüne biraz şaşkın, biraz da çok kötü durumda olduğu her halinden belli olduğu için ürkek ve kaygılı bakan genç resepsiyon görevlisine "Boşver. Beni dert etme." gibisine göz kırptı. "Ben kendisinin dedesiyim. Torunumun otelinizde kaldığını da gayet iyi biliyorum. Odasını bağlar mısın kızım?"

Resepsiyoncu kız, tel çerçeveli gözlüğünü düzeltti, bankonun altında saklı bilgisayar ekranına bakıp "Davut Beyefendi" ismini tuşladı. Normalde hepsini tuşlamaya gerek bile yoktu. Daha "D", olmadı "A", bilemedin "V" harflerini tuşlayıp "DAV" yazdığı anda, otelde ne kadar Davut, David, Davidof varsa hepsinin adının alt alta gelmesi gerekirdi ekrana, ama gelmemişti. O kadarı bile, kızın, kafasını kaldırıp: "Maalesef Efendim. Otelimizde bu isimde bir beyefendi konaklamıyor," demesi için yeterliydi. Ama kız Şadıman Beyefendi'nin haletinden korkmuştu. Sanki adamcağızı oyalayabildiği kadar oyalayıp, tutabildiği kadar ümit vitesinde tutarsa daha iyi edecekmiş gibi bir hisle, isim-soyad, bir tamam yazdı. "DAV"dan sonra da isim göremediğine göre, artık ne göreceğini, daha doğrusu ne görmeyeceğini bal gibi biliyordu. Bilmiyormuş, o da merak ediyormuş gibi yaptı, ekrana uzun uzun, arada kaşının altından şu bankoya yaslanan, terleyip duran ihtiyarı keserek baktı.

"Maalesef Efendim," dedi sonunda. "Otelimizde bu isimde bir müşterimiz konaklamıyor."

Şadıman Beyefendi, bütün ağırlığını bankoya dayadığı dirseğine vererek, "Nasıl?" diye inledi. "Emin misin kızım? Bir daha baksan?" Banko dirseğine battı.

"Eminim Efendim." Kız, Şadıman Beyefendi'nin bu cevap karşısında bin beter hale geldiğini gördü. Korkuyla ekledi: "Ama tamam. Bir daha bakayım. Belki gözümden kaçmıştır."

Panik içinde, yaptığı işin anlamsızlığını bile bile, "Davut Beyefendi" ismini yeniden tuşlamaya başladı kızcağız. Kendince zaman kazanıyordu.

Şadıman Beyefendi düşünüyordu o arada. "Davut kat'iyyen izini kaybettirmez. Suna yalan söyledi." Diz bağları çözüldü. "Yanlış otel... Yanlış otel..." Zaten diz eklemleri batıyordu etine. Çöktü.

Resepsiyoncu kız, malûm cevabı tekrarlamak için kafasını gönülsüz, ağır ağır kaldırdı, karşısında kimseyi göremedi. Ama öteden resepsiyona doğru koşmaya başlamış iki korumayı görünce durumu anladı, parmak uçlarında yükselip bankonun önüne baktı. Yaşlı adam yere yığılmış, paçavra gibi yatıyordu. Bağırdı:

"Ay yetişin! Bir şey oldu."

Zaten yetişmişlerdi. Görevlilerden biri, Şadıman Beyefendi'yi sırtüstü çevirip yakasını genişletti. "Galiba kalp! Doktor anons edin."

Öbürü, "Kaldıralım şurdan," dedi.

Şadıman Beyefendi, kendi ayakları üzerinde girdiği otelin lobisinde, korumaların kucağında o an için en tenha yer olan yapay tropik bahçeye götürüldü. Epeyce büyük iki tane sallanan sandalye vardı orada. Bambu... Kibarca yatırıldı. Lobide müzik kesilmişti. Anons vakti: "Konuklarımız arasında doktor varsa, kalp krizi geçirmekte olan bir misafirimiz için..."

Büyük deri koltuklarda oturanlar, birer ikişer doğruldu. Bir kısmı, zaten ihtiyar bir adamın bankonun önüne yığılıp kaldığını gördüğünden beri olayı daha yakından izlemek için evvelce ayaklanmıştı. Lobide oturmakta olan bütün müşteriler, saygılı bir mırıltıyla birbirlerine meraklı sorular sorarak yavaş yavaş yapay bahçeye yaklaşmaya başladılar.

"Ben doktorum," diyen orta yaşlı bir adam, Şadıman Beyefendi'nin tepesine dikildiğinde epey seyirci toplanmıştı.

Doktor, eğilip hastanın kalbini dinledi, parmaklarını şahdamarına değdirerek nabız almaya çalıştı. Alamamış olmalı ki, aniden ata biner gibi bindi Şadıman Beyefendi'nin kucağına, kaburgalarının birleştiği yere okkalı bir yumruk attı, sonra hızlı ve ritmik, kalp masajına başladı.

Sandalye yatıyor, kalkıyor, ölmüş gitmiş Şadıman Beyefendi, nezih bir seyirci grubuna, üstelik de kucağında eşek kadar bir adamla son sallanan sandalye akrobasisini sergiliyordu. Tam iddia ettiği gibi.

Doktor terlemişti. Hoyrat hareketlerle, tepesine bindiği birini acımasızca döver gibi tepinip duruyordu Şadıman Beyefendi'nin üstünde. Birkaç basıdan sonra eğiliyor, ihtiyarın nefesini dinliyor, sonra göğüs kafesine bir yumruk daha atıp masaja kaldığı yerden devam ediyordu.

İki-üç dakika sonra, son bir defa daha dinledi Şadıman Beyefendi'nin olmayan nefesini, sonra atın terkisinden geri geri atlayan bir binici gibi yere atladı, atlarken sandalyeyi ittirmişti, Şadıman Beyefendi'nin sallanma hızı arttı. Elleri belinde, dudaklarını ısırarak yanındaki görevliye eğilip bir şeyler söyledi. Görevli bara koşturdu, boş masalardan pembe bir masa örtüsü aldı, sallanıp duran mevtanın üzerine örttü.

Kalabalıktan saygılı, sessiz sayılabilecek bir çığlık yükseldi, ama kimse kıpırdamadı.

Şadıman Beyefendi, hazır seyirciyi de bulmuşken, sallanmaya devam etti.

Ne koruma görevlileri, ne belboylar, ne komiler, ne garsonlar, ne diğer çalışanlar ne de müşteriler... Kimsenin aklına, şu sallanıp duran cenazeyi durdurmak gelmedi. Herkes, büyülenmiş gibi seyretti, seyretti.

Tâ ki bunlardan sezilsin aczimiz,
Anlaşılsın, Rabbimiz kim, biz kimiz...
MEVLÂNÂ

Taksi Danişment'i geçmiş, İncirli Sanatoryum kavşağından önceki son kavşağa yaklaşmıştı.

"Işş!" dedi Buzdolapçı Ali Fuat.

"Ne oldu yahu?"

"Bilmiyom hay Uzun. Şuramdan bi ilmek söküldü sanki. Göynüm darlanıverdi birden. Kötü bi şey mi oldu ne?"

Uzun Sedat'ın aklına hemen Şadıman Beyefendi'nin bet beniz atık hali geldi. Ürperdi ama belli etmemeye çalıştı. Şeneltecek çünkü.

"Yok yahu!" dedi. "Nerden çıkartıyorsun? Araba bir kasise girmiştir. Olur ya öyle."

Öteki, limon yalamış gibi bakıyordu Uzun Sedat'a.

"Olur mu diyon?"

"Olur canım. Hemen şerre yormamak lazım."

Buzdolapçı Ali Fuat bir müddet eli döşünde, gaz çıkartacakmış gibi ekşi ekşi bakındı akşam karanlığına, sonra yeniden döndü Uzun Sedat'a.

"Uzuun..." dedi. "Nası buldun benim yeni oğlanı?"

"Ne oğlanı? Gökhan'ı mı diyorsun? Eh. İyi bir çocuğa benziyor."

"Sen beğenmiyon amma, aslında iyi oğlan. Benim gözüm çok tuttu şahsan!"

Uzun Sedat, gene camdan fazlaca sarkan Buzdolapçı'yı ensesinden tutup içeri çekti.

"Uslu dur yahu! Hem, nerden çıkartıyorsun benim beğenmediğimi filan? İyi bir çocuk dedim ya."

"Öyle deme! Saçına başına bakmayacan, insanlığına bakacan, insanlığına."

"Hasbinallaah! Kim bakıyor çocuğun saçına başına yahu! Delirtme adamı!"

"Sen bi dakka!"

Uzun Sedat, hep şu şeneltme mesuliyeti hatırına sabrediyordu. Ama sabır, sabır, o da bir yere kadar. Bağırdı:

"Nee?"

"Valla olmaz. Ben verecem. Darılırım."

Taksi, Vergi Dairesi'nin önünde durmuştu. Uzun Sedat şaşkın şaşkın bakındı etrafına.

"Ne zaman geldik yahu?"

"Bakmıyon ki etrafına."

İndiler.

Dün yük altındayken yüktür şimdi o
Hep emir alırdı, hür şimdi o...

MEVLÂNÂ

Koltukaltlarının teri sırtına, sırtının teri beline, belinin teri de donuna kadar inmişti. Uzun saçlarının kuyruk ve zülüf kısmından şıpır şıpır sular damlıyordu. Silkindi, gözünü yakan tuzlu damlalardan kurtulmak için göz kırpıştırmaktan başka bir şey gelmedi aklına. Kırpıştırdı, somurttu.

Façayı epey dağıtmış vaziyetteydi. Ceketini ve bond çantasını buzdolapçı dükkânında unutmuştu. Pantolon cebine tıkıştırdığı kravatı koşmanın etkisiyle uç vermiş, sağ yanından bağırsak gibi sarkmıştı.

Beyler Sigorta Aracılık Hizmetleri'nin kapısında bir an durdu, soluklandı, zile bastı. Somurtuyordu.

Suna içeriden seslendi:

"Kim oo?"

"Gökhan ben. Aç canım." Sesi kontrollü, yani her zamanki gibi mikrofonik çıkmıştı. Memnun oldu.

Suna, kapıyı ardına kadar açıp üstüne atladı çocuğun.

"Nerdesin hayırsız? Saat kaç oldu!"

Gökhan kendini kastı, en az bir karış kısa partnerinin ayaklarını yerden kesildiği için kendi etrafında dönerek kapıyı kapattı, kızı boynunda fular gibi taşıyarak mutfağa doğru yürümeye başladı. Bir taraftan da öpülüp yalanan gerdanını büzmemeye, kasmama-

ya, kaçırmamaya gayret ediyordu. Kızın beline doladı kollarını, o da onu öpüyormuş gibi yaptı. Suna'nın burun delikleri o görmeyeli büyümüş olmalıydı; höh diye sıcak hava geliyordu soludukça. Tiksindi ama dayandı sonuna kadar.

Bir tek şey planlamıştı. Suna'yı kandırıp ağzından lafı alacaktı. Hepsi o. Ne lafı alacağını falan bildiğinden değil. Bir terslik olduğunu hissediyordu. Eksik bir parça, yerine yakışmayan bir şey, oraya hiç uymayan bir nesne... Ne bileyim yani?..

"Çok saldırgan görünüyorsun yani!" dedi.

"Ee. Bizde söz senet. Saldıracaz. Söz verdik bi kere."

Yalandan bir kahkaha. Somurta somurta.

"Bi çay içsek? Sana bomba haberlerim var."

Suna, hafiften bozularak düştü oğlanın yakasından.

"Çay gani," dedi. "Ama önce sen benim bombamı dinle. Naaptım, biliyo musun?"

"Yok. Ne yaptın?"

Safran sarısı upuzun eteğini kendi ekseni etrafında savurarak döndü Suna. O dönerken, Gökhan, "Ben bunun neresine evlenme teklif ettim ki yani?" diye düşünüyordu.

"Hani dün Çiğdem diye bi ucuz yosma geldiydi dediydim ya?"

Gökhan gerildi.

"Ee?"

"Bu patronumuz olacak sapık naapmış, biliyo musun? Sen tut, karıyı ilk günden bi otele at!"

Burada şaşırmak gerekiyordu galiba. Çok şaşırmış gibi yaptı.

"Demee!"

"Valla! Beni kendi aradı da söyledi. Yalanım varsa gözüm çıksın. 'Oteldeyiz, evlenecez,' dedi."

Şaşırmaya devam:

"Üf yani!"

"Sen daha duur... Aradan bi zaman geçti, Sağlıkçı Kâmil diye bi herif aradı. Bizim büronun açılışına geldiydi. Şadıman Amca'nın arkadaşı. Önce Davut Bey'i... Beyler götürsün... Davut'u sordu, ben 'Yok' deyince de döndü, bu sefer de o karıyı sordu."

"Hangi karıyı?"

"Çiğdem denen karıyı. Tabii ben gene 'Yok' dedim. 'Bunlar otel-

de haşne fişne ediyolarmış,' diyecek halim yok. Meğer karının dayısı ölüm döşeğindeymiş. Ama umurunda mı hanfendinin! O, bizim sapık Davut'un kollarında kim bilir naapmakla meşgul... Bi sinirlendim..."

"Ee? Naaptın sinirlenip?"

"Aynen söyledim ki herkes malının ne mal olduğunu bilsin. 'Bizim Davut Bey'le beraber bi otele gittiler,' dedim. Onun üzerine daha da ısrar etti bu Kâmil denilen adam. 'Nerdeler? Hangi oteldeler? Söylemezsen fena olur,' filan dedi. Tabii ben, patronunun sırrını vermeyen sadık bi sekreter havalarında, 'Vallaha bilmiyorum,' dedim. Ama aslında, 'Biliyorum ama söylemem,' der gibi dedim."

Gökhan bu kızdan nefret ediyordu. Bunu yeni anladığı için kendine kızdı, adamakıllı somurttu.

"Öf yaa!" dedi.

"Nası yani? Bana mı diyon öf?"

"Yok canım! Sana der miyim? Maceraya bak diyorum yani. Âlemsin, var ya!"

Suna sırıttı. "Ee. Ne demişler? Alma mazlumun ahını!"

Sabırsızlanıyordu Gökhan. Ne için sabırsızlandığını bilmiyordu henüz, ama "bir şey" için sabırsızlanıyordu muhakkak. Onun farkındaydı.

"Sonra ne oldu?"

Suna gözlerini belertti.

"Ay burası çok güzel!" dedi. "Dur birer çay koyayım da hem içelim hem anlatayım. Gülmekten altına edeceksin."

Döndü, raftan iki bardak indirip çay koymaya başladı. Allah'tan sırtı Gökhan'a dönüktü. Oğlanın suratındaki tiksinmeyi göremedi.

"Tabii beş dakka geçmedi, bu sefer de Şadıman Amca aradı. Bi azar, bi fırça bana... Bi tehdit..." Bardaklardan birini Gökhan'ın önüne koydu, kendisininki elinde, höpürdete höpürdete bir yudum aldı. "Aklınca beni korkutacak bunak... Asarım keserim havaları... 'Nerde Davut?' diyo, başka bi şey demiyo..."

Gökhan o zaman, oraya işte bunun için geldiğinin farkına vardı. "Nerde Davut?" sorusunun gerçek cevabını almak için.

"Sen ne dedin?" Cevabı çok merak etmediğini göstermek için

çayından içiyormuş, sırıtıyormuş gibi yapmaya çalıştı, ama sobada ısıtılmış darbuka derisi kadar gergindi. Somurttu.

"Bi an düşündüm şöyle... Çaktım manzarayı tabii. Şadıman Amca eski kafalı. Osmanlı. O öyle kızlarla otele gitmeleri filan kabul edecek bi adam değil. Filört milört ters gelir öylelerine... Önce dedim ki içimden, 'Şuna dosdoğru söyleyeyim, bu da gitsin, bu ikisini bassın, rezalet çıkartsın...' ama sonra başka bi şey geldi aklıma... 'Şadıman Amca gider rezalet çıkartır, Davut da gelir, acısını senle benden çıkartır,' dedim. Bi de, hayat memat meselesi falan dediydi o Sağlıkçı Kâmil denen adam. Onu da hesaba kattım. Çiğdem, kendi ailesine rezil olacak, Davut da dedesine... Ama arada ben sıyıracam... Çünkü niye? Çünkü, sadık bi sekreter olarak, patronuma son ana kadar sadık kalmışım, yerini kimselere söylememişim de ondan. Bu bir... İkincisi, o yosmadan hıncımı çıkartmışım... Dayısı ölüyo orda, bu otel-motel köşelerinde elin herifiylen fingirdiyo. Şadıman Amca çok kızacak ama, ona da 'Yanlış hatırlamışım telaştan,' derim artık... Nası?"

Gökhan, olmuş olabilecekleri düşünmek bile istemiyordu. Ama düşünmek zorundaydı... ve de olmuş olabileceklerin nerede olmuş olabileceğini öğrenmek.

Sordu:

"Nasıl kandırdın Şadıman Amca'yı?"

"İçkale'deler, orda evleneceklermiş, dedim."

"Aslında nerdelermiş?"

"Stad'da."

"Vallaha mı?"

"Vallaha."

"Yemin et!"

"Ettik ya!"

"Eminsin yani? Stad'dalarmış?"

"Davut kendi söyledi."

Gökhan, çay bardağını küt diye vurdu masaya, ayağa fırladı.

Suna sırıttı.

"Nooluyo? Saldırı başlıyo galiba?"

"Acelem var," dedi Gökhan. "Ama önce şu yüzük işini halledelim."

"Acelem var" lafını, "Saldırmak için acelem var!" mânâsına yormuştu Suna. Saçlarını şöyle bir attırdı.

"Sonra hallederdik yüzüğü müzüğü."

"Yok yok..." Kendi parmağındaki yüzüğe asılıyordu Gökhan. "Şimdi halledelim." Son bir defa daha asıldı, yüzüğü çıkarttı, Suna'nın çay bardağının içine attı.

"Kendi yüzüğünü değil canım," dedi Suna. "Benimkisini verecen."

"Seninkisini ben satın almıştım. Onu götürüp kuyumcuya satacağım."

"Ha?"

"Yaa... Sen de benimkisini almıştın. İster götür sat, ister benden sonraki kurbanının boynuna tak. Ben gidiyorum."

"Nee? Ne diyon lan sen!"

Kapıya doğru yürüdü Gökhan.

"Çok kötü bir şey yaptın Suna," dedi çıkarken. "Dua et de gecikmiş olmayayım. Ayrıca, öyle lanlı lunlu da konuşmayalım yani!"

Çıktı.

Baktı, asansör kabini orada, tepe mandalı da kaldırılmış. Atladı hemen, zemin katın düğmesine bastı. Aynayada çok somurtuk duruyordu; kendinden korktu.

Örtüldü, rahmet gelen yüksek kapı,
Aç kaldılar, hepsinin bomboş kabı...
MEVLÂNÂ

Sağlık Kabinci Kâmil bir taraftan, Rüveyde bir taraftan, Sevim Hanım'ı iki koluna girip zor şer cenaze odasından çıkartmış, ittire kaktıra götürüp salondaki kanepeye yatırmışlardı. Bıraksalar, Sevim Hanım camı çerçeveyi indirip avazı çıktığı kadar baarırdı. Kardeşi ölmüştü. Boncuğu, hapşerağası, Selim'i.

Sağlık Kabinci Kâmil, kadının tansiyonunu ölçtü. "Çok düşmüş," dedi. "Sana bir sakinleştirici iğne yapalım Menevşe. Kendini helak etmeyle olmaz."

"Allah'ın takdiri," diyerek söze karıştı Rüveyde. "Kendini bırakmayacaksın. İsyana girer. Günah!"

Sevim Hanım halsiz halsiz söylendi:

"Delinin zoruna bak ayol! Bana günahı öğretiyo! Git başımdan Kâmil. İğne miğne istemem ben. Kızımı isterim. Bana kızımı bulun."

"Bulunur bulunur," dedi Sağlık Kabinci Kâmil. "Şadıman birazdan alır gelir kızını."

O sırada kapı çalındı. Sevim Hanım füze gibi fırladı yerinden. Tansiyon aleti henüz çözülmemişti. Kolunda sallaya sallaya kapıya kendi koştu ilk.

"Geldi işte! Şükürler olsun Yarabbim! Geldi!" diye bağırıyordu.

Kapıyı bir açtı ki karşısında dev gibi bir adam, onun yamacında

da kara-kuru, pos bıyıklı, kambura çalmış, çopur bir yaratık. Hemen tanıdı.

"Ali Fuat?"

"Meneviş?"

Sarılıp ağlaşmaya başladılar. Rüveyde ve Sağlık Kabinci Kâmil de gelmişti arkadan. Uzun Sedat bir taraftan, o ikisi bir taraftan, sarılıp ağlaşan iki ihtiyarın omuzlarına vurmaya, dokunmaya, sakinleştirmeye çalıştılar bir müddet. Sağlık Kabinci Kâmil, o fırsattan istifade tansiyon aletini çözdü. Kaç paralık aletti. Şimdi düşer, kırılırdı filan...

"Kardeşim gitti Ali Fuat! Selim'im, mavi boncuğum gitti! Bi yetişemedin ayol! Nerde kaldın?"

"Işş! Vah Selim'im. Vah aslan kardeşim!"

Ekip baktı ki bu ikisini birbirinden çözmenin şimdilik imkânı yok, öylece, blok halinde, usul usul yönlendirerek salona sürüklediler el birliğiyle. Uzun Sedat kapıların altından geçerken başını eğiyordu.

Sonraki yarım saat, ağlaşmalarla, hatırlatmalar ve hatırlamalarla, doğal olarak iç çekişler, hafif yollu fenalaşmalar, ayılıp bayılmalar, senelerin zehrini akıtmalarla geçti. Baş sağlığı ziyaretlerinin iyi tarafı budur. Mevta sahibi, ister istemez geriye döner ve içinde bulunduğu o kapkaranlık anı, o anın acısını unutur. Sevim Hanım da unuttu. O ona Çiğdem'i, bu buna Davut'u anlatıp dururken, Sağlık Kabinci Kâmil de ferah ferah çalıştı, Sevim Hanım'ın kabasına bir sakinleştirici iğne çaktı, iki sefer tansiyonunu ölçtü, cenazenin başına gidip Rüveyde'nin tedarik ettiği bir tülbentle çenesini bağladı, üstünü tekrar örttü, etrafı toparladı, hatta iki bardak demli çay bile içti. Hükümet Tabipliği'ne de telefon edip durumu izah etmesi, ölüm raporu için bir hekim, bir de cenaze arabası istemesi gerekiyordu ama, Uzun Sedat'tan ayaküstü aldığı malûmat çerçevesinde, Şadıman Beyefendi'nin her an telefon edebileceğini düşündüğünden, bir saniyeliğine dahi olsa hattı meşgul etmeyi göze alamadı. Ölen ölmüştü... ha şimdi aramışsın, ha yarım saat sonra. Cenaze arabası kaçmıyor! Çağır, zırt diye gelsin. Ambulans çağırsan bir saat meletirler!

Kaşla göz arasında, Uzun Sedat'a da bir temiz fırça kaydı.

"Nasıl gönderirsin bir başına Sedat? Aklını peynir ekmekle mi yedin sen? Ya yığılıp kaldıysa bir yerde?" Uzun Sedat'ın hiçbir mazereti yoktu. Önüne bakmış, "Basiretim bağlandı yahu!" diyebilmişti sadece. "Şadıman öyle sinirli sinirli direktif verince..."

Buzdolapçı Ali Fuat'la Sevim Hanım'ı Rüveyde'nin ehil ellerine emanet edip, Uzun'u kolundan tuttuğu gibi mutfak tarafına sürükledi Sağlık Kabinci Kâmil.

"Git adam! İçkale Otel'e git hemen. Şadıman'ı bul. Ne pahasına olursa olsun bul!"

Uzun Sedat, başı önünde, utana sıkıla, kızara bozara gerisingeri giydi ayakkabısını, genişletilmiş kırk dokuz, başını vurmamak için kapının altından geçerken az daha önüne eğdi, "Eşşeğim ben yahu!" diye söylene söylene indi merdivenlerden.

Sağlık Kabinci Kâmil, uzun dostunu uğurladıktan sonra pek fena bir yorgunluk hissetti. Adeta duvarlara tutuna tutuna ilerledi kısa koridorda, kendini mutfağa attı, raf kadar dar masaya dayanıp istirahate çekildi. Beyhude! Kafan istirahate çekilmedikçe, sen istediğin kadar çekil.

Koridordan gelen elektrik ışığı, bir de çayın altındaki tüpgaz ateşinin ışığında oturdu bir müddet. Dört yanında oynaşan, uzayıp uzayıp kısalan, duvarlarda dört dönen gölgeleri kendi işleyip duran, vehim üstüne vehim yaratan beyninin oyunları addetti. Ta ki, akşam karanlığı ile hiç mi hiç örtüşmeyen, yaramaz bir çocuğun tuttuğu horoz ayna ışığına benzeyen oyunbaz bir ışık topu da bu gölgelerin arasına karışıncaya kadar.

Dikkati dağılarak bir müddet seyretti bu kaçıp kovalamacayı. Gözlerini kapatıp kapatıp açarak şu gördüklerini sahiden görüp görmediğinden emin olmaya çalıştı. Görüyordu. Öyle bir şeyler vardı bu evin mutfağında. Evet! İliklerine kadar titredi, altına çivi batmış gibi fırladı oturduğu yerden. Korka korka salona attı kendini. Tıknefes, darlanmış ve bun terlere batmış bir halde gördüğü ilk koltuğa çöktü.

Sakinleştirici iğne Sevim Hanım'ın sırtını mindere yapıştırdığından, Buzdolapçı Ali Fuat'ın da sesi kesilmişti. Sağlık Kabinci Kâmil'i görünce doğruldu, yanına geldi.

"Uzun nerde Kâmil?"

"Şadıman'a bakmaya gitti."

"Ana maşşallah!"

Sağlık Kabinci Kâmil'in oturduğu koltuğun kenarlığına sırtını vererek yere oturdu. Bir dizini kırdı, bir sigara yaktı. Rüveyde alarmdaydı. Hemen koşturup bir kül tablası yetiştirdi önüne.

"Al kardeşim."

"Sağ ol bacım."

"Çay getireyim size."

"Hay Allah razı olsun. Şekerli şekerli içelim, içimizi tutar."

Sağlık Kabinci Kâmil'in aklı mutfaktaki gölge oyunundaydı. "Tansiyonumuzu da düzenler," dedi laf olsun diye.

Rüveyde iki adama şöyle bir bakıp anlayışlı anlayışlı kafa salladı, salondan çıktı.

Hâk'ca makbûl bir insan şunu bilmeli:
İş görür kendinde Allah'ın eli...

MEVLÂNÂ

Gökhan, İçkale Otel'in önünde taksiden indi, kapı giriş parkına yanlamasına durmuş bir ambulansın yanından hızla geçip lobiye daldı.

Ortalık fazlaca hareketliydi. Saçı başı dağıtmış, gömleği pantolonunun içinden çıkmış, kravatı da cebinden bağırsak gibi sarkmış bu patlıcan burunlu, Amerikan evsizi kılıklı suratsız genç adamla kimse ilgilenmedi. Zaten korumalar da turuncu giysili ambulans ekibini az ilerideki yapay bahçeye doğru götürmekteydi. Resepsiyona yaklaştı. Tel çerçeve gözlüklü resepsiyonist kız hıçkıra hıçkıra ağlıyordu. Ondan ümidi kesti, ambulansçılar geçebilsin diye açılan kalabalığın olduğu tarafa yöneldi. Sallanıp duran sandalyeyi ve de pembe masa örtüsünün örttüğü cesedi gördü. Bir an bile tereddüt etmedi; hiç kimse Şadıman Beyefendi gibi sallanamazdı, o olup olmadığını anlamak için masa örtüsünün kaldırılmasını bir an olsun beklemedi, arkasını döndü, "Şadıman Amca!" diye iç çeke çeke ağlamaya başladı. Aklınca onu alıp Stad Otel'e götürecekti.

Stad Otel?

Ağlaşmanın zamanı değildi. Lobiye daldığından çok daha hızlı dışarı çıkıp akşamın içine daldı. Bir taksiye binmesi gerektiğini akıl edebildiğinde Ankaragücü tesislerinin oraya kadar manyak gi-

bi depar atmıştı. Kaldırımın kenarına geri koştu. Ortada hiç taksi yoktu. Hoplaya zıplaya, "Taksi, taksi, taksi..." diye bağırmaya başladı. Otobüs durağında bekleşenler ona bakıyordu.

Rüyanda arıyordun ya hani?
Beni arıyordun sen, beni...
Ey zindanda kalmış kişi,
Kendine gel,
Kimse duymasın;
Kurtuldun,
Sus!

MEVLÂNÂ

Kir, toz içinde, leş gibi bir oda...

Yerlerde böcek ölüleri, dirileri... Oyunbaz ışık topu... Örselene örselene kasabın et tahtasına dönmüş koca masa... Devanası... Haşlanmış fasulyeler... Köşede duran çuvallar...

Görüntüler çok hızlı değişiyor, art arda, uç uca geliyordu.

"Mam mam mam..."

Bebeler...

Şahitler...

Önce biri işedi, o tekmeyi yiyip havada tespih böceği gibi döndü, az öteye düştü, kalkıp döşeme tahtasından ibaret tabağından mamasını emmeye, somurmaya devam etti; işemeye de...

Devanası odadan çıkıp gitti.

Öbür bebe, baktı ki kardeşi işiyor, ayırdı bacaklarını, o da işemeye başladı.

İlk işeyen oğlandı, ikinci işeyen kız.

Kadın çıkıp gidince oda yeniden kararda, ama oyunbaz ışık topu geri döndü bu sefer.

Dışarıdan sesler geliyordu. Alçak sesle tartışan bir adamla bir kadına ait:

"Açsana ayol!"

"Sen bi dakka!" Bu ses?

Odanın penceresi zorlandı, sonra irice bir çatırtıyla açıldı. Kirli, kalın perde, odadaki boğucu havanın dışarı kaçmasıyla yelken bezi gibi şişti, dışarıya uçuştu.

"Işş! Üstüme bi şey atlandı! Yüzüme tut, yüzüme tut!"

Şahitlerden biri, bu sesi tanıyordu. "Buzdolapçı Ali Fuat?"

Görüntü değişti.

İçeri kalın butlu, kalın bacaklı bir kadın girdi. Oyunbaz ışık topu, bir an el feneri ışığına dönüşüp kadının tombul suratında patladı.

"A-aa... Oyun oynuyo orda ayol! Deli mi ne!"

Diğer şahit de bu kadını tanıyordu. "Anne?.. Sevim Hanım?"

Adamla kadın bir şeyler konuşuyordu. Sesleri uzayıp kısalarak, boğulup berraklaşarak geliyordu şahitlerin kulağına.

"Ay kurbanlar olurum!"

"Çabuk olsanya!"

Kadın, çuvallar içindeki bebeleri kucağına aldı, az evvel girdiği pencereden gerisingeri, ata biner gibi bacaklarını aşırıp çıktı.

"Mam mam mam!"

"Acıkmış anam bunlar!"

Şahitlerden biri emin oldu. "Ann... Sevim Hanım!"

Adam, alçak pencerenin yanındaki duvara sırtını yaslamış, toprağa oturmuştu. Bakmıyordu. Ama şahitlerden biri baktı, o da emin oldu: "Buzdolapçı Ali Fuat! Kesin!"

Şişman kadın, oturan adamın omzuna dokundu.

"Hadi Ali Fuat..."

Yürümeye başladılar. Kadın, kucağında iki bebeyle az önde, adam, elinde el feneri, onun yarım metre gerisinde.

İhtiyar bir kadın girdi görüntüye.

Hayır!

Burası başka... Duvarında tavuskuşu desenli kırmızı bir halı olan, tavanından sarı bir ampul sarkan oda burası... Kadın da nasıl yaşlı! Camgöz gibi bakıyor tül perdelerden süzülen gün ışığına. Bir ayağı altına katlı, bir dizi efe gibi kıvrılıp basmış sedire. Ayaklarında mes, dizine dayadığı bileğinde otuz üçlük bir erkek tespihi... Kehribar...

"Ne olursa senden olur Sıdıka'nım Teyze!"

Şahitlerden biri bu kadını gene tanıdı. "Ann... Sevim Hanım!"

Diğer şahit, "Demek ki bu ihtiyarın adı Sıdıka!" diye belledi.

Öbürü de.

Yeniden değişti görüntü.

Bahçe kılıklı arsa veya arsa kılıklı bahçe... İkisi de bir... Şişman kadın önde, pos bıyıklı kavruk herif arkada, bebeler kadının kollarında... Gece karanlık...

Bahçe ev oldu, ev, az önce terk edilen kir, toz içindeki kapkaranlık o oda. Sarışın, genç bir kadın, yerlerdeki böcek ölülerine, dirilerine basa basa, ışıklar saçarak ilerledi. Ağlıyordu. "Bebelerim... bebelerim..." Fare leşinin yanından geçti. Eğildi, masanın altına baktı, dip bucak dolandı odanın içinde.

Her iki şahit de ağlamak istedi birden.

"Anne!"

"Anne!"

Bağırmak, haykırmak, o şişman kadının kollarından sıyrılıp bu sarışın kadının kollarına atılmak... Görüntü yitti...

Bebeler, şişman kadının kollarındaydı. Evden on beş - yirmi metre kadar ancak uzaklaşmışlardı.

"Ana maşşallah!"

Ev aydınlandı, sapsarı bir ampul ışığı bahçe kılıklı arsaya vurdu. Pos bıyıklı kavruk adam, "Yakalandık şart ossun! Koş Meneviş!" diyerek öne atıldı. Şişman kadında en ufak bir telaş belirtisi yoktu. Koşarmış gibi yaptı. Ki, şahitlerden birine göre, o kadının adı zaten Meneviş değildi. Sevim'di Sevim.

"Şu ışığı önüme tut ayol! Ne biçim adamsın sen! A-aa!"

Bebeler görüyordu, bu ikisi değil.

Şahitler, bebelerin gözüyle görüyordu.

O metruk evin penceresinde belirdi o sarışın kadın. Biraz bakındı etrafına, sonra ata biner gibi pencerenin pervazına bindi, bacaklarını birer birer aşırarak gecenin karanlığına çıktı.

"Anne!"

"Anne!"

Görüntü silikleşti, karardı. Şişman kadın, bir tümseği aşıp çukurluk bir alana indi. Kavruk adam da peşisıra... Ev de, ışığı da görünmez oldu o an... Ve de penceredeki o kadın...

Kavruk sendeledi.

Bir çığlık, gecenin karanlığını kâğıt gibi yırttı. O zaman, şişman kadın da telaşa kapıldı, bebelerden birini rasgele uzattı kavruk adama.

"Koşsana ayol!" deyip, arsa kılıklı bahçenin ilerisinde, sokağın karşısında bekleyen büyük arabaya doğru koşmaya başladı.

Şahitler çığlık çığlığa bağırmak istiyordu:

"Anne!"

Görüntü karardı, sonra aydınlandı. İhtiyar kadın, neydi adı, Sıdıka mı? gene o bol ışıklı odada, bu sefer bu yana dönmüş, bileğindeki kehribar tespihini sallaya sallaya o sarışın kadına, "Anne!" akıl veriyordu:

"Işığı yakala kızım! Ümitsizlik günahtır! Işığı yakala!"

Sarışın kadın, birdenbire o arsa kılıklı bahçede buldu kendini. Geceydi. Şahitler buna şahit oldular.

Işığın peşisıra koşuyordu. "Ver ablacım! Oh ablacım! Götürme, kurbanın olurum! Kulun olurum! Gitme ablacım."

Sendeleyip düştü, düştüğü yerden kafasını kaldırıp ileriye baktı. El fenerinin oynak ışığı biraz daha uzaklaşmıştı.

Görüntü değişti.

O oda, o ihtiyar kadın... Sıdıka Sıdıka...

"Yakala!"

Görüntü değişti.

Sarışın kadın, karanlık, bahçe kılıklı arsada oyunbaz ışığa doğru koştu.

Görüntü değişti.

Sıdıka Hanım buyurdu:

"Tek ümidindir o ışık. Yakalayacaksın!"

Görüntü değişti.

Buzdolapçı Ali Fuat, ki şahitlerden biri, onun Buzdolapçı Ali Fuat olduğundan adı gibi emindi, pürtelaş seslendi Sevim Hanım'a, ki diğer şahit de onun Sevim Hanım olduğundan emindi:

"Koş Meneviş. Koş koş koş."

Meneviş değil, Sevim Sevim.

Görüntü değişti.

Sıdıka Hanım, yumruğunu havaya kaldırmıştı. Kehribar tespih,

bileğinden aşağı kayıp dirsek kıvrımında durdu, şıkırdadı.

"Sonrası hep öncesi gibi olur. Öncesini düzelt ki sonrası da düzelsin... Işık... Işık!" İşaretparmağı, tavandan sarkan sarı ampulü gösteriyordu. "Işık dedim. Işığı yakala!"

Görüntü değişti.

Sarışın kadın, ışığı yakalamak için, arsa kılıklı bahçede bata çıka, düşe kalka koşmaya devam etti. Ağlıyor, yalvarıyordu:

"Abla! Götürme abla. İnanma ona Ali'm! Dur Ali'm!"

Şahitlerin içi parçalanıyordu.

"Anne!"

Bebeler şişman kadının kollarındaydı. Şişman kadın, bir tümseği aşıp çukurluk bir alana indi, peşinden de kavruk adam.

Gerilerde, sarışın kadın tümsek falan göremiyordu. Tek gördüğü, ışığın yitip gittiğiydi. Geceyi yırtan bir çığlık koptu göğsünden.

Sıdıka Hanım girdi görüntüye.

"Ümitsizlik günah!"

Tümseğe şişman kadının ardısıra inen kavruk adam, bir an dengesini yitirdi, o arada çığlık kopunca, şişman kadın hızla ve telaşla dönüp bebelerden birini rasgele bunun kucağına tutuşturdu. Adam, zaten sendelemişti, düşüp de bebeği incitmemek için, elindeki feneri attı, bebeği tuttu, dengesini zar zor buldu.

Sarışın kadın bir daha kaldırmadı kafasını. Öylece, saçlarını yolarcasına iki eli başını sımsıkı sarmış, dizlerinin üstüne çökmüş, yüzü toprakta, ağlayıp çığlık atmaya devam etti. Kafasını kaldırmadığı için az ötedeki tümseğin üstünden havalanıp ışıktan bir yay çizen el fenerini göremedi. Fener yere düştü, pır pır etti, söndü.

Görüntü değişti.

Pos bıyıklı kavruk herif, bir kapıya sırtını yaslamış, yere çömelmiş, kucağında da çuvallar içindeki bebelerden biri, bekliyor, ağlıyordu.

"Buzdolapçı Al... Baba?"

Diğer şahit de tanır gibi olmaya başlamıştı bu adamı.

"Baba?"

Görüntü değişti.

Genç, mavi gözlü, dalyan gibi bir adam, Turan Apartmanı'nın ikinci katındaki dairenin salonuna girdi. Elinde süt şişeleri vardı.

Gözlerinin içi gülüyordu. Şahitlerden biri bu adamı hemen tanıdı, nerde görse tanırdı:

"Selim Dayı!"

Şişman kadın, kucağında sarı saçlı, yeşil gözlü, üç yaşlarında bir kız çocuğunu hoplatıyordu.

"Aman da aman! Dayısı da süt getirirmiş kızıma!"

Şahitlerden biri, "Anne!" diyesi oldu, sonra kim bilir kaçıncı defa vazgeçti, "Sevim Hanım!" dedi.

Görüntü değişti.

Orta yaşın biraz üstünde, yakışıklıca bir adam, kucağında üç yaşlarında bir oğlan çocuğunu sallıyordu... Sallıyor da sayılmazdı pek. Kendisi sallanıyordu... Sallanan sandalye gibi kullandığı normal bir sandalyede, dengeli bir biçimde bir geriye bir öne yatıp kalkıyor, küçük oğlana gülümsüyordu.

Öteki şahit bu adamı hemen tanıdı:

"Dede! Dedem!"

Sıdıka Hanım geldi geçti şöyle görüntüden, her iki şahit de onu tanıdı; "Sıdıka Hanım!", sonra görüntü hızla değişti, şahitlerden birine göre o kavruk, pos bıyıklı adam, adı galiba Ali Fuat'tı, "Baba?" Sevim Hanım onun omzuna dokunup "Hadi Ali Fuat," demişti, diğerine göre Buzdolapçı Ali Fuat, her ikisine göre 'belki baba?' göründü. Buzdolapçı dükkânında, tasların, kabloların arasına çömelmiş, sigarasını yakmış, bıyıklarını çekiştire çekiştire, sessiz sessiz ağlıyordu... Baba mı?

Eli tencereli, pasaklı bir genç kadın girdi görüntüye. Başka bir yerde, başka bir zaman.

Sıdıka Hanım ona, "Gelin!" dedi. "Bana tuzlu süt getir!"

Görüntü değişti. Hava aydınlandı, ısındı. Yakıcı bir güneş, bahçe kılıklı arsanın tepesine dikildi, ayrık ortlarını bir anda sararttı, deve dikenlerini takır takır kuruttu, kertenkeleleri taşların altındaki kuytuluklara kaçırttı, o metruk gecekonduyu çatırdattı.

Biri oğlan, biri kız, beş yaşlarında iki çocuk, güneşin alnında, bahçenin iki ucundan birbirine doğru koşmaya başladı.

Şahitlerden birinin içinden, "Çiğdem!" demek geldi, diğerinin içinden de "Davut!"

Gecekondunun toprağa değecek kadar alçak penceresinde bir

demir parmaklık belirdi ansızın, parmaklıklara sarılan ince, uzun parmaklar, sonra da o sarışın kadının demirlere yaslanan acılı yüzü.

Şahitlerden ikisinin içinden de "Anne!" demek geldi.

Görüntü değişti.

Bakır tencerelere süt akıyordu.

Görüntü tekrar değişti.

Şişman kadın, "Sevim Hanım!", bakır tencerelerden birine bir miktar kâğıt para bıraktı. Para döndü, dönendi, süt oldu. Pasaklı gelin süte tuz kattı. Sıdıka Hanım mısır ekmeği doğradı sütün içine, kaşıklamaya başladı. Kehribar tespihi bileğine dolalıydı.

Görüntü değişti.

Güneş tepedeydi gene.

Yedi yaşlarında bir kızla bir oğlan çocuğu, bahçe kılıklı arsada, aralarındaki mesafe biraz daha azalmış, birbirine doğru koşmaya devam etti.

Oğlan tökezlenip düştü. Dev gibi bir adam eğildi yere, tuttuğu gibi havalara kaldırdı onu.

"Aslan Davut! Hiç ağlamaz benim oğlum yahu!"

Şahitlerden biri, ki kendini yerden kaldırılan o çocuk olarak görmüştü, bu adamı hemen teşhis etti. Kimse onun kadar uzun olamazdı.

"Uzun Sedat Amca!"

Kız tökezlendi, düşmesine ramak kala temiz yüzlü bir kadıncağız tuttu onu kolundan, kucağına aldı.

"Korkma Çiğdem!"

Diğer şahit de, ki o da kendisini düşmesine ramak kalan o kız çocuğu olarak görmüştü, bu kadını tanıyıverdi.

"Rüveyde Hanım Teyze!"

Çocuklar, güle oynaya, farkında olmadan birbirine yaklaşırken, farkında olmadan büyüyüp serpiliyordu, gene arada sırada yere düşerek. Oğlanı kel kafalı, kocaman sesli bir adam kaldırıyordu yerden bazı, "Sağlık Kabinci Kâmil Amca!", bazı da o pos bıyıklı kavruk adam... "Baba?"

Kızı, şişman kadın kaldırıyordu bazı, "Sevim Hanım!", bazı mavi gözlü dalyan gibi adam, "Selim Dayı!", bazı bazı da o temiz yüzlü kadın... "Rüveyde Hanım Teyze!"

Görüntü değişti.

Şahitlerden birinin çok iyi bildiği bir evde, çok iyi bildiği bir yatakta, her ikisinin de çok iyi bildiği yetişkin bir genç adam,

"Bu benim!"

"Davut bu!", titreyerek yatıyordu. Dişleri birbirine vuruyor, gözleri kan çanağı, bileğini kolonyayla ovalayan yaşlıca adama medet umarak bakıyordu... "Dede!"... O kavruk adam, bir hışımla daldı içeriye ansızın... "Baba?"

"Naapıyon sen Şadıman! Oğlan yanıyo yanıyo! Havale mi geçirttirecen!"

"Bir şey olmaaaz! Ateş iyidir. Bünye mikropla savaşıyor demektir. Amma da evham ettin!"

"Sen bi dakka!"

Kavruk adam, eğildiği gibi kaldırıverdi genç adamı, taksi durağına kadar sırtında taşıdı.

"Baba!"

"Baba!"

Görüntü değişti.

On sekiz yaşlarında iki genç, arsa kılıklı bahçede, aradaki mesafeyi biraz daha kapatmış, farkında olmadan birbirine doğru koşmaya devam ediyordu.

Her iki şahit de her iki genci tanıdı.

"Çiğdem!" dedi biri.

"Davut!" dedi diğeri.

Görüntü değişti.

On sekiz yaşlarında Çiğdem, İncirli'deki Turan Apartmanı'nın ikinci katındaki evlerinin salonunda fasulye ayıklayan "Sevim Hanım"ın tepesine dikilmiş, çantasından bir şey çıkartmaya çalışıyordu. O sırada yere bir sigara paketi düştü. Şahitlerden birine göre "Sevim Hanım", diğerine göre "Şişman kadın? Meneviş?", fasülyeleri attığı gibi ayağa kalkıp gözlerini belerte belerte kızın üstüne hücum etti. Şahitlerden birine göre Selim Dayı, diğerine göre "Mavi gözlü adam" gülerek araya girip "Yapma baba!" dedi.

"Selim, bırak ayol! Sigara içiyo el kadar bebe! Saçını başını yoliyim şunun! Bırak dedim! Bak hiç bırakıyo mu! Ay şimdi camı çerçeveyi indirip avazım çıktığı kadar baaracam!"

Selim Dayı veya "Selim" bırakmadı, aksine daha sıkı tuttu şişman kadını veya Sevim Hanım'ı veya Meneviş'i. Ortalık sulh oldu.

Görüntü değişti.

Otuz yaşlarında Çiğdem ve Davut, arsa kılıklı bahçede birbirine adamakıllı yaklaşmış, ama gördükleri yok. Tam da çarpışacaklar, görüntü yeniden değişti.

Davut, Opera Köprüsü'nden dönüp Atatürk Bulvarı'na çıkmıştı ve bir belediye otobüsünün altında kalmak üzereydi.

Tekrar Davut...

Kazayı atlatmış, önünden geçip giden belediye otobüsüne bakıyordu. Gözü, kendisine bir türlü dönüp bakmayan o sarışın kızda, Çiğdem'deydi.

Görüntü hızlı hızlı değişmeye devam etti.

Gene Davut...

Gözlemecinin duvar aynasında, gözleme yemeye çalışan Çiğdem'in burnuna yansıyordu şaşkın yüzü.

Çiğdem, dükkânın dışından kendisine bakıp duran genç adamın yansısına dikti gözünü, hiç kaçırmadan, hatta kırpmadan o da ona bakmaya başladı.

Tekrar Çiğdem... Bu kez Beyler Sigorta'da... Davut'un karşısında oturmuş sigara tellendiriyordu.

Görüntü değişti.

Davut, mutfak masasının balkona yakın tarafına oturmuş, dedesinden onun torunu olmadığını, kaçırıldığını, annesinden ve ikiz kardeşinden koparıldığını öğreniyordu.

Görüntü değişti.

Çiğdem balkonda, dayısının yanında oturuyor, ondan, Sevim Hanım'ın kızı, onun da yeğeni falan olmadığını öğreniyordu.

Şahitlerden biri, "Bu o adam!" dedi. "O mavi gözlü, dalyan gibi adam! Ne kadar şişmiş, morarmış! Selim Selim! Çiğdem'in dayısı."

Görüntü değişti.

Davut ve Çiğdem Seğmenler Parkı'nda ayrı ayrı çınarların altındaki banklara sere serpe oturmuş uluorta ağlıyorlardı.

Görüntü değişti.

Sıdıka Hanım'ın kehribar tespihi şıkırdadı.

Görüntü değişti.

Davut ve Çiğdem, el ele Stad Otel'in kapısından girdiler.

Görüntü değişti.

İri bir gölge, Beyler Sigorta'nın salona açılımlı sekreter odasında, mutfağında, asansöründe boy gösterdi.

Görüntü değişti.

Bol güneş alan küçük bir evde, sedirin üstüne yatırılmış, birine mavi, diğerine pembe tulum giydirilmiş iki bebe belirdi. Sarışın, güzelce bir genç kadın uyuyan bebelerinin yüzlerini öptü.

"Anne!"

"Anne!"

Sarışın kadın bir ses duymuş gibi kalktı, odadan çıkıp kapıyı açtı. Karşısında o pos bıyıklı, kavruk adam duruyordu. Yüzü güzelceydi. Elinde bir kese kâğıdı, kâğıdın tepesinden görünen beyaz üzüm.

"Buzdolapçı Babam!"

"Babam!"

Görüntü değişti.

Davut ve Çiğdem, Stad Otel on sekizinci kattaki odalarında, yatakta sırt sırta vermiş, uyuyorlardı.

"Çiğdem!" dedi şahitlerden biri. "Kardeşim!"

"Davut..." dedi diğer şahit. "Kardeşim!"

Başuçlarında irice bir gölge dikiliyordu. Ağlama sesi geliyordu gölgeden; hıçkırma sesi. Hatta; "Şimdi camı çerçeveyi indirip..."

Görüntü hızla değişti.

Çiğdem ve Davut sevişiyordu. Terlemişlerdi. Yüzlerinden şaşkınlık, ihtiras, aşk, korku, kaygı dökülüyordu terle birlikte. Gözlerini, birbirlerini görmek istemezmiş gibi sıkı sıkı yummuşlardı.

Görüntü değişti.

Tepede akkor güneş, arsa kılıklı bahçede Davut ve Çiğdem birleştiler. El ele tutuşup koşmaya başladılar. O metruk evden uzağa.

Metruk ev girdi görüntüye. Esnedi, çatırdadı, büyüdü, kocaman oldu, Stad Otel oldu. Tepesinde bir dönme dolap belirdi birdenbire. Renkli renkli ışıklar saçıyordu, sonra da okul zili gibi bir zille, bahçede koşan çocukları çağırmaya başladı bir şey.

Davut ve Çiğdem zili işitince durup döndüler, birbirlerine gülümseyerek bakıp istemeye istemeye otele doğru yürümeye başladılar.

Telefon çalıyordu.

Davut, Stad Otel'deki odada gözünü açtı. İşemişti. Telefona uzanacak gibi oldu, vazgeçti. Çalsındı biraz daha.

Çiğdem, ısrarla çalan telefon sesine gözünü açtı. İşemişti. "Okul zili değilmiş. Ama Stad Otel'in ziliymiş. Rüya tuttu," diye geçirdi aklından.

"Çiğdem!" diye inledi Davut. Onun sırtını kendi sırtında hissediyordu.

Çiğdem irkildi, sırtını Davut'un sırtından uzaklaştırdı biraz. Gözünün önüne rüyasındaki görüntüler geldi hızla. Hem "Hayır! Olamaz!" diye düşündü hem de "Evet! Neden olmasın!" diye. Olmaz, oldurulur çünkü.

"Burdayım!"

"Sakın bu tarafa dönme! Altımı ıslatmışım."

"Ben de."

"Ben bir rüya gördüm."

"Ben de."

Odada telefonun sesinden başka ses duyulmadı bir süre. Nefes bile almadı ikizler. Telefon çalmaya devam etti. Neden sonra Davut, gözleri dehşetten büyümüş, yutkunarak konuşmaya çalıştı:

"Rüyamda... Senle ben... El ele, arsa kılıklı bir bahçede koşarken..."

Çiğdem tamamladı gerisini:

"Arkamızda bıraktığımız küçük ev birden büyüyüp otel oldu, çatısında dönme dolap belirdi, sonra da zil çalmaya başladı. Teneffüs bitmiş gibi."

Davut soluksuz kaldı. "Hayır!" diye düşündü. "Olamaz!" Hemen ardından da, "Evet! Neden olmasın?" diye düşündü.

"Ben, bundan dört gün öncesine kadar üç gece boyunca hep aynı rüyayı görmüş ve hep altımı ıslatarak uyanmıştım."

Çiğdem kasıldı, midesi ağzına geldi.

"Ben de."

Telefon çalıp duruyordu.

İkizler, uykudan yeni uyanıyormuş gibi usul usul pozisyonlarını değiştirip sırtüstü döndüler yatakta. İkisi de tavana bakıyordu şimdi.

"Çuval giydirilmiş iki bebek vardı o rüyamda. Biri bendim..."

Çiğdem, gözlerini hiç kırpmadan ağlamaya başladı. Gözyaşları yanaklarından yastığa aktı.

"Öbürü de ben," dedi.

Davut, yavaşça Çiğdem'den tarafa döndü, kızın yanaklarından süzülen gözyaşlarını işaret parmağıyla küredi, kaldırıp baktı. Oyunbaz bir ışık topu belirdi gözyaşı damlasının içinde. Bu kez renkliydi.

"Devanası gibi bir kadın vardı. Bana tekme atıyordu yerlere işedim diye."

Çiğdem de değiştirdi yatışını. Yan dönüp Davut'un yüzüne bakmaya başladı. En az ilk karşılaştıkları günkü kadar deli ve en az o kadar yeşil. Dimdik, dosdoğru.

"Biliyorum. Oradaydım."

Telefon çalmaya devam ediyordu. Duymazlıktan geldiler. Sorulması gereken bir soru vardı. İkisi de bunu biliyor, ikisi de sormaya korkuyordu. "Biz kardeş miyiz?" Bu kadar basit. Ama kim soracak?

"Çiğdem?"

"Evet?" Ağlaması geçmişti. "Sen sor. Ben soramam," der gibi bakıyordu şimdi.

"Benim bu son dört gündür gördüğüm bütün rüyalar doğru çıktı, biliyor musun?"

Çiğdem'in dudakları titredi. Yeni bir ağlama krizi geliyordu.

"Benim de."

Davut'un da dudakları titremeye başladı.

"En son dün gece... dedem beni karşısına oturttu, dedem olmadığını, beni kaçırdıklarını, bir de ikizim olduğunu söyledi. Kız kardeş."

Çiğdem sessizce ve gözlerini aynı anda ağlamaya başlayan kardeşinin gözlerinden kaçırmadan ağlamaya başladı.

"Biliyorum Davut," dedi. "Sizi gördüm. Evinizin mutfağında oturuyordunuz. Sen de bizi gördün mü?"

"Gördüm. Dar bir balkonda, o mavi gözlü adamla, Selim'di di mi? beraber oturuyordunuz. O sana dayın olmadığını, annenin de annen olmadığını anlatıyordu. Seni kaçırdığını, bir de oğlan kardeşin olduğunu... İkiz."

Telefon kesildi. Oda, ikizlerin hıçkırık sesleriyle doldu. Kısa bir süre sonra yeniden çalmaya başladı. Fonda ansızın beliren zırıltı, ikizleri hafifçe sıçrattı, ağlamalarını bıçak gibi kesti. Davut, boğulurcasına sordu:

"Biz kardeş miyiz sence?"

"Ümitsizlik günahmış," dedi Çiğdem. "Ümit edelim de öyle olmasın."

"Evet," dedi Davut. "Sıdıka Hanım söylemişti, di mi? Hem o şişman kadına, hem de anneme."

"Şişman kadın dediğin, benim anne bildiğim kadın. Sevim... Anne dediğin ise, eğer sarışın, genç, güzelce bir kadınsa, benim de annem."

Davut yutkundu.

"Ya baban?"

Çiğdem suratını ekşitti.

"Pos bıyıklı, kavruk, kara kuru bir adamcağız. İsmi de..."

"Ali Fuat! Buzdolapçı Ali Fuat..."

Telefon çalıyordu.

İki kardeş, ağızları bir karış açık birbirine bakakaldı bir süre, sonra ikisi birden deliler gibi gülmeye başladı.

Telefon ısrarla çalıyordu.

Çırılçıplak dikildi ayağa Davut.

"Sen bi dakka!" deyip ahizeyi kaldırdı.

"Efendim?"

"Alo, Davut Bey... Gökhan ben."

"Gökhan mı? Nerden buldun sen beni be? Nerden arıyorsun? Ne oldu?"

Karşıdan Gökhan'ın sırıttığını görür gibi oldu. Çok yanılıyordu.

Gökhan'ın mikrofonik sesi konuya açıklık getirdi:

"Suna'dan öğrendim burda olduğunuzu. Ben de aşağıdayım. Bir şey yapmadınız, di mi?"

Bağırdı Davut:

"Ne?"

"Çiğdem Hanım'la diyorum... İnşallah bir şey yapmamışsınızdır. Çünkü o sizin öz be öz ikiz kardeşinizmiş. Herkes sizi arıyor. Suna Şadıman Amca'ya yanlış otel adı vermiş. Demin Şadı-

man Amca'yı da alıp buraya getireyim diye oraya gittim ama yetişemedim."

Davut, "Acaba gene mi rüya görüyorum?" diye düşündü ciddi ciddi.

"Oğlum..." diye bağırdı ahizeye. "Neye yetişemedin? Ne Şadıman Amca'sı? Nerden tanıyorsun sen benim dedemi?" Sustu, dişlerini sıkıp Çiğdem'e baktı, cık cık cık dedikten sonra homurdandı; "Ben de, başka soru yokmuş gibi, ne soruyorum. Şu hale bak." Yeniden gürledi ahizeye: "Sen benim Çiğdem'le kardeş olduğumu nerden biliyorsun ulan?" Hah! Sorulması gereken asıl soru buydu işte.

"Buzdolapçı Ali Fuat Amca'dan," diye cevapladı Gökhan.

"Nee?"

"Babanızmış o sizin. Bilmiyordunuz, di mi?"

Davut, yatağın kenarına çöktü.

"Dur dur dur," dedi. "Başımı döndürdün. Nerdeydin sen şimdi? Aşağıda mıydın?"

"Evet. Resepsiyondan arıyorum sizi."

"İyi. Anladım. Şimdi bak, hemen kendine sessiz bir köşe bul. Resepsiyona söyle, telefonu da oraya bağlasınlar. Geç otur adam gibi, benden soğuk bir şeyler iç, o arada da ne oldu ne bittiyse bir bir, satır atlamadan anlat bana. Anladın mı?"

"Anladım ama, bu arada da siz eğer Çiğdem Hanım'la beraberseniz, sakın bir şey yapmay..."

"Sus be! Kapat telefonu, dediğimi yap çabuk. Bekliyorum."

"Peki. Görüşürüz."

Çiğdem ayağa kalkmış, sidikli pikeyi göğüslerinden aşağı peştemal gibi dolamış, duşa gidiyordu.

Başını ellerinin arasında kavun gibi sıkan Davut'un çıplak vücuduna şöyle bir baktı.

"Kardeş miymişiz?"

Davut kafasını kaldırdı, Çiğdem'in örtünmüş olduğunu görünce telaşla dönüp yastığı aldı, önünü örttü.

"Gökhan öyle diyor," dedi.

"Acaba hangimiz önce doğduk?"

Davut acı acı gülümsedi. Çiğdem kısacık bir an bekledi, sonra

banyoya girip kapıyı kapattı. İçeriden su sesi gelmeye başladığında telefon de yeniden çalmaya başlamıştı. Açtı.

"Başla bakalım."

Gökhan başladı aşağıdan:

"Şimdi... Benim bir dayım var... Galip Dağıstanlı..."

Davut, renkten renge girmeleri ve arada sırada karşı taraf onun hâlâ telefonun bu ucunda olduğundan kuşku duymasın diye çıkarttığı onay mırıltıları yaşam belirtisi sayılmazsa, hemen hemen bir ölü kadar sessiz, dakikalarca dinledi. Hiç hayret etmedi, hiç şaşırmadı, hiç hoplamadı, hiç zıplamadı.

İnsan kendini tanıdıkça, hayret edeceği şeyler azalıyor. Öyle oluyor!

Çiğdem, sırtında otelin bornozuyla banyodan çıkmış, bir kenara saklanıp kurulanmış, hızlı hızlı giyinmiş, sigarasını yakıp az ötedeki koltuğa kendini atmıştı.

Neden sonra;

"Tamam Gökhan," dedi Davut. "Anlaşıldı." Sesi titriyor, gözlerinden aşağı oluk oluk yaş iniyordu. "Tamam kardeşim." Tıpkı Buzdolapçı Ali Fuat gibi, ağlamasına engel olmak için sağ elinin işaret ve başparmaklarını göz çukurlarına oyarcasına bastırdı, dudaklarını ısırdı. "Evet evet... Çiğdem'le beraberiz... Bilmiyorum. Yapacağız artık bir şeyler. Tamam, ben onu da alıp İçkale'ye giderim hemen. Yok yok. Bekleme sen. Dön evine. Sağ ol Gökhan. Aslansın!"

Kapattı telefonu. Bir an dönüp boş boş baktı Çiğdem'e, herhangi bir haber verir gibi duygusuz, hayattan kopuk bir sesle mırıldandı:

"Dedem ölmüş." Ağlıyordu ama bunun farkında değildi. Aklı her yerde ve herkesteydi aynı anda. Hem o kir, toz içindeki leş gibi odada, hem bu güzel otel odasında, hem buzdolapçı dükkânında, hem kız kardeşinde, hem dedesinde, hem babasında, hem annesinde, hem rüyasında... Her yerde... Suna'da, Gökhan'da, ölü gibi şişip morarmış o mavi gözlü adamda... Selim miydi?

Çiğdem kalkıp yanına geldi Davut'un. Birinin elleri avret yerlerini örten yastığın üstünde, öbürünün elleri iki bacağının arasında, ikiz kardeşler, öylece yanyana oturmaya, duvara bakmaya başladılar.

"Kötü haber!"

Davut, hiç ar etmeden sırtüstü attı kendini yatağa. Yastık düşmüştü. Çiğdem eğilip aldı, bir anne titizliğiyle eski yerine yerleştirdi.

"Seç-beğen-al," dedi Davut. Hâlâ iki göz iki çeşmeydi. "Elimde seksen tane kötü haber var. Hangisini beğenirsen... Dayın komaya girmiş. Bizim Sağlık Kabinci Kâmil Amca, hani rüyamızda görmüştük ya, kocaman sesli kel adam, kan almaya gitmiş size. Orada, annen zannettiğin Sevim Hanım'la eskiden tanış oldukları ortaya çıkmış... Derken, nasıl olmuş bilmiyorum, bir biçimde, ikizlerden birinin Sevim Hanım'da, birinin dedem Şadıman Beyefendi'de olduğunu anlamışlar karşılıklı... Yani biz... Orasını Gökhan bilmiyor... Sonra, onun da nasıl anlaşıldığı belli değil, senin, benim işyerimde çalışmaya başladığın anlaşılmış. Bulunuruz ümidiyle telefonlara sarılmışlar... Tabii ilk aradıkları yer şirket. Suna, benim seninle birlikte bir otele kapandığımı, evleneceğimizi söyleyip herkesin yüreğini ağzına getirmiş. Dedem, 'Hangi otel?' diye üstüne gidince de, 'İçkale' diyerek yalan söylemiş... Gökhan, dedemin yanındaymış bugün hep... Bunu duymuş. Niye yaptığını bilmeden, dosdoğru şirkete gidip Suna'nın ağzından Stad Otel adını almış... Önce, biz bir şey yapmayalım diye buraya gelecekmiş, ama dedemi de alıp beraberce gelmeyi istemiş, İçkale Otel'e gitmiş... Bakmış ki dedem sallanan sandalyede..." Hıçkırdı ama hâlâ farkında değildi. "... sizlere ömür... Sonrasını da biliyorsun işte. Buraya koşmuş."

Çiğdem de Davut'a uyup yanına uzandı. Sırtüstü tavana bakıyorlardı şimdi. Biri giyinik, biri çıplak iki kardeş.

"Bizim yüzümüzden!"

Davut şöyle bir sinirli sinirli güldü ağlamalarının arasında.

"Haa..." dedi. "Annemiz... o sarışın, güzel kadın var ya... İsmi Şermin'miş... Bir genelev kadınıymış ve biz kaçırıldığımızda o da genelev fedaileri tarafından zorla geri götürülmüş. O günden sonra da kendisinden haber çıkmamış... Babamız... Buzdolapçı Ali Fuat çok uğraşmış bulmak için... ama bulamamış..."

Çiğdem ağlama faslına geç de olsa katıldı. Tek farkla; ağladığının farkındaydı.

"Ne yapacağız Davut?"

"Seni bilmem," dedi Davut. "Ben duşumu alacağım, güzelce giyineceğim, sonra da otelin damına çıkıp kendimi aşağı atacağım. Her şeyimi kaybettim, hem de bulduğum anda. Annemi, babamı, kardeşimi ve dedemi..." Kötü kötü güldü. "Sekreterimi bile."

"Babamıza da mı bir şey olmuş?"

"Yok. Ama nasıl baba derim ben ona bu saatten sonra? Her şeye sebep o değil mi? Seni Sevim Hanım denilen kadına o vermedi mi? Görmedik mi rüyamızda? Zaten Gökhan da aynını anlattı."

Çiğdem düzeltti:

"Sen bi dakka! Benim gördüğüm rüyada Sevim Hanım seni babamıza veriyordu. Ben zaten onun kucağındaydım seninle birlikte."

Sinirli sinirli gülüştüler.

"Asıl sen bi dakka! Ben de aynı rüyayı gördüm. O an için şahit olduğumuz el değiştirmeden bahsetmiyorum ben. Babamızın, senin benden koparılmana, hadi beni de boşver, kendisinden koparılmana izin vermesinden bahsediyorum. Bir baba bunu nasıl yapar?"

Kaldıkları yerden, tavana baka baka ağlamaya devam ettiler. Köşede, az önce Çiğdem'in kalktığı koltukta da gölge ağlıyordu. On sekizinci kat penceresinin perdesine düşüp kıvranıyor, camı çerçeveyi indirip avazı çıktığı kadar baarmaya başlayacakmış gibi saç baş yoluyordu.

Biz kafesten böyle kurtulmuş idik...
MEVLÂNÂ

Gökhan, Stad Otel'in lobisinde telefonu kapatır kapatmaz ağlamaya başlamıştı. Oysa sadece somurttuğunu zannediyordu. Kalktı, Davut Beyefendi "Benden," demişti ama, gene de içtiği gazı kaçmış kolanın parasını ödedi, çıkış kapısına doğru, gene somurttuğunu zannederek, fakat hüngür hüngür ağlayarak ilerledi.

Döner kapıya girdi, ittirip gece serinliğine çıktı, derin bir nefes alarak hıçkırdı. Kapı görevlisi, zaten bu pejmürde oğlanı zor almıştı içeri, aldığına da hemen pişman olmuştu; bir de bu vaziyette, iyiden iyiye dağıtmış görünce daha da pişman oldu.

Gökhan durdu, sert bir hareketle geri döndü, döner kapıya yürüdü gerisingeri.

"Hoop, bilader! Nereye?"

"Şimdi çıktıydım ya!" dedi Gökhan.

"Görüyoruz. Ama girmek yasak!"

"Ama işim bitmedi."

"Ama yasak! Hadi bakalım."

"Ama?"

"Hadi ama!"

Gökhan, kaldırımın kıyısına kadar uzaklaştı, orada durup on sekizinci kata bakmaya başladı.

"Hadi kardeşim!" diye seslendi ona görevli. "Ne bakıyosun?"

"Yaa, birini bekliyorum. Allah Allah! İçerden telefon ettim, aşağı geliyorum dedi."

"İyi o zaman. Orda duralım, daha fazla yaklaşmayalım."

Gizli sırlar geliverse şâyet dile
Yansa birden çok mudur
Dünya bile?

MEVLÂNÂ

Davut banyodan çıkıncaya kadar üç sigara içti Çiğdem, sonra da bütün detaylarını göz göre göre görmüş olduğu kardeşinin çıplak vücudunu bu kez kazara görmemek için o kurulanıp giyinirken arkasını döndü. "Komik!" diye düşünüyordu.

"Ben gidiyorum."

Döndü. Davut giyinmişti ve sahiden de gidiyordu.

"Nereye?"

"Çatıya. Söylediğim gibi."

"Kambersiz düğün olur mu? Beni de bekle."

Bir an duraladı Davut. Bu sorumluluk ağır gelmişti. Kardeş, ne de olsa.

"Ben ciddiydim Çiğdem. Bu işe kökünden son vereceğim."

Çiğdem sarı saçlarını savurdu, yeşil yeşil baktı kardeşinin gözlerine.

"Benim şaka yapıyor gibi bir halim var mı peki?"

Davut inceledi kızın yüzünü.

"Yok," dedi.

Çiğdem elini uzattı, el ele tutuştular.

"Hadi o zaman. Tıpkı rüyadaki gibi el ele gidelim her nereye gidiyorsak. Teneffüs bitti."

Koridora çıktılar. Apliklerin solgun ışığının yanından geçip kırmızı "Exit" yazısına doğru giderlerken, Davut hâlâ huzursuzdu.

"Benim yüzümden ölmeni istemem Çiğdem," diye mırıldandı. "Önünde çok güzel bir hayat olabilir."

"Vicdan azabı mı duyarsın?"

Omuz silkti Davut.

"Yoo. Öldükten sonra herhangi bir şey duyabileceğimi zannetmiyorum."

Çiğdem, kardeşine bir omuz attı.

"Hem ne demişti deden? Olmaz, oldurulur... Yani ben atlamış olmayacağım, atlatılacağım."

"İyi ya işte. Ben atlatmış olmayayım diyorum. Ne de olsa kardeşimsin. Giderayak kardeş katili mi olmamı istiyorsun?"

"Uzatma. Sen atlatıyorsan bile, atlattırttırılıyorsun da ondan! Hem neyi ne zaman yapacağımı kimseye sormadım ben. Sana da sorduğum yok."

Davut sırıttı.

"İyi ki ayırmışlar bizi. Yoksa bir evde çok kavga ederdik biz sen-le. Amma cadalozmuşsun!"

"Sevişirken öyle demiyordun."

"Üff! Hiç hatırlatma!"

Kırmızı "Exit" yazısı yaklaşmıştı. Asansörün önünden geçtiler. Yerde kusmuk lekeleri duruyordu. Birbirlerini dürtüp gergin gergin gülüştüler.

"Bu otelde kalınmaz. Çok pis!"

"Evet. Hadi dama çıkıp atlayarak burayı terk edelim."

Gene gülüştüler.

"EXIT" yazısı biraz daha yakındaydı şimdi.

"Sıdıka Hanım duyunca çok kızacak bize," dedi Davut.

"Niye? Rüyamızda o kadar oynattık da süt parası bırakmadık diye mi?"

"Hayır efendim! Ümitsizliğe kapıldık diye. Nasıl azarlıyordu anemizi: 'Ümitsizlik günahtır -ümitsizlik günahtır...'"

Çiğdem omuz silkti. Durgunlaşmıştı.

"Bu ümitsizlik değil ki."

"Ya ne?"

"Ne bileyim? Anlamsızlık, acımasızlık, insafsızlık... Ama ümitsizlik değil. Madem o rüyalarla buluşturacaktın bizi, hey Allahım,

şu filmi yirmi dört saat evvel vizyona soksaydın da "Vay kardeşiim!" diye ağlaya ağlaya koşsaydık birbirimize. İş mi şimdi bu?"

"Sen de amma acılı arabeskmişsin kız! Ben o durumu kastetmiyorum. İçinde bulunduğumuz durumu kastediyorum. Neden dama çıkıyoruz şimdi biz? Ümitli olduğumuz için mi?"

Çiğdem sırıttı.

"Hayır canım, bilge olduğumuz için. Bizimkisi ne ümitsizlik, ne de çaresizlik. Bilgelik, bilgelik... Bir: Birbirimize sevdalı gözüyle baktık ve ağır bir halt yedik, bir daha kardeş gözüyle bakmamız mümkün değil... İki: Kardeşiz, dolayısıyla bir sevda yaşamamız mümkün değil... Üç: Annemiz yok, muhtemelen satıldığı son genelevde yerleri siliyordur; bunu bile bile huzurlu yaşamamız hiç mümkün değil... Dört: Babamızdan nefret ediyoruz... Beş: Onlar yok, bitti. Az evvel de biz bittik karşılıklı. Sen benim için, ben de senin için... Yokuz biz de. Yapayalnızız artık... Altı: O halde yaşamamız mümkün değil."

"Exit..." diye okudu Davut. "Çıkış... Edebiyat yapayım biraz: Bu hayattan çıkış." Kapının önündelerdi. İtip açtı, kenara çekilerek Çiğdem'i önden buyur etti.

Çiğdem, Davut'un elini bırakmadan çıkmaya başladı geniş basamakları.

"Cahilce yaşadık, bilgece ölüyoruz," dedi. "Yalan mı?"

Davut güldü. Yukarıda son bir kapı daha vardı. Oraya yaklaşıyorlardı.

"Doğrusun vallaha! Hem ölmek kötü bir şey olsaydı Dedem yapmazdı... O yaptığına göre, vardır bir bildiği."

Çiğdem daha beter güldü.

"Al benden de o kadar!" dedi. "Niyeyse çok güvendim şu meşhur dedene, çok sevdim onu. Bayağı da yakışıklıymış gençliğinde. Sırf tanışmak için bile öte tarafa gitmeye değer."

"Üff!" dedi Davut. "Orda vakit de bol ya, ne felsefe yapar artık bize. Yandık biz!" İki damla yaş süzüldü. "Hâlâ dedem o benim. Hep dedem!"

"Ne güzel! Benim annem annem değil artık. Sadece Sevim Hanım."

"Meneviş," diye düzeltti Davut.

Son kapı...

Davut, öne geçip ittirdi, açamadı. Bir daha denedi, gene açamadı.

"Şuna bak!" diye homurdandı. "Sözde yangın çıkışı. Alt kattan yangın başlasa, burada ızgara olacak millet. Kilitlemişler. Olacak şey mi şu!"

Çiğdem de sinirlenmişti. Bir tekme attı, kapı sallandı.

"Uyduruk bir şey," dedi. "Öylesine tutuyordur bunun kilidi. Odanın anahtarı yok muydu sende? Şöyle sağından solundan sokup kanırttırsan hemen açılıverecek gibi.

Davut, elini cebine atıp oda anahtarını çıkardı, teneke kaplı kapının çıta çerçeveyle birleştiği yere sokmaya çalıştı kulp hizasından.

"Kanırt kanırt!"

"Sen bi dakka!"

Gülüştüler.

Teneke, alakasız bir ses çıkararak yırtıldı, kopan bir gitar teli gibi havaya büküldü, metalik metalik vayırdadı. Dil görünmüştü. Onu ittirdi bu kez Davut. Kapı açılıverdi.

"Önden buyrun."

Çiğdem önden buyurdu.

Dümdüz, ışıl ışıl çatıya çıktılar. Gençlik Parkı'nın ışıkları, dönme dolabın dönen dolapları görünüyordu. O tarafa yürüdüler. Öyle görmüşlerdi.

Baktı ki yok tabiblerden faide
Koştu sultan yalınayak mescide...
MEVLÂNÂ

Gökhan, kapı görevlisinin kendisine bakmadığı anlarda kafasını kaldırıp kaldırıp on sekizinci katın pencerelerine bakıyordu. Birdenbire, çatıdan aşağı sarkmış iki kişi gördü. Birini, erkek olanını tanıyor gibiydi. O mesafeden seçmek zordu ama, koskoca Davut Beyefendi'yi üstelik de o kadar iyi ışıtılmış bir sahnede seçmemek daha zordu.

"Aa!" diye bağırdı.

Kapı görevlisi önce Gökhan'a, sonra da onun baktığı tarafa, tepeye baktı.

"Aaa!" dedi o da, sonra hemen döner kapıdan geçip içeri daldı, resepsiyona koştu. O daha, "Polis, polisi arayın, itfaiyeyi arayın, damda birileri var. Galiba atlayacaklar!" demeye yeni başlamıştı ki, Gökhan bir gölge gibi sessizce süzüldü arkasından, asansöre kendini atıverdi.

Alı al, moru mor, bütün bağırsakları dökülmüş gibi gömleğinin eteği bir tarafta, cebinden adamakıllı sarkan kravatı bir tarafta, bun terlere batmış, saçı başı dağıtmış ve de zırıl zırıl ağlarken gördü kendini kabin aynasında. Hep somurttuğunu zannettiği için şaşırdı. "O görevlinin yerinde ben olsam, ben de almazdım beni otele," diye teslim etti adamın hakkını. "Toparlanmam lazım." Gömleğini pantolonunun içine soktu, kravatını cebine tı-

kıştırdı, saçının kaymış lastiğini bulup arkadan atkuyruğu yaptı, sümüğünü gömleğinin koluna sürdü. Neden çatıya çıktığını, orada ne yapabileceğini kendisi de bilmiyordu ama çıkıyordu işte. Bir işe yarardı belki.

Kat ışıklarına döndü daha sonra. Ne kadar da yavaş ilerliyordu meret! Hadi yani!

Birisi bir dilim ekmek verinceye kadar
Ölür, geberir...
Birisi bağışta tertemiz olur,
Hiçbir şey bırakmaz kendine,
Neyi varsa verir...

MEVLÂNÂ

Ankara, Çiğdem'le Davut'un ayakları altındaydı. Sağ cenahta Varlık, sol cenahta İtfaiye Meydanı, karşıda Tren Garı, Tandoğan, Anıtkabir, arkada Ankara Kalesi, onun altında şey... annelerinin eski işyeri.

Hava esiyordu hafiften. Çiğdem'in sarı saçları bir an önüne düştü, sonra alttan yükselen havanın etkisiyle Davut'a doğru savruldu. Aşağıdaki kalabalık gittikçe büyüyordu. Solmaz Kılıçtepe Karakolu'nun bir kısım polisleri karşıdan bakıyor, bir kısmı hızlı hızlı bu tarafa koşuyordu.

"Telsizler çalışıyor," dedi Davut, telsizine kapanmış bir polisi işaret ederek.

"Birazdan televizyonlar da burda olur. Türkiye birkaç gün bizi konuşacak."

Ayaklarını havuza sokmuş iki kardeş gibi oturmuşlardı boşluğun kenarına. İkisinin suratında da aynı acımasız alaycılık.

"Nasıl? Soğuk mu su?" diye sordu Çiğdem.

Davut sırıttı, o da ayaklarını salladı.

"İlk başta soğuk gibi geldiydi ama alışmaya başlıyor bünye yavaş yavaş. Aslında yanlış yapıyoruz. Tümden, nazlanmadan dalıvereceksin içine. Ne olduğunu anlayana kadar alışırsın." Vücudunu öne devirerek atlayacakmış gibi yaptı. On sekiz kat aşağıdan çığlıklar yükselince kötü kötü sırıttı gene.

"Derinlik de önemli tabii. Bir boy vereyim mi?"

Çiğdem, aşağıda toplanmış bağırıp çağıranları şımarık şımarık el sallayarak selamladı.

"İyi seyirci topladık," dedi.

Davut ciddileşmeye başlamıştı. Gergin bir suratla önce aşağıya, sonra Çiğdem'e baktı.

"Uzatmasak? Karakol tam karşımızda. Polis kardeşlerimiz çatıya çıkmak üzeredir."

Çiğdem onayladı:

"Elimizi çabuk tutalım. Dola kolunu belime."

"Sen de."

Su kaydırağından yan yana kendini bırakmaya hazırlanan iki küçük çocuğa benziyorlardı. Aşağıya doğru son hamleyi yapmadan önce son defa birbirlerine bakmak istediler. Hep öyle olur. Kalabalığın "Yapmayın-etmeyin!" çığlıkları kulaklarına kadar geldi. Kararlılardı. Gözleri öyle diyordu.

"Haydi!" dedi Çiğdem.

"Davut Bey... Davut Abi... Çiğdem Abla! Ne yapıyorsunuz yaa!!!"

Zor toparlandılar. Nasıl olsa atlayacaklardı, dengelerini bulup içten, yanak yanağa değecek kadar yakın, arkaya baktılar. Nedense, intiharın kıyısındaki herkes, son bir söz duymaya pek hevesli oluyor. Halbuki az sonra zaten ölüp gideceksin; duysan ne, duymasan ne? Atla işte!

Gökhan, iki eli kan içinde, şıkır şıkır aydınlatılmış çatıda onlara doğru koşuyordu.

"Tanıştırayım," diye mırıldandı Davut. "Bu Gökhan. Uzaktan akrabamız olur." Sonra elini kaldırdı, kavuşmaya iki metre kala durdurdu çocuğu.

"Biz iyiyiz Gökhan'cım. Sen ne yapıyorsun?"

Çiğdem Gökhan'ı inceliyordu. Çocuğun iki elinden de şıpır şıpır kan damladığını görüp yüzünü buruşturdu.

"Davut Bey... Şakanın sırası mı? Herkes sizi bekliyor yani!"

"Biliyorum," dedi Davut. "Ben de zaten dedemin yanına gidiyorum şimdi. Bekletmeyeyim adamı. Müsaade edersen."

Gökhan, kıvranarak bir adım kadar yaklaştı. Ne desin, ne yap-

sın bilemiyordu. Öyle bir durumda en tecrübelisi ne bilir ki o ne bilsin?

İntiharın eşiğindeki yarı delinin karşısında herkes çaresizdir, çünkü gerçek bir intihar, bir anda alınıverilen bir kararın eseri olmamıştır hiçbir zaman. O karar, bir potansiyeldir ve insanın iç dünyasının derinliklerinde depolanır. Her hayal kırıklığı, her üzüntü, her yıkım, besler büyütür bu potansiyeli. Sonunda depo dolar, kapak zorlanmaya başlar. Kırıldığı zaman da... Haydi Allah rahmet eylesin! Siz, bir ömür boyu kişinin şartlandığı süreci, istediğiniz kadar profesyonel olun, birkaç dakika içinde geri çeviremezsiniz. Geri çevrilen intihar kararları şovdur, gösteriştir, oyuncak almadı diye çarşının ortasında annesine zırıldayan huysuz bir çocuğun kaprisidir; oyuncağın alınacağına ikna edildiği anda zırıldama biter... Profesyonel geri döndürücülerin işi de budur. İntiharın eşiğindeki adam, zırıldıyor mu, yoksa sahiden mi intihar edecek? Ümit, zırıldıyor olmasından yanadır. Ona oyuncaklar sunulur: "İşlerini düzelteceğimize söz veriyoruz – Tamam. Sen bekle, biz hemen sevgilini getirtiyoruz – Bir sigara içer misin bu arada?, vs..."

Ne yapsın, Gökhan'cık da bu profesyonel ayrıntıyı bilmediği halde, insiyâki bir biçimde oyuncakla avutmaya çalışacaktı intiharcıları. Ellerinin kan içinde olduğunun farkında değildi ama işinin çok zor olduğunun farkındaydı. Bir kere, bunlar buradan atlamaya karar verdiklerine göre, aralarında "şey" olmuş olmalıydı. "Ben de olsam ben de atlardım yani!" diye düşünmekten kendini alamıyordu. Çok sevdiğin bir sevgili buluyorsun, onunla "şey" yapıyorsun, sonra onun öz be öz kardeşin olduğunu öğreniyorsun... Oyuncak oyuncak... Belki onları hayata geri çekecek bir nesne, kişi, bir şey?

"Öbürleri ne olacak?" diye yalvardı, muhtemel bütün oyuncakları aklına getirmeye çalışarak. "Sizin sigorta şirketi, o kadar personelin maaşı, bekleyen bir sürü poliçe, dönüşüm primleri, Kâmil Amca, Sedat Amca, Ali Fuat Amca... Babanız... Sizi deli gibi seviyorlar vallaha billaha. Her şeyi öğrendim bugün. Çiğdem Hanım'ın da dayısı komadaydı zaten. İnsan bir gider, son nefesinde şey eder... Hem biz sizinle sıhri hısım oluyormuşuz. Bana acıyın yani!"

Bu oyuncaklar Davut'u da kesmiyordu Çiğdem'i de. Davut, elini bir kere daha kaldırıp Gökhan'ın sintir yürüşünü durdurdu.

"Sen bu işe karışma, e mi aslan?" dedi. "Bu bizim trajedimiz."

Gökhan, huysuz bir çocuk gibi salladı uzun saçlarını. Lastik tokası attı. Sesi ağlamaklı,

"Yok yaa!" diye bağırdı. "Trajedi falan yok ortada. Kaza var, hata var, size karşı işlenmiş suçlar var; sizin suçunuz yok. Ama, asıl atlarsanız, sizi gerçekten sevenlerin trajedisi olacaksınız. Akraba veya değil, sizi seviyorlar diyoruz. Bu kadar insafsız mısınız?" Yarı ağlayıp burnunu çekerek, Davut'tan ümidi kestiği için Çiğdem'e doğru yeni bir adım attı. Artık aralarında bir metre ya vardı ya da yok.

Davut sarsılmıştı aslında. "Bu oğlan müşteriyle de böyle konuşuyorsa biz hayat sigortası sektörüne ipotek koyarız," diye düşündü. "Keşke yeni elemanları seminerlere göndereceğime bunun yanına çırak olarak verseymişim. Hoplatırmışız Türkiye'yi. Kesin!" Kınamamak lazım. İnsan ölüm anında ne düşünür ki? Elbette, ölümün dışında her şeyi.

Çiğdem, dibine kadar gelen çocuğun şıpır şıpır kan damlatan ellerine bakıyordu.

O sırada çatının teneke kapısı bir kere daha açıldı. Alana mümkün olduğu kadar sakin görünmeye çalışan iki sivil, iki resmi memur girdi. Sadece bir tanesinde telsiz vardı.

"Arkadaşlar..." diye seslendi sivil memur. Bu işlerin uzmanı o olsa gerekti. "Hadi biraz sakin olun şimdi. Halledilmeyecek dert yok... Çözeriz... Azıcık konuş..."

Davut, Çiğdem ve Gökhan aynı anda kaldırdılar ellerini, dördünü birden oldukları yere çivilediler.

"Tek kelime daha etmeyin!" diye bağırdı Gökhan. Sesi çok mikrofonik ve çok da etkileyiciydi. "Yerinizden de kımıldamayın. Nerden çıktınız siz yaa! Tam ikna ediyordum yani!" Elleri koyun kesmiş gibi kanıyordu. Çatıya çıkan teneke kapıyı itmek yerine çekmeye kalkınca, Davut'un kanırtıp yırttığı ve bir gitar teli gibi havaya dikelttiği sivri teneke kıvrıma kapı kulpu niyetine asılmış, avuçlarının içini fena halde kestirmişti. Ama telaş de, endişe, korku, kaygı de, ne dersen de, bunun farkına bile varmamıştı.

Çiğdem, Gökhan'a gülerek bakıyordu. Bir an göz göze geldiler. Çenesiyle, kan damlatan ellerini işaret etti çocuğun. O, onun, ellerindeki kanın farkında olmadığının farkında değildi. Sadece, hayat-memat sınırına tehlikeli bir biçimde yaklaşmış olduğunun farkındaydı. Uyarmak lazımdı.

"Gökhan'cım..." dedi. "Biraz geri gel istersen. Aşağıdaki iyi insanlarımızın üstüne kan damlatıp elbiselerini kirleteceksin."

Gökhan söz dinleyecek gibi oldu önce, ardından "kan" sözünü algılayıp, "Ne kanı?" diye düşündü, Çiğdem'in çenesiyle işaret ettiği taraflarına, ellerine doğru eğdi başını, gördü ne kanıymış.

"Benim kan... kanım..." İnanamıyordu.

"Ne yaptın ellerine aslan?" diye sordu Davut.

Sendeledi aslan; dizlerinin bağı çözüldü, çok tehlikeli bir yerde, tam kenar çizgisi üzerinde aval aval, boş gözlerle patronuna bakarak açıklamaya çalıştı:

"Sizi... çatıda görün... ce... ko ko ko koştum ama... Bil... miyorum yani..."

Bir kere daha sendeledi. Tek ayağı boşluğa çıkmıştı. Aşağıdan çığlıklar yükseldi; gerideki dört memur koşmaya başladı.

"Hem... zaten... beni... kan tutar yani..."

"Yakala Çiğdem!" diye bağırdı Davut. "Düşüyor!" Çocuk boşluğa doğru devrilirken, Çiğdem, gücü yeter mi yetmez mi, hiç düşünmeden atıldı onun kanlı ellerine doğru. Tuttu da, ama Gökhan daha ağırdı.

Davut Çiğdem'i tutuyordu, Çiğdem Gökhan'ı, Gökhan ölümü. Üçlü, Gökhan, Çiğdem, Davut sırasıyla aşağıya uçtu, aşağıdan çığlıklar yükseldi. İkizler ve Gökhan, Stad Otel'in çatı manzarasından çıktılar böylece. Orada kala kala ikisi sivil, biri telsizliydi, ikisi resmi dört polis memuru, bir de saçını başını yolan şişman bir kadının gölgesi kaldı. Karşıda da Lunapark'ın oyunbaz ışıkları.

Sana zindandır ama
Bana bağdır, bahçedir.
İşe koyul, işe,
O ki, kendinden vazgeçişin ta kendisidir...
MEVLÂNÂ

Rüveyde sık sık perdeyi aralıyor, evin önünden geçip Sanatoryum'a doğru giden caddeye bakıyordu. Mantıken mutfak balkonundan bakması gerekirdi, çünkü Turan Apartmanı'nın giriş kapısı o taraftaydı, bir gelecek vardıysa o taraftan gelecekti, ama öyle zamanlarda mantık aramamak lazım.

Sevim Hanım salondaki üçlü kanepeye yatırılmıştı. Alnında ıslak bir tülbent vardı. Perdeyi açıp açıp geri örten Rüveyde, ikide bir arkadaşının başucuna seğirtiyor, kolonyalı soğuk su doldurduğu tasa tülbenti batırıp serinletiyor, adamakıllı sıktıktan sonra eski yerine yerleştiriyordu.

Sağlık Kabinci Kâmil, sırf vakit geçsin, oyalanayım diye yanına almamıştı eski model doktor çantasını, cenaze odasında bırakmıştı. Böylece, Sevim Hanım'ın tansiyonunu ölçmek için harekete geçtiği her sefer, mecburen Selim Dayı merhumun iki çarşafın bile örtemediği şiş naaşının bulunduğu odaya gitmek, çantasını açıp içinden tansiyon aletini çıkarmak, sonra geri gelip Sevim Hanım'ın tansiyonunu ölçmek zorunda kalıyordu ki, iyi oluyordu, vakit geçiyordu. Oyalanıyordu insan. Zaten de bu bilinçle, tansiyon ölçme işlemi bittikten sonra usul usul tulumu katlıyor, spygmomanometreyi kutusuna yerleştiriyor, kutunun çıtçıtını ağırdan alarak çıtçıtlıyor, sonra gerisingeri cenaze odasına gidip eski model dok-

tor çantasını açıyor, kutuyu içine yerleştirdikten sonta çantayı kapatıyordu.

Maksat, vakit geçsin.

Buzdolapçı Ali Fuat, Sağlık Kabinci Kâmil'in her iki tansiyon ölçme arasında gelip oturduğu salon giriş kapısına en yakın tekli koltuğun yanında yere çömelmiş, bir ayağını altına katlamış, bir elinde sigara, gözleri kan çanağı, önündeki küllük tepeleme izmarit dolmuş, oturuyordu. Saçlarını, parmaklarını geçire geçire, yolarcasına sıvazlayıp duruyor, demincek içi iki, yok yok, hatta üç sefer daha cız etmişti, "Işş! Vallaha da kötü bi şey daha oldu!", kahroluyordu oturduğu yerde.

Evde yoğun bir sessizlik vardı. Bunu sadece Rüveyde'nin sık sık aralamak için kornişini sürttürdüğü gece perdesinin sesi ve Sağlık Kabinci Kamil'in tansiyon pompasına fıs fıs basışları bozuyordu.

Uzun Sedat'ın İçkale Otel'e gidip, az önce oradan, torununu soran yaşlı bir beyefendinin naaşının kaldırıldığını öğrenince, "Vay yahu!" deyip devasa bir kütük gibi devrildiğini bilmiyordu hiç kimse.

Hiç kimse, Davut'un ve Çiğdem'in, yanlarına Gökhan'ı da alarak terk-i diyar ettiğinden haberdar değildi.

Ama bekliyorlardı. Böyle bir şey, kötü bir şey bekliyorlardı. Sakinleştirici iğnelerin etkisiyle en az bekleyen Sevim Hanım'dı, o da gözünü her açtığında ve her yumduğunda aynı şeyi bekliyordu.

Sağlık Kabinci Kâmil, son tansiyon ölçümünü henüz yapmış, aletini cenaze odasındaki eski model doktor çantasına henüz koyup gelmiş, Buzdolapçı'nın sırtını yasladığı tekli koltuğa kendini bir külçe gibi henüz atmıştı.

"Ne diyom biliyon mu Kâmil... Giden gelmiyo. Uzun da yoklara karışmasın sakın?"

Sağlık Kabinci Kâmil de zaten bunu böyle düşünüp durduğu ve fakat böyle düşünmek istemediği için tansiyon-mansiyon iş çıkarıyordu kendine. Acı acı güldü.

"O boyla mı? İstese de kaybolamaz o heyula."

"Sen bi dakka! Kaçta gitti bu herif? Sekizde, bilemedin sekiz buçukta gitti, de mi? Saat kaç şimdi? On bire geliyo. Nerde madem? Şurdan taksiye atladım mıydı on dakkada varması lazım İçkale'ye. Buldu buldu, bulamadı, naapması lazım?" Kendi kendini cevap-

ladı. "Bi telefon etmesi lazım. Burda kurdeşen döküyoz, bilmiyo mu?" Dudaklarını ısırdı. "Işş! Vallaha da kötü bi şey oldu arkadaş. Billaha da oldu. Biliyom ben."

Sağlık Kabinci Kâmil dostunun omzunu sıktı.

"Ya Şadıman'a ne buyrulur?" diye fikir yürüttü. "O Uzun'dan da önce gitti otele. Şadıman mesuliyet sahibidir, ne olursa olsun bir telefon ederdi. Buranın telefonunu yanına aldı mıydı ki? Ne yapacağız biz Ali? Kaldık böyle yahu! Bak, Uzun beni andı."

Buzdolapçı Ali Fuat sigarasından derin bir nefes çekti. Pos bıyıklarının arasından dumanını üflerken,

"Yapacak bi şeyimiz mi kaldı hay Kâmil?" dedi dertli dertli. "Ne yapacaktıysak otuz sene evvelinden yapacaktık... Geciştik! Çoook geciştik!"

Sevim Hanım, baygın gözlerini yarım açmıştı.

"Sonrası hep öncesi gibi olur," dedi aygın baygın. Sayıklıyor mu, konuşuyor mu belli değildi. "Bütün kabahat bende... Bende. Ne domuzum ayol ben!"

Sağlık Kabinci Kâmil fırsatı ganimet bildi, ağır ağır kalkıp cenaze odasına yöneldi. Tansiyon ölçme vakti!

Telefon çalmaya başladığında, Rüveyde gece perdesini yeni aralamış, Sevim Hanım yarım açtığı gözlerini yeni yummuş, Buzdolapçı Ali Fuat sigarasını yeni somurmuş, Sağlık Kabinci Kâmil, cenaze odasının kapısına yeni varmıştı. Bir sıçradılar!

"Ana maşşallah!" diye bağırdı Ali Fuat. Kalkmaya davrandı, altına katladığı ayağı uyuşmuştu. Gerisingeri çöktü. "Işş!"

Sevim Hanım, düğmesine basılmış robot gibi doğruldu, pili bitmiş robot gibi devrildi.

Rüveyde ile Sağlık Kabinci Kâmil, koridorda çarpıştılar, ama bu mühim değildi. Rüveyde yol verdi, Sağlık Kabinci Kâmil ahizeyi kaldırdı. Elleri titriyordu. Hiç hesapsız kükredi:

"Aloo! Nerde kaldınız kardeşim? İnsan arar!"

Birden dondu.

"Evet?"

Buzdolapçı Ali Fuat emekleye emekleye çıkmıştı koridora.

"Kimmiş? Kim arıyo?" Ayak altında dolanıyordu. Rüveyde ona kaş göz edip sessiz durmasını tembihledi.

Sağlık Kabinci Kâmil'in alnı ve kel kafası, kırıştırmaktan yol yol olmuştu.

"Özür dilerim efendim," dedi telefona. "Başka bir telefon bekliyorduk da... Buyrunuz? Evet, Sevim İncesu'nun evi, fakat maalesef kendisi istirahatte. Kalkacak durumu da yok, rahatsız. Bana söyleyin?" Sesi solup gitmişti. Rengi de atmış, bacakları titremeye başlamıştı. Bu, rüzgâr almış yelken bezi gibi fılap fılap sallanan pantolon paçalarından anlaşılıyordu. Önce duvara, sonra Rüveyde'nin omzuna tutunmaya çalıştı. Rüveyde, kolonya şişesini salonda bıraktığı için kendine kızdı.

"Hastaneye mi?" diye soludu Sağlık Kabinci Kâmil. "Hangi hastaneye? Nedir? Nedendir? Hayır olsun inşallah!"

Buzdolapçı Ali Fuat, alnına bir şaplak vurup emekleyerek geri geri çekilmeye başladı. "Işş!" diyordu sürekli. "Işş!" En metanetlileri Rüveyde idi. İyice koltukladı yaşlı sıhhiyeciyi.

Sağlık Kabinci artık konuşmuyordu da, yalvarıyor, hatta dua ediyordu sanki.

"Siz nerden arıyorsunuz beyefendi?.. Ef... efendim?.. pe... peki... Ben hazırlarım Sevim Hanım'ı... tabii... getiririm getiririm... geliriz... Aman Allahım!" Ahize elinden düştü. "Aman Allahım!" Peşinden de kendisi düştü. Rüveyde için çok fazlaydı bu kadar yük. Birlikte Buzdolapçı Ali Fuat'ın üstüne düştüler.

"Işş!"

Bir süre, soğuk yemiş köpek yavruları gibi alt alta, üst üste yatakaldılar yerde. Ne o bir şey söyledi, ne diğerleri bir şey sordu. Herkes susuyor, herkes sessizce ağlıyordu. Sevim Hanım hariç. O içerde uyuyordu.

Neden sonra toparlanmayı akıl edip ayaklandılar. Rüveyde, uzanıp kordonunun ucunda sallanan ahizeyi telefonun üstüne yerleştirdi. Burnunu çekti, sümüğünden kalanları tülbentinin kenarına sildi, dönüp önce Sağlık Kabinci Kâmil'in, sonra da Buzdolapçı Ali Fuat'ın omuzlarına çocuk avutur gibi dokundu şöyle bir.

"Ben gidip Sevim'i kaldırayım," diye mırıldandı.

"Işş!" diyordu Buzdolapçı Ali Fuat, başka da hiçbir şey demiyordu. Vallaha da billaha da kötü bi şey olmuştu! Zaten içi cız etmiştiydi demincek.

"Işş!"

Rüveyde, Sevim'i kaldırma işini aradan çıkartmış olmalıydı, geri geldi, Sağlık Kabinci Kâmil'in koluna girip adamcağızı mutfağa sürükledi, masaya oturttu, musluktan bir bardak su doldurup içirdi. Bir taraftan da sessiz sessiz gözyaşı döküyordu. İlk soruyu o sordu:

"Neymiş Bey Kardeşim?"

Sağlık Kabinci Kâmil, boş bakışlarını muhafaza ederek kendi kendine konuşur gibi mırıldandı:

"Teşhis... Sevim İncesu'nun İbn-i Sina morguna gidip cesedi teşhis etmesini istiyorlar. Arayan polisti. Genç bir kız intihar etmiş. Üstünden çıkan kimlikte... Çiğdem İncesu..." Daha fazla konuşamadı.

Buzdolapçı Ali Fuat, ayaklarının uyuşması geçtiği için kalkıp mutfağa gelmişti. Hiçbir şey demedi, "Işş!" bile. Sırtını mutfak kapısının çerçevesine yasladı, planyadan geçirir gibi sürte sürte aşağı kaydı, ayaklarını uzatıp oturdu.

"Menevşe nasıl?" diye sordu Sağlık Kabinci Kâmil. Kimseyle uğraşacak hali yoktu. Esas onunla uğraşacak birileri lazımdı ama sağlıkçı olan oydu maalesef.

"Doğrulttum," dedi Rüveyde. "Sağa sola devrilmesin diye de etrafını kırlentle besledim. Oturduğu yerde uyuyup uyuyup uyanıyor."

"Aman iyi. Hep öyle kalsın. Çıkacağımız zaman kollarına girip kaldırırız, tıpış tıpış yürür yanımızda. Son ana değin ne kadar az şey bilirse o kadar iyi."

O sırada telefon bir defa daha çaldı. Herkes birbirine baktı. En yakında Buzdolapçı Ali Fuat duruyordu, onun da ayağa kalkacak hali yoktu. Rüveyde, adamın öne uzattığı ayaklarının üstünden aşıp telefona gitti, açtı.

"Efendim?"

Mutfaktan, duvarlara tutuna tutuna çıkıp gelen Sağlık Kabinci Kâmil'e baktı bir an.

"Buyur Sedat Bey Kardeşim. Benim, Rüveyde."

Sağlık Kabinci Kâmil, kafasını iki yana sallayarak dudaklarını ısırdı.

"Anladım," dedi Rüveyde. "Geliriz. Birazdan... Tamam Bey Kar-

deşim." Kapattı. Önüne bakıyordu, henüz kapattığı telefona. Herkesin ona baktığından emin, ağır ağır açıklamaya başladı:

"Bir baygınlık geçirdiği için şu saate kadar arayamamış. Şimdi de İbn-i Sinâ'ya gidiyormuş. Bizleri kapıda bekleyecek..." Hiç soru gelmediğini, kimsenin "Neden-Niçin?" diye sormadığını görünce devam etti:

"Galiba öteki arkadaşınız... Şadıman Beyefendi... Davut'u büyüten... İçkale Otel'de... sizlere ömür..." Gözyaşları çenesinden aşağı süzüldü.

"Işş!"

Sağlık Kabinci Kâmil, yavaşça çöktü, Buzdolapçı Ali Fuat'ın yanına oturdu.

Bu ambardan bir şey elde etmek istiyor,
Bir bağışa ermeyi arzuluyorsan
Dertdeşlerinden yarım an bile ayrılma...
MEVLÂNÂ

Uzun Sedat, uzun müddettir morg girişinde, yanında bir polis memuruyla bekliyordu. Memur defalarca "Hadi girelim Amca, ne duruyoruz?" demiş, Uzun Sedat her defasında, "Dur evladım yahu!" diyerek reddetmişti. "Ailesi gelecek, dostları gelecek." Onun, öteki telefondan ve Sevim İncesu'yu bekleyen şu az ötedeki üçyıldız başkomiserden haberi yoktu. Nitekim, ötelerde bir taksiden inen, her biri bir diğerinden perişan grubun tanıdık fertlerini görüp, "Hah. Geldiler işte!" diyerek onlara yönelince, hem başkomiser şaşırdı, hem de başkomiserin, "Hah! Bunlar galiba!" dediğini gören Uzun Sedat.

"Evladım, nedir?" diye sordu başkomisere Uzun Sedat. Bu arada üçü birlikte perperişan gruba doğru yürüyorlardı. "Sen bu vatandaşları niye bekliyorsun?"

Başkomiser, şöyle bir kafasını kaldırıp baktı dev adama. Söyleyecekti, halini hiç iyi görmeyince vazgeçti, polis ketumluğuyla dolaştırdı lafı:

"Merkezden aradılar. Birazdan anlarız. Ben de tam bilmiyorum." Sonra sordu: "Şu hanımların içinde Sevim İncesu diye biri var mı?"

Uzun Sedat, kavak gibi sallandı. Sevim İncesu, üstelik de "merkezden" aranıp, Şadıman Beyefendi için buraya çağırılmazdı. "Var da..." dedi nefes nefese. "Ne oldu ama yahu?"

"Her neyse. Bakarız bakarız."

Sevim İncesu, nam-ı diğer Menevşe, bir kolunda Rüveyde, bir kolunda Sağlık Kabinci Kâmil, iki adımda bir görünmeyen birileri çelme takıyormuş gibi tökezleniyor, düşesi oluyor, sıkı sıkı tutulup ilerletiliyordu. Sarhoş bir hali vardı.

Polisler ve Uzun Sedat gruba kavuştu. Küçük bir kargaşa yaşandı ilk başta. Buzdolapçı Ali Fuat, Uzun Sedat'ın boynuna atlayıp, "Sedat'ıım!" diye naralanmıştı. "Bittik biz Sedat'ım. Bittik kardeşim! Bittik!" O esnada başkomiser de Rüveyde'ye sokulup, "Sevim İncesu siz misiniz? diye sormuştu. "Hayır, bu arkadaş. Ben bu arkadaşın apartmandan arkadaşıyım." Tabii Sağlık Kabinci Kâmil, o koca sesiyle hengâmeye derhal karışmış, ağlayarak, "Sen gördün mü Şadıman'ı Uzun?" diye sormuştu. Uzun Sedat, boynunda Buzdolapçı Ali Fuat, aynı anda kendisini ceketinin dirseğinden çekiştirerek, "Arkadaşları, ailesi dediğiniz bunlar mıydı?" diye soran polis memuruna da cevap vermek zorunda kalmış, yanlışlıkla Sağlık Kabinci Kâmil'e, "Evet, bunlardır," demiş, polis memuruna da, "Hayır! Görmedim," demişti. O arada Sevim İncesu addedilen sarhoş kılıklı şişman kadın, başkomisere itirazını arz etmekle meşguldü: "Esas ismim Menevşe. Soyadım da sahte." Rüveyde lafa karışmıştı hemen: "Öyle demek istemedi. Sevim Sevim. Vallahi Menevşe değil."

Sükûnetin gelmesi beş dakika kadar sürdü, ama sonunda geldi. Hep gelir. Ölüm öyledir. Gelişi sessiz, geldiğini ilan edişi gürültülü, varlığının yüreklere sinmesi gene sessizdir.

Sessizlik.

"Buyrun," dedi başkomiser. "Hep birlikte girelim o zaman." Sağlık Kabinci Kâmil'e döndü. "Şunu iyi bir anlayayım. Bu teyze Sevim İncesu mudur, değil midir?"

"Odur."

Başlarında biri başkomiser, iki polis, arkada grubumuz, morg kapısından girdiler. Önlerinde iyi aydınlatılmış uzunca bir koridor, sol kapı girişinde de beyaz formikadan bir banko vardı. Başkomiser, bankodaki adamlara bir işaret çaktı, adamlardan ikisi dolanıp koridora çıktı. Şimdi en önde onlar yürüyordu. Yeşil maskelerini boyunlarına indirmiş, yeşil giysili iki genç adam.

Arkadakiler malûm.

Biri başkomiser, iki polis ve Buzdolapçı Ali Fuat Kirtiş, Sevim Hanım veya Menevşe, Rüveyde, Uzun Sedat ve Sağlık Kabinci Kâmil. Halleri de malûm.

İlerlediler koridorda. "Oraya" yaklaştıklarını biliyorlardı. An be an, her biri en az Sevim Hanım kadar yardıma ihtiyaç duymaya başlıyordu bir sonraki adımı atabilmek için. İki polis ve iki morg görevlisi, geri dönüp muavenet ettiler mecburen.

Sevim Hanım sarhoş sarhoş yürüyor, morg koridorunu aydınlatan beyaz floresanlara bakarak, "Işık ayol, ışık!" diyordu ara sıra.

Estek köstek, yolun sonuna geldiler. Yeşil önlüklü görevliler, maskelerini burunlarına kadar kaldırıp, gruptan ayrıldı. Bir tanesi, iki yana açılan yaylı, buzlu camlı, dışarıya bol ışık veren morg kapısını açıp teşhisçilere ve rapor tutmak üzere gelen polislere yol verdi, diğeri de önden girip masaların üstünde yatan, üstleri yeşil örtülü dört cesedin başına dikildi. Henüz içeri girebilen olmamıştı. Kapının ağzında, öylece, donyağı gibi duruyorlardı. Ne bir ağlama, ne bir feryat, hatta ne bir hıçkırık.

Başkomiser, içlerinde en sağlam gördüğü adama, Uzun Sedat'a yaklaşıp gruptan ayırarak bir köşeye çekti onu.

"Hepsinin kimlikleri vardı," dedi ve cebinden bir not defteri çıkarıp sessiz sessiz okumaya başladı:

"Davut Beyefendi, Çiğdem İncesu, Gökhan Dağıstanlı, bir de Şadıman Beyefendi... Allah Allah, yoksa bu beyefendi ile öbür beyefendi akraba mı? Hiç farkına varmamışım yazarken."

Kafasını not defterinden kaldırdı. Uzun adam yoktu. Daha doğrusu vardı da, ayakta değildi, yere serilmişti.

Ey lütûflarda bulunan, keremler eden!
Can bir soluk, hırsızlamacasına inkâr etse de şükretmeyi,
Sen gene de o inciler saçan denizi coştur...
Bugün,
Şu hastanın hâlini hatrını bir hoşça sor!

MEVLÂNÂ

Şişman kadının gölgesi, karanlıklar içinde debelene debelene ilerleyip, sarı sarı ışıldayan kehribar bir erkek tespihinin dibinde aldı soluğu. Sıdıka Hanım, şöyle bir kaş çatarak baktı ona, görmedi veya görmezden geldi.

Etkilenmişti şişman gölge, geri çekildi, odanın bir kuytusuna sıvandı.

Orada, Sıdıka Hanım'ın oturduğu sedirin ayakucundaki minderde bağdaş kurup oturmuş sarışın genç kadını çok iyi tanıyordu. "Bu bizim Şermin ayol!"

Şermin, sızım sızım sızlanarak bir şeyler anlatıyordu Sıdıka Hanım'a. Sıdıka Hanım, her zamanki Sıdıka Hanım'dı. Sadece tespihini şıkırdatıyor ve ışıksız perdeye bakıyordu. Ne kaşı oynuyordu ne kirpiği. Şu tespihini de şıkırdatmasa öldü kaldı sanılırdı.

"Bebelerimi kaybettiğimden beri her gece aynı rüya... Dayanamadım Teyzem..." diye inledi Şermin. "Her gece aynı, her gece aynı... Çıldıracaktım! Buraya, yavrularımı son defa görmeye, Menevşe Abla'yı insafa getirebilirsem de geri almaya geldim. Gelmişken de sana uğrayıp şunu bir yordurayım, hayır mıdır şer midir, sorayım dedim. Otuz seneyi görüyorum. Otuz sene sonrasını görüyorum. Biliyorum, rüya, ama o kadar sahici ki!"

Dinlermiş gibi bile görünmüyordu Sıdıka Hanım, değil ki cevap

versin. Sadece tespihini kızdan tarafa emredercesine sallayarak devam etmesini ima ediyordu ara sıra.

Şermin devam etti:

"Gördüklerimin çoğunu hiç tanımıyorum... Kimdir onlar, var mıdırlar, yok mudurlar bilmiyorum. Çok sahiciler. Sanki sinemada seyrediyorum. Bir olay öbürünü takip ediyor... resimli roman gibi... O Suna mesela... O Gökhan... Uzun Sedat; o dev adam... kim o? Şadıman Beyefendi kim? Sahiden bebelerimden birini alıp da o mu bağrına basacak? Otuz sene sonra bu felaketler gelecek mi bu iyi insanların başına? Selim Abi esastan da siroz olup ölecek mi? Hayırlı bir rüya mı bu? Şer mi? Gerçek mi, hayal mi? Uzun Sedat morgda düştüydü en son. Ne oldu ona? Ne olacak? Ölecek mi? Rüveyde kim? Benim rüyamda hiç tanımadığım bu kadının ne işi var? Kim bu kadıncağız Teyzem?"

Sıdıka Hanım, tespihli elini yavaşça kaldırıp susturdu Şermin'i. Ağır ağır döndü beriye, bir kapının kuytusuna sıvanmış gölgeye baktı, bir de Şermin'e. Gözleri, kaşlarının altına kaçıp saklanmış gibiydi.

"Bacasına doğru bir kartal süzülüp yaklaşıyor," dedi. "Galiba bu sefer sıra annesinde."

Şermin bağlantıyı kuramamıştı. Şaşırdı.

"Kim? Ne kartalı? Kimin annesi?"

Sıdıka Hanım ilk kez güldü o zaman. Dişsiz ağzı bir mağara kadar karanlıktı.

"Rüyanda görmedin mi kızım? Rüveyde anlatmadı mı Menevşe'ye... Ben demedim miyim, 'Yuvanın çatısında kartal görürsen evinden ölü çıkar,' diye?"

Şermin korkuyla yutkundu.

"Demek... Rüveyde gerçek?"

Sıdıka Hanım, kısa bir baş hareketiyle onayladı Şermin'i. Hâlâ gülüyordu.

"O zaman? Öbürküler? Onlar da mı gerçek?"

Sıdıka Hanım dişsiz ağzını kapatıp dudak büktü. Artık gülmüyordu.

"Bak, rüyanda beni gördün, ben burdayım," dedi. "Gerçek değil miyim ben? Gerçek kızım, gerçek... Gördüğün felakete kadar

hepsi gerçek! Ama bugün değil. Bugün, her şeyin başlayacağı gün. Bugün, o günün öncesi. Sonrası gelmedi daha... Orası sana bağlı!" Bir an için gözünü Şermin'den ayırıp kapının kuytusunda ağlaşan gölgeye baktı, sonra tekrar Şermin'e döndü. "Sana bağlı yavrum!"

Şermin, balyoz yemiş gibiydi. Oturduğu yerde sallandı.

"Bana mı bağlı?"

Sıdıka Hanım usul usul salladı kafasını.

"Bu gece..." diye başladı hışırtılı sesiyle. "Bu gece... Sonrasının öncesi... Eğer bu gece her şeyi değiştiremezsen, sonrasında her şey, rüyanda gördüğün gibi olacak."

"Nasıl?" Ağlamaya başlamıştı Şermin. Köşedeki gölge gibi.

Sıdıka Hanım çok yumuşak bakıyordu konuğuna. Hiç kimseye bakmadığı kadar yumuşak.

"Rüyanda ben yok muydum kızım?"

"Vardın!"

"O zaman da bu soruyu sormuyor muydun sen bana?"

"Soruyordum!"

"Ben ne diyordum?"

"Işığı yakala diyordun... Tıpkı Menevşe Ablam'a dediğin gibi. Onu bana mı diyordun aslında?"

"O daha görmedi rüyasını," dedi Sıdıka Hanım. "Ama ben ikinize de dedim." Kapının arkasında sızlanan gölgeye de daha merhametli bakıyordu şimdi.

"Rüyanda gölgeydin, bir ışık topunu kovalayıp duruyordun. Niye?" Biraz durdu, artık konuşmayacak gibiydi, karar değiştirdi. "Sen, sokağın ışığını tut," dedi. "O da yüreğinin ışığını tutsun. Seninki kolay, onunki zor. Yürek ışığı pek oyunbaz olur."

Hiçbir şey anlamamıştı Şermin.

"Nasıl?" dedi yalvararak. "Ne? Ne ışığı? Nerdeki sokağın ışığı?"

Sıdıka Hanım, konuşmanın bittiğini belli edercesine elinin tersiyle kışkışladı Şermin'i.

"Ama Teyzem!"

"Git!"

Şermin, şıkırdamaya başlayan kehribar tespihe bakarak doğruldu, kapıya doğru yürüdü. Tam kulpu bastırmış açıyordu ki, Sıdıka Hanım seslendi arkasından:

"Kızım, başka bir şey de diyor muydum sana rüyanda?"

Ümitle gözleri parladı Şermin'in. Zannetti ki konuşma yeniden başlayacak.

"Diyordun," deyip geri döndü, ama Sıdıka Hanım'ın tespihli eli duvar gibi dikilmişti karşısına. Orada kaldı.

"Ne diyordum?"

"Ümitsizlik günahtır... böyle bir şey."

"İyi," dedi Sıdıka Hanım. "Git!"

Şermin, başını eğip gölgenin yanından geçerek dışarı çıktı. Pasaklı gelin oracıkta, kolunun altında boş bakır tencereler, onu bekliyordu.

"Biliyorum," dedi, elini çantasına atarak. "Süt." Rüyasından biliyordu. Bir miktar para çıkardı, boş tencerenin içine attı.

İçeride, Sıdıka Hanım kapalı perdeye bakıp duruyordu. Şişman kadının gölgesi, hıçkıra hıçkıra Şermin'in arkasından çıkacak oldu.

"Sen nereye?"

Gölge donakaldı.

"Sen beni görüyo muydun ayol?"

"Çok patırdadın kapının arkasında. Gel bakalım şöyle. Otur."

Şermin kapının önüne çıkmıştı. Kafası, geldiği zamankinden daha az karışık değildi. Az ötede park etmiş siyah Amerikan arabasına doğru ilerledi. Ağlıyordu. Ön kaputun üstüne tünemiş sigara içen Selim, genç kadını görünce zıplayıp indi, arabanın arka kapısını açtı.

"Nerde kaldın baba?" dedi bariton sesiyle. "Tezgâh kuruldu da çalışmaya başladı çoktan. Daha Zindankale'ye en aşağı yarım saat yolumuz var."

Şermin, ağlaya ağlaya açılan kapıyı pas geçip öne, şoför mahalline oturdu. Selim bindi, kontağı açtı, marşa bastı. Yan gözle baktı gözü yaşlı yolcusuna.

"Ne hayır?" diye sordu. "Ümitli girmiştin, kötü çıktın?"

"Bilmiyorum Selim Abi! Kadın, rüyalarımda her gece gördüğüm kadın. Ne eksik, ne fazla! Yanmışım ben! 'Eğer bu gece bir şey yapamazsan bütün rüyan gerçek olacak,' dedi."

Selim güldü.

"Peki, neymiş o 'bir şey?' Söyledi mi?"

"Nerdee! Bir kapandı kutusunun üstüne, yalvardım yakardım açmadı kapağını. Sadece 'Işık' dedi. Rüyalarımda her gece dediği gibi. Bir de 'ümitsizlik günah'... Hepsi bu."

Selim sessizleşti. Mavi gözlerini yola dikmişti. Gömlek cebinden bir paket sigara çıkarttı, Şermin'e tuttu.

"Bak baba..." dedi. "Menevşe ablamdır... Eyvallah! Ana yarısıdır, ona da eyvallah; ama fesattır, insafsız, merhametsizdir. Bakma bana, ben korur kollarım, abla çünkü, ama sen dikkat et, kendini kollamaya bak... Kendini."

Şermin sigarasını yakmıştı. Bir nefes çekti.

"Bir şey soracağım Selim Abi," dedi. "Ablanın o kadar kötü olduğuna inanıyordun da, beni niye kapıp getirdin İzmir'den? Niye Menevşe Abla'nın ayaklarına kapanmamı, yalvarıp yakarmamı istedin?"

Selim sessiz kaldı.

"Sen de inanmıyorsun onun gerçekten kötü olduğuna," diyerek, kendi sorusunu kendi cevapladı Şermin. "Yoksa bu zahmete girmezdin... di mi?"

"Eh!" diyebildi Selim. "Biz dedik ki, Allah'tan ümit kesilmez. Her karanlığın sonunda bir aydınlık vardır dedik." Sigarası bitmişti. Bir fiske vurup kelebek camdan gecenin karanlığına yolladı. "Sen gene de kolla kendini kardeşim, iyi mi?"

"Sen de."

"Afbuyur?"

"Rüyama göre, otuz sene sonra sirozdan gidiyorsun. Anlattım ya İzmir'den gelirken. Karnın, na böyle davul gibi oluyordu. Mosmordun."

Selim, direksiyona vurdu tık tık.

"Merak etme baba," dedi. "Bu hızla içmeye devam edersek o dediğin iş otuz seneye de kalmaz. Sen şunu en başından bir daha anlatsana bana... Gelirken pek can kulağıyla dinleyememişim demek ki. Nasıl oluyormuş sirozda? Şişiyor muyumuş insan?"

Şermin anlatmaya başladı:

"Kir, toz içinde leş gibi bir oda... Yerlerde böcek ölüleri, dirileri..."

Der ki hüthüt: "Kızma sultânım bana!
Bilmiyorsun, uyma hain düşmana!"
MEVLÂNÂ

Şermin, Selim'in arabasından çıkıp, bir toprak yığınının arkasına sine sine harap gecekonduya doğru ilerledi. "Geciktik mi acaba?" diye düşünüyordu korkarak. Selim, İzmir'den gelirken ona her şeyi anlatmış, Menevşe'nin acımasız bir tezgâh kurduğunu söylemişti. Bu tezgâhı bozmanın bir tek yolu vardı Selim'e göre: Vicdana seslenmek. "Ne şekilde karşısına çıkarsan çık, bu kadın seni ezer baba!" demişti. "Kocanı da ezer. Tek çaren var, geceleyin, bebeleri güya kaçırırlarken, tabii bunu senin o saf kocan öyle sansın diye tezgâhlayan gene kendisi, ortaya çıkıp ayaklarına kapanacak, insafına, merhametine sığınacaksın cadının. Zannetmiyorum pek ama, belki ufacık da olsa bir vicdan taşıyordur... Bir toz zerresi kadar insanlık ışığı!" Tezgâha karşı tezgâh... Ama biri pek uzman işiydi biri de pek amatör.

Kapının önüne geldi, açmak için elini uzattı, yavaşça bastırıp açtı. Karanlıktı içerisi, ama arkadan vuran sokak lambası sayesinde, az ötede bir kapı daha olduğunu görebiliyordu. Parmaklarının ucuna basa basa ilerledi. O kapıyı da açacak, saklanıp bekleyecek, Menevşe ile Ali Fuat'ı tam da bebeleri alırlarken yakalayacak, yerlere yatıp Menevşe'ye yalvarmaya başlayacaktı. Ama belki önce Ali Fuat'ı kucaklardı.

Kapının kara kulpunu aşağı bastırdı, açtı.

Kir, toz içinde leş gibi bir oda...

Çok karanlıktı, ama az da olsa şimdi daha da geride kalan sokak lambasının ışığı erişebiliyordu buralara. Bir hava akımı hissetti. Cereyanda kalmıştı. Arkasındaki koca kapı gümbürtüyle kapandı.

"Pencere açık!" diye düşündü paniğe kapılarak. "Alıp gittiler mi yoksa?"

Ana yüreği. "Belki hâlâ gelmemişlerdir," diye düşünerek, rüyasından bildiği gibi, yerlerde emekleyen bebelerinin bir taraflarına basarım korkusuyla, ayaklarını sürüye sürüye ilerledi. Kapı kapandığından beri iyice karanlıktı içerisi. Karnını orta yerdeki örselenmiş masaya çarptı. Rüya çıkıyordu.

"O masa!"

Bu hesaba göre, kapı girişinin sol yanında, duvarda kara bir elektrik düğmesi olması gerekiyordu. Dikkatle geri geri geldi, yokladı, düğmeyi bulup odayı ışıttı.

"Yoklar! Gitmişler! Rüyamdaki gibi."

Hızlı hızlı, artık açık olduğunu bildiği pencereye doğru ilerledi, gene de masanın altına bakmaktan vazgeçemedi.

"Yapma Ablam!" diye sızlanıyordu. "Götürme, oh kurbanın olurum. İnanma Ali'm... İnanma ona. Geri dön sen."

Yırtıla yırtıla balık ağına dönmüş kirli, kalın perdeyi hırsla asılıp koparttı. Evin önündeki arsa kılıklı bahçeye odanın sarı ışığı vurdu. On beş - yirmi metre kadar ötede Ali Fuat'la Menevşe'nin bir an durakladığını, sonra hızlı hızlı yollarına devam ettiklerini göremedi. Dosdoğru karşıya bakıyordu, oysa çapraza bakması gerekirdi.

Ağlayarak, ata biner gibi attı bir bacağını pervaza, sonra da diğerini attı. Pencere çok alçaktı.

Tıpkı rüya!

Bahçeye çıkarken, o ana kadar hiçbir şeyi değiştirememiş olduğunu fark etti. Şu çapraza bakmayı bile akıl edememişti. Oysa, işte!.. El fenerinin ışığı görünüvermişti. Belki şimdi değiştirebilirdi... Şimdi!

Atıldı, bağırmayacaktı, çünkü çok yakında gibiydi ışık. Koştu. Yakalaması gereken ışık o olmasındı? Sokağın ışığı?

"Işığı yakala! Işığı yakala!"

"Değişiyor," diye ümitlendi. "Rüyamda bu kısmı görmemiştim. Demek ki değişiyor."

Tam o sırada ayağı bir taşa takıldı, yüzükoyun kapaklandı taşlı toprağa... Tıpkı rüyasındaki gibi.

"Değişmiyor... Değişmiyor! Orda da düşmüştüm!"

Kalktı.

"Ümitsizlik günah!"

Koşacaktı, vazgeçip rüyasında gördüğü şeyler gerçek olmasın ki sonrası değişebilsin diye yavaş yavaş yürümeye, bastığı yerleri ayaklarıyla kontrol etmeye başladı.

"Rüyamda üç sefer düşmüştüm. Düşmezsem değişir."

El fenerinin ışığı uzaklaşıyor gibi geldi bir an. Temkini bırakıp hamle etti. Aradaki mesafe kısalırken yeniden bir taş... Yeniden yüzükoyun Şermin.

Ümitsizliğe kapılıyordu yavaş yavaş. Haykıracak, bağıracak oldu, rüyasındakini yapmış olmamak için kendini tuttu son anda.

Doğruldu.

"Daha dikkatli kızım. Düşme! Düşme!"

Dikkatli mikkatli ama, uzaklaşıyordu işte ışık! Ne olursa olsun deyip, elinden geldiğince bastığı yeri yoklayarak koşmaya başladı. Taşı, çıkıntıyı yokluyordu ayakkabısının tabanıyla, bacaklarını da çok kaldırıp yüksekten indiriyordu takılmayayım diye, ama girintiyi hesaba katmıyordu. Yüzükoyun kapaklanıverdi. İşte buna sinirlendi en çok.

"Üçüncü düşüş! Rüyadakinin aynı!"

Çığlığı koyverdi. Gecenin karanlığı gazete kâğıdı gibi yırtıldı. Kafasını kaldırmayacak, sonsuza kadar bağırıp duracaktı öyle, ama birden aklına geldi: "Ümitsizlik günah! Çok günah!" Kaldırdı kafasını, önce karanlıktan başka hiçbir şey göremedi, sonra rüyasını hatırlayıp, o ikisinin bir tümseği aştıktan sonra bir çukurluk yere indikleri için ışığın kaybolduğunu aklına getirebildi, kalkıp var gücüyle koşmaya başladı. Ötede, Buzdolapçı Ali Fuat'ın tökezlendiğini, tam o anda çığlığı duyan Menevşe'nin paniğe kapıldığını, elindeki bebelerden birini Buzdolapçı Ali Fuat'ın eline tutuşturuverdiğini, tökezlenen adamın da bebe düşmesin diyerek el fenerini havaya atıverdiğini hatırlıyordu. Kafasını kaldırıp havaya bak-

tı ve kendine doğru ışıktan bir yay çizerek gelen el fenerini gördü. Zor olmadı yakalaması. İşte bu kısmı yoktu rüyasında. Yoktu! Değiştirmişti. Işığı yakalamıştı!

"Yakaladım!" diye bağırıp kendi önüne tuttu, yolunu ışıttı, tümseğin tepesine geldi ve az aşağıda donakalan Ali Fuat'ıyla Menevşe Ablası'nı gördü. İkisinin kucağıda da birer bebe.

"Ali'm... Ablam... Durun! Yakaladım ben! Işığı yakaladım!"

Aşağıdakiler öyle bir şaşkınlık içindeydiler ki, Şermin onlara "Gidin!" de dese bir yere gidecek değillerdi.

"Ana maşşallah!" dedi Ali Fuat. "Bu Şermin'imin sesi." Işık kendisini aydınlattığı için karalıktan koşa koşa gelen helalini seçemiyordu. Ama ses, tamam!

Menevşe de tanımıştı Şermin'in sesini. "Bu da nerden çıktı şimdi ayol?" diye homurdandı. "Tam da işi bitirmişken."

Şermin engine indi, kocasına kavuştu.

"Ali'm!"

"Şermin'im!"

Şermin, sevdiğine rahat rahat sarılabilmek için el fenerini havaya, geriye doğru attı, Ali Fuat da aynını yapabilmek için kucağındaki bebeği ardında sokurdanan Menevşe'nin eline tutuşturdu.

Karı koca sarmaş dolaş olurken, el feneri havada ışıktan bir yay daha çizdi ve toprağa düştükten sonra iki pır pır edip söndü.

Menevşe, moskofa bakar gibi bakıyordu sevdalılara. Bunların sarılışmaları, kucaklaşmaları bitecek gibi değildi.

"Kızım, nooldu Şermin ayol?" dedi hoşnutsuz hoşnutsuz. "Sen nerden çıktın? İzmir'den de mi kaçtın yoksa?"

Buzdolapçı Ali Fuat, sırtından bıçaklamışlar gibi kasıldı, Şermin'i ittirip Menevşe'ye döndü.

"Sen bi dakka Meneviş!" dedi. "Hani Şermin'in nerde olduğunu bilmiyodun?"

Menevşe, kucağında bebelerle karanlıkta bir-iki adım geriledi.

"Aman!" dedi ters ters. "Üstüme gelme ayol! Ben ne dediğimi biliyo muyum?"

Şermin, Buzdolapçı Ali Fuat'la Menevşe'nin arasına girdi.

"Ben senin ne yaptığını biliyorum Ablacım," dedi. "Selim Abi her şeyi anlattı bana."

Menevşe'nin diş gıcırtısı ağustosböceği cırıltısı gibi kesti geceyi. "Köpek herif!" diye söylendi. "Müzevir köpek!"

Hazır Selim Abi demişken, Şermin'in aklına Selim ile beraber tezgâhladıkları karşı tezgâh geldi. Bu Menevşe'yle başa çıkılmazdı. Hele üstüne gitmeyle falan hiç! Dizlerinin üstüne çöktü, şişman kadının alttan bebelerin çuvaldan çıkmış çıplak kıçlarını destekleyen ellerine yapıştı.

"Oh Ablam!" dedi yalvaran bir sesle. "Kulun kurbanın olurum, götürme bebelerimi. Ayırma onları. Merhamet et!"

Menevşe, Davut ve Çiğdem'in ve de Şermin'in rüyalarında gördükleri, kir toz içindeki o leş gibi odadaki devanası karı gibi sarkıttı dudaklarını. Karanlıkta ondan kalır hiçbir yanı yoktu. Bir an, kısacık, ufacık bir an insaf, merhamet, şefkat ışığı geçti yüzünden, ama hemen, üstüne sinek konmuş gibi sertçe silkinerek değişti, nemrutlaştı.

"Höt!" dedi.

"Sen bi dakka! Sen benim karımlan ne biçim..."

"Höt dedim ulan! Geri dur!" Zehir gibi işlemeye başlamıştı kafası. "Sana da aşk olsun Şermin!" diye çemkirdi önünde diz çökmüş kızcağıza. "Beni es geçtin de o Selim denilen ayyaş sokak köpeğine inandın, öyle mi? Hiç düşünmedin mi ayol, o ne bilirmiş, ne anlarmış?"

"Ablacım... Sırf o değil. Ben bir rüya gördüm... Bu bebeleri ayırmamamız lazım. Yoksa çok büyük felaketler olacak! Kurbanın olurum kıyma! Beraber büyüsünler."

Menevşe, acırmış gibi yaptı. Çok karanlık olduğu için suratındaki sırıtmayı göremiyordu Şermin'le Ali Fuat. Hafifçe öne eğildi, Davut'un kıçındaki elini çekip Şermin'in elini tuttu. "Kalk kızım," dedi tatlı bir sesle. "Kalk da adam gibi bi yere gidip bu meseleyi kökünden halledelim. Ne dediydin? Ayırmamamız lazım mı dediydin bebeleri?"

"Evet Ablacım. Ayırırsak çok kötü."

Şermin kalkmış, bebelerini taşıyan Menevşe'nin ardısıra yürümeye başlamıştı. Buzdolapçı Ali Fuat da şaşkın şaşkın, hemen bu ikisinin peşine takıldı.

"Aklın yolu bir," dedi Menevşe. Arsa kılıklı bahçenin sonu gö-

rünmüştü. Ötede, sokağın köşesindeki elektrik direğinin altında siyah bir Amerikan arabası bekliyordu. Oraya doğru ilerledi.

"Ben de kaç zamandır onu diyodum Ali Fuat'a. Bu bebeleri birbirinden ayırmayalım diyodum."

"Sen bi dakka! Onu sana ben dedim, sonra Selim seni caydırdı."

"Her neyse ayol. Ha Ali-Veli, ha Veli-Ali." Arsadan çıkmıştı. "Şimdi..." dedi, arabaya iyice yaklaştığında. "Gidiyoruz benim eve, adamakıllı konuşup helalleşiyoruz. Sen işe geri döneceksin mecbur. Ali Fuat desen, bir başına nası bakacak, edecek? Di mi kızım? İki bebeyi nası çekip çevirecek kendine bakmaktan aciz adamcaaz?"

Şermin düşündü. Nasıl olsa rüya değişmişti. Ayrıca, bebeler de ayrılmamış oluyordu. Rüyasındaki felaket o yüzden gelmemiş miydi başa? Gene de cevap vermeden önce biraz daha düşünmeyi tercih etti. İşyeri vardı... doğru. O senedi ödemedikçe oradan ayrılması mümkün değildi... bu da doğru. Ali Fuat desen, bakamazdı, bebelere yazık ederdi. Kendine de... Bu en doğrusu!

Grup arabaya yaklaşınca, Selim fırlayıp çıktı dışarı, kapıları açtı.

"Ne oldu baba?"

"Sus köpek!" diye hırıldadı Menevşe. "Senlen sonra konuşacaz."

Arabaya doluştular. Şermin, "Olsun," diye düşünüyordu. "Rüya değişti ya!" Kendi ışığı yakaladığı anda, tümseğin altında Menevşe'nin de karanlığı yakaladığını düşünemiyordu. İnsanız biz! Olduğu gibi değil, olmasını istediğimiz gibi görürüz insanları. Ali Fuat'ın kulağına eğildi.

"Sakın bu olanları arkadaşlarından saklama!" diye tembihledi fısıldayarak. "Ne olduysa, ne olacaksa anlat. Saklama. E mi Alim?"

"He?"

Suçlarım ibâdet,
Günahlarım hakka vesile kesildi...
Şükür olsun!
Alay geçti gitti
Gerçek ispat edildi
Hamd olsun!
Kınama artık,
Yerme beni!

MEVLÂNÂ

Anneleri kırlentlerini, gece serin olurdu, hırkalarını, şallarını filan alıp yazlık sinemaya gider, sonra da konu komşu eve doluşup, beraber seyrettikleri filmi sabahtan akşama kadar birbirlerine bir baştan, ağlaşa ağlaşa anlatırlardı. Arada sırada da çocukların girmesi serbest saatlerde, mesela matinelerde kışlık sinemaya gidilirdi ailecek. Veletler, bir duyduklarını bir daha unutmazlardı ki! Uydurur uydurur oyun icat ederlerdi:

Cik cik cik
Aayşeecik
Daldaa eeerik
Faatmaa Giirik
Denizde dalgaa
Türkaan Ablaa
Bahçede yoosun
Neecdet Toosun
Sun sun sun
Eediz Hun...

Dört sıkı dost, Buzdolapçı Ali Fuat'ın sokaktan bir metre aşağıdaki dükkânının önüne sandalyeleri atmış oturuyorlardı: Buzdolapçı Ali Fuat, Şadıman Beyefendi, Uzun Sedat ve İl Hıfz-ı Sıhha'dan Kâmil. Hepsi de pek bir erkeksiydi. İl Hıfz-ı Sıhha'dan Kâ-

mil'in kafasının ortasına kadar açılıp kelleşen alnını saymazsak matah sayılırdı. Buzdolapçı Ali Fuat, kavruk, kambur, kılıksız olmasına rağmen, enikonu güzel yüzlü bir adamdı. Şadıman Beyefendi yakışıklı, Uzun Sedat albenili. Endamı yeter!

Henüz emekli olmadığı için, Sağlık Kabinci Kâmil, İl Hıfz-ı Sıhha'dan Kâmil'di ve de sonradan Mini Sağlık Kabini olarak açacağı dükkân, henüz çor çopur bir arsadan ibaretti. Önümüzdeki yedi sene zarfında o arsaya bir apartman dikilecek, sonrasında İl Hıfz-ı Sıhha'dan emekli olan Kâmil, o apartmanın altındaki dükkânı kiralayarak Mini Sağlık Kabini'ni açıp Sağlık Kabinci Kâmil olacaktı.

Sokakta, otuz sene sonra kırklı yaşlarını idrak edecek olan çocuklar oynuyordu.

Aaaplama güüvey
Yıılmaz Güüney
Enişşte kaayın
Eeemel Saayın

Buzdolapçı Ali Fuat'ın önü sigara izmariti dolmuştu. gözleri desen, ağlamaktan kan çanağı.

Şadıman Beyefendi sandalyesini geri attı, Uzun Sedat'ın omzuna tutunarak akrobasi provası yapmaya başladı.

"Yapma şunu yahu! Daha geçen gün yırttın cânım gömleğimi."

"Seninle her iddiaya girerim Uzun..." dedi Şadıman Beyefendi. "Gün gelecek, kucağımda eşek kadar bir adamla sallanacağım ben. Öyle azimliyim!"

Bunların didişmesi bitmezdi. İl Hıfz-ı Sıhha'dan Kâmil, çayından bir yudum alırken üzgün gözlerle süzdü Ali Fuat'ı. Aklı fikri, Buzdolapçı'nın iki göz iki çeşme anlattığı umumhaneli, bebe-belikli, "hayın ana-kancık bacı"lı hikâyedeydi. Bir de rüya-müya demişti ama onu geç.

"Bence de iki bebeği ayırmamakla iyi etmişsin Ali Fuat," diye gürledi. "Ama anasız-babasız hiç olmamış kardeşim! Anayı kaybettiler, bari babayı kaybettirmeyeydin fakirlere. Sen alaydın, ikisi de baba kucağında büyüyeydi. El birliğiyle bakar çekerdik."

"Öyle deme Kâmil..." diyerek sümüğünü çeke çeke itiraz etti Buzdolapçı Ali Fuat. "Yatıp kalkıp Meneviş'e dua ediyom ben. Şer-

min'im gitmiş, zati kafayı yedim yiyecem bugün yarın... Bi de başımda iki tane bebe... ikisi de aynı yaşıt!"

Uzun Sedat silkindi. Şadıman Beyefendi az kalsın düşüyordu.

"Hayvan! Bir de acıdık bu ağlıyor diye. Şu konuştuğu laflara bak yahu!"

"He?"

"Sakin ol Uzun," dedi Şadıman Beyefendi.

"Bırak allasen Şadıman. Herife bak! Eve köpek almaktan bahsediyor sanki." Pek de sakinleşeceğe benzemiyordu Uzun Sedat.

Buzdolapçı Ali Fuat normalde tırsardı Uzun'dan, ama o gün canı çok sıkkındı. Çıkıştı:

"Ne köpeği sayıklıyon Allah'ını dinini seversen Uzun? Lafı nerenlen dinliyon? Bebek diyom bebek... Esasında Meneviş'len üleşecektik yavruları aramızda. Birini ben alacaktım, biri onda kalacaktı, ama Şermin dayattı da dayattı 'Ayırmayın, felaket olacak yoksa,' diye, mecbur, ikisini de Meneviş'e bıraktım. Gene hakikatlı kadınmış şahsan. Allah razı olsun, 'Emekli olurum, Şermin kendini kurtarasıya kadar ben bakarım ikisine de,' dedi... Bu devirde kim yapar böyle iyilik? Soruyom sana, kim yapar?"

Uzun Sedat dişlerini gıcırdattı, kalkacak, tıfılın üzerine çullanacak oldu, Şadıman Beyefendi'nin omzuna geçen ve sıktıkça sıkan pençesine hürmeten kıpırdamadı, dişlerini az daha gıcırdatmakla yetindi.

İl Hıfz-ı Sıhha'dan Kâmil, bu Meneviş-Meneviş deyip duruyordu aslında ama, orospuların hepsinin adını sanını bir tamam bildiği için Menevşe demek istediğini de biliyordu, şu Menevşe faslına fena kafayı takmıştı. Tanıdığı, bildiği kadarıyla insafsız, merhametsiz, suratsız, meymenetsiz karının tekiydi o karı. İçinin karası dışına vurmuş, abus şişkonun teki. Konuştuğunu zannediyordu ama aslında kükredi:

"Gene de bana sorarsan, bu Menevşe'de bir iş var derim ben. Tanımasam neyse, ama iyi tanırım kahpeyi. Çalıştığı günlerde haftada iki sefer gelirdi tahlil, iğne vesair için. O zamanlar da pek matah bir şey değildi ya, idare ederdi. Sonradan kasaya geçti. O gün bugündür de gelip giden kızlara yapıp ettiği zulüm bizim en vicdansız zührevi hastalıklar müstahdemlerimizin bile içini sızlatır oldu.

Duyduğum, epey para biriktirmiş, bir romandan mı ne okumuşsa okumuş, Laki mi Luki mi her neyse, özenmiş, Allah o romanı yazanı da bildiği gibi yapsın inşallah, bir çocuk evlat edinip ayrılmak için gün sayarmış. Piyango sana vurmuş olmasın?"

Buzdolapçı vaziyetin farkında değildi.

"Sen bi dakka Kâmil," dedi. "Biz ne diyoz? Piyango gibi vurdu bizim bebelere kadıncaaz. Ne güzel diyon bak, para biriktirmiş diyon. Naapaydı, sokağa mı ataydı parasını? Bebe büyütecek işte. Yok arkadaş! Benim bebelerden yana içim rahat. Ben esas Şermin'ime yanıyom. O olmadıktan sonra, dünya benim olmuş, kaç para?"

Şadıman Beyefendi, şaha kaldırdığı sandalyesinin üzerinde dengesini bulmuştu nihayet. Uzun Sedat'ın omzunu bıraktı, dikkatli dikkatli sallanmaya başladı. Gözü Buzdolapçı'nın üstündeydi.

"Beni iyi dinle Ali Fuat..." dedi çok ciddi bir sesle. "Dost kalalım istiyor musun sen?"

"Ayıbettin Şadıman. İstemem mi yav!"

"Hah!" Kötü kötü gülümsüyordu Şadıman Beyefendi. "O halde ne yapacaksın, biliyor musun?"

"Yoo. Naapacam?"

"Gideceksin, hemen şimdi hem de... Kalkıp gideceksin, o Menevşe denen kadını bulacaksın... Önce çocuklarını bir güzel geri alacaksın onun elinden. Sonra da yeri yurdu gene değişmiş olabilir, çalıştığı ev her neredeyse öğreneceksin, Şermin'i bulup getireceksin. Anlaşıldı mı? Para-pul, borç-harç, senet-sepet... Neyse ne... O kısmını bize bırakacaksın."

Buzdolapçı Ali Fuat, Şermin'in "Arkadaşlarına her şeyi anlat. Saklama," demesini hatırladı. Gözleri doldu, hem sevindi, hem ürktü.

"İyi de Şadıman... Bu keran... umumhane patronlarını bilmen sen. Ne ben korkuyom canımdan ne de Şermin'im korkuyo. Biz, bebelerin başına bi iş getirirler diyerek... Hele bu Şermin'in eski patronu yok mu! Biliyon... ilkinde de o kaçırttıydı bebeleri."

Uzun Sedat dayanamadı.

"İnandın mı o masala ülen? Kahpenin seni kandırdığını anlayamadın mı hâlâ?"

Buzdolapçı Ali Fuat, çok ayıplanacak bir şey duymuş gibi hayretler içinde ayırdı ağzını, elini de fırlak dişlerinin önüne kapatıp, acıyarak güldü Uzun Sedat'a.

"Ülen Sedaaat! Melek gibi kadıncaaza... Sen de var ya... Nası günaha giriyon, biliyon mu?"

Bu kez de Şadıman Beyefendi patladı:

"Alii, salak sulak konuşma! Be adam, hiç düşünmez misin, umumhane patronu dediğin o herifler, bebe belikle, börtü böcekle uğraşır mı? Diyelim ki uğraşır; o zaman senin o Menevşe'nin kardeşi Selim, bir başına gidip de Şermin'i koskoca patronların elinden izinli mizinli, alıp getirebilir mi?"

"Amma Şadıman... Sen öyle diyon amma..."

"Sus da düşün, gidi! Kadının bir dediği bir dediğini tutmuyor, görmüyor musun? Diyelim ki onun dediği gibi bebeleri son tahlilde Şermin'i elde tutmak için onlar kaçırmış olsun... Bunlar ne zavallı patronmuş ki, kadın elini kolunu sallaya sallaya çıkıp gene bunların elindeki bir umumhaneden geliyor, bebelerini öpüyor kokluyor, sonra da onları gene o tehlikeli patronların elinden tereyağından kıl çeker gibi çekip alan bir başka kadın, iki bebeğe de el koyuyor."

Buzdolapçı Ali Fuat'ın olan aklı da karışmıştı.

"He?"

Uzun Sedat, Şadıman Beyefendi'nin o sırada dengesini kaybettiğini ve tutunmak üzere omzuna doğru uzandığını fark etmemişti. Fırlayıp Buzdolapçı'nın üstüne doğru hamle etti.

"Dur sen. Ben şimdi sana anlayacağın dilden anlatırım meseleyi."

O Buzdolapçı'nın üzerine yürür, Buzdolapçı tırsıp sinerken, İl Hıfz-ı Sıhha'dan Kâmil Şadıman Beyefendi'nin sırtüstü devrilmeye başladığını gördü, ama çok geçti. Koskoca Şadıman Beyefendi, havada kanat çırpa çırpa sandalyesi ile yer değiştirdi. Sandalye üstte, Şadıman Beyefendi altta.

Uzun Sedat tangırtıyı duyar duymaz döndü.

"Aman Şadıman yahu! Çocuksun, çocuk!" Ali Fuat'a şöyle bir elini kaldırıp tekrar Şadıman Beyefendi'ye doğru koştu.

"İyiyim ben, iyi."

Diğer ikisi de gelmişti.

"Allah'tan Kâmil var aramızda," dedi Buzdolapçı Ali Fuat. "Ne demişler? Kul sıkışmadıksıra..."

"Kes ülen! Zaten senin yüzünden oldu."

İl Hıfz-ı Sıhha'dan Kâmil, doğrultup oturttukları Şadıman Beyefendi'nin kafatasını eliyle yoklamaya başladı.

"Burasını mı vurdun? Başın dönüyor mu?"

"İyiyim dediiim."

Pandomima bu minval üzere devam edip giderken, Serdar Sokağın köşesindeki elektrik direğinin dibinde siyah bir Amerikan arabası durdu, içinden mavi gözlü, dalyan gibi bir adam indi. Otuz sene sonraki Çiğdem'in Selim Dayı'sı... başka biri değil.

Selim, Buzdolapçı Ali Fuat'ın dükkânının olduğu çukurluğa doğru yürürken, bir an durup arkasına, arabaya baktı, eliyle bir işaret yaptı. "Dur orda! Bekle. Yerinden kımıldama, iyi mi?" gibisine.

Aşağıda, Uzun Sedat, Şadıman Beyefendi'nin sıhhat ve afiyetinin yerinde olduğuna kanaat getirip, jest mahiyetinde arkadaşının üstünü başını çırpaladıktan sonra, asli görevine geri dönmüş, Buzdolapçı Ali Fuat'ı dört basamak merdivene doğru sıkıştırmaya başlamıştı.

"Uzun! Sen bi dakka bak! Yanlış anladın!"

O sırada Uzun Sedat'ın dikkati dağıldı. Merdivenlerin tepesinde, sokağın başladığı yerde dikilen mavi gözlü adama takılmıştı gözü.

Buzdolapçı Ali Fuat, dönüp Uzun Sedat'ın baktığı yere baktı, yüzü aydınlandı birden.

"Ana maşşallah! Selim? Ne işin var senin burda kardeş? Hayırdır işşallah?"

Selim, mavi gözleriyle birer birer süzdü çukurluktakileri. Buzdolapçı'ya bir an olsun bakmadan,

"Hayırdır baba, hayırdır!" diye mırıldandı. "Merak etme."

Uzun Sedat, bu soğuk bakışlı heriften gıcık kapmıştı, ama isminin "Selim" olduğunu işitince daha da çok gıcık kaptı. Bir adım çekilip, dört basamak aşağıda olduğu halde yukarıdaki boycak hemen hemen ona denk geldiğini görsün istedi; kubardı, kubuzlandı.

Selim, nihayet gözlerini Buzdolapçı Ali Fuat'ın olduğu yere indirdi. O hâlâ dört basamak aşağıdan ona bakıyor, saatlerdir ağlayan o değilmiş gibi sırıtıyordu.

"Ayakta kalma Selim'im! İn aşşaa. Buyur, gel, bi çayımızı iç."

Selim bir kere daha süzdü kendisini süzüp duranları.

"Yok baba!" dedi. "Hususi konuşsak daha iyi olacak. Sen gelsene sokağa şöyle iki dakika."

Buzdolapçı Ali Fuat, ama Şermin'le son görüştüğünden beri tembihliydi. Dertdeşlerinden hiçbir şey saklamayacaktı. Hepsine birer birer, gururla, güvenle bakıp tekrar Selim'den tarafa döndü. Orası, "öncesi"ydi. Şermin öyle demiştiydi.

"Lüzum etmez. Bizim ayrımız gayrımız yoktur. Her şeyi elifi elifine biliyolar zati. Sen buyur, gel, in aşşaa, bi çayımızı iç, rahat rahat konuş."

Şadıman Beyefendi, bıçkın Selim'in bakışlarına en az onunki kadar keskin bir karşılık verdi. Herifin vurdu kırdı mazisini de biliyor, Buzdolapçı bir tamam anlattı ya.

"Ali'cim..." diye seslendi Ali Fuat'a, ama Selim'e bakıyordu. "Öyle haraç kesecekmiş gibi yol ortasında konuşmak olmaz, ayıptır. Misafirimiz bizden rahatsız oluyorsa biz müsaade isteyelim. Başka zaman gene geliriz. Sen buyur et kendisini, ağırlamana bak."

Selim, Şadıman Beyefendi'ye keskin bakışını iade etti, ama yüzü yumuşamıştı. Pek de gevşemeden gülümsedi.

"Yok baba! Rahatsız etmeyelim diye hani. Yoksa, davete icabet etmediğimizden değildir." İndi.

Tanışma merasimi bir hayli soğuk geçti. Selim de buna mukabil, Buzdolapçı Ali Fuat'ın çay teklifini üçüncü defa geri çevirdi. Ali Fuat kendi sandalyesini ona vermiş, kendisi sandalyesiz kalmıştı. Dükkânının kapı eşiğine çömeldi, sigarasını yaktı.

"Ee? Hayırdır madem?"

Selim, hâlâ her şeyi bunların yanında konuşup konuşmama hususunda tereddütlüydü. Gene de, "Kendi kaşındı," diyerek, genzini temizleyip konuşmaya başladı.

"Bizim cadaloz yolladı beni baba!" Şimdi sadece Buzdolapçı Ali Fuat'a bakıyordu. Şadıman Beyefendi, bu bakışlarda uzaktan uzağa bir insaniyet yakaladı. "Sana bir diyeceği varmış, ben de aracı oldum."

İl Hıfz-ı Sıhha'dan Kâmil ve Uzun Sedat, buz saçan gözlerle baktılar birbirlerine, sonra da dönüp memnun memnun, duygulu

duygulu sırıtan Ali Fuat'a baktılar. Şadıman Beyefendi'ye bakmak gelmemişti akıllarına. Gelseydi, onun da en az Buzdolapçı Ali Fuat kadar esrik, sevindirik ve sermest baktığını görebilirlerdi.

"Ee?" diye atlayıp lafa turp sıktı Buzdolapçı Ali Fuat. "Nası Meneviş? İyi mi sıhhatı, afiyeti işşallah?"

Selim, sıkkın sıkkın eğdi kafasını, ses etmedi ama, kim baksa cık cık cık ettiğini anlardı; Ali Fuat hariç.

"İyidir baba, iyidir. Ne yapacaksın sen bizimkinin sıhhatini? Bebelerinin sıhhatini sorsana evvela!"

Uzun Sedat, ses tonalitesi bakımından İl Hıfz-ı Sıhha'dan Kâmil'den, fizik kapasitesi bakımından da kendisinden bir, bilemedin iki kalibre düşük, ama aynı anda her ikisini de ayrı ayrı andıran Selim'e ani bir takdirle bakmaya başladı. Kanı kaynamıştı hergeleye.

Buzdolapçı Ali Fuat, yediği fırçayı fark etmedi.

"He?"

"Her neyse... Gelişim şundandır: Bebelerini senden devraldığından beri tuhaf bir rüya görmekteymiş bizimki... Son dört gecedir, üst üste aynı rüya... Hep aynı. Kendisi bu şehirde bir gölgeymiş, bir ışık topunu kovalar dururmuş." Soluklandı, bir sigara çıkarıp yaktı, dumanını dişlerinin arasından fısırtılı bir biçimde üfledi. "Senin Şermin'in gördüğü gibi... Gibisi de çok ya, neredeyse tıpatıp aynısı. Birkaç ilave hariç."

Rüya lafı, oturan herkesin ilgisini çekti bir anda. Kımıldanmalar, bakışmalar oldu. Ali Fuat atıldı:

"Allah Allah! Bi rüyadır tutturduk gidiyoz arkadaş! Şermin'im de o gördüğü rüya yüzünden ayırttırmadıydı bebeleri birbirinden. Ee? Hayırdır işşallah?"

Selim, sigarasını ağzına yapıştırıp başını bacaklarının arasına eğdi. Baca gibi tütüyordu.

"Evvelsi sabah erken vakit, senin bebelere bir şeyler götüreyim, hem de biraz göreyim diye uğradım, o arada dertlendi çok Menevşe. Tutturdu, 'Şermin'i götürdüğün rüya tabircisi kadına beni de götür.' Biz de aldık götürdük. Ablamızdır, hürmetimiz vardır."

"İyi etmişin. Götürecen tabii. Eee?"

Selim, hiç beklemediği bir ilgiyle kulak kesilmiş dostlara baktı, tekrar başını eğip tütmeye başladı.

"Ee'si, bizimki rüyasını anlatmış o yaşlı kadına. Senin ikizlerle ilgili, Şermin'in gördüğünden neredeyse bin beter bir felaket..."

"Deme!"

"Kesmeyelim baba! Kısaca bana da çıtlattıydı rüyacı kadına giderken. Pek çok kısmıyla senin Şermin'in İzmir'den gelirken bana anlattığı rüyayla benzeşiyor, ama kötüsü de çok daha kötü oluyor en nihayetinde. İşte bu kötüsü."

"Allah Allah yahu!" Uzun Sedat, oldum olası korkardı bu cinperi işlerinden. Tüyleri dikelmişti.

"Bi sus hay Uzun! Neyse... Allah Allah! Eee?" Şermin rüyasını Buzdolapçı Ali Fuat'a tam mânâsıyla anlatmadığı için, herif konuya Fransız'dı, ama öyle veya böyle, Şermin'in rüyası yüzünden bebelerin ikisini birden Meneviş'e vermemiş miydi bu? İlgisi ondandı. Rüyaya müyaya aklı yattığından, inandığından, itimat ettiğinden değil.

"Ablamızın demesi, o yaşlı kadıncağız bunu bir güzel dinlemiş. En nihayetinde de bileğindeki kehribar tespihi şakırdata şakırdata demiş ki; 'Sonrası hep öncesi gibi olur. Büyük kötülük yapıyorsun. İşte o kötülük senden çıkar, sahipsiz dolaşır dolaşır, gelir gene bir gün seni bulur,' demiş... 'En sevdiklerini bulur.'"

Uzun Sedat gene dayanamadı.

"Bu kadını bulup ağzını öpmek lazım! Aşkolsun yahu! Bravo! Biz şu herife bir haftadır anlatamıyoruz bunu Selim Kardeş... İnanır mısın!"

Şadıman Beyefendi Uzun Sedat'ın hızını kesti:

"Uzuun... Şimdi sırası değil."

Uzun Sedat sus pus olup kalkan tüylerini sıvazladı.

Selim lafı devraldı:

"Hâsılı, kadın devamla; 'Büyük bir iyilik yap ki, o dönüp gelsin, seni bulsun, en sevdiklerini bulsun,' demiş."

"Allah Allah, Allah Allah yahu!"

"Uzun dediiim."

"Tamam be Şadıman yahu! Öf be aman!"

Selim gülümsedi Uzun Sedat'a, ardından da "Sabret" gibisine dostça göz kırptı. Dev adam mahcup, başını eğdi.

"Bizimki bu rüya işinden o derecede bunalmış ki, hemen elleri-

ne kapanmış ihtiyarın... 'Şermin'in bebelerini derhal Ali Fuat'a iade ediyorum anacım,' demiş."

Uzun Sedat ayağa kalkıp alkışlamaya başladı.

Buzdolapçı Ali Fuat şoktaydı.

"He?"

İl Hıfz-ı Sıhha'dan Kâmil de sevinç içinde uzanıp küt küt vurdu Buzdolapçı'nın sırtına.

Tatminsiz görünen tek kişi Şadıman Beyefendi idi. Hırlar gibi konuştu:

"Yetmez! Başka?"

Herkesin sevinci kursağında kalırken, Selim, sandalyesini coşkuyla Şadıman Beyefendi'den tarafa çevirdi. Nihayet sıkı bir muhatap bulabilmişti... En nihayetinde hani!

"Yaşa baba!" dedi bariton sesiyle. Mavi gözlerinin içi gülüyordu. "O ihtiyar Sıdıka Hanım da aynen öyle terslemiş bizimkini. 'Yetmez! Başka?' dedikten sonra avaz avaz bağırıp fiyakasını bozmuş, ezip atmış. 'Sen kimin malını kime veriyorsun? Sahibinden çaldığın bir şeyi sahibine iade etmenin adı ne zamandan beri iyilik oldu? Yıkıl karşımdan!' demiş."

Şadıman Beyefendi alkışlıyordu şimdi de. Hafif hafif, kibarca.

"Şimdi de ben gidip o kadının ağzını öperim işte! Devam et allasen Selim'cim! Sonra ne olmuş?"

Selim, coşkuyla devam etti.

"Bizimki darlanmış, ağlanmış, bun terlere batmış, ayaklarına kapanmış ihtiyarın, ne yapması lazım geldiğini sormuş iki göz iki çeşme. O da insaf etmiş o vakit. Demiş ki; 'Allah emridir; senin için en kıymetli olandan sarf etmedikçe iyiliğe, güzelliğe, hayra ve esenliğe erişemezsin.' Bizimki de 'Nasıl?' diye sorunca, 'Şermin sokağın ışığını nasıl yakaladıysa, sen de yüreğinin ışığı yakala,' demiş. 'İçinde hiç mi ışık kalmadı a kızım?' diye sormuş."

Şadıman Beyefendi'nin gözbebekleri titremeye başlamıştı. Kafa salladı.

Dalyan gibi malyan gibi, bıçkın mıçkın ama, içli adamdı Selim, hassas adamdı. Şadıman Beyefendi'nin deminin oturduğunu görünce onun da gözleri sulandı. Önce başını önüne eğmeyi denedi, sonra vazgeçip ayağa fırladı. Maksat, bir insaniyetlik gördüğü an-

da ağlamasını bilen şu beyefendinin ağlayan gözlerine bakmamış olsun... İyi mi?

"Kadının elini eteğini öpüp çıkmış ablamız..." Yutkundu. Sesi çatlak çatlak çıkıyordu. Hicap etti bu durumundan. Şadıman Beyefendi'den öğreneceği çok şey olduğunu düşündü. "Ne hicap edersin baba? Ağlamak yasak mıdır?" Gözyaşlarını salıverdi. "Yol boyu ağlamaktan konuşamadı..." gülümsedi, kendi gözlerini gösterdi ellerini kaldırarak. "Bizim gibi, içli içli... Sonra eve vardığımızda bildirdi bana kararını... Hadise dün sabah oluyor... Derhal yola koyuldum, kaptığım gibi getirdim... Ama, söylemesi ayıp olmasın, gidinceye kadar da ağladım, dönünceye kadar da ağladım." Buzdolapçı Ali Fuat'a döndü. "Getirdim diyorum baba, getirdim diyorum. Duymadın mı beni?"

Fransız, cevap verdi:

"Duydum canım. Meneviş'i getirdim demiyon mu?"

Selim güldü, ama ağlamaya da devam ediyordu. Dönüp Şadıman Beyefendi'ye göz kırptı, tek kaşını kaldırarak sokağın köşesindeki elektrik direğini işaret etti. Uzun Sedat'la İl Hıfz-ı Sıhha'dan Kâmil de almışlardı manyeli. Dudaklarını yalayarak ve şu karşılarındaki pavyon bıçkını herife sonsuz bir sevgiyle bakarak ağlaşmaya başladılar.

"Yav, ne ağlaşıyonuz? Kötü bi şey mi oldu? Olsa benim içim cızlardı arkadaş. Bi durun, bi anlayalım, bi dinleyelim."

Üç sıkı dost, ilkin Şadıman Beyefendi, ardından Uzun Sedat, en sonra da İl Hıfz-ı Sıhha'dan Kâmil, ayaklandılar. Selim ayaklanmadı, o zaten ayaktaydı. Hep birlikte yerde oturan Buzdolapçı Ali Fuat'ın etrafını sardılar. Herif adamakıllı ürktü, tırstı.

"Yav?"

Selim, Buzdolapçı'nın karşısında yüz yüze gelinceye kadar çömeldi. Dizleri birbirine değiyordu. Mavi gözlerini onun gözlerinin içine dikti.

"Sana daha tafsilatlı anlatalım da anla artık Ali baba," dedi. "Ablam... benim ablam..." Hıçkırdı. "Dün sabah bir karara vardı. Kendisi için en kıymetli olandan sarf etmek... Kararı buydu. Bu sarf edeceği şey de kendi hürriyetiydi, hayalleriydi, başka bir şey değil. İnsan içinde, insan gibi yaşamak istiyordu o. Onun için bun-

dan daha kıymetli bir şey yoktu... Hürriyet... Ve o, onu sarf etti... Çünkü... İçindeki ışığı..." Başını önüne eğdi. "... en nihayetinde yakalamış. Hep rüyalarında kovaladığı oymuş. Işık kaçarmış, bizimki gölge gibi onu takip edermiş. O mübarek kadın, o Sıdıka Hanım uyandırıverince, anlamış ki aradığı, yakalamaya çalıştığı şey kendi yüreğindedir... tutuvermiş."

"Nası yav? Ne şekil?"

Selim ayaklandı.

"İşte şu şekil!"

Sokağın köşesine doğru kuvvetli bir ıslık çaldı. Islığı bile hıçkırıklı çıktı.

Bir arabanın kapılarının açıldığını ve kapandığı işiten Uzun Sedat, İl Hıfz-ı Sıhha'dan Kâmil ve Şadıman Beyefendi, Buzdolapçı Ali Fuat'ı tuttukları gibi kaldır beni hoppacık ettiler, dört basamaklı merdivene doğru uçurmaya başladılar.

"Yav?"

Selim de onlara muavenet ediyordu. Hızlı hızlı sürdürdü anlatmayı:

"Ablam... Aslan ablam, senin Şermin'in borçlarını üstüne aldı. Ben de dün sabah İzmir'e gidip onu sana geri getirdim Ali kardeş."

"He?"

Cevap, dört basamak yukarıdan geldi:

"Mam mam mam!"

"Ali'm!"

"Yav?"

Şermin, kucağında, birine pembe, birine mavi tulum giydirilmiş bir çift bebekle kendini merdiven aşağı atarken, Buzdolapçı Ali Fuat oracıkta çökekaldı, ama arkadaşları bunu bekliyorlardı, tuttukları gibi diktiler ayağa.

"Şermin'im!"

Yetmez. Bir de sille tokat ittirdiler onu Şermin'ini karşılamaya. Şimdi sıra Selim'le ilgilenmeye gelmişti. Hali çok fenaydı çocuğun. Kırk yıllık dost gibi sarıldılar ona hep birlikte, kucakladılar, öptüler, o anda, hemencek "kavi dost" külliyatına yapıverdiler kaydını.

Çukurdaki curcuna, sokakta oynayan çocukları basamakların başına toplamaya yetmişti. Dahası, kim var kim yok, bütün ko-

nu komşu pencerelere, balkonlara dizilmişti. Serdar Sokak Serdar Sokak olalı böyle gürültü, böyle patırtı görmemiş, böyle ağlaşma, böyle zırlaşma duymamıştı.

Köşedeki elektrik direğinin dibine park etmiş siyah arabada ise ölüm sessizliği hâkimdi. Menevşe, arka koltukta bir başına oturuyor, sabit bakışlarla önüne bakıyordu. O haliyle Sıdıka Hanım kadar kopuk görünüyordu şu dünyadan. Eksiği, eline dolalı kehribar tespihti, fazlası ise takriben bir elli-altmış kilo.

Arabanın arka kapısı bir yaygarayla açılıverince, ciddi, katı duruşu bozuldu, ürküp kenara kaçılarak; "Ay nooluyo ayol?" diye bağırdı.

"Ana maşşallah!" diyordu Buzdolapçı Ali Fuat. "Meneviş'ime de maşşallah! Kız ne duruyon burda kız? Gelsenya aşşaa!"

"Yok ayol! Naapiyim ben orda? Siz eğlenmenize bakın"

"Yok öylee!" diye gürledi öte kapıdan sokuluveren İl Hıfz-ı Sıhha'dan Kâmil. "Anca beraber, kanca beraber." Menevşe bunu da hiç beklemiyordu; "Ben bu adamın sesine alışamıyacam ayol!" bu sefer de öte tarafa kaçılıp dosdoğru Ali Fuat'ın kucağına düştü. İki adam, biri çekiştirerek, biri de itiştirerek indirdiler Menevşe'yi arabadan. Nazına, cilvesine hiç aldırış etmeden, etraftan bakanları, başlarına toplaşanları hiç kaale almadan dosdoğru çukurluk yere sürüklemeye başladılar.

Menevşe'nin yüzü ışıl ışıl oldu. İçinin ışığı yüzüne vurduysa bir insanın...

A ana!
Anam olduğuna bir delil göster ki
Gelip sütüne düşeyim,
Esenleşeyim!..

MEVLÂNÂ

Curcuna durulmuştu. Bebelerden mavi tulumlu olanı, yani oğlan, Şadıman Beyefendi'nin omzunda kikirdiyordu, pembe tulumlu olanı, yani kız da Menevşe'nin kucağında. Buzdolapçı Ali Fuat, Şermin'inin beline kolunu dolamış sırtarıp duruyor, ağlayıp duruyor, burnunu çekip duruyordu. İl Hıfz-ı Sıhha'dan Kâmil ve Uzun Sedat, oturanlar arasındaydı. Şadıman Beyefendi ile Selim ise ayakta duranlar arasında. Menevşe, bilhassa İl Hıfz-ı Sıhha'dan Kâmil'in yüzüne bakmamaya özen gösteriyordu. İl Hıfz-ı Sıhha'dan Kâmil ise bilhassa bakıyordu Menevşe'nin suratına... Sevgiyle, muhabbetle.

"Öhhö öhhö!" diyerek söz aldı Şadıman Beyefendi. Herkes ona bakmaya başladı.

"Kardeşim... Menevşe... Biz, sen gelmeden az evvel, Ali'ye, karısını ve çocuklarını bulup getirmesi hususunda tazyik yapıyorduk. Tabii, Şermin'in iş bırakması meselesinin ceremesini çekmeyi de göze almıştık. Yani, senedinin borcunu biz ödeyecektik..." Şaşkın şaşkın bakan Menevşe'ye sıcak sıcak gülümseyip devam etti: "Şimdi sağ olasın, sen alıp getirdin sevdiklerimizi, ama bizim kararımız değişmedi kardeşim. Nedir borcumuz?"

Menevşe, Selim'e çevirdi bakışlarını, onun hızlı hızlı kafa sallayıp gözlerinin içi güle güle gözyaşı döktüğünü görünce,

"Ayol, ciddi mi bunlar Selim?" diye bağırdı.

"Ciddi Ablam! Ciddi, ablaların ablası!" Ağlamaktan katılıyordu Selim.

"Ay..." dedi Menevşe. "Ay şimdi camı çerçeveyi indirip avazım çıktığı kadar baaracam sevincimden!"

"Bağır baba! Kim tutar seni!"

Bir curcuna daha koptu. İlgisi dağılmış olan konu komşu balkonlara, pencerelere üşüştü yeni baştan. Çukurluktan ağlaşmalar, kucaklaşmalar, çığlıklar, korkup vayırdamaya başlayan ikizlerin vayırtıları yükseldi cama çerçeveye. Derken, beş dakika kadar sonra, İl Hıfz-ı Sıhha'dan Kâmil'in bas bariton sesi yükseldi, bütün sesleri bastırdı, yok etti:

"Arkadaşlar, dostlar! Değil mi ki benim Menevşe'de ve Şermin kızımızda bir sıhhiye olarak çok emeğim var, şu minik kızın isim babası olmak istiyorum müsaadenizle. Diyorum ki, Rüveyde olsun adı. Ağır bir isimdir, hoştur. Kulağı doldurur. Ne diyorsunuz?" Kendinden pek emindi. Hiç muhalefet beklemiyordu.

Şermin'in cılız sesinden geldi ilk muhalefet:

"Kâmil Abi'cim... Darılmazsan, bunların zaten isimleri konduydu, ama ben Ali'm de razı gelirse değiştirelim, oğlanınkini Selim, kızınkini de ona uysun diye Sevim yapalım derim." Kadirşinas kızdı. Selim'den çok yakınlık görmüştü.

İl Hıfz-ı Sıhha'dan Kâmil enikonu bozum olmuştu. Omuz silkip gürledi:

"Yok canım. Nasıl biliyorsanız öyle yapın. Ne darılacakmışım!"

"Hayır efendim!" diyerek atıldı Uzun Sedat. "Ben darılırım. Oğlanın adı Galip olacak. Galip olmazsa Muzaffer. Yenilmek nedir bilmesin velet! İşte o kadar." Buzdolapçı Ali Fuat'a döndü. "Bana bak, sakın ağzını açıp itiraz edeyim deme, Allah yarattı demem..."

"Yav?"

"Sus ülen!"

Selim, pembe tulumluyu gösterdi. Hâlâ doya doya ağlıyordu ama ağlamaya doyamamıştı.

"Ben de buna Nergis diyelim derim," dedi hıçkırarak. "Çiçek gibi kız olsun."

Şadıman Beyefendi pek şenelmişti. Oğlanı omzunda iki hoplattı.

"Kız neyse ne!" dedi. "Ama oğlanın adı muhakkak muhakkak Gökhan olacak! Başka anlamam!"

"Yav? İyi de arkadaşlar, ben şahsan, rahmetli babamın ismini..."

"Sus dedim yahu!"

"Uzuun, sen bi dakka!"

"En iyisi Menevşe'ye soralım," diye kükreyerek, kendisine yâr olmayanı hiç kimseye yâr etmedi İl Hıfz-ı Sıhha'dan Kâmil. Üstelik eli de çok sağlamdı:

"Hiçbirimiz, bu ailenin yaşaması için onun yaptığını yapmazdık! Biz sadece para vermeyi göze aldık, o ise hürriyetini çıkarttı gözden."

Menevşe şöyle bir kırıttı, bir kenarda hıçkıran kardeşine sevgiyle baktı, sonra da kestirip attı:

"Kızın adı Çiğdem, oğlanınki de Davut."

Kimse gık diyemedi.

Ee, zehri bal yapmak da Hâkk'ın işi...

Son Söz

Haklısın dostum, üstelik çok da dikkatlisin... Davut, Seğmenler Parkı'nda Çiğdem'in yanına oturup, içinden o olağanüstü tesadüfleri sayarken, "Yedi"den sonra "Sekiz" demeliydi... Ama "Dokuz" dedi. Naapalım yani?

Üstelik, bunu ne ben bilinçli yaptım, ne de Davut.

Kendiliğinden oldu.

Öbür konuda da yerden göğe haklısın... Hani Şadıman Beyefendi kara kara düşünüp ışık topunun oynaşmasından da korkarak tezcek evden çıkar, Davut zaten yolu yarı etmiştir, ama Çiğdem halen evden çıkamamıştır... Sonra bunlar, Atatürk Bulvarı'nda karşılaşıverirler. Birinin altında yağ gibi bir hususi otomobil, biri tıklım tıklım dolu belediye otobüsünde.. Mantıksız... Zamanlama hatası... di mi?

Şimdi bak, uzatmak istemiyorum. Davut o sabah doğru düzgün kahvaltı edememişti. Tereyağlı ekmekten iki ısırık, hepsi o. Belki TKİ'yi geçtikten sonra bir yerlerde durup tost most yemiştir; ne biliyorsun?

Unutmayalım; rüya, baştan bilmemkaçıncı sayfaya kadar zannettiğimiz gibi Davut'la Çiğdem'in rüyası değil, Şermin'in rüyasıydı...

Ama gene unutmayalım, rüyayı asıl gören Sevim Hanım'dı... veya Menevşe...

Şöyle ki; Şermin, rüyasında Davut ile Çiğdem'in rüya gördüğünü görürken, Menevşe de rüyasında, Şermin'in, Davut'la Çiğdem'in gördüğü rüyayı gördüğünü görüyordu.

Hülasa, o aritmetik sayma sayıları hatası veya dâhice tespit edip enseleyiverdiğin o, Demetevler-İncirli geçişi sırasındaki zamanlama hatası Davut'a, Şermin'e veya bana değil, Sevim Hanım'a ait. Niye öyle sıraladı, bilmiyorum. O bana rüyasını anlattı, ben de olduğu gibi yazdım... Öyle görmüştür de ondandır.

Zaten İl Hıfz-ı Sıhha'dan Kâmil, dükkânda, yani otuz sene sonraya ayna tutan o rüyada, Sağlık Kabinci Kâmil olarak bu hatırlama işlerinin kronolojik değil, anakronik olduğunu çıtlatmıştı sana evvelce. Dinlememişsin adamı. Üzüm-übüş... Hatırladın mı?

Şunu bilhassa belirtmek isterim, ben, okuduğum kitapta birisi çıkıp da yediden sonra dokuz veya şimdiden önce demin diyecek olsa, sazan gibi atlamam, asker bavulu gibi löngedek düşmem şahsan. "Siz bi dakka sayın okuyucular! Yazar yannış saymış! Saatı neyin garışdırmış!" falan diye baararak etrafa hava basmaya kalkmam.

Bana ne! Bir tuzaktır belki?

Belki bir çapanoğlu çıkacaktır altından?

Niye karışayım? Kurnaz mıyım ki karışayım? Akıllı bir adamım ben. Kurnazlık başka bir şey.

Benden söylemesi; sen sen ol, hayat hikâyelerinde mantık hatası arama, mors olursun, onun yerine kendine bir hayat hikâyesi ara.

Mesela kalk git, sen de benim gibi altı ay umumhanede otur, o kızcağızlarla görüş, gülüş, söyleş, ağlaş, sıkıyorsa o kirli camlara burunlarını yaslamış abazanların gözünün ta içine bak, bunların, seni yeni pezevenklerden biri zannederek, "Abi, fizite gaş lira oldu? Üçümüz de aynı garıya girsez hesapta bi şeyler yapan nı?" diye soranlarına da adam gibi cevap ver...

... Ve dostum, o altı ay zarfında, o kızların dünyasında mantıklı bir tek şey bul, ondan sonra konuş!

Ya da benim yaptığımı yap: Camı çerçeveyi indir, avazın çıktığı kadar baar!

Ne reklamı?

"Korkunç bir rüya... Kâbus.

Koca koca insanlara yatak ıslattıran cinsten. Gündüz de zihne yapışan cinsten.

Üstelik 'dizi-rüya'. Devam ediyor, gelişiyor; gizli kamera gibi geziyor görenin geçmişinde.

Rüyanın musallat olduğu insanlar:

Kendini bildi bileli dedesiyle yaşayan, dağınık ve hafif şaşkın bir sigortacı genç adam...

Annesi ve yatalak dayısıyla birlikte yaşayan, hışım gibi bir genç kız...

Bir de tuhaf ihtiyarlar meclisi... rüyayı ve rüyanın musallat olduğu çocukları adım adım takip eden: Bir buzdolapçı, bir sağlık kabinci... kocaman, upuzun bir adam... sonra yine o: sigortacının dedesi...

Bütün bunların peşinde, şehir boyu kovalamaca oynayan bir gölge ve haylaz bir ışık topu.

Yau... Sen bi' dakka...! N'oluyor Allahaşkına?"

Sezgin Kaymaz'ın kurduğu hikâye ve hayal kalelerinden bir kale, *Zindankale*. Sürükleyici anlatımıyla... canlı (ve "yerli"!) tipleri, onların lezzetli (ve "yerli"!) diyalogları, zengin gönülleriyle... doğaüstü olayların ürpertisine kattığı sıcaklıkla... bir Sezgin Kaymaz romanı!

iletişim

ISBN-13: 978-975-05-0287-3